ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTATURII

RAPORT PRIVIND STAREA JUSTIȚIEI

2007

″Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției″ (art. 133 alin. (1) din Constituția României, republicată)

CUPRINS

CAPITOLUL 1 – CONSIDERAŢII GENERALE PRIVIND STRUCTURA AUTORITĂŢII JUDECĂTOREŞTI ŞI CADRUL LEGAL DE FUNCŢIONARE A SISTEMULUI JUDICIAR DIN ROMÂNIA.....pag.7

1.1. Structura şi cadrul legal de funcţionare a autorităţii judecătoreşti. Impactul principalelor modificări aduse legilor privind organizarea şi funcţionarea sistemului judiciar în anul 2007.....pag.7

1.2. Principalele consecinţe ale aderării României la Uniunea Europeană, din perspectiva organizării şi funcţionării sistemului judiciar.....pag.16

CAPITOLUL 2 - ANALIZA DE SISTEM – ASPECTE CANTITATIVE.....pag.19

2.1. Analiza activităţii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie în anul 2007.....pag.19

2.1.1. Rolul fundamental al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie în unificarea practicii judiciare.

2.1.2. Analiza statistică a activităţii în anul 2007.

2.2. Analiza activităţii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie în anul 2007 (inclusiv D.N.A. şi D.I.I.C.O.T.).....pag.24

2.2.1. Analiza statistică a activităţii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie în anul 2007(exclusiv D.N.A. şi D.I.I.C.O.T.)

2.2.2. Analiza statistică a activităţii Direcţiei Naţionale Anticorupţie în anul 2007.

2.2.3. Analiza statistică a activităţii Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism în anul 2007.

2.3. Analiza statistică a activităţii celorlalte instanţe judecătoreşti în anul 2007.....pag.49

2.3.1.Volumul de activitate

2.3.1.1. Volumul total de activitate

2.3.1.2. Activitatea la nivelul judecătoriilor

2.3.1.3. Activitatea la nivelul tribunalelor

2.3.1.4. Activitatea la nivelul tribunalelor specializate

2.3.1.5. Activitatea la nivelul curților de apel

2.3.1.6. Volumul de activitate pe materii

2.3.2. Operativitatea

2.3.2.1. Operativitatea la nivelul judecătoriilor.

2.3.2.2. Operativitatea la tribunale.

2.3.2.3. Operativitatea la tribunalele specializate

2.3.2.4. Operativitatea la curțile de apel.

2.3.3. Încărcătura pe judecător

2.3.3.1. Încărcătura la nivelul judecătoriilor

2.3.3.2. Încărcătura la nivelul tribunalelor

2.3.3.3. Încărcătura la nivelul tribunalelor specializate

2.3.3.4. Încărcătura la nivelul curților de apel

2.4. Analiza statistică a activităţii instanţelor militare în anul 2007.....pag.66

2.4.1. Tribunalele militare.

2.4.2. Tribunalul militar teritorial Bucureşti.

2.4.3. Curtea Militară de Apel Bucureşti.

2.5. Analiza statistică a activităţii celorlalte unităţi de parchet în anul 2007.....pag.70

2.5.1.Volumul de activitate

2.5.1.1. Volumul total de activitate.

2.5.1.2. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii.

2.5.1.3. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

2.5.1.4. Activitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul specializat pentru cauze cu minori şi de familie Braşov
2.5.1.5. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel
2.5.1.6. Volumul de activitate pe materii

2.5.2. Operativitatea
2.5.2.1. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii
2.5.2.2. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale
2.5.2.3. Operativitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul specializat pentru cauze cu minori şi de familie Braşov
2.5.2.4. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel

2.5.3. Încărcătura pe procuror
2.5.3.1. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii
2.5.3.2. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale
2.5.3.3. Încărcătura la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul specializat pentru cauze cu minori şi de familie Braşov
2.5.3.4. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel
2.5.3.5. Încărcătura la parchete în ipoteza ocupării integrale a schemelor

2.6. Analiza statistică a activităţii parchetelor militare în anul 2007.....pag.95
2.6.1.Parchetele militare de pe lângă tribunalele militare.
2.6.2. Parchetul militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti
2.6.3. Parchetul militar de pe lângă Curtea Militară de Apel

2.7. Concluzii privind evoluţia indicatorilor statistici la instanţe şi parchete în anul 2007. Vulnerabilităţi identificate. Măsuri de remediere propuse.....pag.99

2.8. Criminalitatea în date statistice.....pag.104
2.8.1. Date generale privind persoanele trimise în judecată
2.8.1.1. Statistica trimiterilor în judecată după criteriul teritorial.
2.8.1.2. Statistica trimiterilor în judecată în funcție de criterii privind persoana inculpatului..
2.8.1.3. Statistica trimiterilor în judecată pe categorii de infracțiuni.
2.8.2. Date generale privind persoanele condamnate definitiv
2.8.2.1. Criminalitatea în teritoriu
2.8.2.2. Criminalitatea în funcție de criterii privind persoana condamnată
2.8.2.3. Criminalitatea pe categorii de infracțiuni
2.8.3. Structura pedepselor
2.8.4. Date generale privind victimele infracţiunilor (repartiţia în funcţie de vârstă şi sex, pe principalele categorii de infracţiuni)
2.8.5. Scurte concluzii privind evoluţia criminalităţii în anul 2007.

CAPITOLUL 3 - ANALIZA CALITATIVĂ A SISTEMULUI JUDICIAR.....pag.118

3.1. Efectele modificărilor legislative asupra actului de justiţie şi asupra.....pag.118
competenţelor de soluţionare a diferitelor tipuri de acţiuni în justiţie

3.2. Repartizarea aleatorie a cauzelor.....pag.125

3.3. Durata de soluţionare a cauzelor.....pag.128
3.3.1. Date statistice privind durata de soluționare a cauzelor la nivelul instanțelor judecătoreşti
3.3.2. Date statistice privind durata de soluționare a cauzelor la nivelul parchetelor
3.3.3. Aspecte constatate în urma controalelor tematice efectuate de de Inspecția Judiciară
3.3.4. Percepția instanțelor şi parchetelor asupra duratei de soluționare

a cauzelor. Măsuri propuse pentru diminuarea acesteia

3.4. Creşterea gradului de specializare în activitatea judiciară.....pag.144
3.4.1. Specializarea la nivel instituțional – instanțe, parchete, secții şi complete specializate –
3.4.2. Programele de formare profesională specializată a magistraților

3.5. Indici de calitate.....pag.149
3.5.1. Indici de calitate a activității instanțelor judecătoreşti
3.5.2. Indici de calitate ai activității parchetelor
3.5.3. Percepția instanțelor şi parchetelor asupra cauzelor care provoacă desființarea hotărârilor în căile de atac sau conduc la achitarea definitivă a inculpaților sau la restituirea cauzelor de către instanță

3.6. Măsuri pentru unificarea practicii judiciare.....pag.154
3.6.1. Recursul în interesul legii.
3.6.2. Alte măsuri de unificare a practicii judiciare, la nivel central
3.6.3. Măsuri de unificare a practicii judiciare la nivelul instanțelor judecătoreşti/ parchetelor de pe lângă acestea

3.7. Aplicarea dispoziţiilor Convenţiei Europene a Drepturilor Omului în sistemul juridic românesc, de către judecători şi procurori.....pag.172
3.7.1 Principalele categorii de cauze care au atras în anul 2007 condamnarea statului român
3.7.2. Cauze în care s-au pronunțat hotărâri de respingere. Statistica cererilor declarate inadmisibile.
3.7.3. Aplicarea directă a CEDO în dreptul intern

3.8. Instanţele şi parchetele din România în planul dreptului comunitar.....pag.186
3.8.1. Aplicarea directă a dreptului comunitar.
3.8.2. Cooperarea judiciară internațională
3.8.2.1. Scurtă prezentare a activității din anul 2007 în cadrul Rețelei europene în materie civilă şi comercială.
3.8.2.2. Scurtă prezentare a activității din anul 2007 în cadrul Rețelei europene în materie penală.

3.9. Îmbunătăţirea accesului liber la justiţie.....pag.197

3.10. Progrese înregistrate în domeniul justiţiei pentru minori şi a protecţiei drepturilor copilului.....pag.200

3.11. Stadiul aplicării dispoziţiilor Legii nr. 544/2001 şi ale Legii nr. 677/2001.....pag.205

3.12. Ridicarea nivelului calitativ al managementului instanţelor şi parchetelor.....pag.214
3.12.1. Modalitatea de recrutare a conducătorilor de instanțe şi parchete.
3.12.2. Formarea profesională specializată a conducătorilor de instanțe şi parchete. Alte măsuri de îmbunătățire a managementului
3.12.3. Monitorizarea calității managementului la instanțe şi parchete
3.12.4. Identificarea motivelor care împiedică ocuparea integrală a funcțiilor de conducere vacante la nivelul instanțelor şi parchetelor.

3.13. Percepţia judecătorilor şi procurorilor asupra gradului de independenţă a sistemului judiciar şi căile de întărire a acesteia – concluziile studiului Transparency România.....pag.228

3.14. Creşterea gradului de transparenţă a funcţionării justiţiei şi noua strategie de comunicare pentru Consiliul Superior al Magistraturii şi sistemul judiciar.....pag.236

3.15. Concluzii privind progresele înregistrate, precum şi vulnerabilităţile identificate şi măsurile de remediere a acestora.... .....pag.239

CAPITOLUL 4 - GESTIONAREA RESURSELOR.....pag.249

4.1. Politica de resurse umane privind judecătorii şi procurorii.....pag.249

4.1.1 Modalităţi de ocupare a posturilor de execuţie vacante
4.1.2. Promovarea în funcţii de execuţie vacante
4.1.3. Numirea în funcţii de conducere
4.1.4. Delegarea în funcţii de conducere a judecătorilor şi procurorilor
4.1.5. Promovarea la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie
4.1.6. Situaţia posturilor de magistrat asistent la Î.C.C.J
4.1.7. Situaţia posturilor vacante de judecător sau procuror la finalul anului 2007

4.2. Fluctuaţia judecătorilor şi procurorilor în anul 2007.....pag.265
4.2.1. Eliberări din funcţia de judecător/procuror
4.2.2. Transferul judecătorilor şi procurorilor
4.2.3. Detaşarea judecătorilor şi procurorilor

4.3. Estimarea impactului modificărilor aduse prin O.U.G. nr.100/2007 asupra politicii de resurse umane privind judecătorii şi procurorii.....pag.268

4.4. Stadiul aplicării dispoziţiilor legale referitoare la depunerea diferitelor tipuri de declaraţii de către judecători şi procurori. Impactul modificărilor legislative intervenite în anul 2007.....pag.270

4.5. Aspecte privind răspunderea disciplinară şi penală a judecătorilor, procurorilor, a magistraţilor asistenţi şi a celorlalte categorii de personal din cadrul instanţelor şi parchetelor.....pag.274
4.5.1. Răspunderea disciplinară a judecătorilor, procurorilor şi magistraţilor asistenţi
4.5.2. Răspunderea penală a judecătorilor, procurorilor şi magistraţilor asistenţi
4.5.3. Răspunderea disciplinară şi penală a celorlalte categorii de personal din cadrul instanţelor şi parchetelor

4.6. Apărarea independenţei individuale şi a reputaţiei profesionale a judecătorilor şi procurorilor.....pag.277

4.7. Institutul Naţional al Magistraturii în structura sistemului juridic românesc....pag.279
4.7.1. Recrutarea şi formarea iniţială a viitorilor magistraţi
4.7.2. Formarea continuă a judecătorilor şi procurorilor
4.7.3. Formarea formatorilor
4.7.4. Organizarea concursurilor/examenelor privind admiterea în profesie şi cariera judecătorilor şi procurorilor

4.7.5. Priorităţi strategice privind dezvoltarea activităţilor de formare desfăşurate de către Institutul Naţional al Magistraturii.

4.8. Politica de personal privind personalul auxiliar.....pag.299
4.8.1. Cadrul legal şi impactul modificărilor legislative intervenite
4.8.2. Situaţia asigurării necesarului de personal auxiliar la instanţe şi parchete. Priorităţi identificate şi măsuri de remediere a deficienţelor existente.
4.8.3. Activitatea în anul 2007 a Şcolii Naţionale de Grefieri
4.8.3.1. Formarea iniţială

4.8.3.2. Formarea continuă
4.8.3.3. Formarea formatorilor
4.8.3.4. Alte activităţi şi programe
4.8.4. Stadiul proiectului pilot privind degrevarea judecătorilor de unele atribuţii administrative prin preluarea acestora de către personalul auxiliar.

4.9.Resursele materiale aflate la dispoziţia instanţelor şi parchetelor în anul 2007.pag.318

4.10. Continuarea şi dezvoltarea procesului de informatizare a instanţelor şi parchetelor.....pag.323
4.10.1. Dezvoltarea aplicației informatice ECRIS.
4.10.2. Crearea de noi baze de date relevante pentru funcționarea sistemului judiciar.
4.10.3. Analiza posibilității de furnizare de servicii on-line către beneficiarii actului de justiție de către instanțe și parchete.

4.11. Concluzii privind progresele înregistrate, vulnerabilităţile identificate şi posibile măsuri de remediere a acestora.....pag.330

CAPITOLUL 5 - RAPORTURILE DINTRE SISTEMUL JUSTIŢIEI ŞI CELELALTE INSTITUŢII ŞI ORGANISME, PRECUM ŞI CU SOCIETATEA CIVILĂ.....pag.337

5.1. Raporturile dintre instanţe şi parchete, precum şi cu CSM.....pag.337

5.2. Raporturile dintre instanţe/parchete şi barourile de avocaţi, precum şi cu experţii judiciari.....pag.339

5.3. Raporturile cu mass-media.....pag.344

5.4. Raporturile cu justiţiabilii.....pag.347

5.5. Raporturile cu societatea civilă şi cu instituţiile şi organismele internaţionale.....pag.349
5.5.1. Raporturile cu societatea civilă
5.5.2. Relații bilaterale ale CSM cu alte consilii judiciare din Europa
5.5.3. Relațiile cu alte consilii judiciare în cadrul Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare
5.5.4. Relațiile Consiliului Superior al Magistraturii cu alte instituții internaționale
5.5.5. Relația cu Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni
5.5.6. Programe cu finanțare europeană
5.5.7. Stadiul derulării programelor finanțate de Banca Mondială
5.5.8. Colaborarea Ministerului Justiției și a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu instituții și organisme internaționale, care a avut ca obiectiv dezvoltarea sistemului judiciar

CAPITOLUL 6 - CONCLUZII ŞI PERSPECTIVE.....pag.405
6.1. Concluzii privind principalele progrese înregistrate, vulnerabilităţi identificate şi măsurile luate sau propuse pentru remedierea acestora.....pag.405
6.2. Scurtă prezentare a noului Plan de acţiune privind strategia de reformă a sistemului judiciar şi lupta împotriva corupţiei, adoptat de Guvernul României la data de 31 octombrie 2007. Contribuţia Consiliului Superior al Magistraturii la elaborarea acestuia.....pag.417

CAPITOLUL 1
CONSIDERAŢII GENERALE PRIVIND STRUCTURA AUTORITĂŢII JUDECĂTOREŞTI ŞI CADRUL LEGAL DE FUNCŢIONARE A SISTEMULUI JUDICIAR DIN ROMÂNIA

1.1. Structura şi cadrul legal de funcţionare a autorităţii judecătoreşti. Impactul principalelor modificări aduse legilor privind organizarea şi funcţionarea sistemului judiciar în anul 2007

Principiile, structura şi modul de organizare a sistemului judiciar român sunt consacrate în Constituţia României şi Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

Justiţia se realizează în România prin instanţele judecătoreşti, organizate într-o structură piramidală, puterea judecătorească fiind exercitată de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi de celelalte instanţe judecătoreşti stabilite de lege, potrivit prevederilor art.126 din Constituţia României şi art. 1 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

Titlul III din Constituţia României este consacrat autorităţii judecătoreşti, formată din Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, celelalte instanţe judecătoreşti stabilite de lege, Ministerul Public şi Consiliul Superior al Magistraturii, fiecare cu atribuţii proprii, stabilite prin normele constituţionale şi prin alte dispoziţii legale.

Potrivit Legii fundamentale, Consiliul Superior al Magistraturii are rolul de garant al independenţei justiţiei, iar atribuţiile ce revin acestei instituţii au fost prevăzute în scopul consolidării independenţei autorităţii judecătoreşti, în raport cu legislativul şi executivul.

Organizarea şi funcţionarea sistemului judiciar din România sunt reglementate prin Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările şi completările ulterioare. În conformitate cu prevederile acestui act normativ, justiţia se înfăptuieşte în numele legii, este unică, imparţială şi egală pentru toţi şi se realizează prin următoarele instanţe judecătoreşti: Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, curţile de apel, tribunalele, tribunalele specializate şi judecătoriile.

La vârful structurii piramidale a instanţelor judecătoreşti se află Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, compunerea şi regulile de funcţionare ale instanţei supreme fiind stabilite prin lege organică.

Conform dispoziţiilor art. 18 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, în România funcţionează o singură instanţă supremă, denumită Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu personalitate juridică şi cu sediul în capitala ţării. Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie ocupă primul loc în ierarhia instanţelor judecătoreşti din România şi are, în principal, competenţa de a judeca recursul în casaţie şi de a asigura interpretarea şi aplicarea unitară a legii de către celelalte instanţe judecătoreşti.

Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie este organizată în 4 secţii – Secţia civilă şi de proprietate intelectuală, Secţia penală, Secţia comercială, Secţia de contencios administrativ şi fiscal -, Completul de 9 judecători şi Secţiile Unite, fiecare având o competenţă proprie, stabilită prin lege.

Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie este condusă de un preşedinte, ajutat de un vicepreşedinte şi 4 preşedinţi de secţie.

În structura Înaltei curţi de Casaţie şi Justiţie intră Cancelaria, direcţii, servicii şi birouri.

Următorul nivel al sistemului judiciar este asigurat de curţile de apel, instanţe cu personalitate juridică, în circumscripţia cărora funcţionează mai multe tribunale şi tribunale specializate.

Curţile de apel sunt în număr de 16, 15 civile şi Curtea Militară de Apel, iar circumscripţiile şi localităţile de reşedinţă ale curţilor de apel sunt stabilite în Anexa 1 la Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare. Potrivit acestui act normativ, în România funcţionează curţi de apel în localităţile Alba Iulia, Piteşti, Bacău, Oradea, Suceava, Braşov, Bucureşti, Cluj, Constanţa, Craiova, Galaţi, Iaşi, Târgu Mureş, Ploieşti, Timişoara. fiecare având în circumscripţie de la 2 până la 5 judeţe.

În cadrul curţilor de apel funcţionează secţii sau, după caz, complete specializate pentru cauze civile, cauze penale, cauze comerciale, cauze cu minori şi de familie, cauze de contencios administrativ şi fiscal, cauze privind conflicte de muncă şi asigurări sociale, precum şi, în raport cu natura şi numărul cauzelor, secţii maritime şi fluviale (la Curţile de Apel Constanţa şi Galaţi) sau pentru alte materii.

Curţile de apel sunt conduse de câte un preşedinte ajutat de unul sau mai mulţi vicepreşedinţi.

Curţile de apel judecă atât în primă instanţă, cât şi ca instanţe de control judiciar pentru instanţele ierarhic inferioare din circumscripţia lor administrativ teritorială.

Tribunalele constituie cea de a treia verigă din sistemul instanţelor judecătoreşti, fiind instanţe cu personalitate juridică organizate la nivelul fiecărui judeţ şi al municipiului Bucureşti. Dintre cele 42 de tribunale înfiinţate prin lege, un singur tribunal, respectiv, Tribunalul Ilfov, nu funcţionează în prezent.

În cadrul tribunalelor funcţionează secţii sau, după caz, complete specializate pentru cauze civile, cauze penale, cauze comerciale, cauze cu minori şi familie, cauze de contencios administrativ şi fiscal, cauze privind conflictele de muncă şi asigurări sociale, precum şi, în raport cu natura şi numărul cauzelor, secţii maritime şi fluviale sau pentru alte materii.

Tribunalele sunt conduse de un preşedinte, care poate fi ajutat de 1-2 vicepreşedinţi. Ele judecă în materiile ce le sunt date în competenţă prin lege, atât în primă instanţă, cât şi ca instanţe de control judiciar pentru hotărârile pronunţate de judecătorii.

Legea nr. 304/2004, în forma anterioară modificării şi completării ei prin Legea nr. 247/2005, stabilea obligativitatea înfiinţării a patru tipuri de tribunale specializate (pentru minori şi familie, de muncă şi asigurări

sociale, comerciale, administrativ-fiscale,) care urmau să fie puse în funcţiune, în mod eşalonat, până cel mai târziu la data de 1 ianuarie 2008.

Sub imperiul acestui cadru normativ au fost înfiinţate 4 tribunale specializate , care funcţionează şi în prezent, respectiv: Tribunalul pentru Minori şi Familie Braşov, Tribunalul Comercial Cluj, Tribunalul Comercial Mureş şi Tribunalul Comercial Argeş.

Aceste instanţe nu au personalitate juridică, au sediul, de regulă, în municipiul reşedinţă de judeţ şi preiau cauzele de competenţa tribunalului în domeniile în care se înfiinţează, iar activitatea lor s-a desfăşurat în condiţiile unei specializări reale şi efective a judecătorilor, ceea ce a condus la creşterea calităţii actului de justiţie, printr-un grad crescut de operativitate în domeniul soluţionării cauzelor, precum şi prin calitatea hotărârilor pronunţate.

Prin Legea nr. 247/2005, s-a renunţat la obligativitatea înfiinţării instanţelor specializate în favoarea secţiilor şi completelor specializate. Totuşi, înfiinţarea de instanţe specializate nu a fost total exclusă, fiind menţinută posibilitatea organizării acestora.

În conformitate cu procedura reglementată de Legea privind organizarea judiciară, secţiile şi completele specializate ale curţilor de apel şi ale instanţelor din circumscripţia acestora se înfiinţează la propunerea colegiilor de conducere ale fiecărei instanţe, prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, iar componenţa completelor specializate se stabileşte de colegiul de conducere al instanţei în raport cu volumul de activitate şi specializarea judecătorilor.

La baza sistemului judiciar se află judecătoriile, cu competenţă generală de soluţionare a litigiilor. Judecătoriile sunt instanţe fără personalitate juridică, organizate în judeţe şi în sectoarele municipiului Bucureşti, iar localităţile care fac parte din circumscripţia judecătoriilor sunt stabilite prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministrului justiţiei, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii. În prezent, localităţile care fac parte din circumscripţia fiecărei judecătorii sunt prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 337/1993, cu modificările şi completările ulterioare.

Prin lege au fost înfiinţate 188 de judecătorii, dintre care 6 în mediul rural, iar restul în mediul urban. Dintre acestea, un număr de 10 judecătorii nu funcţionează, respectiv: Bocşa, Cernavodă, Băneasa, Bechet, Comana, Sângeorgiu de Pădure, Scorniceşti, Urlaţi, Jibou, Jimbolia.

Judecătoriile din fiecare judeţ sau, după caz, din municipiul Bucureşti sunt cuprinse în circumscripţia tribunalelor.

În raport cu numărul şi natura cauzelor, în cadrul judecătoriilor se pot înfiinţa secţii sau complete specializate. Înfiinţarea acestora este obligatorie în materia cauzelor cu minori şi de familie, precum şi în materia fondului funciar.

Judecătoriile sunt conduse de un preşedinte, care poate fi ajutat de un vicepreşedinte.

Instanţele militare sunt organizate în tribunale militare, Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti şi Curtea Militară de Apel.

Tribunalele militare funcţionează în municipiile Bucureşti, Cluj-Napoca, Iaşi şi Timişoara şi, în ierarhia instanţelor, sunt egale în grad cu judecătoriile, iar Tribunalul Militar Teritorial şi Curtea Militară de Apel funcţionează în municipiul Bucureşti.

Competența instanţelor militare a cunoscut în ultima perioadă un proces de restrângere treptată, mai ales avându-se în vedere jurisprudența Curţii Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia pot face obiectul judecăţii în faţa unei instanţe militare numai infracţiunile săvârşite de militari împotriva ordinii şi disciplinei militare, fiind exclusă judecarea civililor de către aceste instanţe.

Titlul III din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările şi completările ulterioare este consacrat Ministerului Public, reglementând organizarea şi atribuţiile Ministerului Public, precum şi organizarea parchetelor civile şi militare.

Ministerul Public este independent în relațiile cu celelalte autorităţi şi îşi exercită atribuţiile numai în temeiul legii şi pentru asigurarea respectării acesteia.

În activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societăţii şi apără ordinea de drept, precum şi drepturile şi libertăţile cetăţenilor. Acesta îşi exercită atribuţiile prin procurori constituiţi în parchete, în condițiile legii.

Procurorii îşi desfăşoară activitatea în baza principiilor legalităţii, imparţialităţii şi controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiţiei.

Parchetele funcţionează pe lângă fiecare dintre instanţele de judecată (cu excepţia tribunalelor specializate în materie comercială); parchetele conduc şi supraveghează activitatea de cercetare penală a poliţiei judiciare, în condițiile legii.

În cadrul Ministerului Public funcționează Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție, parchetele de pe lângă curţile de apel, tribunale, tribunale pentru minori şi familie şi judecătorii, precum şi parchetele militare.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție coordonează activitatea parchetelor din subordine, are personalitate juridică şi este condus de un procuror general, ajutat de un prim-adjunct, un adjunct şi trei consilieri.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție are în structură Secția de urmărire penală şi criminalistică, Secția judiciară, Secția de resurse umane şi documentare, Secția parchetelor militare.

Prin Legea nr. 54/2006 de aprobare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 134/2005 pentru modificarea şi completarea Ordonanţei de Urgenţă a Guvernului nr. 43/2002, în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție a fost înființată Direcția Națională Anticorupție, prin reorganizarea

Parchetului Naţional Anticorupţie, ca structură cu personalitate juridică proprie, specializată în combaterea infracţiunilor de corupţie, condusă de un procuror şef, ajutat de un procuror şef adjunct.

În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie funcţionează şi Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, ca structură specializată în combaterea criminalităţii organizate şi terorismului, condusă de un procuror-şef, ajutat de un procuror şef adjunct şi coordonată de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, potrivit Legii nr. 508/2004, cu modificările şi completările ulterioare.

Parchetele au sediul în localităţile în care îşi au sediul instanţele pe lângă care funcţionează şi au aceeaşi circumscripţie cu acestea. Parchetele de pe lângă curţile de apel şi parchetele de pe lângă tribunale au personalitate juridică.

Parchetele de pe lângă curţile de apel sunt conduse de procurori generali iar parchetele de pe lângă tribunale, tribunale pentru minori şi familie şi judecătorii sunt conduse de prim-procurori.

În prezent, la nivelul întregii ţări există 15 parchete pe lângă curţi de apel, care au în subordine 41 parchete de pe lângă tribunale, la care se adaugă Parchetul de pe lângă Curtea Militară de Apel şi Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial, prevăzute prin lege, iar începând cu data de 01.02.2005, prin Ordinul nr. 83/C/2005 al Ministrului Justiţiei s-a înfiinţat Parchetul de pe lângă Tribunalul pentru Minori şi Familie cu sediul în Braşov.

Din cele 42 parchete de pe lângă tribunale înfiinţate prin Legea nr. 304/2004 republicată, cu modificările şi completările ulterioare, un singur parchet nu funcţionează, respectiv Parchetul de pe lângă Tribunalul Ilfov.

Dintre cele 188 parchete de pe lângă judecătorii prevăzute de Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, 10 nu funcţionează, şi anume, parchetele de pe lângă judecătoriile Bocşa, Cernavodă, Băneasa, Bechet, Comana, Sângeorgiu de Pădure, Scorniceşti, Urlaţi, Jibou şi Jimbolia.

Potrivit dispoziţiilor art.140 din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, prin Regulamentul de ordine interioară al parchetelor se stabilesc: organizarea administrativă a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, a Parchetului Naţional Anticorupţie[1], a parchetelor de pe lângă curţile de apel, tribunale, tribunale pentru minori şi familie şi judecătorii ; atribuţiile procurorilor generali, prim-procurorilor şi ale adjuncţilor acestora, ale procurorilor inspectori, ale procurorilor şefi şi ale procurorilor, precum şi ale celorlalte categorii de personal; organizarea şi modul de desfăşurare a activităţii colegiilor de conducere ale parchetelor şi a adunărilor generale ale procurorilor; ierarhia funcţiilor administrative din cadrul Ministerului Public; modul de organizare, funcţionarea şi atribuţiile compartimentelor auxiliare de specialitate ale parchetelor; modul de organizare, funcţionarea şi atribuţiile departamentului economico-financiar şi administrativ din cadrul parchetelor.

[1] În prezent – Direcţia Naţională Anticorupţie.

Regulamentul de ordine interioară se aprobă prin ordin al ministrului justiţiei, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii.

Potrivit Regulamentului de ordine interioară a parchetelor, parchetele de pe lângă curţile de apel sunt conduse de procurori generali, ajutaţi de 1 sau 2 procurori generali adjuncţi, conform numărului stabilit prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

Parchetele de pe lângă curţile de apel au în structură o Secţie de urmărire penală, o Secţie judiciară , o Secţie pentru minori şi familie. La Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti funcţionează şi o Secţie de proceduri, iar la Parchetul de pe lângă Curţile de Apel Constanţa şi Galaţi câte o Secţie maritimă şi fluvială.

Secţiile, serviciile şi birourile sunt conduse de procurori şefi.

Parchetele de pe lângă tribunale sunt conduse de prim-procurori, ajutaţi de 1 sau, după caz, 2 prim-procurori adjuncţi, în funcţie de volumul de activitate. La Parchetul de lângă Tribunalul Bucureşti, prim-procurorul este ajutat de 1-3 prim-procurori adjuncţi.

În cadrul parchetelor de pe lângă tribunale funcţionează o Secţie de urmărire penală, o Secţie judiciară, iar la Parchetul de pe lângă Tribunalul Bucureşti şi o Secţie de supraveghere a urmăririi penale. La Parchetele de pe lângă Tribunalele Constanţa şi Galaţi funcţionează şi câte o Secţie maritimă şi fluvială.

Secţiile, serviciile şi birourile sunt conduse de procurori şefi.

Parchetele de pe lângă judecătorii sunt conduse de prim-procurori ajutaţi, în cazul unităţilor mari, de prim-procurori adjuncţi.

La parchetele de pe lângă judecătorii, în raport cu natura şi numărul cauzelor, pot funcţiona secţii maritime şi fluviale, asemenea secţii fiind prevăzute prin Regulamentul de ordine interioară a parchetelor la parchetele de pe lângă Judecătoriile Constanţa şi Galaţi.

Conform dispoziţiilor art. 98 şi următoarele din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, pe lângă fiecare tribunal militar funcţionează un parchet militar. Pe lângă Tribunalul Militar Teritorial funcţionează Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial, iar pe lângă Curtea Militară de Apel funcţionează Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel.

Instanţele militare şi parchetele militare au, fiecare, statut de unitate militară, cu indicativ propriu. Parchetele militare sunt conduse de un prim-procuror militar ajutat de un prim-procuror militar adjunct. Parchetul Militar de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti este condus de un procuror general militar, ajutat de un procuror general militar adjunct.

În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie funcţionează o secţie militară care efectuează, potrivit Codului de procedură penală, urmărirea penală în cauzele privind infracţiuni săvârşite de

mareşali, amirali şi generali, a căror competenţă de judecată revine Secţiei penale a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

În cadrul Parchetului Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel Bucureşti şi în cadrul Parchetului Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti funcţionează câte o Secţie de urmărire penală şi câte o Secţie judiciară.

Analizând cadrul legal de funcţionare a sistemului judiciar din România, se poate constata că actuala organizare judiciară urmăreşte, în principal, îmbunătăţirea calităţii actului de justiţie, garantarea independenţei efective a sistemului judiciar, precum şi asigurarea transparenţei actului de justiţie.

În vederea înlăturării subiectivismului şi a oricăror suspiciuni privind atribuirea dosarelor, Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările şi completările ulterioare prevede că repartizarea cauzelor pe complete de judecată se face în mod aleatoriu, în sistem informatizat. Pentru ca repartizarea aleatorie să nu rămână fără efect, prin posibilitatea trecerii ulterioare a unei cauze de la un complet la altul, legea consacră principiul continuităţii completului de judecată, în baza căruia cauzele repartizate unui complet de judecată nu pot fi trecute altui complet decât în condiţiile prevăzute de lege.

Un alt aspect important îl constituie implementarea principiului specializării judecătorilor, prin instituirea obligativităţii înfiinţării de secţii sau complete specializate, în cadrul judecătoriilor, al tribunalelor şi al curţilor de apel, măsură menită să contribuie la profesionalizarea şi specializarea actului de justiţie.

Participarea judecătorilor şi procurorilor la activităţile care privesc administrarea justiţiei se realizează prin adunările generale care se organizează anual sau ori de câte ori este necesar şi care au, în principal, rolul de a dezbate activitatea anuală desfăşurată de instanţe, de a alege membrii Consiliului Superior al Magistraturii, de a analiza proiecte de acte normative în domeniul justiţiei şi de a alege şi revoca membrii colegiului de conducere.

În cadrul fiecărei instanţe judecătoreşti funcţionează un colegiu de conducere format dintr-un număr impar de membri, aleşi pe o durată de trei ani, în cadrul adunării generale a judecătorilor, colegiu care hotărăşte cu privire la problemele generale de conducere ale instanţei.

Organizarea, funcţionarea şi atribuţiile Ministerului Public fac obiectul unui titlu distinct al Legii nr. 304/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, titlu ale cărui dispoziţii detaliază principiile constituţionale care privesc rolul parchetului în cadrul sistemului judiciar.

Parchetele funcţionează pe lângă instanţele judecătoreşti, sunt independente în relaţiile cu acestea şi cu celelalte autorităţi publice, iar procurorii îşi desfăşoară activitatea potrivit principiilor legalităţii, imparţialităţii şi controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiţiei.

Institutul Naţional al Magistraturii, aflat în coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii are un rol deosebit de important în formarea profesională iniţială şi în formarea profesională continuă a judecătorilor şi

procurorilor, legea conţinând norme privind organizarea şi funcţionarea acestuia. În cazul personalului auxiliar de specialitate al instanţelor şi parchetelor, sarcina formării iniţiale şi continue revine Şcolii Naţionale de Grefieri, instituţie aflată, de asemenea, în coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii.

În ceea ce priveşte organizarea compartimentelor auxiliare de specialitate ale instanţelor şi parchetelor, un rol important este atribuit birourilor de informare şi relaţii publice, care asigură legătura acestora cu publicul şi mijloacele de comunicare în masă, în vederea asigurării transparenţei activităţii judiciare.

În legea de organizare judiciară este prevăzută înfiinţarea, la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, la curţile de apel, tribunale şi parchetele de pe lângă acestea a câte unui departament economico-financiar condus de un manager, măsură justificată de nevoia degrevării conducătorilor de instanţe şi parchete de sarcini administrative, astfel încât gestionarea resurselor materiale şi financiare din cadrul instanţelor şi parchetelor să fie asigurată, în condiţii mai bune, de o persoană specializată.

Elaborarea proiectelor de buget pentru instanţe şi parchete de către curţile de apel şi parchetele de pe lângă curţile de apel, precum şi avizarea acestora de Consiliului Superior al Magistraturii reprezintă o măsură destinată să asigure principiul autonomiei financiare a instanţelor şi parchetelor şi participarea judecătorilor şi procurorilor la deciziile care privesc bugetul justiţiei.

În vederea asigurării autonomiei complete a exerciţiului bugetar pentru toate instanţele, legea prevede că, începând cu data de 1 ianuarie 2008[2], atribuţiile Ministerului Justiţiei referitoare la gestionarea bugetului curţilor de apel, al tribunalelor, al tribunalelor specializate şi al judecătoriilor vor fi preluate de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

În legătură cu această prevedere trebuie făcută precizarea că s-a propus modificarea legii de organizare, în sensul ca atribuţiile privind gestionarea bugetelor instanţelor judecătoreşti să fie preluate de Consiliul Superior al Magistraturii, începând cu anul 2009, această măsură având drept scop consolidarea independenţei autorităţii judecătoreşti.

Recent, cadrul legal de funcţionare a sistemului judiciar a suferit unele modificări prin Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 100/2007 pentru modificarea şi completarea unor acte normative în domeniul justiţiei, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 684 din 8 octombrie 2007. Una dintre principalele modificări care vizează organizarea judiciară constă în introducerea în cuprinsul Legii nr. 304/2004, republicată, a unui nou articol, art. 134[1], care prevede posibilitatea ocupării pe perioadă nedeterminată a posturilor de judecător şi procuror vacante temporar la instanţe şi parchete. În vederea

[2] Prin OUG nr.100/2007 acest termen a fost prorogat până la 1 ianuarie 2009, menţinându-se soluţia legislativă a preluării atribuţiilor de ordonator principal de credite pentru instanţele judecătoreşti de către Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

acoperirii deficitului de personal cauzat de aceste vacantări temporare, a fost creat un fond de rezervă cu posturi finanţate de judecător şi procuror, pentru a se acoperi situaţiile ivite în practică la încetarea numirii în funcţii de conducere, a numirii în funcţia de procuror în cadrul Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism ori Direcţiei Naţionale Anticorupţie, precum şi în cazul detaşării, alegerii în funcţia de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, suspendării din funcţie în temeiul art. 62 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, ori vacantării din alte cauze[3], pe o perioadă mai mare de 1 an.

Posturile din fondul de rezervă se utilizează numai atunci când, la întoarcerea magistratului, nu există nici un post vacant la instanţa sau parchetul respectiv.

O altă modificare vizează procedura de numire a directorului şi directorului adjunct al Institutului Naţional al Magistraturii, în sensul eliminării dispoziţiei potrivit cărora aceştia sunt numiţi în funcţii la propunerea Consiliului ştiinţific, scopul modificării fiind acela de a asigura egalitatea de tratament şi accesul liber al candidaţilor la aceste funcţii.

În ceea ce priveşte statutul judecătorilor şi procurorilor, acesta a fost modificat prin instituirea unei vârste unice de pensionare pentru femei şi bărbaţi – 60 de ani[4], având în vedere obligaţia României, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, de a implementa Directiva nr. 86/378/EEC care prevede egalizarea vârstelor de pensionare între femei şi bărbaţi în cadrul schemelor de pensii ocupaţionale. S-a ţinut seama şi de Decizia Curţii constituţionale nr. 375/2005 prin care se arată necesitatea stabilirii prin lege a unei vârste de pensionare pentru judecători şi procurori.

Prin acest act normativ se instituie o indemnizaţie unică pentru membrii Consiliului Superior al Magistraturii, pentru a se asigura egalitatea de tratament între membrii cu activitate permanentă şi membrii fără activitate permanentă.

Potrivit Strategiei de reformă a sistemului judiciar, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 232/2005, realizarea unui sistem judiciar independent, imparţial, credibil şi eficient reprezintă o condiţie necesară pentru supremaţia legii şi a principiilor statului de drept. Măsurile de consolidare a independenţei sistemului judiciar trebuie să ducă nu numai la afirmarea principiului separaţiei şi echilibrului puterilor în stat, dar şi la aplicarea acestuia în practică.

Garantarea independenţei efective a sistemului judiciar depinde în mare măsură de asigurarea unui cadru legislativ coerent şi de furnizarea resurselor necesare, dar şi de responsabilizarea corpului magistraţilor prin dezvoltarea unei atitudini a acestora, care să garanteze aplicarea legii, în conformitate cu cele mai înalte standarde profesionale.

[3] Concediu de îngrijire a copilului, concediu fără plată, de studii sau în interes personal sau alte asemenea situaţii.
[4] Conform ordonanţei, pentru femei atingerea vârstei de pensionare de 60 de ani urmează a se realiza eşalonat până la data de 31.12.2008.

Apreciem că deşi actualul cadru legal de funcţionare a sistemului judiciar din România oferă garanţiile necesare pentru asigurarea respectării dreptului la un proces echitabil şi judecarea proceselor de către instanţe judecătoreşti în mod imparţial şi independent de orice influenţe, acesta este perfectibil.

Din acest motiv, în cursul anului 2007, Consiliul Superior al Magistraturii a avut iniţiativa de a supune atenţiei judecătorilor şi procurorilor unele propuneri de modificare şi completare a unor acte normative din domeniul justiţiei – Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor, republicată, Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată şi Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată. În ansamblu, propunerile vizează înlăturarea unor necorelări între aceste acte normative, abrogarea unor dispoziţii neconstituţionale, înlăturarea unor prevederi apreciate ca fiind discriminatorii de Consiliul Naţional pentru Combaterea Discriminării, precum şi completarea cadrului legislativ în ceea ce priveşte unele aspecte care până în prezent nu au fost reglementate (inserarea în textul de lege a unor criterii pentru definirea specializării judecătorilor şi procurorilor, reglementarea unei căi de atac împotriva hotărârilor colegiilor de conducere care vizează cariera şi drepturile judecătorilor etc.). În acest scop, Consiliul Superior al Magistraturii a transmis instanţelor judecătoreşti şi parchetelor propuneri concrete de modificare a celor trei legi cu rugămintea ca acestea să comunice Consiliului atât observaţiile pe marginea textelor formulate cât şi alte propuneri legislative pe care le consideră necesare. Urmează ca aceste propuneri să fie dezbătute în Plenul Consiliului Superior al Magistraturii şi să fie înaintate autorităţilor care au iniţiativă legislativă, pentru a fi promovate.

1.2 Principalele consecinţe ale aderării României la Uniunea Europeană, din perspectiva organizării şi funcţionării sistemului judiciar

Analizând prevederile legale care reglementează sistemul judiciar românesc, se constată că acestea urmăresc, în principal, garantarea independenţei efective a sistemului judiciar, asigurarea transparenţei actului de justiţie, îmbunătăţirea calităţii actului de justiţie, sporirea eficienţei modului de funcţionare a justiţiei ca serviciu public şi responsabilizarea fiecărui magistrat cu privire la modul de exercitare a propriilor atribuţii, garantarea liberului acces la justiţie, prevenirea şi combaterea corupţiei din sistemul judiciar, acestea fiind direcţii de acţiune prevăzute în Strategia de reformă a sistemului judiciar pe perioada 2005-2007.

Dezvoltarea şi eficientizarea sistemului judiciar, creşterea standardului de calitate al actului de justiţie, funcţionarea mecanismelor statului de drept şi lupta împotriva corupţiei reprezintă obiective primordiale şi pentru perioada următoare, pentru realizarea acestor deziderate fiind elaborat un nou plan de măsuri, concretizat în prevederile Planului de acţiune pentru îndeplinirea condiţionalităţilor din mecanismul de

cooperare şi verificare, avându-se în vedere şi noua ordine juridică rezultată din aderarea României la Uniunea Europeană începând cu data de 1 ianuarie 2007.

Asigurarea finalităţii procesului de reformă depinde în mod esenţial de realizarea unui cadru legislativ coerent, în sensul corelării actelor normative ce vor fi adoptate sau modificate, precum şi a eliminării neconcordanţelor şi paralelismelor în elaborarea acestora.

Aşa cum rezultă din Strategia de reformă a sistemului judiciar, acquis-ul comunitar în materie a fost transpus în legislaţia internă şi cea mai mare parte a tratatelor şi convenţiilor internaţionale relevante a fost ratificată de statul român. De asemenea, integrarea efectivă a României în spaţiul comun de libertate, securitate şi justiţie, a presupus şi impune în continuare luarea unor măsuri adecvate pentru a se facilita contactul direct între autorităţile judiciare române şi cele din statele membre ale Uniunii Europene, în aplicarea principiului recunoaşterii reciproce a hotărârilor judecătoreşti.

În acest sens, este prioritară consolidarea capacităţii instituţionale de aplicare efectivă a normelor europene transpuse deja în legislaţia internă.

În ceea ce priveşte organizarea sistemului judiciar, trebuie precizat că la nivel european există tendinţa de micşorare a numărului de instanţe şi jurisdicţii în vedere creării unor unităţi jurisdicţionale mai extinse, deoarece instanţele mai mari sunt percepute ca fiind capabile să se administreze mai bine din punct de vedere profesional, al eficienţei şi al calităţii.

Raţionalizarea instanţelor şi parchetelor a constituit unul din obiectivele prevăzute în Planul de Acţiune pentru implementarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar 2005–2007.

Obiectivele urmărite prin restructurarea sistemului instanţelor judecătoreşti constau în îmbunătăţirea calităţii actului de justiţie, printr-o specializare reală şi efectivă a judecătorilor, creşterea eficienţei, asigurarea repartizării aleatorii a cauzelor, atenuarea dezechilibrelor existente între diferite instanţe în privinţa volumului de cauze şi a încărcăturii pe judecător, asigurarea unui climat mai bun de muncă.

Restructurarea cadrului organizatoric existent este impusă şi de concluziile studiilor şi evaluărilor efectuate, care au relevat, în mod constant, deficienţe legate de repartiţia volumului de cauze între instanţe şi de alocare a resurselor umane, în primul rând la nivelul judecătoriilor, ca structuri de bază ale sistemului judiciar. Aceleaşi probleme există şi la nivelul unităţilor de parchet. De asemenea, o altă problemă este constituită de instanţele şi parchetele care nu funcţionează, neavând asigurate resursele materiale sau umane necesare, precum şi de instanţele şi parchetele de dimensiuni foarte mici, la nivelul cărora sunt extrem de greu de transpus în practică principiile repartizării aleatorii a cauzelor, a continuităţii completelor de judecată, precum şi cel al specializării judecătorilor şi procurorilor.

Pe de altă parte, este important de subliniat că **acquis-ul comunitar**, reprezentând ansamblul de drepturi şi obligaţii comune pentru statele membre ale Uniunii Europene, este într-o permanentă evoluţie şi

cuprinde totalitatea normelor juridice care reglementează activitatea instituţiilor Uniunii Europene, acţiunile şi politicile comunitare.

În condiţiile în care normele juridice comunitare se modifică permanent, dreptul intern trebuie modificat corespunzător, astfel încât eventualele neconcordanţe existente la un moment dat între dreptul comunitar şi normele juridice interne sunt consecinţele fireşti ale evoluţiei dreptului comunitar.

De altfel, chiar legiuitorul constituant a prevăzut această situaţie, stabilind că prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum şi celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu au prioritate faţă de dispoziţiile contrare din legile interne[5]. În practică, revine aşadar instanţelor judecătoreşti obligaţia de a tranşa „conflictul" dintre norma de drept comunitară şi cea, contrară, naţională, prin aplicarea principiului preeminenţei dreptului comunitar.

În baza sus-amintitei dispoziţii constituţionale, în doctrina recentă s-a exprimat opinia în sensul că drepturile fundamentale reglementate la nivelul Uniunii Europene au valoare constituţională, deşi acest lucru nu este reglementat expressis verbis.

Referitor la cooperarea între instanţele române şi cele unionale în ceea ce priveşte ***procedura recursului prealabil***, este necesară reglementarea expresă în dreptul român a procedurii de sesizare a Curţii de Justiţie a Uniunii Europene precum şi completarea normelor procedurale prin reglementarea acestei noi cauze de suspendare.

Este evident aşadar că modalitatea concretă în care autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligaţiilor rezultate din actul aderării constă în aplicarea obligatorie, cu prioritate, în cauzele deduse judecăţii, a normelor juridice de drept comunitar, ori de câte ori există neconcordanţe între acestea şi dreptul intern.

Sub rezerva aspectelor sus-menţionate, în situaţiile în care, după data aderării, există încă norme de drept intern care nu sunt în acord cu acquis-ul comunitar, obligaţia de armonizare a normelor de drept intern cu cele de drept european nu revine instanţelor judecătoreşti, parchetelor sau Consiliului Superior al Magistraturii, întrucât aceste autorităţi nu au, potrivit Constituţiei României, iniţiativă legislativă.

În concluzie, ca rezultat al noii ordini juridice impuse de aderarea României la Uniunea Europeană, obligaţia fundamentală care revine instanţelor judecătoreşti şi parchetelor din România este aceea de a cunoaşte şi de a aplica direct şi prioritar legislaţia comunitară, în cazurile în care există conflict de reglementare, recurgând, acolo unde este cazul, la procedura recursului prealabil[6] reglementată de art. 234 din Tratatul Comunităţilor Europene.

---

[5] Art.148 alin.2 din Constituţia României, republicată. Principiul preeminenţei normelor internaţionale faţă de dreptul intern se aplică şi în materia apărării drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în baza art.20 din Constituţie.

[6] Recursul prealabil este un mecanism fundamental al dreptului comunitar, prin care se asigură interpretarea şi aplicarea unitară a acestuia la nivelul tuturor statelor membre. Practic, prin intermediul recursului prealabil judecătorul naţional se adresează Curţii de Justiţie a Comunităţilor Europene solicitând fie *interpretarea* unei norme comunitare, fie *aprecierea validităţii* unui act comunitar de drept derivat. CJCE se pronunţă strict în limitele sesizării, fără a se pronunţa în nici un fel asupra fondului

Capitolul 2 – Analiză de sistem. Aspecte cantitative

2.1. Analiza activităţii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie în anul 2007

În conformitate cu prevederile art. 18 alin. 1 şi 2 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, în România funcţionează o singură instanţă supremă, denumită Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu personalitate juridică, care asigură interpretarea şi aplicarea unitară a legii de către celelalte instanţe judecătoreşti, potrivit competenţei sale.

Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie este organizată în 4 secţii: **Secţia civilă şi de proprietate intelectuală**, **Secţia Penală**, **Secţia Comercială şi Secţia de Contencios Administrativ şi Fiscal**, care judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunţate de curţile de apel şi a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege.

De asemenea, potrivit art. 23 din acelaşi act normativ, secţiile Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, în raport cu competenţa fiecăreia, soluţionează:

- cererile de strămutare, pentru motivele prevăzute în codurile de procedură;
- conflictele de competenţă, în cazurile prevăzute de lege;
- recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătoreşti, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nici o altă cale, iar cursul judecăţii a fost întrerupt în faţa curţilor de apel;
- orice alte cereri prevăzute de lege.

Totodată, legea menţionată stabileşte **care este competenţa Completului de 9 judecători** (soluţionarea recursurilor şi cererilor în cauzele judecate în primă instanţă de Secţia penală a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi a altor cauze date în competenţa sa prin lege, precum şi a recursurilor pronunţate de Secţiile Consiliului Superior al Magistraturii ca instanţe disciplinare) şi a **Secţiilor Unite** (judecă recursurile în interesul legii, soluţionează, în condiţiile prevăzute de lege, sesizările privind schimbarea jurisprudenţei Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi sesizează Curtea Constituţională pentru controlul constituţionalităţii legilor înainte de promulgare).

2.1.1. Rolul fundamental al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie în unificarea practicii judiciare

litigiului național în cadrul căruia s-a formulat recursul prealabil . Aplicarea normei de drept comunitar în cauza respectivă, astfel cum a fost interpretată pe calea recursului prealabil, intră strict în competența judecătorului național, el fiind acela care va tranșa în fond litigiul dintre părți. Pentru aceste motive recursul prealabil este calificat și ca un mecanism de cooperare primordial între instanțele naționale și cele comunitare.

Potrivit art. 25 lit. a din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie se constituie în Secţii Unite, printre altele, în vederea judecării recursurilor în interesul legii.

Art. 329 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează că pentru a se asigura interpretarea şi aplicarea unitară a legii pe întreg teritoriul României, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie se pronunţă asupra chestiunilor de drept care au fost soluţionate diferit de instanţele judecătoreşti, la solicitarea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie sau a colegiilor de conducere ale curţilor de apel.

Rolul fundamental al instanței supreme în unificarea practicii judiciare rezultă chiar din dispozițiile alineatului 3 al textului de lege menționat, în conformitate cu care dezlegarea dată problemelor de drept judecate cu ocazia soluționării recursurilor în interesul legii este obligatorie pentru instanțe.

2.1.2. Analiza statistică a activităţii în anul 2007[7]

În cursul anului 2007 s-au aflat pe rolul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie un număr de 36031 de dosare, faţă de 37941 în anul 2006, rezultând o diminuare a volumului de activitate cu aproximativ 5%[8].

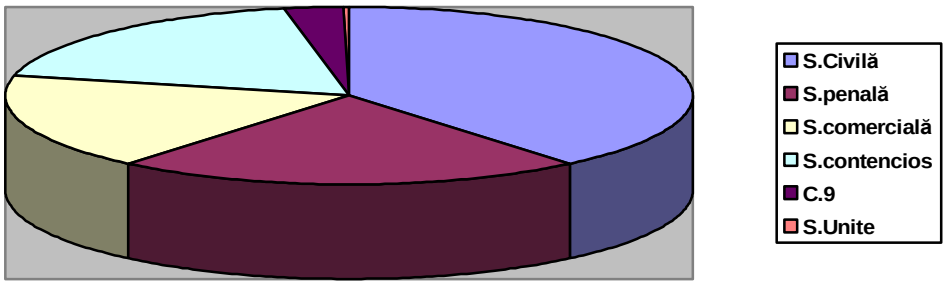
Volumul de activitate pe secţii s-a prezentat astfel:

- Secţia civilă şi de proprietate intelectuală – 13971 cauze (9594 cauze noi, plus 4377 stoc anterior);
- Secţia penală – 8093 dosare (6755 dosare noi, plus 1338 aflate pe stoc);
- Secţia comercială - - 6296 dosare (4235 dosare noi, 2061 aflate pe stoc);
- Secţia de contencios administrativ şi fiscal - 6575 cauze (4626 dosare noi, 1949 stoc);
- Completul de 9 judecători – 986 cauze (815 cauze noi şi 171 dosare preluate);
- Secţiile Unite – 110 dosare, din care 75 nou intrate şi 35 dosare preluate din anul precedent.

Distribuţia volumului de activitate pe secţii la nivelul Î.C.C.J.

[7] Datele statistice cuprinse în această subsecțiune au fost furnizate de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie

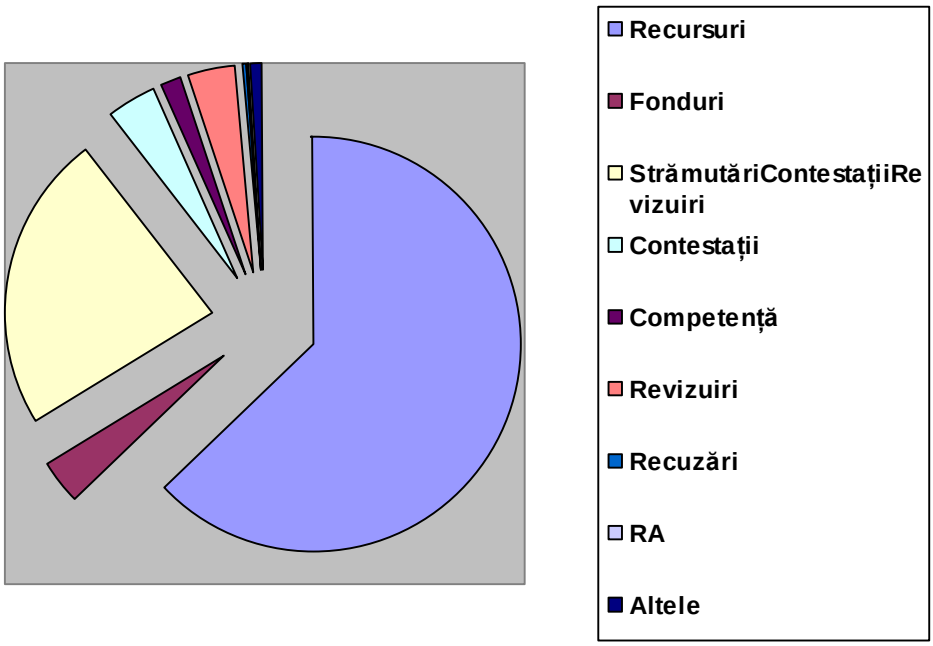
[8] Astfel cum s-a subliniat şi în Raportul privind starea justiției aferent anului 2006, deşi aflat pe un uşor trend descendent, volumul de activitate la nivelul instanței supreme rămâne excesiv pentru o instanță de casație şi este de natură a afecta rolul fundamental al acesteia, respectiv acela de a asigura interpretarea unitară a legii de către toate instanțele judecătoreşti. De aceea, recentele propuneri privind o nouă modificare de competență, cel puțin în materie civilă, prin care toate recursurile ar urma să fie judecate de către Înalt6a Curte de Casație şi Justiție, trebuie gândite cu maximă prudență şi pot fi viabile numai dacă motivele de recurs urmează a fi restrânse exclusiv la chestiuni fundamentale de legalitate, combinate cu o procedură prealabilă de examinare a admisibilității recursului în fața Înaltei Curți. Altminteri, se va ajunge din nou la situația, produsă în anul 2005, de blocare efectivă a activității instanței supreme, prin înregistrarea pe rolul acesteia a unui număr enorm de recursuri.

Din totalul cauzelor aflate pe rolul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, au fost soluţionate 25342 de cauze, din care:

- recursuri în anulare – 15;
- recursuri – 15.921;
- fonduri – 819;
- strămutări – 5933[9];
- conflicte de competenţă – 452;
- contestaţii – 984;
- revizuiri – 890;
- recuzări – 95;
- alte cauze – 233.

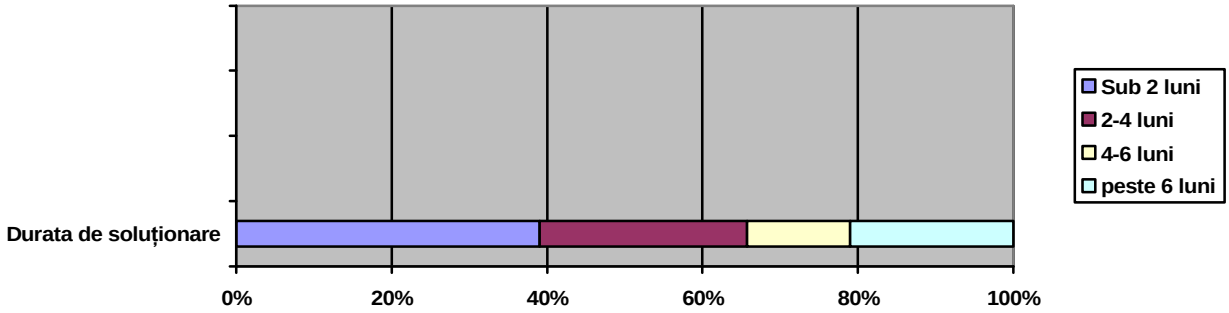
[9] Urmare a numărului foarte mare de cereri de strămutare, prin Tezele noului Cod de procedură civilă se preconizează atât limitarea motivelor de strămutare a cauzelor, cât şi trecerea acestor cereri, cel puţin pentru o parte dintre motivele prevăzute de lege, în competenţa curţilor de apel.

Precizăm că au fost pronunțate 88 de decizii de soluționare a recursurilor declarate în interesul legii (**cu 51,26 % mai multe decât în anul precedent**), din 110 de recursuri în interesul legii declarate.

Durata medie de soluţionare a cauzelor, la nivelul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, în anul 2007 este redată în tabelul de mai jos:

Natura cauzelor	Până în 2 luni	Între 2-4 luni	Între 4-6 luni	Peste 6 luni	Total
Recursuri în anulare	-	-	-	15	15
Recursuri	4275	4570	2531	4545	15921
Fonduri	420	218	121	60	819
Strămutări	4147	1302	445	39	5933
Conflicte de competență	304	120	25	3	452
Contestații	275	257	123	329	984
Revizuiri	278	219	88	305	890
Recuzări	64	29	1	1	95
Îndreptări erori materiale	-	-	-	-	-
Alte cauze	137	48	35	13	233
Total	**9900**	**6763**	**3369**	**5310**	**25342**

Încărcătura medie de dosare pe judecător a fost de aproximativ 305,34 de cauze, iar **operativitatea** a fost, în anul 2007, de 70,33%[10].

Operativitate pe secții

Secția	Nivelul operativității
Secţia penală	85,19%
Secţia civilă şi de proprietate intelectuală	60,94%
Secția de de contencios administrativ şi fiscal	74,53%
Secția comercială	65,96%
Completul de 9 judecători	80,22%
Secțiile Unite	80%

[10] În anul 2006 s-a înregistrat o încărcătură de 313,56 cauze pe judecător, operativitatea medie la nivelul instanței supreme cifrându-se la 73,6% (sursa: Raportul privind starea justiției 2006).

2.2. Analiza activităţii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie în anul 2007[11]

În cadrul Ministerului Public funcţionează Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, parchetele de pe lângă curţile de apel, tribunalele pentru minori şi familie şi judecătorii, precum şi parchetele militare[12].

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie coordonează activitatea parchetelor din subordine, are personalitate juridică şi este condus de un procuror general, ajutat de un prim adjunct, un adjunct şi trei consilieri.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie are în structură Secţia de urmărire penală şi criminalistică, Secţia judiciară, Secţia de resurse umane şi documentare, Secţia Parchetelor Militare, Departamentul economico-financiar şi administrativ, Direcţia de exploatare a tehnologiei informaţiei, Serviciul de cooperare judiciară internaţională, relaţii internaţionale şi programe, Unitatea de implementare a Programelor PHARE, Serviciul de audit intern, Biroul juridic, Biroul de informare publică şi relaţii cu presa şi Compartimentul documentelor clasificate.

Prin Legea nr. 54/2006 de aprobare a Ordonanţei de Urgenţă a Guvernului nr. 134/2005, pentru modificarea şi completarea Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 43/2002, a fost înfiinţată în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Direcţia Naţională Anticorupţie prin reorganizarea Parchetului Naţional Anticorupţie, ca structură cu personalitate juridică proprie, specializată în combaterea infracţiunilor de corupţie, condusă de un procuror şef, ajutat de un procuror şef adjunct.

În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie funcţionează şi Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism ca structură cu personalitate juridică proprie, specializată în combaterea criminalităţii organizate şi terorismului, condusă de un procuror şef ajutat de un procuror şef adjunct şi coordonată de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, potrivit Legii nr. 508/2004 cu modificările şi completările ulterioare.

În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie funcţionează o secţie militară care efectuează, potrivit Codului de procedură penală, urmărirea penală în cauzele privind infracţiuni săvârşite de mareşali, amirali şi generali, a căror competenţă de judecată revine Secţiei penale a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

[11] Datele din prezenta secţiune au fost comunicate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.
[12] Pentru amănunte privind structura şi organizarea Ministerului Public şi a unităţilor de parchet a se vedea şi secţiunea 1.1. din prezentul Raport.

Potrivit dispoziţiilor art. 140 din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare şi prin Regulamentul de ordine interioară al parchetelor se stabilesc: organizarea administrativă a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, a Direcţiei Naţionale Anticorupţie, a parchetelor de pe lângă curţile de apel, tribunale, tribunale pentru minori şi familie şi judecătorii; atribuţiile procurorilor generali, prim-procurorilor şi ale adjuncţilor acestora, ale procurorilor inspectori, ale procurorilor şefi şi ale procurorilor, precum şi ale celorlalte categorii de personal; organizarea şi modul de desfăşurare a activităţii colegiilor de conducere ale parchetelor şi a adunărilor generale ale procurorilor; ierarhia funcţiilor administrative din cadrul Ministerului Public; modul de organizare, funcţionarea şi atribuţiile compartimentelor auxiliare de specialitate ale parchetelor; modul de organizare, funcţionarea şi atribuţiile departamentului economico-financiar şi administrativ din cadrul parchetelor.

În anul 2007 activitatea Ministerului Public, în general şi a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în special, s-a înscris în coordonatele stabilite în *Strategia de reformă a sistemului judiciar în perioada 2005 – 2007*, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 232/2005.

Activitatea de urmărire penală şi criminalistică

Secţia de urmărire penală şi criminalistică funcţionează, potrivit Statului de funcţii şi de personal al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie[13], cu un număr de 65 de procurori, 25 grefieri, un agent procedural, 2 tehnicieni criminalişti şi 5 conducători auto; din cei 65 de procurori (8 cu funcţii de conducere) 13 sunt detaşaţi la alte structuri.

În cadrul Secţiei de urmărire penală şi criminalistică, funcţionează două servicii şi patru birouri, respectiv:

×*Serviciul de urmărire penală*, cu două birouri:

- Biroul de urmărire penală
- Biroul de criminalistică

×*Serviciul pentru coordonarea activităţii Ministerului Public în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală*, cu două birouri:

- Biroul de combatere a infracţiunilor în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală
- Biroul pentru coordonarea activităţii în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală.

[13] Aprobat prin Ordinul ministrului justiţiei nr. 1047/C/25.04.2007.

Serviciul de urmărire penală

Potrivit Ordinului nr.109 din 16 mai 2007 al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Serviciul de urmărire penală este încadrat cu un număr de 53 posturi de procuror, fiind organizat în două birouri, respectiv Biroul de urmărire penală, prevăzut cu 47 de procurori, şi Biroul de criminalistică, încadrat cu 6 procurori.

Biroul de urmărire penală cuprinde atât procurorii care efectuează urmărirea penală în cauzele şi condiţiile prevăzute de lege, cât şi procurorii anume desemnaţi.

Trebuie menţionat faptul că un număr de 13 procurori au fost detaşaţi la alte instituţii ale statului, astfel încât, scăzând şi pe cei 8 procurori anume desemnaţi, rezultă că, în cea mai mare parte, volumul de muncă ce ţine de activitatea propriu-zisă de urmărire penală a revenit în sarcina unui număr de 34 procurori, care au soluţionat în medie 50 de dosare fiecare.

În ceea ce priveşte activitatea de soluţionare a plângerilor, petiţiilor şi memoriilor de către procurorii care efectuează urmărirea penală, în anul 2007 au fost soluţionate un număr de 1.132 lucrări.

Întrucât acest serviciu a fost creat în luna martie 2007, prin reorganizarea şi comasarea celorlalte servicii din cadrul Secţiei de urmărire penală şi criminalistică, nu se poate face o comparaţie cu volumul de activitate al Serviciului de urmărire penală existent anterior modificărilor de structură.

Cu toate acestea, putem remarca creşterea numărului de rechizitorii emise în cauzele penale aflate spre soluţionare, de la 17 la 29, ceea ce reprezintă o majorare cu 65%.

La finele anului 2007 au rămas nesoluţionate un număr de 727 cauze penale (66 cu A.N.) din care 181 cauze mai vechi de 1 an de la sesizare şi 4 mai vechi de 6 luni de la începerea urmăririi penale, precum şi 56 de plângeri, petiţii sau memorii.

Având în vedere complexitatea cauzelor de soluţionat – cu deosebire a celor preluate în condiţiile art.209 alin.4[1] Cod procedură penală, precum şi fluctuaţia de personal, ceea ce a determinat 10 redistribuiri succesive de dosare, activitatea structurii poate fi apreciată ca pozitivă, atât sub aspectul volumului cauzelor soluţionate, cât şi a operativităţii.

Modul de repartizare a cauzelor a avut în vedere o repartizare echilibrată şi potrivit principiului specializării şi al experienţei profesionale în domeniul specific de activitate.

Durata de soluţionare a cauzelor a fost influenţată de foarte mulţi factori obiectivi, între care menţionăm: lipsa de colaborare a persoanelor vătămate, respectiv a petenţilor; dificultatea obţinerii dosarelor de la instanţele de judecată; lipsa unor condiţii corespunzătoare pentru desfăşurarea activităţii de anchetă; fluctuaţia mare de personal cu consecinţa redistribuirii dosarelor; lipsa poliţiei judiciare, fiind singura structură de urmărire penală din Ministerul Public care desfăşoară o astfel de activitate fără a avea la dispoziţie ofiţeri de poliţie.

Au fost şi situaţii când s-a constatat existenţa unor factori subiectivi, cum ar fi neimplicarea unor procurori şi tergiversarea nejustificată a soluționării unor cauze penale.

O altă categorie de procurori care-şi desfăşoară activitatea în cadrul Biroului de urmărire penală o reprezintă **procurorii anume desemnaţi de procurorul general** al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

Potrivit art. 22 alin. 3 din Regulamentul de ordine interioară al parchetelor, procurorii anume desemnaţi de procurorul general îndeplinesc următoarele atribuţii de control:- examinează din dispoziţia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie plângerile împotriva măsurilor luate sau actelor efectuate de procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curţile de apel, precum şi plângerile împotriva măsurilor sau actelor efectuate de procurori şi care sunt supuse controlului ierarhic şi propun măsuri potrivit legii; centralizează şi analizează datele şi informaţiile rezultate în urma acţiunilor de coordonare şi control, din dispoziţia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cele privind evenimente prin care s-au produs distrugeri sau degradări de bunuri, cu consecinţe deosebit de grave sau care au avut ca urmare un dezastru, precum şi alte asemenea situaţii stabilite prin ordin al procurorului general; examinează conflictele de competenţă, precum şi orice alte incidente legate de conflicte de competenţă materială şi după calitatea persoanei şi propun măsuri potrivit legii; soluţionează cererile privind recuzarea procurorilor de la parchetele de pe lângă curţile de apel, potrivit legii; efectuează activităţi de control, în condiţiile legii, stabilite prin ordin al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie etc.

Prin Ordinul nr.177/31.07.2007 al procurorului general au fost desemnaţi 8 procurori în cadrul acestui birou.

În decursul anului 2007 au fost înregistrate 3.810 lucrări, reprezentând plângeri, conflicte de competenţă, cereri de recuzare, interpelări, verificări efectuate potrivit art.65 alin.3 din Legea nr.304/2004[14], plângeri împotriva soluţiilor de netrimitere în judecată, precum şi împotriva actelor şi măsurilor de urmărire penală dispuse de procurori, dintre acestea fiind soluţionate **3.762**.

O activitate importantă desfăşurată de procurorii anume desemnaţi o constituie controlul exercitat conform art.65 alin.3 din Legea nr.304/2004. În acest sens trebuie evidenţiat faptul că în cursul anului 2007 aceştia au fost desemnaţi prin ordinul procurorului general să procedeze la examinarea legalităţii şi temeiniciei soluţiilor de 18[1] C.p.[15] adoptate de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanţa şi unităţile subordonate în

[14] Art.65 alin.(3) din Legea nr.304/2004, rep., cu modif. şi completările ulterioare - Controlul exercitat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, de procurorul general al Parchetului Naţional Anticorupţie sau de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel asupra procurorilor din subordine se poate realiza direct sau prin procurori anume desemnaţi.

[15] Dacă fapta penală cercetată nu prezintă, în conţinutul său concret, gradul de pericol social al unei infracţiuni organul de urmărire penală va dispune scoaterea de sub urmărire penală, iar instanţa de judecată va pronunţa achitarea, dispunându-se luarea împotriva autorului a unei sancţiuni cu caracter administrativ.

dosarele având ca obiect infracţiunile prevăzute de Legea nr.192/2001 privind fondul piscicol, pescuitul şi acvacultura (**800 dosare**), deficienţele constatate fiind aduse la cunoştinţa parchetelor sus-menţionate în vederea remedierii acestora şi evitării pe viitor a unor situaţii similare.

De asemenea, au fost verificate soluţiile de 18[1] C.p., adoptate în trimestrul I al anului 2007 de Parchetul de pe lângă Judecătoria Buftea şi Parchetul de pe lângă Judecătoria Cornetu în cazul infracţiunilor prevăzute de OUG nr.195/2002 privind circulaţia pe drumurile publice şi a infracţiunilor prevăzute de art.84 pct.2 şi 3 din Legea nr.59/1934[16] (**146 dosare**); în acest context au fost infirmate un număr de 16 soluţii, apreciate ca fiind nelegale şi netemeinice.

Totodată, în urma dispoziţiei conducerii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie au fost verificate din oficiu **32 dosare** ale Parchetului de pe lângă Judecătoria Murgeni, precum şi cauzele soluţionate de acest parchet în cursul anului 2006, având ca obiect infracţiunile prevăzute de OUG nr.195/2002 privind circulaţia pe drumurile publice şi soluţionate prin aplicarea dispoziţiilor art.18[1] C.p., fiind infirmate 2 soluţii.

În perioada 16.04 – 23.05.2007, în vederea realizării ordinului procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi a Hotărârii nr. 760/IJ/236/SIP/2006 a Consiliului Superior al Magistraturii, procurorii desemnaţi s-au deplasat la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti şi unităţile subordonate, procedând la identificarea şi verificarea cauzelor mai vechi de 1 an de la data sesizării, respectiv mai vechi de 6 luni de la începerea urmăririi penale.

Concluziile controlului şi măsurile ce se impuneau a fi luate au fost aduse la cunoştinţa conducerii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi a Consiliului Superior al Magistraturii.

Conform art.65 alin. 3 din Legea nr.304/2004, procurorii desemnaţi s-au deplasat la sediul parchetelor din teritoriu, procedând la identificarea şi examinarea unor dosare, constatările acestora fiind concretizate în informări cu propuneri corespunzătoare.

O altă atribuţie a procurorilor desemnaţi constă în examinarea şi soluţionarea plângerilor împotriva soluţiilor dispuse la nivelul Secţiei de urmărire penală şi criminalistică, precum şi a plângerilor împotriva măsurilor luate sau actelor efectuate de procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curţile de apel sau a celor efectuate de procurori şi care sunt supuse controlului ierarhic. Astfel, în cursul anului 2007 au fost soluţionate **528** de astfel de plângeri, **53** dintre acestea fiind admise, iar soluţiile infirmate[17].

În concluzie, în cursul anului 2007 au fost infirmate în numele procurorului şef secţie un număr de **38** de soluţii adoptate în dosare şi lucrări penale, iar în numele procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie au fost infirmate **15** soluţii ale procurorilor generali ai parchetelor de pe lângă curţile de apel, în **4** dosare infirmările fiind dispuse de instanţe.

[16] Legea asupra cecului.
[17] Comparativ, în anul 2006 au fost dispuse **17** infirmări.

În ceea ce priveşte conflictele de competenţă în cursul anului 2007 au fost soluţionate **363** de conflicte de competenţă, inclusiv cele intervenite între Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, Direcţia Naţională Anticorupţie şi celelalte unităţi de parchet. Se impune sublinierea complexităţii incidentelor de competenţă intervenite între Direcţia Naţională Anticorupţie, Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism şi celelalte unităţi de parchet, având în vedere faptele, calitatea persoanelor, insuficienţa probatoriului în raport de stabilirea prejudiciului şi modificările succesive intervenite în legislaţia privind competenţa structurilor specializate.

De asemenea, în anul 2007 au mai fost soluţionate **8** interpelări şi **51** de cereri de recuzare a procurorilor generali ai parchetelor de pe lângă curţile de apel, precum şi a procurorilor din cadrul Secţiei de urmărire penală şi criminalistică.

În evidenţa procurorilor desemnaţi se află **131** de lucrări având ca obiect informări ale parchetelor de pe lângă curţile de apel vizând evenimentele prin care s-au produs distrugeri şi avarieri de bunuri cu consecinţe grave ori pierderi de vieţi omeneşti, precum şi evenimente deosebite produse la locurile de deţinere preventivă[18].

Biroul de criminalistică

În anul 2007, procurorii din cadrul Biroului de criminalistică şi-au desfăşurat activitatea în conformitate cu dispoziţiile ce decurg din Regulamentul de ordine interioară al parchetelor aprobat prin Ordinul Ministrului Justiţiei nr. 529/C/2007.

Astfel, cei **5** procurori criminalişti au efectuat activităţi conforme specializării lor, însă, după reorganizarea activităţii de criminalistică, accentul s-a pus pe efectuarea urmăririi penale în cauzele repartizate de procurorul şef secţie. Urmărirea penală a fost efectuată atât în cauzele preluate în baza dispoziţiilor art. 209 alin. 4^1 Cod procedură penală, cât şi în cauzele repartizate de procurorul şef al Serviciului de urmărire penală care au ca obiect infracţiuni săvârşite de persoane care atrag competenţa Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie potrivit art. 29 pct. 1 din Codul de procedură penală.

Totodată, procurorii au organizat evidenţa centralizată a cauzelor privind infracţiunile săvârşite cu intenţie care au avut ca urmare moartea unor persoane, aflate în evidenţa cauzelor cu autori neidentificaţi[19].

În cursul anului 2007 procurorii din cadrul biroului au soluţionat un număr de 76 dosare penale, dintre care 7 cu rechizitoriu, 3 cu scoatere de sub urmărire penală, 48 cu neînceperea urmăririi penale sau clasare şi

[18] Conform Ordinului nr. 229 din 25.09.2007 al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie privind organizarea şi funcţionarea sistemului informaţional al Ministerului Public.

[19] Fiecare procuror din cadrul biroului ţine evidenţa acestor cauze pe baza raportărilor primite de la parchetele din teritoriu (în funcţie de arondare), fiind centralizate la nivelul biroului pentru a avea, în orice moment, cunoştinţă despre numărul acestora, complexitatea cauzelor, îndeplinirea actelor planificate, identificarea autorilor şi soluţiile adoptate.

18 cu declinări în favoarea parchetelor competente. La finele anului 2007 au rămas pentru efectuarea urmăririi penale, un număr de 75 de dosare în diferite stadii ale actelor premergătoare sau ale urmăririi penale[20].

Cele 7 dosare în care s-au adoptat rechizitorii au avut ca obiect infracţiuni grave împotriva vieţii în care autorii au operat într-un mod deosebit, fapt ce a determinat crearea unor dificultăţi în identificarea acestora şi apoi în efectuarea anchetei, ceea ce a impus preluarea cauzelor în cadrul Biroului de criminalistică.

În privinţa dosarelor rămase în lucru, învederăm că 12 din acestea au ca obiect infracţiuni împotriva vieţii, în care se efectuează investigaţii şi cercetări de către procurorii criminalişti, potrivit specificului acestui gen de cauze. În celelalte cauze, care au ca obiect infracţiuni imputate unor magistraţi, demnitari etc. procurorii efectuează acte premergătoare urmăririi penale, conform planului de anchetă întocmit în fiecare cauză în parte.

Pentru buna instrumentare a cauzelor care au ca obiect săvârşirea infracţiunilor împotriva vieţii se impune perfecţionarea continuă a procurorilor criminalişti.

În cursul anului 2007 au fost soluţionate un număr de 161 lucrări, dintre care 98 plângeri împotriva soluţiilor adoptate având ca obiect infracţiuni împotriva vieţii, integrităţii corporale ori moartea unor persoane survenite în condiţii suspecte. Din totalul plângerilor, 26 au fost trimise parchetelor din teritoriu în raport de competenţa teritorială, iar 72 au fost respinse.În toate cazurile în vederea soluţionării temeinice şi legale a plângerilor s-a procedat la examinarea dosarelor la care acestea se refereau.

În perioada 01.- 05.06.2007, Biroul de criminalistică a organizat şi condus la Centrul de pregătire a magistraţilor, grefierilor şi a celuilalt personal din sistemul justiţiei, din localitatea Sovata, cursurile de formare profesională continuă a procurorilor criminalişti din teritoriu, asupra unor probleme de urmărire penală, criminalistică şi medicină legală, în cadrul cărora s-a pus accentul pe aspecte practice şi altele cu caracter de noutate în materia identificării persoanei. În perioada 27.10.–29.10.2007, procurorii Biroului de criminalistică au participat la simpozionul organizat de către Asociaţia Criminaliştilor din România, aducându-şi contribuţia prin intervenţii orale asupra temelor prezentate.

Ca şi în anii anteriori, procurorii criminalişti au reprezentat Ministerul Public în şedinţele Consiliului Superior de Medicină Legală din cadrul Institutului Naţional de Medicină Legală „Mina Minovici", remarcându-se prin ţinuta ştiinţifică deosebită a intervenţiilor făcute în cadrul acestui forum care asigură conducerea instituţiei din punct de vedere metodologic şi ştiinţific.

Serviciul pentru coordonarea activităţii Ministerului Public în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală

[20] Faţă de anul 2006 se remarcă o creştere semnificativă a numărului de dosare soluţionate, respectiv 75 faţă de 24.În mod corelativ, numărul de rechizitorii emise a crescut de la 2 la 7.

Serviciul pentru coordonarea activităţii Ministerului Public în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală a fost înfiinţat prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 412/C din 10 februarie 2006 în cadrul Secției de urmărire penală şi criminalistică a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie în scopul întăririi capacităţii administrative a Ministerului Public şi al îmbunătăţirii aplicării legislaţiei în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală.

Serviciul este compus din 2 birouri: Biroul de combatere a infracțiunilor în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală şi Biroul pentru coordonarea activității în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală, care a funcționat până la data de 1 septembrie 2007 cu 6 procurori şi un grefier şef serviciu, ulterior acestei date fiind completată schema cu încă 2 procurori.

Atribuțiile principale ale serviciului sunt: combaterea contrafacerii şi pirateriei şi coordonarea activităţii parchetelor din teritoriu precum şi a instituţiilor implicate în domeniu.

În cursul anului **2007** au fost înregistrate un număr de **1.448** lucrări din care: **32** dosare penale soluționate (3 prin rechizitoriu, 2 cu soluție de scoatere de sub urmărire penală, 11 cu soluție de neîncepere a urmăririi penale, unul prin încetarea urmăririi penale, în celelalte 7 dosare fiind dispuse diverse alte soluții). În lucru sunt în prezent **8** dosare**.**

Comparativ cu anul 2006 când au fost soluționate 18 dosare penale (nici unul finalizat cu rechizitoriu), în anul 2007 au fost soluţionate 32 dosare din care 3 cu rechizitoriu.

Activităţi desfăşurate pentru specializarea procurorilor:

è Organizarea si participarea la seminarii, conferințe, vizite de studiu şi întâlniri cu procurorii desemnaţi – **18** seminarii în ţară şi străinătate,

è Întocmirea (elaborarea), multiplicarea şi transmiterea în teritoriu a unor broşuri pentru toți procurorii desemnați, astfel: un *Buletin al jurisprudenței* întocmit pe baza rechizitoriilor şi soluțiilor instanțelor transmise de către procurorii desemnați; note de studiu vizând aspecte sesizate de către procurorii desemnați, întocmite de către procurorii din cadrul serviciului şi apoi transmise în teritoriu.

Totodată, au fost transmise procurorilor din teritoriu diverse materiale, în vederea perfecționării profesionale ale acestora în domeniul protecției drepturilor intelectuale[21].

[21] Revista Română de Dreptul Proprietăţii Intelectuale nr. 1, 2, 3, 4/2005, nr.1, 2, 3, 4/2006 şi nr. 1, 2, 3/2007**;** materialul privind **Contrafacerea de marca si marca comunitara**, prezentat de Oficiul de Stat pentru invenţii si mărci la Seminarul din 3-4 octombrie 2007, de la I.N.M.; **Ghidul de utilizare a calculatorului,** întocmit de Oficiul Român pentru Drepturile de Autor; materialul privind **Legea nr. 8/1996 despre dreptul de autor si drepturile conexe**, prezentat de Oficiul Român pentru Drepturile de Autor la Seminarul din 3, 4 octombrie 2007, de la INM; **ghidul introductiv in criminalitatea informatica,** prezentat de Oficiul Român pentru Drepturile de Autor la Seminarul din 3, 4 octombrie 2007, de la I.N.M.; prezentarea întocmita de dl. Cătălin Grigoraş, director adjunct al Institutului Naţional de Expertize din Ministerul Justiţiei privind **Expertiza criminalistica a tehnicii de calcul; nota de studiu cu privire la infracţiunea de punere la dispoziţia publicului, fără consimţământul titularilor de drepturi, a produselor purtătoare de drepturi de autor, de drepturi conexe sau de drepturi sui-generis ale fabricanţilor de baze de date** prevăzută de art. 139[8] din Legea nr.8/1996, prezentată de domnul procuror Marius Bulancea, de la Parchetul Tribunalului Iaşi; materialul, în format electronic, «**Metode de investigare, percheziția**

Activităţile desfăşurate în vederea derulării programului PHARE 2005 - *„Întărirea capacităţii instituţionale a României în protecţia drepturilor de proprietate intelectuală şi industrială”* au constat, în principal, în participarea la întâlniri cu reprezentanţi instituţiilor implicate şi coordonarea activităţilor acestor instituţii în vederea finalizării obiectivelor din contractul de twinning; participarea la 64 de întâlniri cu partenerii danezi si cu experţii desemnaţi pentru realizarea următoarelor obiective: - dezvoltarea de metodologii, metode de lucru şi a coordonării inter-instituţionale, - dezvoltarea resurselor umane şi specializarea procurorilor şi a tuturor celor implicaţi, - crearea unei baze de date comune pentru Ministerul Public, Ministerul Justiţiei, Poliţia Română, Vamă, O.R.D.A. şi O.S.I.M., -dezvoltarea unor campanii de creştere a conştientizării asupra gravităţii încălcărilor aduse drepturilor de proprietate intelectuală.

În cadrul activităţilor specifice coordonării inter-instituţionale au fost organizate întâlniri lunare cu reprezentanţi ai instituţiilor responsabile potrivit planului de acţiune pentru implementarea strategiei naţionale în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală şi monitorizarea lunară a stadiului îndeplinirii măsurilor din acest plan. De asemenea, au avut loc întâlniri lunare cu reprezentanţi ai instituţiilor de stat şi ai industriilor private in cadrul Grupului de Lucru pe Probleme de Proprietate Intelectuala înfiinţat in 2006.

Ca urmare a discuţiilor purtate în cadrul grupului de lucru conform ordinii de zi stabilite au fost elaborate proiecte de modificare a legii drepturilor de autor, a legii mărcilor şi a legii privind desenele şi modelele industriale care au fost transmise către Ministerul Justiţiei, Consiliul Superior al Magistraturii, Secretariatul General al Guvernului etc.

Activitatea de coordonare a parchetelor s-a concretizat în analiza soluţiilor dispuse de parchetele din teritoriu semestrial (identificarea progreselor înregistrate, identificarea aspectelor care au fost soluţionate greşit sau diferit de la o curte de apel la alta, evaluarea datelor statistice etc.), monitorizarea lunară a cauzelor complexe declanşate prin acţiuni comune conform planului de acţiune pentru implementarea strategiei naţionale în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală, situaţia lunară a datelor statistice, situaţia rechizitoriilor întocmite de procurorii desemnaţi şi monitorizarea finalizării acestora în instanţă.

Activitatea judiciară

Activitatea judiciară desfăşurată în anul de referinţă a avut în vedere soluţionarea memoriilor în cauzele penale şi civile, identificarea şi soluţionarea propunerilor pentru recurs în interesul legii, asigurarea participării

---

informatică, expertizarea » prezentat de dl Virgil Spiridon; **Fenomenul pirateriei muzicale in România si Pirateria muzicala pe internet** prezentat de UPFR; **Aspecte specifice jocurilor video si de calculator** prezentate de Vivendi Games si Electronic Arts;

procurorului la judecarea cauzelor la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi coordonarea activităţii în materia judiciară la parchetele din teritoriu.

Activitatea de examinare şi soluţionare a memoriilor în cauzele penale

În cursul anului 2007, s-au înregistrat ***1249*** memorii[22] prin care petiţionarii solicitau, în principal, promovarea unui recurs în anulare, cale extraordinară de atac care a fost desfiinţată prin Legea nr.576/2004 de modificare a Codului de procedură penală. Aceste lucrări se adaugă la cele ***28*** rămase nesoluţionate din anul 2006, totalizând ***1277*** lucrări.

Din acest total au fost soluţionate ***1223*** rămânând ***54***, comparativ cu anul 2006 în care s-au soluţionat ***1431***, ceea ce reprezintă o diferenţă de ***208*** memorii, respectiv o scădere cu ***14,53*** %.

O componentă a activităţii de examinare a memoriilor o constituie soluţionarea cererilor de reducere a termenelor **de reabilitare judecătorească** de către Procurorul General, conform art.135 alin.2 din Codul penal.În perioada analizată au fost soluţionate ***18*** astfel de cereri[23].

Activitatea de identificare şi soluţionare a propunerilor pentru recurs în interesul legii.

În cadrul Serviciului judiciar penal s-au aflat în studiu ***104*** propuneri pentru recurs în interesul legii, faţă de ***103*** în anul 2006. Din acestea au fost soluţionate ***70*** propuneri din care ***38*** prin proiecte de recurs în interesul legii şi ***32*** prin referate de închidere, rămânând în lucru ***34;*** comparativ, în anul 2006 în care s-au soluţionat ***71*** din care ***36*** prin proiecte de recurs în interesul legii şi ***35*** prin referat de închidere.

Se constată aşadar faţă de anul 2006 o creştere a proiectelor de recurs în interesul legii promovate cu 5,55%.

Procentul de admisibilitate al recursurilor în interesul legii promovate s-a situat în anul 2007 la 90,47%, faţă de 81,48% în anul 2006.

Asigurarea pregătirii şi participării procurorilor la şedinţele de judecată ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi Curţii Constituţionale.

Procurorii de şedinţă din cadrul Biroului de reprezentare s-au confruntat în anul 2007 cu un volum considerabil de cauze, participând la ***248*** şedinţe de judecată (faţă de ***251*** în 2006), după cum urmează :

- ***227*** la Secţia penală, faţă de ***230*** în 2006;
- ***10*** la Secţiile Unite, faţă de ***9*** în 2006;
- ***11*** la Completul de 9 judecători, faţă de ***12*** în 2006.

[22] Faţă de anul 2006 numărul memoriilor a înregistrat o scădere de 11,48%.
[23] Faţă de anul 2006 s-a înregistrat sub acest aspect o creştere a numărului cererilor soluţionate cu 50%.

Au fost puse concluzii în fond, recurs şi recurs în interesul legii în ***8003*** astfel de dosare (din care ***652*** cauze privind verificarea legalităţii arestării) faţă de ***8794*** astfel de dosare în 2006 (din care ***914*** cauze privind verificarea legalităţii arestării), cu 791 cauze mai puţin, ceea ce reprezintă o scădere cu 8,99%.

Din cele ***7.676*** cauze la judecarea cărora au participat procurorii parchetului de pe lângă instanţa supremă (cu excepţia celor privind verificarea legalităţii arestării) 3.***281*** au reprezentat dosare judecate în fond, ***4.353*** dosare judecate în recurs, iar ***42*** recursuri în interesul legii.

Din recursurile judecate, un număr de ***437*** au fost declarate de procuror., iar ***3.916*** de către părţi.

Comparativ cu aceeaşi perioadă a anului 2006, în care recursurile declarate de părţi şi judecate au fost ***4.741***, în anul 2007 numărul acestora a fost cu ***825*** mai mic, reprezentând o scădere cu ***17,4***%, iar cele declarate de procuror şi judecate în 2007, respectiv ***437***, au fost cu ***21*** mai puţine decât în perioada de comparaţie, reprezentând o scădere cu ***4,8*** %.

Din recursurile declarate de procuror şi judecate, instanţa supremă a admis ***245*** (comparativ cu ***296*** în 2006), a respins ***192*** (comparativ cu ***162*** în 2006), iar ***4*** au fost retrase faţă de ***10*** în anul precedent.

Făcând o comparaţie cu anul 2006 se poate observa că, în 2007, recursurile declarate de procuror şi admise au scăzut cu ***51*** recursuri (***17,22***%) şi au crescut cele respinse cu ***30*** (***18,51***%).

De asemenea, procurorii biroului de reprezentare au declarat ***7*** recursuri în dosarele judecate în fond la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, faţă de ***11*** în anul precedent. Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a judecat în anul 2007, 9 recursuri din care a admis 5, a respins 3, iar unul a fost retras, comparativ cu anul precedent când a judecat 6 admiţând 4 şi respingând 2. Procentul de admisibilitate a fost în 2007 cu 11,11% mai mic ca în 2006.

Serviciul judiciar penal a asigurat participarea procurorilor la ***45*** şedinţe de judecată ale Curţii Constituţionale în care au fost soluţionate excepţii de neconstituţionalitate, punând concluzii în ***325*** cauze din cele 361 aflate pe rol , faţă de anul 2006, când au participat la ***49*** şedinţe de judecată şi au pus concluzii în ***243*** cauze din cele 297 aflate pe rol. Se observă o creştere cu 33,74% a cauzelor în care s-au pus concluzii în 2007.

Participarea procurorilor în şedinţele de judecată s-a concretizat şi prin verificarea din oficiu a legalităţii arestării preventive în ***652*** cauze, faţă de ***914*** în anul anterior, reprezentând o scădere de ***262*** cauze adică ***– 28,66***%.

Activitatea de coordonare şi îndrumare judiciară penală.

Activitatea de îndrumare s-a concretizat în principal prin întocmirea unor note observatorii prin care s-a cerut atenţionarea procurorilor asupra carenţelor constatate în activitatea acestora. Astfel, în ***23*** cauze s-au întocmit note observatorii care au vizat diferite aspecte de nelegalitate.

O atenţie deosebită s-a acordat examinării cauzelor **cu inculpaţi arestaţi**, faţă de care s-au pronunţat soluţii **definitive de achitare**, respectiv de restituire.

Din evidenţele întocmite de Serviciul judiciar penal rezultă că în anul 2007 s-au înregistrat ***42*** de cauze cu ***52*** inculpaţi arestaţi, achitaţi şi ***8*** cauze cu ***21*** inculpaţi arestaţi în care s-au pronunţat soluţii de restituire.

Activitatea de examinare şi soluţionare a memoriilor primite de la petiţionari.

La începutul perioadei de referinţă erau restante ***47*** de memorii, în cursul anului 2007 fiind înregistrate ***1205*** de memorii noi. Din totalul de ***1252*** de lucrări, au fost soluţionate ***1213***, din care **98** prin referate şi ***1115*** prin rezoluţii, rămânând restante, la sfârşitul perioadei de referinţă, ***39*** de lucrări.

Comparativ cu anul 2006, se constată o scădere a volumului de activitate în acest domeniu cu ***25,69 %,*** în ceea ce priveşte memoriile de soluţionat şi cu ***30,20 %,*** în ceea ce priveşte lucrările soluţionate.

Activitatea de examinare a problemelor de drept care au primit o rezolvare neunitară din partea instanţelor de judecată, în vederea promovării recursului în interesul legii.

La începutul perioadei de referinţă, erau restante ***24*** de lucrări având ca obiect memorii şi sesizări pentru promovarea recursului în interesul legii. În cursul anului 2007 au fost înregistrate ***135*** de propuneri de recurs în interesul legii. Din totalul de ***159*** lucrări, au fost soluţionate ***136***, din care în ***53*** de lucrări s-au întocmit proiecte de recurs în interesul legii sau puncte de vedere (cu privire la Sesizările Colegiilor de Conducere ale curţilor de apel, adresate instanţei supreme), iar ***83*** de lucrări au fost închise prin referate, constatându-se că nu sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de art. 329 din Codul de procedură civilă, pentru promovarea recursului în interesul legii.

În perioada de referinţă, au fost înaintate la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, ***30*** de recursuri în interesul legii şi ***6*** puncte de vedere cu privire la sesizările Colegiilor de Conducere.

Dintre cele ***30*** de recursuri în interesul legii, ***8*** au fost promovate la sesizarea Ministrului Justiţiei.

Dintre recursurile în interesul legii declarate de Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, ***41*** au fost admise, iar ***1*** a fost respins, constatându-se un procent de admisibilitate de ***97,61%.***

De asemenea, instanţa supremă, împărtăşind punctele de vedere prezentate de Ministerul Public a respins ***2*** sesizări ale Colegiilor de Conducere ale curţilor de apel.

Comparativ cu anul 2006, se constată o creştere a tuturor indicatorilor statistici pe acest sector de activitate, cu ***59 %***, în ceea ce priveşte numărul total de sesizări şi cu ***80 %***, în ceea ce priveşte numărul de recursuri în interesul legii şi puncte de vedere înaintate la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

Activitatea de reprezentare la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi la Curtea Constituţională

În anul 2007, procurorii de şedinţă din cadrul Biroului de reprezentare al Serviciului Judiciar Civil au participat la ***473*** şedinţe de judecată la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, într-un număr de ***4990*** cauze şi au

formulat concluzii în ***4932*** de cauze. Comparativ cu anul 2006, se constată o creştere a volumului de activitate în acest domeniu, cu ***1,58 %,*** în ceea ce priveşte numărul total de participări şi cu ***17,42 %,*** în ceea ce priveşte numărul cauzelor judecate.

În perioada de referinţă, procurorii din cadrul Serviciului Judiciar Civil au participat la judecarea unui număr de ***1490*** cauze aflate pe rolul Curţii Constituţionale şi au formulat concluzii în ***1360*** de cauze. Comparativ cu anul 2006, se constată o scădere cu ***32,18 %*** a numărului total de participări şi cu ***32,03 %*** a numărului de cauze judecate.

ACTIVITATEA SECŢIEI PARCHETELOR MILITARE

În anul 2007 au fost soluţionate **63** de dosare penale, din care: **3** rechizitorii, **1** soluţie de încetare a urmăririi penale, **2** soluţii de clasare şi **57** de soluţii de neîncepere a urmăririi penale.

Au fost infirmate soluţiile şi reluate cercetările în **12** dosare ale Secţiei Parchetelor Militare, dintre care **9** privind evenimentele din decembrie 1989. Totodată, au fost dispuse alte **105** infirmări de soluţii în dosare privind evenimentele din decembrie 1989 instrumentate de parchetele militare din Bucureşti, Ploieşti şi Constanţa şi Parchetul Militar Teritorial.

Au fost soluţionate **82** de lucrări privind plângeri şi memorii referitoare la activitatea de urmărire penală a secţiei (recuzări, conflicte de competenţă, plângeri împotriva soluţiilor etc.).

Au mai fost soluţionate **7.807** cereri referitoare la cauze penale, majoritatea formulate de persoanele vătămate în timpul evenimentelor din decembrie 1989.

Comparativ cu anul 2006, se constată o creştere substanţială a tuturor indicatorilor privind volumul de activitate, respectiv creşterea de la **119** la **287** a dosarelor de soluţionat, de la **35** la **63** a dosarelor penale soluţionate, de la **2.642** la **7.807** a cererilor referitoare la cauze penale şi de la **38** la **97** a cererilor referitoare la activitatea judiciară.

ACTIVITATEA DE COOPERARE JUDICIARĂ INTERNAŢIONALĂ, RELAŢII INTERNAŢIONALE ŞI PROGRAME

În anul 2007, după data aderării României la Uniunea Europeană, activitatea de cooperare judiciară internaţională, relaţii internaţionale şi programe s-a amplificat; s-au extins contactele directe cu instituţiile şi organismele internaţionale, urmărindu-se realizarea obiectivelor prevăzute în strategiile, planurile de acţiune

naţionale, rapoartele de monitorizare ale Comisiei Europene şi în Programul de la Haga referitor la activitatea de cooperare a ţărilor membre ale U.E.

Au fost soluţionate un număr total de **3325** de lucrări, din care **1584** de către Biroul de cooperare internaţională şi programe, altele decât programele PHARE şi **1692** de către Biroul de cooperare judiciară în materie penală (în care sunt incluse **445** cereri de comisii rogatorii**, 202** cereri de transfer de procedură penală, **841** comunicări acte, **204** alte lucrări).

Au fost iniţiate, negociate şi s-au organizat întâlniri în vederea semnării de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a următoarelor documente:

a) **acordul româno – francez privind crearea echipelor comune de anchetă**, la Paris, în ziua de 19.06.2007, ca urmare a creşterii activităţii infracţionale a organizaţiilor criminale transnaţionale şi a necesităţii îmbunătăţirii luptei împotriva acestora prin echipele comune susmenţionate.

b) **protocolul privind cooperarea între Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Procuratura Generală a Republicii Moldova şi Procuratura Generală a Ucrainei,** la Odessa, în ziua de 27.03.2007 – factor de dialog şi sprijin în cooperarea regională, care va contribui la intensificarea asistenţei între cele 3 state în lupta împotriva criminalităţii în general şi a criminalităţii organizate în special.

Au fost încheiate **noi programe**, iar **altele sunt în curs de derulare (11),** care au avut ca obiectiv specializarea procurorilor români în domeniile prioritare precum: combaterea criminalităţii organizate – combaterea spălării banilor, a traficului de persoane a terorismului, a traficului de droguri, în domeniul cooperării judiciare internaţionale în materie penală, tehnologia informatică, în domeniul limbilor străine (franceză, engleză şi italiană).

De asemenea, se impune a fi menţionate cele 4 programe AGIS încheiate cu Academia de Drept European, având ca temă:

a) Folosirea instrumentelor Uniunii Europene de justiţie penală. Asistenţa judiciară şi recunoaşterea mutuală a hotărârilor judecătoreşti în Uniunea Europeană

b) Forumuri anuale asupra recunoaşterii mutuale a hotărârilor judecătoreşti în materie penală în Uniunea Europeană

c)Legislaţia împotriva terorismului şi jurisprudenţa în justiţia penală

d) Combaterea traficului de persoane – traficul de copii.

Au fost organizate **155 de deplasări în străinătate la care au participat 260 procurori.**

Între activităţile mai importante se înscriu:

Organizarea vizitei oficiale a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie **la Doha**, în Statul Qatar, la invitaţia la omologului său, domnul **Ali Bin Fetais Al Marri**, în perioada **27-30.01.2007**. În cadrul vizitei oficiale a fost organizată întâlnirea de lucru cu procurorul general al Franţei,

Jean Louis Nadal, cu reprezentanţii Africii de Sud şi Cubei, în vederea organizării celui de-al Treilea Summit Mondial al Procurorilor Generali, care va avea loc în Bucureşti, în decembrie 2008.

Organizarea în **România**, în perioada **27-29.11.2007** a **vizitei oficiale a delegației maghiare, condusă de domnul Tamas Kovacs**, procuror general al Republicii Ungaria. În cadrul vizitei s-a subliniat de către cei doi demnitari necesitatea amplificării pe viitor a raporturilor de colaborare între cele două instituţii impunându-se cu precădere negocierea şi încheierea unui nou protocol de cooperare între Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a României şi Procuratura Generală a Republicii Ungaria.

Procurorii români au participat în calitate de experţi la grupurile de lucru organizate la nivel internațional, precum: Grupul de Lucru Interguvernamental la nivel de experţi, referitor la asistenţa tehnică în contextul implementării Convenției ONU împotriva criminalității organizate transnaționale, a cărui reuniune a fost organizată la Viena (Austria) de către UNDOC, în perioada 3-5.10.2007; a 4-a întâlnire a membrilor - puncte de contact în această rețea, privind persoanele responsabile de genocid, crime împotriva umanității şi crime de război, în perioada 7-9.05.2007, la Haga (Olanda); a 23-a şi respectiv a 24-a Reuniune Plenară MONEYVAL în domeniul combaterii spălării banilor, organizată la Strasbourg, Franţa în perioada 5-7.06.2007 şi respectiv 10-14.09.2007 de către Comitetul Moneyval – Consiliul Europei;

Un aspect deosebit pentru activitatea de cooperare internațională l-a reprezentat **organizarea stagiilor de pregătire pentru magistraţii străini în România**.

Protocolul de cooperare între Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție, Procuratura Generală a Republicii Moldova şi Procuratura Ucrainei a fost pus în aplicare prin organizarea unor vizite de studiu ale procurorilor din Procuratura Generală a Republicii Moldova şi a Ucrainei la **Bucureşti, în perioada 3-5.12.2007** precum şi a procurorilor din cadrul Procuraturii Generale a Republicii Moldova, desfăşurată în perioada **14-17.05.2007 la Bucureşti**.

Au fost amplificate relațiile Ministerului Public Român cu: **Eurojust** (prin membrul național şi punctele de contact ale României la Eurojust), cu **Reţeaua Judiciară Europeană** (prin punctele de contact de la nivelul parchetelor), ceea ce a avut drept consecinţă accelerarea soluţionării cererilor de asistenţă judiciară şi a unor dosare penale . **Au fost organizate 8 întâlniri de lucru cu reprezentanţii Eurojust şi s-a participat la un număr de 3 sesiuni plenare şi întâlniri de lucru cu punctele de contact ale Reţelei Judiciare Europene**.

De asemenea, s–a intensificat cooperarea judiciară cu **Reţeaua Judiciară de Pregătire Europeană, SEEPAG (Grupul Consultativ de Lucru al Procurorilor din Sud-Estul Europei), Interpol, Europol, Secret Service, FBI, Consiliul Europei, Comisia Europeană,** cu parchetele din alte țări.

Procurorii români, după data aderării, alături de procurorii celorlalte țări membre ale UE, au fost consultaţi şi şi-au spus punctele de vedere asupra unor documente importante privind cooperarea judiciară, **implementând în acest sens noile instrumente juridice: mandatul de arestare european, echipele**

comune de anchetă, video-conferinţele, asupra unor **decizii cadru** ale Consiliului Uniunii Europene, ca de exemplu Decizia – Cadru 2006/960/JAI privind simplificarea schimbului de informaţii şi date operative între autorităţile competente de aplicare a legii din statele membru UE.

În cursul anului 2007, sub coordonarea structurii specializate din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, a continuat procesul de informatizare a unităţilor de parchet, precum şi de dezvoltare a noi aplicaţii sau baze de date care să sprijine activitatea procurorilor şi ridicarea nivelului calitativ al justiţiei ca serviciu public[24].

ACTIVITATEA DE ANALIZĂ, STUDII, DOCUMENTARE, CRIMINOLOGIE ŞI STATISTICĂ JUDICIARĂ

Activitatea Serviciului a avut ca principal obiectiv în anul 2007, să asigure conducerii Ministerului Public elementele necesare în fundamentarea deciziilor importante ale conducerii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

Urmare reorganizării Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, conform prevederilor Regulamentului de ordine interioară a parchetelor, aprobat prin Ordinul nr.529/C/21 februarie 2007 al ministrului justiţiei, Serviciul de documentare şi statistică judiciară a preluat activitatea a două servicii, respectiv : Serviciul de analiză, studii şi documentare, criminologie şi statistică, cu 4 birouri şi Serviciul pentru prevenirea delincvenţei juvenile şi ocrotirea drepturilor minorilor, cu două birouri, precum şi compartimentul Bibliotecă.

Astfel Serviciul de documentare şi statistică judiciară a acoperit mai multe domenii de activitate: - studii, analize, criminologie, protecţia drepturilor minorilor, documentare juridică, statistică judiciară – ceea ce a impus o abordare multidisciplinară a problematicii cu care s-au confruntat procurorii din cadrul acestui serviciu.

Activitatea de analiză şi studii realizată de procurorii din cadrul Biroului de documentare şi statistică judiciară s-a concretizat în principal în efectuarea de studii referitoare la probleme de drept semnalate de procurorii din teritoriu, studii care au fost supuse spre aprobare Consiliului ştiinţific şi conducerii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi ulterior difuzate parchetelor din teritoriu.

Au **fost soluţionate 1790 lucrări** din cele 1817 înregistrate, **un număr de 194** dintre acestea reprezentând note de studiu care au rezolvat o gamă largă de probleme de drept, plecând de la dreptul penal şi procesul penal, la dreptul muncii, dreptul comercial şi dreptul financiar.

[24] Pentru amănunte a se vedea secţiunea 4.10 a prezentului raport.

În majoritatea cazurilor, notele de studiu, prin conţinutul lor şi modul cum au fost întocmite, au reprezentat veritabile teme de cercetare ştiinţifică, care au solicitat într-un grad ridicat experienţa profesională şi capacitatea de sinteză a autorilor, fiind bazate pe consultarea unei bogate bibliografii, a legislaţiei şi practicii române şi străine.

Serviciul a fost sesizat şi cu probleme controversate apărute în cadrul secţiilor operative şi unităţilor teritoriale şi a colaborat la realizarea unor lucrări importante întocmite de procurorii consilieri ai procurorului general.

O activitate importantă a constituit-o prezentarea şi susţinerea materialelor de studii, a punctelor de vedere exprimate în Consiliul Ştiinţific al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

Au fost analizate 31 de studii, din care 17 au fost aprobate, 10 au fost respinse sau au rămas fără obiect, iar 4 note au fost amânate pentru a fi completate şi reanalizate în următoarea şedinţă a Consiliului.

Dintre notele de studiu şi lucrările mai importante întocmite de procurorii din cadrul Serviciului, care au reprezentat un grad sporit de dificultate, pot fi menţionate următoarele: - principiul oficialităţii în procesul penal; - verificarea legalităţii şi temeiniciei rechizitoriului emis de prim-procurorul unităţii în cauzele în care cercetarea penală a fost efectuată de organele de poliţie judiciară; - îndeplinirea procedurii de prezentare a materialului de urmărire penală a unui inculpat cetăţean străin; - înţelesul noţiunii de „*procuror superior comun*" prin prisma dispoziţiilor care reglementează conflictul de competenţă; - încadrarea juridică a faptei de a sustrage componente ale reţelelor electrice şi instalaţiilor energetice; - interpretarea dispoziţiilor art. 278^1 din Codul de procedură penală; - înţelesul noţiunii de legalitate prevăzută de art. 64 alin. 2 din Legea nr.304/2004 cu modificările şi completările ulterioare; - modalitatea de reparare a pagubei prin restabilirea situaţiei anterioare săvârşirii infracţiunii.

O altă latură importantă a activităţii procurorilor din cadrul Serviciului de documentare şi statistică judiciară a constituit-o participarea cu articole pe diverse domenii la publicaţii de specialitate.Astfel, procurorii au publicat articole în revistele „*Dreptul*", „*Revista de drept penal*" şi „*Pro-lege*". Revista „Pro-lege" a apărut într-un tiraj de câte 1.000 exemplare şi un volum, fiecare, de aproximativ, 350 pagini.

Sumarul revistei a inclus probleme de drept analizate de procurori şi de cadre didactice, de drept comparat, organizarea şi funcţionarea Ministerului Public în diferite ţări etc.

De asemenea, procurorii Serviciului au contribuit prin realizarea unor studii şi articole şi la apariţia publicaţiilor trimestriale „Doctrină şi jurisprudenţă" şi „Revista de criminologice, criminalistică şi penologie".

Au fost de asemenea elaborate la solicitarea conducerii parchetului, note de documentare şi informare prin care s-a răspuns la unele probleme legate de încadrarea şi salarizarea personalului, acordarea de sporuri, aplicarea legislaţiei privind impozitul pe venit, **28** proiecte de ordine ale procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, **25** observaţii şi propuneri la unele proiecte de acte normative, mai

ales cele privind modificările şi completările la Codul de procedură penală şi legile de organizare judiciară, trimise la Consiliul Superior al Magistraturii şi Ministerul Justiţiei.

Activitatea de documentare

Această activitate s-a realizat, în principal, pe următoarele componente: evidenţa legislaţiei, evidenţa jurisprudenţei Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi a Curţii Constituţionale şi realizarea unor cuprinzătoare lucrări de sinteză pentru uzul procurorilor şi gestionarea bibliotecii documentare.

În acest domeniu s-a asigurat completarea Repertoriului alfabetic al legislaţiei pe diverse materii şi a lucrării „Ghidul jurisprudenţei, în materie penală şi procedură penală" cu cele mai noi decizii ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi curţilor de apel, structurat pe materii în ordine alfabetică.

Au fost, de asemenea, actualizate lucrări cu un grad mare de complexitate şi dificultate„ precum „Repertoriul doctrinei şi jurisprudenţei publicate în revista Dreptul, Revista de Drept Penal şi Pro – lege", „Doctrina penală şi procesual penală publicată în revistele Dreptul, Revista de drept Penal şi Pro-lege".

Având în vedere utilitatea deosebită a materialelor documentare, complexe şi de mare întindere, s-a continuat introducerea pe site-ul Ministerului Public, a repertoriului doctrinei şi jurisprudenţei.

În cadrul **activităţii de criminologie**, au fost examinate 328 de rechizitorii, precum şi fişele criminologice anexate privind infracţiunile de violenţă soldate cu moartea victimelor, urmărindu-se localizarea criminalităţii la anumite sectoare geografice, demografice sau socio-economice. În acest sens, a fost completat centralizatorul criminologic pentru un număr de 197 de infracţiuni de omor, pe baza căruia este în curs de finalizare analiza criminologică a infracţiunilor de omor în anul 2007.

Pe baza datelor deţinute, în urma examinării lucrărilor menţionate, au fost formulate propuneri privind respectarea dispoziţiilor legale în activitatea de urmărire penală, respectiv: procedura de audiere a victimelor în cursul urmăririi penale, precum şi obligaţia de a informa organele de evidenţă militară cu privire la persoanele faţă de care se desfăşoară activitatea de urmărire penală.

Activitatea referitoare la justiţia pentru minori şi familie

Activitatea desfăşurată în cursul anului 2007, referitor la justiţia pentru minori şi familie, a demarat într-un cadru mai larg având în vedere faptul că până la intrarea în vigoare a Regulamentului de ordine interioară al parchetelor din 21 februarie 2007, funcţiona, în cadrul secţiei şi Serviciul pentru prevenirea delincvenţei juvenile şi ocrotirea drepturilor minorilor. În acest sens, atribuţiile în domeniu cuprindeau o plajă

mult mai mare decât cele prevăzute în prezent, când acest compartiment nu mai este prevăzut. Mare parte din activităţile demarate au continuat să fie realizate, într-o formă mai sintetică, corespunzător noilor atribuţii[25].

Având în vedere dispoziţiile cuprinse în Planul de acţiune pentru implementarea *Strategiei de reformă a sistemului judiciar în perioada 2005-2007* aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 232/2005, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în calitate de operator de date cu caracter personal, a acţionat în perioada de referinţă pentru aplicarea prevederilor legale în domeniul **protecţiei datelor cu caracter personal[26]**.

GESTIONAREA RESURSELOR UMANE

În anul 2007 au fost emise un număr **2799** de ordine şi decizii ale procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie (cu documentaţia aferentă, respectiv, referate pentru delegare, note numire în funcţii de execuţie şi conducere a personalului auxiliar de specialitate, personalului conex, personalului contractual, funcţionarilor publici şi personalului asimilat judecătorilor şi procurorilor, calcul vechime pentru stabilirea majorărilor salariale şi comunicarea tuturor ordinelor şi deciziilor).

S-au întocmit şi trimis spre avizare noile state de funcţii şi de personal ale Ministerului Public şi au fost întocmite noi scheme de personal ca urmare a aprobării noilor state de funcţii şi de personal pentru parchetele de pe lângă curţi de apel şi Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie

S-au mai desfăşurat activităţi în domeniul actualizării pensiilor de serviciu, întocmirii dosarelor de pensie, operaţiunilor de actualizare a salarizării personalului, gestionarea dosarelor profesionale ale personalului auxiliar de specialitate şi funcţionarilor publici, precum şi a mapelor privind salarizarea procurorilor şi au fost efectuate cuvenitele menţiuni în carnetele de muncă; au fost organizate, potrivit legii, concursuri pentru ocuparea posturilor vacante de funcţionari publici, personal contractual, personal auxiliar şi conex sau personal asimilat judecătorilor şi procurorilor; a fost actualizată baza de date privind resursele umane şi au fost ţinute la zi evidenţele specifice disponibile pe site-ul Ministerului Public; s-a actualizat lunar situaţia privind posturile de procuror şi personal auxiliar de specialitate din Ministerul Public, prevăzute şi ocupate pentru a fi raportată la Ministerul Justiţiei.

GESTIONAREA RESURSELOR MATERIALE

[25] Pentru amănunte priind activitatea în domeniu a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a se vedea şi secţiunea 3.10 a prezentului raport.
[26] Pentru amănunte privind activitatea în domeniu a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a se vedea şi secţiunea 3.11. a prezentului raport.

Bugetul Ministerului Public pentru anul 2007 a cuprins iniţial fonduri alocate de la bugetul de stat în sumă totală de **511.456** mii lei, fonduri care au fost suplimentate prin OUG nr.88/2007 cu suma de **41.000** mii lei[27].

2.2.2. Analiza statistică a DIRECŢIEI NAŢIONALE ANTICORUPŢIE în anul 2007[28]

În anul 2007, procurorii împreună cu ofiţerii de poliţie judiciară şi specialiştii din cadrul Direcţiei Naţionale Anticorupţie au avut de soluţionat **3.319** de cauze (faţă de **2.615** în anul 2006[29]), din care au fost soluţionate **1.506** şi s-a dispus declinarea competenţei ori conexarea dosarelor în **564**. Au rămas de soluţionat **1.249** de cauze (din care **494** mai vechi de 1 an de la prima sesizare şi **128** mai vechi de 6 luni de la data începerii urmăririi penale).

La sfârşitul perioadei nu se aflau în curs de cercetare penală învinuiţi sau inculpaţi arestaţi preventiv.

Din cele **1.506** de cauze soluţionate, în **167** s-a dispus trimiterea în judecată a inculpaţilor, iar în **1.339** au fost date soluţii de scoatere de sub urmărire penală, de încetare a urmăririi penale ori de neîncepere a urmăririi penale (din care, faţă de **203** învinuiţi, cercetaţi în stare de libertate, au fost aplicate dispoziţiile art.18[1] din Codul penal).

În cele **167** de cauze în care s-au întocmit rechizitorii (faţă de **127** în anul 2006[30]), au fost trimişi în judecată **415** inculpaţi, din care **32** în stare de arest preventiv (faţă de **360** inculpaţi, din care **33** în stare de arest preventiv în anul precedent), pentru săvârşirea a **958** de infracţiuni, după cum urmează:

- **566** - infracţiuni prevăzute în Legea nr.78/2000, din care:
  - **213** - infracţiuni de corupţie:
    - **125** - luare de mită
    - **39** - dare de mită
    - **31** - trafic de influenţă
    - **13** - primire de foloase necuvenite
    - **5** - infracţiuni prevăzute de art.6[1] din Legea nr.78/2000,
  - **92** - infracţiuni asimilate infracţiunilor de corupţie, din care:
    - **2** - stabilire a unei valori diminuate a bunurilor

[27] Pentru amănunte privind resursele materiale disponibile la nivelul parchetului în anul 2007, structura fondurilor şi destinaţia acestora a se vedea secţiunea 4.9. din prezentul Raport.
[28] Datele din prezenta secţiune au fost transmise de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, prin adresa nr. 13944/2007, 13652/5055/C/2007.
[29] Rezultă o creştere a numărului de cause faţă de anul precedent de 26,9% faţă de anul precedent.
[30] În privinţa numărului de rechizitorii emise s-a înregistrat faţă de anul precedent o creştere de 31,4%.

- **14** - acordare de subvenţii cu încălcarea legii
- **8** - utilizare a subvenţiilor sau a creditelor în alte scopuri
- **4** - folosire a influenţei ori a autorităţii în scopul obţinerii de foloase necuvenite
- **13** - efectuare de operaţiuni financiare incompatibile cu funcţia
- **3** - folosire de informaţii ce nu sunt destinate publicităţii
- **1** - şantaj
- **46** - abuz în serviciu contra intereselor publice (prevăzute de art.13^2 din Legea nr.78/2000)
- **1** - folosire a influenţei sau autorităţii

è 180 - infracţiuni în legătură directă cu infracţiunile de corupţie:

- **4** - tăinuire a bunurilor favorizare a persoanelor
- **6** - asociere în vederea săvârşirii de infracţiuni
- **121** - fals şi uz de fals
- **28** - abuz în serviciu contra intereselor publice (prevăzute de art.17 lit. d din Legea nr.78/2000)
- **8** - spălare a banilor
- **10** - evaziune fiscală
- **3** - bancrută frauduloasă

è 81 - infracţiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităţilor Europene

- **89** - infracţiuni prevăzute în alte legi speciale
- **303** - infracţiuni prevăzute în Codul penal.

Prejudiciul total reţinut prin rechizitorii este de peste **385 milioane lei**.

Dintre cei **415** inculpaţi trimişi în judecată, majoritatea sunt bărbaţi **(324, respectiv 78%)**, au vârste cuprinse între 21 – 54 ani **(345, respectiv 83%)** şi provin din mediul urban **(379, respectiv 91 %).** Un număr de **308 (74%)** inculpaţi au studii superioare, iar **8** sunt cetăţeni străini.

Este de menţionat că, din cei **415** inculpaţi trimişi în judecată, **238** aveau funcţii de conducere, de control ori alte funcţii importante.

Numărul cauzelor complexe şi al celor în care administrarea probelor s-a făcut cu dificultate a crescut în mod evident, fiind cercetate şi trimise în judecată persoane care au ocupat importante funcţii şi demnităţi publice ori au produs pagube însemnate patrimoniului.

Nu au fost înregistrate cazuri de învinuiţi sau inculpaţi arestaţi preventiv faţă de care să se fi dispus soluţii de netrimitere în judecată.

Au fost infirmate soluţiile dispuse în **20** de dosare.

Instanţele de judecată au achitat, prin hotărâri definitive, un număr de **54** inculpaţi (în **23** dosare), iar într-un dosar a fost pronunţată o hotărâre definitivă de restituire a cauzei privind **6** inculpaţi.

Operativitatea soluţionării cauzelor se impune a fi apreciată şi în raport de complexitatea acestora, aceasta fiind apreciată ca bună la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie. Din cele **1.506** de dosare soluţionate, un număr de **499** au depăşit termenul de 1 an de la data primei sesizări, iar un număr de **285** au depăşit termenul de 1 an de la data înregistrării la Direcţia Naţională Anticorupţie.

De asemenea, din cele **1.249** de dosare rămase de soluţionat, un număr de **286** au depăşit 1 an de la data înregistrării la Direcţia Naţională Anticorupţie, iar **128** au depăşit 6 luni de la data începerii urmăririi penale.

Procurorii au participat la judecarea unui număr de **1.359** de cauze penale (faţă de **1.345,** în anul 2006), din care în **680** de cauze (faţă de **598**) au participat procurorii din cadrul structurii centrale.

În urma verificării unui număr de **1.359** de hotărâri penale (**1.345,** în anul 2006) au fost declarate **245** apeluri şi recursuri, privind **597** de inculpaţi.

Nu a fost retras niciun apel sau recurs.

Dintre apelurile şi recursurile declarate, au fost soluţionate un număr de **201** (cu **535** inculpaţi), dintre care **122** (cu **348** inculpaţi) au fost admise.

Creditele bugetare deschise în anul 2007 au fost în sumă de **60.698.470 lei**, din care s-au utilizat **59.177.288 lei**, rezultând o execuţie bugetară de 97,49 %[31].

2.2.3. Analiza statistică a DIRECŢIEI DE INVESTIGARE A INFRACŢIUNILOR DE CRIMINALITATE ORGANIZATĂ ŞI TERORISM în anul 2007[32]

În cursul anului 2007, activitatea Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism - singura unitate din cadrul Ministerului Public specializată în combaterea criminalităţii organizate – s-a desfăşurat în contextul sentimentului de incertitudine creat prin neacceptarea O.U.G. 131/2006 de modificare a Legii nr. 508/2004 privind înfiinţarea şi funcţionarea Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de

[31] Pentru amănunte privind resursele materiale disponibile în anul 2007 la nivelul DNA, a se vedea şi secţiunea 4.10 din prezentul Raport.
[32] Datele din prezenta secţiune au fost transmise de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, prin adresa nr. 13944/2007, 13652/5055/C/2007.

Criminalitate Organizată şi Terorism şi a celorlalte modificări legislative, care au condus la desfăşurarea în condiţii dificile a activităţii de urmărire penală.

Pentru înlăturarea indicatorilor deficitari din cursul anului trecut, prioritățile conducerii şi ale procurorilor Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism s-au concretizat în cursul anului 2007 pe următoarele direcţii:reducerea stocului de dosare aflate în lucru, în special la nivelul structurii centrale şi a Serviciului Teritorial Bucureşti; impulsionarea activităţii structurilor teritoriale din zonele cu potenţial criminogen ridicat; amplificarea activităţilor de combatere a traficului ilicit de droguri, în special a traficului stradal în municipiul Bucureşti; amplificarea activităţilor de combatere a infracţiunilor informatice şi a celor cu cărţi de credit; completarea schemelor de personal, repartizarea procurorilor pe sectoare de activitate şi stabilirea precisă a atribuţiilor de serviciu.

În anul 2007, numărul cauzelor de soluţionat a fost **de 16.072.**

În ceea ce priveşte situaţia **cauzelor soluționate** – în cursul anului 2007, trebuie subliniat faptul că indicele de creştere, raportat la anul 2006, este semnificativ, respectiv de 37,48%, de la **5231 cauze** soluționate în 2006 la **7192 cauze** soluționate în 2007.

Pe cale de consecinţă, stocul de dosare înregistrat la finele anului 2006 – **8897 cauze** – a scăzut semnificativ la **6522 cauze**.

Pe acest segment trebuie evidențiată activitatea deosebită a Serviciului Teritorial Bucureşti, cu o creştere a cauzelor soluționate cu 180% şi a structurii centrale cu 78,7%.

Din totalul cauzelor soluționate în care au fost cercetate **14.433 persoane**, s-au întocmit rechizitorii în **757 cauze** – dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de **2061 inculpaţi** din care **905** în stare de arest preventiv.

În 1460 cauze s-au aplicat sancțiuni administrative, iar în alte 4975 s-au adoptat soluții de neurmărire penală.

Situaţia statistică pentru principalele categorii de infracţiuni se prezintă după cum urmează:

<u>Trafic ilicit de droguri</u>

În anul 2007, la nivelul Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, au fost soluţionate în această materie, un număr de **2960** de cauze comparativ cu anul 2006 când au fost soluționate un număr de 1237 cauze, ceea ce reprezintă o creştere de **139%**.

Semnificative în acest sens sunt creşterile înregistrate la nivelul Serviciului Teritorial Bucureşti şi a structurii centrale.

Din totalul cauzelor soluționare, în **344** de cauze au fost întocmite rechizitorii dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de **749** de inculpaţi, din care **460** în stare de arest preventiv.

În ceea ce priveşte cantităţile de droguri confiscate în cursul anului 2007, creşterile sunt de asemenea, semnificative:

- heroină (kg) -129,903;
- cannabis - haşiş (kg) - 2.120,085;
- cocaină (kg) - 46,695;
- comprimate ecstasy - 31.696;
- precursori (kg) - 9.850;
- precursori (litri) - 4.319,405.

Traficul de persoane şi traficul de migranţi

În anul de referinţă, în materia traficului de persoane, au fost soluţionate un număr total de **916** cauze, ceea ce reprezintă o creştere de **30,6%** în comparaţie cu anul 2006. Dintre acestea au fost soluţionate prin rechizitoriu un număr de **160** de cauze cu **398** de inculpaţi din care **152** arestaţi preventiv.

Numărul victimelor traficate în vederea exploatării a fost de **1046** dintre care **246** minori.

În privinţa infracţiunii de trafic de migranţi, au fost soluţionate un număr de **43** de cauze din care cu rechizitoriu **10**, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de **29** de inculpaţi dintre care **10** în stare de arest preventiv.

Criminalitatea informatică şi infracţiuni cu cărţi de credit.

În anul 2007, au fost soluţionate un număr total de **364** de cauze, ceea ce reprezintă o creştere de **100%** faţă de anul 2006 când au fost soluţionate 182 cauze.

Dintre acestea au fost soluţionate cu rechizitoriu un număr de **59**, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de **140** inculpaţi din care **45** arestaţi.

Infracţiuni economice.

În anul 2007, au fost soluţionate un număr total de **142** de cauze, ceea ce reprezintă o creştere de **75,3%** faţă de anul 2006 când au fost soluţionate 81 cauze.

Dintre acestea au fost soluţionate cu rechizitoriu un număr de **17**, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de **53** inculpaţi din care 10 arestaţi.

Infracţiunea de spălare a banilor.

În anul 2007, au fost soluţionate un număr total de **432** de cauze, ceea ce reprezintă o creştere de **141,3%** faţă de anul 2006 când au fost soluţionate un număr de 179. cauze.

Dintre acestea au fost soluţionate cu rechizitoriu un număr de **18**, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de **85** inculpaţi din care 30 arestaţi.

Infracţiunea de fals de monedă sau alte valori.

Datorită noilor modificări de competenţă, aduse de O.U.G. 131/2006, totalul cauzelor soluţionate în cursul anului 2007 în această materie a scăzut de la 801 cauze soluţionate în cursul anului 2006 la **557** cauze soluţionate în anul 2007, ceea ce reprezintă o scădere de **30,46%.**

Prin rechizitoriu au fost soluţionate un număr de **24** de cauze, dispunându-se trimiterea în judecată a unui număr de 53 de inculpaţi, din care 19 în stare de arest preventiv.

Infracţiuni de terorism şi de finanţare a terorismului.

În cursul anului 2007 au fost soluţionate un număr de **463** cauze, întocmindu-se rechizitorii în **4** dintre acestea, pentru un număr de 12 inculpaţi.

Nu au fost înregistrate sau soluţionate cauze privind finanţarea terorismului.

Situaţia personalului ce îşi desfăşoară activitatea în cadrul Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, atât în ceea ce priveşte numărul de procurori cât şi al personalului auxiliar, se prezintă la finele anului 2007, după cum urmează:

- procurori – din totalul de **230** posturi prevăzute au fost ocupate **201**, posturi vacante **29**;
- personal auxiliar – posturi prevăzute **145**, ocupate **127**, vacante **18**;
- specialişti – posturi prevăzute **40**, ocupate **17**, vacante **23**.

Completarea schemelor de personal a constituit o prioritate a conducerii Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, lucru care a fost posibil prin organizarea a două interviuri în lunile martie şi noiembrie 2007.

Rezultatele pozitive obţinute în cursul anului 2007, se datorează în mare măsură şi prerogativelor instituite prin Ordonanţa 131/2006 în favoarea procurorului şef direcţie în a proceda la conducerea şi organizarea directă a activităţii de personal şi a celei financiar-contabile la nivelul Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism.

În acest context, în cursul anului 2007, cu aprobarea Ministrului Justiţiei, s-a procedat la înfiinţarea în cadrul Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, a Departamentului economico-financiar şi a Biroului de resurse umane, departamente în cadrul cărora s-a procedat la angajarea de personal propriu şi s-au demarat proceduri de achiziţii directe de bunuri şi servicii.

De asemenea, s-a procedat şi la elaborarea Regulamentului de Organizare şi Funcţionare a Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, ocazie cu care structura direcţiei a fost

adaptată noilor tendinţe infracţionale în materia criminalităţii organizate; regulamentul, avizat de Ministrul Justiţiei, se află în dezbaterea Consiliului Superior al Magistraturii.

În opinia D.I.I.C.O.T., argumentele de mai sus sunt doar o parte din cele care justifică necesitatea menţinerii şi adoptării prin legea organică a O.U.G. 131/2006.

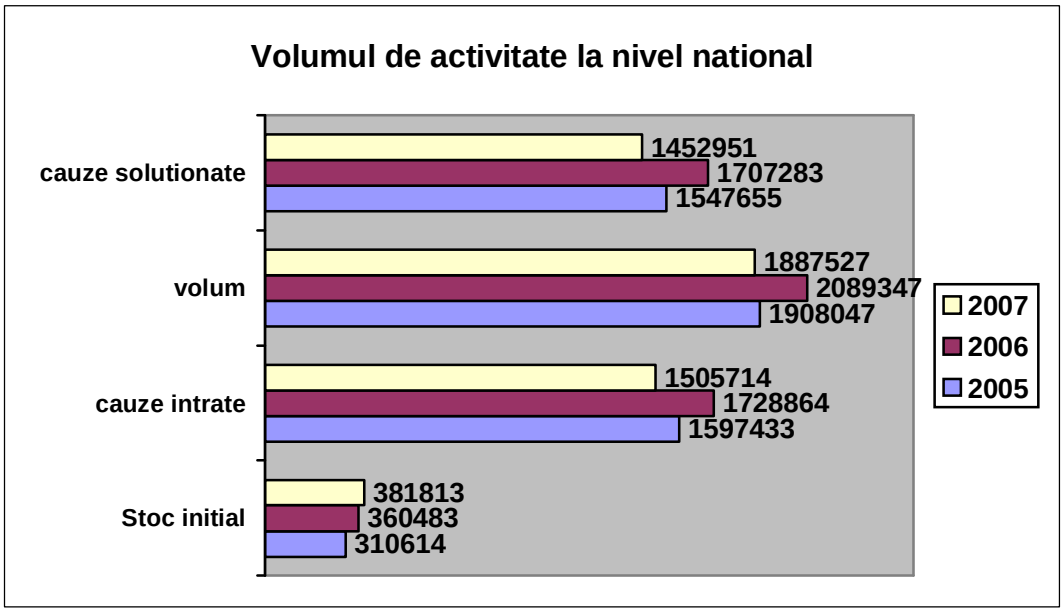
2.3. Analiza statistică a activităţii celorlalte instanţe judecătoreşti în anul 2007[33]

2.3.1. Volumul de activitate

2.3.1.1. Volumul total de activitate

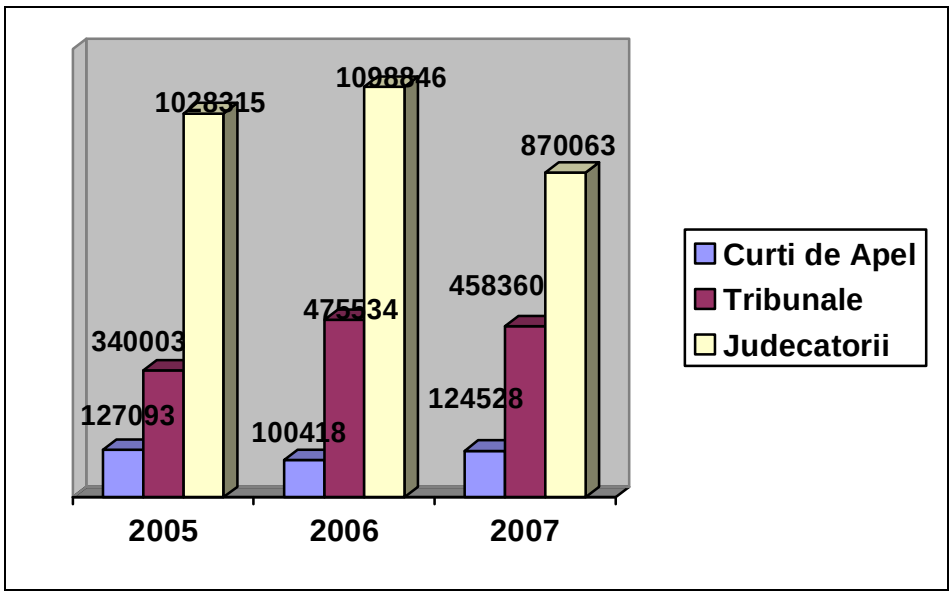
În perioada de referinţă, exceptând instanţele militare, care sunt analizate distinct şi Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, la nivelul întregii ţări, au funcţionat un număr de **178** judecătorii, **41** de tribunale şi patru tribunale specializate – Tribunalul pentru Minori şi Familie Braşov, Tribunalul Comercial Cluj, Tribunalul Comercial Argeş şi Tribunalul Comercial Târgu Mureş – şi **15** curţi de apel, care au înregistrat un volum total de activitate de **1.887.527** cauze, **cu 201.820 cauze (- 11%) mai puţine decât în anul precedent**.

Evoluţia volumului de activitate al instanţelor judecătoreşti 2005 – 2007

[33] Date furnizate de Biroul Statistică din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

Evoluția numărului de cauze soluționate de instanțe

2.3.1.2. Activitatea la nivelul judecătoriilor

Dintre cele 188 de judecătorii înfiinţate prin lege, un număr de 10 judecătorii, respectiv: Bocşa, Cernavodă, Băneasa, Bechet, Comana, Sângeorgiu de Pădure, Scorniceşti, Urlaţi, Jibou şi Jimbolia nu au funcționat în cursul perioadei de referință.

Cele 178 judecătorii care au funcționat în cursul anului 2007 au înregistrat în cursul perioadei de referinţă un volum total de **1.151.983** cauze (cuprinzând dosarele rulate, adică stocul existent la 31 decembrie 2006 la care se adaugă dosarele nou intrate).

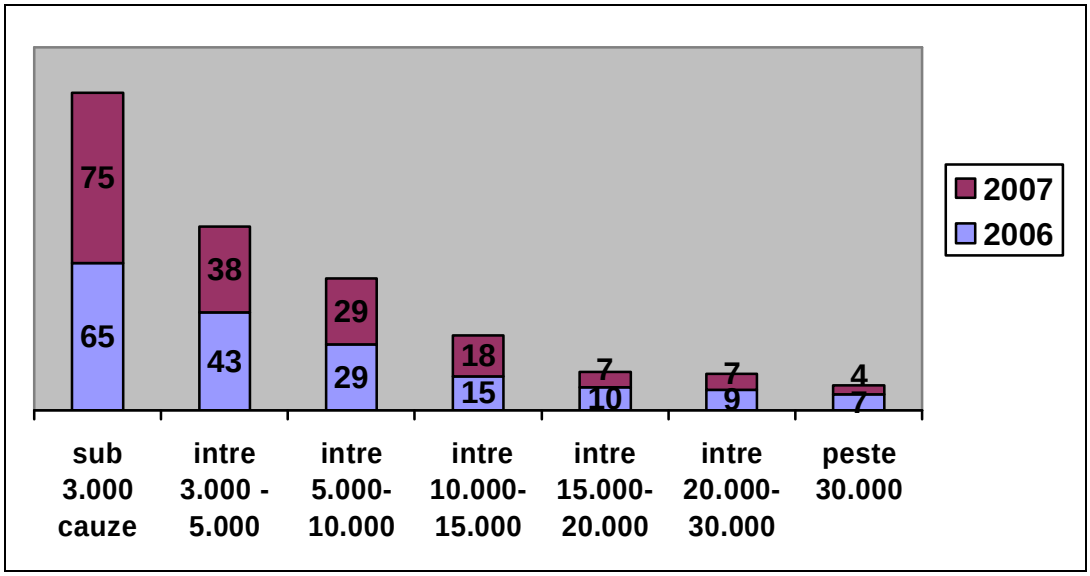
Volumul de activitate în perioada analizată a scăzut, față de anul 2006, cu un număr de 194.846 cauze (16,9 %).

În funcție de volumul de activitate, judecătoriile pot fi grupate astfel:

- instanțe cu volum situat sub 3.000 cauze – **75**;
- instanțe cu volum cuprins între 3.000 - 5.000 cauze – **38**;
- instanțe cu volum cuprins între 5.000-10.000 cauze - **29**;
- instanțe cu volum cuprins între 10.000-15.000 cauze - **18**;
- instanțe cu volum cuprins între 15.000-20.000 cauze-**7**;

- instanţe cu volum cuprins între 20.000-30.000 cauze-**7**;
- instanţe cu un volum de peste 30.000 cauze - **4**.

Volumul de activitate al judecătoriilor – situaţie comparativă

Se observă, în raport de situaţia existentă în anul 2006, scăderea (de la 7 la 4) a numărului instanţelor al căror volum de activitate a depăşit 30.000 cauze, dar şi o scădere importantă a celorlalte instanţe cu volum important de activitate (între 15 şi 20.000 respectiv între 20 şi 30.000 dosare). Instanţele care nu se mai regăsesc astăzi în rândul instanţelor cu un volum de peste 30.000 dosare anual în raport cu anul 2006 sunt Judecătoria Sectorului III Bucureşti, Judecătoria Timişoara şi Judecătoria Cluj. În mod benefic pentru sistemul judiciar au crescut proporţional şi instanţele cu volum mai redus de activitate (sub 3.000 cauze) de la 65 în anul 2006 la 75 în prezent.

Instanţa	**Volum de activitate în anul 2007**	**Volum de activitate în anul 2006**
Judecătoria Sectorului 1 Bucureşti	30.054	**48.061**
Judecătoria Iaşi	35.094	**39.728**
Judecătoria Craiova	36.411	**37.841**

Judecătoria Constanţa	38.764	**36.229**

Cele patru instanţe din tabelul de mai sus se situează constant în ultimii ani în fruntea instanţelor cu volum mare de activitate, deşi se observă o reducere totuşi semnificativă a numărului de cauze pentru anul 2007. Face excepţie Judecătoria Constanţa care, atât în anul 2006 cât şi în anul 2007 a înregistrat o creştere a numărului de dosare.

Se menţine o situaţie deosebită în cazul Judecătoriilor Şomcuţa Mare, Agnita, Întorsura Buzăului care au înregistrat atât în anul 2006, cât şi în perioada de referinţă cel mai mic volum de activitate, respectiv: 663, 1080 şi 904 cauze în anul precedent, respectiv 813, 871 şi 989 cauze în perioada de referinţă. Pentru Şomcuţa Mare situaţia a fost aceeaşi şi la nivelul anului 2005.

De altfel, aproximativ aceleaşi instanţe au avut un volum redus de activitate la nivelul anului 2006 , respectiv 2007:

Instanţa	**Volum de activitate în anul 2007**	**Volum de activitate în anul 2006**
JUD. SOMCUTA MARE	813	663
JUD. AGNITA	871	1080
JUD. INTORSURA BUZAULUI	989	904
JUD. MURGENI	1083	1359
JUD. BOZOVICI	1085	1739
JUD. INSURATEI	1090	1562
JUD. FAGET	1157	1266
JUD. MOLDOVA-NOUA	1235	1738
JUD. SALISTE	1247	1158
JUD. PODUL TURCULUI	1270	1417

Comparativ cu anul precedent, se constată o scădere semnificativă de activitate în cazul următoarelor instanţe:

- *Judecătoria Sectorului 1 Bucureşti* ***(-18.007)*** *– 30.054* cauze în anul 2007 faţă de *48.061* cauze în anul 2006 (s-a ajuns astfel la nivelul aproximativ al anului 2005 întrucât creşterea de cauze la nivelul anului 2006 a fost de 10.333 dosare),

- *Judecătoria Oradea* ***(-10.824)*** – 21.366 cauze față de 32.190 cauze (creșterea în anul 2006 fiind de 6.307 dosare),

- *Judecătoria Sectorului 3 București* ***(- 9.055)*** – 21.079 cauze față de 30.134 cauze,

- *Judecătoria Cluj (* ***- 8688****)* – 23.502 cauze față de 32.190 cauze,

- *Judecătoria Sectorului 2 București****(- 5262)*** – 18.112 cauze față de 23.374 cauze,

- *Judecătoria Tg Jiu* ***(-- 5224****)* – 19.402 cauze față de 24.626 cauze,

- *Judecătoria Sectorului 4 București* ***(- 4863)*** – 146970 cauze față de 19560 cauze.

În cazul unui număr redus de instanțe a avut loc o creștere semnificativă a volumului de activitate față de anul precedent:

- *Judecătoria Giurgiu* ***(+2689)***, unde s-au înregistrat în perioada de referință 15.663 cauze, față de 12.974 cauze existente în anul 2006,

- *Judecătoria Constanța* ***(+2535)*** *– 38.764* cauze, față de 36.229 cauze în anul trecut (creșterea la nivelul anului 2006 fiind de 3.465 dosare),

- *Judecătoria Răcari* ***(+ 941)*** *–5.195* cauze, față de 4.254,

- *Judecătoria Cornetu* ***(+4076)*** *– 4.876* cauze, față de 800[34].

Din cele **1.151.983** cauze rulate în cursul anul 2007 **au fost soluționate un număr total de 870.063 cauze**, respectiv **75,5 %**. În anul 2006 procentul a fost de 82%.

În consecință, în perioada de referință, a rămas un stoc de **281.920** cauze, stoc care include însă și cauzele suspendate[35] și care au fost, la nivelul judecătoriilor, în număr de 64.221 dosare.

2.3.1.3. Activitatea la nivelul tribunalelor

[34] Cu privire la Judecătoria Cornetu se impune însă precizarea că aceasta a intrat efectiv în funcțiune abia în luna septembrie 2006, astfel că volumul total de activitate înregistrat în anul 2006 nu privește integral perioada de referință.

[35] Suspendarea cauzelor în materie civilă are, în principiu, la bază conduita culpabilă a părților, în special a reclamantului, care manifestă dezinteres pentru soluționarea cauzelor sau nu își îndeplinesc unele obligații procentuale. În materie penală, suspendarea are de obicei drept cauză existența unor situații obiective care împiedică desfășurarea în continuare a procesului penal – starea de boală a inculpatului, ocuparea de către acesta a unei funcții care îi conferă imunitate pe perioada mandatului etc. În ambele materii, suspendarea judecății cauzei mai operează, de lege lata, atunci când se invocă o excepție de neconstituționalitate (cu respectarea unor condiții de admisibilitate), judecata suspendându-se până la soluționarea acesteia de către Curtea Constituțională.

În întreaga ţară sunt prevăzute 42 tribunale civile, din care funcţionează în prezent 41[36], precum şi 4 tribunale specializate (Tribunalul pentru Minori şi Familie Braşov, Tribunalul Comercial Cluj, Tribunalul Comercial Mureş, Tribunalul Comercial Argeş) şi Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti[37].

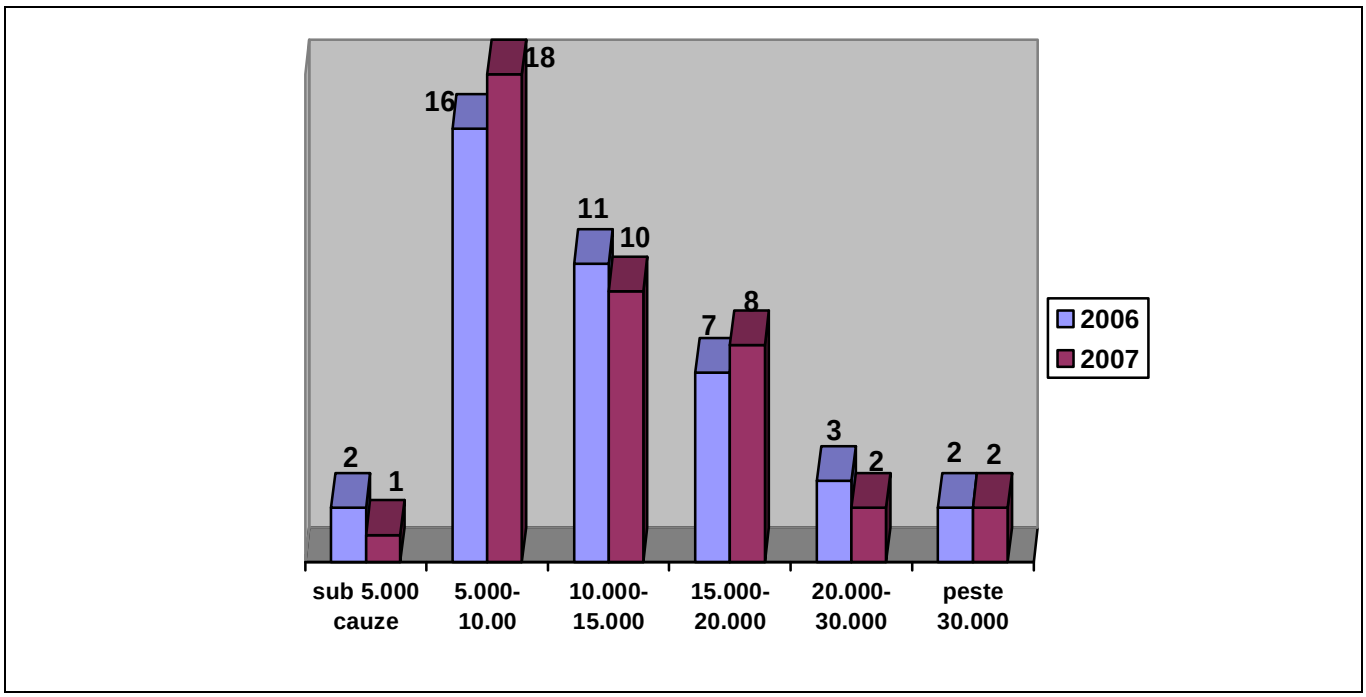
În total, la nivelul celor 41 tribunale şi celor 4 instanţe specializate, a fost înregistrat un număr de **586.274** cauze, faţă de **584.428** dosare câte au fost înregistrate în anul 2006 (+0,3%) şi faţă de **438.439** dosare câte au fost înregistrate în anul 2005(+33,7%).

Volumul de activitate în perioada analizată este sensibil egal cu cel din perioada imediat anterioară, creşterea fiind de numai 1.846 de cauze, înregistrându-se totodată şi o creştere a numărului de judecători care au funcţionat la aceste instanţe. Faţă de anul 2005 însă creşterea este substanţială, de aproape 150.000 dosare.

Raportat la volumul de activitate al tribunalelor, acestea pot fi grupate astfel:

- instanţe cu un volum situat sub 5.000 cauze - **1;**
- instanţe cu un volum cuprins între 5.000 -10.000 cauze-**18**;
- instanţe cu un volum cuprins între 10.000 -15.000 cauze-**10**;
- instanţe cu un volum cuprins între 15.000 -20.000 cauze-**8**;
- instanţe cu un volum cuprins între 20.000 -30.000 cauze-**2**;
- instanţe cu un volum de peste 30.000 cauze - **2**.

Volumul de activitate al tribunalelor – situaţie comparativă

[36] Nu se află în funcţiune Tribunalul Ilfov.
[37] Pentru activitatea la nivelul Tribunalului Militar Teritorial a se vedea secţiunea 2.4.1.2.

Se evidenţiază 2 tribunale cu un volum foarte mare de activitate faţă de toate celelalte, şi anume Tribunalul Bucureşti cu un număr de 89.193 cauze şi Tribunalul Dolj cu 46.382 cauze, care şi în anii 2005 respectiv 2006 au avut un volum mare de activitate în raport cu celelalte instanţe de acelaşi grad.

Dintre instanţele cu volum redus de activitate exemplificăm Tribunalul Covasna – 3.427 cauze (menţionat şi în raportul pe anul trecut), Tribunalul Sălaj - 5.155 cauze, Tribunalul Călăraşi – 5691 cauze.

Comparativ cu anul precedent, se constată o creştere semnificativă de activitate în cazul *Tribunalului Bucureşti,* unde s-au înregistrat în anul 2007 cu 7.367 cauze mai mult decât în anul 2006 (în anul 2006 creşterea fiind de 16.916 cauze faţă de 2005), *Tribunalului Dolj* – cu 8.354 cauze mai mult şi *Tribunalului Gorj* – cu 11.754 cauze mai mult.

În cazul unui număr de 3 instanţe s-a înregistrat o scădere mai importantă a volumului de activitate faţă de anul precedent: *Tribunalul Alba (cu 10.041 cauze mai puţin* decât în anul 2006 şi revenind practic la nivelul volumului din anul 2005*), Tribunalul Iaşi (cu 6.067 cauze mai puţin – apropiindu-se de asemenea de nivelul anului 2005) şi Tribunalul Hunedoara (cu 4.607 cauze mai puţin)*

Din cele **586.274** cauze rulate în cursul anului 2007, au fost soluţionate un număr de **458.360** cauze, rămânând un stoc de **127.914** cauze, care include însă şi dosarele suspendate, care au fost în perioada de referinţă în număr de 24.460.

2.3.1.4. Activitatea la nivelul tribunalelor specializate

Evidenţiate distinct, tribunalele specializate au funcţionat cu un număr total de 29 de judecători, dintr-o schemă prevăzută de 30 de posturi, având un volum de activitate, în anul 2007 de 13.224 cauze, după cum urmează:

- Tribunalul pentru Minori şi Familie Braşov – 1.615 cauze,
- Tribunalul Comercial Argeş - 2.295 cauze,
- Tribunalul Comercial Cluj - 7.162 cauze,
- Tribunalul Comercial Mureş - 2.152 cauze.

Din cele 13.224 cauze au fost soluţionate 10.708 cauze, rămânând în stoc 2.516 cauze din care 617 au fost suspendate.

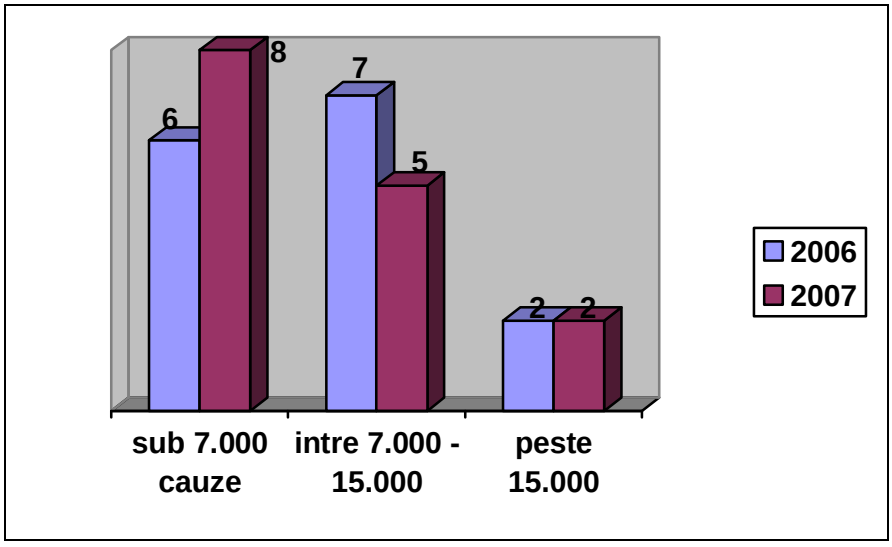
2.3.1.5. Activitatea la nivelul curţilor de apel

În perioada de referinţă, volumul de activitate al celor 15 curţi de apel civile, care funcţionează în România, a fost de **149.270** cauze, cuprinzând fonduri, apeluri şi recursuri, faţă de **158.090** cauze înregistrate în cursul anului 2006 (scădere de 5,9%) şi faţă de **213.937** cauze înregistrate în cursul anului 2005 (scădere cu 42%).

Prin raportare la volumul de activitate, curţile de apel pot fi grupate astfel:

- instanţe cu un volum de activitate situat sub 7.000 cauze - **8**;
- instanţe cu un volum de activitate cuprins între 7.000 – 15.000 cauze – **5**;
- instanţe cu un volum de activitate situat peste 15.000 de cauze – **2.**

Volumul de activitate al curţilor de apel – situaţie comparativă

Se evidenţiază două curţi de apel cu un volum foarte mare de activitate faţă de celelalte, şi anume Curtea de Apel Bucureşti cu 39.042 cauze şi Curtea de Apel Craiova cu 21.302 cauze, aceleaşi ca şi cele determinate în anul anterior.

La polul opus se află Curtea de Apel Târgu Mureş care a înregistrat la nivelul anului 2007 cel mai mic volum de activitate, respectiv 4.661 cauze şi Curtea de Apel Bacău care a avut un volum de activitate de 5.191 cauze (în anul 2006, Curtea de Apel Oradea, respectiv Curtea de Apel Braşov ocupau aceste două poziţii).

Din cele **149.270** cauze înregistrate pe rolul curţilor de apel în perioada de referinţă, au fost soluţionate **124.528** cauze, rămânând un stoc de **24.742** cauze, stoc ce include însă şi cauzele suspendate, care au fost în număr de 5.221 la data de 31.12.2007.

2.3.1.6. Volumul de activitate pe materii

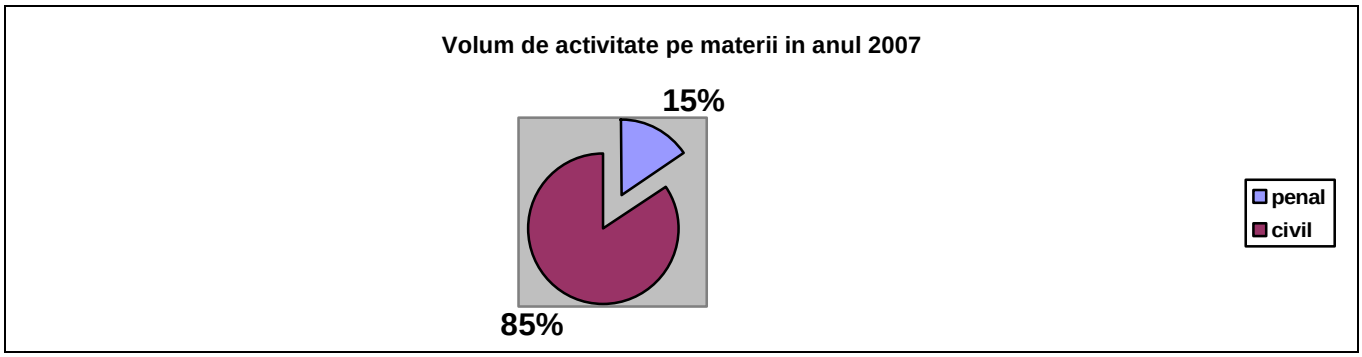
În ansamblul cauzelor deduse judecăţii în anul 2007, **292.457** dosare sunt **în materie penală** şi **1.595.070** dosare **în materie civilă** în sens larg, incluzându-se practic toate materiile care nu sunt de sorginte penală: cauze comerciale, cauze de drept administrativ, cauze de drept funciar, contencios succesoral, cauze de dreptul familiei etc.

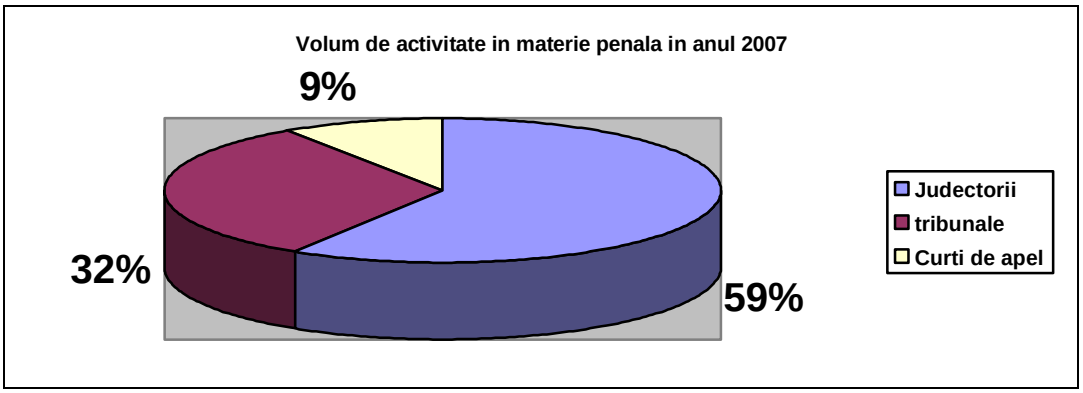
În anul 2006, numărul cauzelor în materie penală a fost de 404.039 dosare (432.793 în anul 2005), iar a celor în materie civilă de 1.685.308 (1.475.254 în anul 2005).

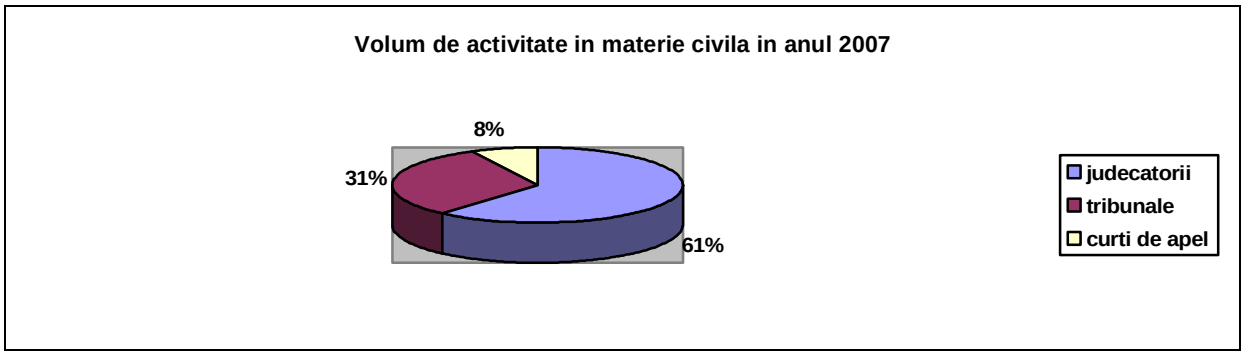
Se constată aşadar o scădere deosebit de importantă a volumului de activitate în materie penală, cu peste 27%, ca principal efect, cel mai probabil, al modificării legislative prin care au fost eliminate cauzele în care punerea în mişcare a acţiunii penale se făcea la plângerea prealabilă a persoanei vătămate adresate direct instanţei de judecată, dar şi a altor ajustări de competenţă.

În perioada de referinţă, *repartizarea cauzelor pe nivele de jurisdicţie* a fost următoarea:

- *în materie penală*: 172.555 cauze la judecătorii, 92.306 cauze la tribunale şi 27.596 cauze la curţile de apel;
- *în materie civilă*: 979.428 la judecătorii, 493.968 cauze la tribunale şi 121.674 cauze la curţile de apel.

Pe principalele domenii, distribuirea cauzelor civile în anul 2007 se prezintă astfel:

- *<u>la nivelul judecătoriilor</u>:*

a) numărul total al *litigiilor izvorând din raporturi juridice civile* a fost de 292.413 cauze, din care 183.058 reprezintă acţiuni patrimoniale (62.6 %), iar din acestea 67.431 cauze privesc dreptul de proprietate şi alte drepturi reale (30,8 % din total litigii patrimoniale);

b) numărul *litigiilor comerciale* a fost de 146.642 cauze (15 % din totalul cauzelor civile).

c) în materiile privind *dreptul familiei şi al persoanei*, numărul cauzelor este de 162.874 (17 % din totalul cauzelor civile).

d) numărul *plângerilor, sesizărilor şi contestaţiilor* a fost de 187.335 cauze, ceea ce reprezintă 19 % din totalul acţiunilor în materie civilă la judecătorii.

- *<u>la nivelul tribunalelor</u>:*

a) numărul total al litigiilor izvorând din *raporturi juridice civile* a fost de 73.063 cauze (14,8% din totalul cauzelor civile), din care 56.282 reprezintă acţiuni patrimoniale (77%), iar 28.229 din acestea privesc dreptul de proprietate şi alte drepturi reale (50,15 % din acţiunile patrimoniale);

b) numărul *litigiilor comerciale* a fost de 163.924 cauze (33,18 %) din totalul cauzelor civile, din care 31.284 litigii în baza Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenţei (19% din totalul litigiilor comerciale);

c) în materiile privind *dreptul familiei şi al persoanei* numărul cauzelor este de 24.499 (4,95 % din totalul cauzelor civile), din care plasamente – 11.942 şi adopţii – 4.136;

d) în materia *dreptului muncii şi asigurărilor sociale*, numărul cauzelor a fost de 84.550 (17,11 % din totalul cauzelor civile).

e) în materia *contenciosului administrativ şi fiscal*, numărul cauzelor a fost de 89.103 (18 % din totalul cauzelor civile).

- *la nivelul curţilor de apel*:

a) numărul total al litigiilor izvorând din *raporturi juridice civile* a fost de 21.688 cauze (17,8% din totalul litigiilor civile), din care 12.169 reprezintă acţiuni patrimoniale (56,10 % din litigiile izvorâte din raporturi juridice civile), din acestea 10.076 cauze privesc dreptul de proprietate şi alte drepturi reale (82,8% din acțiunile patrimoniale);

b) numărul *litigiilor comerciale* a fost de 28.284 cauze (23,2 % din totalul cauzelor civile);

c) în materiile privind *dreptul familiei şi al persoanei*, numărul cauzelor este de 2.719 (2,22 % din totalul cauzelor civile), din care plasamente – 331 şi adopţii 79;

d) în materia *dreptului muncii şi asigurărilor sociale*, numărul cauzelor a fost de 23.607 (19,4 % din totalul cauzelor civile);

e) în materia *contenciosului administrativ şi fiscal*, numărul cauzelor a fost de 23.749 (19,5 % din totalul cauzelor civile);

f) în materia *proprietăţii intelectuale*, numărul cauzelor a fost de 338.

2.3.2. Operativitatea[38]

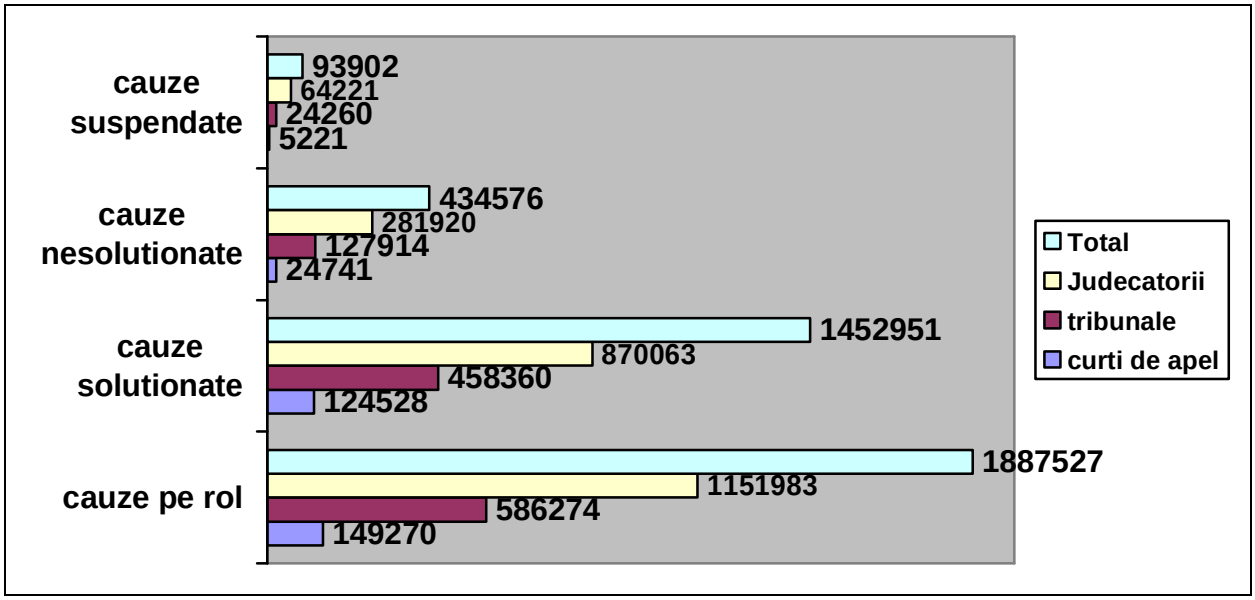
Numărul cauzelor soluționate în anul 2007 este de **1.452.951** ceea ce reprezintă o scădere semnificativă faţă de anul 2006, când numărul total al dosarelor soluționate a fost de 1.707.357 dar şi faţă de anul 2005,

[38] Ca indicator statistic operativitatea se află în strânsă legătură cu durata de soluționare a cauzelor, astfel încât, pentru o interpretare completă a datelor, a se vedea şi secțiunea 3.3. din prezentul Raport.

când numărul total al dosarelor soluționate a fost de 1.547.655. În procente, operativitatea[39] s-a situat la **81 %** în anul 2007, față de 85,1% în anul 2006 şi 84.7% în anul 2005.

Numărul dosarelor nesoluționate rămase în stoc la sfârşitul anului 2007 a fost de 434.576 față de 382.064 la sfârşitul anului 2006.

Operativitatea la nivelul instanțelor

2.3.2.1. Operativitatea la nivelul judecătoriilor

Din cele **1.151.983 cauze rulate** în cursul anului 2007 au fost soluționate un număr total de **870.063 cauze**, rămânând în consecință un stoc de 281.920 cauze, stoc care include şi cauzele suspendate în număr de 64.221.

În procente, operativitatea a fost de **79,99 %** în anul 2007 (față de 85,1% în anul 2006 şi 85,3% în 2005), 107 judecătorii situându-se peste media pe țară.

Comparativ, în anul 2006, din cele 1.346.829 cauze rulate în cursul anului a fost soluționat un număr total de 1.098.846 cauze, rămânând deci un stoc de 247.983 dosare, stoc care a inclus şi cauzele suspendate în număr de 56.107.

[39] Menționăm că la calculul procentual al operativității se raportează numărul cauzelor soluționate la volumul de activitate, după ce, în prealabil, s-a dedus din acesta numărul cauzelor suspendate. Soluția se fundamentează pe faptul că suspendarea are la bază fie conduita culpabilă a părților, fie incidența unor factori obiectivi, externi activității instanței, fiind astfel normal ca aceste cauze să nu afecteze indicatorul de operativitate.

Instanţa cu operativitatea cea mai mare a fost în anul 2007 Judecătoria Turnu Măgurele (95,58%); în schimb, cu cea mai mică operativitate a fost înregistrată Judecătoria Salonta (55,98%).

2.3.2.2. Operativitatea la tribunale

Din cele **586.274 cauze rulate** în cursul anului 2007 au fost soluţionate un număr de **458.360 cauze**, rămânând un stoc de 127.914 dosare, care includ însă şi cauzele suspendate, în număr de 24.460.

În procente, operativitatea s-a situat la **81,59%** (faţă de 81,4% în 2006 respectiv 81,9% în 2005), 19 tribunale poziţionându-se peste acest procent.

Comparativ, în anul 2006, din cele 485.901 cauze rulate a fost soluţionat un număr de 475.534 cauze, rămânând un stoc de 108.894 cauze, care include însă şi cauzele suspendate, în număr de 22.504.

Instanţa cu operativitatea cea mai mare a fost în anul 2007 Tribunalul Ialomiţa (93,49%); în schimb, cu cea mai mică operativitate a fost înregistrat Tribunalul Botoşani (61,83%).

2.3.2.3. Operativitatea la tribunalele specializate

Din cele **13.224 cauze rulate** în cursul anului 2007 au fost soluţionate un număr de **10.708 cauze**, rămânând un stoc de 2.516 cauze, care include însă şi cauzele suspendate, în număr de 617.

În procente, operativitatea a fost de **85,63 %**, 2 tribunale situându-se peste acest procent, după cum urmează:

Instanţa	Volum	Soluţionate	Suspendate	Operativitate
Tribunalul Pentru Minori şi Familie	1.615	1.320	89	87,24%
Tribunalul Comercial Argeş	2.295	1.599	141	75,82%
Tribunalul Comercial Cluj	7.162	6.325	163	90,59%
Tribunalul Comercial Mureş	2.152	1.464	224	78,43%
Total	13.224	10.708	617	85,63%

2.3.2.4.. Operativitatea la curţile de apel

Din cele **149.270 cauze înregistrate** pe rolul curţilor de apel în anul 2006, au fost soluţionate **124.528 cauze**, rămânând un stoc de 24.742 cauze, stoc ce include însă şi cauzele suspendate, în număr de 5.221 dosare, la data de 31.12.2007.

În procente, operativitatea a fost de **86,45%** (faţă de 87,3% în 2006 respectiv 87% în 2005), 11 curţi de apel situându-se peste acest procent.

Comparativ, în anul 2006, din cele 158.090 cauze înregistrate pe rolul curţilor de apel, au fost soluţionate 132.977, rămânând un stoc de 25.113 cauze, stoc ce include însă şi pe cele suspendate, în număr de 5.834 cauze, la data de 31.12.2006.

Instanţa cu operativitatea cea mai mare a fost în anul 2007 Curtea de Apel Timişoara (90,70%); în schimb, cu cea mai scăzută operativitate a fost înregistrată Curtea de Apel Oradea(79,73%).

2.3.3. Încărcătura pe judecător

Precizări terminologice

Ca indice statistic, încărcătura pe judecător poate fi examinată fie în forma *încărcăturii efective pe judecător*, fie ca *încărcătură per post de judecător prevăzut în schema de personal.*

Încărcătura efectivă pe judecător reflectă numărul de dosare pe care l-a avut de soluţionat un judecător în perioada de referinţă şi se calculează prin raportarea numărului total de dosare la numărul judecătorilor care au funcţionat *efectiv* la o instanţă (excluzând deci magistraţii aflaţi în concediu de creştere a copilului în vârstă de până la 2 ani, pe cei aflaţi în concediu fără plată, concediu medical sau care au fost suspendaţi, detaşaţi, delegaţi ori, din diferite alte motive, nu au activat la instanţa respectivă). Numărul de judecători care au funcţionat efectiv la o instanţă se determină *ca medie anuală*, luându-se în considerare durata perioadelor în care unii magistraţi nu au desfăşurat, în fapt, pe parcursul anului activitate de judecată datorită motivelor arătate.

Încărcătura pe schemă se determină prin raportarea volumului de activitate la numărul total de posturi prevăzut în statele de funcţii ale instanţelor.

2.3.3.1.Încărcătura la nivelul judecătoriilor

În perioada de referinţă s-a înregistrat o încărcătură a cauzelor/judecător/schemă completă de **535** cauze (scădere cu aproximativ 14% faţă de anul 2006) şi o încărcătură efectivă/judecător de **625** cauze(scădere cu aproximativ 13,5%).

Din cele 178 de judecătorii, **65 instanţe** au avut în anul 2007 o *încărcătură efectivă* a cauzelor pe judecător situată peste media pe ţară, reprezentând **36,5 %** din totalul instanţelor de acest grad.

Totodată se constată faptul că **61 de judecătorii** au avut o *încărcătură pe schemă pe judecător*, **peste media pe ţară**, ceea ce reprezintă aproximativ **34,2%.**

În anul 2006 s-a înregistrat o încărcătură a cauzelor/judecător/schemă de **625** cauze şi o încărcătură efectivă/judecător de **722** dosare.

Se constată că nu s-au produs schimbări majore în ceea ce priveşte numărul instanţelor care au avut o încărcătură efectivă peste media pe ţară, numărul acestor instanţe crescând în perioada de referinţă la 65 de judecătorii după ce, în anul 2006, numai 63 de instanţe s-au găsit în această situaţie.

Instanţele ce au înregistrat în perioada de raportare *cea mai mare încărcătură/judecător (peste dublul mediei naţionale)* sunt următoarele:

INSTANŢA	CAUZE/JUDECĂTOR
Judecătoria Tg Lăpuş	1.404
Judecătoria Şimleul Sivaniei	1.252
Judecătoria Moldova Nouă	1.235
Judecătoria Giurgiu	1.205
Judecătoria Constanţa	1.077

Trebuie menţionată situaţia deosebită cu care se confruntă Judecătoriile Tg Lăpuş şi Moldova Noua care, la finalul anului 2007, funcţionau cu un singur post de judecător ocupat, dintr-o schemă prevăzută de 3, respectiv 4 judecători. Restul de 3 instanţe au de asemenea un număr redus de posturi ocupate. În anul 2006 numai Judecătoria Salonta se afla într-o astfel de situaţie (un singur post ocupat dintr-o schemă de 3 judecători).

Se remarcă, de asemenea, următoarele *instanţe cu un volum de activitate/judecător redus*, în comparaţie cu media naţională:

Instanţa	Cauze / judecător	Judecători pe schemă	Posturi ocupate efectiv
Judecătoria Agnita	218	4	4
Judecătoria Roşiori de Vede	261	12	12
Judecătoria Răducăneni	279	5	5
Judecătoria Făget	289	4	4
Judecătoria Sălişte	312	4	4
Judecătoria Întorsura Buzăului	330	3	3
Judecătoria Gurahonţ	340	5	4
Judecătoria Zimnicea	360	6	6

Aşa cum rezultă din situaţia prezentată mai sus, cu excepţia Judecătoriei Gurahonţ, toate celelalte instanţe menţionate funcţionează cu schema complet ocupată, însă o analiză asupra oportunităţii reevaluării schemelor de judecători denotă că o eventuală reducere a acestora ar avea consecinţe negative asupra principiului repartizării aleatorii a cauzelor, precum şi asupra principiului specializării magistraţilor (toate aceste instanţe, eventual cu excepţia Judecătoriei Roşiori de Vede, având scheme care se afla la limita minimă care permite aplicarea efectivă a acestor principii).

În ceea ce priveşte încărcătura/judecător/schemă, în perioada de referinţă, s-au evidenţiat Judecătoria Lieşti şi Judecătoria Giurgiu care au înregistrat 899, respectiv 979 cauze. Judecătoria Lieşti a fost nominalizată în aceleaşi condiţii şi în raportul similar al anului 2006, cu 1069 dosare încărcătură .

2.3.3.2. Încărcătura la nivelul tribunalelor

În prealabil, trebuie precizat că pentru calcularea acestui indicator statistic a fost avut în vedere nu numai numărul de cauze ce a revenit spre soluționare instanţelor de acest grad, ci şi specificul tribunalelor de a fi atât instanţe de fond cât şi de control judiciar (judecând deopotrivă în apel şi recurs)[40].

[40] Spre exemplu: dosarele judecate în recurs trebuie contabilizate în încărcătura aferentă fiecărui judecător, dintre cei trei membri ai completului de judecată, iar nu numai în cea a preşedintelui completului, toţi membrii completului efectuând aceleaşi activităţi de studiere a dosarelor, administrare a probatoriului în şedința de judecată, documentare, deliberare etc.

Astfel, pentru a analiza volumul de activitate al unui judecător s-a ţinut cont de împrejurarea că în apel cauzele sunt judecate de un complet format din doi judecători, iar în recurs de un complet format din trei judecători.

În anul 2007 s-a înregistrat o *încărcătură medie efectivă/judecător* de **738** cauze şi o *încărcătură a cauzelor/ schemă* de **670** cauze, faţă de anul precedent când s-a înregistrat o medie a cauzelor ce au revenit fiecărui judecător de **758** dosare şi o încărcătură pe schemă de **666** dosare[41].

Din cele 41 de tribunale civile, 22 au avut în perioada analizată o încărcătură peste media pe ţară, ceea ce reprezintă **53,6 %** din totalul instanţelor de acest grad.

Se remarcă din acest punct de vedere Tribunalul Bihor, cu o încărcătură/judecător de 1.102 de cauze.

Dintre instanţele cu încărcătură mai mică pe judecător se remarcă Tribunalul Bistriţa Năsăud, care a înregistrat un număr de 426 cauze/judecător, Tribunalul Botoşani cu 428 cauze, Tribunalul Covasna cu 441 cauze şi Tribunalul Sibiu cu 474 dosare (tribunalele Covasna şi Bistriţa Năsăud fiind nominalizate în aceleaşi condiţii şi în raportul pe anul 2006).

Din cele 41 de tribunale, **15 instanţe** au avut în perioada de referinţă o încărcătură pe schemă pe judecător situată **peste media pe ţară**, reprezentând **36,6 %** din totalul instanţelor de acest grad.

2.3.3.3.Încărcătura la nivelul tribunalelor specializate

La nivelul celor patru tribunale specializate s-a reţinut următoarea situaţie:

Instanţa	Încărcătura pe schemă	Încărcătura pe judecător
Tribunalul pentru minori şi familie Braşov	269	269
Tribunalul comercial Argeş	287	328
Tribunalul comercial Cluj	895	895
Tribunalul comercial Mureş	269	269

2.3.3.4. Încărcătura la nivelul curţilor de apel

[41] Faţă de anul 2006 se remarcă o scădere a încărcăturii efective pe judecător de 2,7%, în condiţiile în care volumul de activitate a crescut la nivelul tribunalelor, ceea ce indică o creştere mai accelerată a gradului de ocupare al posturilor vacante faţă de volum la această categorie de instanţe.

Trebuie menţionat faptul că pentru calcularea indicatorului statistic referitor la încărcătura de cauze/judecător şi în cazul curţilor de apel s-a ţinut cont de împrejurarea că aceste instanţe judecă atât în fond, cât şi în apel şi recurs.

Astfel, în anii 2007 şi 2006, s-a înregistrat o încărcătură medie efectivă/judecător de **549** şi, respectiv **605** cauze, având loc o diminuare a încărcăturii în perioada de referinţă cu aproximativ 9,3%.

Din totalul celor 15 curţi de apel, 6 instanţe au avut o încărcătură mai mare sau egală cu media pe ţară, pe primul loc situându-se Curtea de Apel Craiova cu 783 dosare, urmată de Curtea de Apel Constanţa cu 782 dosare şi Curtea de Apel Bucureşti cu 603 dosare (primele două curţi având o încărcătură asemănătoare şi în anul anterior).

Cea mai mică încărcătură pe judecător a înregistrat-o Curtea de Apel Piteşti – 379 dosare/judecător, în condiţiile în care a funcţionat cu schema complet ocupată.

În ceea ce priveşte **încărcătura/schemă**, în anul 2007 aceasta a fost de **520** cauze, un număr de 6 instanţe de acest grad înregistrând o încărcătură mai mare sau egală cu media naţională.

2.4. Analiza statistică a activităţii instanţelor militare în anul 2007

2.4.1. Tribunalele militare

În România funcţionează în prezent 4 tribunale militare – în Timişoara, Cluj, Iaşi şi Bucureşti – care au înregistrat în anul 2007 un volum total de **254** cauze (cuprinzând dosarele rulate, adică stocul existent la 31 decembrie 2006 plus dosarele nou intrate), în scădere cu 44 de dosare (11%) faţă de 2006.

Sub aspectul operativităţii, din totalul celor 254 cauze rulate au fost soluţionate 217 dosare, rămânând un stoc de 37 de dosare care s-au reportat în anul 2008.

Instanţa	**Volum 2007**	**Volum 2006**	**Soluţionate 2007**
Tribunalul Militar Timişoara	55	67	49
Tribunalul Militar Cluj	64	85	53
Tribunalul Militar Iaşi	55	47	46
Tribunalul Militar Bucureşti	80	99	69

În ceea ce priveşte situaţia încărcăturii la nivelul tribunalelor militare, atât sub aspectul încărcăturii efective pe judecător, cât şi a încărcăturii raportate la numărul de posturi de judecător prevăzut în schemă, situaţia se prezintă după cum urmează:

Instanţa	**Cauze / judecător**	**Cauze / schemă**
T.M. Timişoara	28	11
T.M. Cluj	13	13
T.M. Iaşi	14	14
T.M. Bucureşti	20	13

2.4.2. Tribunalul Militar Teritorial

La nivelul Tribunalului Militar Teritorial Bucureşti au fost înregistrate în perioada de referinţă un volum total de **175** cauze raportat la un număr de 6 judecători care îşi desfăşoară activitatea la această instanţă.

Din totalul celor 175 de cauze rulate au fost soluționate 138 dosare, rămânând un stoc de 37 de dosare care s-au reportat în anul 2008.

În ceea ce priveşte încărcătura pe judecător în cursul perioadei de referință, aceasta a fost de numai 35 de dosare, iar încărcătura pe schemă de 29 cauze.

2.4.3. Curtea Militară de Apel

În perioada de referinţă, Curtea Militară de Apel a funcționat cu un număr de 6 judecători dintr-o schemă prevăzută de 7 posturi şi a avut un volum de activitate de **89** de dosare, din care au fost soluționate 75 de cauze.

Curtea Militară de Apel a avut în perioada de raportare o încărcătură de 20 dosare/judecător şi respectiv 16 dosare/judecător/schemă.

*** * * * ***

Scurte concluzii privind evoluția indicatorilor statistici privind activitatea instanţelor judecătoreşti

Din datele prezentate rezultă că în perioada de raportare, în comparaţie cu anul 2006, a avut loc o scădere a volumului de activitate al instanţelor, la nivelul judecătoriilor şi Curţilor de Apel.

Comparativ, situaţia se prezintă astfel:

Instanţa	**Volum 2007**	**Volum 2006**	**Diferenţă**
Judecătorii	1.151.983	1.346.829	- 194.846
Tribunale	586.274	584.428	+1.846
Curţi de Apel	149.270	158.090	- 8.820

Instanţa	**Încărcătura efectivă/judecător 2007**	**Încărcătura efectivă/judecător 2006**	**Diferenţe**
Judecătorii	625	722	-97
Tribunale	738	758	-20
Curţi de Apel	549	605	-56

Întrucât la nivel de judecătorii volumul de activitate pe judecător a scăzut în perioada de referinţă într-o proporţie de16,9% faţă de anul 2005 ,iar din punctul de vedere al gradului de ocupare a schemei aceste instanţe se situează la limita inferioară (doar 29,7 % au schema complet ocupată), se apreciază că *prin ocuparea completă a schemei de judecători se poate asigura reducerea şi mai importantă a numărului cauzelor ce revin fiecărui magistrat.* O îmbunătăţire uşoară a situaţiei s-a constatat din acest punct de vedere faţă de anul anterior când numai 25% dintre instanţe beneficiau de o schemă complet ocupată.

În aceeaşi situaţie se află şi tribunalele – doar în cazul a 10 instanţe de acest grad schemele prevăzute fiind complet ocupate (în timp ce în anul 2006 12 dintre acestea aveau o schemă ocupată complet).

Se poate observa de asemenea faptul că aproape toate instanţele nominalizate ca având cea mai mică încărcătură pe judecător funcţionează cu o schemă complet ocupată. În mod evident ocuparea posturilor vacante trebuie să fie o măsură care să fie coroborată cu o bună echilibrare a acestor scheme de personal în raport de specificul fiecărei instanţe întrucât, nu de puţine ori, se constată faptul că la unele instanţe de judecată încărcătura pe magistrat ar depăşi/depăşeşte dublul mediei naţionale chiar dacă schema de judecători ar fi/este complet acoperită.

Cu toate acestea, se constată faptul că o reducere a volumului de activitate (în procente chiar semnificative) nu conduce automat la o creştere a operativităţii instanţelor respective. Este spre exemplu situaţia judecătoriilor, al căror volum de activitate a scăzut în acest an cu 17 procente faţă de anul 2006 în timp ce operativitatea a scăzut de asemenea cu 5 procente. Aceeaşi tendinţă s-a înregistrat şi în ceea ce priveşte curţile de apel.

Situaţia s-ar putea explica prin exigenţele procedurale sporite introduse prin modificările legislative din ultimii ani, care, în anumite condiţii, pot favoriza creşterea duratei de soluţionare a cauzelor şi scăderea operativităţii, cât timp nu există prevederi legislative precise şi o practică stabilită şi previzibilă privind sancţionarea promptă a abuzului de drepturi procesuale sau a conduitei culpabile a oricărui participant la procedura judiciară, indiferent de calitatea acestuia, care provoacă tergiversarea soluţionării cauzei. Pe de altă parte, pentru unele situaţii pentru care există resorturi sancţionatorii, problemele ivite în practică au resorturi mult prea profunde pentru a putea fi rezolvate numai prin aceste mijloace. În domeniul expertizelor judiciare spre exemplu, a căror efectuare cu întârziere sau necorespunzătoare reprezintă una dintre principalele motive de amânare a cauzelor, aplicarea unei amenzi judiciare expertului sau promovarea unei acţiuni disciplinare împotriva acestuia apar uneori ca sluţii ineficiente pentru asigurarea celerităţii cauzelor cât timp numărul de experţi specializaţi în anumite domenii este foarte redus , iar încărcătura care le revine ca număr de expertize este uriaşă (există chiar unele judeţe în care nu activează nici un expert autorizat în anumite domenii, fiind necesară desemnarea unor experţi din judeţele învecinate,ceea ce duce la întârzierea judecării cauzei şi la costuri ridicate care revin în sarcina părţilor). Din aceste motive, instanţele judecătoreşti au formulat unele propuneri privind modificarea dispoziţiilor legale privind expertizele judiciare, în vederea preîntâmpinării sau combaterii dificultăţilor ivite în practică[42].

[42] Pentru amănunte a se vedea şi secţiunea 5.2. din prezentul Raport.

2.5. Analiza statistică a activităţii celorlalte unităţi de parchet în anul 2007[43]

2.5.1.Volumul de activitate

2.5.1.2.Volumul total de activitate

La calcularea volumului total de lucrări au fost avute în vedere pe de o parte cauzele penale existente la începutul anului, cele înregistrate pe parcursul perioadei, cauzele penale şi civile judecate cu participarea procurorului în şedinţele de judecată, iar pe de altă parte hotărârile judecătoreşti verificate în vederea exercitării căilor de atac în materie penală şi civilă, apelurile şi recursurile declarate în cauzele penale şi civile, sesizările, reclamaţiile, cererile şi memoriile de soluţionat.

Cauzele penale de soluţionat cuprind cauzele care au fost soluţionate prin rechizitoriu, neînceperea urmăririi penale (N.U.P.), încetarea urmăririi penale (I.U.P.), scoaterea de sub urmărire penală (S.U.P.), scoaterea de sub urmărire penală cu aplicarea prevederilor art. 18^1 din Codul penal, cauzele penale declinate, suspendate, conexate, cele rămase nesoluţionate la sfârşitul perioadei de raportare, inclusiv cauzele cu autori neidentificaţi sau rămase nesoluţionate.

Numărul total de lucrări soluţionate însumează cauzele penale soluţionate, cauzele penale şi civile judecate cu participarea procurorului în şedinţele de judecată, hotărârile judecătoreşti verificate în vederea exercitării căilor de atac în cauzele penale şi civile, recursurile şi apelurile penale şi civile declarate, precum şi plângerile soluţionate.

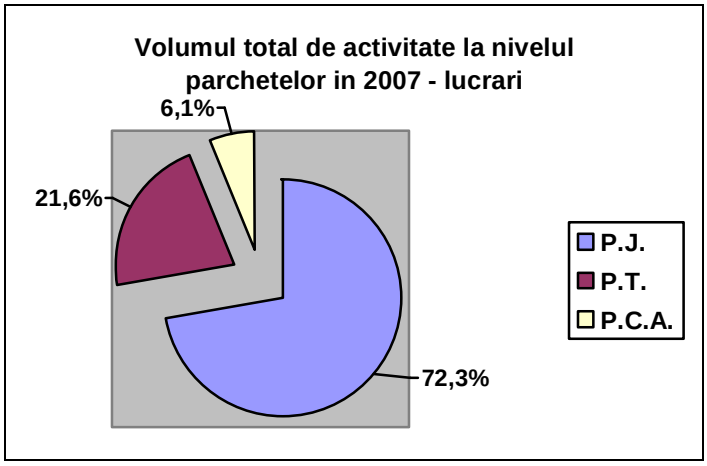
Lucrările conexate, declinate, suspendate cuprind cauzele penale declinate, conexate, suspendate şi plângerile trimise la organele competente.

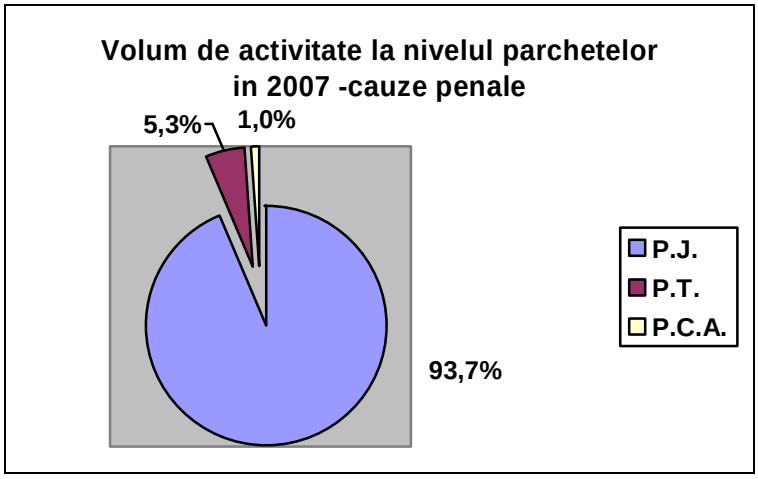
Parchetele desfăşoară însă şi alte activităţi care nu sunt cuprinse în evidenţele statistice: cererile de recuzare, propunerile pentru introducerea recursurilor în interesul legii, cauzele penale studiate în vederea confirmării începerii urmăririi penale, cele analizate pentru trecerea în evidenţă cu autori neidentificaţi, notele de îndrumare date în cauzele aflate în curs de cercetare la organele de cercetare penală, analize, verificări etc.

Prezenta analiză include nu numai lucrările întocmite de procurorii care au ocupat funcţii de execuţie, ci şi pe cele efectuate de procurorii încadraţi pe funcţii de conducere.

[43] Date statistice furnizate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi sintetizate de Biroul Statistică din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii.

În perioada de referinţă, exceptând Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi parchetele militare care sunt analizate distinct în prezentul raport, la nivelul întregii ţări, a funcţionat un număr de **178** parchete pe lângă judecătorii, **41** de parchete pe lângă tribunale (un parchet specializat – Parchetul de pe lângă Tribunalul pentru Minori şi Familie Braşov) şi **15** parchete pe lângă curţile de apel, care au înregistrat un volum total de activitate de **2.509.739 lucrări,** din care **1.053.691 dosare penale**.

2.5.1.2. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii

În perioada de referinţă, la nivelul întregii ţări, a funcţionat un număr de 178 parchete de pe lângă judecătorii, care au înregistrat un volum de activitate de **1.814.585** lucrări, din care **987.439 dosare**.

Volumul de activitate al acestor unităţi a crescut în anul 2007 faţă de anul precedent, cu un număr de 353.491 lucrări (19,4%), din care 184.680 dosare penale înregistrându-se în acelaşi timp şi o creştere (cu 4 %) a numărului de posturi de procurori ocupate.

În funcţie de volumul de activitate, parchetele de pe lângă judecătorii se pot clasifica astfel:

- unităţi cu volum mai mic de 3.000 lucrări: **22**;

- unităţi cu volum cuprins între 3.000 – 5.000 lucrări: **56**;

- unităţi cu volum cuprins între 5.000 – 10.000 lucrări: **49**;

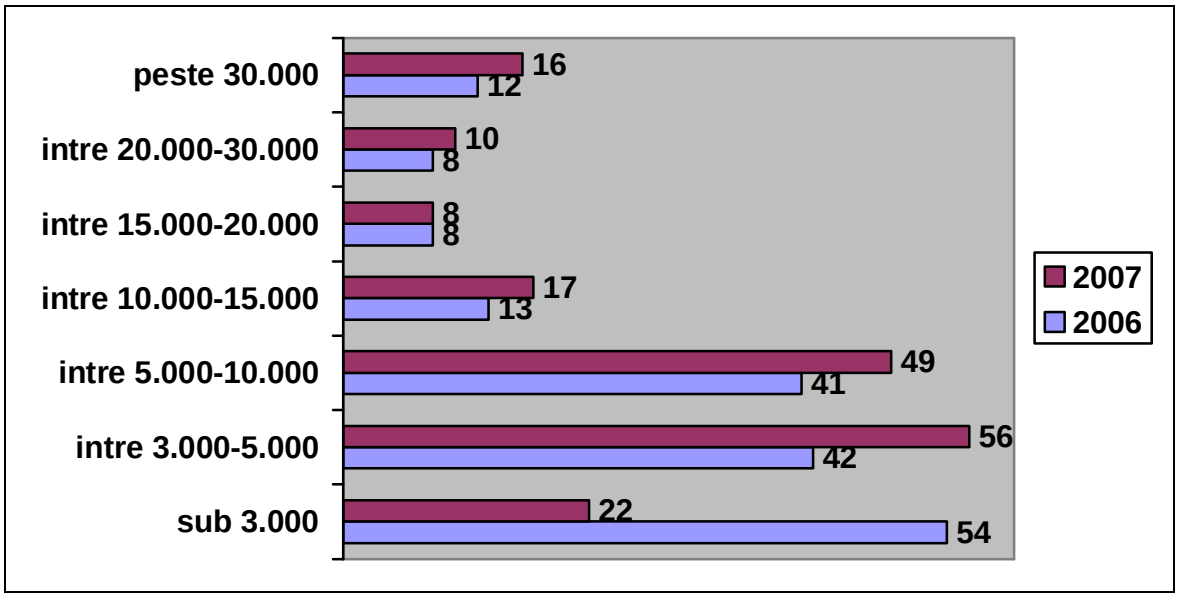
- unităţi cu volum cuprins între 10.000 – 15.000 lucrări: **17;**

- unităţi cu volum cuprins între 15.000 – 20.000 lucrări:**8;**

- unităţi cu volum cuprins între 20.000 – 30.000 lucrări:**10;**

- unităţi cu un volum de peste 30.000 lucrări: **16**.

Volumul de activitate al parchetelor de pe lângă judecătorii cu privire la lucrări se prezintă grafic astfel:

În funcţie de numărul de dosare penale, parchetele de pe lângă judecătorii se pot clasifica astfel:

- unităţi cu volum mai mic de 3.000 dosare **95**;

- unităţi cu volum cuprins între 3.000 – 5.000 dosare: **29**;

- unităţi cu volum cuprins între 5.000 – 10.000 dosare: **30**;

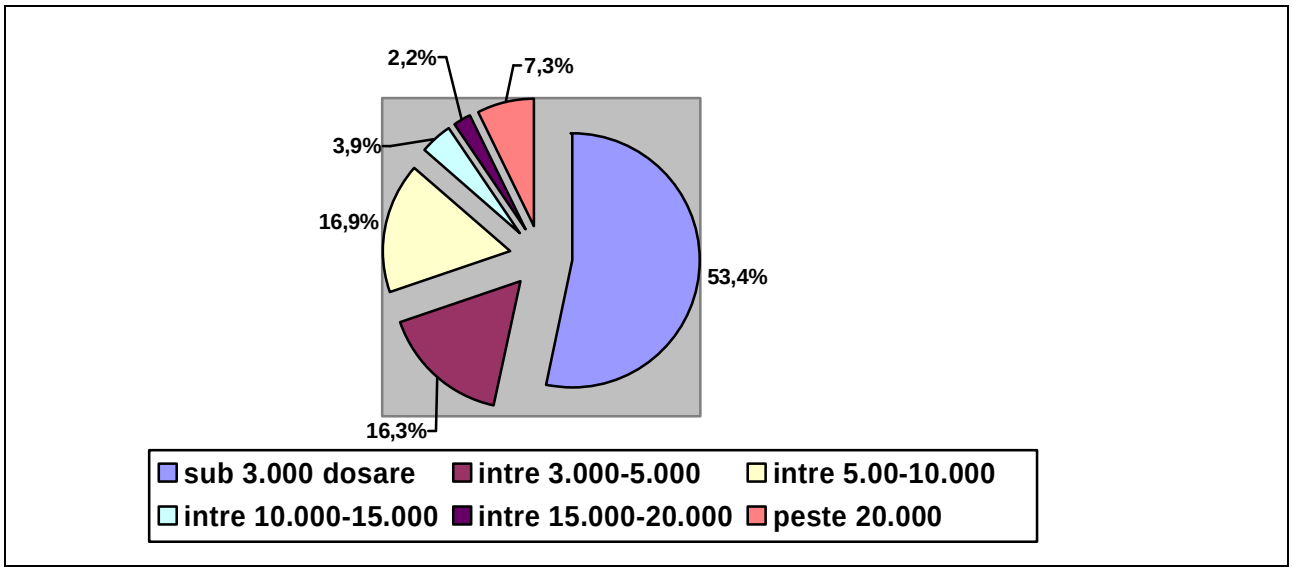
- unităţi cu volum cuprins între 10.000 – 15.000 dosare: **7;**

- unităţi cu volum cuprins între 15.000 – 20.000 dosare: **4;**

- unităţi cu volum cuprins între 20.000 – 30.000 dosare:**11;**

- unităţi cu un volum de peste 30.000 dosare: **2**.

Volumul de activitate al parchetelor de pe lângă judecătorii cu privire la dosare penale se prezintă grafic astfel:

Se observă astfel că, în anul 2007, au existat 16 unităţi de parchet ce au înregistrat un volum de activitate de peste 30.000 de lucrări şi un număr de 10 unităţi care au avut un volum de activitate cuprins între 20.000 şi 30.000 de lucrări, spre deosebire de anul 2006 când au existat 12 unităţi ce au înregistrat peste 30.000 de lucrări şi numai 8 unităţi au avut un volum de activitate de peste 20.000 de lucrări.

Concluzionând, situaţia se prezintă astfel:

Volum de activitate total lucrări	**2006**	**2007**
sub 3.000 lucrări	**54** unităţi de parchet	**22** unităţi de parchet
între 3.000 - 5.000 lucrări	**42** unităţi de parchet	**56** unităţi de parchet
între 5.000-10.000 lucrări	**41** unităţi de parchet	**49** unităţi de parchet
între 10.000-15.000 lucrări	**13** unităţi de parchet	**17** unităţi de parchet
între 15.000-20.000 lucrări	**8** unităţi de parchet	**8** unităţi de parchet
între 20.000-30.000 lucrări	**8** unităţi de parchet	**10** unităţi de parchet
peste 30.000 lucrări	**12** unităţi de parchet	**16** unităţi de parchet

Volum de activitate dosare penale	2006	2007
sub 3.000 dosare	**107** unităţi de parchet	**95** unităţi de parchet
între 3.000 - 5.000 dosare	**28** unităţi de parchet	**29** unităţi de parchet
între 5.000-10.000 dosare	**22** unităţi de parchet	**30** unităţi de parchet
între 10.000-15.000 dosare	**6** unităţi de parchet	**7** unităţi de parchet
între 15.000-20.000 dosare	**7** unităţi de parchet	**4** unităţi de parchet
între 20.000-30.000 dosare	**8** unităţi de parchet	**4** unităţi de parchet
peste 30.000 dosare	**0**	**2** unităţi de parchet

Faţă de anul 2006 s-a constatat o creştere a unităţilor cu un volum mai mare de activitate în perioada de raportare. S-au înregistrat 7 parchete care au avut un volum de activitate, în anul 2007, mai mare de 40.000 de lucrări şi 2 unităţi de parchet cu un volum de dosare mai mare de 30.000 lucrări. În acelaşi timp, parchetele care in anul 2006 au avut un volum de activitate mai mic de 1.000 de lucrări: Şomcuţa Mare (749 lucrări, din care 415 dosare penale), Bozovici (867 lucrări, din care 401 dosare), Gurahonţ (937 lucrări, din care 576 dosare), Intorsura Buzăului (975 lucrări, din care 573 dosare penale), **in anul 2007 au înregistrat peste 1.000 de lucrari:** Şomcuţa Mare (1.216 lucrări, din care 504 dosare), Bozovici (1.176 lucrări, din care 396 dosare), Gurahonţ (1.308 lucrări, din care 719 dosare) şi Intorsura Buzăului (1.700 lucrări, din care 673 dosare).

In categoria parchetelor ce au înregistrat o *creştere semnificativă de activitate se numără*:

Parchetul de pe lângă Judecătoria Braşov (de la 32.192 lucrări înregistrate spre soluţionare în anul 2006 la 43.932 lucrări în perioada de raportare), Parchetul de pe lângă Judecătoria Constanţa (de la 31.088 lucrări la 42.608 lucrări), Parchetul de pe lângă Judecătoria Galaţi (de la 24.494 lucrări la 35.878 lucrări), Parchetul de pe lângă Judecătoria Iaşi (de la 35.575 lucrări la 43.936 lucrări), Parchetul de pe lângă Judecătoria Cluj (de la 28.794 lucrări la 39.116 lucrări), Parchetul de pe lângă Judecătoria Tg Mureş (de la 16.971 lucrări la 26.303 lucrări), Parchetul de pe lângă Judecătoria Ploieşti (de la 33.088 lucrări la 42.612 lucrări), Parchetul de pe lângă Judecătoria Timişoara (de la 31.428 lucrări la 40.090 lucrări), Parchetul de pe lângă Judecătoria Piteşti (de la 22.155 lucrări la 30.631 lucrări), Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 4 Bucureşti (de la 31.143 lucrări la 39.116 lucrări) şi Parchetul de pe lângă Judecătoria Tulcea (de la 12.128 lucrări la 20.050 lucrări).

In categoria *parchetelor care au înregistrat o creştere semnificativă* de activitate *raportată exclusiv la numărul de dosare penale se numără*:

Parchetul de pe lângă Judecătoria Braşov (de la 21.188 dosare înregistrate spre soluţionare în anul 2006 la 29.709 dosare în perioada de raportare), Parchetul de pe lângă Judecătoria Iaşi (de la 17.514 dosare la 25.998 dosare), Parchetul de pe lângă Judecătoria Timişoara (de la 19.759 dosare la 26.926 dosare), Parchetul de pe lângă Judecătoria Cluj Napoca (de la 23.182 dosare la 28.836 dosare), Parchetul de pe lângă Judecătoria

Constanţa (de la 21.034 dosare la 26.613 dosare), Parchetul de pe lângă Judecătoria Ploieşti (de la 16.658 dosare la 22.133 dosare) şi Parchetul de pe lângă Judecătoria Craiova (de la 15.880 dosare la 21.056 dosare).

Scăderi ale volumului de activitate s-au înregistrat în cazul Parchetului de pe lângă Judecătoria Tg Cărbuneşti (de la 10.791 lucrări înregistrate în anul 2006 la 9.099 lucrări în anul 2007), Parchetului de pe lângă Judecătoria Slatina (de la 16.208 lucrări la 14.707 lucrări) şi Parchetului de pe lângă Judecătoria Buzău (de la 23.856 lucrări la 22.501 lucrări), iar în privinţa dosarelor numai doua unităţi de parchet au avut un număr de dosare mai mic faţă de anul precedent - Parchetul de pe lângă Judecătoria Dărăbani (de la 1.217 dosare înregistrate spre soluționare în anul 2006 la 1.030 dosare în perioada de raportare) şi Parchetul de pe lângă Judecătoria Bozovici (de la 401 dosare la 396 de dosare).

Din totalul de **1.814.585** lucrări de soluţionat, înregistrate la aceste unităţi de parchet, au fost soluționate un număr de **1.225.118** lucrări, la care se adaugă şi lucrările declinate, conexate ori suspendate şi care au fost în număr de **83.931**. Din totalul de **987.439** dosare penale de soluționat, au fost soluționate **417.248** dosare, la care se adaugă şi **69.710** dosare declinate, conexate ori suspendate.

2.5.1.3. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

La nivelul celor 41 parchete de pe lângă tribunale a fost înregistrat un volum de activitate de **541.252** lucrări din care **55.494** dosare penale.

În anul 2006, au fost înregistrate spre soluționare un număr de 386.435 lucrări din care 78.374 dosare, cu 28,6% mai puține lucrări şi cu 41% mai multe dosare decât în anul 2007.

În funcție de volumul total de activitate, aceste unități de parchet se pot grupa astfel:

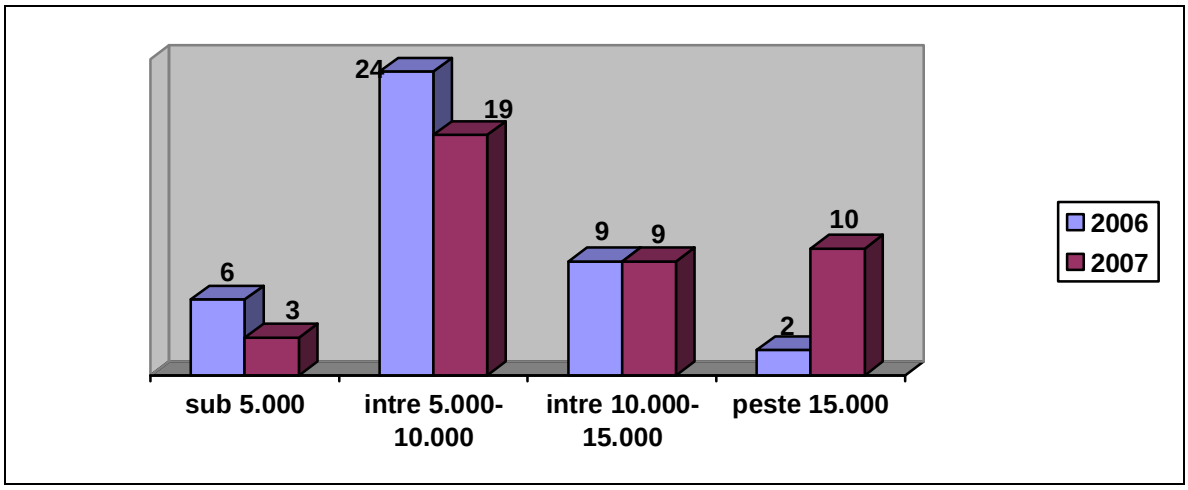
- unităţi cu un volum situat sub 5.000 lucrări: **3**;

- unități cu un volum cuprins între 5.000 – 10.000 lucrări: **19**;

- unități cu un volum cuprins între 10.000 – 15.000 lucrări: **9**;

- unități cu un volum de peste 15.000 lucrări: **10**;

Volumul total de activitate al parchetelor de pe lângă tribunale – situaţie comparativă:

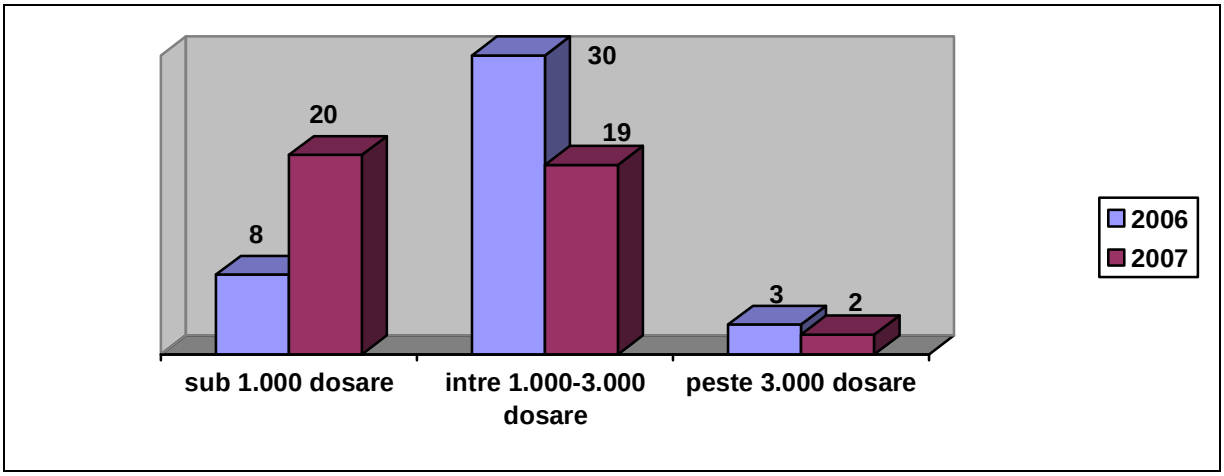
În funcţie de volumul de dosare penale, aceste unităţi de parchet se pot grupa astfel:

- unităţi cu un volum situat sub 1.000 dosare: **20**

- unităţi cu un volum cuprins între 1.000 – 3.000 dosare: **19**;

- unităţi cu un volum de peste 3.000 dosare: **2**;

Volumul de activitate al parchetelor de pe lângă tribunale – situaţie comparativă privind dosarele penale:

Cu un volum ridicat de activitate se remarcă Parchetul de pe lângă Tribunalul Bucureşti, care a înregistrat în perioada de referinţă un volum de lucrări de 82.229 din care 9.597 dosare penale, în creştere cu 28.092 lucrări faţă de anul precedent, dar in scădere cu 3.592 dosare penale.

În ordine descrescătoare a volumului de activitate, Parchetul de pe lângă Tribunalul Bucureşti a fost secondat la mare distanţă de Parchetul de pe lângă Tribunalul Iaşi, cu 23.589 lucrări. În privinţa dosarelor pe care le-au avut de soluţionat instanţele, se remarcă Parchetul de pe lângă Tribunalul Bucureşti cu 9.597 dosare, urmat de Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanţa cu 4.132 dosare.

Şi în anul 2006 Parchetul de pe lângă Tribunalul Bucureşti s-a aflat în fruntea tuturor celorlalte unităţi de parchet de acest grad după criteriul volumului de activitate - cu 54.137 lucrări, aflându-se la o distanţă considerabilă de următorul parchet clasat, respectiv Parchetul de pe lângă Tribunalul Iaşi care a avut spre soluţionare un număr de 18.952 de lucrări.

În comparaţie cu anul 2006, se constatată că **majoritatea parchetelor de pe lângă tribunale (38) au înregistrat spre soluţionare un număr de lucrări în creştere**, iar in ce priveşte numărul de dosare **majoritatea parchetelor de pe lângă tribunale (37) au înregistrat un număr mai mic de dosare penale.**

Astfel, putem exemplifica drept unităţi care au înregistrat creşteri mai importante ale volumului de activitate: Parchetul de pe lângă Tribunalul Bucureşti (cu 28.092 lucrări mai mult), Parchetul de pe lângă Tribunalul Neamţ (cu 12.962 lucrări mai mult), Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanţa (cu 9.723 lucrări mai mult), Parchetul de pe lângă Tribunalul Bihor (cu 9.580 lucrări mai mult), Parchetul de pe lângă Tribunalul Cluj (cu 7.198 lucrări mai mult), Parchetul de pe lângă Tribunalul Dolj (cu 6.600 lucrări mai mult), Parchetul de pe lângă Tribunalul Timişoara (cu 6.212 lucrări mai mult), Parchetul de pe lângă Tribunalul Prahova (cu 5.304 lucrări mai mult), Parchetul de pe lângă Tribunalul Bacău (cu 5.133 lucrări mai mult) şi Parchetul de pe lângă Tribunalul Iaşi (cu 4.637 lucrări mai mult).

O scădere semnificativă a volumului de activitate s-a înregistrat în cazul Parchetului de pe lângă Tribunalul Gorj (cu 2.657 lucrări mai puţin decât în anul 2006), Parchetului de pe lângă Tribunalul Mehedinţi (cu 2.178 lucrări mai puţin) şi al Parchetului de pe lângă Tribunalul Teleorman (cu 1.242 lucrări mai puţin).

O scădere semnificativă a numărului de dosare penale s-a înregistrat în cazul Parchetului de pe lângă Tribunalul Bucureşti (cu 3.592 dosare mai puţin decât în anul 2006), Parchetului de pe lângă Tribunalul Galaţi (cu 2.003 dosare mai puţin), Parchetului de pe lângă Tribunalul Giurgiu (cu 1.560 dosare mai puţin), Parchetului de pe lângă Tribunalul Iaşi (cu 1.099 dosare mai puţin) Parchetului de pe lângă Tribunalul Vrancea (cu 1.057 dosare mai puţin) şi al Parchetului de pe lângă Tribunalul Dolj (cu 1.008 dosare mai puţin).

Din totalul de **541.252** lucrări de soluţionat, din care **55.494** dosare penale, înregistrate la aceste unităţi de parchet au fost soluţionate un număr de **499.984** lucrări, din care **28.405** dosare penale, exceptând lucrările declinate, conexate ori suspendate şi care au fost în număr de 23.912 lucrări**,** din care 2.967 dosare penale.

2.5.1.4. Activitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru cauze cu minori şi de familie Braşov

La nivelul unicului parchet specializat existent în prezent s-au înregistrat în anul 2007 3629 lucrări, din care 167 de dosare penale. Numărul de procurori activi care operează la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul Specializat pentru Minori şi Familie Braşov este de 3 dintr-o schemă totală de 5 posturi.

2.5.1.5. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curţile de apel

Cele 15 parchete de pe lângă curţile de apel au avut spre soluţionare în perioada de referinţă un număr de **153.902** lucrări, din care **10.925** dosare penale.

Faţă de aceeaşi perioadă a anului trecut, activitatea parchetelor de acest rang a crescut cu 51.552 lucrări (33,4 %), şi cu 1.654 dosare (15,1%)

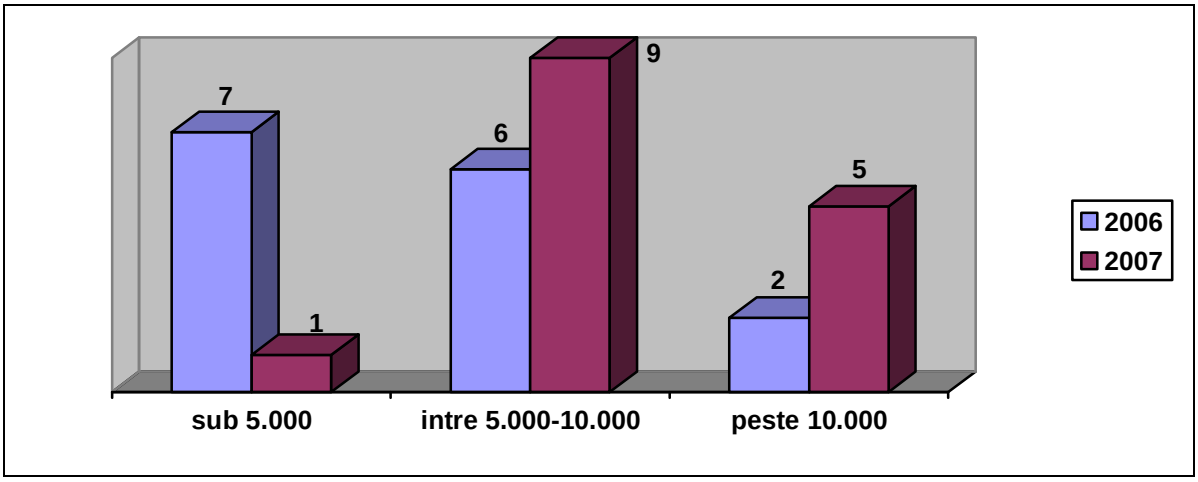
În funcţie de volumul total de activitate, parchetele de pe lângă curţile de apel se pot grupa astfel:

- unităţi cu volum mai mic de 5.000 lucrări: **1**;

- unităţi cu un volum cuprins între 5.000 – 10.000 lucrări: **9**;

- unităţi cu un volum situat peste 10.000 lucrări: **5**.

Volumul de activitate al parchetelor de pe lângă curţile de apel – situaţie comparativă:

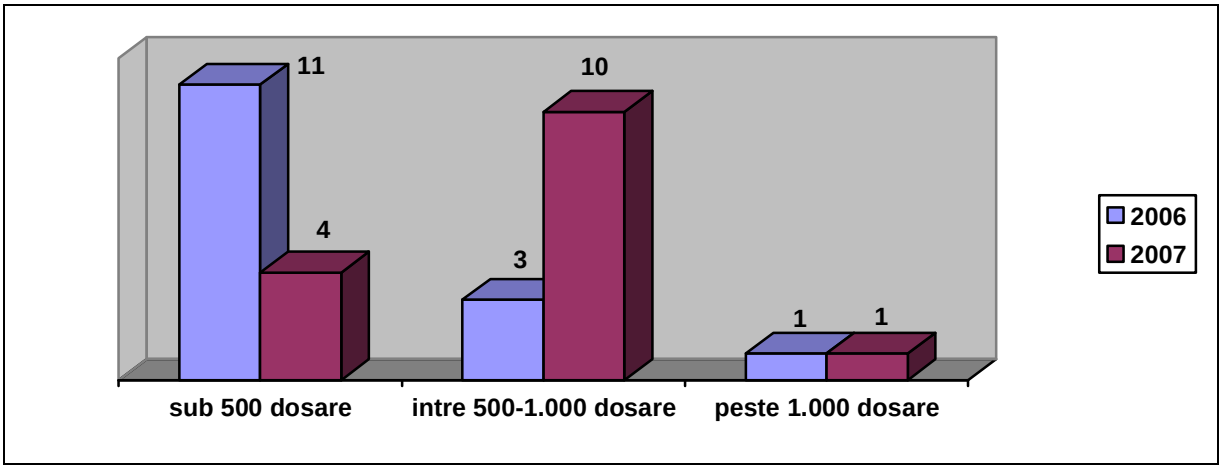
În funcţie de volumul de dosare penale, parchetele de pe lângă curţile de apel se pot grupa astfel:

- unităţi cu volum mai mic de 500 dosare: **4**;

- unităţi cu un volum cuprins între 500 şi 1.000 dosare: **10**;

- unităţi cu un volum situat peste 1.000 dosare: **1**.

Volumul de activitate privind numărul de dosare penale al parchetelor de pe lângă curţile de apel – situaţie comparativă:

Cel mai mare număr de lucrări de soluţionat a fost înregistrat de către Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti (29.435 lucrări), urmat de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia cu un volum de lucrări de 17.951 de lucrări, întocmai ca şi în perioada anterioară, când au înregistrat un volum de 21.510, respectiv 15.239 lucrări. Parchetul cu volumul de dosare penale cel mai mare a fost determinat ca fiind Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti cu 2.634 dosare, urmat de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova cu 916 dosare.

La polul opus s-a aflat Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Suceava cu 4.587 lucrări, din care 459 dosare penale de soluționat în perioada de referință, respectiv cu 3.985 lucrări, din care 233 dosare penale în anul 2006.

În perioada de raportare, comparativ cu anul 2006, **toate unităţile de parchet de acest rang au înregistrat o creştere a volumului total de activitate,** iar în privința dosarelor au existat doua parchete care au avut un număr mai mic de dosare decât în anul 2006, şi anume - Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti (cu 543 dosare mai puțin), respectiv Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța (cu 388 dosare mai puțin).

Creșteri mai mari ale volumului total de activitate s-au înregistrat în cazul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti (care a înregistrat, în perioada de raportare, un număr de 29.435 lucrări, cu 7.925 lucrări de soluționat mai mult decât în anul 2006), Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Ploieşti (cu 7.237 lucrări mai

mult),Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Galaţi (cu 6.691 lucrări mai mult) şi Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Craiova (cu 6.155 lucrări mai mult)

Creşteri mai mari în cea ce priveşte *numărul de dosare penale de soluţionat* se remarcă la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Timişoara (cu 384 dosare mai mult decât în anul 2006), Parchetul de e lângă Curtea de Apel Ploieşti (cu 362 dosare mai mult), Parchetul de e lângă Curtea de Apel Craiova (cu 360 dosare mai mult).

Din totalul de **153.902** lucrări de soluţionat, înregistrate la aceste unităţi de parchet, au fost soluţionate un număr de **144.572** lucrări, la care se mai adaugă şi cauzele declinate, conexate ori suspendate şi care au fost în număr de 6.103 de lucrări**.** Din întregul volum s-au determinat **10.925** dosare penale de soluţionat, fiind soluţionate **6.633** dosare, la care se adaugă 1.626 dosare declinate, conexate ori suspendate .

2.5.1.6. Volumul de activitate pe materii

Principalele activităţi la nivelul Ministerului Public privesc urmărirea penală proprie, supravegherea cercetării penale şi activitatea judiciară, rezolvarea sesizărilor şi plângerilor, precum şi audienţele acordate de procurori justiţiabililor.

Din totalul de **55.441** cauze de soluţionat la activitatea de ***urmărire penală proprie***, au fost soluţionate 28.560 cauze, din care 3.357 prin rechizitoriu şi 25.203 prin soluţii de netrimitere în judecată. Numărul total al inculpaţilor trimişi în judecată a fost de 5.795, din care un număr de 1.889 în stare de arest preventiv.

La numărul cauzelor soluţionate se adaugă şi 8.174 cauze cu alte tipuri de soluţii (declinate, conexate, suspendate etc.).

În cadrul ***activităţii de supraveghere a cercetărilor penale,*** din totalul de 1.023.769 cauze au fost definitivate un număr de 433.837 dosare, din care 33.463 prin rechizitoriu şi 400.374 prin netrimitere în judecată[44]. Au fost de asemenea trimişi în judecată un număr de 41.992 inculpaţi, din care 3.316 în stare de arest preventiv.

La numărul cauzelor soluţionate se adaugă şi 78.244 cauze cu alte tipuri de soluţii (declinate, conexate, suspendate etc.).

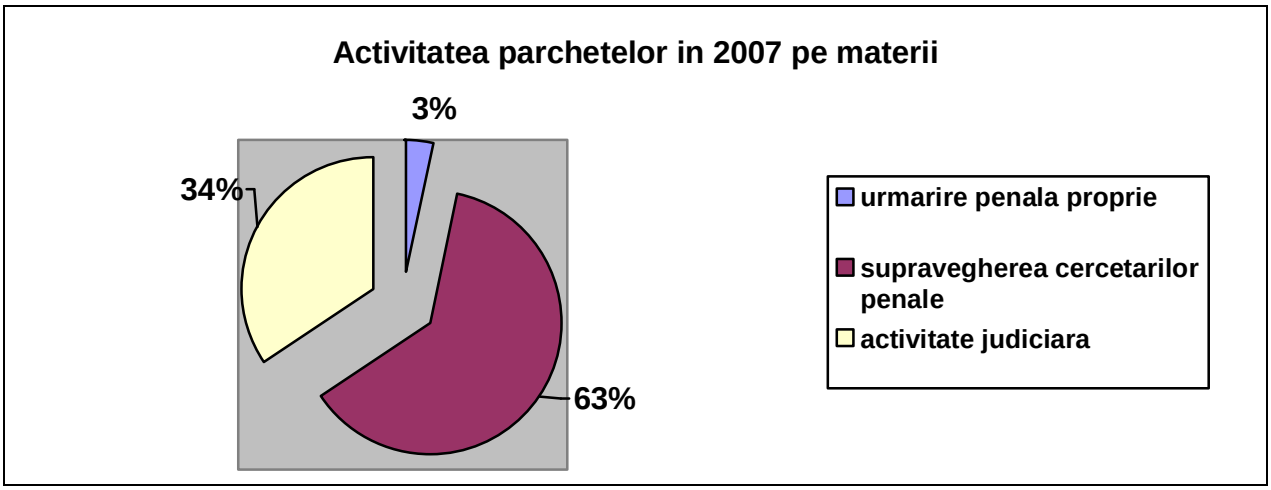
În cadrul ***activităţii judiciare***, procurorii au participat la judecarea unui număr de 272.420 cauze, din acestea 228.922 fiind cauze penale, respectiv 43.498 cauze civile.

[44] Discrepanţa foarte mare dintre numărul cauzelor soluţionate cu trimitere în judecată şi cele pentru care s-a dispus neînceperea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire penală reflectă starea litigioasă existentă la nivel social, precum şi tendinţa unor justiţiabili, probabil pentru a evita cheltuielile necesare promovării unui proces civil, de a încerca soluţionarea unor litigii de natură civilă, comercială etc. prin apelarea la organele de urmărire penală.

În vederea exercitării căilor de atac au fost verificate un număr de 282.911 hotărâri, dintre acestea 231.589 fiind hotărâri penale şi 51.322 hotărâri privind cauze civile.

Numărul apelurilor şi recursurilor declarate de procuror a fost de 10.410, din care 9.906 în cauze penale şi 504 în cauze civile.

Din numărul apelurilor şi recursurilor declarate au fost totodată soluţionate de către instanţele de judecată în cursul anului 2007, indiferent de perioada declarării, un număr de 10.281 apeluri şi recursuri, din care 9.767 în cauzele penale şi 514 în cauzele civile. Au primit soluție de admitere 6.856 apeluri şi recursuri în cauze penale şi 348 în cauze civile; soluții de respingere s-au pronunțat în cadrul a 2.842 apeluri şi recursuri în cauze penale şi a 131 în cauze civile. Procentul de admisibilitate a fost stabilit la 71,53% în cauze penale şi la 67,7% în cauze civile.

Numărul de cauze penale judecate de Înalta Curte de Casație şi Justiție cu participarea procurorului, a fost de 12.343.

Au fost verificate, în vederea exercitării căilor de atac, un număr de 605 hotărâri şi au fost declarate de către un procuror un număr de 8 recursuri împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, fiind soluţionate 9 dintre acestea, din care 4 recursuri au fost admise iar 3 au fost respinse.

Au fost declarate de asemenea 74 de recursuri în interesul legii, din care 8 au fost declarate de către Ministerul Justiției iar 66 declarate din oficiu sau primite de la parchetele de pe lângă judecătorii, tribunale sau curți de apel.

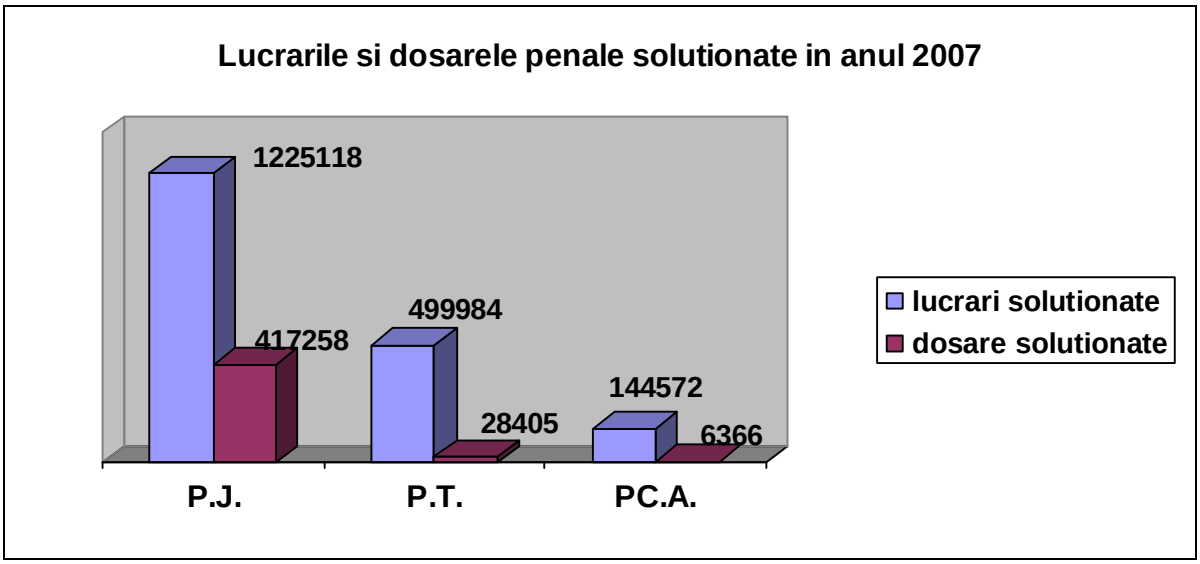
Procentul de admisibilitate a recursului în interesul legii în cauze penale a fost de 90,47% .

În cursul anului 2007, au fost soluţionate un număr de 94.226 sesizări şi plângeri din totalul de 144.282 şi au fost trimise la organele competente 42.086 de plângeri.

2.5.2. Operativitatea la nivelul parchetelor

Numărul lucrărilor soluţionate în anul 2007 la nivelul tuturor parchetelor a fost de ***1.869.674***, comparativ cu 1.385.594 înregistrate în anul 2006, reprezentând o **creştere de 25,89%**. La numărul lucrărilor soluţionate se adaugă totodată şi 113.846 lucrări declinate, conexate sau suspendate. Numărul dosarelor penale soluţionate a fost de **451.902** în anul 2007, cu o creştere de 18,9% faţă de anul 2006. La numărul dosarelor soluţionate se adaugă 82.041 dosare declinate , conexate sau suspendate.

În procente, operativitatea a fost în anul 2007 de **78,99%** pentru lucrări şi **50,67%** pentru dosare.

2.5.2.1. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii

Din cele ***1.814.585*** lucrări de soluţionat în cursul anului 2007 au fost soluţionate un număr de ***1.225.118***, la care se adaugă un număr de ***83.831*** lucrări declinate, conexate, suspendate. Din totalul lucrărilor, numărul de dosare de soluţionat a fost de **987.439**, soluţionate fiind **417.248** dosare (**69.710** primind soluţii de declinare, conexare, suspendare etc).

Procentual, operativitatea înregistrată a fost de ***72,13%*** *raportat la numărul de lucrări şi* ***49,3%*** *raportat la numărul de dosare.*

Din totalul parchetelor de pe lângă judecătorii, un număr de 35 au înregistrat procente sub media de operativitate, iar 143 peste această medie atât la lucrări cât şi la dosare. Operativitatea cea mai mare s-a obţinut

la Parchetul de pe lângă judecătoria Agnita, cu 98,5% la lucrări şi cu 92,15% pentru dosare; la polul opus se află Parchetul de pe lângă judecătoria Cluj cu 41,79% operativitate la lucrări şi cu 20,82% la dosare, întocmai ca şi Parchetul de pe lângă judecătoria Braşov cu 43,15 % operativitate la lucrări şi cu 16,78% la dosare.

Media pe ţară a cauzelor penale soluţionate la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii a fost de 475 dosare penale.

Sub această medie se situează un număr de 108 parchete de pe lângă judecătorii, dintre care 31 înregistrează un volum între 145 şi 300 dosare, 77 între 300 şi 475 iar 5 unităţi peste 1.000 de dosare[45].

2.5.2.2. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

Din cele ***541.252*** lucrări de soluţionat în cursul anului 2007 au fost soluţionate la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale un număr de ***499.984***, la care se adaugă *23912* lucrări declinate, conexate, suspendate. Din totalul numărului de lucrări, a fost înregistrat un număr de **55.327** dosare penale, din rândul cărora au fost soluţionate **28.288** dosare (la care se adaugă 10.705 dosare declinate, conexate, suspendate).

În procente, operativitatea generală a fost determinată la ***96,79 %*** pentru lucrări şi la **70,48 %** pentru dosare penale.

Din totalul parchetelor de pe lângă tribunale, un număr de 13 s-au situat sub media operativităţii pe ţară în ceea ce priveşte numărul de lucrări, însă toate au înregistrat în acelaşi timp o operativitate de peste 90 %. În ceea ce priveşte operativitatea calculată în raport de numărul de dosare, 11 parchete s-au situat sub nivelul acestei operativităţi generale.

Media pe ţară înregistrată la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale a cauzelor penale soluţionate a fost de 83 dosare.

Sub această medie se situează un număr de 30 de parchete de pe lângă tribunale, în timp ce 12 dintre acestea se situează peste respectiva medie, cu menţiunea ca activitatea Parchetului de pe lângă Tribunalul Specializat pentru Minori şi Familie[46] a fost evaluată independent de cea a Parchetului de pe lângă Tribunalul Braşov.

2.5.2.3. Operativitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru minori şi familie Braşov

[45] Parchetul de pe lângă Judecătoria Făurei – 1017; Parchetul de pe lângă Judecătoria Târgu Neamţ – 1028; Parchetul de pe lângă Judecătoria Topoloveni – 1.139; Parchetul de pe lângă Judecătoria Tecuci – 1.713 Parchetul de pe lângă Judecătoria Horezu – 2.392

[46] A se vedea şi secţiunile 2.5.1.4, 2.5.2.3. şi 2.5.3.3. din prezentul Raport.

Din cele 3629 lucrări aflate pe rol în anul 2007 au fost soluţionate 3545 (97,68%). În cazul dosarelor penale, dintre cele 167 aflate în lucru au fost finalizate 117 (70,05%)..

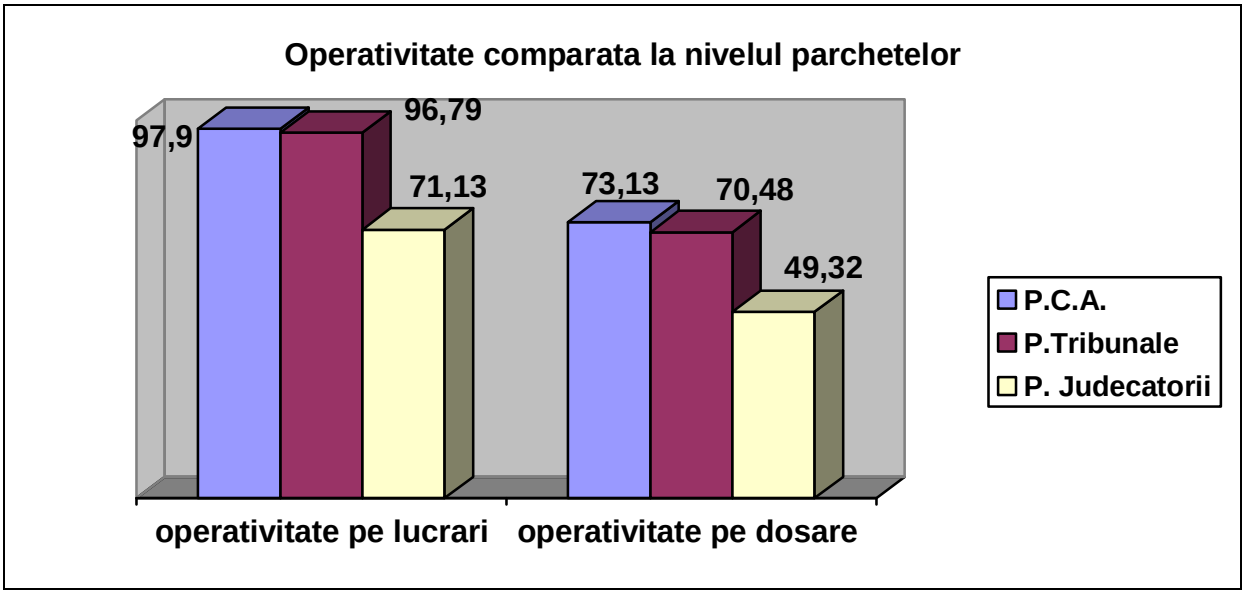
2.5.2.4.Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curţile de apel

În anul 2007, din totalul de ***153.902*** lucrări de soluţionat (din care 10.925 dosare penale), parchetele de pe lângă curţile de apel au soluţionat un număr de ***144.572*** *lucrări* (6.366 dosare penale) la care se adaugă ***8.655*** lucrări (din care 1.626 dosare penale) declinate, conexate sau suspendate.

Procentual, operativitatea generală a fost de ***97,9%*** *în ceea ce priveşte numărul de lucrări şi de* ***73,15%*** *pentru dosare.*

Media pe ţară a cauzelor penale soluţionate a fost de 45 dosare/procuror în anul 2007.

Sub această medie naţională se situează 8 parchete de pe lângă curţile de apel, în timp ce 6 unităţi au înregistrat o depăşire a acestei medii, dintre care Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova cu 81 dosare soluţionate/procuror şi Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bacău cu 80 dosare/procuror. La polul opus se află Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Tg Mureş cu numai 18 dosare soluţionate/procuror în anul 2007.

2.5.3.Încărcătura pe procuror

Încărcătura efectivă pe procuror în raport cu media naţională de lucrări pe procuror

Acest indicator statistic reflectă numărul de lucrări pe care un procuror le-a avut spre soluționare în intervalul de timp şi se determină concret prin raportarea numărului total de lucrări de soluționat din perioada de referință la numărul total de procurori. Trebuie precizat că pentru calcularea acestui indicator statistic se au în vedere posturile "efectiv ocupate", aşa cum au fost acestea comunicate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție, ca o medie a numărului de procurori care au funcționat efectiv în perioada de referință (nu au fost luați în calcul acei magistrați care s-au aflat în concedii fără plată, concedii de îngrijire a copilului în vârstă de până la 2 ani, detaşați la alte instituții ş.a.m.d.).

2.5.3.1. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii

La sfârşitul perioadei de referință, la nivelul ***parchetelor de pe lângă judecătorii***, a fost stabilită o **medie națională de *lucrări* pe procuror** de **1.769.**

În raport de media pe lucrări, 63 unități de parchet au avut o medie de lucrări pe procuror mai mare decât media națională, iar 115 unități de parchet au avut o medie de lucrări pe procuror inferioară.

Media națională de lucrări pe procuror **a crescut cu 14 %**, față de anul 2006, când s-a ridicat la un număr de **1.517** lucrări, iar media de dosare penale pe procuror a crescut cu **13,3%** față de 2006 , când media a fost de numai 834 dosare penale.

În perioada de referință s-au remarcat **4 unități de parchet** care **au înregistrat o încărcătură/procuror mai mare decât dublul mediei naționale de lucrări**.

Unitatea	Media naţională de lucrări pe procuror	Media de lucrări pe procuror	Diferenţă
P.J. Horezu	1.769	7.125	5.356
P.J. Tecuci	1.769	5.521	3.752
P.J. Aiud	1.769	3.916	2.147
P.J. Haţeg	1.769	3.592	1.823

Este de menționat faptul că nici una dintre cele patru unități de parchet nu au avut schemele de procurori complet ocupate, Parchetul de pe lângă Judecătoria Horezu funcționând cu un singur procuror care a ocupat şi funcția de conducere, primul procuror îndeplinind astfel activități atât din compartimentul de supraveghere a urmăririi penale, cât şi din compartimentul judiciar. De asemenea, Parchetul de pe lângă

Judecătoria Tecuci a funcţionat cu numai 2 procurori dintr-o schemă totală de 8, Parchetul de pe lângă Judecătoria Aiud cu 2 procurori dintr-o schemă de 5, iar Parchetul de pe lângă Judecătoria Haţeg a funcţionat cu numai 2 procurori dintr-o schemă de 3 procurori.

Trebuie evidenţiată distinct situaţia a 52 parchete de acest rang care, nici în situaţia ocupării integrale a schemei prevăzute, nu ar înregistra o încărcătură/procuror sub media naţională de lucrări/procuror:

Nr.crt	**Parchetul de pe lângă judecătoria**	**Media de lucrări/procuror**	**Media de lucrări/schemă completă**
1.	STREHAIA	1832	1374
2.	RADUCANENI	2753	1377
3.	TECUCI	5521	1380
4.	CARACAL	1387	1387
5.	RADAUTI	2223	1390
6.	RM.VALCEA	1392	1392
7.	AGNITA	1396	1396
8.	MEDGIDIA	1798	1398
9.	HUSI	1783	1427
10.	TG.BUJOR	1909	1432
11.	DROBETA-TR.SEVERIN	1910	1432
12.	BIRLAD	1618	1438
13.	RACARI	1977	1483
14.	ARAD	1591	1497
15.	CURTEA DE ARGES	1506	1506
16.	DEVA	1682	1514
17.	SECT.3 BUCURESTI	1901	1521
18.	SATU MARE	2826	1522

19.	CAREI	2057	1543
20.	AIUD	3916	1566
21.	SECT.6 BUCURESTI	2003	1567
22.	SECT.1 BUCURESTI	1883	1569
23.	ORADEA	2065	1579
24.	BUZAU	2250	1607
25.	SECT.2 BUCURESTI	2130	1619
26.	BRAILA	1931	1634
27.	SECT.5 BUCURESTI	2135	1650
28.	CRAIOVA	1827	1653
29.	PITESTI	2188	1702
30.	GALATI	2242	1708
31.	MORENI	2282	1711
32.	HARLAU	2170	1736
33.	TIMISOARA	2506	1743
34.	GIURGIU	2427	1765
35.	ORASTIE	1775	1775
36.	CONSTANTA	2243	1775
37.	SECT.4 BUCURESTI	2445	1778
38.	BOTOSANI	2670	1780
39.	TG.JIU	1927	1789
40.	SLOBOZIA	1815	1815
41.	BISTRITA	2486	1865
42.	TG.MURES	2630	1879
43.	VASLUI	2871	1914

44.	BACAU	3493	1965
45.	TULCEA	2506	2005
46.	IASI	2761	2041
47.	CLUJ-NAPOCA	2826	2082
48.	BRASOV	2584	2092
49.	FOCSANI	2512	2094
50.	GHERLA	2741	2193
51.	PLOIESTI	3044	2243
52.	HATEG	3592	2395

De asemenea, în perioada de referinţă, un singur parchet a avut o încărcătură/procuror situată cu mult sub media naţională de lucrări (sub 500 de lucrări) şi anume Parchetul de pe lângă Judecătoria Gurahonţ – **436** lucrări (în plus, această unitate înregistrează o schemă completă de personal).

Încărcătura efectivă pe procuror în raport cu media naţională de *dosare* pe procuror

La sfârşitul perioadei de referinţă, la nivelul ***parchetelor de pe lângă judecătorii***, a fost stabilită o medie naţională de dosare penale pe procuror de **962** (faţă de 834 anul anterior).

În raport de media pe dosare penale, 53 unităţi de parchet au avut o medie de dosare pe procuror mai mare decât media naţională, iar 125 unităţi de parchet au avut o medie de dosare pe procuror inferioară.

În perioada de referinţă s-au remarcat 3 unităţi de parchet care au înregistrat o încărcătură/procuror mai mare decât dublul mediei naţionale de dosare penale.

Unitatea	**Media naţională de dosare pe procuror**	**Media de dosare pe procuror**	**Diferenţă**
P.J. Horezu	962	4.569	3.607
P.J. Tecuci	962	2.617	1.655
P.J. Cluj Napoca	962	2.060	1.098

Trebuie evidențiată distinct situația a 40 parchete de acest rang care, nici în situația ocupării integrale a schemei prevăzute, nu ar înregistra o încărcătură/procuror sub media națională de dosare penale/procuror:

Nr.	Parchetul de pe lângă judecătoria	Media de dosare/procuror	Media de dosare/schemă completă
1	BISTRITA	1004	753
2	ZALAU	1056	754
3	PASCANI	943	755
4	HOREZU	4569	762
5	GIURGIU	1049	763
6	MEDGIDIA	984	765
7	BOTOSANI	1152	768
8	CARACAL	770	770
9	ROMAN	1171	781
10	TG.BUJOR	1043	782
11	PITESTI	1010	786
12	TULCEA	993	794
13	BALCESTI	1201	801
14	TG.JIU	870	808
15	BIRLAD	922	819
16	SATU MARE	1530	824
17	GALATI	1091	831
18	REGHIN	1250	834
19	RM.VALCEA	840	840

20	CORNETU	1038	849
21	RADUCANENI	1729	864
22	RACARI	1159	869
23	BUZAU	1286	919
24	BACAU	1636	920
25	BUFTEA	1144	953
26	ORADEA	1253	959
27	SECT.5 BUCURESTI	1291	998
28	CRAIOVA	1108	1003
59	SECT.4 BUCURESTI	1475	1073
30	TG.MURES	1525	1090
31	CONSTANTA	1401	1109
32	IASI	1529	1130
33	SECT.3 BUCURESTI	1432	1146
34	SECT.1 BUCURESTI	1388	1156
35	PLOIESTI	1581	1165
36	TIMISOARA	1683	1171
37	SECT.2 BUCURESTI	1705	1296
38	SECT.6 BUCURESTI	1661	1300
39	BRASOV	1748	1415
40	CLUJ-NAPOCA	2060	1518

De asemenea, în perioada de referinţă, mai multe parchete au avut o încărcătură/procuror situată cu mult sub media națională de dosare. Parchetul de pe lângă Judecătoria Bozovici – **369** dosare (iar în ipoteza funcţionării cu o schemă completă ar înregistra numai 132 dosare penale pe procuror); Parchetul de pe lângă Judecătoria Şomcuta Mare – **504** dosare (în timp ce în ipoteza schemei complet ocupate ar înregistra 168

dosare penale pe procuror); Parchetul de pe lângă Judecătoria Sălişstea – **260** dosare (prin ocuparea schemei s-ar ajunge la numai 173 dosare penale).

2.5.3.2.Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

La nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, a fost stabilită o medie naţională de lucrări pe procuror de **1.147** lucrări.

În raport de această medie, 15 unităţi de parchet au înregistrat o medie de lucrări pe procuror mai mare decât media naţională, iar 26 dintre acestea au contabilizat o medie de lucrări pe procuror mai mică decât media naţională.

Media naţională de 1.147 lucrări pe procuror este superioară celei determinate în anul 2006, când media generală a fost de 785 lucrări (cu 31,56% mai mare).

În perioada de referinţă, s-au remarcat ca având cea mai mare încărcătură de lucrări pe procuror, în raport de media naţională: Parchetul de pe lângă Tribunalul Prahova (2.246), Parchetul de pe lângă Tribunalul Giurgiu (2.042), Parchetul de pe lângă Tribunalul Neamţ (2.021), Parchetul de pe lângă Tribunalul Bucureşti (2.006), Parchetul de pe lângă Tribunalul Bacău (1.791) şi Parchetul de pe lângă Tribunalul Dâmboviţa (1.463).

Media de lucrări prin raportare la posturile din schema de procurori a fost de **852** lucrări.

În ipoteza ocupării integrale a posturilor prevăzute pe schemă, din cele 6 unităţi de parchet sus-menţionate 5 parchete ar înregistra o încărcătură de lucrări/procuror mai apropiată de media naţională de lucrări pe procuror, respectiv: Parchetul de pe lângă Tribunalul Prahova (1.263), Parchetul de pe lângă Tribunalul Neamţ (1.347), Parchetul de pe lângă Tribunalul Bucureşti (1.209), Parchetul de pe lângă Tribunalul Bacău (1.194) şi Parchetul de pe lângă Tribunalul Dâmboviţa (975).

Încărcătura cea mai mică de lucrări pe procuror a fost înregistrată în acest an de Parchetul de pe lângă Tribunalul Covasna care a înregistrat un număr de 359 de lucrări/procuror, Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj (444), Parchetul de pe lângă Tribunalul Teleorman (479) şi Parchetul de pe lângă Tribunalul Bistriţa – Năsăud (562), în condiţiile în care dintre aceste unităţi numai Parchetul de pe lângă Tribunalul Teleorman a funcţionat cu o schemă complet ocupată.

De altfel, Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj şi Parchetul de pe lângă Tribunalul Covasna s-au evidenţiat şi în anul 2006 ca unităţi de parchet care au înregistrat o foarte mică încărcătură de lucrări/procuror.

La nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, a fost stabilită o medie naţională de dosare penale pe procuror de **117 dosare penale** (faţă de 159 în anul anterior).

În raport de această medie, 13 unităţi de parchet au avut o medie de dosare pe procuror mai mare decât media naţională,în timp ce 28 unităţi de parchet au avut o medie de dosare penale pe procuror inferioară mediei naţionale.

În anul 2007 s-a înregistrat o medie naţională de 117 dosare pe procuror, mai mică în raport cu anul 2006, când media a fost de 159 dosare penale (cu 35,89% mai mică).

În anul 2007 s-au remarcat ca având cea mai mare încărcătură de dosare pe procuror, în raport de media naţională: Parchetul de pe lângă Tribunalul Giurgiu (284), Parchetul de pe lângă Tribunalul Brăila (276), Parchetul de pe lângă Tribunalul Bucureşti (234), Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanţa (217), Parchetul de pe lângă Tribunalul Maramureş (182), Parchetul de pe lângă Tribunalul Botoşani (169) şi Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj (160).

Media de dosare penale pe posturile din schemă de procurori a fost de **87** dosare penale.

Cele şapte unităţi de parchete sus-menţionate ar putea înregistra, în ipoteza ocupării integrale a posturilor prevăzute pe schemă, o încărcătură de dosare penale/procuror mai apropiată de media naţională de lucrări pe procuror, respectiv: Parchetul de pe lângă Tribunalul Giurgiu (114), Parchetul de pe lângă Tribunalul Brăila (178), Parchetul de pe lângă Tribunalul Bucureşti (141), Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanţa (180), Parchetul de pe lângă Tribunalul Maramureş (98) Parchetul de pe lângă Tribunalul Botoşani (130) şi Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj (128).

Încărcătura cea mai mică de lucrări pe procuror a fost înregistrată de Parchetul de pe lângă Tribunalul Arad care a contabilizat un număr de 45 de dosare penale/procuror, Parchetul de pe lângă Tribunalul Covasna (49), Parchetul de pe lângă Tribunalul Caraş - Severin (55), Parchetul de pe lângă Tribunalul Tulcea (57) şi Parchetul de pe lângă Tribunalul Bihor (57) *în condiţiile în care nici un parchet nu a avut schema completă.*

De altfel, Parchetul de pe lângă Tribunalul Bihor, Parchetul de pe lângă Tribunalul Caraş - Severin şi Parchetul de pe lângă Tribunalul Covasna s-au evidenţiat şi în anul 2006 ca unităţi de parchet care au înregistrat o mică încărcătură de dosare penale/procuror.

2.5.3.3. Încărcătura la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul specializat pentru cauze cu minori şi de familie Braşov

Activitatea Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru Minori şi Familie Braşov a avut ca medie un număr de 1.210 lucrări de soluţionat pe procuror şi un număr de 56 dosare penale pe procuror, funcţionând, aşa cum am mai menţionat, cu numai 3 procurori dintr-o schemă de 5. În ipoteza ocupării integrale a celor 5 posturi, ar înregistra 726 de lucrări pe procuror respectiv 33 de dosare penale pe procuror.

2.5.3.4. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă curţile de apel

La nivelul *parchetelor de pe lângă curţile de apel*, a fost stabilită o medie naţională de lucrări pe procuror de **860** lucrări, cu 39,53% mai mare decât în anul 2006.

În raport de această medie, 5 unităţi de parchet au avut o medie de lucrări pe procuror mai mare decât media naţională, iar 10 unităţi de parchet au avut o medie de lucrări pe procuror mai mică decât aceasta

În perioada de raportare, cea mai mare încărcătură a fost înregistrată la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia, care a avut un număr de 1.795 lucrări pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova , cu un număr de 1.586 lucrări pe procuror şi Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploieşti, cu un număr de 1.147 lucrări pe procuror.

La polul opus s-au situat: Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Suceava cu 417 lucrări pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Oradea cu 522 lucrări pe procuror şi Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanţa cu 577 lucrări pe procuror (unităţi care au funcţionat cu schemele incomplet ocupate).

La nivelul *parchetelor de pe lângă curţile de apel*, a fost stabilită o medie naţională de dosare penale pe procuror de **61** dosare, cu 22,95% mai mare decât în anul 2006.

În raport de această medie, 5 unităţi de parchet au avut o medie de dosare penale pe procuror mai mare decât media naţională, iar 10 unităţi de parchet au avut o medie de dosare penale pe procuror situată sub această medie.

În perioada de raportare, cea mai mare încărcătură a fost înregistrată de către Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova, cu un număr de 102 dosare penale pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bacău , cu un număr de 93 dosare penale pe procuror şi Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Piteşti, care a avut un număr de 86 dosare penale pe procuror.

La polul opus în anul 2007 s-au situat: Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Tg Mureş cu 33 dosare penale pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Galaţi cu 40 dosare penale pe procuror şi Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Oradea cu 42 dosare penale pe procuror(unităţi care au funcţionat totuşi cu schemele incomplet ocupate).

În ipoteza în care la parchetele de pe lângă Curţile de Apel ar fi ocupate integral posturile vacante de procuror s-ar obţine o încărcătură de 44 dosare penale pe procuror.

2.5.3.5.Încărcătura la parchete în ipoteza ocupării integrale a schemelor

În ipoteza ocupării integrale a schemelor prevăzute, încărcătura de lucrări pe procuror s-ar reduce considerabil, spre exemplificare situaţia fiind detaliată pentru parchetele de pe lângă curţile de apel în tabelul următor.

Încărcătura pe schemă şi pe posturi ocupate

PCA	Schema	Procurori	lucrări pe procuror de soluţionat	dosare pe procuror de soluţionat	lucrări/ schemă	dosare/ schemă
*TARGU MURES	13	7	854	33	460	18
*GALATI	16	13	891	40	724	33
*ORADEA	13	11	552	42	467	35
*SUCEAVA	13	11	417	42	353	35
*CONSTANTA	16	12	577	44	433	33
*ALBA IULIA	14	10	1795	48	1282	34
*IASI	13	11	810	48	685	41
*CLUJ	15	10	663	55	442	37
*PLOIESTI	14	13	1147	57	1065	53
*TIMISOARA	15	13	614	58	532	50
*BRASOV	14	10	587	62	419	44
*BUCURESTI	50	32	920	82	589	53
*PITESTI	13	8	778	86	479	53
*BACAU	14	9	730	93	469	60
*CRAIOVA	16	9	1586	102	892	57
TOTAL	**249**	**179**	**860**	**61**	618	44

2.6. Analiza statistică a activităţii parchetelor militare în anul 2007[47]

În prezent, în România funcţionează un număr de 6 parchete militare: Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timişoara, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Iaşi şi Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Bucureşti.

Referitor la activitatea parchetelor militare, trebuie precizat că aceasta trebuie privită din punctul de vedere al unor unităţi de parchet specializate, dată fiind competenţa strictă, deferită de lege.

2.6.1. Parchetele militare de pe lângă tribunalele militare

În anul 2007, volumul de activitate al celor 4 **parchete de pe lângă tribunalele militare** s-a situat la **3.811** lucrări.

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Bucureşti a înregistrat un volum de activitate de **1.611** lucrări, din care **264** dosare penale. Au fost soluţionate 1.201 lucrări (conexate , declinate 184 lucrări) şi 146 dosare penale, operativitatea fiind de **85,97%** pentru lucrări şi **55,3%** pentru dosare**.**

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj a înregistrat un volum de activitate de **749** lucrări, din care 135 dosare penale. Au fost soluţionate 636 lucrări (conexate , declinate 70 lucrări) şi 73 dosare penale .

Operativitatea s-a situat la **94,25%** pentru lucrări şi **54,07%** pentru dosare**.**

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Iaşi a înregistrat un volum de activitate de **735** lucrări, din care 135 dosare penale. Au fost soluţionate 597 lucrări (conexate , declinate 121 lucrări) şi 44 dosare penale, operativitatea fiind de **97.68%** pentru lucrări şi **32.59%** pentru dosare**.**

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timişoara a înregistrat un volum de activitate de **716** lucrări, din care 119 dosare penale. Au fost soluţionate 583 lucrări (conexate , declinate 104 lucrări) şi 63 dosare penale,operativitatea fiind de **95,94%** pentru lucrări şi **52.94%** pentru dosare**.**

Situaţia **încărcăturii / procuror** s-a prezentat astfel:

Unitatea	Media de lucrări pe	Media de dosare	Media de lucrări

[47] Date furnizate de Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel şi sintetizate de Biroul Statistică din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii.

	procuror anul 2007	pe procuror 2007	pe procuror în anul 2006
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timişoara	80	13	42
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj	62	11	69
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Iaşi	147	27	247
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Bucureşti	107	18	122

În situaţia ocupării integrale a schemei de procurori, încărcătura s-ar prezenta astfel:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror anul 2007	Media de dosare pe procuror 2007	Media de lucrări pe procuror în anul 2006
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timişoara	51	9	24
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj	36	6	38
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Iaşi	57	10	114
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Bucureşti	77	13	74

2.6.2. Parchetul militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti a înregistrat un volum de activitate de **2.474** lucrări, din care **601** dosare penale. Au fost soluţionate 1.802 lucrări respectiv 23 dosare penale, operativitatea fiind de **76,03%** în ceea ce priveşte lucrările şi de 4% pentru dosare

Sub aspectul **încărcăturii/procuror** situaţia s-a prezentat astfel:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror anul 2007	Media de dosare pe procuror 2007	Media de lucrări pe procuror în anul 2006
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial	275	67	92

În situaţia ocupării integrale a schemei, încărcătura/procuror s-ar prezenta după cum urmează:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror anul 2007	Media de dosare pe procuror 2007	Media de lucrări pe procuror în anul 2006
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial	177	43	59

2.6.3.Parchetul militar de pe lângă Curtea Militară de Apel

În perioada de referinţă, **Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel Bucureşti** a avut un volum de activitate de **4.284** lucrări, cu 41 % mai mult comparativ cu anul 2006, când s-au înregistrat 2.542 lucrări.

Din totalul lucrărilor de soluţionat s-au înregistrat 2.143 dosare penale.

Numărul de lucrări soluţionate a fost de **2.338** (fiind conexate, declinate un număr de 539 lucrări), operativitatea fiind de **67,15%** pentru lucrări şi 10,87 pentru dosarele penale**.**

Sub aspectul **încărcăturii/procuror**, situaţia se prezintă după cum urmează:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror anul 2007	Media de dosare pe procuror 2007	Media de lucrări pe procuror în anul 2006
Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel	714	357	508

În situaţia ocupării integrale a schemei, încărcătura/procuror s-ar prezenta după cum urmează:

Unitatea	**Media de lucrări pe procuror anul 2007**	**Media de dosare pe procuror 2007**	**Media de lucrări pe procuror în anul 2006**
Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel	389	195	182

* * * * *

Scurte concluzii privind evoluţia indicatorilor statistici privind activitatea parchetelor

După cum se poate constata există o discrepanţă semnificativă la nivelul tuturor unităţilor de parchet între numărul de lucrări de soluţionat sau soluţionate, respectiv numărul de dosare penale repartizate. La nivel naţional s-au înregistrat peste 2.500.000 de lucrări, în timp ce numărul dosarelor s-a limitat la puţin peste 1.000.000.

Pe de altă parte din ponderea totală a volumului de activitate, parchetele de pe lângă judecătorii sunt investite cu majoritatea covârşitoare a lucrărilor, respectiv a dosarelor. Raportându-ne numai la aspectele referitoare la numărul cauzelor penale (ce reprezintă în principal activitatea relevantă), se observă faptul că numai într-un procent de 5% cifra este acoperită de activitatea parchetelor de pe lângă tribunale şi doar într-un procent de 1% de cea a celor de pe lângă curţile de apel. Diferenţa până la 100% revine activităţii parchetelor de pe lângă judecătorii.

Volumul de activitate în anul 2007 în ceea ce priveşte cauzele penale a crescut semnificativ la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii, în timp ce la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, spre exemplu, acesta a scăzut într-un procent de 41%. De asemenea încărcătura de dosare/procuror pentru unităţile de parchet de pe lângă judecătorii a sporit faţă de aceeaşi perioadă a anului anterior de la 834 cauze la 962. Cu toate acestea, creşterea numărului de procurori la acest nivel a fost destul de limitată în cursul anului 2007, de numai 4%.

S-a observat totuşi o preocupare a Consiliului Superior al Magistraturii, a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi a Ministerului Justiţie pentru echilibrarea numărului de procurori între tipurile de

parchete, Hotărârile nr.254/2007, respectiv nr. 643/2007 ale Plenului CSM fiind relevante din acest punct de vedere.

Analizând datele prezentate mai sus, putem concluziona că la unităţile de parchet care au un volum mare de lucrări se impune ocuparea într-o mai bună măsură a posturilor vacante de procuror (avem în vedere posturile de execuţie, iar în situaţiile în care unităţile de parchet au un număr mare de lucrări/dosare peste media naţională şi schema este deja completă numărul posturilor de execuţie trebuie suplimentat, fie printr-o mărire a schemei de personal, fie prin redistribuirea posturilor existente.

Pentru tribunale şi curţile de apel se impune continuarea procesului de redistribuire a posturilor între parchete (în principal către parchetele de pe lângă judecătorii având în vedere şi modificările Codului de procedură penală, intervenite prin Legea nr.356/2006, care au extins competenţa de soluţionare a cauzelor la nivelul acestor unităţi), întrucât s-a constatat o diferenţă foarte mare a încărcăturii pe procuror de la o unitate la alta, raportat la încărcătura pe schemă şi media pe ţară pe schemă.

2.7. Concluzii privind evoluţia indicatorilor statistici la instanţe şi parchete în anul 2007. Vulnerabilităţi identificate. Măsuri de remediere propuse

Aşa după cum s-a prezentat în amănunt prin datele statistice prezentate, tendinţa generală pentru acest an a fost aceea a scăderii volumului de activitate la instanţe, ceea ce reprezintă un fenomen binevenit dată fiind supraîncărcarea sistemului constată în anii anteriori. Fac excepţie tribunalele, care au înregistrat o uşoară creştere a volumului de activitate pentru perioada de referinţă. Odată cu scăderea volumului de activitate şi a încărcăturii pe judecător, este de aşteptat ca şi calitatea actului de justiţie să fie superioară printr-o mai atentă administrare a probelor şi prin documentarea mai temeinică a soluţiilor pronunţate sau dispuse.

În anul 2007, de asemenea ca o măsură benefică pentru sistem a fost ocuparea într-o mai bună măsură a posturilor disponibile de judecători fiind astfel acoperite 159 de locuri vacante la nivel naţional.

La nivelul parchetelor (şi mai ales la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii) tendinţa pentru acest an a fost aceea de creştere importantă atât a volumului, cât şi a încărcăturii pe procuror (atât pentru dosare, cât şi pentru lucrări), suplimentarea numărului de procurori la aceste unităţi nefiind suficient de importantă (numai 4%). Probabil că o redistribuire către aceste unităţi a posturilor vacante de la parchetele de pe lângă tribunale şi curţi de apel ar trebui să continue anul viitor (volumul de dosare la parchetele de pe lângă tribunale a scăzut anul acesta cu 41%).

Totodată, este important de menţionat că, prin raportare la numărul de cauze penale, parchetele de pe lângă judecătorii au avut de soluţionat aproximativ 93% dintre acestea, în timp ce parchetelor de pe lângă curţile de apel le-a revenit doar un procent de 1%[48].

În continuare se constată mari discrepanţe în ceea ce priveşte volumul de activitate şi încărcătura pe judecător la nivelul instanţelor şi parchetelor, ceea ce se constituie intr-unul dintre factorii cu cel mai pregnant efect negativ asupra calităţii activităţii acestora. Astfel, supraîncărcarea judecătorilor favorizează tendinţa de amânare a cauzelor, dat fiind că timpul cerut de administrarea probatoriului fiecărui dosar împiedică studiul aprofundat al acestora, iar aglomerarea reduce timpul dedicat deliberării şi mai ales al documentării necesare soluţionării cauzelor etc.

Eliminarea efectelor negative ale supraîncărcării presupune acţiunea concertată a factorilor de pe toate palierele de responsabilitate, unele măsuri posibile putând fi luate la nivelul instanţelor sau parchetelor, iar altele presupunând intervenţia legislativă sau concursul puterii executive.

Deşi se credea că soluţia medierii ca filtru anterior accesului la instanţele de judecată ar putea fi o măsură de reducere eficientă a numărului dosarelor cu care sunt sesizate instanţele judecătoreşti, s-a constatat că părţile în extrem de puţine cazuri recurg la această procedură.

Cu toate acestea conform actualelor Teze Prealabile ale Proiectului noului Cod de procedură civilă se întrevede posibilitatea judecării proceselor cu o mai mare celeritate, instituindu-se reguli în acest sens (fiind spre exemplu acceptate mijloacele de comunicare moderne a actelor de procedură), dar şi într-un mod mult mai predictibil (urmând a se institui reguli concrete pentru unificarea practicii judiciare).

În materie penală, transferarea tuturor infracţiunilor pedepsite la plângerea prealabilă a persoanei vătămate în competenţa de cercetare a organelor de urmărire penală, respectiv la parchete, a produs pe lângă efectul pozitiv al unei degrevări a rolului instanţelor (mai ales în condiţiile în care această categorie de cauze, considerate de importanţă redusă, ajunseseră să ocupe în fapt o componentă extrem de importantă a şedinţelor de judecată datorită procedurii greoaie de administrare a dovezilor direct în faţa instanţei) şi efectul negativ al supraaglomerării parchetelor de pe lângă judecătorii.

La nivel administrativ se impune a fi continuate eforturile pentru ocuparea posturilor de judecător vacante prin modalităţile prevăzute de lege, cu respectarea cerinţei esenţiale de păstrare a unui standard profesional ridicat pentru cei care aspiră a ocupa aceste funcţii.

[48] Analiza numerică a distribuirii cauzelor trebuie însă corelată cu o analiză calitativă, a complexităţii acestora.

Există însă numeroase instanţe şi parchete care funcţionează cu schema complet ocupată şi înregistrează totuşi un volum de activitate şi o încărcătură pe judecător/procuror peste media națională, caz în care se impune suplimentarea corespunzătoare a schemelor[49].

Echilibrarea schemelor de personal între instanțe în funcţie de specificul fiecăreia nu trebuie să fie însă o măsură arbitrară, ci trebuie să fie susţinută de studii temeinice de oportunitate. În acest sens, Consiliul Superior al Magistraturii se preocupă pentru stabilirea unui volum optim de activitate pentru fiecare magistrat ţinându-se cont de particularităţile tuturor cauzelor ce sunt supuse soluționării. Odată finalizat acest proiect se va putea determina în mod exact instanţele sau parchetele cu excedent sau deficit de personal sau cele care nu beneficiază de un management eficient.

Ulterior, ca o consecinţă, echilibrarea volumului de activitate se poate face fie prin redistribuirea posturilor de judecător între instanțe, fie prin redistribuirea cauzelor între acestea prin redimensionarea şi retrasarea circumscripţiilor teritoriale sau prin folosirea combinată a ambelor metode expuse.

De menţionat este faptul că redistribuirea poate viza numai posturi de judecător vacante, principiul inamovibilităţii judecătorilor şi al stabilității procurorilor interzicând transferul acestora de la o instanţă/parchet la alta/altul în lipsa acordului acestora.

Principiul inamovibilității este garanția fundamentală a independenţei judecătorului în realizarea sarcinii sale de înfăptuire a justiției, restrângerea acestuia fiind inacceptabilă, indiferent de raţiunea care ar sta la bază, întrucât ar fi de natură să perturbe întreg cadrul constituţional.

În ceea ce priveşte activitatea parchetelor, sub aspectul menționat s-au realizat o serie de măsuri concrete la nivelul anului 2007, menite să asigure o mai corectă repartizare a procurorilor la unitățile cu volum mare de activitate. Astfel, prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 254/2007 a fost avizat conform statul de funcţii şi de personal al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie (fiind emis Ordinul Ministerului Justiției nr. 1047/C/2007), iar, ulterior, prin Hotărârea nr. 643/2007, ca urmare a reorganizării Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție a fost avizată redistribuirea unui număr de 35 posturi celorlalte unități de parchet (beneficiare fiind parchetele de pe lângă judecătorii). Totodată, prin aceeaşi hotărâre s-a hotărât redistribuirea între parchetele de pe lângă judecătorii a altor 21 posturi, ținându-se seama de volumul redus de activitate al unora dintre unități (ulterior fiind emis Ordinul Ministerului de Justiție nr. 2477/C/2007 pentru aprobarea statului de funcţii şi personal al parchetelor de pe lângă curţile de apel, tribunale şi judecătorii).

Indiferent de modalitatea aleasă pentru echilibrarea volumului de activitate şi a încărcăturii pe judecător/procuror, rezolvarea practică a acestei probleme este condiţionată de instituirea unui sistem

[49] Reamintim că potrivit dispozițiilor Legii nr.304/2004 statele de funcții şi schemele de personal ale instanţelor de judecătoreşti se stabilesc de ministrul justiției, cu avizul conform al CSM.

transparent care să permită o anumită modalitate de normare a muncii magistratului, respectiv stabilirea unei încărcături optime pe judecător/procuror. Această încărcătură trebuie însă privită în conţinutul său complex, pentru a fi corectă ea neputându-se limita la o uniformizare numerică, ci la o uniformizare în funcţie de complexitatea cauzelor repartizate, ceea ce presupune şi uniformizarea indicilor de complexitate folosiţi de instanţe în repartizarea aleatorie a cauzelor.

Pe cale de consecinţă, ca o măsură prealabilă determinării unui volum optim de activitate, dar şi pentru asigurarea unei uniformizări de măsurare statistică a activităţii judecătorilor şi procurorilor, la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii s-au determinat pentru instanţe gradele de complexitate unice naţionale ale obiectelor din aplicaţia informatică Ecris. În acest sens a fost pronunţată Hotărârea nr.830 a/ 28 noiembrie 2008, în scurt timp urmând ca măsura să fie finalizată şi în ceea ce priveşte obiectele aflate la dispoziţia parchetelor de pe lângă instanţele judecătoreşti.

De asemenea, pentru o mai bună şi mai completă surprindere a activităţii instanţelor şi parchetelor, Consiliul Superior al Magistraturii în colaborare cu Ministerul Justiţiei, precum şi cu reprezentanţi ai instanţelor şi parchetelor au depus eforturi pentru realizarea unui Modul Statistic informatic ataşat aplicaţiei Ecris care să pună la dispoziţie în primul rând date statistice mult mai exacte decât cele colectate până în prezent şi pe cale de consecinţă, mult mai credibile.

În acelaşi timp, acesta va fi apt să ofere mult mai multe informaţii despre sistemul judiciar român, ceea ce va permite o diagnosticare mult mai facilă a problemelor de sistem, fiind în acelaşi timp un bun instrument de control al fiecărui manager de instanţă sau parchet.

Spre exemplu, se urmăreşte determinarea cu exactitate a vechimii reale a cauzelor în sistem la nivelul fiecărei instanţe sau determinarea duratei medii de soluţionare a unui anumit tip de cauze în România. Aceste date vor putea fi puse la dispoziţia justiţiabililor pentru asigurarea unei predictibilităţi şi a unui orizont de aşteptare în rândul acestora. Vor putea fi puse la dispoziţie totodată informaţii relativ la cele mai frecvente motive de amânare pe care le acordă instanţele de judecată (în vederea unei posibile intervenţii legislative), la starea infracţională sau la durata de timp ce se scurge de la pronunţarea unei hotărâri şi până la comunicarea sa efectivă către partea interesată. Se vor putea realiza cu o mult mai mare uşurinţă şi exactitate statistici locale, regionale sau centralizate la nivel naţional.

În esenţă, apreciem că astfel de informaţii vor putea să servească mult mai eficient sistemul de decizie din România , iar nivelul de încredere în datele statistice va creşte semnificativ.

Percepţia instanţelor şi parchetelor cu privire la măsurile de combatere a supraîncărcării[50]

[50] Aspecte sintetizate de către Direcţia Resurse Umane şi Organizare pe baza răspunsurilor transmise de către instanţe şi parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii Raportului.

Atât instanţele judecătoreşti, cât şi parchetele de pe lângă acestea consideră că diminuarea volumului total de activitate poate avea la bază, în principal, măsuri de ordin legislativ, precum accelerarea procedurilor judiciare prin modificarea codurilor de procedură civilă sau penală, eliminarea, ca regulă, a căii de atac a apelului în materie civilă, promovarea procedurilor alternative de soluţionare a conflictelor, de tipul arbitrajului sau medierii, ori chiar introducerea unei proceduri prealabile de mediere cu caracter obligatoriu. În ordinea descrescătoare a eficienței prognozate de instanţe şi parchete, alte metode de combatere a fenomenului supraîncărcării ar consta în ocuparea posturilor de magistraţi şi personal auxiliar vacante, suplimentarea schemelor de personal, transferul unor sarcini administrative, non-judiciare, de la magistraţi la grefieri[51], precum şi o mai bună organizare a activităţii şi o repartiţie mai echilibrată a diferitelor sarcini la nivelul instanţelor[52] şi parchetelor[53].

În cursul anului 2007, 8 dintre curţile de apel, aproximativ 37,5% dintre tribunale şi aproximativ 40% dintre judecătorii au încercat luarea unor măsuri interne, la nivelul instanţei, pentru a asigura degrevarea judecătorilor de sarcini administrative, non-judiciare; o situaţie oarecum asemănătoare s-a înregistrat la nivelul parchetelor, 50% dintre parchetele de pe lângă curţile de apel şi 40% dintre parchetele de pe lângă tribunale luând astfel de măsuri cu caracter intern. Din păcate, la nivelul celor mai aglomerate parchete, respectiv cele de pe lângă judecătorii, au raportat astfel de măsuri doar aproximativ 20% dintre unităţi. Se impune aşadar concluzia că se impune o cel puţin o coordonare centralizată a acestor eforturi, prin stabilirea unei strategii clare, la nivel național, care să degreveze judecătorii şi procurorii de sarcinile colaterale şi să le permită să-şi concentreze eforturile asupra înfăptuirii actului de justiție.

[51] Pentru stadiul acestui proiect a se vedea şi secțiunea 4.8.4. a prezentului raport.

[52] Alte măsuri de combatere a supraîncărcării propuse de instanțele judecătoreşti:specializarea personalului auxiliar în personal cu atribuții judiciare şi personal cu atribuții administrative, perfecționarea formării continue la nivel centralizat (INM şi SNG), nemotivarea hotărârilor împotriva cărora nu se exercită căile de atac, o legislație stabilă, înființarea de noi instanțe, modificarea competenței materiale şi a celei teritoriale, îmbunătățirea sistemului aleatoriu de repartizare a cauzelor, îmbunătățirea prevederilor Regulamentului de ordine interioară, aplicarea cu mai multă severitate a amenzilor judiciare, limitarea cazurilor de sesizare a Curții Constituționale, degrevarea judecătorului de obligația de a semna încheierile de ședință redactate de grefier, optimizarea rețelei informatice, obligativitatea asistenței judiciare specializate, organizarea mai des a examenelor pentru numirea în magistratură, cât şi a acelora pentru dobândirea calității de expert judiciar, sancționarea abuzului procesual etc.

[53] Alte măsuri de combatere a supraîncărcării propuse de parchete: accelerarea programelor de perfecționare profesională, sancționarea abuzului de drept, preluarea unor cauze de parchetele superioare, degrevarea procurorilor de activități ce exced activității de urmărire penală, transferul unor activități de urmărire penală la organele poliției judiciare, stabilitate şi coerență legislativă, înființarea unor noi unități de parchet, stimularea performanței profesionale, organizarea poliției judiciare în subordinea Ministerului Public, îmbunătățirea condițiilor tehnice şi a bazei materiale, reducerea şi simplificarea raportărilor periodice, modificări de competență etc.

2.8.Criminalitatea în date statistice

2.8.1.Date generale privind persoanele trimise în judecată

În anul 2007, procurorii au trimis în judecată 47787 inculpaţi, faţă de 52943 în anul 2006 (înregistrându-se o scădere cu 9,7%).

S-au aplicat *sancţiuni administrative*, în temeiul art. 18^1 şi art. 91 din Codul penal, unui număr de 124263 învinuiţi, faţă de 112679 în aceeaşi perioadă a anului 2006 (*creştere cu 10,3%*).

2.8.1.1. Statistica trimiterilor în judecată după criteriul teritorial

Media inculpaţilor trimişi în judecată la 100.000 locuitori a fost de 222, faţă de 245, în perioada de comparaţie (*scădere cu 9,5%*).

Sub media pe ţară s-au situat parchetele din raza teritorială a următoarelor opt curţi de apel: Piteşti (127), Braşov (146), Bucureşti (165), Craiova (169), Ploieşti (188), Constanţa (193), Oradea (201) şi Timişoara (207).

Peste media pe ţară s-au situat parchetele din circumscripţiile a şapte curţi de apel: Târgu Mureş (226), Cluj (236), Alba Iulia (249), Suceava (249), Iaşi (258), Bacău (269) şi Galaţi (316).

2.8.1.2. Statistica trimiterilor în judecată după criterii ţinând de persoana inculpatului

Din cei 47787 inculpaţi, 44691 sunt bărbaţi reprezentând 93,5% şi 3096 sunt femei, respectiv 6,5%.

Din totalul inculpaţilor trimişi în judecată, 4613 sunt minori, faţă de 6709 în perioada anterioară (scădere cu **31,2%**[54]).

Ponderea minorilor în totalul trimişilor în judecată a fost de 9,6%, faţă de 12,7 % în anul 2006 (scădere cu aproximativ 25%).

2.8.1.3. Statistica trimiterilor în judecată pe categorii de infracţiuni

[54] Evoluţia acestui indicator statistic marchează o modificare importantă în domeniul politicii penale vizând minorii, achiesându-se la concepţia exercitării acţiunii penale împotriva persoanei minore numai ca excepţie, pentru fapte extrem de grave, în cazul săvârşirii de infracţiuni în mod repetat (infracţiunile săvârşite în minorat nu atrag reţinerea în sarcina făptuitorului a recidivei , ca instituţie de drept penal) sau/şi numai atunci când nu există măsuri alternative care să asigure recuperarea socială şi îndreptarea minorului, ori acestea s-au dovedit ineficiente.

Dinamica celor mai importante categorii de infracţiuni - structura infracţiunilor (% din totalul inculpaţilor trimişi în judecată): *contra persoanei* 9926 (20,8%); *contra patrimoniului* 18476 (38,7%); *infracţiuni care aduc atingere unor relaţii privind convieţuirea socială* 2196 (4,6%); *infracţiuni prevăzute de legile speciale* 15366 (32,2%)[55].

Infracţiuni contra persoanei

Au fost trimişi în judecată 9926 inculpaţi faţă de 6874 (creştere cu 44,4%), din care:

a) Infracţiuni de omor – 1027 inculpaţi, faţă de 963 inculpaţi în perioada de comparaţie (creştere cu 6,6%);

b) Accidente mortale de circulaţie - 627 inculpaţi faţă de 545 (creştere cu 15%);

c) Infracţiunea de vătămare corporală gravă - au fost trimişi în judecată 655 inculpaţi, faţă de 562 inculpaţi în perioada anterioară (creştere cu 16,5%);

d) Infracţiunea de loviri cauzatoare de moarte - au fost trimişi în judecată 125 inculpaţi, faţă de 116 în perioada anterioară (creştere cu 7,8%);

e) Infracţiunea de viol - au fost trimişi în judecată 559 inculpaţi faţă de 577 în perioada anterioară (scădere cu 3,1%).

Infracţiuni contra patrimoniului

Au fost trimişi în judecată 18476 de inculpaţi faţă de 24510 inculpaţi în anul 2006 (scădere cu 24,6%), din care:

a) *Infracţiunea de furt* - au fost trimişi în judecată 13347 inculpaţi, faţă de 18289 inculpaţi în perioada anterioară (scădere cu 27%);

b) *Infracţiunea de tâlhărie* - au fost trimişi în judecată 2262 inculpaţi, faţă de 3343 în perioada anterioară (scădere cu 32,3%);

c) *Infracţiunea de înşelăciune* - au fost trimişi în judecată 1635 inculpaţi, faţă de 1465 în perioada anterioară (creştere cu 11,6%);

d) *Infracţiunea de delapidare* - au fost trimişi în judecată 381 inculpaţi, faţă de 526 în perioada anterioară (scădere cu 27,6%);

[55] Condiţiile de viaţă precare şi sărăcia extremă constituie în continuare factori criminogeni importanţi, situaţie evidenţiată de predominanţa infracţiunilor contra patrimoniului (unde pot fi încadrate şi unele infracţiuni din legile speciale, ca, spre exemplu, infracţiunile la Codul Silvic. Totuşi, per ansamblu, indicatorii statistici arată scăderi importante la această categorie de infracţiuni, un factor de maximă îngrijorare constituindu-l creşterea numărului infracţiunilor îndreptate împotriva persoanei, respective a faptelor de violenţă, ceea ce impune în noul Cod penal o reorientare a politicii penale în vederea combaterii mai aspre a acestei categorii de infracţiuni, a căror proliferare se află în legătură directă cu indici sociali de maximă importanţă, precum sentimental de securitate publică etc.

e) *Infracţiunea de distrugere* - au fost trimişi în judecată 589 inculpaţi, faţă de 675 în perioada anterioară (scădere cu 12,7%).

Infracţiuni de corupţie

Au fost trimişi în judecată 541 inculpaţi, faţă de 560 în perioada anterioară(scădere cu 3,4%).

Din total, 292 inculpaţi au fost trimişi în judecată de Direcţia Naţională Anticorupţie, pentru infracţiuni prevăzute de Legea nr. 78/2000, modificată, faţă de 291 inculpaţi în perioada de comparaţie (creştere cu 0,3%).

În ceea ce priveşte infracţiunile de corupţie, ***fără activitatea Direcţiei Naţionale Anticorupţie***, situaţia se prezintă astfel - total 249, din care:

a) *Infracţiuni de luare de mită* - au fost trimişi în judecată 68 inculpaţi, faţă de 59 în perioada anterioară (creştere cu 15,2%).

b) *Infracţiuni de dare de mită* - au fost trimişi în judecată 97 inculpaţi, faţă de 107 în perioada anterioară (scădere cu 9,3%).

c) *Infracţiuni de trafic de influenţă* - au fost trimişi în judecată 59 inculpaţi, faţă de 80 în perioada anterioară (scădere cu 26,2%).

d) *Infracţiuni de primire de foloase necuvenite* – a fost trimis în judecată un inculpat, faţă de nici unul în perioada anterioară;

e) Infracţiuni prevăzute de legea nr. 78/2000 – au fost trimişi în judecată 24 inculpaţi faţă de 23 în perioada anterioară.

Direcţia Naţională Anticorupţie a trimis în judecată în total 415 inculpaţi, din care 292 inculpaţi pentru infracţiuni de corupţie, pe următoarele categorii de infracţiuni:

a) *Infracţiuni de corupţie (luare de mită, dare de mită, trafic de influenţă)* - au fost trimişi în judecată 154 inculpaţi, faţă de *203* în perioada anterioară (scădere cu 24,1%);

b) *Infracţiuni asimilate celor de corupţie* - au fost trimişi în judecată 64 inculpaţi, faţă de 59 în perioada anterioară (creştere cu 8,5%);

c) *Infracţiuni în legătură directă cu cele de corupţie* - au fost trimişi în judecată 13 inculpaţi, faţă de 14 în perioada anterioară (scădere cu 7,1%);

d) *Infracţiuni împotriva intereselor financiare ale comunităţilor europene*[56] – au fost trimişi în judecată 61 inculpaţi, faţă de 15 în perioada anterioară (creştere cu 306,7%).

Pentru alte infracţiuni (înşelăciune, abuz, fals, evaziune fiscală) au fost trimişi în judecată 123 inculpaţi, faţă de 69 în anul anterior (creştere cu 78,3%).

Alte infracţiuni

a) *Infracţiuni de trafic de droguri şi substanţe toxice* - au fost trimişi în judecată, 736 inculpaţi, faţă de 748 în perioada anterioară (scădere cu 1,6%);

b) *Infracţiuni de evaziune fiscală* - au fost trimişi în judecată 386 inculpaţi, faţă de 389 în perioada anterioară (scădere cu 0,8%);

c) *Infracţiuni de prostituţie* - au fost trimişi în judecată 127 inculpaţi, faţă de 194, în perioada anterioară (scădere cu 34,5%);

d) *Infracţiuni de proxenetism* - au fost trimişi în judecată 47 inculpaţi, faţă de 52 în perioada anterioară (scădere cu 9,6%);

e) *Infracţiuni de contrabandă* - au fost trimişi în judecată 73 inculpaţi, faţă de 48 în perioada anterioară (creştere cu 52,1%);

f) *Infracţiunea de ultraj* - au fost trimişi în judecată 220 inculpaţi, faţă de 278 în perioada anterioară (scădere cu 20,9%);

g) *Infracţiuni de trafic de persoane* - au fost trimişi în judecată 411 inculpaţi, faţă de 479 în perioada anterioară (scădere cu 14,2%);

h) *Infracţiuni privind spălarea banilor* – au fost trimişi în judecată 56 inculpaţi, faţă de 73 în perioada anterioară (scădere cu 23,3%);

i) *Infracţiuni la regimul circulaţiei pe drumurile publice* – au fost trimişi în judecată 9988 inculpaţi, faţă de 9250 în perioada anterioară (creştere cu 8%);

j) *Infracţiuni prevăzute de Codul silvic* - au fost trimişi în judecată 1249 inculpaţi, faţă de 2513 în perioada anterioară (scădere cu 50,3%).

k) Infracţiuni de criminalitate organizată – au fost trimişi în judecată 423 inculpaţi.

[56] În urma aderării României la Uniunea Europeană şi a accesului corespunzător la fondurile comunitare, organele de urmărire penală au trebuit să răspundă unor noi categorii de infracţiuni, atât de natură economică, împotriva intereselor financiare ale U.E., cât şi de altă natură, legate de obligaţiile României ca stat membru, precum, spre exemplu, cele legate de securizarea frontierelor, combaterea contrabandei, a traficului de arme, droguri şi persoane.

2.8.2. Date generale privind persoanele condamnate definitiv[57]

În anul 2007 au fost condamnate definitiv **46.127 persoane**, cu 10.578 persoane mai puțin față de anul precedent (**scădere cu 22,9 %**). Din totalul condamnaţilor, 45.019 persoane au fost condamnate ca autori, 334 ca instigatori şi 774 drept complici ai săvârşirii unor infracţiuni.

Dacă se urmăreşte evoluţia criminalităţii exprimată prin acest indicator, se poate spune că fenomenul infracțional se menține la un nivel ridicat, însă, în comparație cu anul 2006, numărul persoanelor condamnate înregistrează o scădere destul de accentuată.

Indicele de criminalitate la suta de mii de locuitori a fost în medie de 214. Cel mai mic indice de criminalitate – 82 - a fost înregistrat în județul Giurgiu, iar cel mai mare – 406 - în județul Vaslui. Ca şi în anul 2006, aceleaşi judeţe au avut cel mai mic, respectiv cel mai mare indice de criminalitate.

2.8.2.1. Criminalitatea în teritoriu

Indicele de criminalitate variază de la un judeţ la altul. Există 17 judeţe cu un indice de criminalitate mult superior mediei pe țară, cum sunt: Vaslui - cu 406 persoane condamnate definitiv la 100.000 mii de locuitori, Galați - cu 366 persoane, Brăila - cu 350 persoane, Vrancea – cu 335 persoane, Hunedoara - cu 315 persoane şi Maramureş – cu 300 persoane.

În 24 județe, indicele de criminalitate este mai mic decât media pe țară; astfel, în județul Giurgiu au fost condamnate definitiv 82 persoane la 100.000 locuitori, în județul Argeş au fost condamnate 115 , în județul Teleorman au fost condamnate definitiv 142 persoane şi în județul Prahova 152 persoane la 100.000 locuitori. Se mențin aceleași județe cu un indice de criminalitate scăzut, la fel ca și în perioada de referință anterioară.

În municipiul Bucureşti, la o populație de peste 2.225.932 de locuitori, indicele de criminalitate este de 147 persoane la suta de mii de locuitori (la limita inferioară).

2.8.2.2. Criminalitatea în funcție de criterii privind persoana condamnată

[57] Date statistice furnizate de Biroul Statistică, din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii.

a. În funcţie de sex şi vârstă

Din totalul de 46.127 persoane condamnate definitiv, *42.977 sunt bărbaţi* şi *3.150 femei. Numărul persoanelor majore condamnate* a fost de 41.108, din care 4.595 *tineri între 18-20 ani. Numărul minorilor condamnaţi definitiv* este de 5.019[58].

b. În funcţie de locul unde a fost săvârşită infracţiunea

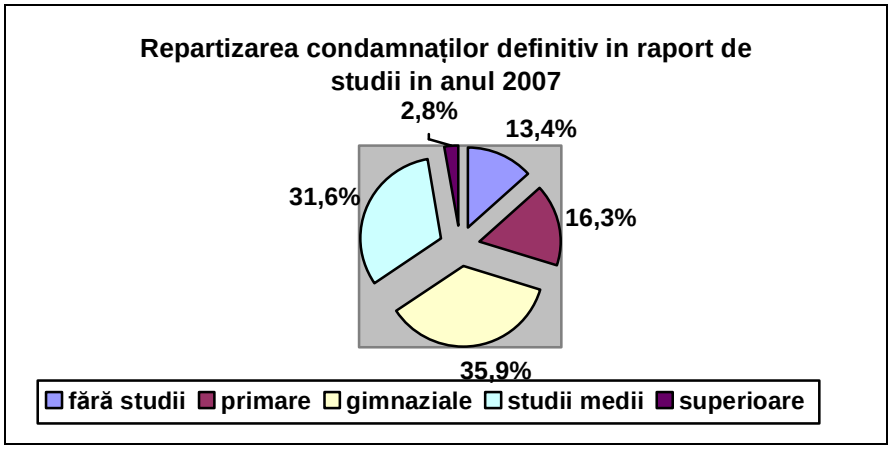
Un număr de 25.439 persoane condamnate definitiv au săvârşit infracţiunile în municipii şi oraşe, reprezentând 55,14% din totalul condamnaţilor

c. În funcţie de antecedentele penale

Din totalul persoanelor condamnate definitiv în anul 2007, 6.574 condamnaţi au fost *recidivişti* şi 3.597 au avut *antecedente penale.*

d. În funcţie de studii

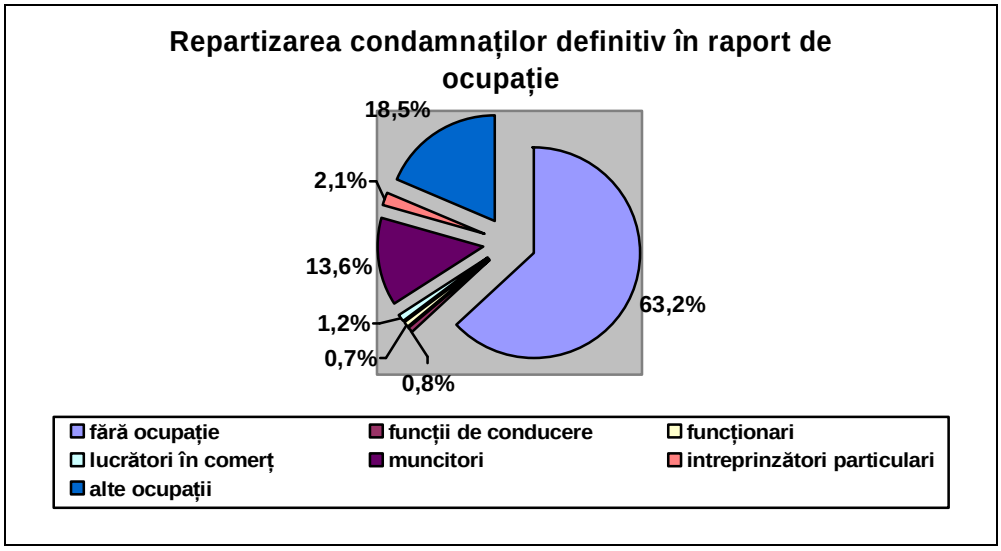
Din totalul de 56.705 persoane condamnate în anul 2007, 6.186 (13, 4%) au fost persoane *fără studii*, 7.509 (16,3 %) au avut *studii primare*, 16.578 (35,9%) - *studii gimnaziale*, 14.556 (31,6 %) - *studii liceale şi profesionale* şi 1.298 (2,8 %) - *studii superioare.*

e. În funcţie de ocupaţie

[58] Criminalitatea în rândul minorilor şi tinerilor rămâne la un nivel îngrijorător, aceştia reprezentând aproape 21% din totalul persoanelor condamnate.

Din totalul condamnaţilor definitiv în anul 2007, 29.149 persoane *nu aveau nici o ocupaţie* (63,2%), 351 deţineau *funcţii de conducere*, 345 erau *funcţionari*, 553 *lucrători în comerţ*, 6.253 *muncitori*, 946 *întreprinzători particulari* şi 8.530 au fost înregistraţi cu alte ocupaţii.

f. Alte date statistice referitoare la condamnaţi

Din totalul condamnaţilor definitiv în anul 2007, 794 au fost *cetăţeni străini*, care au comis 29 infracţiuni contra persoanei, 27 contra patrimoniului, 1 infracţiune contra autorităţii, 10 infracţiuni care aduc atingere unor activităţi de interes public, 6 infracţiuni de serviciu, 91 infracţiuni de fals, 635 - alte infracţiuni prevăzute de Codul penal şi legi speciale, din care: evaziune fiscală – 6, infracţiuni la Codul vamal 5 şi infracţiuni prevăzute de Legea nr. 143/2000 privind prevenirea şi combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri 32.

În perioada de referinţă, 8.940 condamnaţi au comis mai multe infracţiuni în concurs.

2.8.2.3. Criminalitatea pe categorii de infracţiuni

a. Infracţiuni contra persoanei

În anul 2007 au fost condamnate definitiv pentru astfel de infracţiuni **10.195** persoane, **cu 5.080 mai puţine decât în anul 2006**, când au fost condamnate definitiv 15.275 persoane[59].

Cu toate acestea, raportat la anul 2006, în anul 2007 se constată, în principiu, că numărul condamnaţilor este sensibil egal pentru unele infracţiuni contra persoanei, de natură gravă, astfel: condamnaţi

[59] Însă numărul inculpaţilor trimişi în judecată pentru astfel de infracţiuni a crescut semnificativ pe parcursul anului 2007.

pentru *omor* - în anul 2007 - 509 , față de 499 în anul 2006; condamnaţi pentru *ucidere din culpă* - 589 în anul 2007, față de 575 în anul 2006; condamnați pentru *lovituri cauzatoare de moarte* - 97 în anul 2007, față de 97 în anul 2006; condamnați pentru *viol* - 443 în anul 2007 față de 459 în anul 2006; condamnați pentru *vătămare corporală* – 1.184 în anul 2007 față de 1.176 în anul 2006[60].

b. Infracţiuni contra patrimoniului

În acest grup de infracţiuni se au în vedere furtul, tâlhăria, înşelăciunea , delapidarea şi tăinuirea.

În perioada analizată au fost condamnate definitiv **19.518** persoane, **cu 4.102 mai puține decât în anul 2006,** când au fost condamnate 23.620 persoane.

Pe infracţiuni, situaţia se prezintă astfel: *furt* – 14.433 persoane condamnate în anul 2007, față de 17.910 în anul 2006; *tâlhărie* – 2.398 în anul 2007, față de 2.836 în anul 2006; *înșelăciune* – 1.292 în anul 2007, față de 1.343 în anul 2006; *delapidare* - 393 în anul 2007, față de 410 în anul 2006 şi *tăinuire* - 150 în anul 2007, față de 176 în anul 2006.

c. Infracţiuni contra autorităţii

Numărul condamnaţilor definitiv pentru astfel de infracţiuni a fost de **224** persoane, **față de 303 în anul 2006**, din care: condamnați pentru *ultraj* - 204 în anul 2007, față de 283 în anul 2006.

d. Infracţiuni care aduc atingere unor activităţi de interes public sau altor activităţi reglementate de lege

În anul 2007 au fost condamnate **656** persoane pentru comiterea unor astfel de infracţiuni, **față de 698 în anul 2006**, din care: 87 condamnați pentru *luare de mită* în anul 2007, față de 77 în anul 2006; 89 condamnați pentru *dare de mită* în anul 2007, față de 67 în anul 2006; 61 condamnați pentru *trafic de influență* în anul 2007, față de 92 în anul 2006; 1 condamnat pentru *primire de foloase necuvenite* în anul 2007 la fel ca şi în anul 2006; 86 condamnați pentru *mărturie mincinoasă* în anul 2007, față de 94 în anul 2006 şi 93 condamnați pentru *nerespectarea hotărârilor judecătorești* în anul 2007, față de 136 în anul 2006.

[60] Principalele infracțiuni contra persoanei pentru care s-au înregistrat scăderi deosebit de importante ale numărului de persoane condamnate sunt lovirea şi alte violențe (art.180 C.p.)- de la 7577 persoane condamnate în 2006 la 4584 în 2007 şi insulta(art.205 C.p.) – de la 1485 la 78. Însă în cazul ambelor infracțiuni explicația acestor scăderi pare a se găsi în afara unei diminuări reale a fenomenului infracțional, rezidând în faptul că infracțiunea de lovire nu se mai pedepsește la plângerea prealabilă a persoanei vătămate adresate direct instanței de judecată, fiind necesară trimiterea în judecată prin rechizitoriu, iar infracțiunea de insultă a fost inițial abrogată, ulterior Curtea Constituțională declarând neconstituțional textul abrogator.

e. Infracţiuni de fals

În anul 2006 au fost condamnate **748** persoane pentru săvârşirea unor astfel de infracţiuni, **faţă de 813 în anul 2006**, din care: 686 condamnaţi pentru *fals în înscrisuri* în anul 2007, faţă de 722 în anul 2006; 49 condamnaţi pentru *fals intelectual* în anul 2007, faţă de 70 în anul 2006.

f. Infracţiuni la regimul stabilit de lege pentru anumite activităţi economice

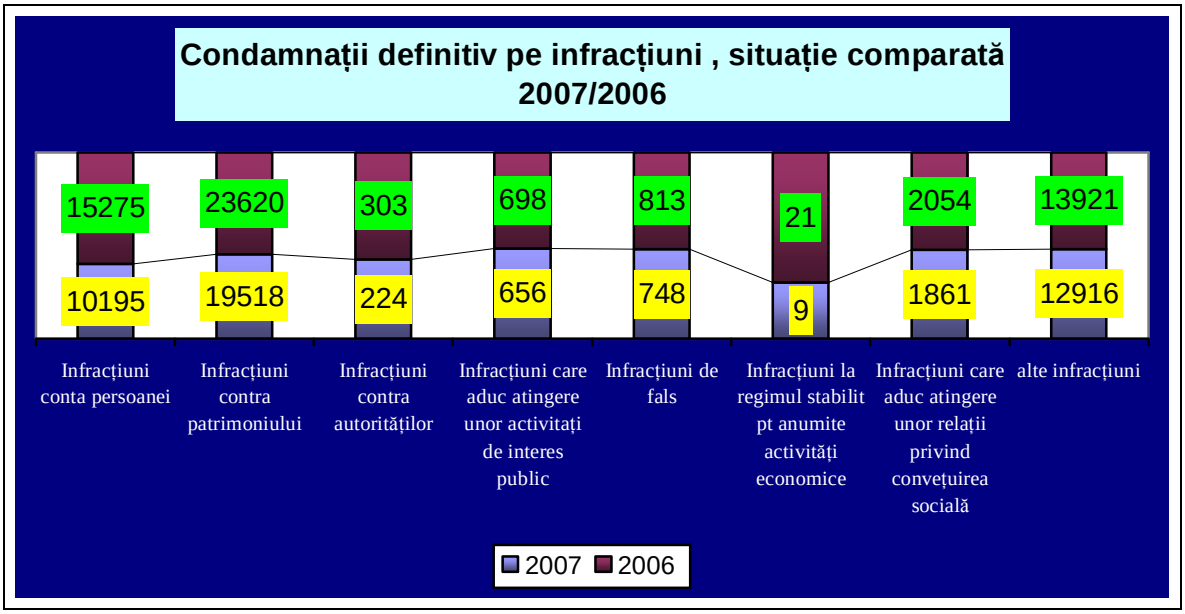
În anul 2007 au fost condamnate **9** persoane pentru săvârşirea unor infracţiuni la regimul stabilit pentru anumite activităţi economice, faţă de **21** condamnate în anul 2006.

g. Infracţiuni care aduc atingere unor relaţii privind convieţuirea socială

Numărul condamnaţilor definitiv în anul 2007 pentru săvârşirea unor astfel de infracţiuni a fost de **1.861**, faţă de **2.054** în anul **2006**, din care: 880 condamnaţi pentru *abandon de familie* în anul 2007, faţă de 1.071 în anul 2006; 555 condamnaţi pentru *ultraj contra bunelor moravuri* în anul 2007, faţă de 559 în anul 2006; 147 condamnaţi pentru *prostituţie* în anul 2006, faţă de 169 în anul 2006 şi 56 condamnaţi pentru *proxenetism*, în anul 2007, faţă de 86 în anul 2006.

h. Alte infracţiuni prevăzute în legi speciale

În anul 2007 au fost condamnate **12.916** persoane pentru astfel de infracţiuni, **faţă de 13.921 în anul 2006**, din care:1.614 condamnaţi pentru *infracţiuni prevăzute în Codul silvic* în anul 2007, faţă de 2.377 în anul 2006; 8.637 condamnaţi pentru *infracţiuni privind siguranţa circulaţiei pe drumurile publice* în anul 2007, faţă de 8.046 în anul 2006; 228 condamnaţi pentru *evaziune fiscală*, în anul 2007, faţă de 315 în anul 2006, 48 condamnaţi în anul 2007 pentru săvârşirea unor *infracţiuni prevăzute în Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea şi sancţionarea faptelor de corupţie*, faţă de 55 în anul 2006; 521 condamnaţi pentru săvârşirea unor *infracţiuni prevăzute în Legea nr.143/2000 privind combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri*, în anul 2007, faţă de 659 în anul 2006; 188 condamnaţi pentru *infracţiuni prevăzute în Legea nr.678/2001 privind prevenirea şi combaterea traficului de persoane în anul 2007*, faţă de 187 în anul 2006, 813 condamnaţi pentru săvârşirea unor *infracţiuni prevăzute în O.U.G. nr.105/2001 privind frontiera de stat a României*, în anul 2007, faţă de 1.196 în anul 2006; 7 condamnaţi pentru săvârşirea unor *infracţiuni prevăzute în Legea nr.656/2002 pentru prevenirea şi sancţionarea spălării banilor*, în anul 2007, faţă de 2 în anul 2006.

2.8.3. Structura pedepselor

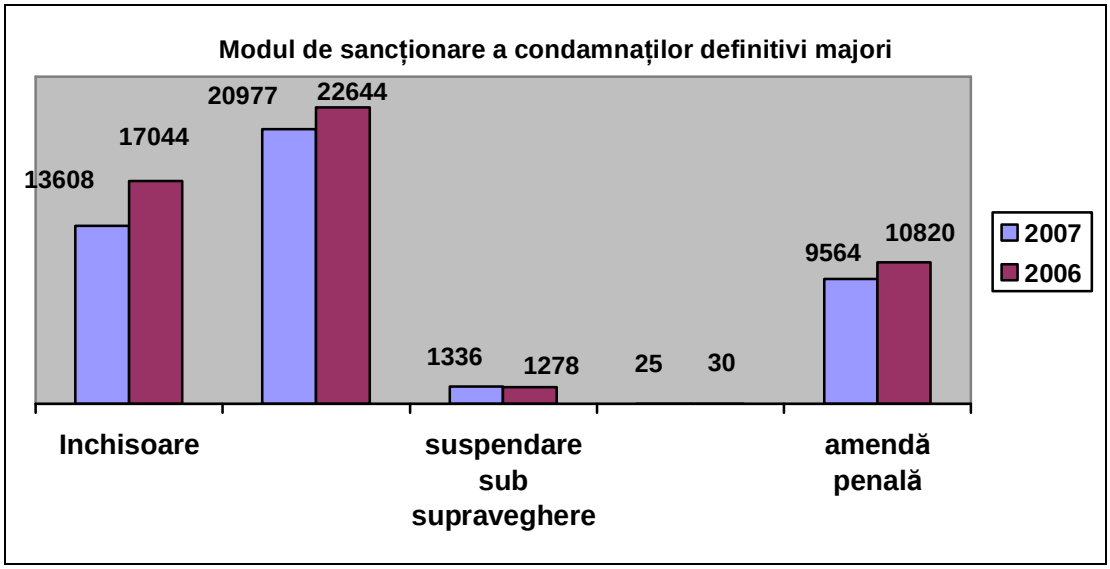
Din interpretarea datelor statisticii judiciare referitoare la structura pedepselor aplicate de către instanţele judecătoreşti în anul 2007, rezultă că, din totalul de 46.127 condamnaţi definitiv, pentru **13.608** inculpaţi s-a pronunţat **condamnarea la pedeapsa închisorii cu executarea în penitenciar**, ceea ce reprezintă un procent de **29,9 %**.

Pentru **20.977** condamnaţi la pedeapsa închisorii, instanţele au dispus **suspendarea condiţionată a executării pedepsei**, ceea ce reprezintă **46,1 %** din numărul total al condamnaţilor. De asemenea, pentru **1.336 (2,9%)** persoane s-a dispus **suspendarea pedepsei sub supraveghere**. Au fost condamnate la **pedeapsa închisorii cu executare la locul de muncă 25** persoane (0,1%).

În raport cu *durata pedepsei cu închisoarea*, predominantă este pedeapsa închisorii pe o durată *între 1-5 ani* – 9.045 persoane, ceea ce reprezintă 66,46% din condamnaţii la pedeapsa închisorii.

Un număr de 4 făptuitori au fost condamnaţi la *detenţiune pe viaţă*, iar 184 inculpaţi la pedepse de *peste 15 ani închisoare.*

În **5.162** cazuri, pedeapsa aplicată a constituit-o **amenda**[61].

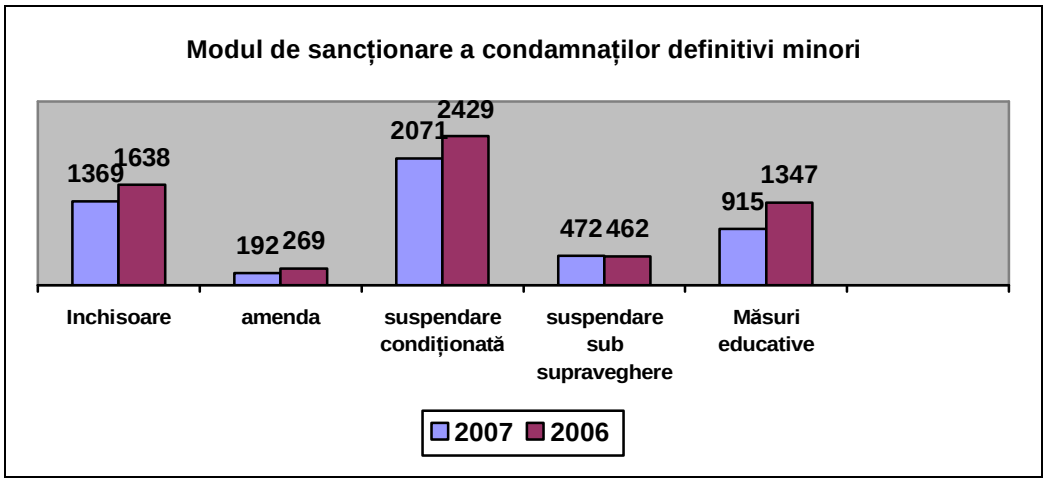

În anul 2007 au fost condamnaţi definitiv **5.019 minori**, din care 1.369 la pedeapsa *închisorii cu executare în regim de detenţie(27,2%)* şi 192 la *amendă(3,8%).* Instanţele au dispus suspendarea *condiţionată a executării pedepsei* cu închisoarea faţă de 2.027 minori(40,3%) şi *suspendarea pedepsei sub supraveghere* în 472 cazuri(9,4%).

În 915 cazuri au fost dispuse *măsuri educative(18,2%),* din care: la 310 minori delincvenţi a fost aplicată măsura educativă a mustrării, la 349 a fost aplicată pedeapsa liberării supravegheate, 252 minori au fost internaţi în centre de reeducare şi 4 internaţi într-un centru medical[62].

[61] Proporția însemnată a persoanelor condamnate la pedeapsa amenzii sau la pedeapsa închisorii fără executare efectivă într-o unitate penitenciară (suspendare condiționată, suspendare sub supraveghere sau condamnare cu executare la locul de muncă) reflectă tendința comună pe plan european de a se pune accent, cel puțin în cazul infractorilor fără antecedente penale, pe ideea reabilitării sociale a persoanei care a săvârşit o faptă penală, prin valorificarea funcției preventive a pedepsei penale, prioritar față de funcția sa represivă.

[62] Deşi reprezintă doar aproximativ un sfert din total numărul minorilor condamnați la pedeapsa închisorii cu executare într-o unitate de detenție rămâne destul de ridicat, situația, justificată în special prin caracterul grav al infracțiunilor săvârşite, reflectând incapacitatea societății de a proteja eficient persoanele minore de a veni în contact şi a se lăsa implicate în fenomenul infracțional, ceea ce impune ca strategiile de luptă împotriva criminalității organizate, în special în ceea ce privește traficul de stupefiante şi de ființe umane, să fie dublate de măsuri preventive adecvate, cu caracter educativ şi social, adaptate preocupărilor şi aspirațiilor minorilor.

2.8.4. Date generale privind victimele infracţiunilor

Victime ale infracțiunilor in anul 2007

Denumire infracțiune	**victime**	**majori**	**minori**
Infracțiuni contra persoanei, din care:	8903	8221	682
Lovirea sau alte violente	4140	4039	101
Viol	472	284	188
Infracțiuni contra patrimoniului	1986	1835	151
Infracţiuni contra autorităţii	203	202	1
Infracțiuni care aduc atingere unor activități de interes public sau altor activități reglementate de lege, din care:	163	163	0
Infracțiuni de serviciu	40	40	0
Infracțiuni la regimul stabilit pentru anumite activități economice	6	6	0

Infracţiuni care aduc atingere unor relaţii privind convieţuirea socială	2302	520	1782
Abandonul de familie	1870	151	1719
Proxenetism	50	33	17
Alte infracţiuni prevăzute de Codul penal si legi speciale	1028	792	236
Infracţiuni prevăzute de Legea 678/2001 si 252/2002	811	619	192
Total General	14591	11739	2852

2.8.5. Scurte concluzii privind evoluţia criminalităţii în anul 2007

Aşa cum s-a arătat mai sus, numărul persoanelor condamnate definitive a scăzut în România în anul 2007, păstrându-se însă la cote ridicate, peste 46.000 persoane fiind condamnate dintr-un total de 292.457 dosare penale înregistrate în cadrul aceleiaşi perioade. Scăderi importante s-au înregistrat în principal la tipurile de infracţiuni contra persoanei, contra patrimoniului şi contra autorităţii.

Nivelul cel mai ridicat al ratei criminalităţii se regăseşte în judeţul Vaslui unde predomină săvârşirea infracţiunilor contra patrimoniului, contra persoanei precum şi cele la regimul frontierei de stat.

De altfel, din structura prezentată rezultă cu claritate faptul că mai ales în zonele ţării considerate mai sărace fenomenul infracţional are o dezvoltare mai pregnantă. Se constată de asemenea, că la nivelul Municipiului Bucureşti criminalitatea are cote destul de scăzute (situându-se spre ultimele locuri la nivel naţional). Cele mai frecvente infracţiuni pentru care s-au pronunţat condamnări definitive la nivelul capitalei sunt cele de furt (208,209 C.p).

Majoritatea persoanelor implicate în fenomenul infracţional sunt persoane de sex bărbătesc, numărul femeilor implicate fiind foarte mic (în special pentru fapte contra patrimoniului).

Pe lângă sărăcie, nivelul scăzut de instruire rămâne un factor criminogen important, cele mai puţine infracţiuni fiind săvârşite de persoanele cu studii superioare.

Un alt factor deosebit de important care influenţează fenomenul criminal îl reprezintă lipsa de ocupaţie, persoanele aflate în această situaţie reprezentând cea mai importantă proporţie în numărul total al condamnaţilor.

Odată cu aderarea României la Uniunea Europeană, ţara noastră aflându-se la „frontiera" estică a acesteia este de aşteptat ca organele judiciare să se confrunte cu un nou tip de criminalitate economico-financiară, legată de accesul, gestionarea şi utilizarea fondurilor europene, precum şi cu noi aspecte ale criminalităţii organizate, precum traficul de persoane, arme sau stupefiante, precum şi cu o creştere a imigraţiei ilegale. Pentru a face faţă acestor noi provocări este vital ca organele judiciare să se integreze cât mai eficient în sistemul european de cooperare în domeniul luptei împotriva infracţionalităţii.

CAPITOLUL 3

ANALIZA CALITATIVĂ A SISTEMULUI JUDICIAR

3.1. Efectele modificărilor legislative asupra actului de justiţie şi asupra competenţelor de soluţionare a diferitelor tipuri de acţiuni în justiţie

În anul 2007 au fost adoptate o serie de acte normative care au modificat atât cadrul legal de organizare şi funcţionare a sistemului judiciar, cât şi statutul judecătorilor şi procurorilor, precum şi anumite aspecte care au legătură cu sistemul judiciar în general.

Cele mai importante acte normative care au fost adoptate în cursul anului 2007 sunt următoarele:

- Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 100/2007 pentru modificarea şi completarea unor acte normative în domeniul justiţiei;

- Legea nr. 144/2007 privind înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea Agenţiei Naţionale de Integritate;

- Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 123/2007 privind unele măsuri pentru consolidarea cooperării judiciare cu statele membre ale Uniunii Europene ;

- Legea nr. 79/2007 pentru modificarea şi completarea Codului de procedură penală ;

- Ordonanţa de urgenţă nr. 119/2007 privind măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligaţiilor de plată rezultate din contracte comerciale ;

- Legea nr. 288/2007 pentru modificarea şi completarea Codului familiei ;

- Ordonanţa de urgenţă nr. 95/2007 pentru modificarea Legii nr. 115/2007 privind responsabilitatea ministerială ;

- Ordonanţa de urgenţă nr. 87/2007 pentru modificarea Legii cetăţeniei române nr. 21/1991 ;

- Legea nr. 262/2007 pentru modificarea şi completarea legii contenciosului administrativ ;

- Legea nr. 45/2007 pentru aprobarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 27/2006 ;

- Hotărârea Guvernului nr. 829/2007 pentru aprobarea tezelor prealabile ale proiectului Codului de procedură penală ;

- Hotărârea Guvernului nr. 1527/2007 pentru aprobarea tezelor prealabile ale Codului de procedură civilă ;

- Ordonanţa de Guvern nr. 8/2007 privind salarizarea personalului auxiliar de specialitate al instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor de pe lângă acestea.

Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 100/2007 a modificat şi a completat Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările şi completările ulterioare şi Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar al instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor de pe lângă acestea, cu modificările şi completările ulterioare.

În ceea ce priveşte statutul judecătorilor şi procurorilor, acesta a fost modificat prin instituirea unei vârste unice de pensionare pentru femei şi bărbaţi – 60 de ani, instituirea unei indemnizaţii unice pentru membrii Consiliului Superior al Magistraturii, cu sau fără activitate permanentă[63] şi, în vederea facilitării cooperării cu celelalte State Membre ale Uniunii Europene, precum şi pentru buna îndeplinire a obligaţiilor care revin României în cadrul diverselor organizaţii europene sau internaţionale, au fost instituite reglementări cu privire la drepturile care se acordă magistraţilor detaşaţi în străinătate pentru acţiuni în interesul serviciului, precum şi la unele condiţii ale participării la astfel de misiuni.

O altă modificare importantă, vizând prevenirea unei crize de personal la nivelul instanţelor şi parchetelor, ca urmare a instituirii unei vârste unice de pensionare a judecătorilor şi procurorilor, constă în reglementarea posibilităţii menţinerii în funcţie a magistraţilor până la vârsta de 65 de ani, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, precum şi prin reintroducerea în Legea nr.303/2004 a posibilităţii reîncadrării acestora..

Pe de altă parte, a fost lărgită noţiunea de „vechime în magistratură”, în principal prin includerea în cadrul acesteia a perioadei în care o persoană a ocupat funcţia de ofiţer de poliţie judiciară cu studii superioare juridice, personal de probaţiune cu studii superioare juridice sau alte funcţii de specialitate juridică în cadrul anumitor instituţii sau organizaţii, permiţându-se astfel o lărgire a plajei de selecţie pentru concursurile de admitere în magistratură care impun condiţia unei vechimi de cel puţin 5 ani şi care, în ultimii ani, au furnizat rezultate dezamăgitoare în ceea ce priveşte ocuparea posturilor vacante.

În sfârşit, este de menţionat că, urmare şi a unor observaţii critice din Raportul din anul 2007 al Comisiei Europene, actul normativ menţionat abrogă prevederile Legii nr.303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, care reglementau o procedură excepţională de numire fără concurs în funcţia de judecător sau procuror[64].

Legea nr. 304/2004, republicată, a fost completată prin introducerea unui nou articol, art. 134^1, care prevede posibilitatea ocupării pe perioadă nedeterminată a posturilor de judecător şi procuror vacante

[63] Pentru amănunte asupra modificărilor menționate a se vedea și secțiunea 1.1.
[64] Conform art.VII din Ordonanță abrogarea acestor dispoziții din Legea nr.303/2004 va opera începând cu data de 01.06.2008.

temporar la instanţe şi parchete ca urmare a detaşării titularilor, a alegerii ca membrii ai Consiliului Superior al Magistraturii, a numirii într-o funcţie de conducere etc. Posturile din fondul de rezervă se utilizează numai atunci când, la întoarcerea magistratului, nu există nici un post vacant la instanţa sau parchetul respectiv.

De asemenea, în vederea asigurării egalităţii de tratament şi accesului liber al candidaţilor la ocuparea acestor funcţii, din procedura de numire a directorului şi directorului adjunct al Institutului Naţional al Magistraturii a fost eliminată condiţia formulării propunerii de candidatură de către Consiliul ştiinţific al Institutului[65].

Legea nr. 567/2004 privind personalul auxiliar de specialitate al instanţelor şi parchetelor a fost modificată în principal prin instituirea unei vârste unice de pensionare pentru femei şi bărbaţi, modificare similară cu cea adusă statutului judecătorilor şi procurorilor şi prin redefinirea noţiunii de vechime în specialitate, prin includerea în această sferă şi a altor profesii.

Legea nr. 144/2007, cu modificările şi completările ulterioare, reglementează organizarea şi funcţionarea unei autorităţi independente, cu activitate permanentă, cu atribuţii în ceea ce priveşte controlul declarării averilor, declararea şi verificarea intereselor şi a incompatibilităţilor în exercitarea demnităţii şi a funcţiei publice – Agenţia Naţională de Integritate..

În ceea ce priveşte declararea averilor, incompatibilităţile şi conflictele de interese, trebuie precizat că dispoziţiile actului normativ se aplică şi magistraţilor, elemente de noutate constând în posibilitatea declanşării procedurii de control sau verificare la sesizarea oricărei persoane sau chiar din oficiu, unificarea regimului declaraţiilor de avere şi de interese sub aspectul termenului şi locului de depunere, al termenului de actualizare, precum şi a operaţiunilor de prelucrare a declaraţiilor etc.

Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 123/2007 reglementează procedura de trimitere în statele membre ale Uniunii Europene sau în state terţe a unor magistraţi de legătură, în aplicarea Acţiunii comune din 22 aprilie 1996, adoptată de Consiliu în temeiul art. K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, privind crearea unui cadru pentru schimbul de magistraţi de legătură, în scopul îmbunătăţirii cooperării judiciare între statele membre ale Uniunii Europene.

Actul normativ reglementează funcţiile şi atribuţiile magistratului de legătură, drepturile şi obligaţiile acestuia în statul în care este trimis, precum şi procedura de trimitere a magistraţilor de legătură.

Prin aceeaşi ordonanţă de urgenţă sunt reglementate numirea , statutul şi atribuţiile membrului naţional român la Eurojust, precum şi relaţiile dintre Eurojust şi autorităţile române.

[65] Idem.

Legea nr. 79/2007 a modificat Codul de procedură penală în ceea ce priveşte efectuarea urmăririi penale în cazul infracţiunilor săvârşite de avocaţi, notari publici şi executori judecătoreşti, în sensul stabilirii competenţei materiale a parchetelor de pe lângă curţile de apel. Motivarea acestei modificări legislative constă în faptul că prestigiul profesiilor în cauză impune un nivel corespunzător al instituţiilor care cercetează asemenea fapte, iar o competenţă materială de acest nivel asigură o protecţie sporită a intereselor cetăţenilor care beneficiază de serviciile avocaţilor, notarilor ori executorilor judecătoreşti.

Ordonanţa de urgenţă nr. 119/2007 reglementează o procedură specială aplicabilă creanţelor certe, lichide şi exigibile ce reprezintă obligaţii de plată a unor sume de bani care rezultă din contracte comerciale.

Actul normativ stabileşte competenţa materială de judecare a cererii de plată a preţului în sarcina instanţei competente să judece fondul cauzei în primă instanţă, precizând că în asemenea cazuri nu este necesară parcurgerea, în prealabil, a etapei concilierii directe prevăzute în Codul de procedură civilă.

Dispoziţiile referitoare la procedura specială şi urgentă prevăzute în cuprinsul ordonanţei de urgenţă reprezintă transpunerea în dreptul intern a Directivei nr. 2000/35/CE a Parlamentului European şi a Consiliului privind combaterea întârzierii plăţilor în tranzacţiile comerciale.

Legea nr. 288/2007 a modificat Codul familiei prin recunoaşterea dreptului mamei şi al copilului de a introduce acţiunea în tăgada paternităţii, drept care anterior era recunoscut numai soţului[66]. O importantă modificare adusă prin acest act normativ constă în reglementarea vârstei minime de căsătorie, de 18 ani, pentru ambii soţi, în vederea eliminării discriminării cu privire la exercitarea drepturilor civile şi electorale, precum şi pentru asigurarea respectării egalităţii de şanse şi de tratament între femei şi bărbaţi.

Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 95/2007 a modificat Legea nr. 115/1999 privind responsabilitatea ministerială, în principal, în ceea ce priveşte componenţa comisiei speciale prevăzute la art. 13 din lege. Potrivit acestui act normativ comisia va fi formată din 5 judecători numiţi prin decret al Preşedintelui României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, pentru un mandat de 3 ani.

Trebuie precizat că, prin **Decizia nr. 1133 din 27 noiembrie 2007 Curtea Constituţională a admis excepţia de neconstituţionalitate ridicată direct de Avocatul Poporului, în temeiul art. 146 lit. d) teza a doua din Constituţie, şi a constatat că art. 16 din Legea nr. 115/1999 privind responsabilitatea ministerială şi Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 95/2007 pentru modificarea Legii nr. 115/1999 sunt neconstituţionale.**

[66] Soluţia anterioară a Codului Familiei, potrivit căreia acţiunea în tăgăduirea paternităţii putea fi promovată numai de prezumtivul tată a fost declarată neconstituţională, dreptul mamei şi copilului de a introduce o astfel de cerere de chemare în judecată fiind, astfel, recunoscută de instanţe chiar şi anterior modificării legislative.

Ordonanţa de urgenţă nr. 87/2007 pentru modificare Legii privind cetăţenia română prevede înlocuirea actualei Comisii pentru cetăţenie, formată din 5 judecători, potrivit Legii nr. 21/1991, cu o comisie formată din personal de specialitate juridică din cadrul Ministerului Justiției, precum şi transformarea acestei comisii într-o entitate cu activitate permanentă.. Modificarea adusă răspunde atât cerințelor de creştere a celerităţii în instrumentarea acestor dosare, cât şi priorităţii degrevării judecătorilor de atribuţiile care nu au legătură cu activitatea de judecată.

Alte modificări vizează autoritatea de stat care acordă sau aprobă pierderea cetăţeniei, prin înlocuirea Guvernului cu Ministerul Justiției, precum şi instituirea unor elemente de noutate în ceea ce priveşte procedura acordării sau redobândirii cetăţeniei române.

Legea nr. 262/2007 a modificat şi a completat legea contenciosului administrativ sub mai multe aspecte, inclusiv în ceea ce priveşte definirea unor termeni utilizaţi în cuprinsul actului normativ. Una dintre cele mai importante modificări constă în aceea că legalitatea unui act administrativ unilateral cu caracter individual, indiferent de data emiterii acestuia, poate fi cercetată oricând în cadrul unui proces, pe cale de excepție, din oficiu sau la cererea părții interesate. Altă modificare importantă vizează modificarea dispozițiilor privind compunerea completului de judecată care, în cazul litigiilor privind actele administrative emise sau încheiate de autorităţile publice locale şi judeţene, precum şi cele care privesc taxe şi impozite, contribuţii, datorii vamale şi accesorii ale acestora, este format din 2 judecători. De asemenea, în cazul formulării acțiunii în contencios administrativ de către anumiți titulari, prevăzuți de lege, sau a cererilor care vizează unele încălcări de dreptul printr-o ordonanţă sau dispoziţii dintr-o ordonanţă a fost suprimată cerinţa formulării plângerii prealabile, iar în materia contractelor administrative formularea plângerii prealabile a fost asimilată parcurgerii procedurii de conciliere directă.

Legea nr. 45/2007 a aprobat Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 27/2006, cu unele modificări şi completări, cele mai importante fiind dispozițiile referitoare la acordarea sporului de vechime în muncă şi a primei de concediu pentru judecători şi procurori. Astfel, la art. 4^1 s-a prevăzut expres că, pentru vechimea în muncă, judecătorii, procurorii, personalul asimilat acestora şi magistrații-asistenți beneficiază de un spor de vechime calculat la indemnizaţia de încadrare brută lunară, corespunzător timpului efectiv lucrat în program normal de lucru, cu precizarea că acest spor se ia în calcul la acordarea, recalcularea şi actualizarea pensiilor şi altor drepturi de asigurări sociale, precum şi a oricăror alte drepturi ce se determină pe baza veniturilor salariale.

La art.24^1 s-a prevăzut dreptul personalului salarizat potrivit ordonanţei de urgenţă la o primă de concediu egală cu indemnizaţia de încadrare brută lunară din luna anterioară plecării în concediu.

Este important să amintim că prin aceeaşi lege s-a acordat judecătorilor, procurorilor şi celorlalte categorii de personal salarizate potrivit ordonanţei de urgenţă, dreptul de a beneficia, pe perioada invalidităţii, la cerere, de o pensie egală cu 80% din indemnizaţia de încadrare brută lunară avută la data survenirii invalidităţii, dacă pierderea totală sau parţială a capacităţii de muncă a survenit din alte cauze decât cele prevăzute la art. 27 alin. (1) şi (2) din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 27/2006, neimputabile salariatului. Precizăm că, în reglementarea anterioară, judecătorii, procurorii, personalul asimilat acestora şi magistraţii-asistenţi beneficiau de pensie de invaliditate în condiţiile legii speciale, numai în cazul în care îşi pierdeau total sau parţial capacitatea de muncă în urma săvârşirii împotriva lor a unor fapte prevăzute de legea penală, în timpul sau în legătură cu serviciul[67].

Ordonanţa Guvernului nr. 8/2007 reglementează salarizarea personalului auxiliar din cadrul instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor de pe lângă acestea, precum şi din cadrul altor unităţi din sistemul justiţiei.

Principalele prevederi au în vedere modificările substanţiale în ceea ce priveşte cariera personalului auxiliar de specialitate, aduse atât prin Legea nr. 567/2004, cât şi prin Legea nr. 17/2006 şi vizează stabilirea coeficienţilor de multiplicare pentru noile categorii de personal auxiliar de specialitate prevăzute de Legea nr. 17/2006, stabilirea unei salarizări corespunzătoare pentru grefierii dactilografi care au fost încadraţi ca grefieri, posibilitatea definitivării în funcţie a personalului auxiliar de specialitate încadrat pe bază de concurs pe posturi vacante temporar, indexarea salariilor personalului auxiliar[68].

Prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2007 au fost aprobate Tezele prealabile ale Codului de procedură penală, precizându-se intenţia de a modifica în mod corespunzător, prin viitorul cod de procedură penală, toate soluţiile devenite desuete sau care au evidenţiat o serie de anomalii în practică şi de a introduce soluţii noi, bazate pe experienţe comparative pozitive sau orientate către efecte favorabile, ca urmare a studiului doctrinei dreptului procesual penal din sistemul intern şi din sistemele europene.

Actul normativ precizează obiectivele urmărite de noul cod şi reflectă concepţia generală, principiile, noile orientări şi principalele soluţii în privinţa regulilor de bază ce guvernează procesul penal, organele

[67] Dispoziţiile actului normativ menţionat nu rezolvă însă problema judecătorilor sau procurorilor pensionaţi pentru incapacitate de muncă temporară(decizia de pensionare fiind supusă revizuirii periodice). Astfel, conform dispoziţiilor Legii nr.303/2004 pensionarea este o cauză de eliberare din funcţie a judecătorului sau procurorului, iar legea nu prevede posibilitatea magistratului pensionat pentru incapacitatea temporară de muncă (invaliditate nepermanentă) de a reveni în funcţie în cazul însănătoşirii. Soluţia echitabilă ar fi pentru aceste cazuri suspendarea din funcţie pentru motive neimputabile, pentru perioada pensionării temporare, legea nereglementând însă o astfel de soluţie decât pentru cazul bolii psihice

[68] Indexările salariale rezultate din aplicarea prevederilor acestui act normativ au fost considerate insuficiente de unele organizaţii sindicale ale personalului auxiliar, în cursul anului 2007 declanşându-se sporadic, pe plan local, unele acţiuni de tipul grevei japoneze sau chiar a grevei propriu-zise pe o perioadă de câteva ore, cu asigurarea funcţionării serviciului public al justiţiei.

judiciare şi competenţa acestora, desfăşurarea procesului penal, regimul măsurilor preventive, probele şi mijloacele de probă.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 1527/2007 au fost aprobate Tezele prealabile ale Codului de procedură civilă, fiind stabilite principiile, orientările şi soluţiile legislative preconizate pentru noul cod de procedură civilă, în ceea ce priveşte redefinirea competenţei materiale, procedura de citare şi comunicare a actelor, procedura contencioasă, căile de atac, procedura pentru unificarea practicii judiciare, arbitrajul, executarea silită, procedurile speciale, procesul civil internaţional.

Concepţia noului cod de procedură civilă porneşte de la imperativele unei justiţii moderne, adaptate aşteptărilor sociale şi a creşterii calităţii activităţii acestui serviciu public.

Efectele modificărilor legislative din cursul anului 2007 asupra actului de justiţie au fost percepute în mod diferit de judecători şi procurori[69].

Opinia majoritară la nivelul instanţelor judecătoreşti a fost aceea că modificările legislative survenite au avut **o influenţă pozitivă** sau **mai degrabă o influenţă pozitivă** asupra actului de justiţie. Există însă şi instanţe care au răspuns în sensul că **influenţa este mai degrabă negativă.** De remarcat că **foarte puţine instanţe au apreciat ca fiind în mod cert negativă influenţa** modificărilor legislative asupra actului de justiţie.

În ceea ce priveşte parchetele, se poate constata o percepţie diferită asupra modificărilor legislative survenite în cursul anului 2007, opinia majoritară fiind în sensul că aceste au avut o influenţă **mai degrabă negativă sau negativă** (cu certitudine) asupra actului de justiţie, opinia contrară fiind îmbrăţişată de foarte puţine unităţi de parchet.

O explicaţie posibilă a percepţiei diferite a instanţelor şi parchetelor asupra aspectelor menţionate ar putea consta că la nivelul parchetelor s-au resimţit pe deplin în anul 2007 efectele unor modificări de competenţă operate formal încă din anul anterior, care au dus la creşterea volumului de activitate, în special fiind vorba de desfiinţarea procedurii plângerii prealabile adresate direct instanţei de judecată pentru anumite categorii de infracţiuni[70]. Pe de altă parte, în cursul anului 2007 s-au intensificat dezbaterile în spaţiul public privind statutul procurorului, iar activitatea parchetelor a fost supusă anumitor critici, în cazuri deosebit de mediatizate, fie ca urmare a declarării ca neconstituţionale a anumitor prevederi legale, ceea ce a impus

[69] Datele au fost sintetizate de către Direcţia Legislaţie, Documentare şi Contencios pe baza răspunsurilor transmise de către instanţele judecătoreşti şi parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare redactării Raportului privind starea justiţiei 2007.

[70] Anterior, pentru anumite infracţiuni considerate de complexitate redusă, dar extrem de frecvente în practică, precum lovirea sau alte violenţe, ameninţarea, insulta, abuzul de încredere etc., acţiunea penală se punea în mişcare la plângerea prealabilă adresată de persoana vătămată direct instanţei de judecată, fără a se emite rechizitoriu. În prezent, pentru toate categoriile de infracţiuni învestirea instanţei de judecată se face de către parchet, prin rechizitoriu.

refacerea urmării penale în cauze aflate în atenţia publicului, fie ca urmare a restituirii unor cauze de către instanţele sesizate cu judecarea acestora.

3.2. Repartizarea aleatorie a cauzelor

Şi în anul 2007 s-a continuat aducerea la îndeplinire a măsurilor cuprinse în Planul de acţiune stabilit prin Strategia de reformă a sistemului judiciar, inclusiv prin verificarea modului de funcţionare a sistemului de distribuire aleatorie a cauzelor.

S-a constatat că, în anul 2007, a fost adusă la îndeplinire dispoziţia articolului 99^4 din Regulamentul de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti referitoare la folosirea aplicaţiei ECRIS în distribuirea aleatorie a cauzelor în sistem informatic[71].

3.2.1. Aspecte constatate în urma controalelor tematice efectuate de Inspecţia Judiciară de pe lângă Plenul Consiliului Superior al Magistraturii

S-au efectuat controale tematice privind funcţionarea, în concret, a aplicaţiei ECRIS şi a modului în care se respectă dispoziţiile ce reglementează repartizarea aleatorie a dosarelor.

Verificările Inspecţiei judiciare – Serviciul de inspecţie judiciară pentru judecători s-au efectuat în baza Hotărârii nr. 144/29.03.2007 şi Hotărârii nr. 432/18.10.2007 ale Secţiei pentru judecători, în perioadele aprilie – mai 2007 şi respectiv, noiembrie 2007, la toate instanţele din ţară.

La Curţile de Apel Alba-Iulia, Braşov, Bucureşti, Cluj, Craiova, Timişoara, Oradea şi Suceava verificările au fost efectuate de inspectorii judiciari, iar la Curţile de Apel Bacău, Constanţa, Iaşi, Galaţi, Ploieşti, Piteşti şi Târgu Mureş, de către judecători anume desemnaţi de la alte instanţe.

Rezultatele controalelor efectuate în primul semestru al anului 2007 au fost consemnate în rapoartele Inspecţiei Judiciare ale căror concluzii au fost aprobate de Secţia pentru judecători din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

Întrucât aspectele rezultate din verificări nu au evidenţiat grave deficienţe în funcţionarea sistemului de repartizare aleatorie a dosarelor la instanţe, controlul tematic programat pentru semestrul II – 2007 s-a realizat

[71] Facem precizarea că instanţele militare nu au fost incluse în procesul de informatizare a instanţelor judecătoreşti, desfăşurat în anii 2005-2006, astfel încât la nivelul acestor instanţe nu este utilizată aplicaţia informatică ECRIS pentru gestionarea dosarelor şi repartizarea aleatorie. Potrivit Regulamentului de ordine interioară a instanţelor judecătoreşti, în lipsa posibilităţii repartizării cauzelor în sistem informatic, aceasta se realizează tot în mod aleatoriu, potrivit unui sistem denumit „sistemul ciclic de repartizare".

prin accesarea portalului instanţelor, respectiv a conturilor de acces create în acest scop şi pe baza situaţiilor statistice transmise de curţile de apel.

În ceea ce priveşte Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi Curtea Militară de Apel, verificările având acest obiectiv au fost efectuate de judecători desemnaţi de colegiile de conducere ale instanţelor.

Concluziile desprinse din conţinutul rapoartelor de control relevă respectarea, în general, a normelor ce reglementează activitatea de distribuire pe criterii obiective a dosarelor şi continuitatea completului de judecată pe parcursul soluţionării cauzelor.

Deficienţele se referă, în continuare, la imposibilitatea păstrării numărului unic de dosar pe parcursul tuturor stadiilor procesuale, imposibilitate generată de limitele tehnice de funcţionare ale aplicaţiei ECRIS.

Astfel, în cazul casării sau desfiinţării hotărârilor cu trimitere spre rejudecare, a judecării recursurilor declarate împotriva încheierilor prin care s-a dispus în acelaşi dosar asupra măsurilor preventive şi a procedurii insolvenţei s-a constatat imposibilitatea repartizării aleatorii în sistem informatic, întrucât în aplicaţia ECRIS figura deja numărul unic al dosarului, motiv pentru care s-a recurs la repartizarea aleatorie a respectivelor cauze prin metoda sistemului ciclic sau prin introducere în sistem informatic sub un nou număr de dosar ori prin adiţionarea unei cifre la numărul unic iniţial.

O altă problemă legată tot de utilizarea programului informatic ECRIS o constituie insuficienţa obiectelor prevăzute în lista de repartizare a cauzelor[72].

Acest fapt determină, uneori, o calificare greşită a cererii de chemare în judecată cu consecinţe directe asupra gradului de complexitate atribuit cauzei şi a duratei primului termen de judecată.

Din acest motiv, în rapoartele Inspecţiei judiciare s-a menţionat ca necesară suplimentarea Nomenclatorului privind obiectul cauzelor înregistrate pe rolul instanţelor cu toate tipurile de acţiuni existente în practică.

Alte constatări au vizat neîntocmirea în programul informatic a unor registre privind modificările operate în repartizarea aleatorie a cauzelor şi securizarea datelor introduse în aplicaţia ECRIS.

De asemenea, unele deficienţe s-au constatat şi asupra modului în care a fost organizată activitatea instanţelor pentru punerea în aplicare a dispoziţiilor referitoare la repartizarea aleatorie a cauzelor.

Aceste constatări au avut în vedere modul de programare a judecătorilor în şedinţele de judecată, inclusiv în perioada vacanţei judecătoreşti, listele de permanenţă pentru cazuri de absenţă din instanţă a judecătorilor titulari şi redistribuirea dosarelor în vederea respectării principiului continuităţii completului.

[72] În vederea remedierii acestei deficienţe, precum şi pentru a se asigura o repartizare echilibrată, att sub aspect numeric, cât şi sub aspectul complexităţii, a cauzelor între diferitele complete de judecată, prin Hotărârea nr.830a/28.11.2007 s-au stabilit gradele de complexitate unice naţionale a obiectelor cuprinse în nomenclatoarele din cadrul aplicaţiei informatice ECRIS..De asemenea, prin Hotărârea Plenului CSM nr.131/08.02.2008 au fost completate aceste grade de complexitate unice. Măsura urmează a fi implementată odată cu definitivarea aplicaţiei informatice ECRIS 4.0, aflată în prezent în faza de testare.

Ca măsură de îmbunătăţire a modului de punere în practică a sistemului informatic, Consiliul Superior al Magistraturii a dispus comunicarea către instanţe a rapoartelor de control ce au fost întocmite în urma verificărilor tematice.

3.2.2. Percepţia instanţelor judecătoreşti asupra modului de funcţionare a sistemului informatic de repartizare aleatorie a cauzelor[73]

Principalul avantaj al utilizării sistemului informatic aleatoriu de repartizare constă, în opinia instanţelor judecătoreşti, în faptul că repartizarea cauzelor între completele de judecată devine astfel un proces transparent, de natură să elimine, în principiu, suspiciunile părţilor. De asemenea, sistemul asigură o repartizare echilibrată a cauzelor între completele de judecată *din punct de vedere numeric.*

Într-o proporţie mult mai mică instanţele au subscris şi la afirmaţia potrivit căreia sistemul informatic asigură şi o repartizare echilibrată a cauzelor între complete în raport de *obiectul şi complexitatea acestora*[74].

În ceea ce priveşte vulnerabilităţile, principalele deficienţe ale sistemului informatic de repartizare în opinia curţilor de apel se ivesc în domeniul rezolvării unor incidente procedurale sau în cazul trimiterii cauzelor spre rejudecare, aspecte reţinute şi prin controalele efectuate de către Inspecţia Judiciară.

Pe lângă această vulnerabilitate, şi cu o frecvenţă relativ apropiată, tribunalele şi judecătoriile au semnalat şi că sistemul informatic nu asigură în unele cazuri repartizarea echilibrată între completele de judecată în funcţie de toate cele 3 criterii fundamentale – număr, obiect şi complexitate -, tinzând să valorifice numai unul dintre acestea (spre exemplu, între două complete de judecată unuia i se repartizează doar 2 cauze, dar cu indice de complexitate 10 fiecare, în timp ce al doilea primeşte 10 cauze, cu indice de complexitate 1 fiecare).

Într-o proporţie mult mai redusă, dar semnificativă cel puţin la nivelul judecătoriilor, s-a semnalat şi posibilitatea ca sistemul să fie „păcălit" cu privire la alegerea unui anumit complet, având uneori caracter previzibil[75].

Alte deficienţe semnalate au privit aspecte precum imposibilitatea generării prin sistemul ECRIS a unor formulare tipizate, imposibilitatea păstrării numărului unic de dosar în unele situaţii şi împrejurarea că sistemul nu distinge între cauzele cu şi fără inculpaţi arestaţi, distribuind cauzele penale fără arestaţi pe ziua de şedinţă a completului penal specializat în judecarea cauzelor cu arestaţi.

---

[73] Datele au fost sintetizate pe baza răspunsurilor furnizate de instanţe la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii Raportului privind starea justiţiei. Reamintim că aplicaţia informatică ECRIS nu este funcţională la instanţele militare, care nu au fost cooptate alături de celelalte instanţe în procesul de informatizare realizat,în principal, pe parcursul anilor 2005-2006.

[74] Această problemă va fi rezolvată prin implementarea gradelor de complexitate unice naţionale ale obiectelor din nomenclatorul ECRIS. A se vedea în acest sens şi nota de subsol nr.72.

[75] Spre exemplu, o instanţă a semnalat că s-au observat unele "constanţe" ale sistemului în funcţie de iniţiala numelui părţilor. În alte cazuri s-a constatat că, în anumite zile ale săptămânii, sistemul distribuie cu predilecţie cauzele nou-înregistrate către anumite complete.

Din faptul că judecătoriile au semnalat mai multe deficienţe ale sistemului informatic de repartizare aleatorie poate fi trasă concluzia că acesta este mai vulnerabil la instanţele cu un număr de judecători mai redus, la care asigurarea repartizarea aleatorie a cauzelor cu respectarea concomitentă a principiului continuităţii completului, a specializării judecătorilor şi cu evitarea situaţiilor de incompatibilitate este mai dificilă.

Pe de altă parte, la instanţele mari, posibilităţile ca sistemul de repartizare să fie previzibil este mult mai redusă, dar creşte frecvenţa situaţiilor în care cauzele sunt repartizate dezechilibrat după obiect şi complexitate între complete, precum şi a ipotezelor în care păstrarea numărului unic al dosarului este împiedicată de limitările aplicaţiei informatice.

Această situaţie presupune necesitatea dezvoltării în continuare a aplicaţiei ECRIS, cu remedierea deficienţelor constatate. Este însă imperios necesară o reacţie mai promptă din partea administratorului aplicaţiei[76] în vederea corectării erorilor aplicaţiei, fie că acestea sunt semnalate în rapoartele Inspecţiei Judiciare ale Consiliului Superior al Magistraturii, fie că sesizarea provine direct din partea instanţelor judecătoreşti. Astfel, în cursul anului 2007, numai 6 curţi de apel, aproximativ o treime dintre tribunale şi relativ 50% dintre judecătorii au semnalat că unele vulnerabilităţi constatate ale sistemului informatic de repartizare aleatorie au fost remediate.

În ceea ce priveşte stabilirea gradelor de complexitate ale obiectelor în funcţie de care se face repartizarea informatică, într-o proporţie covârşitoare instanţele judecătoreşti au optat pentru soluţia stabilirii acestora la nivel naţional, de către Consiliul Superior al Magistraturii; în acest sens, gradele de complexitate unice la nivel naţional au fost stabilite prin Hotărârea Plenului CSM nr.830a/2007 şi completate în luna februarie 2008. O singură curte de apel şi un număr foarte redus dintre celelalte instanţe au optat pentru stabilirea acestora la nivelul fiecărei instanţe judecătoreşti în parte.

3.3. Durata de soluţionare a cauzelor

O componentă esenţială a dreptului fundamental al oricărei persoane, fizice sau juridice, la un proces echitabil, drept consacrat atât de legea fundamentală a României, cât şi de Convenţia Europeană a Drepturilor Omului[77], o constituie soluţionarea cauzei sale de către o instanţă independentă şi imparţială şi într-un termen rezonabil.

[76] Direcţia Tehnologia Informaţiei din Ministerul Justiţiei.

[77] Potrivit art. 6 alin. 1 din Convenţia europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil (…) şi într-un termen rezonabil a cauzei sale (…). Acelaşi principiu este prevăzut şi de art. 21 alin. 3 din Constituţia României.

În aprecierea Curţii Europene a Drepturilor Omului, care a dezvoltat o vastă jurisprudenţă în materie, din care o parte importantă, din păcate, se referă la cauzele împotriva României, caracterul rezonabil al duratei de soluţionare a unei cauze nu este determinat prin raportare la un standard abstract, ci prin luarea în considerare a tuturor circumstanţelor cauzei: normele procedurale interne, atitudinea instanţei, dar şi conduita părţilor şi a apărătorilor acestora, complexitatea în concret a cauzei sau a probatoriului ce se impune administrat, caracterul unitar sau neunitar al jurisprudenţei instanţelor naţionale în materie etc.

De asemenea, prin durata procesului se arată în vedere nu numai durata procedurii judiciare propriu-zise (respectiv cât timp a fost judecată cauza în fond şi în căile de atac), dar şi aspecte anterioare (respectiv, spre exemplu, durata excesivă a unei proceduri prealabile cu caracter administrativ pe care reclamantul era obligat să o parcurgă, suspendarea dreptului reclamantului de a-şi valorifica în justiţie pentru o anumită perioadă dreptul pretins, stabilită printr-o dispoziţie legislativă, stabilirea în sarcina reclamantului a unor obligaţii cu caracter excesiv şi disproporţionat pe care reclamantul era ţinut să le îndeplinească înainte de a putea promova o acţiune judecătorească) sau posterioare (în noţiunea de proces Curtea de la Strasbourg include în mod constant faza *executării* hotărârii judecătoreşti obţinute şi a altui titlu executoriu; de altfel, în jurisprudenţa recentă a Curţii se stabileşte obligaţia statului de a executa de bună voie şi imediat o creanţă certă constatată în sarcina sa printr-un titlu executoriu, fără a se mai cere reclamantului să fi declanşat executarea silită şi,uneori, chiar dacă executarea creanţei sale s-a prescris) desfăşurării acesteia duratei acesteia.

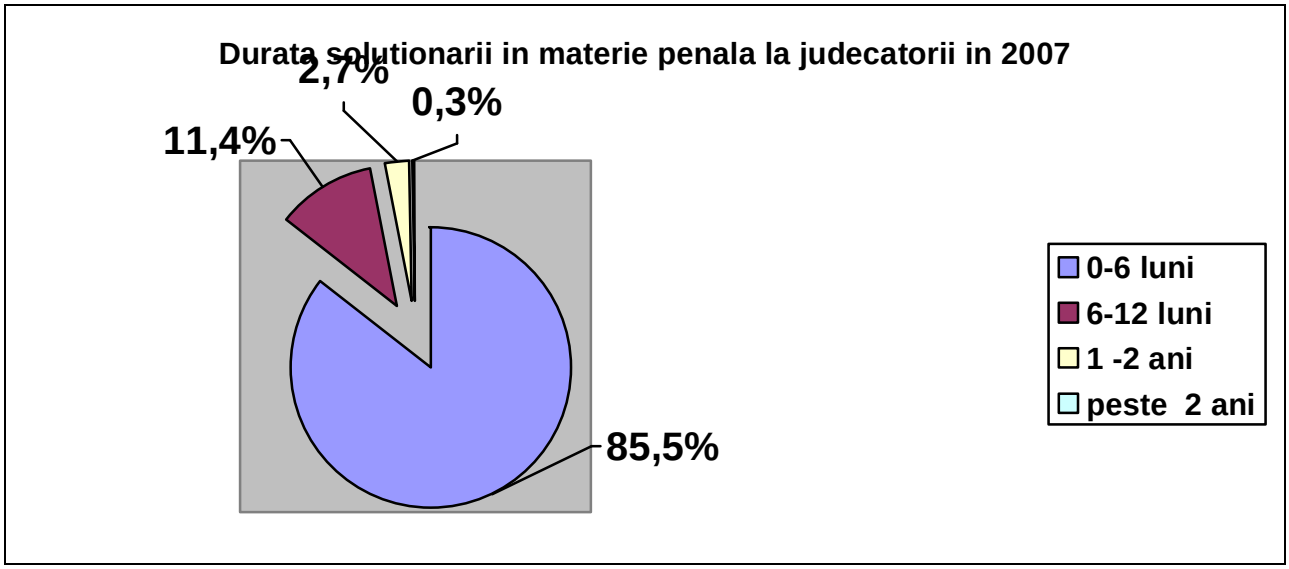
Din exemplele prezentate rezultă că a imputa depăşirea unui termen rezonabil în soluţionarea anumitor cauze exclusiv organelor judiciare constituie o abordare eronată. Provocarea depăşirii termenului rezonabil de soluţionare a unei cauze poate avea la fel de bine la bază conduita culpabilă şi delăsarea manifestată de instanţă sau de procuror în soluţionarea cauzei, dar şi o dispoziţie legislativă care îngreunează excesiv ritmul de desfăşurare a procedurii judiciare în anumite materii, cât şi conduita culpabilă a unor autorităţi publice din sfera executivului sau refuzul acestora de a valorifica dreptul reclamantului.

Rezultă aşadar că respectarea dreptului persoanei la soluţionarea cauzei sale într-un termen rezonabil, ca şi respectarea dreptului, cu un conţinut complex, la un proces echitabil, trebuie să aibă la bază cooperarea între toate puterile statului şi un mecanism de parteneriat şi colaborare a acestora. În mod corelativ, în cadrul aceluiaşi mecanism trebuie să se identifice şi să se valorifice principalele măsuri pentru diminuarea duratei de soluţionare a cauzelor, desfăşurarea cu celeritate a proceselor constituind un indice de performanţă vital pentru sistemul judiciar şi o cale importantă de a asigura încrederea publică în justiţie, cu condiţia, fără îndoială, ca obţinerea celerităţii să nu se obţină prin diminuarea garanţiilor procesuale ale părţilor sau prin încălcarea drepturilor acestora.

3.3.1. Date statistice[78] privind durata de soluţionare a cauzelor la nivelul instanţelor judecătoreşti

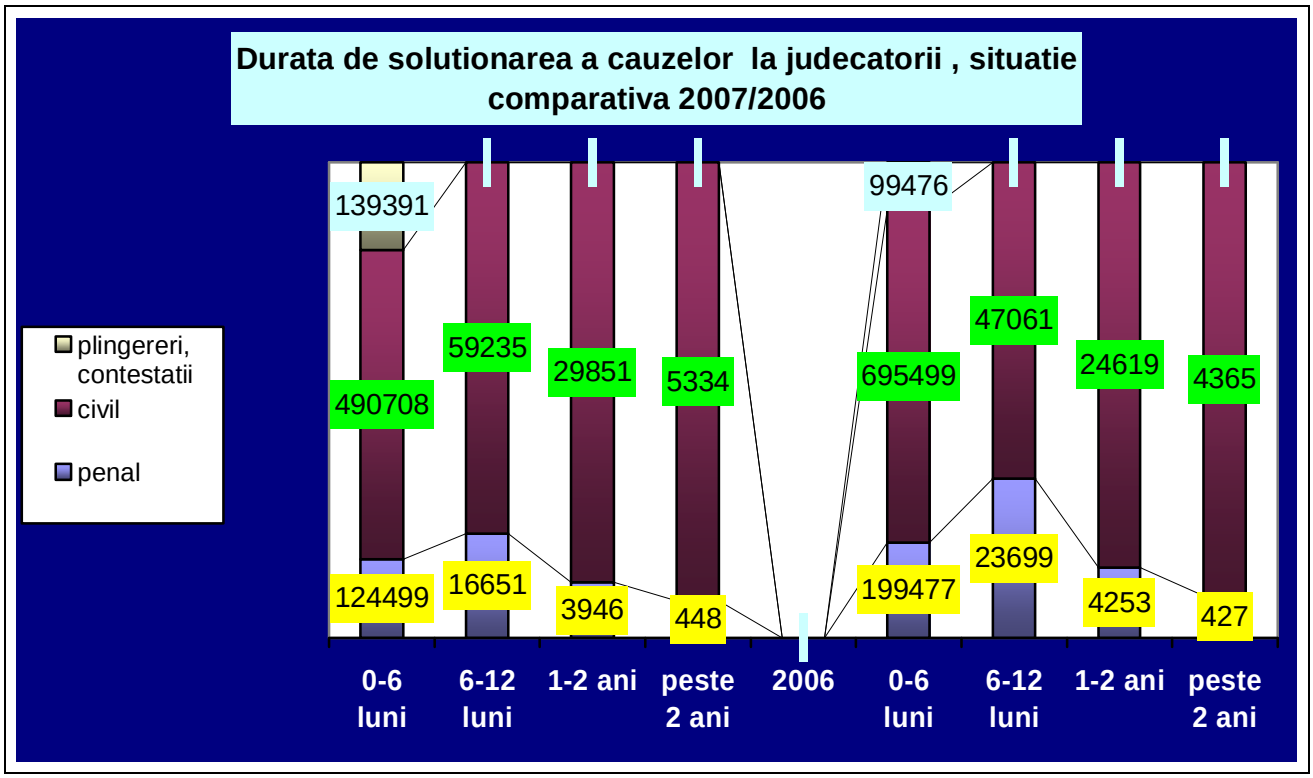
Din cele **870.063** cauze soluţionate **la nivelul judecătoriilor** în perioada de referinţă, un număr de 145.544 cauze au fost soluţionate în materie penală şi 724.519 cauze în materie civilă (cuprinzând toate materiile civile).

Marea majoritate a **cauzelor penale**, respectiv **124.499 (85,5%)** au fost soluţionate *în mai puţin de 6 luni*; 16.651 (11,4%) cauze au fost soluţionate într-un termen de *6–12 luni*, 3.946 (2,7%) cauze au fost soluţionate într-un termen de *1–2 ani* şi 448 (0,3%) cauze într-un termen *mai mare de 2 ani*.

În ceea ce priveşte **cauzele civile**, dintr-un total de 585.128 de dosare (exceptând plângerile şi contestaţiile care au fost în număr de **139.391** şi au avut un termen de soluţionare situat **sub 6 luni**), **490.708** (**83,8%**) cauze au fost soluţionate într-un termen de 0 - 6 luni, 59.235 (10,1%) cauze au fost soluţionate într-un interval de 6 – 12 luni, 29.851 (5,1%) cauze au fost soluţionate într-un interval de 1 – 2 ani şi restul de 5.334 (0,9%) dosare într-un termen mai mare de 2 ani.

[78] Date furnizate de Biroul Statistică din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii

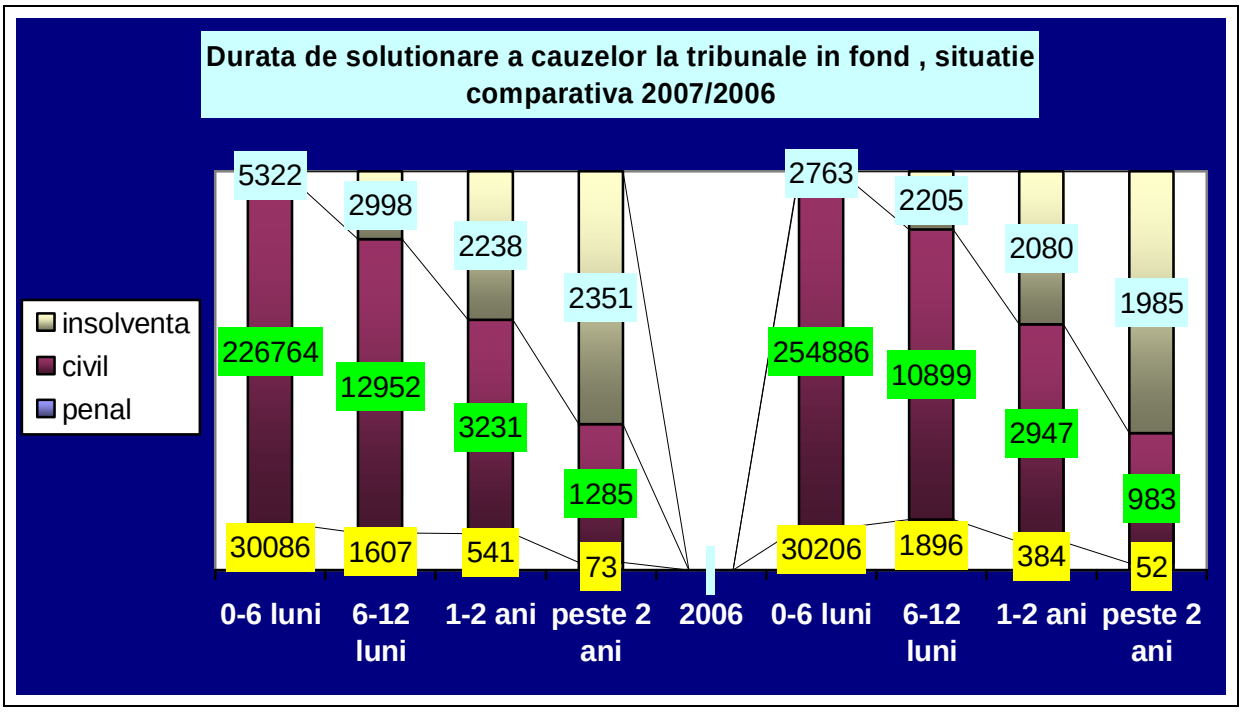

La nivelul tribunalelor, din cele 244.232 cauze *soluționate în fond*, *în materie civilă*, 92,84% (226.764 cauze) au fost soluționate într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 12.952 (5,3%) cauze au fost soluționate într-un interval cuprins între 6–12 luni, în 3.231 (1,3%) cauze au fost pronunțate soluții într-o perioadă cuprinsă între 1 –2 ani, iar 1.285 (0,5%) cauze au fost soluționate într-un termen mai mare de 2 ani.

Activitatea desfăşurată de tribunale şi evidenţiată anterior nu cuprinde şi acţiunile ce privesc procedura insolvenţei. În această materie au primit soluţionare 12.909 cauze, după cum urmează: 5.322 (41,2%) dosare într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 2.998 (23,2%) într-o perioadă de 6–12 luni, 2.238 (17,3%) cauze într-un interval de 1–2 ani şi 2.351 (18,2%) dosare au avut o durată de soluționare mai mare de 2 ani[79].

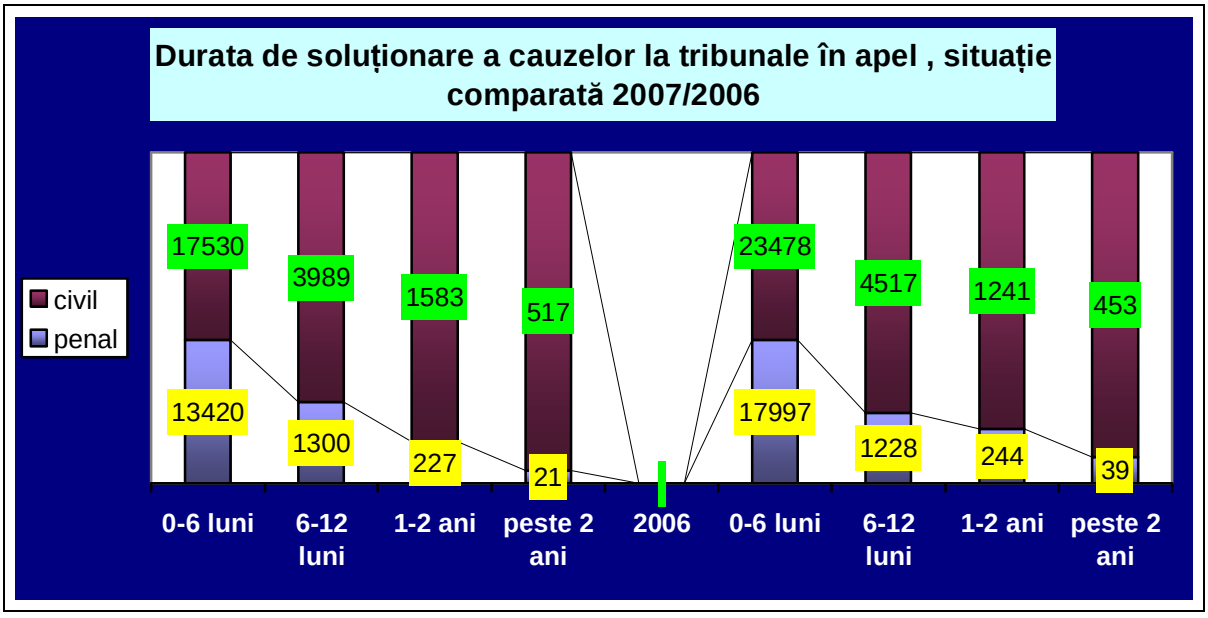
În materie penală, în fond, au fost soluționate 32.307 de dosare, în majoritatea cauzelor, respectiv în 30.086 dosare (93.12%) fiind pronunţate hotărâri într-un termen ce nu a depăşit 6 luni, 1.607 (4,9%) dosare au fost soluționate într-un interval de 6 –12 luni, 541 (1,6%) dosare într-un interval de 1–2 ani şi 73 (0,2%) de cauze într-un termen mai mare de 2 ani.

[79] Considerăm că diferențele foarte mari între durata de soluționare a cauzelor în materia insolvenței, față de media națională, nu pot fi justificate exclusiv prin complexitatea şi specificul acestor cauze, impunându-se din punct de vedere legislativ o revizuire a dispozițiilor legale în materie.

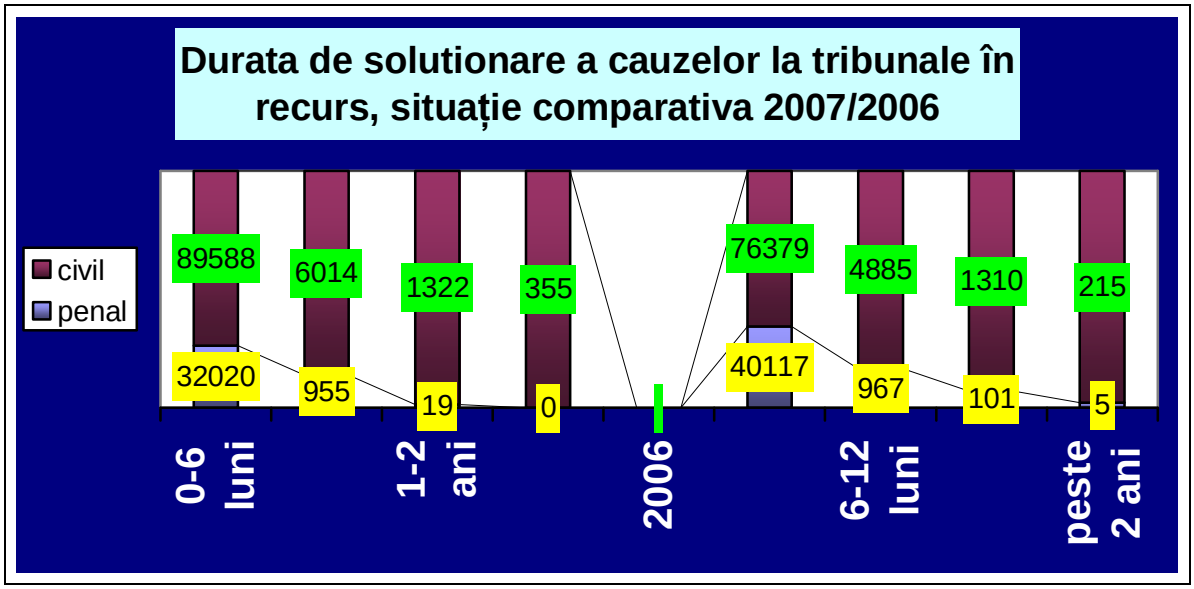
În apel, cauzele civile au fost soluționate preponderent într-o perioadă ce nu a depășit 6 luni. Astfel, dintr-un total de 23.619 cauze civile ce au fost soluționate în apel, într-un număr de 17.530 (74,2%) dosare s-au pronunțat soluții în mai puțin de 6 luni; 3.989 (16,8%) cauze au fost soluționate într-un interval de 6 – 12 luni, 1.583 (6,7%) cauze într-un interval de 1 – 2 ani şi 517 (2,1%)cauze într-un termen mai mare de 2 ani.

Cauzele penale au primit soluționare după cum urmează: 13.420 (89,6%) cauze într-o perioadă cuprinsă între 0–6 luni, 1.300 (8,6%) cauze într-o perioadă de 6–12 luni, 227 (1,5%) cauze într-un interval de 1–2 ani şi 21 (0,1%) de cauze au avut o durată de soluționare mai mare de 2 ani.

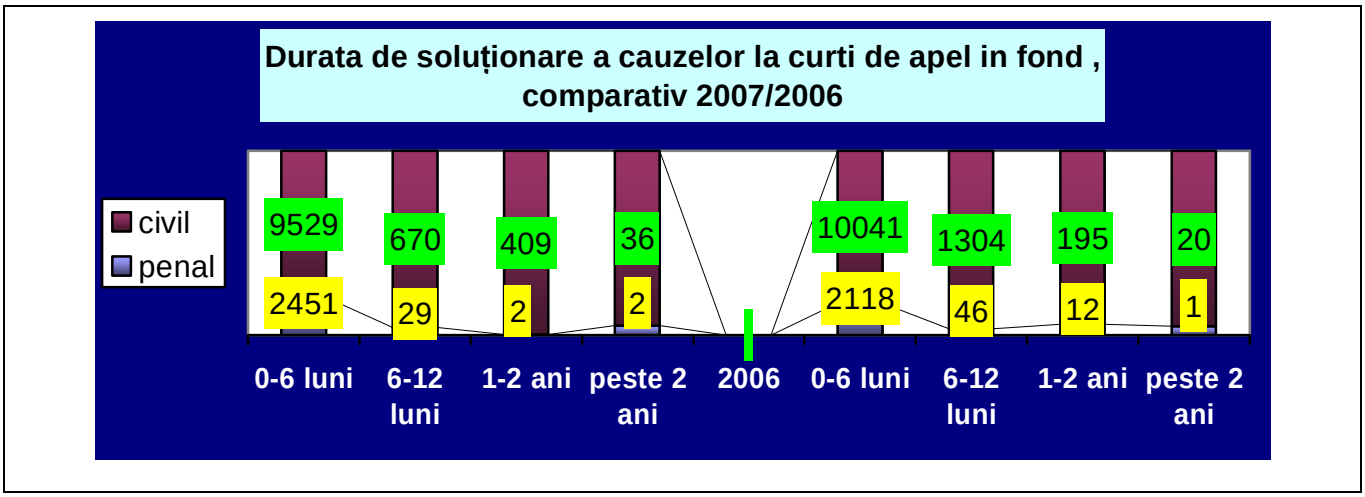
În recurs, dintr-un număr de 97.279 cauze civile soluționate, tribunalele au pronunțat decizii irevocabile într-un termen ce nu a depășit 6 luni în 89.588 cauze (92%), într-un termen cuprins între 6 – 12 luni în 6.014 cauze (6,1%), într-un termen cuprins între 1 – 2 ani în 1.322 cauze (1,3%), 355 (0,3%) dosare fiind soluționate în mai mult de 2 ani.

Dintr-un număr de 33.046 cauze penale soluționate în recurs, tribunalele au pronunțat decizii definitive într-un termen ce nu a depășit 6 luni în 32.020 cauze (96,8%), într-un termen cuprins între 6 – 12 luni în 955 cauze (2,8%), într-un termen cuprins între 1 – 2 ani în 19 cauze (0,05%), și nici un dosar nu a fost soluționat în mai mult de 2 ani.

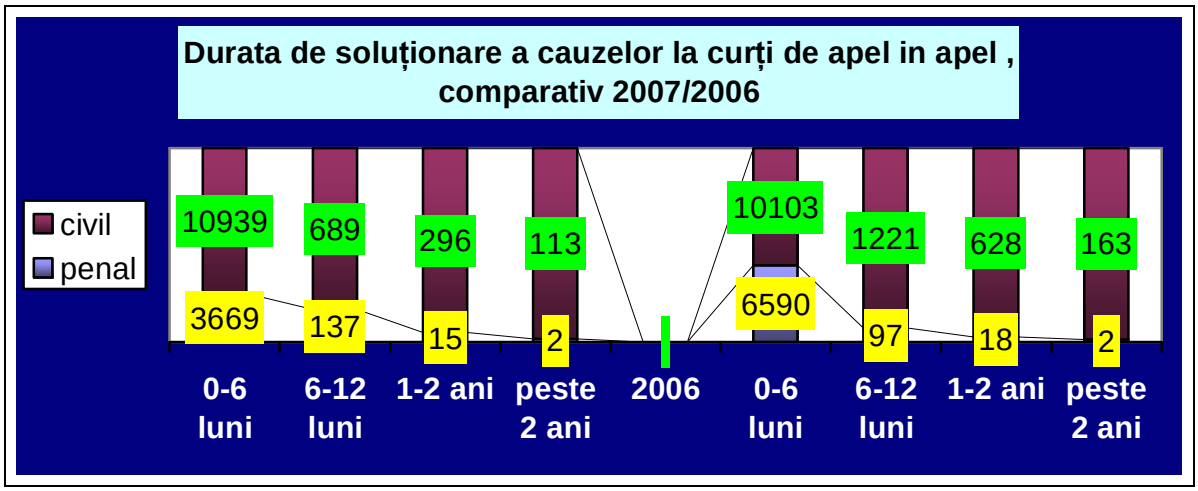
La nivelul curților de apel, din cele 10.644 cauze soluționate ***în fond***, *în materie civilă*, 89,5 % (9.529 cauze) au fost soluționate într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 670 cauze (6,2%) au fost soluționate într-un interval cuprins între 6 – 12 luni, în 409 cauze (3,8%) au fost pronunțate soluții într-o perioadă cuprinsă între 1 – 2 ani, iar 36 (0,3%) de cauze au fost soluționate în mai mult de 2 ani.

În materie penală, curțile de apel s-au pronunțat în 2.514 dosare, în majoritatea cauzelor, respectiv în 2.451 dosare (97,5%) fiind pronunțate hotărâri într-un termen ce nu a depășit 6 luni. 59 dosare (2,3%) au fost soluționate într-un interval de 6 – 12 luni, 2 dosare (0,07%) într-un interval de 1 – 2 ani și 2 (0,07%) cauze într-un termen mai mare de 2 ani.

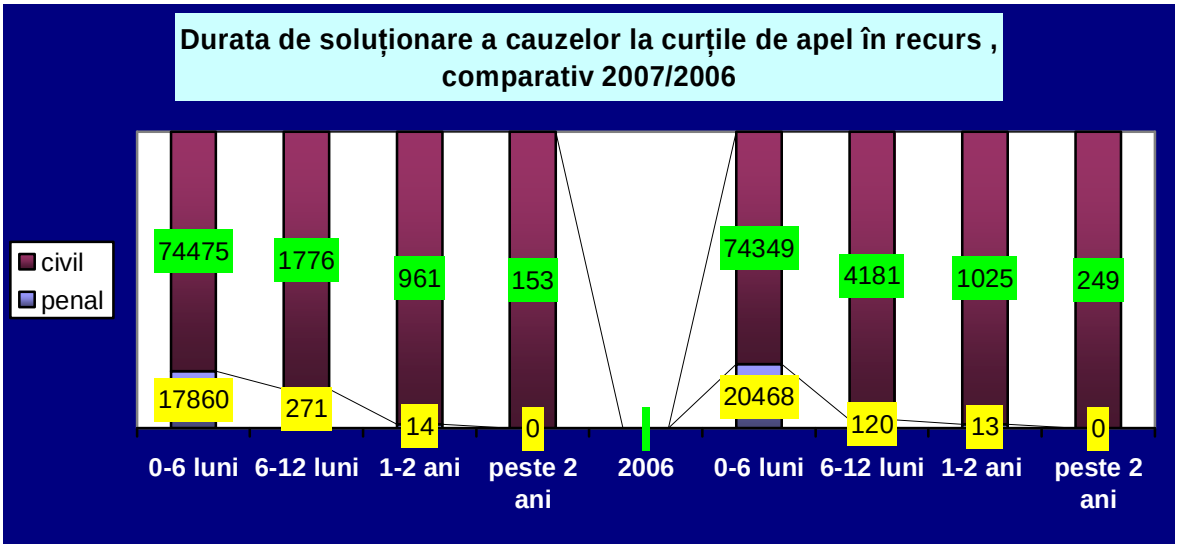
În apel, *cauzele civile* au fost soluționate preponderent într-o perioadă ce nu a depăşit 6 luni. Astfel dint-un total de 12.037 cauze civile ce au fost repartizate judecătorilor, într-un număr de 10.939 dosare (90,8%) s-au pronunţat soluţii în mai puţin de 6 luni; 689 cauze (5,7%) au fost soluţionate într-un interval de 6 – 12 luni, 296 cauze (2,4%) într-un interval de 1 – 2 ani şi 113 (0,9%) cauze într-un termen mai mare de 2 ani.

Cauzele penale au fost soluţionate după cum urmează: 3.669 cauze într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 137 cauze într-o perioadă de 6 – 12 luni, 15 cauze într-un interval de 1 – 2 ani şi 2 cauze au avut o durată de soluționare mai mare de 2 ani.

În recurs, dintr-un număr de 77.365 *cauze civile* soluționate, curțile de apel au pronunţat decizii irevocabile într-un termen ce nu a depăşit 6 luni în 74.475 cauze (96,2%), într-un termen cuprins între 6 – 12 luni în 1.776 cauze (2,2%), într-un termen cuprins între 1 – 2 ani în 961 cauze (1,2%), 153 dosare (0,2%) fiind soluționate în mai mult de 2 ani.

Dintr-un număr de 18.145 *cauze penale* soluționate, curțile de apel au pronunțat decizii definitive într-un termen ce nu a depășit 6 luni în 17.860 cauze (98,4%), într-un termen cuprins între 6 – 12 luni în 271 de cauze (1,5%), într-un termen cuprins între 1 – 2 ani în 14 cauze (0,07%), nici o cauză nefiind soluționată în mai mult de 2 ani.

Situația stocului de dosare rămas pe rolul instanțelor judecătoreşti la 31.12.2007

La nivelul celor 178 judecătorii care funcționează în prezent, s-a înregistrat, la finele anului 2007, un volum total de 281.920 cauze în care sunt incluse şi cauzele suspendate, din care 206.965 cauze civile,47.944 plângeri şi contestații şi 27.011 cauze penale.

Dintre cauzele civile aflate în stoc la sfârşitul anului un număr de 99.649 au o durată de până la 6 luni (49%), 35.864 cauze au o vechime cuprinsă între 6 - 12 luni (17%), 14986 cauze cu durata mai mare de 1 an (7%), iar judecata a 56.588 cauze (27%) a fost suspendată.

Cauzele privind plângerile şi contestațiile sunt defalcate astfel : 35.191 cu o vechime cuprinsă între 0 – 6 luni (73,4%) , intre 6 – 12 luni 4.396, 724 cauze peste 1 an vechime şi 7.633 suspendate (15,9%).

Cauzele penale în mare parte au o vechime cuprinsă între 0 – 6 luni, 21.433 cauze (79,35%), 4.089 cauze sunt mai vechi de 6 luni, până la un an (15,13%), iar mai vechi de un an sunt 1.489 cauze (5,52%).

La nivelul tribunalelor civile care funcționează în România, au rămas de soluționat un număr de 127.914 cauze (în fond 88.451 cauze, în apel 13.680 cauze şi în recurs 25.783 cauze), care conțin şi cauzele suspendate. Cauze civile sunt în număr de 115.929 şi cele penale de 11.985.

Totalul cauzelor civile aflate în faza judecăţii în fond rămase de soluţionat este de 83.009 cauze, cu următoarea repartizare: 64.634 fond civil (exclusiv cauzele de insolvenţă), din care 42.513 între 0-6 luni (65,77%), 4.908 între 6 – 12 luni, 1.605 peste 12 luni şi 15.608 cauze suspendate; cauzele privind insolvența sunt 18.375 din care 7.497 cu o durată cuprinsă între 0 – 6 luni (40,8%), 3.802 cauze cu durata cuprinsă între 6- 12 luni (20,69%), 3.015 cauze cu o durată cuprinsă între 1-2 ani (16,41%), 3.555 cauze mai vechi de 2 ani (19,35%); 506 dintre aceste cauze sunt suspendate(2,75%).

In fond penal sunt 5.442 cauze dintre care 4.491 intre 0-6 luni (82,5%), 668 între 6 – 12 luni şi peste un an 283 cauze.

In apel civil la tribunale a rămas un stoc de 10.148 cauze, acestea fiind repartizate astfel : 5.396 cu o vechime cuprinsă între 0 – 6 luni (53,17%), 1.247 cauze cu o vechime cuprinsă între 6 – 12 luni (12,28%), peste un an vechime 445 cauze şi 3.060 cauze suspendate(30,15%). Dintre cauzele penale aflate în apel a rămas un stoc de 3.532 cauze, defalcate astfel: cauze cu o vechime cuprinsă între 0 -6 luni - 3.011(85,25%), 457 cauze cu o vechime cuprinsă între 6-12 luni şi 64 cauze mai vechi de 1 an.

În materie civilă , recurs, sunt in stoc, la 31 decembrie 2007, 22.772 cauze, cu următoarea defalcare : 0-6 luni – 16.224 (71,25%), - 6-12 luni 1.104 cauze, - peste un an 158 cauze şi suspendate 5.286 (23,21%). În recurs penal a rămas un stoc de 3.011 cauze, din care 2.858 cauze cu durata cuprinsă între 0-6 luni (94,9%), 144 cauze cu durata între 6- 12 luni şi 9 mai vechi de un an.

La nivelul Curţilor de Apel civile care funcţionează în România, au rămas de soluţionat un număr de 24.742 cauze, în fond 4.565 cauze, în apel 4.406 cauze şi în recurs 15.771 cauze, care conţin şi cauzele suspendate. Cauze sunt civile 21.628 şi penale 3.114.

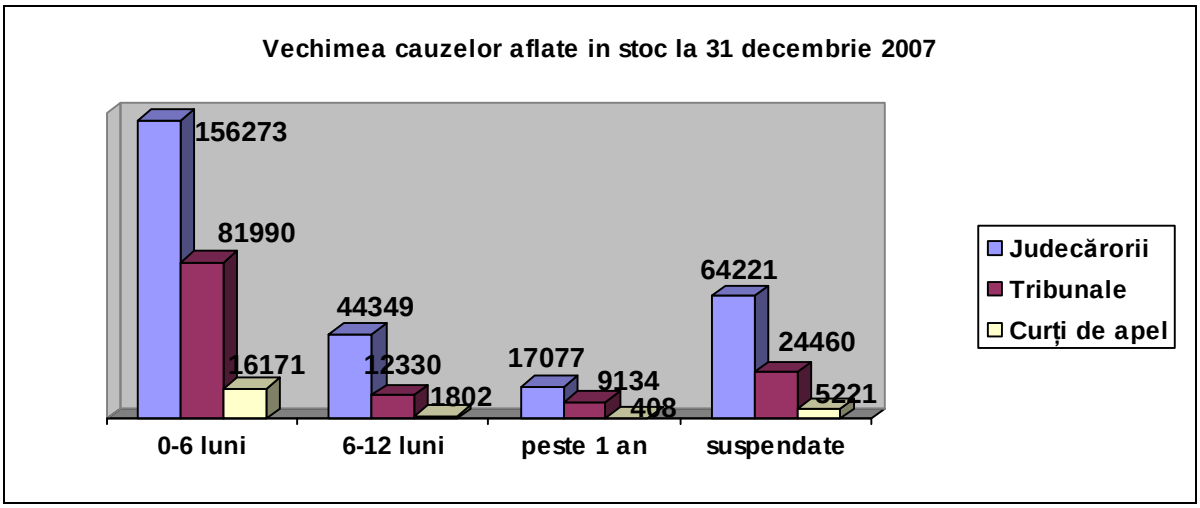
În fond civil sunt 21.628 cauze, cu următoarea repartizare: 4.056 fond civil, din care 2.830 între 0-6 luni (69,77%), 588 între 6 – 12 luni, 79 mai vechi de un an şi 559 cauze suspendate.

În fond penal sunt 509 cauze, din care majoritatea au o vechime cuprinsă între 0 şi 6 luni, respectiv 458 (89,98%), 44 între 6 – 12 luni şi peste un an 7 cauze.

În apel civil la curţile de apel a rămas un stoc de 3.711 cauze , fiind repartizate astfel : 1.601 cu o vechime cuprinsă între 0 – 6 luni (43,14%), 696 cauze cu o vechime cuprinsă între 6 – 12 luni (18,76%), peste un an vechime 173 cauze şi 1.241 cauze suspendate (33,44%), iar la apel penal a rămas un stoc de 695 cauze, dintre care cu o vechime cuprinsă între 0 -6 luni sunt 613 cauze (88,20%), 74 au o vechime cuprinsă între 6-12 luni, iar 8 cauze sunt mai vechi de 1 an..

În materie civilă , recurs, sunt in stoc la 31 decembrie 2007, 13.861 cauze, cu următoarea defalcare : 0-6 luni – 8.877 (64,04%), - 6-12 luni 387 cauze, - peste un an 126 cauze şi suspendate 3.421 cauze (24,68%). În

recurs penal a rămas un stoc de 1.910 cauze, din care 1.792 cauze cu durata cuprinsă între 0-6 luni (93,82%), 103 cauze cu durata între 6- 12 luni şi 15 mai vechi de un an.

3.3.2. Date privind durata de soluţionare a cauzelor la nivelul parchetelor

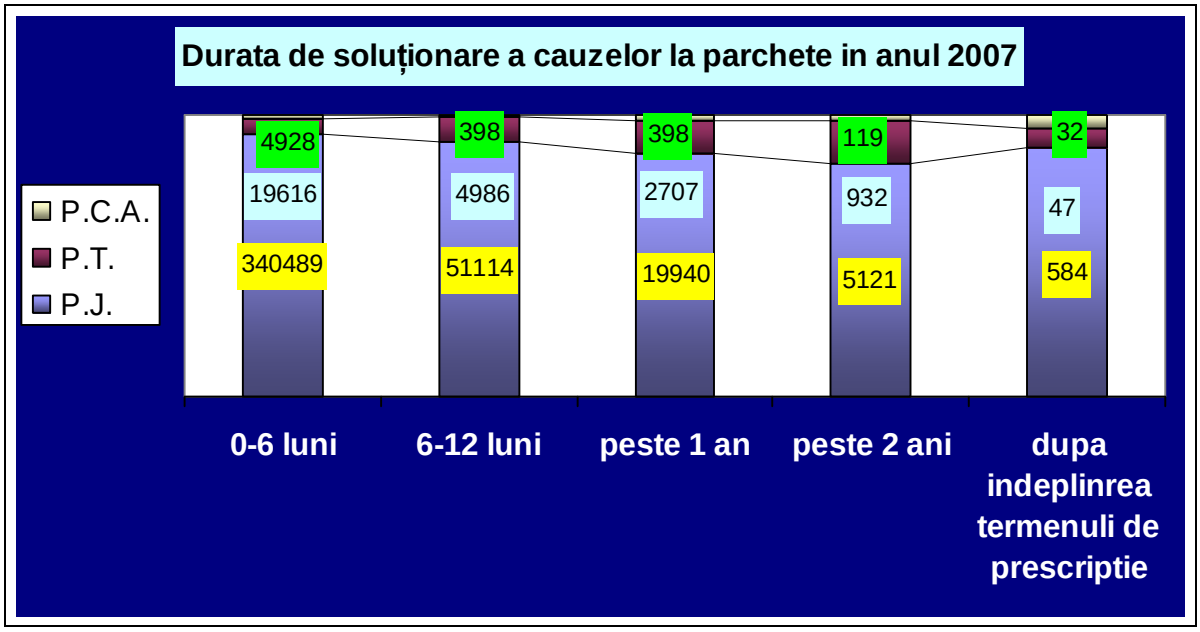
Se impune luarea în considerare sub acest aspect a specificului activităţii parchetelor, care face dificilă circumscrierea cu exactitate a noțiunii de „cauză" aflată pe rolul parchetelor, precum şi împrejurarea că „soluționarea" unei cauze la nivelul parchetelor este o noțiune relativă, cât timp de cele mai multe ori finalizarea cauzei se face prin emiterea rechizitoriului, care presupune de fapt continuarea procedurii judiciare în faţa instanţei. De asemenea, soluţiile „definitive", spre exemplu neînceperea/scoaterea de sub urmărire penală pot fi infirmate potrivit legii sau atacate prin plângere în faţa instanței.

Începând cu anul 2007, la nivelul datelor statistice prelucrate de parchete se calculează cu exactitate durata cauzelor, date relevate în cadrul tabelului următor:

Durata estimativă de soluționare a cauzelor la nivelul parchetelor

Unitatea	Total cauze soluționate	Până în 6 luni de la sesizare (fără cauze cu A.N.)	Peste 6 luni de la sesizare (fără cauze cu A.N.)	Peste 1 an de la sesizare (fără cauze cu A.N.)	Peste 2 an de la sesizare (fără cauze cu A.N.)	După împlinirea termenului de prescripție (fără cauze cu A.N.)

Parchetele de pe lângă judecătorii	417.248	340.489	51.114	19.940	5.121	584
Parchetele de pe lângă Tribunale	28.288	19.616	4.986	2.707	932	47
Parchetele de pe lângă curţile de apel	6.366	4.928	889	398	119	32

În ceea ce priveşte timpul de soluţionare a diverselor memorii, acesta a fost calculat la o medie de 30 de zile, iar pentru lucrările de analiză, studii şi documentare până la câteva săptămâni.

Pentru recursurile în interesul legii timpul determinat a fost de aproximativ 3 luni.

3.3.3.Aspecte constatate în urma controalelor tematice efectuate de către Inspecţia Judiciară

Verificările efectuate anterior anului 2007 au evidenţiat existenţa unui stoc ridicat de dosare mai vechi de 1 an în fond şi apel şi, în acord cu Planul de acţiune cuprins în Strategia de reformă a sistemului judiciar pe anii 2005 – 2007, s-au analizat motivele care au determinat prelungirea procedurilor.

Rezultate controalelor efectuate de Inspecţia judiciară au fost transmise instanţelor verificate, spre informare şi luarea acelor măsuri care se considerau necesare pentru reducerea duratei de soluționare a dosarelor.

Prin identificarea cauzelor de tergiversare a proceselor s-a urmărit responsabilizarea magistratului, având în vedere rolul său central în administrarea justiției.

Cu toate acestea, s-a constatat că în anul 2007 nu a scăzut stocul de dosare vechi înregistrat pe rolul instanţelor, fapt determinat, deopotrivă, atât de cauze de ordin obiectiv, dar şi subiectiv.

Între cauzele obiective menționăm insuficiența personalului judiciar, cât şi numărul şi complexitatea cauzelor nou înregistrate pe rolul instanţelor de judecată.

Deşi s-au depus eforturi de către Consiliul Superior al Magistraturii în vederea redimensionării schemei de personal prin organizarea de concursuri de admitere în magistratură şi prin derularea procedurii de numire în funcţiile de judecător şi procuror fără concurs, nu s-a reuşit ocuparea tuturor posturilor vacante din sistemul judiciar.

Alte cauze de prelungire a procedurilor judiciare care pot fi caracterizate deopotrivă de natură obiectivă, cât şi subiectivă, ţin de modalitatea în care se derulează actul de justiţie.

Sub acest aspect, s-a constatat că principala cauză de prelungire nejustificată a proceselor o constituie modalitatea în care se încuviinţează şi administrează proba cu expertiză tehnică şi calitatea lucrărilor.

A rezultat că în cele mai multe dintre dosarele vechi proba a fost încuviinţată fără a se stabili, în prealabil, împrejurările de fapt ce urmau a fi lămurite prin respectiva lucrare de expertiză.

Nestabilirea unor obiective clar şi precis determinate în raport de obiectul cauzelor deduse judecăţii a condus şi la formularea repetată de obiecţiuni, ajungându-se, în mod frecvent, la situații de obiecţiuni la obiecţiuni.

În privința obiecţiunilor la rapoartele de expertiză, încuviinţarea acestora se dispune în unele cazuri fără exercitarea prealabilă a unei cenzuri din partea instanţelor asupra temeiniciei obiecţiilor formulate.

Tot ca o cauză de prelungire nejustificată a proceselor poate fi menţionată şi cea privitoare la neîndeplinirea, la termenele stabilite, a obligației de plată a onorariilor de expertiză de către părțile implicate în proces şi lipsa de fermitate a instanţelor în aplicarea sancţiunilor procedurale specifice

Lipsa de fermitate a instanţelor a fost constatată şi în relația cu experții judiciari față de care nu se aplică în termen util sancţiuni procedurale pentru nerespectarea dispoziţiilor ordonate.

Lipsa de eficienţă a sancţiunilor procedurale poate fi explicată şi prin neexecutarea amenzilor judiciare şi faptul neluării unor măsuri complementare împotriva experților.

Totodată, numărul insuficient de experţii şi, chiar lipsa acestora în anumite domenii de activitate, constituie o cauză de supraîncărcare a rolului instanţelor de judecată.

O altă cauză de tergiversare a proceselor o constituie formularea unor cereri de chemare în judecată insuficient precizate, sub aspectul obiectului pretenţiei concrete şi a părţilor în contradictoriu cu care se dispută existenţa/exercitarea dreptului.

Neindicarea corectă a domiciliului/sediului persoanelor chemate în judecată, neprezentarea martorilor în instanţă, exercitarea necorespunzătoare de către avocaţi a obligaţiilor ce decurg din contractele de asistenţă juridică, precum şi exercitarea abuzivă a drepturilor procesuale de către părţile în procedură, constituie motive de amânare a proceselor şi de întrerupere a cursului normal al judecăţii.

Toate situaţiile menţionate reflectă în aceeaşi măsură şi culpa instanţelor în întârzierea nejustificată a soluţionării cauzelor.

Verificările efectuate au evidenţiat şi nerespectarea dispoziţiilor art.97 din Regulamentul de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti, în sensul neluării măsurilor premergătoare judecăţii de către completele desemnate să soluţioneze cauzele repartizate. Insuficienţa măsurilor dispuse cu privire la calificarea naturii şi obiectului cauzei determină amânarea judecăţii pentru precizarea şi timbrarea corespunzătoare a acţiunilor.

Încuviinţarea şi administrarea probatoriului, în condiţii de nerespectare strictă a dispoziţiilor legale ce guvernează respectivele instituţii procesuale, constituie o altă cauză frecventă de amânare a proceselor.

Toate aceste constatări au fost menţionate în rapoartele întocmite de Inspecţia judiciară ca urmare a verificărilor efectuate asupra cauzelor ce au determinat prelungirea procedurilor, controale stabilite de Secţia pentru judecători prin hotărârile privind funcţionarea sistemului de distribuire aleatorie a cauzelor.

În respectivele rapoarte de control s-au propus şi măsuri de eliminare a motivelor de amânare nejustificată a proceselor, măsuri ce vizau reorganizarea instituţiei experţilor tehnici; renunţarea la desemnarea aleatorie a experţilor pentru a se evita numirea celor care nu pot efectua lucrările; actualizarea periodică a listelor de experţi aflate la dispoziţia instanţelor, cu menţiunea volumului de activitate/expert pentru evitarea supraîncărcării unora dintre experţi; îmbogăţirea planurilor de formare profesională descentralizată prin adăugarea de teme care vizează dispoziţiile legale ce asigură soluţionarea cu celeritate a cauzelor; discutarea lunară a practicii de casare întocmită de instanţele judecătoreşti.

Statistic, situaţia dosarelor vechi la instanţe, se prezintă astfel: în semestrul I – 2007, la nivelul curţilor de apel şi instanţelor arondate au fost identificate 10.789 cauze în fond, 650 în apel şi 686 în recurs, iar, la sfârşitul semestrului II – 2007, 18.377 cauze în fond, 697 în apel şi 1148 în recurs

O situaţie similară, sub aspectul volumului cauzelor mai vechi de 1 an de la sesizare şi respectiv 6 luni de la începerea urmăririi penale, s-a constatat şi la parchete, stocul de dosare fiind în continuare ridicat.

Astfel, s-a constatat că în semestru I - 2007, se înregistrau la nivelul parchetelor de pe lângă curţi de apel şi unităţile arondate 23.276 cauze mai vechi de 1 an de la sesizare şi 12.875 dosare mai vechi de 6 luni de la începerea urmăririi penale, iar, la sfârşitul semestrului II – 2007, figurau 26.345, respectiv 15.967 astfel de dosare.

La sfârşitul anului 2007 erau înregistrate la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie 79 dosare mai vechi de 1 an de la sesizare şi 37 dosare mai vechi de 6 luni de la începerea urmăririi penale, la nivelul Direcţiei Naţionale Anticorupţie 343, respectiv 153 astfel de dosare şi la Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism 2.452, respectiv 711 asemenea cauze.

Controalele tematice au fost efectuate în baza Hotărârii nr. 51/28.03.2007 şi Hotărârii nr. 239/06.09.2007 ale Secţiei pentru procurori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii în perioadele 16 aprilie – 23 mai 2007 şi, respectiv 8 octombrie – 18 noiembrie 2007, prin verificări directe de către inspectorii judiciari la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, Direcţia Naţională Anticorupţie, precum şi la Parchetele de pe lângă Curţile de Apel Alba-Iulia, Bacău, Braşov, Cluj, Iaşi, Constanţa, Timişoara şi Oradea şi prin procurori anume desemnaţi la Parchetele de pe lângă Curţile de Apel Bucureşti, Craiova, Galaţi, Ploieşti, Piteşti, Târgu-Mureş, Suceava şi Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel Bucureşti.

Analiza efectuată asupra cauzelor care au determinat prelungirea procedurilor a stabilit ca principale motive de întârziere în soluţionarea dosarelor schema incompletă de procurori şi personal auxiliar la majoritatea parchetelor; soluţionarea cu întârziere a expertizelor contabile, tehnice, criminalistice, medico-legale, precum şi a altor constatări tehnico-ştiinţifice; redactarea cu întârziere a lucrărilor, inclusiv a rechizitoriilor, determinată de lipsa personalului auxiliar; imposibilitatea efectuării activităţii de urmărire penală determinată de plecarea din ţară a făptuitorilor; fluctuaţia deosebită a lucrătorilor de poliţie, împrejurare care a determinat ca cercetările să fie efectuate, în mod succesiv, de către mai mulţi poliţişti; lipsa de specializare a procurorilor şi poliţiştilor, în special în cauzele având ca obiect criminalitatea economico financiară; sustragerea de la urmărirea penală a unor făptuitori ce au comis infracţiuni cu un grad ridicat de pericol social şi neefectuarea actelor dispuse prin comisii rogatorii.

Dintre cauzele de ordin subiectiv, menţionăm neîntocmirea unor evidenţe clare şi programe de măsuri care să asigure eficientizarea activităţii de supraveghere şi soluţionare a cauzelor, precum şi lipsa evidenţelor privind cauzele disjunse şi cele restituite la organele de poliţie; neexercitarea controlului operativ de către procurorii cu funcţii de conducere, deficienţe în activitatea de supraveghere a cercetărilor şi nesoluţionarea în termen a dosarelor înaintate la poliţie cu propuneri asupra fondului cauzelor.

Nu trebuie omis şi faptul că amploarea fenomenului infracţional şi aşa – zisa specializare a făptuitorilor, determină creşterea numărului dosarelor nou intrate, cât şi necesitatea administrării unui probatoriu complex.

Ca măsuri de eficientizare a activităţii parchetelor, prin rapoartele de control întocmite de Inspecţia Judiciară, s-a propus monitorizarea continuă a cauzelor mai vechi şi analizarea stadiului urmăririi penale de către conducătorii parchetelor; stabilirea unor termene ferme în raport de natura şi complexitatea cauzelor pentru finalizarea acestora cu maximă operativitate; exercitarea controlului operativ de către prim procurorii

parchetelor în vederea identificării şi soluţionării acestor cauze; întocmirea de către conducătorii parchetelor a unor evidenţe privind cauzele restituite de procuror la poliţie; asigurarea continuităţii procurorilor ce-şi desfăşoară activitatea în cadrul compartimentelor de urmărire penală proprie şi, respectiv, supravegherea cercetărilor efectuate de organele de poliţie; urgentarea ocupării posturilor vacante de procurori şi personal auxiliar, precum şi suplimentarea schemelor, în special, la parchetele cu volum mare de activitate; exercitarea eficientă a activităţii de supraveghere a cercetărilor în condiţiile art.216, art.218 şi art. 219 din Codul de procedură penală, în vederea sporirii operativităţii de soluţionare a cauzelor aflate pe rolul parchetelor.

Reducerea duratei procedurilor judiciare nu poate fi obţinută fără continua perfecţionare profesională a magistraţilor şi a personalului de specialitate prin studiu individual şi intensificarea formelor de pregătire profesională la nivel centralizat şi descentralizat.

3.3.4. Percepţia instanţelor şi parchetelor asupra duratei de soluţionare a cauzelor. Măsuri propuse pentru diminuarea acesteia[80].

Impunând respectarea unui „termen rezonabil" pentru înfăptuirea actului de justiţie, Convenţia europeană a drepturilor omului subliniază importanţa faptului că justiţia trebuie să fie administrată fără întârzieri de natură a-i compromite eficacitatea şi credibilitatea.

Curtea Europeană a decis că aprecierea caracterului rezonabil al duratei unei proceduri judiciare trebuie să fie făcută în fiecare cauză în parte, în funcţie de circumstanţele sale, precum şi prin raportare la următoarele criterii: complexitatea cauzei în fapt şi în drept, comportamentul părţilor din proces, comportamentul autorităţilor statale, acest din urmă criteriu putând să cuprindă, în anumite situaţii, şi importanţa litigiului pentru cei interesaţi.

Sintetizând datele furnizate de către instanţele judecătoreşti prin răspunsurile la chestionarul de colectare a datelor necesare întocmirii raportului, referitoare la durata de soluţionare a cauzelor şi la factorii care influenţează această durată, rezultă următoarele:

În cvasiunanimitate, tribunalele şi judecătoriile au apreciat că durata medie de soluţionare a cauzelor este rezonabilă, în funcţie de condiţiile concrete de funcţionare a sistemului judiciar şi, în particular, a instanţelor respective, la fel şi 15 din totalul de 16 curţi de apel, una singură dintre acestea învederând că nu poate face aprecieri în acest sens.

În ceea ce priveşte factorii care influenţează în mod negativ durata de soluţionare a cauzelor, instanţele au apreciat că următoarele situaţii prezintă cea mai mare influenţă sub acest aspect:

[80] Sinteză întocmită pe baza răspunsurilor transmise de către instanţe şi parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului privind starea justiţiei.

- factori obiectivi: modificări legislative, precum schimbări în materie de competenţă, caracterul echivoc al actelor normative, care conduce la interpretări diferite a acestora, existenţa a numeroase posturi de judecător sau personal auxiliar vacante, fluctuaţia personalului, supraîncărcarea instanţei, lipsa sălilor de şedinţă pentru programarea mai multor complete;
- factori ţinând de conduita procesuală necorespunzătoare a părţilor/avocaţilor lor (cereri nejustificate şi repetate de amânare a cauzei, lipsa nejustificată a apărătorului la termen; formularea unor cereri de recuzare neîntemeiate, lipsa ambelor părţi la judecarea cauzei, fără a se solicita judecarea şi în lipsă, cu consecinţa suspendării cauzei, învestirea instanţei cu acţiuni sau cereri informe faţă de cerinţele procedurale[81]);
- factori imputabili altor participanţi la activitatea judiciară (neefectuarea/nedepunerea raportului de expertiză la termenul fixat de instanţă[82], formularea unor rapoarte de expertiză necorespunzătoare sau obţinerea, după reveniri repetate, a diverselor informaţii necesare soluţionării cauzei, care rezultă din evidenţele altor instituţii sau autorităţi).

Un impact mai redus s-a apreciat că ar reveni factorilor imputabili activităţii judecătorului, cum ar fi insuficienta studiere a cauzelor aflate pe rol, lipsa de fermitate în rezolvarea cererilor de amânare formulate de părţi, administrarea probelor la mai multe termene succesive[83], fără o justificare obiectivă şi celor imputabili activităţii grefierului de şedinţă sau altor subiecţi din cadrul personalului auxiliar (neefectuarea lucrărilor şi nedepunerea diligenţelor necesare îndeplinirii procedurii de citare, neefectuarea sau întocmirea defectuoasă a adreselor de relaţii dispuse de instanţă la termenele anterioare, neîndeplinirea dispoziţiei instanţe privind ataşarea unui nou dosar, neîntocmirea corespunzătoare a citaţiilor etc.).

Pornind de la factorii care influenţează în mod negativ durata de soluţionare a cauzelor, instanţele au relevat că diminuarea acestei durate depinde, în cea mai mare măsură, de modificarea normelor procedurale, în scopul asigurării premiselor judecării cu celeritate a cauzelor, urmate de măsuri administrative la nivel centralizat, respectiv modificări aduse Regulamentului de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti,

[81] Este de remarcat că, cel puţin în majoritatea acestor situaţii, culpa prelungirii duratei de soluţionare a cauzei revine într-o anumită măsură şi completului de judecată, acesta fiind obligat să ia măsuri ferme pentru sancţionarea încercării părţilor de a tergiversa soluţionarea cauzei – constatarea decăderii din unele drepturi procedurale, amenzi judiciare etc. De foarte multe ori însă, instanţele ezită să ia astfel de măsuri mai ales în cazul părţilor neasistate de apărători, care nu au cunoştinţe juridice şi pentru care necunoaşterea drepturilor şi obligaţiilor procedurale care le revin produce uneori consecinţe extrem de grave sub aspect procesual.

[82] Având în vedere şi aspectele relevate în urma controalelor Inspecţiei judiciare se pare că problemele legate de efectuarea expertizelor judiciare constituie în prezent una dintre principalele cauze de prelungire a judecării cauzelor, acest aspect negativ, deja resimţit acut de justiţiabili, tinzând să devină cronic pentru sistemul judiciar cât timp experţii sunt insuficienţi, numărul de expertize solicitate este în continuă creştere, nu există experţi autorizaţi în anumite domenii, iar normele procedurale obligă instanţele să desemneze experţii prin tragere la sorţi, astfel neputând fi evitată desemnarea experţilor supraîncărcaţi cu lucrări sau a celor despre care se cunoaşte că întârzie efectuarea expertizelor sau le realizează în mod superficial, fiind constant necesare lămurirea sau completarea acestora.

[83] La nivelul parchetelor principalele aspecte negative din această categorie au fost considerate insuficienta studiere a lucrării/dosarului sau documentarea superficială asupra cazului şi lipsa de fermitate în raporturile cu organul de cercetare penală.

dezvoltarea programului de preluare a unor atribuţii non-judiciare ale judecătorilor de către grefieri, controale tematice ale Inspecţiei judiciare etc.

În aprecierile instanţelor s-au situat relativ la egalitate, sub aspectul posibilităţii reducerii duratei de soluţionare a cauzelor, măsurile administrative care ar putea fi luate la nivelul instanţei (cum ar fi monitorizarea dosarelor restante, buna gestiune a resurselor umane şi materiale disponibile) şi conduita profesională a fiecărui judecător în parte.

Parchetele de pe lângă tribunale şi parchetele de pe lângă judecătorie au apreciat că durata de soluţionare a cauzelor este rezonabilă, în funcţie de condiţiile concrete de funcţionare a sistemului judiciar şi în particular a parchetelor respective, De asemenea şi 14 din totalul de 16 parchete de pe lângă curţile de apel, 2 dintre aceste considerând că durata medie de soluţionare nu este rezonabilă.

La factorii care influenţează negativ durata de soluţionare a cauzelor identificaţi de instanţe şi pe deplin aplicabili şi parchetelor, acestea au mai identificat factori negativi ţinând de specificul activităţii acestora, precum activitatea, uneori necorespunzătoare, a organelor de cercetare penală şi factori ţinând de relaţia cu instanţa de judecată (spre exemplu: circuitul dosarelor în care au fost formulate propuneri de arestare, emiterea autorizaţiilor de percheziţie, interceptări etc.).

Având în vedere factorii care influenţează în mod negativ durata de soluţionare a cauzelor, parchetele au relevat că diminuarea acestei durate depinde, în cea mai mare măsură de modificări legislative, urmate de măsuri administrative luate la nivel central, apoi de măsuri administrative luate la nivelul parchetului şi de conduita profesională a fiecărui procuror în parte.

3.4. Creşterea gradului de specializare în activitatea judiciară

Creşterea gradului de complexitate a raporturilor juridice stabilite în anumite domenii ale vieţii sociale, tehnicitatea normelor juridice stabilite în anumite materii (precum protecţia drepturilor de autor, dreptul concurenţei, dreptul corporaţiilor etc.), precum şi necesitatea instituirii unei protecţii speciale în favoarea anumitor categorii de persoane (spre exemplu, minorii) constituie argumente în favoarea concluziei că specializarea constituie în societatea de astăzi o cerinţă indispensabilă prestării unui serviciu public de calitate şi, totodată, o garanţie a drepturilor persoanelor pe care acesta le deserveşte, în toate domeniile vieţii sociale (medicină, educaţie etc.), inclusiv în cel juridic.

În contextul sistemului judiciar, specializarea poate fi privită sub două aspecte, complementare şi interdependente: specializarea instituţională, respectiv funcţionarea de instanţe/parchete specializate în anumite materii, sau de secţii ori măcar complete specializate în interiorul instanţelor/parchetelor obişnuite,

respectiv specializarea fiecărui judecător sau procuror în raport de atribuţiile exercitate şi domeniile sale de interes, prin intermediul programelor de formare şi perfecţionare profesională.

3.4.1. Specializarea la nivel instituţional – instanţe, parchete, secţii sau complete specializate

Aşa cum rezultă din prevederile art. 37 alin.1 coroborate cu cele ale art. 36 alin.3 din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, în materia cauzelor civile, cauzelor penale, cauzelor comerciale, cauzelor cu minori şi de familie, cauzelor de contencios administrativ şi fiscal, cauzelor privind conflicte de muncă şi asigurări sociale, cauzelor maritime şi fluviale sau pentru alte materii se pot înfiinţa tribunale specializate. Aceste tribunale preiau cauzele de competenţa tribunalului în domeniile în care se înfiinţează.

La fel ca şi în cursul anului 2006, la acest moment, funcţionează în România 4 tribunale specializate, după cum urmează: Tribunalul pentru Cauze cu Minori şi de Familie Braşov şi Tribunalele Comerciale Argeş, Cluj şi Mureş.

Potrivit art. 41 alin.1 din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, privind organizarea judiciară, secţiile şi completele specializate ale curţilor de apel şi ale instanţelor din circumscripţia acestora se înfiinţează, la propunerea colegiilor de conducere ale fiecărei instanţe, prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii.

În scopul specializării judecătorilor, şi în cursul anului 2007, Secţia pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat înfiinţarea de complete specializate, după cum urmează:

- minori şi familie (18 complete la nivelul judecătoriilor, 8 la nivelul tribunalelor şi 24 la curţile de apel);
- procese funciare (28 complete la nivelul judecătoriilor şi 3 la nivelul tribunalelor);
- tutelă, protecţie specială şi adopţie (4 complete specializate la nivelul tribunalelor);
- în materie penală, 2 complete la nivelul judecătoriilor;
- cauze de corupţie (8 complete la nivelul judecătoriilor, 7 la nivelul tribunalelor şi 3 la nivelul curţilor de apel);
- criminalitate organizată - 3 complete la nivelul judecătoriilor;
- comercial (3 complete la nivelul judecătoriilor, 3 complete la nivelul tribunalelor, 11 la curţile de apel);
- insolvenţă (3 complete la nivelul tribunalelor şi 1 complet la nivelul curţilor de apel);
- litigii de muncă şi asigurări sociale (2 complete la nivelul judecătoriilor, 9 la nivelul tribunalelor, 1 complet la nivelul curţilor de apel);

- contencios administrativ şi fiscal (1 complet la nivelul judecătoriilor, 7 complete la tribunale şi 10 complete la nivelul curţilor de apel);
- 4 complete la nivelul judecătoriilor, pentru soluționarea cauzelor de corupție și a celor asimilate acestora şi de criminalitate organizată şi terorism.

În perioada de referinţă, Secţia pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a dispus reducerea numărului completelor specializate pentru soluționarea cauzelor cu minori şi de familie de la 27 la 11 complete la Judecătoria Focşani şi reducerea cu un complet, a numărului completelor specializate pentru procese funciare existente la Judecătoria Huedin.

Cu ocazia luării acestor măsuri, s-au avut în vedere numărul cauzelor în materia respectivă la nivelul instanţelor menţionate şi schema acestora, dar şi necesitatea asigurării condiţiilor pentru realizarea repartizării aleatorii a cauzelor, soluționării specializate a cauzelor casate cu trimitere spre rejudecare şi a incidentelor procedurale.

De asemenea, în cursul aceluiaşi an, au fost înfiinţate, respectiv reorganizate următoarele secţii:

- Secţie civilă şi Secţie penală în cadrul judecătoriilor Oradea, Brăila, Satu Mare şi Bacău;
- Secţie de conflicte de muncă, asigurări sociale şi de contencios administrativ şi fiscal în cadrul Tribunalului Teleorman;
- Secția comercială şi de contencios administrativ şi fiscal în cadrul Tribunalului Caraş Severin;
- reorganizarea Secţiilor comerciale şi de contencios administrativ şi fiscal ale Curții de Apel Alba Iulia şi Tribunalului Gorj şi a Secţiei comerciale şi de contencios administrativ a Tribunalului Arad.

În ceea ce priveşte opinia instanţelor referitoare la necesitatea continuării procesului de specializare la nivel instituţional a sistemului judiciar şi la materiile în care se justifică cu precădere înfiinţarea de noi instanţe, secții sau complete specializate, precizăm că, potrivit răspunsurilor la chestionarul pentru colectarea datelor necesare redactării prezentului raport, rezultă următoarele:

- 75% din curţile de apel, aproximativ 57 % din tribunale şi aproximativ 93 % din judecătorii au apreciat că procesul de specializare la nivel instituţional a sistemului judiciar reprezintă un factor pozitiv pentru eficienţa acestuia şi ar trebui extins, în special *prin înființarea de noi secții sau complete specializate*, în funcție de necesități;

- 12,5 % din curţile de apel, aproximativ 29 % din tribunale şi aproximativ 7 % din judecătorii au apreciat, de asemenea, că acest proces reprezintă un factor pozitiv şi că ar trebui extins, în special *prin înființarea de noi instanțe specializate*, în funcție de necesități;

- numai 12,5 % din curţile de apel şi aproximativ 7 % din tribunale au opinat că, deşi acest proces a avut un impact pozitiv, nu mai este necesară extinderea specializării şi în alte materii;

- totodată, doar 7 % din tribunale au apreciat că procesul de specializare nu reprezintă un factor pozitiv pentru sistemul judiciar.

Alături de materiile în care există deja înfiinţate instanţe, secţii sau complete specializate, instanţele intervievate au opinat că ar fi utilă înfiinţarea de secţii şi complete şi în următoarele materii: drepturi reale, contencios succesoral, protecţia consumatorului, contencios contravenţional, cooperare internaţională în materie judiciară şi pentru soluţionarea cauzelor având ca obiect infracţiuni economico-financiare etc.

În sistemul parchetelor, există la acest moment un singur parchet specializat, respectiv Parchetul de pe lângă Tribunalul pentru Cauze cu Minori şi de Familie Braşov. Totodată, în cadrul celorlalte parchete, în funcţia de aria de competenţă, resursele de personal şi specializarea individuală a procurorilor funcţionează secţii, servicii sau birouri specializate pe anumite materii sau categorii de lucrări sau de activităţi.

3.4.2. Programele de formare profesională specializată a magistraţilor

Necesitatea unei formări specializate a judecătorilor şi procurorilor rezultă, în principal, din dispoziţiile art. 37 alin. 4 din *Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor, republicată, cu modificările şi completările ulterioare*. Totodată, obligaţii privind pregătirea specializată a judecătorilor şi procurorilor au rezultat atât din Planul de Acţiune pentru implementarea Strategiei de Reformă a Sistemului Judiciar (măsura 5.1.), aprobată prin HG 232/2005, cât şi din Planul de măsuri pentru aderare pentru 2007.

Ca urmare, şi pentru anul 2007, unul dintre obiectivele prioritare ale *Programului de formare profesională continuă a judecătorilor şi procurorilor*, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 782/7 decembrie 2006, l-a constituit ***asigurarea unei formări axate pe specializarea judecătorilor şi procurorilor, în concordanţă cu nevoile sistemului.***

În anul 2007, Institutul Naţional al Magistraturii a continuat programele de formare a magistraţilor care funcţionează în instanţe specializate. Este de menţionat că respectarea principiului specializării judecătorilor şi procurorilor a fost stabilit ca unul dintre criteriile de selecţie a participanţilor la seminariile organizate în anul 2007, urmărindu-se ca judecătorii şi procurorii care funcţionează în secţii şi complete specializate să participe, până la sfârşitul anului 2007, la seminariile organizate în cadrul programului de formare axat pe specializarea judecătorilor şi procurorilor. S-au avut în vedere la realizarea acestei selecţii datele comunicate de către instanţe cu privire la repartizarea judecătorilor în secţii şi complete specializate şi specializarea acestora.

Una dintre problemele delicate în privinţa formării magistraţilor care funcţionează în instanţe ori secţii sau complete specializate a reprezentat-o, în continuare, stabilirea unui echilibru între dreptul la formare al acestor magistraţi şi obligaţia de formare în cazul schimbării specializării, schimbările intervenite în componenţa secţiilor şi completelor specializate intervenite pe tot parcursul anului neregăsindu-şi reflectarea în selecţia participanţilor la seminarii, realizată la începutul anului 2007.

Domeniile de formare care au fost avute în vedere în cadrul acestui obiectiv şi numărul de magistraţi formaţi pentru fiecare din aceste domenii se prezintă după cum urmează:

- **Criminalitate economico-financiară -** au fost organizate **16 seminarii** la care au participat 87 de judecători şi 168 de procurori;
- **Combaterea spălării banilor –** au fost organizate **4 seminarii** la care au participat 25 judecători;
- **Combaterea criminalităţii informatice –** au fost organizate **2 seminarii** la care au participat 16 judecători;
- **Combaterea traficului internaţional cu automobile furate –** au fost organizate **2 seminarii** la care au participat 16 judecători;
- **Combaterea terorismului şi legăturile cu crima organizată –** au fost organizate **4 seminarii** la care au participat 8 de judecători; selecţia procurorilor a fost realizată de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie;
- **Tehnici de investigare în cazuri de crimă organizată –** au fost organizate **2 seminarii** la care au participat 27 de procurori;
- **Crimă organizată –** au fost organizate **5 seminarii** la care au participat 12 judecători şi 27 de procurori;
- **Lupta împotriva corupţiei -** au fost organizate **2 seminarii** la care au participat 37 de judecători;
- **Frauda împotriva intereselor financiare ale UE** – au fost organizate **2 seminarii** la care au participat 8 judecători şi 11 procurori;
- **Tehnici de investigare a infracţiunilor –** a fost organizat **1 seminar** la care au participat 13 procurori;
- **Perspectiva medicală, psihologică şi socială a prevederilor legale privind consumul de droguri** – au fost organizate **2 seminarii** la care au participat 10 judecători;
- **Justiţia pentru minori –** au fost organizate **47 seminarii** la care au participat 212 judecători şi 89 de procurori;
- **Dreptul proprietăţii intelectuale –** au fost organizate **5 seminarii** la care au participat 54 de judecători şi 47 de procurori;
- **Drept comercial –** au fost organizate **3 seminarii** la care au participat 53 de judecători;
- **Drept administrativ - Achiziţii publice -** au fost organizate **5 seminarii** la care au participat 92 de judecători şi 2 procurori;
- **Dreptul mediului –** a fost organizat **1 seminar** la care au participat 13 judecători şi 6 procurori;
- **Drept bancar –** a fost organizat **1 seminar** la care au participat 13 judecători;

- **Dreptul concurenţei –** au fost organizate **6 seminarii** la care au participat 101 judecători şi 6 procurori;
- **Protecţia consumatorului** – au fost organizate **2 seminarii** la care au participat 33 de judecători.

3.5. Indici de calitate a activităţii instanţelor judecătoreşti şi parchetelor

3.5.1. Indici de calitate a activităţii instanţelor judecătoreşti – ponderea atacabilităţii hotărârilor[84], indicele de casare[85] (ponderea schimbării / desfiinţării hotărârilor în căile de atac)[86]

La nivelul celor 178 judecătorii care funcţionează în prezent, s-a înregistrat, în cursul anului 2007, un volum total de 1.151.983 cauze (cuprinzând cauzele rulate, adică stocul existent la 31 decembrie 2006 la care se adaugă dosarele nou intrate), din care au fost soluţionate un număr total de 870.063 dosare.

Dintre dosarele soluţionate de judecătorii, au fost atacate cu apel sau, după caz, cu recurs la tribunal, 170.080 cauze. Rezultă faptul că **ponderea atacabilităţii** hotărârilor pronunţate de judecătorii în fond a fost de **19,5%** . Comparativ, la nivelul anului 2006, au fost soluţionate un număr de 1.098.846 cauze, din care 172.395 au fost atacate cu apel sau recurs la tribunal, ceea ce a condus la o pondere a atacabilităţii hotărârilor de 15,7%. Se poate observa că procentul justiţiabililor nemulţumiţi de hotărârile pronunţate de judecătorii este în creştere, creşterea gradului de insatisfacţie a acestora reprezentând un aspect îngrijorător, întrucât conduce la creşterea duratei de soluţionare a cauzelor şi a întârzierii valorificării drepturilor recunoscute prin hotărâri judecătoreşti. Această situaţie are cauze multiple, dintre care au caracter preponderent: lipsa unei practici judiciare unitare la nivelul instanţelor de grade diferite, ceea ce reduce previzibilitatea jurisprudenţei, atât pentru părţi, cât şi pentru avocaţii lor, încercarea de a tergiversa executarea anumitor obligaţii, favorizată în procedura română de existenţa, ca regulă, a dublului grad de jurisdicţie, lipsa unor soluţii alternative de soluţionare a conflictelor, dar şi gradul redus de satisfacţie faţă de calitatea actului de justiţie.

Din totalul de 172.976 hotărâri pronunţate de tribunale în căile de atac au fost pronunţate soluţii de admitere în 52.171 de cauze (30,1%), **ponderea schimbării hotărârilor** fiind de **6 %** (faţă de totalul de

[84] Ponderea atacabilității hotărârilor reprezintă procentul hotărârilor judecătoreşti împotriva cărora s-au exercitat căile de atac ordinare prevăzute de lege – apelul şi/sau recursul – (inclusiv recursul în materie civilă, calificat de Codul de procedură civilă drept cale extraordinară de atac) din totalul hotărârilor pronunţate.

[85] Indicele de casare (ponderea schimbării hotărârilor) semnifică procentul hotărârilor judecătoreşti care au fost casate,desfiinţate sau modificate în căile de atac din totalul hotărârilor pronunţate.

[86] Date statistice furnizate de Biroul Statistică din cadrul Direcţiei Resurse Umane şi Organizare.

870.063 cauze soluționate)[87]. După cum se poate însă observa, în cea mai mare măsură nemulţumirile justițiabililor nu au fost confirmate de instanţele care au soluționat căile de atac.

Distinct pe materii, ponderea schimbării hotărârilor a fost de 5,41% în ceea ce priveşte cauzele civile şi 8,94 % în ceea ce priveşte cauzele penale.

La nivelul tribunalelor civile care funcţionează în România, au fost soluţionate, în cursul anului 2007, în fond şi apel, 327.750 cauze.

Din aceste cauze, un număr de 109.626 cauze au fost atacate cu apel sau după caz cu recurs la curţile de apel, **ponderea atacabilității hotărârilor** fiind de **33,4%**, mai mare față de anul 2006 când s-a înregistrat un procent de atacabilitate a hotărârilor de 32,3%. Întocmai ca şi la judecătorii, indicatorul de calitate „atacabilitate" este în creştere, păstrându-se însă la un nivel rezonabil.

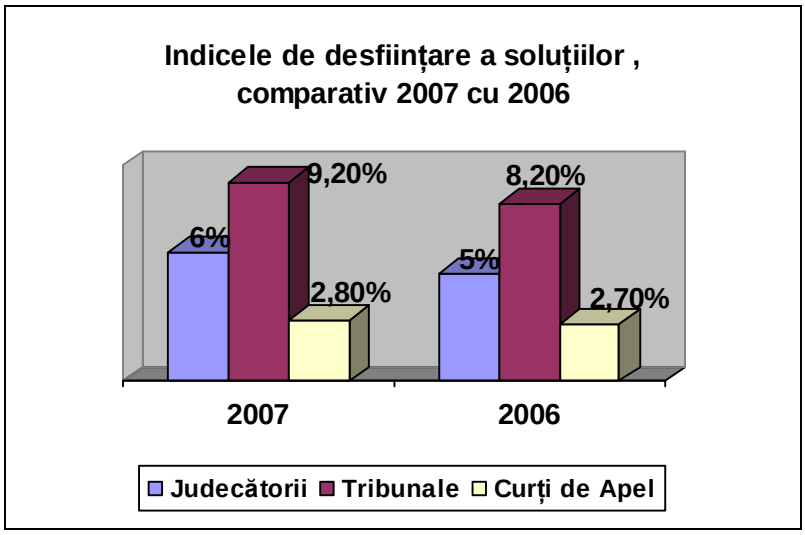
Din totalul apelurilor şi recursurilor soluționate de curţile de apel în anul 2007, respectiv 114.748 cauze, un număr de 30.258 apeluri şi recursuri au fost admise (26,3%).

Raportat la numărul total de cauze soluționate de tribunale, rezultă un **indice de desființare** de **9,2%**.

Totodată, în anul 2007 Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a soluţionat un număr de 15.820 recursuri declarate împotriva hotărârilor pronunţate de curţile de apel în fond sau în apel din care au fost admise un număr de 3.261 (20,6%).

Raportat la numărul total de cauze soluționate de Curţile de Apel, rezultă un **indice de desființare** de **2,8 %**.

[87] Într-o situație ideală, în care eroarea umană – datorată oricăruia dintre participanții la procedura judiciară – judecător, procuror, avocați sau părți – ar fi exclusă, hotărârile judecătoreşti ar trebui să rămână irevocabile prin achiesarea părții care a pierdut procesul la soluția pronunțată, manifestată prin neexercitarea căii de atac. Prin urmare indicele ponderii atacabilității hotărârilor reflectă că peste 80% dintre justițiabilii care au pierdut procesele în care au figurat ca reclamanți sau pârâți, au fost totuşi de acord cu justețea soluției pronunțate, nepromovând apel sau recurs la o instanță superioară. Din acest motiv, indicele de casare se calculează prin raportare la totalul hotărârilor pronunțate, iar nu numai la fracțiunea celor atacate. Pentru o imagine corectă se impune totuşi precizarea că există anumite categorii de cereri soluționate de instanțe care au caracter necontencios sau au numai în aparență caracter contencios (spre exemplu, divorțul prin acord), astfel încât s-ar impune ponderarea concluziilor formulate pe baza acestor indici, în funcție de aspectele menționate.

3.5.2. Indici de calitate ai activităţii parchetelor[88]

La nivelul parchetelor principalii indici calitativi privind activitatea desfăşurată, din punct de vedere statistic, se referă la numărul şi ponderea inculpaţilor achitaţi în mod definitiv de către instanţele de judecată, precum şi la numărul şi ponderea cauzelor restituite de instanţe în vederea refacerii sau completării urmăririi penale.

Sub primul aspect, în cursul anului 2007 au fost trimişi în judecată 47787 de inculpaţi, dintre care au fost achitaţi definitiv de către instanţele de judecată 1211 (rezultând o **pondere a inculpaţilor achitaţi definitiv din totalul inculpaţilor trimişi în judecată de 2,5%**). Pentru obţinerea unui rezultat relevant, din numărul total al inculpaţilor achitaţi se impune a fi dedus cel al inculpaţilor achitaţi definitiv ca urmare a aplicării art.18[1] din Codul penal, respectiv ca urmare a împrejurării ca fapta săvârşită, deşi de natură penală, nu prezintă gradul de pericol social al unei infracţiuni[89]. În cursul anului 2007 au fost achitaţi pentru acest motiv 601 inculpaţi, rămânând un număr de 610 inculpaţi care au fost achitaţi definitiv pentru una dintre celelalte cauze prevăzute de lege (rezultând o **pondere în totalul achitaţilor definitiv de 1,27%)[90].**

[88] Date statistice furnizate Biroului Statistică din cadrul Direcţiei Resurse Umane şi Organizare de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie. În statistică nu sunt incluse parchetele militare şi Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, inclusiv direcţiile din compunerea acestuia.

[89] Această deducere se justifică prin faptul că aplicarea art.18[1] Cod penal constituie o chestiune de apreciere judiciară, considerată neimputabilă magistratului. În astfel de cazuri, sunt întrunite toate condiţiile formale care ar impune angajarea răspunderii penale şi aplicarea unei pedepse: fapta săvârşită de inculpat este pe deplin probată, această faptă este prevăzută de legea penală şi a fost săvârşită cu forma de vinovăţie impusă de lege. Totuşi, răspunderea penală nu va fi angajată întrucât, în conţinutul său concret, fapta este în mod evident lipsită de importantă, atingerea adusă valorii sociale ocrotite prin norma penală fiind minimă. Ca urmare, în locul condamnării la o pedeapsă penală se va pronunţa achitarea,. Aplicându-i-se însă inculpatului, obligatoriu, o sancţiune cu caracter administrativ dintre cele prevăzute de lege.

[90] În anul 2006 ponderea inculpaţilor achitaţi definitiv în totalul trimişilor în judecată a fost de 1,81%, iar, cu excluderea cazurilor de aplicare a art.18 ind.1 C.p., de 0,76%.

În ipoteza particulară a cauzelor pentru care urmărirea penală se face obligatori de către procuror (urmărire penală proprie) au fost achitaţi definitiv 166 de inculpaţi, dintre care 31 în temeiul art.18[1] Cod penal.

În cursul anului 2007 au fost **restituite definitiv** de către instanţele de judecată, în vederea refacerii sau completării urmăririi penale, un număr de **129 de cauze** din totalul de **36820** cauze soluţionate prin rechizitoriu **(0,35 %),** dintre acestea 29 de cauze privind cazuri de urmărire penală proprie.

3.5.3. Percepţia instanţelor şi parchetelor asupra cauzelor care provoacă desfiinţarea hotărârilor în căile de atac sau conduc la achitarea definitivă a inculpaţilor sau la restituirea cauzelor de către instanţă[91]

În vederea identificării cauzelor care provoacă desfiinţarea hotărârilor judecătoreşti în căile de atac, s-a cerut instanţelor să acorde un punctaj cauzelor de casare, unde cele mai multe puncte trebuiau acordate cauzelor mai frecvent întâlnite.

În urma evaluării răspunsurilor instanţelor de control judiciar la chestionare, rezultă concluziile redate mai jos:

La nivelul curţilor de apel

Cel mai mare punctaj a fost obţinut de următoarele motive de casare: netemeinicia hotărârilor împotriva cărora au fost formulate căi de atac, provocată de lipsa de diligenţă a părţii în administrarea cauzei (ignorarea obligaţiilor procedurale, nepropunerea sau nefurnizarea de mijloace de probă pertinente) şi interpretarea greşită a legii de către judecătorul de fond, într-o chestiune de practică neunitară sau cu privire la care în doctrină subzistă interpretări diferite.

Aceste cauze au fost urmate la egalitate de altele două şi anume: casarea hotărârii de fond pe elemente de apreciere (cum ar fi individualizarea pedepsei, însă în interiorul limitelor impuse de lege, stabilirea modalităţii de executare) şi netemeinicia hotărârii de fond, datorată administrării în calea de atac a unor probe noi, neavute în vedere la fond, fără culpa judecătorului de la prima instanţă.

Urmează, în opinia celor intervievaţi, un alt motiv de casare care constă în apariţia, după pronunţarea hotărârii de fond, a unei decizii privind soluţionarea unui recurs în interesul legii, a unei decizii de neconstituţionalitate sau a unei decizii a Curţii Europene a Drepturilor Omului prin care se impune o soluţie contrară.

Un punctaj mai mic a fost acordat următoarelor situaţii: acte noi în căile de atac, încălcarea dispoziţiilor art. 261 punctul 5 Cod procedură civilă (nearătarea în cuprinsul hotărârii a motivelor de fapt şi de

[91] Date sintetizate de către Direcţia Resurse Umane şi Organizare pe baza răspunsurilor transmise de instanţe şi parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii Raportului.

drept care au format convingerea instanţei, precum şi a celor pentru care s-au înlăturat cererile părţilor), schimbarea practicii judiciare, modificări legislative, nelegala citare a părţilor, probatoriu incomplet, omisiunea instanţei de a se pronunţa pe un capăt de cerere.

La nivelul tribunalelor

Cel mai mare punctaj a fost acordat motivului de casare a hotărârii de fond pe elemente de apreciere (individualizarea pedepsei, însă în interiorul limitelor impuse de lege, stabilirea modalității de executare, etc.), acesta fiind urmat la egalitate de următoarele: interpretarea greşită a legii de către judecătorul de fond, într-o chestiune de practică neunitară sau cu privire la care în doctrină subzistă interpretări diferite, netemeinicia hotărârii de fond, provocată de lipsa de diligenţă a părţii în administrarea cauzei (ignorarea obligațiilor procedurale, nepropunerea sau nefurnizarea de mijloace de probă pertinente), netemeinicia hotărârii de fond, datorată administrării în calea de atac a unor probe noi, neavute în vedere la fond, fără culpa judecătorului.

O incidenţă mai mică au avut-o motivele de casare vizând nelegalitatea hotărârii de fond, ca urmare a încălcării unor condiţii de formă (spre exemplu, nesemnarea minutei de către judecătorul de fond, lipsa încheierii de amânare a pronunţării în cauză etc.) şi apariţia, după pronunţarea hotărârii atacate, a unei decizii privind soluţionarea unui recurs în interesul legii, a unei decizii de neconstituţionalitate sau a unei decizii a Curţii Europene a Drepturilor Omului etc. prin care se impune o soluţie contrară.

La categoria “alte cauze” au fost cuprinse următoarele: interpretarea diferită a probelor administrate, renunţări la judecată, tranzacţii, stingerea acţiunii prin împăcarea părţilor, compunerea nelegală a instanţei, lipsa rolului activ al judecătorului, instrumentarea defectuoasă a cauzelor.

Principalele cauze pentru care **parchetele** au înregistrat soluţii de restituire şi achitare definitive au fost, în urma evaluării răspunsurilor la chestionar, următoarele:

Punctajul cel mai ridicat a fost obținut de cauza referitoare la aprecierea diferită a pericolului social al faptei de către instanţa care a pronunţat soluţia, faţă de aprecierea procurorului, urmată în procente apropiate de cauze privind netemeinicia soluției datorate administrării în faza de judecată a unor probe noi, fără culpa procurorului, netemeinicia soluției, provocată de lipsa de diligenţă a părţii în administrarea cauzei (ignorarea obligațiilor procedurale, nepropunerea sau nefurnizarea de mijloace de probă pertinente) și nelegalitatea soluţiei, produsă de alte cauze decât încălcarea unor condiţii de formă, precum şi interpretarea greşita a legii.

Punctaj mai redus a fost obținut de cauze referitoare la apariția, după trimiterea în judecată a unei decizii privind soluționarea unui recurs în interesul legii, a unei decizii de neconstituționalitate sau a unei decizii a Curții Europene a Drepturilor Omului etc, prin care se impune o soluție contrară, nelegalitatea soluției, ca urmare a încălcării unor condiții de formă și interpretarea greșită de către procuror, într-o chestiune de practică neunitară sau cu privire la care în doctrină subzistă interpretări diferite.

Alte cauze ale soluţiilor de restituire şi achitare definitive, evidenţiate de parchete au fost aprecierea trunchiată a probelor de către instanţă, interpretarea diferită a probelor de către judecător, schimbarea declaraţiilor, de către părţi sau martori, în faza de judecată, legislaţie favorabilă unor inculpaţi având ca urmare alterarea probelor, ignorarea probelor administrate în faza de urmărire penală, nedeclararea căilor de atac în timp util, dezincriminarea penală a faptelor, interpretarea diferită a legii, insuficienta documentare.

Cele mai frecvente cauze pentru infirmările de soluţie au fost cercetări incomplete, interpretarea diferită a probelor, aprecierea greşită a gradului de pericol social al faptei, nepronunţarea asupra tuturor faptelor reclamate, neadministrarea unor probe utile şi pertinente solicitate, insuficienţa probatoriului.

Cauzele frecvente pentru admiterea plângerilor împotriva soluţiilor procurorului au fost cele privind interpretarea diferită a unor dispoziţii legale, solicitarea unor probe noi de către părţi, cercetări incomplete, nepronunţarea asupra tuturor faptelor reclamate, nerespectarea drepturilor şi garanţiilor procesuale, soluţii netemeinice, situaţii noi apărute după soluţionare, aprecierea diferită a gradului de pericol social.

3.6. Măsuri pentru unificarea practicii judiciare

3.6.1. Recursul în interesul legii

Una dintre principalele deficienţe cu care se confruntă sistemul judiciar român, cu incidenţă asupra calităţii actului de justiţie şi a credibilităţii justiţiei, este practica judiciară neunitară, precum şi aplicarea neunitară a legislaţiei în vigoare. Pentru remedierea acestei situaţii şi pentru asigurarea securităţii raporturilor juridice, în conformitate cu jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului, au fost avute în vedere următoarele măsuri: aplicarea mecanismelor procedurale existente, respectiv promovarea recursurilor în interesul legii şi îmbunătăţirea accesului magistraţilor la jurisprudenţă şi la Monitorul Oficial, în principal prin conectarea instanţelor la bazele de date specifice, precum şi prin publicarea pe paginile de Internet ale acestora a jurisprudenţei relevante.

Instabilitatea şi incoerenţa legislativă, modificările la intervale de timp foarte scurte a unor legi, necorelarea actelor normative şi a instituţiilor de drept fundamentale, adoptarea unor reglementări conjuncturale, elaborarea de acte normative incomplete şi contradictorii reprezintă vulnerabilităţile cele mai grave ale sistemului nostru judiciar generatoare de practică judiciară neunitară.

În vederea realizării obiectivului asigurării unui înalt standard de previzibilitate a procedurilor judiciare, prin unificarea practicii, se impune sprijinirea procesului de unificare a acesteia la nivelul curţilor de apel (şi a tuturor instanţelor subordonate), urmând ca apoi, prin activitatea specifică a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, să se asigure uniformizarea practicii la nivel naţional.

Este de necontestat faptul că interpretarea şi aplicarea unitară a legilor pe întreg teritoriul ţării de către instanţele de judecată constituie premisa esenţială pentru realizarea actului de justiţie la parametrii de calitate şi de eficienţă care să asigure garantarea securităţii juridice a persoanelor şi bunurilor acestora.

Datoria principală a practicii judiciare o constituie asigurarea securităţii şi stabilităţii raporturilor juridice, judecătorul fiind chemat să soluţionez cauzele deduse judecăţii numai în baza şi în condiţiile legii.

Activitatea de înfăptuire a justiţiei presupune interpretarea şi aplicarea legilor de către instanţele judecătoreşti în cauzele deduse judecăţii. Calitatea actului de înfăptuire a justiţiei depinde de interpretarea şi aplicarea corectă a legii într-un cadru unitar, care presupune existenţa unei practici judiciare unitare.

În conformitate cu prevederile art. 126 alin. (3) din Constituţia României, „Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie asigură interpretarea şi aplicarea unitară a legii de către celelalte instanţe judecătoreşti, potrivit competenţei sale.”

În prezent principala modalitate de unificare a jurisprudenţei o constituie recursul în interesul legii reglementat de dispoziţiile art. 329 din Codul de procedură civilă (în materie civilă) şi de art. 414^2 din Codul de procedură penală(în materie penală).

Astfel, potrivit art. 329 din Codul de procedură civilă, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, din oficiu sau la cererea ministrului justiţiei, precum şi colegiile de conducere ale curţilor de apel au dreptul, pentru a se asigura interpretarea şi aplicarea unitară a legii pe întreg teritoriul României, să ceară Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie să se pronunţe asupra chestiunilor de drept care au fost soluţionate diferit de instanţele judecătoreşti.

Deciziile prin care se soluționează sesizările se pronunţă de Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Soluţiile se pronunţă numai în interesul legii, nu au efect asupra hotărârilor judecătoreşti examinate şi nici cu privire la situaţia părţilor din acele procese. Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanţe.

Potrivit art. 414^2 din Codul de procedură penală, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, direct, sau ministrul justiţiei, prin intermediul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, precum şi colegiile de conducere ale curţilor de apel şi ale parchetelor de pe lângă acestea *au obligaţia*, pentru a asigura interpretarea şi aplicarea unitară a legilor penale şi de procedură penală pe întreg teritoriul ţării, să ceară Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie să se pronunţe asupra chestiunilor de drept care au primit o soluționare diferită din partea instanţelor judecătoreşti.

Aşadar, se poate constata că în timp ce în materie civilă, colegiile de conducere ale curţilor de apel au dreptul de a sesiza Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu chestiuni de drept care au primit o soluţionare diferită din partea instanţelor judecătoreşti, în materie penală, colegiile de conducere ale curţilor de apel şi ale parchetelor de pe lângă curţile de apel au obligaţia de a proceda în acest mod, soluţia legislativă de dată recentă – introdusă prin Legea nr. 356/2006 – fiind o măsură în sprijinul unificării practicii judiciare.

Cererile de recurs în interesul legii se soluţionează de Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, care se pronunţă prin decizie. Deciziile se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, precum şi pe pagina de internet a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie. Acestea se aduc la cunoştinţă instanţelor şi de Ministerul Justiţiei.

De lege lata, este reglementată şi situaţia în care o secţie a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie consideră că este necesar să revină asupra propriei jurisprudenţe.

Astfel, potrivit dispoziţiilor art. 26 din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, dacă o secţie a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie consideră că este necesar să revină asupra propriei jurisprudenţe, întrerupe judecata şi sesizează Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, care judecă cu citarea părţilor din dosarul a cărui judecată a fost întreruptă. După ce Secţiile Unite s-au pronunţat asupra sesizării privind schimbarea jurisprudenţei, judecata continuă.

În cursul anului 2007 Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a soluţionat **87 de recursuri în interesul legii**, faţă de 37 în anul 2006, **75 fiind admise, iar 12 respinse.** Dintre recursurile soluţionate, **46 sunt în materie civilă şi 41 în materie penală**.

Prezentarea pe scurt a problemelor de drept examinate prin deciziile de recurs în interesul legii

Nr. decizie	Materie	Obiect recurs	Soluţie
I/2007	**Penală**	Aplicarea art. 178 alin. (2) şi (3) din Codul penal, precum şi a dispoziţiilor Ordonanţei de Urgenţă a Guvernului nr. 195/2002 privind circulaţia pe drumurile publice, republicată.	**ADMIS**
II/2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art. 24 din codul de procedură civilă.	**ADMIS**
III/2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art.124 din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului.	**ADMIS**

Nr. decizie	Materie	Obiect recurs	Soluţie
IV/2007	**Civilă**	Persoanele cărora le revine exercițiul drepturilor şi obligaţiilor părinteşti pe durata instituirii, faţă de minor, a măsurii speciale a plasamentului.	**RESPINS**
V/2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art. 21 alin. (4) lit. f) şi art. 145 alin. (8) lit. a şi b di Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, precum şi ale art. 6 alin. (2) din Legea contabilităţii nr. 82/1991, republicată.	**ADMIS**
VI/2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art. 11 alin. (1) din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 177/2002 privind salarizarea şi alte drepturi ale magistraţilor, precum şi ale art. 28 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2002, modificată prin ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 24/2004, modificată şi aprobată prin Legea nr. 601/2004.	**ADMIS**
VII/2007	**Penală**	Aplicarea dispoziţiilor art. 48 alin. (1) lit. a, teza ultimă din Codul de procedură penală.	**ADMIS**
VIII/2007	**Penală**	Instanța învestită, în baza art. 461 alin. (1) lit. d) teza penultimă din Codul de procedură penală, în cadrul contestației la executare în care se invocă modificarea înțelesului noțiunii de **consecințe deosebit de grave.**	**ADMIS**
IX/2007	**Penală**	Aplicarea dispoziţiilor art. 37 şi 38 din Legea nr. 353/2004 privind prevenirea şi combaterea terorismului.	**ADMIS**
X/2007	**Civilă**	Aplicarea unor dispoziţii ale art. 373^1 din Codul de procedură civilă, referitoare la condiţiile pe care trebuie să la îndeplinească cererea de executare silită depusă la executorul judecătoresc.	**RESPINS ca rămas fără obiect**
XI/2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art. 8 şi art. 13 alin. (2) din Legea nr. 18/1991, republicată.	**ADMIS**
XII/2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art. 37 alin. (2), teza I din	**ADMIS**

Nr. decizie	Materie	Obiect recurs	Soluţie
		Ordonanţa Guvernului nr. 38/2003, aprobată prin Legea nr. 353/2003 privind salarizarea şi alte drepturi ale poliţiştilor, cu modificările şi completările ulterioare.	
XIII/2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art. 121 alin. (3) din Codul de procedură civilă, coroborate cu prevederile art. 258 alin. (2) şi ale art. 261 alin. (1), pct. 8, teza I din acelaşi cod.	**ADMIS**
XIV/2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art. 169 alin. (4) din Codul de procedură fiscală, republicat, cu modificările şi completările ulterioare.	
XV/2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art. 400 şi 402 din Codul de procedură civilă privind competenţa de soluţionare a contestaţiei la executare.	**ADMIS**
XVI/2007	**Penală**	Aplicarea dispoziţiilor art. 329 din Codul penal şi ale art. 12 şi 13 din Legea nr. 678/2001 privind prevenirea şi combaterea traficului de persoane.	**ADMIS**
XVII/2007	**Penală**	Cererea de revizuire îndreptată împotriva unei hotărâri judecătoreşti definitive pronunţată în temeiul art. 278^1 alin. (8) lit. b) din Codul de procedură penală.	**ADMIS**
XVIII/ 2007	**Penală**	Aplicarea dispoziţiilor art. 37 lit. a) şi b) din Codul penal.	**ADMIS**
XIX/2007	**Penală**	Încadrarea juridică a faptei cetăţeanului român, aflat în străinătate, de a se prezenta sub o identitate falsă autorităţilor unui stat străin.	**ADMIS**
XX/2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989.	**ADMIS**
XXI/2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art. 8 alin. (2) din Legea nr.	**ADMIS**

		9/1998 privind acordarea de compensaţii cetăţenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar.	
XXII/2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art. 16 alin. (7) din Ordonanţa guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravenţiilor, aprobată prin Legea nr. 180/2002.	**ADMIS**
XXIII/ 2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art. 2 din Legea nr. 32/2000 privind societăţile de asigurare şi supravegherea asigurărilor	**ADMIS**
XXIV/ 2007	**Penală**	Aplicarea pedepsei complementare a interzicerii unor drepturi inculpaţilor cetăţeni străini, în condiţiile art. 65 din Codul penal.	**ADMIS**
XXV/2007	**Penală**	Fracţiunile din pedepsele aplicate ce trebuie executate în cazul cererilor de eliberare condiţionată formulate pentru infracţiuni comise anterior adoptării Legii nr. 140/2006.	**ADMIS**
XXVI/ 2007	**Penală**	Competenţa judecării cauzelor ce au ca obiect infracţiunile prevăzute de art. 331-352 din Codul penal, precum şi alte infracţiuni săvârşite în legătură cu îndatoririle de serviciu, comise de personalul militar al fostei Direcţii Generale a Penitenciarelor, anterior intrării în vigoare a Legii nr. 293/2004.	**ADMIS**
XXVII/ 2007	**Penală**	Asistenţa juridică acordată în procesul penal unui inculpat sau învinuit de o persoană care nu a dobândit calitatea de avocat, în condiţiile Legii nr. 51/1995, cu modificările şi completările ulterioare.	**ADMIS**
XXVIII/ 2007	**Penală**	Calea de atac la care este supusă hotărârea instanţei de fond prin care s-a dispus restituirea dosarului procurorului în vederea actului de sesizare, în temeiul art. 300 alin. (2) din Codul de procedură penală.	**ADMIS**
XXIX/ 2007	**Penală**	Cheltuielile judiciare în cazul respingerii cererii de înlocuire a măsurii internării medicale cu obligarea la tratament medical formulată de persoana internată.	**ADMIS**

XXX/2007	**Penală**	Situaţia cererii întemeiată pe dispoziţiile art. 449 din Codul de procedură penală, în caz de concurs de infracţiuni săvârşite de un inculpat minor căruia i s-au aplicat atât pedepse, cât şi măsuri educative.	**ADMIS**
XXXI/ 2007	**Penală**	Încadrarea juridică a faptei de pătrundere, în orice mod, într-o locuinţă sau dependinţe ale acesteia, urmată de săvârşirea unei tâlhării, precum şi a faptei de pătrundere, în orice mod, într-o curte sau într-un loc împrejmuit ce ţine de domiciliul persoanei, urmată de săvârşirea unei tâlhării.	**ADMIS**
XXXII/ 2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art. 7 alin. (4), teza I din ordonanţa Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România, cu începere de la data de 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945 din motive etnice, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 189/2000.	**ADMIS**
XXXIII/ 2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art299 alin. (1) raportat la art. 297 alin. (2) teza finală din Codul de procedură civilă.	**ADMIS**
XXXIV/ 2007	**Penală**	Interpretarea dispoziţiilor art. 501 din Codul de procedură penală.	**ADMIS**
XXXV/ 2007	**Penală**	Încadrarea juridică a faptei persoanei de a pretinde, primi sau accepta bani ori alte foloase, în vederea remiterii acestora unui funcţionar, asupra căruia pretinde că are sau lasă să se creadă că are influenţă, pentru a-l determina să facă sau să nu facă un act ce intră în atribuţiile sale de serviciu.	**RESPINS**
XXXVI/ 2007	**Civilă**	Interpretarea dispoziţiilor art. 33 alin. (1) din Legea nr. 50/1996, în raport cu prevederile art. 1 pct. 32 din Ordonanţa guvernului nr. 83/2000, art. 50 din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 177/2002 şi art. 6 alin. (1) din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 160/2000.	**ADMIS**

XXXVII/ 2007	**Civilă**	Interpretarea dispoziţiilor art. 44 din Codul de procedură civilă privind competenţa de soluţionare a cererii de numire a unui curator special.	**ADMIS**
XXXVIII/ 2007	**Civilă**	Interpretarea dispoziţiilor art. 720^8 din codul de procedură civilă privind hotărârile date în primă instanţă privind procesele şi cererile în materie comercială.	**ADMIS**
XXXIX/ 2007	**Civilă**	Interpretarea dispoziţiilor art. 302^1 alin. (1) lit. d), raportat la art. 316 din Codul de procedură civilă.	**ADMIS**
XL/2007	**Civilă**	Posibilitatea acordării daunelor morale în cadrul litigiilor de muncă privind atragerea răspunderii patrimoniale a angajatorilor, potrivit art. 269 alin. (1) din Codul muncii, numai în cazul în care legea, contractul colectiv de muncă sau contractul individual de muncă cuprinde clauze exprese în acest sens.	
XLI/2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art. 1 lit. c) din ordonanţa Guvernului nr. 105/1999 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate de către regimurile instaurate în România, cu începere de la 6 septembrie până la 6 martie 1945, din motive etnice, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 189/2000.	**ADMIS**
XLII/2007	**Civilă**	Aplicarea unor dispoziţii ale Legii nr.359/2004 privind simplificarea formalităţilor la înregistrarea în registrul comerţului a persoanelor fizice, asociaţiilor familiale şi persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum şi la autorizarea funcţionării persoanelor juridice	**RESPINS**
XLIII/ 2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art.23, 28 şi 41 din legea nr.64/1995 privind procedura reorganizării judiciare şi a falimentului, modificată şi completată prin Legea nr.249/2005	**RESPINS**
XLIV/ 2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art.43 alin.1 şi 3 din Legea nr.10/2001 privind regimul juridic al unor imobile	**RESPINS**

		preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989 (devenit art.42, după republicare, ca efect al modificărilor intervenite prin Legea nr.247/2005)	
XLV/2007	**Civilă**	Căile de atac ce pot fi exercitate în litigiile ce au ca obiect acţiunile în constatarea nulităţii absolute a actelor emise cu încălcarea Legii fondului funciar nr.18/1991, întemeiate pe dispoziţiile art.III din legea nr. 169/1997,	**RESPINS**
XLVI/ 2007	**Civilă**	Daunele-interese reprezentând contravaloarea lipsei de folosinţă a imobilului restituit în baza Legii nr.10/2001	**RESPINS**
XLVII/ 2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art.2 din Decretul-Lege nr.61/1990 referitor la soluţionarea cauzelor ce au ca obiect acţiunea chiriaşilor pentru obligarea proprietarului la încheierea contractelor de vânzare-cumpărare, a spaţiilor locative situate într-un cămin de nefamilişti	**RESPINS**
XLVIII/ 2007	**Penală**	Interpretarea dispoziţiilor art.278^1 alin.8 lit.c din Codul de procedură penală în cazul plângerii formulate împotriva rezoluţiei, ordonanţei şi dispoziţiei din rechizitoriu, prin care s-a dispus neînceperea urmăririi penale sau clasarea.	**ADMIS**
XLIX/2007	**Penală**	Traficul de persoane incriminat prin dispoziţiile art.12 şi art.13 din Legea nr.678/2001, comis asupra mai multor subiecţi pasivi.	**ADMIS**
L/2007	**Penală**	Interpretarea dispoziţiilor art.63^1 din Codul penal în cazul înlocuirii pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii.	**ADMIS**
LI/2007	**Penală**	Aplicabilitatea pedepsei accesorii prevăzută de art.71 rap. la art.64 lit.a, b şi art.71 alin. 3 cu referire la art. 64 lit. d din Codul penal inculpaţilor minori.	**ADMIS**

LII/2007	**Civilă**	Aplicabilitatea prevederilor cuprinse în art.16 şi următoarele din Legea nr.247/2005 privind procedura administrativă pentru acordarea despăgubirilor, deciziilor/dispoziţiilor emise anterior intrării în vigoare a legii, contestate în termenul prevăzut de Legea nr.10/2001, privind regimul juridic al unor imobile preluate abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, astfel cum a fost modificată prin Legea nr.247/2005.	**ADMIS**
LIII/2007	**Civilă**	Aplicabilitatea dispoziţiilor art.35 din Legea nr.33/1994, privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, în cazul acţiunilor având ca obiect imobile expropriate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, introduse după intrarea în vigoare a Legii nr.10/2001.	**ADMIS**
LIV/2007	**Civilă**	Interpretarea dispoziţiilor art.92 alin.1 lit.b din Legea nr.19/2000 privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale, modificată şi completată.	**ADMIS**
LV/2007	**Civilă**	Abrogarea, cu caracter definitiv, a dispoziţiilor art.10 din Legea nr.80/1995 privind statutul cadrelor militare, potrivit căruia cadrele militare în activitate decorate cu ordinul „Meritul Militar" clasele a III-a, a II-a şi I beneficiază de reducere a impozitului pe venit cu 30%, 40% şi, respectiv, 50%.	**ADMIS**
LVI/2007	**Penală**	Aplicarea dispoziţiilor legale tranzitorii, prevăzute de art.III alin.2 din Legea nr.356/2006 pentru modificarea şi completarea Codului de procedură penală, precum şi pentru modificarea altor legi.	**ADMIS**
LVII/2007	**Penală**	Inadmisibilitatea plângerii îndreptate împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori	**ADMIS**

		în baza dispoziţiilor date de acesta, altele decât rezoluţiile sau ordonanţele procurorului de netrimitere în judecată, reglementate de art.278[1] alin.1 din Codul de procedură penală.	
LVIII/2007	**Penală**	Interpretarea dispoziţiilor art.192 alin.1 pct.1 lit.a şi pct.2 lit.b şi c din Codul de procedură penală.	**ADMIS**
LIX/2007	**Penală**	Aplicarea dispoziţiilor din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea şi sancţionarea faptelor de corupţie.	**ADMIS**
LX/2007	**Penală**	Inadmisibilitatea cererii de revizuire care se întemeiază pe alte motive decât cazurile prevăzute de art.394 din Codul de procedură penală.	**ADMIS**
LXI/2007	**Civilă**	Interpretarea dispoziţiilor art.190 alin.1 lit.c din Codul de procedură fiscală, raportate la prevederile art.191 alin.2 din acelaşi cod.	**ADMIS**
LXII/2007	**Civilă**	Interpretarea prevederilor cuprinse în art.133 alin.3 din Legea nr.31/1990 privind societăţile comerciale, republicată.	**ADMIS**
LXIII/ 2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art.403 alin.1 din Codul de procedură civilă, referitor la modalitatea de fixare a cauţiunii în vederea suspendării executării silite, de către instanţa competentă, până la soluţionarea contestaţiei la executare.	**RESPINS**
LXIV/ 2007	**Penală**	Interpretarea dispoziţiilor art.171 alin.3 din Codul de procedură penală.	**ADMIS**
LXV/2007	**Penală**	Interpretarea dispoziţiilor art.332 din Codul de procedură penală, cu referire la art.159 alin.13 teza ultimă din Codul de procedură penală.	**ADMIS**
LXVI/2007	**Penală**	Interpretarea sintagmei « vătămarea integrităţii corporale ori sănătăţii uneia sau mai multor persoane » conţinută în dispoziţiile art.89 alin.1 din Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr.195/2002	**ADMIS**

		privind circulaţia pe drumurile publice, republicată,	
LXVII/ 2007	**Penală**	Interpretarea dispoziţiilor art.59-61 din Codul penal, art.75-77 din Legea nr.275 din 20 iunie 2006 privind executarea pedepselor şi a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal precum şi art.450 din Codul de procedură penală.	**ADMIS**
LXVIII/ 2007	**Penală**	Calea de atac la care sunt supuse hotărârile pronunţate în temeiul art.285 teza I din Codul de procedură penală, prin care instanţa sesizată în mod greşit cu o plângere prealabilă o trimite organului competent.	**ADMIS**
LXIX/ 2007		Compunerea completului în cazul judecării declaraţiei de abţinere sau cererii de recuzare.	**ADMIS**
LXX/2007	**Penală**	Imposibilitatea instanţelor de control judiciar de a dispune direct în căile de atac, contopirea pedepsei aplicate pentru infracţiunea care a făcut obiectul judecăţii, cu pedepse aplicate infracţiunilor concurente pentru care există o condamnare definitivă, în cazul în care contopirea nu a fost dispusă de către prima instanţă.	**ADMIS**
LXXI/ 2007	**Penală**	Competenţa de a soluţiona plângerea formulată în temeiul art.168 din Codul de procedură penală.	**ADMIS**
LXXII/ 2007	**Civilă**	Calitatea procesuală a Oficiului de Cadastru şi Publicitate Imobiliară în cauzele ce au ca obiect plângerile privind Cartea funciară întemeiate pe dispoziţiile art.50 din Legea nr.7/1996, republicată.	**ADMIS**
LXXIII/ 2007	**Penală**	Menţinerea sau revocarea liberării condiţionate , în baza art. 61 din Codul penal în condiţiile contopirii unor pedepse aplicate pentru fapte concurente, descoperite ulterior, dar săvârşite anterior liberării.	**RESPINS**
LXXIV/	**Penală**	Interpretarea dispoziţiilor art. 71 din Codul penal	**ADMIS**

2007		referitoare la pedepsele accesorii.	
LXXV/ 2007	**Penală**	Interpretarea dispoziţiilor art. 110^1 alin. 1 din Codul penal.	**ADMIS**
LXXVI/ 2007	**Penală**	Interpretarea dispoziţiilor art. 145 şi art. 145^1 din Codul de procedură penală.	**ADMIS**
LXXVII/ 2007	**Civilă**	Interpretarea dispoziţiilor art. 34 alin. (2) (devenit art. 35 alin. 2) din Legea nr. 188/1999 privind statutul funcţionarilor publici, republicată, cu modificările şi completările ulterioare	**ADMIS**
LXXVIII/ 2007	**Civilă**	Interpretarea dispoziţiilor art. 6 din Legea nr. 514/2003 modificată de Legea nr. 246/2006 privind organizarea şi exercitarea profesiei de consilier juridic raportate la dispoziţiile art. 60 alin. 1 şi 2 din Statutul profesiei de consilier juridic, art. 31 (fost art. 29) şi art. 117 (fost art. 93) din Legea nr. 188/1999 privind statutul funcţionarilor publici, republicată.	**ADMIS**
LXXIX/ 2007	**Civilă**	Interpretarea dispoziţiilor art. 9 alin. 8 din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situaţiei juridice a unor imobile cu destinaţia de locuinţe trecute în proprietatea statului.	**ADMIS**
LXXX/ 2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art. 30 alin. 1 şi 2 din Legea nr. 359/2004 privind simplificarea formalităţilor la înregistrarea în registrul comerţului a persoanelor fizice, asociaţiilor familiale şi persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum şi autorizarea funcţionării persoanelor juridice, coroborate cu prevederile art. 236 alin. 1 din Legea nr. 31/1990 privind societăţile comerciale, republicată, modificată şi completată.	**RESPINS**
LXXXI/ 2007	**Penală**	Interpretarea sintagmei „pedeapsa ce se execută" conţinută în dispoziţiile art.269 alin.3 din Codul penal	**ADMIS**
LXXXII/	**Penală**	Suportarea cheltuielilor judiciare în cazul	**ADMIS**

2007		respingerii plângerii formulată în condiţiile art.278[1] din Codul de procedură penală împotriva rezoluţiei sau ordonanţei procurorului de netrimitere în judecată ori a dispoziţiei de netrimitere în judecată cuprinsă în rechizitoriu.	
LXXXIII/ 2007	**Penală**	Interpretarea dispoziţiilor art.494 teza I din Codul de procedură penală.	**ADMIS**
LXXXIV/ 2007	**Civilă**	Interpretarea dispoziţiilor art.907 din Codul comercial prin trimitere la prevederile art.591 alin.1 teza I din Codul de procedură civilă.	**ADMIS**
LXXXV/ 2007	**Civilă**	Aplicarea dispoziţiilor art.2 alin.1 lit.a din Codul de procedură civilă raportat la art.3 pct.11 din Codul comercial	**ADMIS**
LXXXVI/ 2007	**Civilă**	Dispoziţiile legale care guvernează acţiunile în constatarea dobândirii dreptului de proprietate prin uzucapiune în regim de carte funciară, în situaţia prescripţiilor achizitive începute sub imperiul Decretului – Lege nr. 115/1938 şi împlinite după intrarea în vigoare a Legii nr. 7/1996.	**ADMIS**
LXXXVII/ 2007	**Civilă**	Interpretarea dispoziţiilor art.100 din Legea nr. 92/1992 privind organizarea judecătorească	**ADMIS**

3.6.2. Alte măsuri de unificare a practicii judiciare la nivel central

Grupul de lucru nr. 2 „Unificarea practicii judiciare”[92], constituit la nivelul Consiliului a analizat în decursul anului 2007 propunerile formulate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie privind promovarea recursului în interesul legii şi a identificat hotărârile judecătoreşti în care s-au dat interpretări diferite normelor de drept, prin discutarea semestrială a problemelor de practică neunitară.

Facem precizarea că în **materie civilă**, materialele transmise de curţile de apel privind problemele de drept soluţionate în mod neunitar în materie civilă au vizat, în principal, următoarele aspecte:

- uzucapiunea (dispoziţii legale incidente: Decretul - Lege nr. 115/1938 sau Codul civil);

[92] Menţionăm că, prin Hotărârea nr.116/2008 a Plenului CSM, activitatea şi componenţa Grupurilor de lucru constituite la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii au fost reorganizate, atribuţiile Grupului de lucru nr.2 fiind preluate de Comisia pentru unificarea practicii judiciare.

- calitatea procesuală pasivă a Oficiului de cadastru şi publicitate imobiliară în cauzele ce au ca obiect plângeri împotriva încheierilor de carte funciară;
- modul de soluţionare a acţiunii având ca obiect restrângerea dreptului la libera circulaţie în străinătate, întemeiată pe dispoziţiile Legii nr. 248/2005, după data de 1 ianuarie 2007;
- acordarea primei de vacanţă pentru perioada 2003-2006 personalului auxiliar din cadrul organelor autorităţii judecătoreşti;
- cuantumul pensiei de întreţinere în cazul în care debitorul obligaţiei lucrează în străinătate şi nu se cunosc veniturile acestuia;
- competenţa materială în soluţionarea cauzelor având ca obiect decăderea din drepturile părinteşti;
- incidenţa dispoziţiilor art. 155 indice 1 C. pr civ, în situaţia în care părţile nu achită onorariul de expert, într-o cauză având ca obiect partaj de bunuri comune;
- admisibilitatea exercitării acţiunii în revendicare de către un singur coindivizar;
- aplicarea dispoziţiilor art. 20-23 C.pr.civ în situaţia în care problema competenţei materiale de soluţionare vizează secţiile din cadrul aceleiaşi instanţe;
- interpretarea disp art 268, art 282, art 299 alin 1 teza finala C pr civ.;
- aplicarea art 180 alin. 2, 5 din Legea nr 19/2000 şi a H.G. nr. 1315/2001 privind recorelarea pensiilor - reducerea punctajului mediu în cazul pensionarilor ale căror drepturi de pensie s-au deschis anterior Legii nr. 19/2000 ş.a.m.d.

În **materie penală**, problemele de practică neunitară evidenţiate de curţile de apel au avut ca obiect:

- plângerea în faţa judecătorului împotriva rezoluţiilor sau ordonanţelor procurorului de netrimitere în judecată - soluţiile pe care le poate pronunţa judecătorul sunt restrictive în raport de prevederile art. 278 indice 1 alin 1 C.pr.pen.;
- interpretarea art.385/9 pct.18 C. pr. pen ; măsura obligării de a nu părăsi ţara în faza judecăţii;
- interpretarea şi aplicarea dispoziţiilor art. 309 C.pr.pen. - cazurile în care este necesară întocmirea minutei;
- momentul de la care începe să curgă termenul de 20 de zile prevăzut de art. 278/1 alin 2 C.pr.pen.;
- consecinţele formulării plângerii adresate prim procurorului;
- sancţiunea neascultării inculpatului în apel, în baza dispoziţiilor art. 378 alin 1/1 C.pr.pen cu depăşirea termenului de 20 de zile prevăzut de art 278/3 C.pr.pen.;
- interpretarea art 385 indice 14 alin 1 indice 1 teza II C.pr.pen

În **materie comercială şi contencios administrativ**, au fost identificate ca problemele drept ce au generat o practică neunitară:

- strămutarea dosarului de insolvenţă la un alt tribunal –consecinţe asupra recursurilor formulate împotriva hotărârilor pronunţate de judecătorul-sindic anterior strămutării;
- aplicarea dispoziţiilor Legii nr. 51/2006 privind serviciile comunitare de utilităţi publice, denumite servicii de utilităţi publice în ceea ce priveşte competenţa materială de soluţionare a litigiilor având ca obiect pretenţii rezultate din contractele de prestări servicii încheiate între persoane fizice sau juridice de drept privat şi furnizorii de utilităţi – Compania de Apă, Distrigaz, Electrica;
- competența de soluționare a cererilor prin care se solicită obligarea Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților să emită un ordin de validare sau invalidare a Hotărârii Comisiei pentru aplicarea Legii nr. 9/1998;
- interpretarea şi aplicarea unitară a dispoziţiilor art. 11 alin 2 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenţei**;**
- inadmisibilitatea acțiunii formulate de funcționarii publici având ca obiect drepturile lor salariale, în situația în care nu au respectat condiția prevăzută de art. 7 din Legea contenciosului administrativ, respectiv obligativitatea plângerii prealabile;
- competenţa de soluţionare a acţiunilor care ca obiect contestarea retragerii sau anulării atestatului de asistent maternal;
- aplicarea retroactivă a Legii nr. 554/2004.

În scopul interpretării şi aplicării unitare a legii, au fost avute în vedere şi modificări legislative pentru instituirea unui mecanism de unificare a practicii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, precum şi de sesizare a acesteia de către celelalte instanţe, pentru exprimarea opiniei asupra anumitor probleme de drept. Realizarea obiectivului de unificare a practicii judiciare va determina îmbunătățirea calității hotărârilor judecătorești, în vederea reducerii numărului de cauze a căror soluţie a fost modificată în căile de atac.

În vederea realizării acestui obiectiv, Consiliul Superior al Magistraturii a elaborat împreună cu Înalta Curte de Casație și Justiție proiectul de Lege privind unele măsuri pentru asigurarea interpretării şi aplicării unitare a legii de către instanţele judecătoreşti prin care se propun, în principal, următoarele reglementări:

- Modificarea şi completarea dispoziţiilor referitoare la recursul în interesul legii, cuprinse în Codul de procedură civilă şi Codul de procedură penală în sensul precizării condițiilor în care Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi colegiile de conducere ale curţilor de apel pot promova un recurs în interesul legii la Înalta Curte de Casație şi Justiție, modalităţile de susţinere a recursului şi procedura de soluționare a acestuia de către Secțiile Unite ale instanței supreme.

Prin proiect se menţine dispoziţia potrivit căreia deciziile pronunţate de Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie în soluţionarea recursurilor în interesul legii se publică în Monitorul Oficial al României Partea I şi sunt obligatorii pentru instanţe.

- Completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, prin stabilirea în competenţa Secţiilor Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, a soluţionării sesizărilor pentru interpretarea unor dispoziţii legale formulate de instanţele de recurs. Aceste sesizări se soluţionează în cadrul Secţiilor Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, în raport cu competenţa fiecăreia, de complete formate din trei judecători, în camera de consiliu, fără citarea părţilor. În cazul în care, în raport cu obiectul sesizării, problema de drept priveşte activitatea mai multor secţii, cauza va fi soluţionată de completele reunite din cadrul secţiilor interesate, convocate de Preşedintele Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

Proiectul prevede posibilitatea pentru instanţa de recurs de a pune în discuţia părţilor problema de drept asupra căreia urmează să solicite opinia Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi să le ceară un punct de vedere scris cu privire la aceasta. Dacă după ascultarea părţilor instanţa de recurs consideră că se impune sesizarea Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, dispune prin încheiere suspendarea judecării cauzei şi transmite instanţei supreme sesizarea privind interpretarea dispoziţiei legale care are incidenţă în cauza supusă recursului, însoţită de punctele de vedere ale părţilor exprimate în scris dacă acestea au fost depuse. Dezlegarea dată problemei de drept prin decizia pronunţată de completul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie este obligatorie pentru instanţa de recurs în soluţionarea cauzei.

- A fost reglementată procedura de soluţionare a cererii privind unificarea practicii judiciare în cazul în care se constată că o problemă de drept a fost soluţionată în mod diferit în cadrul unei Secţii a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

Prin **Hotărârea nr.352** din data de **03 martie 2007**, Plenul a dispus sesizarea ministrului justiţiei cu *proiectul de Lege privind unele măsuri pentru asigurarea interpretării şi aplicării unitare a legii de către instanţele judecătoreşti*, în vederea luării măsurilor necesare promovării acestuia.

Tot în plan legislativ, prin **Hotărârea nr.46** din data de **01 februarie 2007,** Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât completarea dispoziţiilor Capitolului II din Regulamentul de ordine interioară al instanţelor, cu o nouă secţiune care reglementează măsurile de unificare a practicii judiciare. Întrucât măsurile concrete instituite prin această nouă reglementare sunt în sarcina instanţelor judecătoreşti, urmează să le prezentăm în detaliu în cadrul secţiunii următoare.

3.6.3. Măsuri de unificare a practicii judiciare la nivelul instanţelor judecătoreşti/parchetelor de pe lângă acestea

În cuprinsul Regulamentului de ordine interioară a instanţelor judecătoreşti a fost introdusă o nouă secţiune denumită **„Măsuri privind unificarea practicii judiciare”,** fiind reglementată obligativitatea organizării unor întâlniri lunare la nivelul fiecărei instanţe sau, după caz, al fiecărei secţii, întâlniri în cadrul cărora sunt discutate problemele de drept care au condus la pronunţarea unor soluţii diferite.

De asemenea, se prevede organizarea unor întâlniri trimestriale la nivelul curţilor de apel, în care vor fi dezbătute problemele de drept care au generat o practică neunitară, cu invitarea judecătorilor din cadrul secţiei de specialitate a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie (când întâlnirile se organizează pe domenii de specializare) şi a procurorului general al parchetului de pe lângă curtea de apel respectivă.

Este important de precizat că în cuprinsul regulamentului este prevăzută în mod expres obligaţia preşedinţilor curţilor de apel de a lua măsuri pentru achiziţionarea de către serviciile de documentare a culegerilor de decizii ale Curţii Constituţionale, jurisprudenţei Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, a curţilor de apel, precum şi a jurisprudenţei Curţii Europene pentru Drepturile Omului şi a Curţii Europene de Justiţie.

În cursul anului 2008 este necesară continuarea procesului de extindere a accesului magistraţilor la legislaţie şi jurisprudenţă, dublat însă de măsuri suplimentare pentru conştientizarea în rândul acestora a importanţei asigurării unei practici judiciare unitare, aspect esenţial pentru creşterea încrederii în actul de justiţie.

Campania de conştientizare a magistraţilor este esenţială, mai ales din perspectiva faptului că nu există posibilitatea unui control sau a unei monitorizări individuale asupra soluţiilor date de magistrat, o astfel de monitorizare fiind de natură a afecta principiul independenţei.

Pentru realizarea măsurilor propuse este necesar sprijinul direct al principalei instituţii cu rol în asigurarea practicii unitare, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, dar şi sprijinul Institutului Naţional al Magistraturii, responsabil de formarea iniţială şi continuă a magistraţilor.

În afara măsurilor amintite, în cursul anului 2007, la nivelul instanţelor judecătoreşti şi parchetelor au fost luate şi următoarele măsuri pentru unificarea practicii judiciare. - analizarea periodică a practicii de casare şi studierea Buletinului Casaţiei; - formarea continuă descentralizată a judecătorilor şi procurorilor; - sesizarea colegiilor de conducere ale instanţelor judecătoreşti şi parchetelor, în vederea declanşării procedurii recursului în interesul legii; - discutarea în colectivele de judecători şi procurori a noilor reglementări intrate în vigoare şi a modului de interpretare a acestora; - analiza soluţiilor curţilor de apel şi Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie; - întocmirea şi transmiterea la parchetele din subordine a practicii judiciare relevante a curţilor de apel; - analiza

de speţă cu toţi conducătorii parchetelor şi cu toţi procurorii în şedinţe comune; - întocmirea de note, studii, documentări privind practica judiciară neunitară, cu propuneri privind declararea recursului în interesul legii.

În ceea ce priveşte eficienţa măsurilor de unificare a practicii judiciare atât la nivel central, cât şi la nivelul fiecărei instanţe judecătoreşti şi fiecărui parchet, semnalele sunt pozitive, având în vedere răspunsurile transmise de instanţe şi parchete la chestionarul întocmit în vederea colectării datelor necesare redactării raportului privind starea justiţiei pe anul 2007.

Astfel, se constată că cele mai multe instanţe au transmis faptul că în anul 2007 **practica judiciară neunitară a existat numai în anumite domenii, în mod izolat** şi că, faţă de anul 2006, **cazurile de practică neunitară s-au diminuat.** Foarte puţine au fost instanţele care au răspuns în sensul că **situaţiile de practică neunitară au rămas relativ neschimbate sub aspect numeric.**

Situaţia este similară şi în cazul parchetelor, majoritatea răspunzând în sensul că, faţă de anul 2006, **cazurile de practică neunitară s-au diminuat.** Alte parchete(în număr mai mic) au transmis faptul că **situaţiile de practică neunitară au rămas relativ neschimbate sub aspect numeric.**

Trebuie subliniat un aspect pozitiv şi anume că, la nivelul unor instanţe şi parchete există **practică judiciară unitară în toate domeniile,** aşa cum rezultă din răspunsurile comunicate la întrebările din cuprinsul chestionarului întocmit în vederea redactării raportului referitor la starea justiţiei.

3.7. Aplicarea dispoziţiilor Convenţiei Europene a Drepturilor Omului în sistemul judiciar românesc

În anul 2007, România a fost al treilea stat după numărul cauzelor aflate pe rolul Curţii Europene a Drepturilor Omului, însumând 10% din numărul total al cauzelor înregistrate, primul loc şi al doilea loc fiind ocupat de Rusia cu 23,6% respectiv Turcia cu 12% din numărul total al cauzelor aflate pe rol.

Din totalul cauzelor privind România, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a soluţionat, în anul 2007, 97 de cauze, dintre care 7 au fost respinse, iar una a fost soluţionată amiabil, în cazul celorlalte pronunţându-se hotărâri de condamnare împotriva României, sub aspectul art. 3 al Convenţiei[93], art. 5[94], art. 6[95], art. 7[96], art. 8[97], art. 10[98], art.11[99], art.13[100], art.14[101], art. 1 din Protocolul nr. 1[102], art. 2 din Protocolul nr. 4[103].

[93] Dreptul de a nu fi supus torturii ori pedepselor inumane sau degradante.
[94] Dreptul la libertate şi siguranţă.
[95] Dreptul la un proces echitabil.
[96] Legalitatea pedepsei.
[97] Dreptul la respectarea vieţii private şi de familie.
[98] Libertatea de exprimare.
[99] Libertatea de întrunire şi asociere.
[100] Dreptul la recurs efectiv.

3.7.1. Principalele categorii de cauze care au atras în anul 2007 condamnarea statului român

a. Desfiinţarea prin căi extraordinare de atac a unor hotărâri definitive şi irevocabile: 7 cauze.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat în aceste cauze încălcarea dreptului la un proces echitabil (art.6 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale), precum şi a dreptului la respectarea proprietăţii (art.1 din primul Protocol adiţional la Convenţie) ca urmare a admiterii, de către instanţa supremă, a recursurilor în anulare promovate de Procurorul General împotriva unor hotărâri judecătoreşti civile irevocabile prin care se recunoşteau reclamanţilor drepturi de creanţă sau alte drepturi civile (CORNIF C. ROMÂNIEI, PIAŢA BAZAR DOROBANŢI C. ROMÂNIEI, BLIDARU C. ROMÂNIEI, RADA C. ROMÂNIEI) ori prin care se dispusese restituirea unor imobile naţionalizate către foştii proprietari (PUŞCAŞ C. ROMÂNIEI, BELASIN C. ROMÂNIEI, SFRIJAN C. ROMÂNIEI,).

România a fost condamnată în aceste cauze, **deşi dispoziţiile legale privind recursul în anulare au fost abrogate atât în materie civilă cât şi în materie penală**, prin Legea nr. 219/2005 privind aprobarea OUG nr.138/2000 privind modificarea şi completarea Codului de procedură civilă şi prin Legea nr. 576/2004 privind modificarea codului de procedură penală.

Este de menţionat faptul că aceste condamnări survin pe fondul pronunţării hotărârilor Curţii Europene în cauzele Brumărescu şi S.C Maşinexportimport S.A prin care Curtea a statuat că *desfiinţarea, pe calea recursului în anulare, a unei hotărâri judecătoreşti irevocabile prin care s-a recunoscut un drept civil în favoarea reclamantului, încalcă principiul securităţii juridice şi, pe cale de consecinţă, dreptul la un proces echitabil.*

b. Imposibilitatea foştilor proprietari, ale căror imobile naţionalizate fără titlu au fost vândute chiriaşilor în temeiul Legii 112/1995, de a obţine restituirea în natură a acestora sau o alta formă de despăgubire: 34 cauze[104].

Motivele care au determinat condamnarea României în aceste cauze sunt legate de incoerenţa legislativă şi aplicarea defectuoasă a legislaţiei existente în materia restituirii imobilelor naţionalizate, întârziindu-se ori împiedicându-se nejustificat restituirea imobilelor solicitate sau acordarea de despăgubiri.

---

[101] Interzicerea discriminării

[102] Protecţia proprietăţii private,

[103] Libertatea de circulaţie

[104] NEGOIŢĂ C. ROMÂNIEI, STROIA C. ROMÂNIEI, ENCIU ŞI LEGA C. ROMÂNIEI, FLORESCU C. ROMÂNIEI, GABRIEL C. ROMÂNIEI, WEIGEL C. ROMÂNIEI, PETRESCU C.ROMÂNIEI, ERBICEANU C. ROMÂNIEI, FUNKE C. ROMÂNIEI, ASLAN C. ROMÂNIEI, PĂUN C. ROMÂNIEI, TODICESCU C.ROMÂNIEI, BRAZDA ŞI MALIŢA C. ROMÂNIEI, HORIA JEAN IONESCU C. ROMÂNIEI, SĂVULESCU C. ROMÂNIEI, RUSU ŞI ALŢII C.ROMÂNIEI, POPESCU ŞI DAŞOVEANU C.ROMÂNIEI, ELENA ŞI NICOLAE IONESCU C. ROMÂNIEI, HERTZOG C. ROMÂNIEI, CAPEŢAN-BACSKAI C. ROMÂNIEI, CIOBOTEA C. ROMÂNIEI, ISAR C. ROMÂNIEI, ENGBER C. ROMÂNIEI, BĂLĂNESCU C. ROMÂNIEI, COHEN C. ROMÂNIEI, DRAGOŞ C. ROMÂNIEI, FISCHER C. ROMÂNIEI, MUŞAT C. ROMÂNIEI, PUŞCAŞ C. ROMÂNIEI, SZEKELY C. ROMÂNIEI, ILUŢIU C. ROMÂNIEI, SUCIU WERLE C. ROMÂNIEI, BREŢCANU C. ROMÂNIEI, BELASIN C. ROMÂNIEI.

Ca şi în cauzele Străin şi alţii c. României şi Păduraru c. României, în prezentele cauze, terţe persoane au devenit proprietarii imobilelor în litigiu mai înainte ca dreptul de proprietate al reclamanților asupra acestor bunuri să fie confirmat definitiv cu efect retroactiv, reclamanţii fiind recunoscuţi (ca şi în cauza Porteanu) drept proprietari legitimi, dat fiind caracterul abuziv al naţionalizării. Curtea a reţinut că vânzarea bunurilor reclamanţilor către chiriaşi, în baza Legii nr. 112/1995, i-a împiedicat să-şi exercite dreptul de proprietate şi că nici o despăgubire nu le-a fost acordată pentru această lipsire de bunuri. Curtea a observat că, deşi în virtutea Legii nr. 247/2005, persoanele care se află în situaţia reclamanţilor au dreptul la o indemnizaţie egală cu valoarea de piaţă a bunului care nu poate fi restituit, sub formă de titluri de valoare la fondul „Proprietatea", acest fond nu funcţionează, în prezent, de o manieră susceptibilă să conducă la acordarea efectivă a unei despăgubiri. În concluzie, Curtea a considerat că privarea reclamanţilor de bunurile lor, combinată cu absenţa totală a unei despăgubiri timp de mai mulţi ani (aproape şase ani, în cauza Negoiţă şi Stroia, opt ani, în cauza Enciu şi Lega şi aproape zece ani, în cauzele Erbiceanu, Funke, Aslan, Păun şi Todicescu), i-a făcut să sufere o pierdere disproporţionată şi excesivă, incompatibilă cu dreptul la respectarea bunurilor, garantat de articolul 1 al Primului Protocol Adiţional la Convenţie.

c. Încălcarea garanţiilor oferite de art.6 parag. 1 (dreptul de acces efectiv la un tribunal, independenţa şi imparţialitatea instanţei, etc.): 24 cauze[105]

Aceste cauze se referă în principal la impedimentele care au determinat întârzieri nejustificate în executarea unor hotărâri judecătoreşti, procedurile greoaie pentru executarea acestora, lipsa de eficienţă atât a instanţelor de judecată, cât şi a altor organe ale statului, refuzul instanţelor judiciare de a supune legalitatea unei decizii emise de o autoritate administrativă controlului judiciar, lipsa de coordonare şi colaborare eficientă între instanţele judecătoreşti şi alte organe ale statului (executori judecătoreşti, Comisii locale sau judeţene de aplicare a Legii nr. 18/1991 etc.),

În aceste cauze, Curtea a considerat că atât *refuzul* de a executa hotărâri judecătoreşti, cât şi *întârzierea nejustificată* în această executare reprezintă o atingere adusă dreptului de acces efectiv la un tribunal, în sensul prevăzut de art. 6 alin.1 al Convenţiei. Condamnarea României în aceste cazuri a fost cauzată de exercitarea de către justiţiabili a mai multor căi de atac, care au fost soluţionate cu întârziere, de notificările repetate pe care trebuiau să le trimită organelor însărcinate cu executarea, de demararea procedurilor de executare silită care erau împiedicate de nerespectarea unor dispoziţii procedurale etc.

[105] NERUMBERG C. ROMÂNIEI, GAVRILEANU C. ROMÂNIE, SCHREPLER C. ROMÂNIEI, DOBRE C. ROMÂNIEI, MARIA PETER C. ROMÂNIEI, GROSU C. ROMÂNIEI, RĂDULESCU C. ROMÂNIEI, HAULER C. ROMÂNIEI, CORNELIA EUFROSINA RADU C. ROMÂNIEI, IORGA C. ROMÂNIEI, LARCO C. ROMÂNIEI, SC RUXANDRA TRADING SRL C. ROMÂNIEI, DORNEANU C. ROMÂNIEI, HIRSCHORN C. ROMÂNIEI, GROZESCU C. ROMÂNIEI, ANGHEL C. ROMÂNIEI, ŞTEFĂNESCU C. ROMÂNIEI, OPREA C. ROMÂNIEI, KOCSIS C. ROMÂNIEI, MICLICI C. ROMÂNIEI, IOSIF ŞI ALŢII C. ROMÂNIEI, BOLDEA C. ROMÂNIEI, FORUM MARITIME C. ROMÂNIEI, BEIAN C. ROMÂNIEI.

În cauza CORNELIA EUFROSINA RADU C. ROMÂNIEI Curtea a reţinut încălcarea dreptului de acces la instanţă, determinată de refuzul Curţii de Apel Bucureşti de a recunoaşte dreptul instanţelor de a soluţiona acţiuni în revendicare ca cea din speţă, cu motivarea că ar fi trebuit să se urmeze calea administrativă deschisă de Legea nr. 112/1995, amintind jurisprudenţa stabilită în cauze precum Dickmann împotriva României sau Ban împotriva României.

În cauza IOSIF ŞI ALŢII C. ROMÂNIEI Curtea Europeană a reiterat jurisprudenţa sa, stabilită în cauza Weissman şi alţii împotriva României, potrivit căreia limitarea dreptului de acces la o instanţă nu este conformă cu cerinţele articolului 6 par.1 al Convenţiei decât dacă, prin această limitare, se urmăreşte un scop legitim şi dacă se păstrează un raport rezonabil de proporţionalitate între scopul legitim urmărit şi mijloacele utilizate pentru atingerea sa. Curtea Europeană a reţinut că neachitarea, de către reclamanţi, a sumei dispuse de instanţă cu titlu de cauţiune, a condus la anularea acţiunii, privându-i pe aceştia de dreptul lor de a vedea examinat, de către o instanţă judecătorească, fondul acţiunii introduse de către ei. Cuantumul sumei dispuse de instanţă cu titlu de cauţiune a fost apreciat de către Curte ca fiind extrem de ridicat, depăşind chiar valoarea imobilului cu care reclamanţii garantaseră o parte din credit, iar obligarea reclamanţilor la plata acestei sume a intervenit într-un stadiu incipient al procedurii, instanţa europeană apreciind că, în acest fel, dreptul de acces la o instanţă al reclamanţilor a fost afectat în însăşi substanţa sa.

În două cauze (IORGA C. ROMÂNIEI şi LARCO C. ROMÂNIEI) s-a pus problema încălcării dreptului de acces efectiv la un tribunal prin stabilirea unei sume excesive cu titlu de taxă de timbru în sarcina reclamanţilor, sumă pe care aceştia nu au putut-o achita şi care a determinat anularea acţiunii.

La momentul faptelor, Ministerul Finanţelor Publice era autoritatea competentă să aprecieze asupra capacităţii unui solicitant de a plăti taxa, însă în cauza IORGA C. ROMÂNIEI Ministerul Finanţelor Publice, fiind parte în procedură, nu prezenta garanţiile de independenţă şi imparţialitate impuse de Convenţie iar în cauza LARCO C. ROMÂNIEI, Curtea Europeană a constatat că Ministerul Finanţelor Publice a respins cererea de scutire de obligaţia de a plăti taxa formulată de reclamant şi că decizia de respingere nu putea, potrivit prevederilor legale aplicabile la acel moment, să fie contestată în faţa instanţelor judecătoreşti, ceea ce a condus la încălcarea dreptului de acces la instanţă al reclamanţilor, drept protejat de articolul 6 al Convenţiei Europene a Drepturilor Omului.

În prezent, Legea privind taxele de timbru (Legea nr. 146/1997) stabileşte plata unor taxe de timbru raportat la valoarea obiectului litigiului, în cazul litigiilor patrimoniale evaluabile în bani, fapt ce ar putea atrage din nou condamnarea României, în cazul în care aceste sume se dovedesc a fi excesive, mai ales că instanţa europeană apreciază suma costurilor de acest gen în lumina circumstanţelor unui caz dat, înţelegând aici şi solvabilitatea solicitantului şi faza procedurii prin care restricţia în chestiune îi este impusă, factori de care legea română nu ţine cont.

În cauza HIRSCHORN C. ROMÂNIEI Curtea a considerat că a existat o încălcare a articolului 6 din Convenţie, din punctul de vedere al nerespectării dreptului la o instanţă independentă şi imparţială, datorită

faptului că judecătorii inspectori au „pledat” în favoarea respingerii cererii reclamantului, în condiţiile în care legislaţia română în vigoare interzicea exprimarea în mod public de către magistraţi a opiniilor referitoare la un proces în curs şi imixtiunea judecătorilor inspectori în procedura judiciară.

În cauza FORUM MARITIME SA. ROMÂNIEI Curtea a remarcat că rezoluţiile procurorilor nu au format obiectul unui control ulterior din partea unei instanţe judecătoreşti care îndeplineşte exigenţele art. 6 alin. 1 din Convenţie având în vedere că, la data respectivă, reclamanta nu dispunea de nici o cale de recurs efectivă care să-i permită să conteste în instanţă actele procurorului.

În cauza GROZESCUC. ROMÂNIEI Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat încălcarea articolului 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul la un proces echitabil, datorită nerespectării principiului contradictorialităţii în cadrul procedurii judiciare interne.

d. Durata excesivă a procedurilor judiciare: 12 cauze.

Durata excesivă a procedurilor judiciare este cauzată, în majoritatea cauzelor, de activitatea defectuoasă a instanţelor şi parchetelor şi a altor organe ale statului, dar şi de numeroasele modificări legislative.

Deşi dreptul părţilor la soluţionarea cauzelor într-un termen rezonabil are consacrare constituţională (art. 21 alin. 3 din Constituţia României), în practică acest drept se loveşte de unele impedimente care ţin de erori de apreciere a obiectului acţiunii, volumul mare de muncă al judecătorilor şi procurorilor, capacitatea de administrare şi organizare a activităţii instanţelor, modificările legislative numeroase care determină blocaje în aplicarea legilor etc.

Cauzele în care România a fost condamnată pentru încălcarea dreptului la soluţionarea cauzelor într-un termen rezonabil (art. 6 alin. 1 al Convenţiei) sunt: CÂRJAN C. ROMÂNIEI (dosarul a rămas pe rolul instanţei de fond timp de patru ani datorită unui conflict negativ de competenţă, lipsei de diligenţă din partea experţilor şi a autorităţilor administrative cărora instanţa le-a pus în vedere să prezinte o serie de documente), GHEORGHE C. ROMÂNIEI (lipsa de complexitate a cauzei şi luarea în considerare a stării de sănătate a reclamantului ar fi trebuit să conducă la urgentarea acţiunilor procedurale), DURDAN C. ROMÂNIEI (atitudinea contradictorie, timp de opt ani, a autorităţilor administrative române cu privire la executarea hotărârii judecătoreşti prin care se dispunea reîncadrarea reclamantului în postul deţinut anterior), IŞPAN C. ROMÂNIEI (durata excesive a procedurii civile, începută în noiembrie 1993 şi încheiată în februarie 2002) REINER ŞI ALŢII C. ROMÂNIEI (procedura a durat, în total, aproape 10 ani), CORABIAN C. ROMÂNIEI (perioada de aproximativ 12 ani şi 2 luni, care s-a scurs până la data punerii în posesie), FORUM MARITIME SA C. ROMÂNIEI (durata excesivă a procedurii comerciale, de şapte ani şi aproximativ nouă luni, care a cunoscut mai multe casări cu trimitere), FISCHER C. ROMÂNIEI, SC CONCEPT LTD SRL ŞI MANOLE C. ROMÂNIEI (durata excesivă a trei proceduri cu caracter comercial desfăşurate în faţa

instanţelor judecătoreşti interne), BRAGADIREANU C. ROMÂNIEI (durata excesivă a procedurii penale desfăşurate împotriva reclamantului, opt ani şi opt luni), KOCSIS C. ROMÂNIEI (procedura a avut o durată de nouă ani, dintre care cinci ani până la pronunţarea hotărârii definitive asupra fondului cauzei şi nu era încă finalizată la data pronunţării hotărârii Curţii), MICLICI C. ROMÂNIEI (executarea hotărârii definitive şi irevocabile prin care se dispunea reintegrarea reclamantului şi plata către acesta a drepturilor salariale a fost suspendată vreme de cinci ani).

e. Aplicarea unor tratamente inumane si degradante de către reprezentanţi ai unor instituţii publice şi absenţa unei anchete eficiente referitoare la aceasta: 4 cauze.

Încălcarea articolului 3 se referă în principal la relele tratamente aplicate de către ofiţeri de politie şi jandarmerie, precum şi la neefectuarea unor anchete eficiente cu privire la aceste cauze. Numărul condamnărilor privind încălcarea art. 3 este redus în prezent.

În trei cazuri[106] s-a constatat încălcarea articolului 3 al Convenţiei în ceea ce priveşte partea sa procedurală, în sensul că ancheta efectuată de autorităţi în urma plângerilor de rele tratamente făcute de reclamanţi a fost lipsită de efectivitate.

În cauza COBZARU C. ROMÂNIEI Curtea a concluzionat, în lipsă de probe în sens contrar, că rănile de pe corpul reclamantului au fost cauzate de către tratamentul inuman şi degradant căruia i-a fost victimă reclamantul în timpul cât s-a aflat sub supravegherea organelor de politie, la secţia de poliţie, în seara zilei de 4 iulie 1997.

În cauza DUMITRU POPESCU C. ROMÂNIEI (nr.1), condamnarea României s-a datorat aprecierii Curţii în sensul că lipsa de independenţă instituţională a celor ce erau însărcinaţi să se ocupe de ancheta asupra plângerii reclamantului (procurori militari) faţă de presupuşii făptuitori (angajaţii Ministerului de Interne) dă naştere la îndoieli asupra efectivităţii anchetei efectuate de aceştia.

Această problemă nu mai este de actualitate deoarece, conform modificărilor legislative intervenite ulterior, respectiv adoptarea Legii nr. 218/2002 privind organizarea şi funcţionarea Poliţiei Române şi Legea nr. 360/2002 privind Statutul Poliţistului, lucrătorii de poliţie au dobândit statutul de funcţionari publici, iar urmărirea penală şi judecata în cauzele privind poliţişti se desfăşoară de parchetele, respectiv instanţele civile.

De asemenea, menţionăm că potrivit modificării Codului de procedură penală prin Legea nr. 281/2003, a fost introdus articolul 278[1], prin care s-a acordat posibilitatea contestării în justiţie a actelor procurorului, asigurându-se încă o garanţie a unor anchete efective.

În cauza MACOVEI ŞI ALŢII C. ROMÂNIEI, referitor la articolul 3 sub aspect procedural, instanţa europeană a statuat că refuzul constant de a cerceta făptuitorii sub aspectul săvârşirii infracţiunii de tentativă de omor şi prin faptul că au impus reclamanţilor să depună o nouă plângere pentru infracţiunea de loviri sau

[106] DUMITRU POPESCU C. ROMÂNIEI(NR.1), MACOVEI ŞI ALŢII C. ROMÂNIEI, COBZARU C. ROMÂNIEI.

alte violenţe, autorităţile interne au îndemnat reclamanţii să renunţe la plângerea lor iniţială sau să o modifice, ancheta nefiind efectivă şi aprofundată.

În cauza BRAGADIREANU C. ROMÂNIEI Curtea a reţinut faptul că suprapopularea penitenciarului, precum şi condiţiile precare de igienă, ca şi lipsa unor facilităţi adecvate stării de sănătate a reclamantului, constituie un tratament inuman şi degradant, constatând încălcarea articolului 3 din Convenţie.

f. Încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 prin ingerinţe nejustificate asupra dreptului de proprietate, altele decât cele rezultate din aplicarea Legii nr. 112/1995: 22 cauze.

Enumerăm cu titlu exemplificativ cauzele în care România a fost condamnată sub acest aspect, situaţiile de fapt şi motivaţia Curţii Europene a Drepturilor Omului fiind variate ca natură.

În cauzele CLEJA ŞI MIHALCEA C. ROMÂNIEI, POPESCU ŞI TOADER C. ROMÂNIEI ŞI SPANOCHE C. ROMÂNIEI a fost criticată Ordonanţa de Urgenţă a Guvernului nr. 40/1999, prin prisma condiţiilor de formă pe care le prevede cu privire la notificarea chiriaşilor, modalitatea de exprimare a consimţământului de către terţul proprietar al locuinţei oferite chiriaşului pentru schimbul obligatoriu de locuinţe, exigenţele de calitate impuse ca o astfel de locuinţă să fie considerată „convenabilă" şi a sancţiunilor ce intervin în cazul nerespectării acestora, fapte considerate de Curte ca impunând o sarcină specială şi exorbitantă asupra proprietarilor şi de natură a nu asigura un just echilibru între interesele proprietarilor şi cele ale chiriaşilor, amintind raţionamentul din cauzei Radovici şi Stănescu împotriva României

În cauza BOCK ŞI PALADE C. ROMÂNIEI, Curtea a reţinut că, prin hotărârea din 2001, Curtea Supremă a stabilit că autoritatea administrativă locală a dobândit un drept de superficie în temeiul „unor împrejurări de fapt pe care cei doi proprietari nu le-au dorit ori cunoscut" şi în temeiul jurisprudenţei instanţelor interne, dreptul de superficie se dobândeşte exclusiv prin lege, prin uzucapiune, prin legat sau prin convenţia părţilor, remarcând că aparenţa de drept la care s-a referit instanţa supremă nu se încadrează în categoria actelor şi faptelor pe care se poate întemeia dreptul de superficie, ingerinţa în dreptul de proprietate al reclamanţilor fiind incompatibilă cu dreptul la respectarea bunurilor.

În cauza DRĂCULEŢ C. ROMÂNIEI, Curtea Europeană a considerat că imposibilitatea, pentru reclamant, de a intra în posesia suprafeţei de teren datorită emiterii, de către autorităţile locale, a unui titlu de proprietate, pentru aceeaşi suprafaţă de teren, în favoarea unor terţi şi faptul că autorităţile locale nu au întreprins demersuri pentru a pune capăt unei situaţii de care sunt responsabile reprezintă o ingerinţă în dreptul reclamantului la respectul bunurilor sale.

În cauza BEIAN C. ROMÂNIEI, Curtea, văzând că în alte cauze similare instanţa internă supremă a acordat altor persoane drepturile prevăzute de Legea 309/2002, aceasta a apreciat că reclamantul avea o

«speranţă legitimă» de a obţine recunoaşterea creanţei sale şi, faţă de divergenţele din jurisprudenţă existente la nivelul instanţei supreme, subliniind că articolul 14 din Convenţie are caracter exemplificativ, iar nu limitativ, a constatat încălcarea articolului 1 din Primul Protocol Adiţional combinat cu articolul 14 din Convenţie.

Articolul 1 din Protocolul nr.1, a fost încălcat şi acolo unde Curtea a constatat încălcarea articolului 6 alin.1 din cauza neexecutării, întârzierii în executarea unor hotărâri judecătoreşti privind dreptul de proprietate, imputabile autorităţilor, neeliberării titlului de proprietate (cauza GAVRILEANU C. ROMÂNIEI), Curtea precizând că reclamanţii au suferit un prejudiciu ce decurge din faptul că nu a beneficiat de bunurile lor o lungă perioadă de timp[107].

Au existat cazuri de încălcare a art.1 din Protocolul nr. 1 ca o consecinţă a faptului că în urma promovării unor căi de atac extraordinare, reclamanţii nu au putut beneficia nici de bunurile la care aveau dreptul, nici de despăgubiri[108].

i. Încălcarea dreptului la apărare: 3 cauze[109]

În aceste cauze Curtea a constatat încălcarea dreptului la un proces echitabil sub aspectul dreptului la apărare garantat de art.6 al.1 şi al.3 lit.d) din Convenţie, apreciind că, deşi instanţele au pronunţat hotărâri în cadrul unor proceduri de recurs împotriva unor hotărâri care au format obiectul unui apel, nu au procedat la audierea martorilor, nu au făcut o apreciere proprie şi directă a faptelor şi a probelor pentru a stabili dacă acestea sunt suficiente pentru a permite condamnarea şi nu au procedat la audierea nemijlocită a inculpaţilor, hotărârile de condamnare a reclamanţilor fiind pronunţate pe baza aceloraşi acte din dosarele în care aceştia fuseseră achitaţi de instanţele inferioare.

Condamnarea reclamanţilor (inculpaţi), fără a face o apreciere directă a declaraţiilor acestora şi ale martorilor şi fără a justifica motivele pentru care s-au luat în considerare doar declaraţiile date în faza de urmărire penală, este contrară exigenţelor unui proces echitabil.

Curtea Europeană, reiterând jurisprudenţa sa în materie (cauza Constantinescu c. României), a apreciat că, pentru a se putea pronunţa cu privire la vinovăţia sau nevinovăţia reclamanţilor, instanţele de recurs ar fi trebuit să analizeze toate elementele de fapt şi de drept, pe baza probelor administrate în cauză, asigurând, în egală măsură, prezenţa inculpaţilor pentru o audiere nemijlocită, cu atât mai mult cu cât instanţele de fond şi de apel pronunţaseră o soluţie de achitare.

Menţionăm că prin Legea nr. 356/2006, publicată în Monitorul Oficial nr. 764 din 07.09.2006, au fost introduse noi prevederi în Codul de procedură penală, privind ascultarea în mod obligatoriu a inculpaţilor în

[107] NERUMBERG C. ROMÂNIEI, GAVRILEANU C. ROMÂNIEI, DOBRE C ROMÂNIEI, MARIA PETER C. ROMÂNIEI, GROSU C. ROMÂNIEI, RĂDULESCU C. ROMÂNIEI, SC RUXANDRA TRADING SRL C. ROMÂNIEI, DORNEANU C. ROMÂNIEI, CORABIAN C. ROMÂNIEI, PRODANOF ŞI ALŢII C. ROMÂNIEI, HIRSCHORN C. ROMÂNIEI, MICLICI C. ROMÂNIEI.

[108] CORNIF C. ROMÂNIEI, PIAŢA BAZAR DOROBANŢI SRL C. ROMÂNIEI, BLIDARU C. ROMÂNIEI, VALER POP C. ROMÂNIEI,

[109] MIRCEA C. ROMÂNIEI, DANILA C. ROMÂNIEI, REINER ŞI ALŢII C. ROMÂNIEI.

faţa instanţelor de apel şi recurs, pentru a preveni producerea unor noi încălcări ale dispoziţiilor Convenţiei Europene, în situaţii similare celor din prezentele cauze.

l. Alte cauze

În anul 2007 s-au pronunţat hotărâri de condamnare a României în cauze în care s-a invocat încălcarea art. 13 şi a art.14 din Convenţie (Cobzaru, Beian), art. 11 (Bozgan), art. 7 (Dragotonoiu şi Militaru Pidhorni), art. 5 (Nastase Silivestru), art. 8 (Nastase Silivestru şi Dumitru Popescu nr. 2), art. 10 (Boldea) şi art. 41 (Păduraru), art. 2 din Protocolul nr. 4 (Sissanis).

În cauza COBZARU C. ROMÂNIEI, Curtea a stabilit încălcarea art. 13 din Convenţie datorită faptului că reclamantul nu a beneficiat de un remediu efectiv pentru pretinsele rele-tratamente la care a fost supus din partea organelor de poliţie, în speţă nefiind efectuată o anchetă efectivă şi a art.14 care interzice discriminarea, întrucât observaţiile tendenţioase la adresa originii rome a reclamantului au evidenţiat o atitudine discriminatorie din partea organelor de anchetă.

În cauza BOZGAN C. ROMÂNIEI Curtea Europeană a constatat încălcarea art. 11 din Convenţie care garantează libertatea de întrunire si de asociere întrucât faptul că asociaţia a cărei înregistrare a fost cerută nu a întreprins, înaintea înregistrării, nicio activitate nu putea constitui un indiciu că ar avea intenţia de a desfăşura activităţi anticonstituţionale, contrare celor înscrise în statut, o măsură atât de radicală fiind considerată disproporţionată faţă de scopul urmărit, nefiind necesară într-o societate democratică. Mai mult, Curtea a constatat că cererea reclamantului a fost respinsă fără ca instanţele să-i ceară să remedieze eventualele iregularităţi din statut, faptul de a-i cere să iniţieze o nouă procedură constituindu-se într-o sarcină disproporţionată.

În cauza DRADOTONIU ŞI MILITARU-PIDHORNI C. ROMÂNIEI Curtea Europeană a constatat încălcarea dispoziţiilor art. 7 paragraful 1 din Convenţie, de către autorităţile române, sub aspectul aplicării extensive a legii penale, întrucât, pe de o parte, faţă de prevederile Codului penal în vigoare la data săvârşirii faptelor, nu puteau fi judecate pentru corupţie decât faptele persoanelor desfăşurând o activitate în cadrul unei organizaţii publice şi nu în cadrul unei societăţi comerciale private, iar pe de altă parte, nu s-a putut demonstra existenţa unei jurisprudenţe accesibile şi previzibile, prealabilă săvârşirii faptelor de către reclamanţi, care să asimileze faptele de corupţie pasivă ale salariaţilor unei bănci cu cele ale funcţionarilor sau altor salariaţi din unităţile „obşteşti".

În cauza NĂSTASE SILIVESTRU C. ROMÂNIEI Curtea a constatat încălcarea art. 8 din Convenţie, care garantează dreptul la respectarea vieţii private si de familie, apreciind că reţinerea de către autorităţi a unor scrisori expediate de membrii familiei către reclamanta ce executa o măsură de prevenţie, în scopul de a efectua un control al corespondenţei în temeiul dispoziţiilor Legii nr. 23/1969 privind executarea pedepselor,

în vigoare la momentul faptelor, reprezintă o ingerinţă în exerciţiul dreptului reclamantei la respectarea corespondenţei, precum şi a dispoziţiilor art. 5 din Convenţie, care garantează dreptul la libertate şi la siguranţa, apreciind că procurorul care a dispus luarea măsurii arestării preventive nu îndeplinea condiţiile prevăzute de articolul menţionat şi că reclamanta nu a fost prezentată de îndată în faţa unui „magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuţiilor judiciare”.

Precizăm că Legea nr. 23/1969 privind executarea pedepselor a fost abrogată prin Legea nr. 275 din 4 iulie 2006 privind executarea pedepselor şi a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

În cauza DUMITRU POPESCU C. ROMÂNIEI (nr.2) Curtea de la Strasbourg a constatat încălcarea art. 8 din Convenţie datorită faptului că Legea nr. 51/1991 privind siguranţa naţională nu este conformă cu Convenţia europeană, întrucât nu asigură un grad minim de protecţie împotriva arbitrariului, cerut de acest articol al Convenţiei, arătând şi lipsa de independenţă a autorităţii competente (procurorul) pentru autorizarea ascultărilor, lipsa unei limite temporale stabilite de lege, absenţa oricărui control a priori sau a posteriori al măsurii de ascultare a convorbirilor de către un judecător.

Curtea Europeană a arătat, de asemenea, lipsa de independenţă a autorităţii care ar fi putut să ateste realitatea şi fiabilitatea înregistrărilor, întrucât aceasta era Serviciul Român de Informaţii, aceeaşi autoritate care era însărcinată cu interceptarea comunicaţiilor, Curtea apreciind că este necesară existenţa unei autorităţi publice sau private independente de cea care a efectuat ascultările.

În prezent, în urma modificărilor legislative, interceptarea şi înregistrarea convorbirilor telefonice sau de altă natură sunt realizate după obţinerea unei autorizaţii motivate a judecătorului, iar în materie de control al fiabilităţii înregistrărilor, autoritatea competentă este Institutul naţional de expertiză criminalistică, aflat în subordinea Ministerului Justiţiei şi în cadrul căruia experţii au calitatea de funcţionari publici şi sunt independenţi de autorităţile competente pentru interceptarea sau transcrierea convorbirilor ascultate.

CEDO a constatat şi faptul că, în ciuda modificărilor aduse Codului de procedură penală, şi în prezent măsuri de supraveghere pot fi dispuse de procuror, conform procedurii prevăzute de art. 13 din Legea nr. 51/1991, care nu a fost încă abrogată, arătând şi faptul că, într-o decizie recentă, Curtea Constituţională a statuat că acest articol este în conformitate cu prevederile Constituţiei, invocând caracterul special al Legii nr. 51/1991.

În cauza BOLDEA C. ROMÂNIEI, reamintind jurisprudenţa sa constantă în materie, Curtea a constatat încălcarea art. 10 din Convenţie privind libertatea de exprimare şi a statuat că afirmaţiile reclamantului relative la comiterea plagiatului de către colegii săi, profesori la Universitatea Politehnică Timişoara, nu au fost lipsite de bază factuală, nu priveau viaţa privată a persoanelor respective, ci dimpotrivă, vizau activitatea desfăşurată în calitate de profesori şi în plus, instanţele interne nu au luat în considerare proba veritătii pe care reclamantul a făcut-o în cadrul procesului.

În cauza SISSANIS C. ROMÂNIEI, Curtea de la Strasbourg a constatat încălcarea art. 2 din Protocolul nr. 4, întrucât restrângerea libertății de circulație a reclamantului nu a fost „prevăzută de lege", motivul unei astfel de ingerințe în dreptul persoanei la libertatea de circulație nefiind definit cu suficientă precizie de Legea nr. 25/1969, o astfel de măsură aplicându-se automat, pentru o perioadă nedeterminată, ceea ce încalcă drepturile persoanei.

Curtea a remarcat şi că art. 27 din Legea nr. 25/1969 a fost declarat neconstituțional printr-o decizie a Curții Constituționale din data de 11 aprilie 2001, astfel că, cel puțin în perioada ulterioară acestei date, măsura preventivă care l-a afectat pe reclamant nu a fost conformă legislației în vigoare.

În prezent problema aceasta nu mai e de actualitate întrucât Legea nr.25/1969 a fost abrogată.

În cauza PĂDURARU C. ROMÂNIEI, Curtea Europeană a Drepturilor Omului după ce a pronunțat, la data de 1 decembrie 2005, hotărârea sa în ceea ce privește admisibilitatea şi fondul cauzei, constatând încălcarea art. 1 din Protocolul adițional nr. 1 la Convenție (protecția proprietății), s-a pronunțat asupra aplicabilității art. 41 din Convenția europeană (satisfacția echitabilă) obligând statul român la restituirea imobilului sau la plata unor despăgubiri.

3.7.2. Cauze în care s-au pronunțat hotărâri de respingere. Statistica cererilor declarate inadmisibile.

În anul 2007, s-au pronunțat hotărâri de respingere în 7 cauze[110], neconstatându-se încălcări ale drepturilor omului de către statul român sau fiind considerate inadmisibile. În altă cauză[111], după înregistrarea cauzei la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, a intervenit soluționarea amiabilă, prin încheierea unor tranzacții între statul român şi reclamanți.

Cauza KIVU C. ROMÂNIEI a avut ca obiect încălcarea art. 6 alin.1 şi a art. 1 al Protocolului nr. 1, ca urmare a vânzării imobilului reclamanților anterior constatării dreptului de proprietate al acestora şi a imposibilității ulterioare de a dobândi despăgubirile corespunzătoare.

Cauza CUBAINȚ C. ROMÂNIEI, a avut ca obiect pretinsa încălcare a articolelor 2 şi 6 alin. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul la viață şi respectiv dreptul la un proces echitabil.

Cauza MARINESCU C. ROMÂNIEI a avut ca obiect încălcarea art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum şi a art. 6 din Convenție, însă Curtea a statuat că, la data introducerii plângerii, în anul 2002, reclamanta nu avea calitatea de „victimă" a încălcării unui drept garantat de Convenție.

---

[110] CUBANIȚ C. ROMÂNIEI, MANȚOG C. ROMÂNIEI, KIVU C. ROMÂNIEI, MARINESCU C. ROMÂNIEI, GEORGELY C. ROMÂNIEI, KALANYOS C. ROMÂNIEI, ŞUȚOIU C. ROMÂNIEI.

[111] DURA C. ROMÂNIEI

În cauzele GERGELY C.ROMÂNIEI şi KALANYOS C. ROMÂNIEI Curtea Europeană a pronunţat hotărâri prin care a decis radierea de pe rolul său a acestora, deoarece privesc evenimentele ce au avut loc în localitatea Plăieşii de Jos din judeţul Harghita la 11 august 1990, respectiv la 9 iunie 1991, probleme ce au fost deja examinate în mod exhaustiv de către Curte în cauza Moldovan şi alţii c. României (nr. 2).

În cauza ŞUŢOIU C. ROMÂNIEI a fost invocată încălcarea art. 8, 5, şi 6 din Convenţie, Curtea constatând faptul că reclamanta nu a răspuns niciuneia dintre cele două comunicări ale Curţii, deşi a fost informată cu privire la consecinţele absenţei unui răspuns şi astfel a considerat că reclamanta nu înţelege să îşi menţină plângerea, radiind-o de pe rol.

Cauza MANŢOG C. ROMÂNIEI a avut ca obiect pretinsa încălcare a art. 2 şi 13 din Convenţie, Curtea de la Strasbourg concluzionând că nu au avut loc încălcări ale articolelor invocate.

3.7.3. Aplicarea directă a Convenţiei Europene pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în dreptul intern[112]

Instanţele judecătoreşti şi parchetele de pe lângă acestea au fost chestionate cu privire la aplicarea directă a dispoziţiilor Convenţiei privind apărarea drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale în cauzele soluţionate ori instrumentate de acestea.

Precizăm că, în conformitate cu dispoziţiile art. 11 alin. 2 din Constituţia României, revizuită în anul 2003, tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern, iar potrivit art. 20 din legea fundamentală, dispoziţiile constituţionale privind drepturile şi libertăţile cetăţenilor vor fi interpretate şi aplicate în concordanţă cu Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, cu pactele şi cu celelalte tratate la care România este parte. Dacă există neconcordanţe între pactele şi tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, şi legile interne, au prioritate reglementările internaţionale, cu excepţia cazului în care Constituţia sau legile interne conţin dispoziţii mai favorabile.

Luând în considerare răspunsurile furnizate de instanţe şi parchetele de pe lângă acestea, se poate observa că majoritatea acestora au realizat aplicarea directă a dispoziţiilor Convenţiei privind apărarea drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale, interpretate în lumina jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului.

La nivelul curţilor de Apel şi al parchetelor de pe lângă acestea, dispoziţiile Convenţiei s-au aplicat în marea majoritate a cazurilor, doar trei parchete de pe lângă curţile de apel susţinând că nu s-au aplicat în mod direct dispoziţiile Convenţiei şi jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului în cauzele soluţionate.

Câteva din domeniile în care s-a realizat aplicarea dispoziţiilor Convenţiei au fost:

[112] Date sintetizate pe baza răspunsurilor transmise de instanţe şi parchete la chestionarul pentru colectarea datelor necesare întocmirii raportului privind starea justiţiei.

- prezumţia de nevinovăţie, echitatea procedurii în lumina dispoziţiilor art.6 parag. 1-3 (Curtea de Apel Ploieşti);
- pedeapsă accesorie, pedepse complimentare, armonizarea normelor penale interne cu dispoziţiile Convenţiei europene privind drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului (art.8) şi cu jurisprudenţa CEDO, cauza Sabău şi Pârcălab. (Curtea de Apel Timişoara);
- restrângerea dreptului la circulaţie; condiţii; Legea nr.248/2005, art. 2 din Protocolul nr.4 la Convenţie (Curtea de apel Oradea);
- daune morale solicitate pentru lipsirea de drepturile şi libertăţile fundamentale în perioada regimului totalitar şi daunele acordate în baza Decretului Lege 118/1990. Inaplicabilitatea art. 6 şi 13 din CEDO (Curtea de Apel Craiova).
- nesocotirea dreptului de acces la instanţă, cauza De Geouffre de la Pradelle c. Franţei, încălcarea art. 6 alin. 1 din Convenţie şi a art. 1 din Protocolul adiţional nr. 1. (Curtea de Apel Craiova);
- încălcarea dreptului la libera circulaţie garantat de art.2 din Protocolul nr.4 la Convenţie, Legea nr. 248/2005. (Curtea de Apel Braşov) ;
- pedeapsa accesorie a interzicerii unor drepturi, cauza Hrist c. Marii Britanii, neconcordanţa dispoziţiilor art. 71 Cod Penal cu dispoziţiile art. 3 din Protocolul nr. 1 adiţional la Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, (Curtea de Apel Bacău);
- încălcarea dreptului la un proces echitabil şi a dreptului la apărare garantate de art.6 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. (Curtea de Apel Oradea);
- încălcarea dreptului la un proces echitabil şi a dreptului la apărare garantate de art.6 para. 1 şi 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, omisiunea audierii inculpatului la instanţele de fond şi la instanţa de recurs, cauzele Belzicek c. Polonia şi Botten c. Norvegiei. (Curtea de Apel Timişoara);
- dreptul de acces efectiv la instanţă garantat de art.6 din Convenţie, cauza De Geonffre de la Prodelle c. Franţei. (Curtea de Apel Alba-Iulia);
- materia arestării preventive, nedepăşirea perioadei rezonabile a procedurii impuse de art. 5 paragraful 3 din Convenţie. (Curtea de Apel Piteşti);
- materia arestării preventive, depăşirea perioadei rezonabile a detenţiei preventive.(Curtea de Apel Alba-Iulia);
- plasament, stabilirea interesului superior al copilului şi dreptul acestuia de a fi crescut de părinţii săi, art. 8 din Convenţie raportat la jurisprudenţa consacrată, cauza Berrehab c. Olandei, cauza Elsholz c. Germaniei, cauza Buscemi c. Italiei, privind dreptul la viaţa de familie. (Curtea de Apel Timişoara)

La nivelul tribunalelor şi al parchetelor de pe lângă acestea, majoritatea acestora au realizat aplicarea directă a dispoziţiilor Convenţiei, astfel cum sunt interpretate în jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului.

Cu titlu de exemplu, câteva din domeniile în care s-a făcut aplicarea directă a dispoziţiilor Convenţiei s-au referit la:

- încălcarea dispoziţiilor privind dreptul la apărare şi dreptul la un proces echitabil garantate de Convenţie şi reliefate de jurisprudenţa CEDO (cauza Bonisch c. Austriei). (Tribunalul Brăila);
- dreptul la libera circulaţie; realizarea condiţiei de proporţionalitate între durata restrângerii dreptului şi cauza care a determinat restrângerea (Tribunalul Vrancea);
- liberul acces la justiţie, încălcarea drepturilor ocrotite de art. 6 din Convenţia Europeană a Dreptului Omului şi de prevederile art. 1 din Protocolul 1 adiţional.(Tribunalul Dolj);
- dreptul la liberă circulaţie garantat de art. 2 din Protocolul nr. 4 la Convenţia pentru apărarea drepturilor omului, (cauza Rotam c. României, cauza Peltonen c. Finlandei si cauza K.S. c. Finlandei). (Tribunalul Bistriţa-Năsăud);
- art. 5 din Convenţie în cazul măsurilor privative de libertate (Tribunalele din raza Curţii de Apel Cluj).

La nivelul judecătoriilor şi al parchetelor de pe lângă acestea, marea majoritate a răspunsurilor au fost în sensul aplicării directe a dispoziţiilor Convenţiei privind apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în cauzele soluţionate.

Parchetele de pe lângă judecătorii din circumscripţia a patru Parchete de pe lângă Curţile de Apel au susţinut că nu a fost nevoie să se facă aplicarea dispoziţiilor Convenţiei şi a jurisprudenţei instanţei europene.

Domeniile în care s-a realizat aplicarea directă a dispoziţiilor Convenţiei la nivelul judecătoriilor se referă, în special, la:

- materia drepturilor părinteşti;
- materia duratei maxime de arestare preventivă, art.5 al Convenţiei;
- prezumţia de nevinovăţie, art. 6 alin. 2 din Convenţia pentru protecţia drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. (Judecătoria Caracal);
- materia termenului rezonabil de soluţionare a cauzelor, art.6 al Convenţiei;
- acţiune paternitate, neconstituţionalitatea art.54 alin.2 Codul Familiei, dispoziţiile art.8 alin.1 din Convenţie, la cauza Kroon c. Olandei.(Judecătoria Corabia);
- dreptul la apărare, problema rămânerii onorariului apărătorului din oficiu să rămână în sarcina statului (Judecătoriile Huşi, Paşcani, Vaslui, Iaşi);
- aplicabilitatea garanţiilor procedurale, în materie penală, prevăzute de art. 6 din Convenţie, cauza Lauko c. Slovaciei.(Judecătoria Slatina);

În ceea ce priveşte problematica surselor de informare a judecătorilor şi procurorilor cu privire la jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului, în percepţia judecătorilor primul loc a fost ocupat de informarea prin intermediul paginilor de internet ale Curţii de la Strasbourg, Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Justiţiei, organizaţiilor non-guvernamentale de resort etc., pe locurile următoare situându-se informările periodice transmise în teritoriu de Consiliul Superior al Magistraturii, Monitorul Oficial al României şi culegerile de jurisprudenţă CEDO, articole din reviste de specialitate etc. La parchete, pe primul loc s-a aflat informarea prin intermediul Monitorului Oficial al României, urmat de informarea prin intermediul culegerilor de jurisprudenţă, informările periodice transmise în teritoriu de Consiliul Superior al Magistraturii şi paginile de internet menţionate mai sus.

Punctaje scăzute în preferinţa judecătorilor şi a procurorilor, relativ la sursele de informare pe problematica Convenţiei europene, au obţinut participările la formele de pregătire profesională specifică la nivel centralizat/descentralizat, ceea ce impune ca prioritate pentru anul 2008 intensificarea programelor de formare continuă dedicată aspectelor legate de aplicarea dispoziţiilor Convenţiei pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în special în contextul în care sursa de informare cel mai slab utilizată a fost aceea a participării, pe cont propriu, la forme de perfecţionare profesională în domeniu..

3.8. Instanţele şi parchetele din România în planul dreptului comunitar

3.8.1. Aplicarea directă a dreptului comunitar

În contextul procesului de integrare a României în cadrul Uniunii Europene, începând cu 01 ianuarie 2007, în vederea exercitării atribuţiilor corespunzătoare noii ordini juridice, se impune dobândirea de către judecători şi procurori a unor cunoştinţe temeinice şi actualizate în materia dreptului comunitar, referitoare atât la reglementările comunitare cât şi la aspectele de jurisprudenţă.

În acest sens, potrivit răspunsurilor centralizate pe fiecare nivel de jurisdicţie atât la instanţe, cât şi la parchete, magistraţii români au apreciat că nivelul de pregătire în materia dreptului comunitar este unul corespunzător.

În privinţa principalelor surse de informare a judecătorilor şi procurorilor pe probleme de drept comunitar şi de jurisprudenţă a Curţii de Justiţie a Comunităţii Europene, atât la nivelul instanţelor cât şi la nivelul parchetelor *paginile de internet ale Curţii de la Luxemburg, ale Comisiei Europene, ale Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Justiţiei sau ale organizaţiilor nonguvernamentale de resort, precum şi studiul individual al tratatelor, manualelor, culegerilor de jurisprudenţă şi al articolelor din revistele de specialitate* reprezintă principalele modalităţi de informare utilizate de magistraţi. Acestor surse de informare şi pregătire profesională continuă li se adaugă *participarea la forme de perfecţionare specifice, organizate de Institutul Naţional al Magistraturii,* dar şi *participarea la forme de*

perfecţionare descentralizată, organizate la nivelul instanţelor şi parchetelor, care au primit aprecierile pozitive ale participanţilor.

Cursurile de pregătire organizate de Institutul Naţional al Magistraturii, precum şi cele organizate de parchete şi instanţe au fost considerate principala sursă de informare de către magistraţii instanţelor militare, alături de studiul doctrinei în materia dreptului comunitar.

Şi la nivelul parchetelor militare printre sursele principale de informare în materia dreptului comunitar au fost cuprinse *studiul tratatelor, manualelor, culegerilor de jurisprudenţă şi al articolelor din revistele de specialitate, cursurile organizate în mod descentralizat în cadrul parchetelor respective, dar şi cursurile organizate de Institutul Naţional al Magistraturii* pe aceste teme.

Alte surse de informare au fost *discuţiile informale cu colegii pe probleme de practică şi legislaţie comunitară* şi *participarea la forme de perfecţionare profesională pe cont propriu(cursuri postuniversitare, masterat, doctorat).*

*

Referitor la aplicarea directă a normelor dreptului comunitar, în cursul anului 2007 au fost înregistrate la instanţe cauze pentru soluţionarea cărora să se impună aplicarea directă a reglementărilor comunitare; astfel: au fost înregistrate astfel de cauze la nivelul curţilor de apel, la nivelul tribunalelor (cu excepţia tribunalelor din circumscripţia Curţii de Apel Suceava), dar şi la nivelul judecătoriilor, conform centralizării pe niveluri de jurisdicţie.

În privinţa aplicării directe a normelor comunitare la parchete, în cursul anului 2007, spre deosebire de curţile de apel, nu au fost înregistrate astfel de cauze la nivelul tuturor parchetelor de pe lângă curţile de apel (nu au fost înregistrate cauze în care să se impună aplicarea directă a normelor comunitare la Parchetele de pe lângă Curţile de Apel Bacău, Iaşi, Ploieşti, Timişoara, Târgu Mureş).

La nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, în anul 2007, nu s-au înregistrat cazuri de aplicare directă a normelor dreptului comunitar decât la parchetele din circumscripţiile Curţii de Apel Suceava şi Curţii de Apel Oradea, în timp ce la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii nu a existat nicio cauză care să implice aplicarea directă a normelor anterior menţionate.

În ceea ce priveşte instanţele militare, acestea au avut spre soluţionare şi cauze care făceau trimitere la aplicarea directă a normelor comunitare la toate nivelurile de jurisdicţie, cu excepţia Curţii Militare de Apel.

La nivelul parchetelor militare nu au fost înregistrate cauze care pentru soluţionare să facă trimitere la aplicarea directă a normelor dreptului comunitar.

3.8.2. Cooperarea judiciară internaţională[113]

3.8.2.1. Scurtă prezentare a activităţii din anul 2007 în cadrul Reţelei europene în materie civilă şi comercială

1. ACTIVITATEA PUNCTELOR NAȚIONALE DE CONTACT ALE ROMÂNIEI ÎN CADRUL REȚELEI EUROPENE ÎN MATERIE CIVILĂ ŞI COMERCIALĂ ŞI ACTIVITATEA REȚELEI JUDICARE ROMÂNE ÎN MATERIE CIVILĂ ŞI COMERCIALĂ

Reţeaua europeană în materie civilă şi comercială a fost înfiinţată prin Decizia nr. 2001/470/CE din 28 mai 2001 a Consiliului UE. Reţelei îi revine misiunea de a facilita cooperarea judiciară dintre statele membre în materie civilă şi comercială, inclusiv conceperea, instituirea treptată şi actualizarea unui sistem de informaţii juridice accesibil publicului. Reţeaua îşi dezvoltă activităţile pentru funcţionarea corectă a procedurilor cu impact transfrontalier, facilitarea cererilor de cooperare judiciară dintre statele membre şi aplicarea efectivă şi practică a actelor comunitare.

Reţeaua facilitează stabilirea contactelor adecvate între autorităţi, organizează întruniri periodice ale punctelor de contact şi ale membrilor Reţelei şi elaborează şi actualizează informaţiile privind cooperarea judiciară în materie civilă şi comercială şi sistemele juridice din statele membre.

Punctele de contact sunt la dispoziţia autorităţilor judiciare locale în statul membru din care fac parte în aceleaşi scopuri şi furnizează celorlalte puncte de contact şi autorităţilor toate informaţiile necesare pentru buna cooperare judiciară dintre statele membre, pentru a le permite să elaboreze într-o manieră eficientă cereri de cooperare judiciară şi să stabilească contactele directe cele mai potrivite.

Membrii reţelei şi punctele de contact din reţea se întâlnesc pentru a face schimb de experienţă şi a oferi o platformă de discuţii pentru problemele juridice şi practice întâlnite, cu abordarea anumitor chestiuni specifice.

Totodată, prin intermediul reţelei se are în vedere crearea unui sistem de informaţii destinate publicului bazat pe Internet, care cuprinde site-ul web al reţelei, creat treptat şi care cuprinde actele comunitare, măsurile interne de punere în aplicare, instrumentele internaţionale în vigoare, elementele pertinente din jurisprudenţa comunitară din domeniul cooperării judiciare în materie civilă şi comercială, precum şi fişele de informaţii. Fişele de informaţii sunt dedicate cu prioritate problemelor legate de accesul la justiţie în statele membre şi includ mai ales informaţii cu privire la modalităţile de sesizare a instanţelor şi de obţinere a asistenţei judiciare, fără a aduce atingere altor iniţiative comunitare de care reţeaua ţine seama pe deplin.

[113] Secțiune realizată cu sprijinul Ministerului Justiției, care are rolul de coordonator în ceea ce privește participarea României la cele două rețele judiciare europene.

1.1. ACTIVITATEA PUNCTELOR NAȚIONALE DE CONTACT ALE ROMÂNIEI ÎN CADRUL REȚELEI EUROPENE ÎN MATERIE CIVILĂ ŞI COMERCIALĂ

Potrivit Ordinului ministrului justiţiei nr. 402/C/2007, punctele de contact ale României în cadrul Reţelei europene în materie civilă şi comercială, sunt:

- doamna dr. Viviana ONACA, director-adjunct, Direcţia Drept Internaţional şi Tratate (DDIT) – Ministerul Justiţiei şi
- doamna Ioana BURDUF, consilier juridic, Direcţia Drept Internaţional şi Tratate – Ministerul Justiţiei.

În anul 2007, din cauza unor restricţii bugetare, Reţeaua judiciară europeană în materie civilă şi comercială a organizat o singură reuniune, la data de 16 02 2007, la care România a fost reprezentată prin punctele de contact pentru RJE.

1.2. ACTIVITATEA REȚELEI JUDICARE ROMÂNE ÎN MATERIE CIVILĂ ŞI COMERCIALĂ

Reţeaua judiciară română în materie civilă şi comercială a fost înfiinţată prin Ordinul ministrului justiţiei nr. 402/C/2007 şi este alcătuită din punctele de contact ale României în cadrul Reţelei europene în materie civilă şi comercială şi din judecători de la curţile de apel, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Tribunalul Bucureşti şi Tribunalul pentru minori şi familie de la Braşov.

În anul 2007 au avut loc 2 întâlniri ale Reţelei judiciare române în materie civilă şi comercială la Bucureşti, la 25-26 iunie 2007, Ministerul Justiţiei şi la 26 noiembrie 2007, Curtea de Apel Bucureşti.

În cadrul reuniunilor Reţelei judiciare române în materie civilă şi comercială, Ministerul Justiţiei, prin punctele de contact ale RJE , a propus dezbaterii Reţelei judiciare române (RJR) o serie de aspecte privind instrumentele comunitare aplicabile de la data aderării României la Uniunea Europeană în domeniul cooperării judiciare internaţionale în materie civilă şi comercială, respectiv:

- procedurile de comunicare a actelor judiciare, de obţinere a probelor pe calea comisiei rogatorii, de recunoaştere şi executare a hotărârilor judecătoreşti străine,

- procedura de soluţionare a cererilor cu valoare redusă (sub 2000 EUR) şi procedura somaţiei europene de plată,

- activitatea Reţelei Judiciare Europene, Atlasul judiciar European şi site-ul Ministerului Justiţiei – componenta cooperare internaţională,

- bilanţul primului an de la aderarea României la Uniunea Europeană în aplicarea Regulamentului nr. 1348/2000 privind comunicarea actelor judiciare şi extrajudiciare în materie civilă şi Regulamentului nr. 1206/2001 privind cooperarea între instanţele statelor membre în domeniul obţinerii de probe în materie civilă şi comercială şi dificultăţile întâmpinate de instanţe în aplicarea acestora referitoare la cheltuielile de poştă, traducerea actelor şi posibilitatea acordării asistenţei juridice în lipsa unei legi de implementare a Directivei 8/2002,

- metode alternative de comunicare a actelor în SUA şi Canada**.**

Împreună cu reprezentanţii Reţelei judiciare române au fost discutate informaţiile pe care <u>România le - a comunicat</u> Comisiei Europene, în aplicarea a trei regulamente comunitare:

- Regulamentul nr. 44/2001 privind competenţa judiciară, recunoaşterea şi executarea hotărârilor în materie civilă şi comercială,

- Regulamentul nr. 2201/2003 privind competenţa, recunoaşterea şi executarea hotărârilor judecătoreşti în materie matrimonială şi în materia răspunderii părinteşti,

- Regulamentul nr. 805/2004 privind stabilirea unui titlu executoriu european pentru creanţele necontestate,

precum şi informaţiile pe care <u>România le va comunica</u> instituţiilor europene cu privire la :

- Regulamentul nr. 861/2007 al Parlamentului European şi al Consiliului din 11 iulie 2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă, care va intra în vigoare la data de 01.01.2009.

Pentru a veni în sprijinul judecătorilor care au de soluţionat cauze cu element de extraneitate, punctele de contact şi Secretariatul RJR – Direcţia Drept Internaţional şi Tratate, au propus, iar membrii Reţelei au fost de acord cu elaborarea unor materiale informative referitoare la incidenţa regulamentelor comunitare asupra Legii nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internaţionale privat:

- competenţa comunitară în materie civilă şi comercială în cauzele cu element de extraneitate;
- recunoaşterea şi executarea hotărârilor judecătoreşti în materie civilă, comercială şi dreptul familiei;
- competenţa comunitară şi de drept internaţional privat în materia dreptului familiei.

Participanţii la reuniunile Reţelei au luat la cunoştinţă stadiul derulării **Programului Phare RO/2005/IB/JH/03** ***Strengthening the institutional and legislative framework in the field of international judicial cooperation,*** şi şi-au manifestat expres dorinţa ca să fie sprijiniţi, la nivel local, pentru continuarea pregătirii instanţelor din circumscripţia fiecărei curţi de apel, în vederea facilitării aplicării

instrumentelor comunitare, prin organizarea unor întâlniri în teritoriu ale membrilor reţelei cu reprezentanţii instanţelor din circumscripţia fiecărei curţi de apel.

Membrii reţelei au fost consultaţi la întocmirea fişelor tehnice de ţară în materia cooperării judiciare internaţionale în materie civilă solicitate de Comisia Europeană în vederea publicării pe site-ul Reţelei judiciare europene în materie civilă şi comercială.

Ca urmare a propunerilor făcute de membrii Reţelei judiciare române în materie civilă şi comercială, DDIT a transmis Direcţiei de Resurse Umane şi Relaţia cu CSM propunerea ca, având în vedere activitatea membrilor Reţelei în cadrul acesteia, pentru îmbunătăţirea cooperării judiciare internaţionale în materie civilă şi comercială, să se analizeze oportunitatea degrevării de activităţile curente a acestora după modelul deja reglementat al judecătorului - purtător de cuvânt.

Totodată, DDIT a transmis direcţiei de specialitate propunerea ca fondurile instanţelor pentru cheltuielile de poştă şi traduceri să fie suplimentate.

La propunerea Reţelei, Uniunea Naţională a Executorilor Judecătoreşti a fost informată cu privire la necesitatea pregătirii executorilor judecătoreşti în domeniul recunoaşterii şi încuviinţării executării silite a hotărârilor judecătoreşti străine, şi în special suprimării exequaturului din următoarele regulamente comunitare: Regulamentul nr. 2201/2003 privind competenţa, recunoaşterea şi executarea hotărârilor judecătoreşti în materie matrimonială şi în materia răspunderii părinteşti, Regulamentul nr. 805/2004 privind stabilirea unui titlu executoriu european pentru creanţele necontestate, Regulamentul nr. 1896/2006 privind instituirea procedurii europene a somaţiei de plată etc.

În cursul anului 2007, Secretariatul RJR - Direcţia Drept Internaţional şi Tratate, a transmis membrilor Reţelei:

- 4 solicitări pentru puncte de vedere cu privire la Regulamentul Consiliului pentru modificarea Regulamentului nr. 2201/2003 privind competenţa de soluţionare, precum şi introducerea de reguli de determinare a *legii aplicabile în materia divorţului şi separării de corp. (Roma III)* şi extinderea competenţelor în materie preliminară ale Curţii de Justiţie, prin care orice instanţă, indiferent de gradul de jurisdicţie, poate adresa întrebări preliminare Curţii de Justiţie;
- 2 noutăţi legislative interne, respectiv intrarea în vigoare la 16.03.2007 a Legii nr. 44/2007 a pentru modificarea şi completarea Legii nr. 189/2003 privind asistenţa judiciară internaţională în materie civilă şi comercială şi, la 29.06.2007, a Legii nr. 191/2007 pentru aprobarea OUG nr. 119/2006 privind unele măsuri necesare pentru aplicarea unor regulamente comunitare de la data aderării României la Uniunea Europeană.

De asemenea, tot ca urmare a discuţiilor din cadrul Reţelei, DDIT a propus şi a transmis note la direcţiile de specialitate privind:

- introducerea unei rubrici în programul ECRIS pentru o secţiune cooperare judiciară internaţională în vederea facilitării obţinerii informaţiilor despre statistica cererilor de asistenţă.

- consultarea Direcţiei Tehnologia Informaţiei cu privire la introducerea în programul ECRIS a (1) formularelor de citaţie în limba română, tradusă în cele 23 de limbi ale statelor membre ale CE şi (2) formularelor anexate regulamentelor comunitare în materia cooperării judiciare internaţionale

- suplimentarea numărului de posturi de agenţi procedurali şi includerea în Regulamentul de funcţionare şi organizare a instanţelor a unor atribuţii specifice pentru magistraţi şi personalul auxiliar în domeniul cooperării judiciare internaţionale.

3.8.2.2. Scurtă prezentare a activităţii din anul 2007 în cadrul reţelei europene în materie penală

1.ACTIVITATEA PUNCTELOR NAŢIONALE DE CONTACT ALE ROMÂNIEI ÎN CADRUL REŢELEI EUROPENE ÎN MATERIE PENALĂ ŞI ACTIVITATEA REŢELEI JUDICARE ROMÂNE ÎN MATERIE PENALĂ

Reţeaua Judiciară Europeană (în materie penală) a fost înfiinţată prin Acţiunea comună nr. 98/428/JAI/29.06.1998, ca un mecanism menit a facilita cooperarea judiciară în materie penală îndeosebi împotriva formelor grave ale criminalităţii, între statele membre ale UE.

RJE nu are personalitate juridică, iar activitatea sa este evaluată şi monitorizată de către instituţiile UE. Reţeaua este formată din puncte de contact, reprezentative la nivelul Statelor Membre, responsabile de cooperarea judiciară internaţională.

Rolul reţelei este acela de a asigura stabilirea de contacte între punctele de contact din Statele Membre, în vederea îndeplinirii atribuţiilor stabilite în sarcina acestora, organizarea de întâlniri periodice, cu caracter general, ale reprezentanţilor Statelor Membre şi punerea la dispoziţie a unor instrumente operaţionale[114] de natură să faciliteze contactul direct între autorităţile judiciare ale Statelor Membre ale Uniunii Europene şi aplicarea instrumentelor comunitare aplicabile în domeniul cooperării judiciare în materie penală.

Lucrările reţelei se desfăşoară sub forma de întâlniri ordinare şi plenare, dezvoltându-se totodată şi întâlnirile grupurilor informale de lucru. Scopul întâlnirilor periodice este acela de a permite punctelor de contact să se cunoască reciproc şi să facă schimb de experienţă, asigurând astfel cadrul necesar dezbaterii problemelor de ordin practic şi teoretic cu care se confruntă Statele Membre în domeniul cooperării judiciare, în special în ceea ce priveşte implementarea măsurilor adoptate la nivelul Uniunii Europene.

[114] Astfel de instrumente sunt: Fisches Belges, Atlasul Judiciar European, Compendium şi Solon

1.1. ACTIVITATEA PUNCTELOR NAȚIONALE DE CONTACT ALE ROMÂNIEI ÎN CADRUL REȚELEI EUROPENE ÎN MATERIE PENALĂ

Punctele de contact sunt intermediari active, având sarcina de a facilita cooperarea judiciară între autorităţile judiciare naţionale a Statelor Membre, una din caracteristicile profesionale importante fiind aceea de a manifesta o anumită supleţe şi disponibilitate maximă în realizarea atribuţiilor, susţinând stabilirea de contacte directe între autoritățile judiciare naționale sau alte autorităţi competente din Statele Membre ale Uniunii Europene. Totodată, punctele de contact au rolul de a asigura diseminarea la nivel național a informaţiilor privitoare la Reţeaua Judiciară Europeană, în special asupra instrumentelor elaborate de către aceasta.

Prin Ordinul ministrului justiției nr. 398/C/2007 au fost desemnate ca puncte de contact ale României pentru RJE, următoarele persoane:

a. din cadrul Ministerului Justiției:
   - domnul Răzvan RADU, Director, Direcţia Drept Internaţional şi Tratate;
   - doamna Mariana ZAINEA, Şef Serviciu, Serviciul de cooperare judiciară internațională în materie penală, Direcția Drept Internațional și Tratate;
b. din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție:
   - doamna Angela NICOLAE, Procuror Şef Serviciu, Serviciul de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe;
   - doamna Daniela BĂDICĂ, Procuror Şef Birou, Biroul de cooperare judiciară internațională;
   - doamna Laura CEH, Procuror Şef Birou, Biroul de asistență judiciară din cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism;
   - doamna Adina PETRESCU, Procuror Şef asistență judiciară, Direcția Națională Anticorupție.

În principiu, activitatea pe care punctele de contact ale Statelor Membre ale Uniunii Europene o desfăşoară în cadrul reţelei implică participarea la dezbaterile şi workshop-urile care se organizează în cadrul reuniunilor, contribuția acestora fiind una la nivel de expert; identificarea, în funcție de informațiile furnizate de punctele de contact ale Statelor Membre ale Uniunii Europene, a eventualelor măsuri care ar putea fi luate la nivel național pentru îmbunătățirea practicii în relația cu acel Stat Membru al Uniunii Europene; facilitarea cooperării cu un anumit Stat Membru al Uniunii Europene pe anumite domenii ale cooperării judiciare; solicitarea de informații cu privire la stadiul de soluționare a cererilor adresate/transmise de către/către autorităţile judiciare române; stabilirea de contacte directe între autorităţile judiciare române şi cele ale altor state în vederea soluționării unor astfel de cereri etc..

În ceea ce priveşte participarea punctelor de contact la activităţile Reţelei Judiciare Europene, precizăm că în cursul anului 2007, au fost organizate 3 reuniuni:

- 26 februarie 2007, Bruxelles (la această reuniune au participat domnul Răzvan RADU, doamna Mariana ZAINEA şi doamna Daniela BĂDICĂ. Cu această ocazie au fost prezentate în mod oficial, punctele de contact ale noilor State Membre ale Uniunii Europene, România şi Bulgaria. La această reuniune domnul Răzvan RADU a informat membrii Reţelei, în ansamblu, asupra legislaţiei române în domeniul cooperării judiciare în materie penală, cu precădere în materia mandatului european de arestare. Totodată, a fost făcută o prezentare a rolului şi atribuţiilor membrilor Reţelei Judiciare Române în materie penală, judecători şi procurori de la nivelul curţilor de apel şi parchetelor de pe lângă acestea, încurajându-se contactarea directă a acestora. În acest scop Ministerul Justiţiei a elaborat un material privind executarea mandatului european de arestare şi prezentarea membrilor Reţelei Judiciare Române în materie penală, material ce a fost publicat ulterior şi pe site-urile oficiale ale Reţelei Judiciare Europene şi Comisiei Europene.
- 12-13 iunie 2007, Trier (au participat domnul Răzvan RADU şi doamna Adina PETRESCU);
- 12-13 decembrie 2007, Obidos, Portugalia (au participat doamna Mariana ZAINEA şi Daniela BĂDICĂ).

Celelalte reuniuni au vizat, în principal, următoarele aspecte: relaţia instituţională între Eurojust şi Reţeaua Judiciară Europeană; adoptarea de noi instrumente în domeniul cooperării judiciare în materie penală în următoarele materii: transferul persoanelor condamnate, mandatul european de probe, mandatul european de supraveghere, recunoaşterea şi executarea în cadrul Uniunii Europene a interdicţiilor decurgând din infracţiunile de natură sexuală, schimbul de informaţii din cazierul judiciar, garanţiile procedurale în cadrul Uniunii Europene; aspecte de ordin practic, cu implicaţii din punct de vedere funcţional în aplicarea mandatului european de arestare.

De asemenea, în cursul anului 2007, punctele naţionale de contact s-au întâlnit la Bucureşti şi Bruxelles cu reprezentanţi ai Secretariatului RJE în vederea stabilirii calendarului şi măsurilor necesare pentru extinderea la România a instrumentelor informatice ale RJE, îndeosebi „Atlasul judiciar european” şi „Fiches Belges”. Ca urmare a strânsei cooperări între punctele de contact ale României şi Secretariatul RJE a fost posibil ca România să fie prima dintre cele două state noi admise în UE, despre care au fost publicate pe site-ul RJE, informaţii în cadrul Atlasului Judiciar European privind mandatul european de arestare.

Totodată, la sfârşitul lunii iunie, punctele naţionale de contact au transmis Secretariatului RJE „Fiches Belges” pentru România, completate.

Corespondentul naţional pentru RJE, domnul Răzvan RADU, a participat în iunie, la Haga la reuniunea corespondenţilor naţionali ai RJE.

1.2. ACTIVITATEA REŢELEI JUDICARE ROMÂNE ÎN MATERIE PENALĂ

Prin Ordinul ministrului justiţiei nr. 398/2007 a fost înfiinţată Reţeaua Judiciară Română, formată din punctele naţionale de contact şi judecători şi procurori de la Curţile de Apel şi parchetele de pe lângă acestea, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi Parchetul de pe lângă aceasta.

În cursul anului 2007, Secretariatul Reţelei Judiciare Române (RJR) în materie penală - Direcţia Drept Internaţional şi Tratate, a organizat în perioada 30-31 mai 2007, o întâlnire cu judecătorii şi procurorii, membri ai reţelei, în cadrul căreia au fost dezbătute dispoziţiile proiectului de Lege privind unele măsuri pentru consolidarea cooperării judiciare cu statele membre ale UE.

Totodată, în luna noiembrie 2007, DDIT- Secretariatul Reţelei a organizat o serie de sesiuni la care au participat activ şi judecătorii membrii ai Reţelei Judiciare Române în materie penală de la nivelul Curţilor de Apel Bacău, Galaţi, Ploieşti, Oradea şi Timişoara. Seminariile s-au desfăşurat în perioadele:

- 1-2 noiembrie, la Bucureşti, la sediul Ministerului Justiţiei, cu judecătorii din circumscripţia Curţii de Apel Bucureşti şi a Curţii de Apel Ploieşti;
- 14-15 noiembrie, la Bacău, la sediul Curţii de Apel Bacău, cu judecătorii din circumscripţia Curţii de Apel Bacău şi a Curţii de Apel Galaţi;
- 27-28 noiembrie, la Timişoara, la sediul Curţii de Apel Timişoara, cu judecătorii din circumscripţia Curţii de Apel Timişoara şi a Curţii de Apel Oradea.

Aceste sesiuni au avut drept scop identificarea problemelor de practică judiciară, precum şi a celor de ordin tehnico-administrativ, cu eventuale implicaţii în desfăşurarea activităţilor corespunzătoare cooperării judiciare şi a contactului direct în relaţia cu autorităţile Statelor Membre. Principalele obiective ale acestor întâlniri au fost: - schimbul de informaţii de specialitate şi de expertiză în domeniu, insistându-se cu precădere asupra informaţiilor actuale şi utile din punct de vedere practic; - cunoaşterea practicii judiciare în domeniul cooperării judiciare în materie penală - creşterea gradului de diseminare a informaţiilor de specialitate în rândul judecătorilor direct implicaţi în activităţile de cooperare judiciară în materie penală; - facilitarea atingerii unui nivelul ridicat de cunoaştere şi aplicării calificate a principalelor instrumente comunitare în domeniul cooperării judiciare în materie penală; - identificarea de soluţii legislative în vederea eliminării practicii neunitare în domeniu.

Sesiunile s-au desfăşurat după o tematică comună privind: aplicarea instrumentelor de cooperare internaţională în materie penală (cooperarea „clasică"); aplicarea a două dintre instrumentele comunitare adoptate la nivelul Uniunii Europene: Decizia-cadru nr. 584/JAI din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare şi procedurile de predare între Statele Membre ale Uniunii Europene şi Convenţia de asistenţă judiciară în materie penală dintre Statele Membre ale Uniunii Europene din 29 mai 2000 şi Protocolul adiţional din 2001; prezentarea Reţelei Judiciare Europene în materie penală şi Eurojust; prezentarea instrumentelor informatice operaţionale ale Reţelei Judiciare Europene în materie penală: Atlas şi Fiches Belges (aplicaţii practice); propunerile de modificare şi completare a Legii nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internaţională în materie penală, cu modificările şi completările ulterioare; aspecte de ordin practic - speţe. Sub aspectul problemelor de practică judiciară, dezbaterile au vizat, în principal, următoarele aspecte: - competenţa de emitere a mandatului european de arestare; - emiterea mandatului european de arestare (natura procedurii - judiciară sau administrativă); - caracterul public sau secret al procedurii de emitere; - completarea formularului de mandat european de arestare; - transmiterea mandatului (diferenţele dintre difuzare şi transmitere); - garanţiile acordate în cazul emiterii unui mandat european de arestare în baza unei hotărâri pronunţate în lipsa inculpatului - apelul/recursul peste termen şi/sau rejudecarea în caz de extrădare; - executarea mandatului european de arestare; - relaţia dintre procedura de executare a mandatului european de arestare şi cauzele penale naţionale aflate în faza de urmărire penală sau de judecată în situaţia în care persoana solicitată este cercetată penal în România pentru aceleaşi fapte sau pentru fapte diferite; - comunicarea de acte de procedură, audierea prin videoconferinţă şi transferul temporar al unei persoane deţinute în străinătate, în vederea participării la judecată în calitate de inculpat potrivit Convenţiei de asistenţă judiciară în materie penală dintre Statele Membre ale Uniunii Europene din 29 mai 2000.

Au fost elaborate şi transmise Secretariatului General al Consiliului Europei, următoarele documente:

- fişa privind aplicarea de către România a mandatului european de arestare;
- notificările privind declaraţiile României în aplicarea Deciziei–cadru a Consiliului nr. 584/JAI/13.06.2002 privind mandatul european de arestare şi procedurile de predare între statele membre;
- notificarea privind aplicarea Convenţiei UE din 29 mai 2000 privind asistenţa judiciară în materie penală;
- elaborarea şi publicarea de către DDIT, pe site-ul Ministerului Justiţiei a unui îndrumar privind aplicarea mandatului european de arestare;
- elaborarea şi publicarea de către DDIT, pe site-ul Ministerului Justiţiei a unui îndrumar referitor la Convenţia UE din 29 mai 2000 privind asistenţa judiciară în materie penală şi a Protocolului acesteia din 16 octombrie 2001.

Deşi atribuţiile legate de procesul de formare profesională a magistraţilor aparţin Institutului Naţional al Magistraturii, instituţie aflată în coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii, şi în cursul anului 2007, Direcţia Drept internaţional şi Tratate din cadrul Ministerului Justiţiei a susţinut pregătirea judecătorilor şi procurorilor pentru aplicarea normelor europene în domeniul cooperării judiciare, intensificând, prin surse proprii şi în cadrul Proiectului Phare 2005 „Consolidarea cadrului legislativ şi instituţional în domeniul cooperării judiciare internaţionale", seminariile de formare profesională organizate şi dezvoltând Ghidul în domeniul cooperării judiciare internaţionale în materie penală, publicat pe site-ul Ministerului, pe care îl editează. Seminariile în cadrul Proiectului Phare 2005 „Consolidarea cadrului legislativ şi instituţional în domeniul cooperării judiciare internaţionale" s-au derulat prin Institutul Naţional al Magistraturii.

3.9. Îmbunătăţirea accesului liber la justiţie

Art. 21 din Constituţia României consacră principiul liberului acces la justiţie, potrivit căruia orice persoană se poate adresa justiţiei pentru apărarea drepturilor, a libertăţilor şi a intereselor sale legitime, nici o lege neputând îngrădi exercitarea acestui drept.

Acest principiu este reluat în art. 6 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, care prevede că orice persoană se poate adresa justiţiei pentru apărarea drepturilor, a libertăţilor şi a intereselor sale legitime în exercitarea dreptului său la un proces echitabil, iar accesul la justiţie nu poate fi îngrădit.

Codul de procedură civilă, în cuprinsul dispoziţiilor sale, dă eficienţă acestui principiu, prevăzând posibilitatea instanţei de judecată de a încuviinţa, la cerere, asistenţă judiciară pentru persoanele a căror situaţie materială precară nu le permite suportarea cheltuielilor ocazionate de procesul civil.

În scopul asigurării protecţiei victimelor infracţiunilor, Legea nr. 211/2004 reglementează unele măsuri de informare a victimelor infracţiunilor cu privire la drepturile acestora, precum şi de consiliere psihologică, asistenţă juridică gratuită şi compensaţie financiară de către stat pentru victimele unor infracţiuni.

O.G. nr. 27/2002 privind reglementarea activităţii de soluţionare a petiţiilor, modificată prin Legea 233/2002, asigură cadrul legal pentru soluţionarea petiţiilor cetăţenilor, indiferent că ei se adresează instanţelor sau parchetelor ori Birourilor de Relaţii cu Publicul din cadrul Ministerului Justiţiei şi Consiliului Superior al Magistraturii.

Situaţiile enumerate nu epuizează garanţiile oferite de legiuitor pentru asigurarea liberului acces la justiţie, însă constituie, în aprecierea noastră, un barometru al îmbunătăţirii relaţiilor existente între cetăţeni şi instituţiile care contribuie la înfăptuirea justiţiei sub aspectul analizat, astfel că vor fi prezentate în lumina

sintetizării răspunsurilor instanţelor şi parchetelor la chestionarul de colectare a datelor necesare întocmirii raportului.

În cuprinsul anului 2007 la nivelul instanţelor judecătoreşti au fost dispuse măsuri privind îmbunătăţirea accesului liber la justiţie constând în :

- aprobarea cererilor de acordare a asistenţei judiciare în materie civilă;
- aducerea la cunoştinţa victimelor infracţiunilor a drepturilor ce le revin sau admiterea unor cereri având ca obiect astfel de drepturi;
- distribuirea de ghiduri de îndrumare pentru justiţiabili;
- afişarea la sediul instanţei a informaţiilor de interes pentru justiţiabili;
- soluţionarea cu celeritate a cererilor privind furnizarea informaţilor de interes public;
- răspunsul cu celeritate la petiţiile adresate instanţei
- organizarea unor manifestări de tipul "uşi deschise".

În două cazuri singulare au fost amintite alte măsuri privind facilitarea liberului acces la justiţie, respectiv normalizarea funcţionării sistemului Ecris şi acordarea unor explicaţii directe solicitanţilor.

În activitatea parchetelor se constată luarea aceloraşi măsuri ca şi în cazul instanţelor, mai puţin în ceea ce priveşte situaţia acordării asistenţei judiciare gratuite în materie civilă, acestea fiind :

- aducerea la cunoştinţa victimelor infracţiunilor a drepturilor ce le revin;
- distribuirea de ghiduri de îndrumare pentru justiţiabili:
- afişarea la sediul parchetelor a informaţiilor de interes pentru justiţiabili;
- soluţionarea cu celeritate a cererilor privind furnizarea informaţilor de interes public,
- răspunsul cu celeritate la petiţiile adresate parchetului şi organizarea unor manifestări de tipul "uşi deschise".

Alături de aceste măsuri, parchetele au evidenţiat acordarea audienţelor, ca modalitate de îmbunătăţire a liberului acces la justiţie.

Cererile de acordare a asistenţei judiciare au fost admise, în majoritatea cazurilor, instanţele dispunând scutirea totală sau parţială de plata taxelor de timbru şi, mai rar, acordarea de eşalonări sau amânări la plata taxelor de timbru sau a cauţiunilor

Rolul activ al instanţelor şi parchetelor în asigurarea îmbunătăţirii liberului acces la justiţie a rezultat şi din **informarea victimelor infracţiunilor asupra drepturilor ce le revin, în conformitate cu Legea nr. 211/2004**.

O bună informare a justițiabilului poate conduce la eliminarea acțiunilor informe și la celeritatea desfășurării procesului. Din păcate, în mai puține cazuri instanţele şi parchetele au evidenţiat utilizarea măsurii **distribuirii de ghiduri către justiţiabili** în cuprinsul anului 2007. Totuşi, instanţele, în unanimitate au procedat la **afişarea unor informaţii de interes pentru cetăţeni**.

Mai mult, parchetele și unele instanțe au procedat la consilierea justițiabililor prin acordarea de audienţe.

Art. 8 din O.G. 27/2002, privind reglementarea activităţii de soluţionare a petiţiilor, modificată prin Legea 233/2002 impune **soluţionarea memoriilor** adresate de cetăţeni **într-un termen de o lună**, iar respectarea acestei dispoziții legale, în multe situații, chiar prin reducerea considerabilă a perioadei menționate, conduce la informarea corectă și rapidă a justițiabililor asupra problemelor pe care ei le sesizează.

Asigurarea transparenţei actului de justiţie reprezintă o garanţie esenţială a înfăptuirii acesteia şi, prin organizarea de către marea majoritate a instanţelor şi parchetelor a unor manifestări de tipul "uşi deschise", cetățenii au avut posibilitatea nemijlocită de a observa concret etapele soluționării cauzelor.

Alături de prezentarea măsurilor adoptate de către instanţe şi parchete pentru îmbunătăţirea liberului acces la justiţie, se impune a fi evidenţiate şi aspectele negative, care conduc, uneori, la punerea în discuţie a efectivităţii acestui principiu.

Un prim aspect, sesizat de către majoritatea instanţelor şi parchetelor îl constituie instabilitatea legislativă, contradictorialitatea unor norme juridice interne, neconcordanţa acestora cu unele convenţii şi tratate internaţionale la care România este parte, dar şi procedurile judiciare greoaie.

Prin adoptarea unor astfel de norme juridice, de cele mai multe ori fără consultarea Consiliului Superior al Magistraturii sau, direct, a magistraților implicați în aplicarea acestora, se creează premisele tergiversării soluționării unor litigii, dar și o practică neunitară, caracterizată de soluții imprevizibile și, uneori contradictorii.

Înlăturarea acestei deficienţe poate interveni în situaţia adoptării unor noi coduri de procedură (penală şi civilă) care să prevadă dispoziții prin care să fie redusă durata procedurii judiciare, eventual prin eliminarea unui grad de jurisdicție, dar și prin crearea unui cadru legislativ coerent și stabil, care să conducă la soluții previzibile.

O altă împrejurare ce conduce la îngreunarea liberului acces al cetățenilor la justiţie este lipsa de cunoștințe juridice a majorității populației, împrejurare cu consecințe grave, în special în contextul în care accelerarea procedurilor judiciare nu se poate face decât prin introducerea unor termene foarte scurte şi a

unor sancţiuni dure pentru nerespectarea obligaţiilor procesuale. Această situaţie poate fi înlăturată prin sporirea cazurilor şi înlesnirea condiţiilor de acordare a asistenţei juridice gratuite, introducerea unor programe de educare a cetăţenilor încă din şcoală sau prin intensificarea programelor de distribuire către aceştia a unor ghiduri gratuite.

S-au mai sugerat de către unele instanţe înlăturarea procedurilor prealabile obligatorii (concilierea directă în litigii comerciale sau plângerea prealabilă în contenciosul administrativ), dar şi simplificarea procedurii şi condiţiilor necesare pentru obţinerea asistenţei judiciare gratuite.

3.10. Progrese înregistrate în domeniul justiţiei pentru minori şi a protecţiei drepturilor copilului

În vederea implementării legislaţiei în domeniul justiţiei pentru minori şi a protecţiei drepturilor copilului, având în vedere elementele de noutate aduse prin adoptarea Legii nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, precum şi a Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopţiei, la iniţiativa Autorităţii Naţionale pentru Protecţia Copilului şi Adopţie, Guvernul României a aprobat în anul 2005 ***Planul naţional de acţiune privind protecţia drepturilor copilului.***[115]

Planul naţional de acţiune a urmărit identificarea şi clarificarea dificultăţilor întâmpinate în soluţionarea cauzelor din domeniul protecţiei copilului şi al adopţiei de către instanţele judecătoreşti, în scopul înlăturării acestora.

În cadrul acestuia au fost stabilite, în mod expres, o serie de sarcini pentru Consiliul Superior al Magistraturii şi instanţele judecătoreşti în vederea implementării legislaţiei în domeniul drepturilor copilului.

Conform termenelor stabilite în Planul naţional de acţiune, în continuarea măsurilor întreprinse în anii anteriori, în anul 2007 Consiliului Superior al Magistraturii şi Institutului Naţional al Magistraturii le-a revenit ca principală atribuţie ***asigurarea formării magistraţilor cu privire la implementarea legislaţiei în domeniul protecţiei drepturilor copilului, prin iniţierea de noi programe de formare care să reunească magistraţi, asistenţi sociali, poliţişti, cadre didactice, personal medical, consilieri de protecţie a victimelor şi reintegrare socială a infractorilor.***

În acest sens, în calitate de coordonator al activităţii de formare profesională organizată de către Institutul Naţional al Magistraturii, prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 782/07.12.2006 a fost aprobat, pentru anul 2007, Programul de formare continuă al judecătorilor şi

[115] Prin Hotărârea nr. 1058/2005, publicată în M. Of. nr. 856/22.09.2005.

procurorilor, în care au fost incluse o serie de seminarii destinate pregătirii judecătorilor şi procurorilor specializaţi în soluţionarea cauzelor pentru minori şi familie.

Astfel, în materia justiţiei pentru minori, în cursul anului 2007, formarea specializată a judecătorilor şi procurorilor organizată de către Institutul Naţional al Magistraturii a avut 3 componente:

1. *Programul de formare continuă derulat în colaborare cu Autoritatea Naţională pentru Protecţia Drepturilor Copilului*;
2. *Şcoala de Vară pentru Magistraţi de la Sovata*, derulată în domeniul justiţiei pentru minori, desfăşurată în perioada 2-7 iulie 2007, la care au participat 25 de magistraţi din România şi 4 magistraţi din Spania, acţiunea fiind inclusă în Catalogul EJTN pentru anul 2007;
3. un *seminar de formare de formatori* în acelaşi domeniu, derulat în parteneriat cu Fundaţia „Terre des Hommes", destinat formării a 26 de judecători şi procurori, care s-a desfăşurat în perioada 21-23 martie 2007, la Bucureşti.

Programul de formare continuă derulat în colaborare cu Autoritatea Naţională pentru Protecţia Drepturilor Copilului, instituţie responsabilă cu monitorizarea punerii în aplicare de către instituţiile responsabile a atribuţiilor menite să conducă la o implementare efectivă a drepturilor copilului stipulate de noua legislaţie, s-a realizat prin intermediul Programului Phare 2003 –„*Campania de Educaţie privind Drepturile Copilului*".

Componenta de formare a Programului Phare 2003 s-a adresat profesioniştilor care interacţionează cu copiii în activitatea lor zilnică - lucrătorii sociali, cadrele didactice, personalul medical, judecătorii şi procurorii, poliţiştii şi preoţii. Ea a fost implementată în parteneriat cu instituţiile centrale care coordonează activitatea acestor profesionişti, precum şi cu cele 47 Direcţii Generale de Asistenţă Socială şi Protecţia Drepturilor Copilului.

Institutul Naţional al Magistraturii a ocupat un loc important între instituţiile responsabile de reuşita acestui program, care a fost cuprins în Programul de formare continuă pe anul 2007, în cadrul obiectivului *Formare specializată - Justiţia pentru minori.*

La debutul acestui program, Institutul Naţional al Magistraturii a încheiat un Protocol de colaborare cu ANPDC, ce avea ca obiectiv stabilirea modalităţilor de colaborare între părţi în vederea implementării unui set de acţiuni care aveau în vedere promovarea şi protecţia drepturilor copilului în România.

Protocolul de colaborare dintre INM şi ANPDC a avut următoarele obiective:

- **Elaborarea şi validarea unui manual** privind rolul care revine magistraţilor în protecţia şi promovarea drepturilor copiilor. Manualul descrie, într-o manieră accesibilă şi atractivă, atât obligaţiile care revin judecătorilor şi procurorilor, expres menţionate de *Legea nr.272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului*, cât şi recomandările de acţiune care ţin mai mult de spiritul Legii şi al Convenţiei ONU cu privire la drepturile copilului.

- **Organizarea unui număr 47 de seminarii pentru judecători şi procurori** (41 pentru fiecare judeţ al României şi 6 la nivelul fiecărui sector al municipiului Bucureşti) **în cadrul cărora au fost formaţi 301 magistraţi.**

De asemenea, cu scopul de a contribui la îmbunătăţirea cadrului instituţional privind instanţele pentru minori şi familie din România, a fost realizat ***Proiectul „Îmbunătăţirea cadrului instituţional al instanţelor pentru minori şi familie în România***", coordonat de Asociaţia Baroului American/iniţiativa Juridică pentru Europa Centrală şi Eurasia (ABBA/CEELI) cu sprijin din partea Agenţiei Statelor Unite pentru Dezvoltare Internaţională (USAID), având o desfăşurare în timp de 9 luni, 1 ianuarie - 30 septembrie 2007. Au fost alese ca instanţe pilot pentru acest studiu instanţele din capitală, precum şi cele din municipiul Ploieşti.

Conceput ca răspuns la preocupările potrivit cărora instanţele româneşti, în general, şi secţiile din cadrul instanţelor care soluţionează cauze privind minorii şi familia, în special, *acţionează lent şi sunt insuficiente*, proiectul a avut ca ***scop***::

§ descrierea structurii actuale a sistemului judecătoresc românesc în domeniul justiţiei juvenile şi a familiei;

§ identificarea, în cadrul a două instanţe pilot (Bucureşti şi Ploieşti) a tipurilor de reforme ce ar putea contribui la creşterea calităţii şi eficienţei soluţionării cauzelor privind minorii şi familia;

§ monitorizarea acestor reforme şi oferirea de recomandări pe termen mediu instituţiilor de profil juridic din cadrul Guvernului României.

Referitor la sistemul instanţelor pentru minori şi familie, s-a constatat că *sistemul judiciar din România nu este structurat pe secţii sau departamente specializate care soluţionează exclusiv cauze privind familia sau minorii ori pe ambele*, deşi există unele excepţii: Tribunalul specializat pentru minori şi familie de la Braşov, secţia specializată din cadrul Tribunalului Iaşi care soluţionează cauze penale cu minori şi cinci (din totalul de 15) curţi de apel care au înfiinţat secţii care soluţionează exclusiv cauze civile privind minorii şi familia. În acelaşi timp, s-a constatat că noţiunea de „complet specializat" este în mare măsură un termen impropriu, întrucât nu prezintă nici un semn distinctiv de specializare pe parcursul procesării cauzelor privind minorii şi familia, deoarece judecătorii care le examinează se ocupă şi de alte tipuri de cauze în timpul aceleiaşi şedinţe de judecată. În baza datelor statistice şi a relatărilor judecătorilor în cadrul grupului de lucru, s-a concluzionat faptul că specializarea secţiilor instanţelor în cauze privind minorii şi familia se confruntă cu serioase dificultăţi în condiţiile actuale existente în instanţele din România, marcate de un număr insuficient de judecători şi de un management defectuos al cauzelor.

Pe de altă parte, sub aspectul *inexistenţei unei specializări reale a secţiilor în soluţionarea cauzelor privind minorii şi familia*, pe baza datelor statistice, s-a constatat faptul că două treimi din curţile de apel din România preferă

să soluţioneze cauzele privind minorii şi familia mai curând prin intermediul a două secţii distincte, decât prin intermediul unei secţii specializate care să acopere atât cauze civile, cât şi penale.

În luna septembrie 2007 (la datele de 19 şi 21 septembrie 2007), la iniţiativa ABBA/CEELI – România au fost organizate două sesiuni de lucru pentru a dezbate concluziile şi recomandările formulate în rapoartele[116] referitoare la proiectul desfăşurat de către ABBA/CEELI, la care au participat reprezentanţi ai Comisiei pentru revizuirea Codului civil şi a Codului de procedură civilă, ai Consiliului Superior ai Magistraturii şi ai Institutului Naţional al Magistraturii, respectiv personal tehnic din cadrul Ministerului Justiţiei, reprezentanţi şi statisticieni din cadrul Consiliului Superior ai Magistraturii şi ai Institutului Naţional al Magistraturii.

De asemenea, cele două rapoarte au fost discutate şi în cadrul întâlnirii din 9 octombrie 2007 a Grupului de lucru nr. 5 *„Organizarea instanţelor şi parchetelor”*[117] al Consiliului Superior al Magistraturii, fiind apreciat caracterul complex al rapoartelor, de natură să surprindă disfuncţiile obiective şi subiective ale sistemului, raportat nu numai la instanţele pentru minori şi familie şi care pot fi înlăturate numai prin intervenţii legislative.

Preocupări importante privind respectarea drepturilor minorilor şi protecţia juridică a acestora, indiferent de ipostaza în care participă la procedura judiciară, fie ca subiect al unor raporturi juridice civile, fie ca subiect al răspunderii penale sau ca victimă a unor infracţiuni, s-au manifestat şi la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie[118].

Astfel, se evidenţiază:

- Urmărirea modului de realizare a măsurilor prevăzute în Planul de acţiune pentru implementarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar în perioada 2005 – 2007.
- Constituirea unei baze de date privind jurisprudenţa în materie penală şi civilă referitor la justiţia pentru minori, inclusiv sub aspectul jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului (CEDO), în domeniu.

În sensul celor de mai sus s-au realizat lucrările:

- „Jurisprudenţă privind încălcarea drepturilor minorilor infractori şi victime. Cauze soluţionate în anii 2005 – 2006” (publicată în revista „Drepturile minorilor şi ale victimelor violenţei în familie” nr. 1/2007);

[116] Rapoartele (Faza I- Cauze de dreptul familiei; Faza a II - a – Cauze civile şi Rezumatul) au fost publicate pe pagina de internet a CSM.
[117] În urma reorganizării grupurilor de lucru la nivelul CSM, începând cu 31.01.2008 atribuţiile acestui grup de lucru au fost preluate de Comisia privind organizarea şi funcţionarea sistemului judiciar.
[118] Datele din acest paragraf au fost furnizate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

- „Despre Convenţia de la Haga, asupra răpirii internaţionale de copii şi jurisprudenţa CEDO în materie”;
- „Jurisprudență privind minorii deplasați sau reținuți ilicit. Cauze soluționate în anii 2005 – 2007. Ghidul practic de aplicare a noului Regulament II de la Bruxelles”;
- „Jurisprudenţa Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie privind minorii” şi
- „Jurisprudenţa CEDO privind încălcarea unor drepturi parentale”, ambele anexă aceleiaşi note cu propuneri de actualizare, modificare şi completare a paginii „Justiția pentru minori”.

Permanent s-au urmărit noutățile editoriale apărute în domeniu, pentru completarea Punctului de documentare privind justiția pentru minori şi familie înfiinţat în cadrul bibliotecii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

În realizarea atribuţiilor prevăzute în Regulamentul de ordine interioară al parchetelor, au fost analizate şi întocmite note de studiu referitor la problemele de drept ridicate de parchetele din subordine.

S-au întocmit analize privind modul de aplicare al legii în domeniile de competenţa Ministerului Public, s-au sesizat cazurile de aplicare greşită sau neunitară a unor dispoziţii legale privind aplicarea şi respectarea drepturilor minorilor şi s-au formulat propuneri în raport de aspectele reținute.

S-au formulat propuneri de modificare şi completare a unor dispoziții ale Legii nr. 272/2004, privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, având în vedere aspectele de practică judiciară neunitară semnalate de unele parchete din subordine şi necorelările sesizate în actele normative în vigoare referitoare la minori.

În realizarea Ordinelor procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiție, nr. 49/2006, privind participarea procurorului în cauzele cu minori deplasați sau reținuți ilicit şi nr. 180/2006, privind organizarea şi funcţionarea sistemului informaţional al Ministerului Public, au fost întocmite analize privind activitatea judiciară în cauzele având ca obiect înapoierea copiilor minori deplasați sau reținuți ilicit şi, respectiv, în alte cauze cu minori infractori sau victime, situații în care au fost evidențiate cazurile de încălcare a drepturilor minorilor la instanţe şi parchete.

Pentru o mai bună realizare a atribuţiilor Ministerului Public în materie, precum şi îmbunătățirea activității procurorului în cauzele cu minori, au fost formulate propuneri de modificare şi completare a Ordinelor nr. 49/2006, nr. 21A/2006 şi nr. 180/2006, ale procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție.

Permanent s-a actualizat evidenţa procurorilor desemnaţi să instrumenteze sau să participe la soluţionarea cauzelor cu minori.

Pentru o mai bună colaborare, informare şi specializare, a procurorilor în domeniu şi realizarea, într-un mod cât mai transparent şi eficient, a activității de îndrumare a acestora, publicațiile elaborate au fost comunicate tuturor parchetelor din subordine, iar lucrările relevante au fost publicate atât pe site-ul

Ministerului Public, pagina „Justiţia pentru minori”, cât şi în revista „Drepturile minorilor şi ale victimelor violenței în familie”.

Pagina de internet a fost modificată şi completată permanent sub aceste aspecte, în prezent aceasta făcând obiectul unei propuneri, de ansamblu, de actualizare. În acelaşi mod, s-a urmărit actualizarea bazei de date privind legislația națională şi internațională relevantă, referitor la justiţia pentru minori şi familie.

S-au formulat propuneri de îmbunătățire a activității de soluționare a cauzelor cu minori, având în vedere atât aspectele semnalate de parchetele din subordine, cât şi cele reținute în urma analizării activității acestora. În unele cazuri s-au formulat sesizări către parchete, cât şi către Direcția Generală de Asistență Socială şi Protecţia Copilului, în vederea luării măsurilor ce se impun pentru protecția minorilor față de care s-a apreciat că se află într-o situație de risc.

Totodată, s-a realizat colaborarea cu alte autorități, instituții şi organizații cu atribuții în domeniu, în vederea îmbunătăţirii activității privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului şi prevenirea violenței în familie. Astfel, s-au desfăşurat şedințe comune de lucru, organizate de Ministerul de Justiție, Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul de Sociologie al Academiei Române, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Internelor şi Reformei Administrative, Agenţia Națională pentru Protecția Familiei ş.a.m.d.

În acest sens, se impune a fi menționată derularea în continuare a activității Grupului de legătură operațional, constituit în baza Acordului dintre Guvernul Republicii Franceze şi Guvernul României, privind cooperarea în vederea întoarcerii în țara de origine a minorilor români aflați pe teritoriul Republicii Franceze şi proiectul de Acord între Guvernul Republicii Italiene şi Guvernul României, privind cooperarea în vederea protecției minorilor români, aflați neînsoțiți pe teritoriul Republicii Italiene.

3.11. Stadiul aplicării dispoziţiilor Legii nr.544/2001 şi ale Legii nr.677/2001

Legea nr. 544/2001, cu modificările şi completările ulterioare, reglementează accesul la informaţiile de interes public, iar Legea nr. 677/2001, cu modificările şi completările ulterioare, cuprinde dispoziții în scopul asigurării protecției persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal şi libera circulație a acestor date, din obiectul de reglementare a celor două legi rezultând că acestea se află într-o relație de permanentă interferență, în special cu privire la datele privind persoanele care exercită demnităţi sau funcţii publice, în categoria cărora se includ judecătorii şi procurorii[119]

[119] Menționăm că, prin Hotărârea nr.38/2008 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii s-a stabilit că sunt informații de interes public datele din mapele profesionale ale judecătorilor şi procurorilor privind traseul profesional, calificativele primite în urma evaluării şi sancțiunile disciplinare suferite. Atât Consiliul Superior al Magistraturii, cât şi instanțele şi parchetele gestionează sau prelucrează multe alte categorii de date care constituie informații de interes public, majoritatea fiind furnizate din oficiu, prin intermediul paginii de Internet a CSM, a portalului instanțelor sau a paginii de Internet a Ministerului Public.

.

Potrivit art. 2 lit. b din primul act normativ menționat, *prin informație de interes public* se înțelege orice informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități sau instituții publice, indiferent de suportul, forma sau de modul de exprimare a informației, iar art. 2 lit. c din același act normativ și art. 3 lit. a din Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare statuează că *prin informație cu privire la datele personale* se înțelege orice informație privind o persoană identificată sau identificabilă.

Totodată, *prin prelucrarea datelor cu caracter personal* se desemnează orice operațiune/set de operațiuni care se efectuează asupra datelor cu caracter personal, prin mijloace automate/neautomate, precum colectarea, înregistrarea, organizarea, stocarea, adaptarea ori modificarea, extragerea, consultarea, utilizarea, *dezvăluirea către terți prin transmitere, diseminare sau în orice alt mod*, alăturarea ori combinarea, blocarea, ștergerea sau distrugerea.

Interferența dintre cele două acte normative rezidă în următoarele:

Potrivit art. 5 din Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare, orice prelucrare de date cu caracter personal, cu unele excepții, poate fi făcută numai dacă persoana vizată și-a dat consimțământul expres și neechivoc pentru acea prelucrare, însă, prin excepție, consimțământul nu este cerut, printre alte situații, când prelucrarea este necesară în vederea îndeplinirii unei obligații legale a operatorului.

Așa cum rezultă din art. 6 alin. 2 din Legea nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare, autoritățile și instituțiile publice au obligația să asigure persoanelor, la cererea acestora, *informațiile de interes public* solicitate, iar art. 14 alin. 1 din același act normativ statuează că informațiile cu privire la datele personale ale cetățeanului pot deveni informații de interes public, în măsura în care afectează capacitatea de exercitare a unei funcții publice.

Prin urmare, într-o astfel de situație, furnizarea datelor respective devine o obligație legală a autorităților și instituțiilor publice.

Aspecte semnalate de instanţele judecătoreşti şi parchete privind aplicarea Legilor nr. 544/2001, respectiv nr. 677/2001[120]

Așa cum rezultă din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea nr. 387/2005, cu modificările și completările ulterioare, a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, Biroul de informare și relații publice constituit în cadrul fiecărei instanțe este organizat și funcționează potrivit dispozițiilor Legii nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare, privind liberul acces la informațiile de interes public și ale Ordonanței Guvernului nr. 27/2002, cu modificările și completările ulterioare, privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor.

[120] Date sintetizate de către Direcția Resurse Umane și Organizare pe baza răspunsurilor transmise de instanțe și parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii Raportului.

Biroul de informare şi relaţii publice asigură legăturile instanţei cu publicul şi cu mijloacele de comunicare în masă, în vederea garantării transparenţei activităţii judiciare, în condiţiile legii şi asigură activitatea de soluţionare în termen a petiţiilor.

Se impune a fi menţionat aici că, aşa cum rezultă din prevederile art. 27 alin. 1 din H.G. nr. 123/2003, cu modificările şi completările ulterioare, pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public, instanţele au obligaţia de a întocmi anual un raport privind accesul la informaţiile de interes public, a cărui structură este stabilită de dispoziţia legală menţionată, raport care trebuie făcut public.

În conformitate cu prevederile art. 21 din Legea nr. 544/2001, cu modificările şi completările ulterioare, împotriva refuzului explicit sau tacit al angajatului desemnat al unei autorităţi ori instituţii publice pentru aplicarea prevederilor legii menţionate se poate depune reclamaţie la conducătorul autorităţii respective.

Pe de altă parte, în cazul în care o persoană se consideră vătămată în drepturile sale, prevăzute de actul normativ menţionat, poate face plângere la secţia de contencios administrativ a tribunalului în a cărei rază teritorială domiciliază sau în a cărei rază teritorială se află sediul autorităţii ori al instituţiei publice.

Din răspunsurile instanţelor la chestionarul privind colectarea datelor necesare pentru redactarea prezentului raport, rezultă că în majoritatea cazurilor nu s-au formulat plângeri în instanţă şi nici reclamaţii administrative împotriva modului de soluţionare a solicitărilor întemeiate pe prevederile actului normativ arătat, însă au fost şi situaţii în care s-au înregistrat astfel de solicitări, după cum urmează:

- în ceea ce priveşte curţile de apel au fost formulate 21 de acţiuni în justiţie, din care 4 soluţionate în mod irevocabil şi 19 reclamaţii administrative din care 1 a fost admisă, iar în privinţa celorlalte curţile de apel nu au furnizat detalii referitoare la modul de soluţionare;
- referitor la activitatea tribunalelor în această materie s-au înregistrat 3 acţiuni în justiţie, care sunt în curs de soluţionare şi 6 reclamaţii administrative, din care una a fost admisă, 4 au fost respinse, iar în privinţa uneia nu au fost comunicate date în privinţa soluţiei;
- în ceea ce priveşte judecătoriile au fost formulate 6 reclamaţii administrative, care au fost respinse şi 4 acţiuni în justiţie, nesoluţionate irevocabil.

Din răspunsurile parchetelor rezultă că în majoritatea cazurilor nu s-au formulat reclamaţii administrative sau acţiuni în justiţie privind încălcarea dreptului de acces la informaţii de interes public, reglementat de Legea nr. 544/2000, cu unele excepţii după cum urmează:

- la parchetele de pe lângă curţile de apel au fost formulate 2 reclamaţii administrative, din care a fost admisă una şi o acţiune în justiţie din care una admisă irevocabil;
- la parchetele de pe lângă tribunale a fost formulată o reclamaţie administrativă şi 4 acţiuni în justiţie;

- la parchetele de pe lângă judecătorii a fost formulată o reclamaţie administrativă.

Aspecte reţinute în urma monitorizărilor trimestriale a activităţii instanţelor şi parchetelor de către Consiliul Superior al Magistraturii, cu privire la stadiul aplicării prevederilor Legii nr. 677/2001, cu modificările şi completările ulterioare, privind protecţia persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal şi libera circulaţie a acestor date

În Planul de acţiune pentru implementarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar pe perioada 2005 – 2007, aprobat prin HG. nr.232/2005, în vederea îndeplinirii obiectivului referitor la „asigurarea accesului la informaţiile de interes public din sistemul judiciar, cu respectarea normelor privind protecţia datelor personale" s-a prevăzut ca măsură evaluarea modului de îndeplinire a obligaţiilor stipulate de actele normative în această materie.

În scopul realizării acestei măsuri, Consiliul Superior al Magistraturii a monitorizat şi în cursul anului 2007 aplicarea legislaţiei privind protecţia datelor personale de către instanţe şi parchete, care au calitatea de operatori de date cu caracter personal. [121]

Din datele transmise de instanţe şi parchete pentru primele trei trimestre ale anului 2007, cu privire la aplicarea legislaţiei primare şi secundare în materie (Legea nr. 677/2001 privind protecţia persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal şi libera circulaţie a acestor date, Ordinul nr. 52/2002 al Avocatului Poporului, Deciziile nr. 60/2006 şi nr. 90/2006 ale preşedintelui Autorităţii Naţionale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal) rezultă următoarele:

1. Unele instanţe şi parchete s-au confruntat cu solicitări de informaţii de interes public a căror soluţionare implica respectarea normelor privind protecţia datelor cu caracter personal, după cum urmează:

§ solicitări de informaţii publice formulate de reprezentanţi ai mass-media care priveau conţinutul unor hotărâri pronunţate în şedinţă publică sau cereri privind eliberarea de copii de pe înscrisuri din dosare. În astfel de situaţii, fie s-a comunicat solicitanţilor un extras al hotărârilor respective, din care au fost eliminate datele cu caracter personal ale părţilor, fie s-a intervenit asupra actelor respective prin indicarea numai a iniţialelor părţilor din proces şi prin ştergerea tuturor datelor personale sau au fost respinse solicitările constând în eliberarea unor copii de pe declaraţii ale părţilor şi martorilor în anumite cauze penale, faţă de

[121] Monitorizarea se realizează de Direcţia resurse umane şi organizare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii., pe baza datelor furnizate trimestrial de către instanţe şi parchete. Rapoartele trimestriale sunt prezentate Plenului Consiliului Superior al Magistraturii. Până la momentul redactării raportului au fost însuşite de Plen rapoartele aferente primelor trei trimestre ale anului 2007

dispoziţiile art. 5 din Legea nr. 677/2001, cu modificările şi completările ulterioare, întrucât declaraţiile respective conţineau date cu caracter personal care vizau terţii;

§ solicitări din partea ziariştilor de studiere a dosarelor aflate pe rol, cereri care nu au fost aprobate de către unele instanţe, ci s-au realizat materiale de către Biroul de informare şi relaţii publice din cadrul instanţei respective în care au fost sintetizate datele solicitate, iar numele părţilor au fost înlocuite cu iniţialele acestora;

§ un alt operator de date cu caracter personal a comunicat că a avut solicitări ale jurnaliştilor de consultare a unor dosare, care au fost soluţionate după cum urmează:

- în situaţia în care s-a considerat că litigiul era în strânsă legătură cu calitatea de persoană publică a unei părţi au fost admise cererile de consultare a dosarelor;

- în situaţiile în care părţile nu aveau calitatea de persoană publică, iar datele personale nu au fost făcute publice în mod manifest de către persoana vizată sau nu erau strâns legate de caracterul public al faptelor, s-a apreciat că datele cu caracter personal trebuie protejate.

Pentru a se aprecia astfel s-au avut în vedere prevederile art. 11 din Legea nr. 677/2001, cu modificările şi completările ulterioare, în conformitate cu care restricţiile prevăzute de lege cu ocazia prelucrării datelor cu caracter personal nu sunt aplicabile dacă prelucrarea priveşte date cu caracter personal care au fost făcute publice în mod manifest de către persoana vizată sau care sunt strâns legate de calitatea de persoană publică a persoanei vizate ori de caracterul public al faptelor în care este implicată;

§ cererea unui cabinet individual de avocatură care a solicitat consultarea tuturor dosarelor civile, aflate pe rol sau în arhiva unei instanţe, ce au ca obiect divorţ cu copii, încredinţare minor, drept de vizitare, pensie de întreţinere şi a dosarelor penale în care sunt părţi minori, înregistrate în perioada 2005-prezent. În răspunsul comunicat solicitantului i s-au adus la cunoştinţă prevederile art. 92 alin. 2 din Regulamentul de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti, ale art. 11 alin. 1 şi art. 12 alin. 1 lit. f din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public, ale art. 22 alin. 1 din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului şi ale Legii nr. 677/2001 şi i s-a comunicat că, în condiţiile în care documentele la care se face referire conţin date personale, instanţa nu poate aviza favorabil solicitarea privind efectuarea de fotocopii ale hotărârilor judecătoreşti[122].

[122] Textele de lege menţionate statuează următoarele; Art. 92 alin. 2 din Regulamentul de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti, aprobat prin Hotărârea nr. 387/2005 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, cu modificările şi completările ulterioare, prevede că dosarele şi evidenţele instanţei privitoare la activitatea de judecată pot fi consultate de persoanele care justifică un interes legitim, cu respectarea ordinii de solicitare şi a măsurilor de asigurare a integrităţii documentelor. Potrivit art. 11 alin. 1 din Legea nr. 544/2001, cu modificările şi completările ulterioare, persoanele care efectuează studii şi cercetări în folos propriu sau în interes de serviciu au acces la fondul documentaristic al autorităţii sau al instituţiei publice pe baza solicitării personale, în condiţiile legii, iar în conformitate cu dispoziţiile art. 12 alin. 1 din acelaşi act normativ, se exceptează de la liberul acces al cetăţenilor informaţiile privind procedurile judiciare, dacă publicitatea acestora aduce atingere asigurării unui proces echitabil ori interesului legitim al oricăreia dintre părţile implicate în proces.De asemenea, art. 22 alin. 1 din Legea nr. 272/2004, cu modificările şi completările ulterioare, privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, statuează că acesta are dreptul la protejarea imaginii sale publice şi a vieţii sale intime, private şi familiale.

2. Instanţele şi parchetele nu au fost confruntate, în perioada analizată, cu exercitarea drepturilor stabilite în capitolul IV din Legea nr. 677/2001, cu modificările şi completările ulterioare[123].

3. Nu au fost înregistrate pe rolul instanţelor litigii având ca obiect apărarea drepturilor garantate de Legea nr. 677/2001, cu modificările şi completările ulterioare, drepturi încălcate în procedura prelucrării datelor cu caracter personal.

4. Referitor la modul de aplicare a măsurilor tehnice şi organizatorice pentru protejarea datelor cu caracter personal în acord cu *„Cerinţele minime de securitate a prelucrărilor de date cu caracter personal”*, aprobate prin Ordinul nr. 52/2002 al Avocatului Poporului, sunt de subliniat următoarele aspecte:

În mare parte, instanţele şi parchetele respectă măsurile tehnice şi organizatorice luate în concordanţă cu prevederile actului normativ menţionat, cum ar fi:

- identificarea şi autentificarea utilizatorului se face prin introducerea codului de bare de la tastatură, fiecare utilizator având propriul cod de identificare;
- computerele şi terminalele de acces sunt instalate în încăperi care se pot încuia şi cu acces restricţionat;
- se realizează execuţia copiilor de siguranţă şi sunt păstrate în încăperi cu acces restricţionat;
- accesarea bazei de date este înregistrată într-un fişier care conţine numele conturilor alocate şi parolele individuale.

---

[123] Drepturile astfel reglementate sunt următoarele: *informarea persoanei vizate*, drept care se exercită în cazul în care datele cu caracter personal sunt obţinute direct de la persoana vizată, situaţie în care operatorul este obligat să furnizeze acesteia o serie de informaţii prevăzute de alineatul 1 al articolului 12 (identitatea operatorului, scopul prelucrării datelor etc.) cu excepţia cazului în care această persoană posedă deja informaţiile respective. În cazul în care datele nu sunt obţinute direct de la persoana vizată, operatorul este obligat ca, în momentul colectării datelor sau, dacă se intenţionează dezvăluirea către terţi, cel mai târziu până în momentul primei dezvăluiri, să furnizeze persoanei vizate aceleaşi informaţii prevăzute de alineatul precedent, cu excepţia cazului în care aceasta posedă deja informaţiile respective (alin.2); *dreptul de acces la date*, reglementat de articolul 13 din lege, potrivit căruia orice persoană are dreptul de a obţine de la operator, la cerere şi în mod gratuit pentru o solicitare pe an, confirmarea faptului că datele care o privesc sunt sau nu prelucrate de acesta. În situaţia în care operatorul prelucrează astfel de date, este obligat să comunice solicitantului, împreună cu confirmarea, informaţiile prevăzute la alineatul 1 din articolul menţionat (lit. a-e); *dreptul de intervenţie asupra datelor*, prevăzut de articolul 14 din acelaşi act normativ, constând în aceea că, orice persoană vizată are dreptul de a obţine de la operator, la cerere şi în mod gratuit, efectuarea unor operaţiuni asupra datelor a căror prelucrare nu este conformă prevederilor legii, prevăzute de alin.1 lit. a şi b, şi notificarea acestor operaţiuni către terţii cărora le-au fost dezvăluite datele respective, în situaţia în care notificarea este posibilă şi nu este disproporţionată faţă de interesul legitim care ar putea fi lezat; *dreptul de opoziţie* (art.15), conferă persoanei vizate posibilitatea de a se opune în orice moment, din motive întemeiate şi legitime legate de situaţia sa particulară, ca datele ce o vizează să facă obiectul unei prelucrări, cu excepţia cazurilor în care există dispoziţii legale contrare (alin.1) sau de a se opune în mod gratuit şi fără nici o justificare, ca datele ce o vizează să fie prelucrate în scop de marketing direct, în numele operatorului sau al unui terţ, sau să fie dezvăluite unor terţi într-un asemenea scop; *dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale*, constând în dreptul de cere şi de a obţine retragerea sau anularea unei decizii care produce efecte juridice în privinţa sa, adoptată exclusiv pe baza unei prelucrări de date cu caracter personal, prin mijloace automate, destinată să evalueze unele aspecte ale personalităţii sale (art.17); *dreptul de a se adresa justiţiei* pentru apărarea oricăror drepturi garantate de Legea nr.677/2001, ce le-au fost încălcate, independent de posibilitatea de a se adresa cu plângere autorităţii de supraveghere (art.18).

Un singur operator a învederat că dotarea tehnică de care dispune exclude posibilitatea aplicării măsurilor tehnice şi organizatorice reglementate prin Ordinul nr. 52/2002 al Avocatului Poporului.

5. În ceea ce priveşte obligaţia rezultată din prevederile art. 24 alin. 2 din Legea nr. 677/2001, cu modificările şi completările ulterioare, menţionăm următoarele:

Potrivit acestui text de lege, fiecare operator primeşte un număr de înregistrare. Numărul de înregistrare trebuie menţionat pe orice act prin care datele sunt colectate, stocate sau dezvăluite.

La solicitarea Consiliului Superior al Magistraturii, Autoritatea Naţională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal a comunicat că numărul care urmează a fi trecut pe orice act prin care datele cu caracter personal sunt colectate, stocate sau dezvăluite este numărul de înregistrare în registrul de evidenţă a prelucrărilor de date cu caracter personal.

Această interpretare a fost adusă la cunoştinţa instanţelor şi parchetelor, în scopul aplicării unitare a prevederilor textului de lege menţionat.

Aşa cum rezultă din comunicările operatorilor, majoritatea menţionează numărul de înregistrare în registrul de evidenţă a prelucrărilor de date cu caracter personal, comunicat de Autoritatea Naţională de Supraveghere, pe actele prin care sunt colectate, stocate sau dezvăluite date cu caracter personal.

Sunt şi instanţe şi parchete care nu procedează în sensul arătat pentru că au întâmpinat dificultăţi în stabilirea categoriilor de acte care cad sub incidenţa acestei prevederi .

De asemenea, sunt instanţe care menţionează încă numărul de operator, iar nu numărul de înregistrare a notificării în registrul de evidenţă a prelucrărilor de date cu caracter personal şi operatori la care actele care conţin date cu caracter personal nu poartă niciunul din aceste numere.

Există şi operatori care nu au precizat în comunicarea către Consiliul Superior al Magistraturii dacă respectă obligaţia instituită prin textul de lege anterior menţionat.

6. Un număr redus de instanţe şi parchete a efectuat transferuri de date în străinătate, în condiţiile art. 29 alin. 5 din Legea nr. 677/2001, cu modificările şi completările ulterioare[124].

Cele mai multe transferuri de date cu caracter personal în străinătate au fost făcute cu ocazia emiterii sau executării unor mandate de arestare europeană şi în situaţia solicitărilor de extrădare sau arestare provizorie în vederea extrădării, în cadrul procedurilor prevăzute de Legea nr.302/2004 privind cooperarea judiciară internaţională în materie penală sau ca urmare a unor comisii rogatorii internaţionale.

[124] Potrivit textului de lege menţionat, dispoziţiile referitoare la necesitatea ca statul în care se transferă datele să asigure un nivel de protecţie a acestora cel puţin egal cu cel oferit de legea română şi cele privind notificarea prealabilă a Autorităţii de Supraveghere în cazul transferurilor în străinătate nu se aplică dacă acestea se fac în baza prevederilor unei legi speciale sau ale unui acord internaţional ratificat de România, în special dacă transferul se face în scopul prevenirii, cercetării sau reprimării unei infracţiuni.

Astfel de transferuri au fost făcute şi în materie civilă şi comercială în baza Convenţiei privind obţinerea de probe în străinătate, adoptată la Haga la 18.03.1970 şi a Legii nr. 189/2003 privind asistenţa judiciară internaţională în materie civilă şi comercială.

7. Instanţele şi parchetele nu au semnalat existenţa vreunei proceduri de investigare exercitată de Autoritatea Naţională de Supraveghere, ca urmare a unor plângeri sau sesizări, în perioada analizată[125].

8. În cea mai mare parte, instanţele şi parchetele respectă prevederile art. 12 din Legea nr. 677/2001, cu modificările şi completările ulterioare, prin afişarea informaţiilor cu privire la calitatea de operator şi cu privire la drepturile prevăzute de acest act normativ pentru persoanele ale căror date sunt prelucrate.

9. Potrivit art. 3 alin. 2 din Decizia nr. 60 din 6 iunie 2006 a Preşedintelui Autorităţii Naţionale de Supraveghere, operatorii de date cu caracter personal aveau obligaţia ca, până la data de 31 decembrie 2006, să reconfirme prelucrările de date cu caracter personal pe care le efectuau la data intrării în vigoare a acestei decizii, prin folosirea noilor formulare de notificare. Deşi sunt operatori care au respectat această obligaţie legală, fie în termenul menţionat, fie cu depăşirea acestuia, precizăm că, la sfârşitul trimestrului III al anului 2007, existau încă instanţe şi parchete care nu transmiseseră către Autoritatea Naţională de Supraveghere reconfirmarea prelucrărilor de date cu caracter personal pe care le efectuează.

Totodată, la momentul menţionat, existau şi instanţe şi parchete care au menţionat că efectuarea reconfirmării este în curs de derulare, precum şi operatori care nu au făcut nicio menţiune referitoare la respectarea obligaţiei de reconfirmare a prelucrărilor de date cu caracter personal .

10. Potrivit art. 21 alin. 3 lit. j din Legea nr. 677/2001, cu modificările şi completările ulterioare, Autoritatea Naţională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal centralizează şi analizează rapoartele anuale de activitate ale autorităţilor publice şi ale organelor administraţiei publice privind protecţia persoanelor în privinţa prelucrării datelor cu caracter personal.

Faţă de această dispoziţie legală, incumbă şi instanţelor judecătoreşti şi parchetelor obligaţia de a transmite Autorităţii Naţionale de Supraveghere raportul de activitate pe anul 2006, în calitate de operatori de date cu caracter personal.

Cele mai multe instanţe şi parchete nu au transmis, până la momentul ultimei comunicări către Consiliul Superior al Magistraturii, raportul anual, dar sunt şi operatori care au procedat la întocmirea şi comunicarea acestuia către Autoritatea Naţională de Supraveghere.

Se impune a fi menţionat aici că actul normativ arătat nu prevede un termen până la care trebuie transmis raportul de activitate anual.

---

[125] Potrivit art. 21 alin. 3 din Legea nr. 677/2001, cu modificările şi completările ulterioare, Autoritatea de supraveghere monitorizează şi controlează, sub aspectul legalităţii, prelucrările de date cu caracter personal care cad sub incidenţa prezentei legi. În acest scop, aceasta exercită, printre alte atribuţii, şi pe aceea de efectuare a unor investigaţii din oficiu sau la primirea unor plângeri ori sesizări.

După cum s-a arătat şi în Raportul privind starea justiţiei pe anul 2006, instanţele şi parchetele au solicitat elaborarea unor norme metodologice de aplicare a actelor normative în materia protecţiei datelor cu caracter personal, faţă de specificul activităţii instanţelor şi parchetelor şi organizarea unor seminarii în vederea formării persoanelor responsabile cu monitorizarea aplicării legislaţiei în domeniu.

Consiliul Superior al Magistraturii a transmis instanţelor judecătoreşti circulara nr. 58/L/2007, prin care s-au solicitat propuneri referitoare la categoriile de registre, acte procedurale şi înscrisuri cărora le sunt aplicabile dispoziţiile Legii nr. 677/2001, cu modificările şi completările ulterioare.

Direcţia legislaţie, documentare şi contencios din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a centralizat propunerile instanţelor judecătoreşti şi urmează să prezinte Plenului Consiliului Superior al Magistraturii propunerea de completare a Regulamentului de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti, aprobat prin Hotărârea nr. 387/2005 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, cu modificările şi completările ulterioare, cu dispoziţii referitoare la categoriile de registre, acte procedurale şi înscrisuri cărora le sunt aplicabile dispoziţiile Legii nr. 677/2001, cu modificările şi completările ulterioare.

De asemenea, se vor face propuneri în scopul completării, în acelaşi sens, a Regulamentului de ordine interioară al parchetelor, aprobat prin Ordinul nr. 529/C/2007 al ministrului justiţiei.

În ceea ce priveşte sugestia referitoare la organizarea unor seminarii, Consiliul Superior al Magistraturii a transmis Institutului Naţional al Magistraturii solicitări în acest sens.

Totodată, se impune a fi menţionat faptul că la data de 9 noiembrie 2007, Consiliul Superior al Magistraturii a organizat o dezbatere cu tema „Protecţia datelor personale în activitatea desfăşurată de instanţe şi parchete” la care au participat reprezentanţi ai Autorităţii Naţionale de Supraveghere şi persoanele responsabile cu monitorizarea aplicării legislaţiei în materia protecţiei datelor cu caracter personal de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, curţile de apel şi parchetele de pe lângă acestea.

Această întâlnire a avut ca scop lămurirea unor probleme privind cadrul îndeplinirii atribuţiilor ce revin Consiliului Superior al Magistraturii şi instanţelor şi parchetelor în acest domeniu, cu această ocazie stabilindu-se şi baza unor viitoare întâlniri şi colaborări cu Autoritatea Naţională de Supraveghere.

Măsuri importante privind protecţia datelor cu caracter personal au fost semnalate şi la nivelul **Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.**

Astfel, în activitatea de prelucrare a datelor cu caracter personal au fost aplicate măsuri tehnice şi organizatorice pentru protejarea acestora, în acord cu "*Cerinţele minime de securitate a prelucrărilor de date cu caracter personal*" prevăzute de Ordinul Avocatului Poporului nr. 52/2002.

Personalul din cadrul compartimentelor funcționale ale Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație a fost instruit în legătură cu măsurile minime necesare a fi puse în aplicare în legătură cu activitatea de informatică şi s-au instituit reguli privind folosirea calculatoarelor.

Cu adresa circulară nr. 627/C/13234/2006 din 27.02.2007 s-a comunicat tuturor compartimentelor funcționale din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție modul de înscriere a numărului de înregistrare ca operator de date cu caracter personal pe toate documentele, lucrările şi actele ce conțin asemenea date.

Întrucât Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție a adresat Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal (A.N.S.P.D.C.P) două notificări (formularele FI şi F2) pentru prelucrarea a două categorii de date şi a obținut 2 numere de înregistrare, s-a solicitat compartimentelor funcționale din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție de a face înscrierea diferențiată a celor două numere pe documente în raport de natura datelor prelucrate.

În prezent, documentele, lucrările şi actele care conțin date cu caracter personal întocmite de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție, poartă numărul de înregistrare în registrul de evidență ținut de A.N.S.P.D.C.P.

3.12.Ridicarea nivelului calitativ al managementului instanțelor şi parchetelor

3.12.1. Modalitatea de recrutare a conducătorilor de instanțe şi parchete

Potrivit cadrului normativ actual, numirea judecătorilor şi procurorilor în funcții de conducere la curțile de apel, tribunale, tribunale specializate şi judecătorii, precum şi la parchetele de pe lângă acestea se realizează prin concurs sau examen[126], în conformitate cu dispozițiile art. 48-51 din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor, republicată cu modificările şi completările ulterioare şi ale Regulamentului de organizare şi desfăşurare a concursului sau examenului pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor şi procurorilor[127].

Prin derogare de la această regulă, în conformitate cu dispozițiile art.53 alin.1 din legea nr.303/2004, președintele, vicepreşedintele şi președinții de secții ai Înaltei Curți de Casație şi Justiție sunt numiți de către

[126] Procedura de numire prin concurs sau examen este aplicabilă președinților şi vicepreşedinților curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate şi judecătoriilor, precum şi procurorilor generali, prim-procurorilor şi adjuncților acestora de la parchetele de pe lângă aceste instanțe. Numirea în celelalte funcții de conducere (spre exemplu, președinte de secție) se face de către Secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea organelor indicate de lege, pe baza unui interviu susținut de candidat/candidați în fața acesteia.

[127] Aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.320/2006.

Preşedintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, dintre judecătorii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie care au funcţionat la această instanţă cel puţin 2 ani.

De asemenea, potrivit art.54 alin.1 din actul normativ indicat, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, prim-adjunctul şi adjunctul acestuia, procurorul şef al Direcţiei Naţionale Anticorupţie, adjuncţii acestuia, procurorii şefi de secţie ai acestor parchete, precum şi procurorul şef al Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism şi adjuncţii acestora sunt numiţi de Preşedintele României, la propunerea ministrului justiţiei, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, dintre procurorii care au o vechime minimă de 10 ani în funcţia de judecător sau procuror.

Această din urmă soluţie legislativă este criticabilă întrucât lasă ca numirea în cele mai înalte funcţii din cadrul Ministerului Public să se facă de un exponent al puterii executive – Preşedintele României, la propunerea unui reprezentant al aceleiaşi puteri – ministrul justiţiei, organul constituţional chemat să garanteze independenţa justiţiei, inclusiv, în condiţiile legii, pe aceea a procurorilor – respectiv, Consiliul Superior al Magistraturii având doar rolul de a emite un aviz cu valoare consultativă. Or, în materia asigurării independenţei justiţiei, astfel cum a statuat şi Curtea de la Strasbourg, chiar şi simplele aparenţe au caracter esenţial, în măsura în care pot produce în rândul opiniei publice o îndoială rezonabilă cu privire la garantarea principiilor independenţei şi imparţialităţii.

Revenind la procedura de numire prin concurs a conducătorilor de instanţe şi parchete, se impune a fi menţionat că evidenţa posturilor vacante de conducere de la instanţe este publică şi disponibilă permanent pe paginile de Internet ale Consiliului Superior al Magistraturii, Institutului Naţional al Magistraturii, precum şi prin afişare la sediile instanţelor judecătoreşti. Pentru posturile vacante de conducere din cadrul parchetelor publicitatea este asigurată prin publicarea pe paginile de Internet ale Consiliului Superior al Magistraturii, Institutului Naţional al Magistraturii, Ministerului Justiţiei şi Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, precum şi prin afişarea la sediile instanţelor judecătoreşti.

Concursul sau examenul se organizează ori de câte ori este necesar, de Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Naţional al Magistraturii şi constă în susţinerea a trei probe, respectiv: testarea psihologică, evaluarea capacităţii de a lua decizii, de a-şi asuma răspunderea şi verificarea rezistenţei la stres, prezentarea unui proiect referitor la exercitarea atribuţiilor specifice funcţiei de conducere şi o testare scrisă(tip grilă) privind managementul, comunicarea şi resursele umane.

Testarea psihologică, evaluarea capacităţii candidatului de a lua decizii şi de a-şi asuma răspunderea şi verificarea rezistenţei la stres constă în aplicarea unui test scris şi în susţinerea unui interviu în faţa comisiei/comisiilor formate din câte 2 psihologi desemnaţi de Consiliul Superior al Magistraturii din rândul specialiştilor din cadrul Consiliului, al curţilor de apel, precum şi din tabelul psihologilor acreditaţi de Colegiul Psihologilor din România.

Rezultatele testării psihologice se concretizează într-un raport care va cuprinde profilul psihologic al fiecărui candidat în raport cu funcţia pentru care candidează, precum şi calificativul recomandabil sau nerecomandabil.

Proiectul referitor la exercitarea atribuţiilor specifice funcţiei de conducere este o probă care se desfăşoară oral, iar în aprecierea ei sunt urmărite criteriile stabilite în art.15 din Regulament[128].

Testarea scrisă constă în verificarea cunoştinţelor privind managementul, comunicarea şi resursele umane, pe baza unui test grilă.

Dintre cele trei probe de concurs, pentru testarea psihologică şi testarea scrisă este reglementată o procedură de contestare a rezultatelor obţinute de candidaţi, în timp ce rezultatele susţinerii proiectului sunt definitive şi nu pot fi contestate.

Conform art.26 din Regulament, nota finală a concursului sau examenului reprezintă media aritmetică dintre nota de la proiect şi nota de la proba scrisă, iar funcţia de conducere vacantă va fi ocupată de candidatul care a obţinut cea mai mare notă finală. Totodată, pentru a ocupa funcţia pentru care candidează, judecătorii şi procurorii trebuie să obţină cel puţin media 7 (şapte), iar notele, atât la proiect, cât şi la testarea scrisă, trebuie să fie cel puţin 5 (cinci).

În conformitate cu procedura expusă şi dispoziţiile art.48 alin.14 din Legea nr.303/2004, care prevăd că numirea în funcţii de conducere se face în termen de cel mult 6 luni de la data la care acestea devin vacante, în cursul anului 2007 s-au organizat două concursuri/examene pentru numirea în funcţii de conducere a judecătorilor şi procurorilor, respectiv unul în perioada 12 mai – 10 iunie 2007 şi cel de-al doilea în perioada 28 octombrie – 25 noiembrie 2007.

1. Concursul/examenul din sesiunea mai – iunie 2007 a fost organizat pentru ocuparea unui număr de 114 posturi vacante de conducere la curţi de apel, tribunale, tribunale specializate şi judecătorii, dintre care 71 posturi de preşedinte şi 43 posturi de vicepreşedinte, şi a unui număr de 62 de posturi vacante de conducere la parchetele de pe lângă curţi de apel, tribunale şi judecătorii, dintre care 3 posturi de procuror general, 7 posturi de procuror general adjunct, 28 posturi de prim-procuror şi 24 posturi de prim-procuror adjunct. Pentru funcţiile de conducere vacante de la instanţe au fost depuse 85 de candidaturi (de către 83 candidaţi), iar pentru funcţiile de conducere vacante de la parchete s-au depus 55 de candidaturi (de către 55 de candidaţi).

S-a constatat că nu au fost înregistrate candidaturi pentru 50 funcţii de conducere la instanţe şi pentru 24 funcţii de conducere la parchete.

[128] Această probă de concurs a fost cea mai contestată, atât de către candidaţi, cât şi de unele asociaţii profesionale ale magistraţilor, invocându-se îndeosebi caracterul arbitrar al notării, în condiţiile în care rezultatele probei nu pot fi contestate.

În urma desfăşurării acestui concurs/examen, din numărul funcţiilor de conducere scoase la concurs sau examen, nu au fost ocupate 34 funcţii de conducere din cadrul instanţelor şi 29 funcţii de conducere de la nivelul parchetelor.

2. Concursul/examenul din sesiunea octombrie – noiembrie 2007 a fost organizat pentru ocuparea unu număr de 110 posturi vacante de conducere la curţi de apel, tribunale şi judecătorii, dintre care 68 posturi de preşedinte şi 42 posturi de vicepreşedinte, şi a unui număr de 53 posturi vacante de conducere la parchetele de pe lângă curţi de apel tribunale şi judecătorii, dintre care 3 posturi de procuror general, 4 posturi de procuror general adjunct, 29 posturi de prim-procuror şi 17 posturi de prim-procuror adjunct.

Pentru funcţiile de conducere vacante de la instanţe au fost depuse 74 de candidaturi (de către 72 candidaţi), iar pentru funcţiile de conducere vacante de la parchete s-au depus 39 de candidaturi (de către 39 candidaţi).

Nu s-au înregistrat candidaturi pentru 58 funcţii de conducere la instanţe şi pentru 27 funcţii de conducere de la nivelul parchetelor.

Cu privire la modul de desfăşurare a concursului/examenului pentru numirea în funcţii de conducere a judecătorilor au fost formulate mai multe memorii de către o parte dintre candidaţi şi de Uniunea Naţională a Judecătorilor din România, prin care au fost sesizate atât aspecte în legătură cu anularea unor probe şi invalidarea concursului/examenului, cât şi aspecte în sprijinul validării concursului sau examenului.

Aceste memorii au fost analizate de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii cu prilejul discutării validării rezultatelor concursului/examenului, în şedinţa din data de 13 decembrie 2007, hotărându-se respingerea solicitărilor de anulare a unor probe de concurs şi de invalidare a concursului /examenului. În consecinţă, Plenul a dispus validarea rezultatelor concursului sau examenului pentru funcţiile de conducere pentru care a fost organizat acest concurs/examen, mai puţin pentru funcţia de vicepreşedinte al Tribunalului Dolj, în privinţa căreia s-a amânat analizarea validării rezultatelor până la finalizarea verificărilor de către Inspecţia Judiciară sub aspectul aspectelor sesizate de unul dintre candidaţii pentru această funcţie de conducere, referitoare la posibila atitudine de imparţialitate a preşedintelui Tribunalului Dolj, care a avut calitatea de membru al comisiei de examinare.

În urma desfăşurării concursului/examenului, din cele 110 posturi vacante scoase la concurs au fost ocupate, prin validarea concursului şi numirea în funcţie, 30 de posturi de conducere, reprezentând 27% din totalul funcţiilor de conducere scoase la concurs sau examen şi 58% din funcţiile de conducere pentru care s-au depus candidaturi. În mod corelativ, prin raportare la numărul funcţiilor de conducere pentru care s-au depus candidaturi, nu au fost ocupate 21 funcţii de conducere vacante la nivelul instanţelor judecătoreşti.

Concursul sau examenul pentru numirea în funcţii de conducere a procurorilor nu a fost finalizat, întrucât după susţinerea testării scrise, lucrările tuturor candidaţilor au fost ridicate de Direcţia Naţională

Anticorupţie în vederea efectuării de cercetări penale privind posibila fraudare a concursului/examenului, fiind restituite, ulterior, lucrările a 28 de candidaţi.

Prin Hotărârea nr.76 din data de 24 ianuarie 2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât continuarea procedurii de desfăşurare a concursului sau examenului pentru numirea în funcţii de conducere a procurorilor la parchetele de pe lângă judecătorii, tribunale şi curţi de apel, desfăşurat în perioada 28 octombrie-25 noiembrie 2007, în sensul soluționării contestațiilor la punctaj și afișării rezultatelor finale pentru cei 28 de candidați pentru care au fost restituite lucrările de către Direcția Națională Anticorupție.

Având în vedere problemele întâlnite în organizarea şi desfăşurarea concursurilor/examenelor din anul 2007, precum şi aspectele semnalate în memoriile formulate de candidaţi, compartimentul de specialitate din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii a formulat propuneri de modificare a dispoziţiilor Regulamentului de organizare şi desfăşurare a concursului sau examenului pentru numirea în funcţii de conducere a judecătorilor şi procurorilor, în vederea îmbunătăţirii cadrului organizatoric şi desfăşurării, pe viitor, în condiţii cât mai bune a acestui tip de concurs sau examen.

Propunerile au fost înaintate Direcției legislației, contencios și documentare, spre analiză, și au vizat clarificarea sau completarea unor dispoziții referitoare la termene, locul depunerii candidaturilor, adoptarea tematicii și bibliografiei, incompatibilitățile membrilor comisiilor de concurs, reglementarea unei comisii distincte pentru soluționarea contestațiilor.

Referitor la suspiciunile de fraudare a concursului/examenului pentru numirea în funcţii de conducere a procurorilor, Consiliul Superior al Magistraturii a solicitat în mod public desfăşurarea cu celeritate a anchetei penale, stabilirea existenţei sau inexistenţei acestor fapte şi identificarea persoanelor vinovate, apreciind că, cel puțin din punct de vedere al imaginii justiției, aceste incidente au provocat consecințe grave, care nu pot fi reparate decât prin demonstrarea capacității sistemului judiciar de a se auto-curăți și de a se autoproteja față de astfel de fapte prin folosirea mijloacelor prevăzute de lege și cooperarea tuturor factorilor responsabili. Este însă regretabil că anumite organe de presă au înțeles să amplifice consecințele acestei situații citând o așa-zisă declarație a directorului Institutului Național al Magistraturii privind anumite aprecieri privind nelegalitatea tuturor concursurilor/examenelor organizate în ultimii 3 ani, fără însă a prelua și dezmințirea publică, prin comunicat de presă, din partea directorului INM cu privire la acordarea unei astfel de declaraţii.

Dincolo de aceste aspecte, se impune remarca că actuala procedură de numire a conducătorilor de instanțe și parchete este controversată în cadrul corpului magistraților. Astfel, conform datelor transmise de către instanţe şi parchete ca răspuns la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii Raportului, 5 curţi de apel, aproximativ 33% dintre tribunale şi 30% dintre judecătorii au considerat această

procedură ca inadecvată față de realitățile și necesitățile sistemului judiciar. Totodată, alte 4 curți de apel, aproximativ 38% dintre tribunale și 15 % dintre judecătorii au apreciat-o ca relativ adecvată, fiind însă necesare anumite reforme, precum asigurarea unei proceduri transparente de selectare a membrilor comisiilor de examinare și specializarea acestora în management *judiciar*, iar nu în management cu caracter general; introducerea unui vot consultativ al judecătorilor de la instanța la care se dorește ocuparea funcției de conducere, eliminarea probei interviului, evaluarea activității anterioare a candidatului etc. Pe de altă parte, 6 curți de apel, aproximativ 28,5% dintre tribunale și 55% dintre judecătorii au apreciat actuala procedură de numire în funcții de conducere ca adecvată necesităților sistemului judiciar.

La nivelul parchetelor actuala procedură de numire în funcții de conducere a fost considerată, în majoritate, inadecvată, propunerile formulate de parchetele care au apreciat-o ca relativ adecvată necesităților sistemului judiciar vizând: numirea adjuncților la propunerea procurorilor generali sau a prim-procurorilor, evaluarea activității profesionale anterioare a candidatului la o funcție de conducere, selectarea candidaților după evaluările profesionale anterioare și în funcție de abilitățile de comunicare cu colegii, modificarea modului de desfășurare a examenului etc.

Din analiza comparativă, în timp, a principalelor date privind concursurile/examenele de numire în funcții de conducere, rezultă însă în mod evident scăderea atractivității ocupării acestor funcții și creșterea reticenței judecătorilor și procurorilor de a ocupa în mod definitiv astfel de funcții, fiind preferată modalitatea delegării, care ridică însă mari probleme legate de continuitatea actului managerial și de responsabilizarea conducătorului de instanță sau de parchet.

3.12.2. Formarea profesională specializată a conducătorilor de instanțe și parchete. Alte măsuri de îmbunătățire a managementului

Modernizarea și profesionalizarea managementului instanțelor și parchetelor a constituit una dintre preocupările permanente ale Consiliului Superior la Magistraturii, a căror necesitate a reieșit și din analiza rapoartelor de monitorizare ale Comisiei europene elaborate în perioada preaderării.

Relevant în acest sens este ***Raportul de monitorizare al Comisiei Europene dat publicității la data de 16 mai 2006***, în care se evidențiază ideea că trebuie consolidată „modernizarea managementului instanțelor și parchetelor".

Ca urmare, în ***Planul actualizat privind modernizarea managementului instanțelor și parchetelor*** al Consiliului Superior al Magistraturii (publicat la data de 1 iulie 2006), în cadrul capitolului *Dezvoltarea managementului judiciar la instanțe și parchete*, este prevăzută ca o primă componentă *Îmbunătățirea performanței manageriale a președinților de instanțe, a șefilor de parchete, a membrilor colegiilor de conducere și a inspectorilor*

judiciari, prin organizarea unor seminarii practice în domeniul managementului judiciar pentru preşedinţii de instanţe, şefii de parchete, membrii colegilor de conducere şi inspectorii judiciari (începând cu ianuarie 2006).

Raportul de ţară din 27 iunie 2007 a plasat problematica managementului instanţelor şi parchetelor ca fiind una dintre preocupările Consiliului Superior al Magistraturii, precizându-se că „situaţia resurselor umane în sistemul judiciar, precum şi calitatea managementului la nivelul instanţelor şi parchetelor continuă să fie preocupare pentru autorităţi". Sarcinile în acest domeniu revin Consiliului Superior al Magistraturii şi Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, subliniindu-se că autorităţile judiciare trebuie să decidă în mod constant, la nivel conceptual, ce aspecte sunt incluse în înţelesul termenului general de „management al instanţelor" şi cum anume diferitele îndatoriri manageriale corespunzătoare acestui concept vor fi distribuite între preşedinţii instanţelor, şefii parchetelor, directorii economici, grefieri, magistraţii înşişi şi eventual un manager de instanţă.

În acest context, al preocupării permanente a Consiliului Superior al Magistraturii pentru modernizarea şi profesionalizarea managementului instanţelor şi parchetelor, s-a înscris şi ***formarea profesională specializată a conducătorilor de instanţe şi parchete, stabilită ca unul din obiectivele prioritare de formare în Programul de formare profesională continuă pentru anul 2007,*** derulat de către Institutul Naţional al Magistraturii.[129]

Obiectivul general al programului de formare continuă derulat în domeniul Managementului judiciar în anul 2007 l-a constituit *profesionalizarea managementului instanţelor şi parchetelor, prin dezvoltarea abilităţilor personale şi comportamentului managerial al magistraţilor.*

În vederea realizării acestui obiectiv s-a urmărit în principal:

a. dezvoltarea personală şi a comportamentelor asociate de Leadership ale conducătorilor instanţelor şi parchetelor;

b. perfecţionarea metodelor de comunicare organizaţională şi interpersonală a magistraţilor;

c. îmbunătăţirea managementului resurselor umane la nivelul instanţelor şi parchetelor;

d. eficientizarea activităţii de management la nivelul instanţelor/parchetelor prin utilizarea judicioasă a resurselor de timp şi mecanismului delegării.

La cele *10 seminarii derulate pe parcursul anului 2007* au fost invitaţi să participe judecători şi procurori care au ocupat funcţii de conducere prin concursurile organizate în perioada 2005-2007, fiecare grupă având în compunere atât conducători de instanţe, cât şi de parchete. Fiecare seminar a avut o durată de 5 zile. Astfel, *la aceste seminarii au participat, în 2007, 92 de judecători şi 61 de procurori.*

Agenda tuturor seminariilor a inclus teme de formare menite să dezvolte participanţilor cunoştinţele, abordările şi atitudinile necesare atingerii obiectivelor mai sus menţionate. Astfel, în cadrul tuturor

[129] Aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 782/7 decembrie 2006.

seminariilor cel puţin o zi a fost alocată perfecţionării metodelor de comunicare organizaţională şi interpersonală a magistraţilor. În cadrul acestei componente au fost discutate, printre altele, cele mai frecvente bariere în comunicare şi implicaţiile acestora asupra mesajului transmis, metode eficiente de a preveni distorsionarea mesajului, avantajele comportamentului asertiv şi ale mecanismului de feedback.

Componenta de management al resurselor umane s-a concentrat pe analiza principalelor metode de motivare a personalului, un accent deosebit fiind pus asupra rolului jucat de inteligenţa emoţională şi de empatie. În ceea ce priveşte utilizarea resurselor de timp, discuţiile au vizat identificarea unor metode de eficientizare a activităţii manageriale, printr-o planificare riguroasă pe tipuri de activităţi, gestionare corespunzătoare a şedinţelor şi utilizarea în mod corect a mecanismului delegării de atribuţii.

Apreciată în mod deosebit de participanţi, componenta de dezvoltare personală şi Leadership şi-a propus familiarizarea acestora cu aptitudinile, abordarea şi atitudinea specifică unui lider şi percepţia influenţei pe care acesta o exercită asupra oamenilor. Plecând de la premisa că oamenii constituie cele mai importante resurse ale organizaţiei, o atenţie deosebită a fost acordată încurajării participanţilor în afirmarea propriei personalităţi, a conştientizării şi recunoaşterii punctelor tari dar şi a vulnerabilităţilor proprii şi ale celorlalţi, autocunoaşterea reprezentând premisa necesară oricărui proces de evoluţie.

Formatul interactiv în care s-au desfăşurat seminariile a urmărit implicarea tuturor participanţilor la dezbateri, sub forma discuţiilor libere, a unor scurte prezentări personale sau lucrului pe grupe. Exerciţiile practice şi materialele audio-video utilizate de formatori au contribuit la o mai bună înţelegere a noţiunilor noi, completând materialele scrise care au fost puse la dispoziţia magistraţilor.

De asemenea, în contextul preocupărilor Consiliului Superior al Magistraturii privind eficientizarea managementului instanţelor şi parchetelor s-a înscris şi ***Proiectul de asistenţă bilaterală în domeniul politicilor de management şi administrare a instanţelor*** *demarat între Departamentul pentru Afaceri Constituţionale din Marea Britanie, Ministerul Justiţiei şi Consiliul Superior al Magistraturii*, care a vizat examinarea următoarelor domenii prioritare: instituţia managerului de instanţă, crearea unui cadru naţional de management al performanţei, recomandarea oricăror unor noi măsuri de performanţă, precum şi examinarea potenţialului ECRIS în vederea identificării unor noi funcţii ale acestora, în scopul folosirii lor la fundamentarea unor decizii manageriale.

În şedinţa din 30 mai 2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii *a luat act de Raportul având ca obiect administrarea şi managementul instanţelor din România*, întocmit de experţii britanici în cadrul proiectului bilateral cu Departamentul pentru Afaceri Constituţionale din Marea Britanie şi, având în vedere propunerea Grupului de lucru nr. 7 – „Relaţiile Consiliului Superior al Magistraturii cu instituţiile interne şi internaţionale” cu privire la instituţia managerului de instanţă (în sensul creării unei noi instituţii, de sine stătătoare, adaptării

fişei postului prim grefierului, prin sporirea atribuţiilor propuse în raport a fi îndeplinite de managerul de instanţă şi menţinerea actualei reglementări), urmând ca raportul să fie valorificat la momentul potrivit, în contextul acţiunilor privind reformarea şi eficientizarea sistemului judiciar.

În ceea ce priveşte percepţia conducătorilor de instanţe şi de parchete asupra acţiunilor de formare în domeniul managementului judiciar, desfăşurate în cursul anului 2007[130], la nivelul curţilor de apel, numai în 16% din cazuri s-a semnalat neparticiparea la astfel de programe. Dimpotrivă, în 40% din cazuri persoanele cu funcţii de conducere au fost incluse în programele de formare specifice organizate de către Institutul Naţional al Magistraturii, 32% dintre respondenţi au participat la seminarii sau dezbateri specifice organizate de către Consiliul Superior al Magistraturii, de alte instituţii publice, de organizaţii internaţionale sau de organizaţii neguvernamentale, iar 12% au urmat din proprie iniţiativă forme de pregătire specifice în domeniu (cursuri postuniversitare, de masterat sau doctorat. O situaţie mai puţin fericită s-a înregistrat la nivelul tribunalelor şi judecătoriilor, la care aproximativ 40-42% dintre conducători nu au participat la programe specifice de formare, de genul celor enumerate, reuşindu-se totuşi includerea majorităţii acestora în astfel de programe.

Acelaşi decalaj pe grade ierarhice se constată şi la nivelul parchetelor, dacă la cele de pe lângă curţile de apel 85% din personalul cu funcţii de conducere a participat la forme de pregătire în domeniul managementului (în special prin INM-60%), procentul coboară progresiv, situându-se la 75% în cazul tribunalelor şi numai la 60% în cazul judecătoriilor (cu menţiunea că 15% dintre respondenţi au participat la forme de pregătire pe cont propriu).

Prin urmare, în anul 2008, se impune intensificarea programelor de pregătire în domeniul managementului judiciar pentru instanţele şi parchetele aflate la baza sistemului judiciar.

În ceea ce priveşte, modul de organizare a managementului intern al instanţelor, conducătorii instanţelor au arătat că s-au consultat cu privire la bunele practici aplicabile în activitatea managerială cel mai des cu colegiul de conducere al instanţei, pe locurile următoare situându-se, cu procente apropiate, Consiliul Superior al Magistraturii şi adunarea generală a judecătorilor din cadrul instanţei. Un loc important l-au ocupat sub acest aspect şi întâlnirile sau discuţiile informale cu ceilalţi conducători de instanţe, precum şi, într-o măsură relevantă, Ministerul Justiţiei. Din păcate, cel mai slab punctaj a fost înregistrat în ceea ce priveşte organizaţiile non-guvernamentale, instanţele fiind încă reticente în a consulta aceste organizaţii ale societăţii civile în mecanismul lor decizional administrativ, sau în a le implica în găsirea de soluţii pentru eficientizarea acestuia.

[130] Date sintetizate de către Direcţia Resurse Umane şi Organizare pe baza răspunsurilor transmise de către instanţe şi parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare redactării Raportului privind starea justiţiei.

În cazul parchetelor, principala sursă de bune practici utilizată de procurorii generali sau prim-procurori în activitatea managerială a constituit-o tot consultarea cu colegiul de conducere, iar cea mai puțin utilizată – implicarea organizațiilor neguvernamentale. Între aceste două extreme s-au situat consultările cu adunările generale ale procurorilor, discuţiile informale cu omologii lor de la alte parchete, precum şi consultările sau datele solicitate de la Consiliul Superior al Magistraturii, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție sau Ministerul Justiției.

3.12.3. Monitorizarea calităţii managementului la instanţe şi parchete

Unul dintre obiectivele stabilite prin Programul de activitate al Inspecției Judiciare pentru anul 2007[131], redactat pe baza analizei constatărilor stabilite prin rapoartele de inspecție din anul anterior, precum şi în acord cu măsurile stabilite prin Strategia de reformă a sistemului judiciar 2005-2007, a constat în v*erificarea modului de îndeplinire a atribuţiilor de conducere ce decurg din legi şi regulamente, pentru asigurarea bunei funcţionări a instanţelor de către judecătorii sau procurorii cu funcţii de conducere, a eficienţei manageriale şi a calităţii corespunzătoare a serviciului public.*

Activitatea în materie a Serviciului de inspecţie judiciară pentru judecători

În conformitate cu programul de activitate aprobat în vederea stabilirii eficienței manageriale a judecătorilor cu funcţii de conducere, în cursul anului 2007 inspectorii Serviciului de inspecție judiciară pentru judecători au efectuat în mod direct verificări la următoarele instanțe:

Nr. crt.	Unitatea verificată	Număr instanțe	TEMATICA
1.	**Curtea de Apel Constanţa şi instanţele arondate**	7	- Verificarea organizării eficiente a activității, a comportamentului şi comunicării, a asumării responsabilităţii şi a aptitudinilor manageriale de către preşedintele instanței, vicepreşedinte şi preşedinții de secție - Prestația profesională a primului grefier,
2.	**Curtea de Apel Timişoara şi instanţele arondate**	19	
3.	**Curtea de Apel Bacău şi instanţele arondate**	12	

[131] Aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr.77/2007.

TOTAL INSTANȚE VERIFICATE - 38	a grefierilor şefi şi a grefierilor de şedinţă - Organizarea, funcţionarea şi evaluarea activităţii compartimentelor auxiliare ale instanţelor

Verificările la Curtea de Apel Constanţa au fost efectuate în baza Hotărârii nr. 131 din 21 martie 2007, prin care Secţia pentru judecători şi-a însuşit constatările rezultate în cadrul unor verificări vizând acelaşi obiectiv efectuate în anul 2006 şi a dispus efectuarea unui nou control în termen de 6 luni, pentru a se verifica dacă deficienţele constatate de către Inspecţia Judiciară au fost remediate.

Cu ocazia noilor verificări, inspectorii au constatat că mare parte din deficienţele existente la data primului control nu au fost remediate şi, în consecinţă, în şedinţa din 28 noiembrie 2007 Secţia pentru judecători a dispus monitorizarea activităţii manageriale a conducerilor de la Tribunalul şi Judecătoria Constanţa de către preşedintele Curţii de Apel Constanţa şi efectuarea unui nou control după o perioadă de 6 luni.

Referitor la verificările privind Curtea de Apel Timişoara şi instanţele din circumscripţie, raportul de control s-a finalizat, urmând a fi discutat în cadrul Secţiei pentru judecători, iar cel referitor la activitatea Curţii de Apel Bacău şi a instanţelor arondate, este în curs de redactare.

Totodată, în cursul anului 2007, Secţia pentru judecători şi-a însuşit propunerile formulate în legătură cu rezultatul verificărilor efectuate în anul 2006 la Curţile de Apel Ploieşti, Iaşi şi Târgu Mureş, dispunând comunicarea acestora la instanţele controlate pentru a se lua măsuri în vederea înlăturării deficienţelor constatate.

Concluzionând, deficienţele cele mai frecvente s-au constatat în legătură cu modul de întocmire a evidenţelor ce se ţin de diferitele compartimente din structura instanţei, de redactarea încheierilor şi a altor acte procedurale de către personalul auxiliar de specialitate.

Activitatea în materie a Serviciului de inspecţie judiciară pentru procurori

În conformitate cu programul de activitate aprobat în vederea stabilirii eficienţei manageriale a procurorilor cu funcţii de conducere, în cursul anului 2007 s-au efectuat următoarele verificări:

Nr. crt.	PARCHETUL	Număr unităţi	OBIECTIVE
1.	**Parchetul de pe lângă Curtea de Apel**		- verificarea organizării eficiente a

	Oradea şi unităţile din circumscripţie	**11**	activităţii, a comportamentului şi comunicării, a asumării responsabilităţii şi aptitudinilor manageriale ale procurorilor cu funcţii de conducere; - activitatea de control; - stabilirea modului în care se reflectă activitatea managerială a procurorilor cu funcţii de conducere în activitatea de urmărire penală, de supraveghere a cercetărilor, judiciară şi de rezolvarea a memoriilor, plângerilor şi sesizărilor; - organizarea, funcţionarea şi evaluarea activităţii compartimentelor auxiliare ale parchetelor.
2.	**Parchetul de pe lângă Judecătoria Ploieşti**	**-**	
3.	**Direcţia Naţională Anticorupţie – structura centrală**	**-**	
4.	**Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie – Serviciul de evidenţă şi organizare**	-	
5.	**Parchetul de pe lângă Judecătoria Rădăuţi**	**-**	
6.	**Parchetul de pe lângă Judecătoria Moldova Nouă**	**-**	
7.	**Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Iaşi şi unităţile din circumscripţie**	**11**	
8.	**Parchetul de pe lângă Tribunalul Dolj**	**-**	
9.	**Parchetul de pe lângă Judecătoria Calafat**	**-**	
10.	**Parchetul de pe lângă Judecătoria Brezoi**	**-**	
11.	**Parchetul de pe lângă judecătoria Câmpulung Muscel**	**-**	
TOTAL UNITĂŢI DE PARCHET VERIFICATE - 31			

Secţia pentru procurori a aprobat constatările şi propunerile formulate cu privire la verificările de la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Oradea, Parchetul de pe lângă Tribunalul Dolj, Parchetele de pe lângă Judecătoriile Ploieşti, Calafat, Câmpulung Muscel, şi Brezoi, Direcţia Naţională Anticorupţie – Structura Centrală şi Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie – Serviciul de evidenţă şi organizare. După aprobare, rapoartele privind rezultatul verificărilor efectuate la aceste unităţi de parchet au fost comunicate parchetelor controlate pentru a se lua *măsuri în vederea înlăturării deficienţelor constatate.* Referitor la verificările privind Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Iaşi şi unităţile din circumscripţie, raportul de control s-a finalizat, urmând a fi discutat în cadrul Secţiei pentru procurori.

Totodată, în cursul anului 2007, Secţia pentru procurori, a aprobat rezultatul verificărilor efectuate în anul 2006 la Parchetele de pe lângă Curtea de Apel Constanţa, Craiova şi Piteşti, Parchetul de pe lângă Tribunalul Dâmboviţa şi Parchetul de pe lângă Judecătoria Pucioasa, însuşindu-şi propunerile formulate.

Urmare deficienţelor constatate cu ocazia verificărilor, s-au luat o serie de măsuri[132], din care exemplificăm:

REVOCĂRI DIN FUNCŢIE	NOI VERIFICĂRI PENTRU A SE CONSTATA ÎNLĂTURAREA DEFICIENŢELOR
Procuror general PCA Piteşti	DNA – structura centrală
Procurorul general PCA Constanţa	PCA Constanţa – la unităţile unde s-au constatat deficienţe
Prim procuror PT Gorj	PT Gorj
Prim procuror PJ Ploieşti	PJ Calafat
Prim procuror PJ Costeşti	PT Satu Mare
Prim procuror PJ Pucioasa	PJ Satu Mare
Propunerea de revocare din funcţie a prim procurorului de la PT Dâmboviţa a rămas fără obiect ca urmare a pensionării	PT Bihor
	PJ Moldova Nouă
	PJ Brezoi
	PJ Câmpulung Moldovenesc

3.12.4. Necesitatea identificării motivelor care împiedică ocuparea integrală a funcţiilor de conducere vacante la nivelul instanţelor şi parchetelor

Potrivit răspunsurilor furnizate de instanţele judecătoreşti la o circulară a Consiliului Superior al Magistraturii, care avea ca scop identificarea cauzelor ce determină lipsa de interes pentru ocuparea funcţiilor de conducere şi a motivelor care au dus la scăderea constantă a numărului de candidaţi la concursurile/examenele pentru numirea în funcţiile de conducere, rezultă că acestea pot fi clasificate după cum urmează:

a. Motive legate de concursul/examenul organizat pentru numirea în funcţii de conducere: tematica stabilită pentru acest concurs, care vizează cunoştinţe de management al firmei şi se întemeiază pe o bibliografie vastă şi fără legătură cu problematica instanţelor; modalitatea de organizare a concursului în trei etape şi cu intervale mari între probe; folosirea unor teste psihologice care nu au fost adaptate pentru subiectul testat, fiind elaborate pentru alte categorii socio-profesionale; concursul/examenul presupune

[132] Menţionăm că unele dintre măsurile dispuse cu privire la revocarea din funcţie a unor conducători de instanţe sau parchete au fost contestate în justiţie, urmând a rămâne definitive în funcţie de rezultatul controlului de legalitate efectuat de către instanţele competente.

testarea cunoştinţelor care exced studiile juridice ale unui judecător; inexistenţa posibilităţii de contestare a notelor acordate la proba orală, generatoare de teamă faţă de lipsa de obiectivitate a comisiei; nerespectarea de către comisia de examinare a tematicii pentru concurs; modalitatea de examinare axată pe capacitatea de memorare a candidaţilor; lipsa de transparenţă privind criteriile de notare.

b. Motive legate de alţi factori: lipsa de timp pentru pregătirea în vederea participării la concurs, datorită supraaglomerării judecătorilor; lipsa de motivaţie pecuniară pentru această funcţie; durata extrem de limitată a mandatului pentru exercitarea unei funcţii de conducere; volumul sporit al atribuţiilor pe care le presupune o funcţie de conducere, orientate către probleme de natură administrativă, ceea ce conduce la îndepărtarea judecătorilor cu funcţii de conducere de activitatea profesională propriu-zisă; posturile vacante de judecători, existente la nivelul instanţelor, care determină o permanentă situaţie de criză; suportarea costurilor aferente cazării şi deplasării în vederea susţinerii celor trei probe ale concursului/examenului în discuţie revine judecătorilor; conştientizarea lipsei calităţilor necesare pentru exercitarea unei funcţii de conducere.

În cuprinsul comunicărilor arătate, instanţele **au propus efectuarea modificărilor legislative corespunzătoare**, astfel încât:

- notarea la concursul/examenul în discuţie să se facă pe bază de calificative, eliminându-se astfel comentariile nemeritate şi nedemne faţă de calitatea de magistrat;
- din comisiile de examinare să facă parte un reprezentant al Consiliului Superior al Magistraturii, precum şi preşedinţi ai curţilor de apel din ţară, care cunosc specificul activităţii
- ocuparea funcţiilor de conducere să se facă prin alegerea preşedintelui instanţei de către Adunarea Generală a judecătorilor.

Având în vedere motivele invocate de instanţele judecătoreşti, care împiedică ocuparea funcţiilor de conducere vacante, prin nota nr. 719/DRUO/2007, Direcţia resurse umane şi organizare a Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că este necesară analizarea aprofundată a reglementării aplicabile în această materie şi găsirea de soluţii normative adecvate. În acest sens, s-au avut în vedere :

- simplificarea modalităţii de selecţie a persoanelor care urmează să exercite funcţia de preşedinte sau vicepreşedinte de instanţă; luarea în considerare a unor proceduri alternative la concurs/examen pentru judecătorii; desemnarea vicepreşedintelui de instanţă în aceeaşi manieră ca şi preşedinţii de secţie; instituirea modalităţii de selecţie la sediul instanţei;
- modificarea perioadei pentru care se poate dispune delegarea şi prelungirea delegării judecătorilor în funcţiile de conducere;
- analizarea modificării O.U.G. nr. 27/2006 privind salarizarea şi alte drepturi ale judecătorilor, procurorilor şi altor categorii de personal din sistemul justiţiei, cu modificările şi completările

ulterioare, în sensul majorării coeficientului de multiplicare prevăzut pentru exercitarea unei funcţii de conducere sau acordării unei indemnizaţii pentru exercitarea acesteia, corespunzător atribuţiilor pe care le implică.

Nota menţionată a fost însuşită de Secţia pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, astfel că acest punct de vedere a fost transmis Ministerului Justiţiei, întrucât propunerile făcute implică, în primul rând, o modificare a Legii nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare şi a O.U.G. nr. 27/2006, cu modificările şi completările ulterioare, iar Consiliul Superior al Magistraturii nu are, potrivit legii, iniţiativă legislativă.

3.13. Percepţia judecătorilor şi procurorilor asupra gradului de independenţă a sistemului judiciar şi a căilor de întărire a acesteia. Concluziile studiului realizat de Transparency International România

În vederea îndeplinirii angajamentelor privind reforma justiţiei, asumate de România în cadrul procesului de integrare a României în Uniunea Europeană, **una dintre măsurile aflate în competenţa Consiliului Superior al Magistraturii** pe baza *Hotărârii Guvernului nr. 232/2005 privind aprobarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar pentru perioada 2005-2007 şi a Planului de acţiune pentru implementarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar pentru perioada 2005-2007*, se referă la „Realizarea anuală, de către un organism independent, a unor studii privind percepţia magistraţilor asupra independenţei sistemului judiciar", având ca instituţie responsabilă CSM şi termen de realizare luna septembrie a fiecărui an, începând cu anul 2005 .

Studiul privind percepţia magistraţilor asupra sistemului judiciar a fost realizat în anul 2007 de către Asociaţia Română de Transparenţă.

Obiectivele studiului au fost şi în acest an:

1. Stabilirea **percepţiei** în rândul judecătorilor, procurorilor şi magistraţilor asistenţi asupra gradului de independenţă a sistemului judiciar din România
2. Identificarea **cauzelor şi a factorilor** care generează sau favorizează imixtiunile şi **natura** presiunilor exercitate asupra sistemului judiciar, din interiorul sau exteriorul acestuia – presiuni politice, social - economice, mediatice, administrative, profesionale, psihologice, etc.
3. Stabilirea **situaţiilor** concrete în care se manifestă imixtiunile sau presiunile nelegale: repartizarea cauzelor, soluţionarea acestora, constituirea completelor de judecată, numirea în funcţii de conducere, promovarea în funcţii de execuţie, participarea la alte examene sau concursuri, participarea la forme de pregătire continuă, etc.

4. Evidenţierea **disfuncţiilor** şi **vulnerabilităţilor** ce au ca efect diminuarea independenţei şi implicit a calităţii actului de justiţie: instabilitatea legislativă şi neadaptarea legislaţiei la realităţile sociale, nivelul de salarizare, insuficienta informatizare, necunoaştere prevederilor legale, managementul defectuos, ineficienta pregătire profesională, volumul ridicat de muncă, etc.
5. Existenţa **garanţiilor legale** sau **măsurilor** care să asigure **independenţa** reală şi **protecţia** magistraţilor faţă de eventualele riscuri ce decurg din îndeplinirea atribuţiilor jurisdicţionale.
6. Prezentarea **propunerilor** sau **a remediilor,** pentru creşterea gradului de independenţă în exercitarea atribuţiilor jurisdicţionale de către magistraţi (judecători, procurori şi magistraţi asistenţi).

Temele studiului au fost împărţite pe 5 categorii de date:

-1. independenţa justiţiei;

-2. sursele de ingerinţă în justiţie;

-3. situaţii care pot aduce atingere independenţei justiţiei;

-4. disfuncţiile şi vulnerabilităţile sistemului judiciar;

-5. percepţia supra garanţiilor asigurate magistraţilor în exercitarea atribuţiilor lor.

Magistraţii percep independenţa ca fiind acel atribut în baza căruia se supun numai legii şi acţionează potrivit competenţei lor, fără ingerinţe din partea vreunei puteri în stat.

Magistraţii sunt conştienţi că există corupţie în sistem şi consideră că trebuie excluşi din magistratură colegii magistraţi găsiţi vinovaţi de fapte de corupţie, în caz contrar perpetuându-se neîncredere între colegii de complet. Legea privind statutul judecătorilor şi al procurorilor prevede expres această sancţiune.

<u>Concluzii pozitive rezultate din chestionarea magistraţilor:</u>

- Scade cu 10% procentul magistraţilor care apreciază că **mass-media constituie factor de presiune asupra sistemului judiciar (40,9 % în 2007**, 50,6% în 2006, 81,4% în 2005). Dar 26,1% dintre magistraţi apreciază că părţile implicate în proces sunt factor de presiune prin intermediul mass-media.
- **86% dintre magistraţi apreciază că instabilitatea legislativă afectează independenţa sistemului judiciar**.

- **Creşte procentul magistraţilor care cred că CSM are capacitatea de a garanta independenţa magistraţilor faţă de imixtiunile politicului în justiţie (45,61% în 2007,** 43% în 2006, 60% în 2005**)**
- Creşte cu 6 **%** procentul magistraţilor care apreciază că **CSM contribuie la asigurarea independenţei (58 % în 2007,** 52% în 2006, 63% în 2005).
- Creşte procentul magistraţilor care sunt **mulţumiţi de activitatea CSM (54,8% în 2007,** 51% în 2006, 63% în 2005)
- Scade procentul magistraţilor care cunosc **cazuri în care au existat presiuni politice pentru numirea anumitor magistraţi în funcţii de conducere (16,51% în 2007, 28,5% în 2006**, 22% în 2005)
- Scade procentul magistraţilor care apreciază că **prezenţa preşedinţilor de instanţe/prim-procurorilor în CSM afectează capacitatea CSM de a apăra independenţa magistraţilor (37,5% în 2007,** 41,9% în 2006, 44% în 2005)
- Scade procentul magistraţilor care **au cunoştinţă de influenţarea deciziilor colegilor (14,8 % în 2007,** 32% în 2006, 24% în 2005).
- Scade numărul magistraţilor care consideră că executivul deţine poziţie dominantă în raport cu sistemul judiciar (62,9% în 2007, 71,4% în 2006).
- Scade procentul magistraţilor care cred că **actualul sistem de răspundere disciplinară influenţează în mod negativ independenţa acestora (22% în 2007,** 39,1% în 2006, 24,7% în 2005)
- Scade procentul magistraţilor care apreciază că **Preşedinţia deţine o poziţie dominantă faţă de sistemul judiciar (50,6% în 2007,** 58% în 2006, 48% în 2005)
- Creşte procentul magistraţilor care apreciază că independenţa procurorilor este afectată de împrejurarea numirii conducerii Ministerului Public de către Ministrul Justiţiei.
- Scade procentul magistraţilor care cred că **sistemul actual de selectare a magistraţilor care participă la conferinţe, seminarii în ţară sau în străinătate este de natură a influenţa independenţa magistraţilor (21% în 2007, 21,9% în 2006**, 17,7% în 2005).
- Creşte procentul magistraţilor care cred că **repartizarea aleatorie a cauzelor este o soluţie pentru evitarea eventualelor influenţe (85,7% în 2007,** 78% în 2006, 62% în 2005)
- Creşte procentul magistraţilor care apreciază că numărul de dosare sau cauze creşte riscurile profesionale, afectând independenţa acestora (**73,6% în 2007**, 52% în 2006, 44% în 2005)
- Creşte procentul magistraţilor care declară că **în instanţa unde îşi desfăşoară activitatea există şi se aplică un set de indicatori de performanţă a magistraţilor (53,9% în 2007, 50,7% în 2006**, 61,2% în 2005)

- Scade procentul magistraţilor care au întâlnit **situaţii în care relaţia dintre procuror şi judecător afectează imparţialitatea hotărârilor judecătoreşti (40,2% în 2007, 42,7% în 2006**, 23% în 2005)
- Creşte procentul magistraţilor care consideră că **actualul sistem de finanţare a parchetelor/instanţelor asigură independenţa acestora faţă de ministrul justiţiei (35,7% în 2007,** 31,9% în 2006, 29,2% în 2005)
- Creşte procentul magistraţilor care apreciază că **programele de pregătire continuă corespund nevoilor magistraţilor (47,7% în 2007**, 43,0% în 2006, 38% în 2005)
- Creşte procentul magistraţilor care utilizează calculatorul (**78,8% în 2007**, 73,9% în 2006, 51,7**%** în 2005).

Concluzii negative rezultate din chestionarea magistraţilor

- Scade procentul magistraţilor care apreciază că **actualele reglementări oferă garanţia independenţei magistraţilor (68,29% în 2007,** 72,8% în 2006, 72,5% în 2005).
- Creşte procentul magistraţilor care **declară că asupra lor s-au exercitat presiuni politice (1,78% în 2007, 0,05% în 2006**, 0% în 2005).Percepţia asupra presiunilor politice este în creştere la procurori şi se menţine constantă la judecători. Presiunea asupra sistemului judiciar este asociată cu factorul politic, magistraţii înţelegând prin aceasta intervenţia exercitată de structurile cu caracter politic, mass-media sau executiv. Presiunile determină vulnerabilizarea sistemului judiciar, denaturarea actului de justiţie şi a soluţiilor pronunţate.
- Creşte procentul magistraţilor care cred că **managementul instanţei/parchetului afectează independenţa magistraţilor (67,3 % la judecători şi 57,2% la procurori în 2007,** 31,5% în 2006, 29% în 2005).
- Scade proporţia magistraţilor care percep sistemul judiciar românesc ca fiind unul independent, cu 6% faţă de anul 2006 **(73,3% în 2007**, 80% în 2006, 78% în 2005, 74,6% în 2004).
- Creşte procentul magistraţilor care au întâlnit **situaţii în care independenţa este afectată de: promovarea în funcţii de conducere (44,9% în 2007,** 30% în 2006, 26% în 2005), **evaluarea profesională (49,3% în 2007,** 27% în 2006, 25% în 2005).Acest factor cuprinde aspecte precum promovarea examenelor, criteriile care stau la baza sistemului de selecţie sau numire a magistraţilor, dar şi mecanismele de verificare a bunei reputaţii.
- 42,1% dintre magistraţi identifică serviciile de informaţii ca afectând independenţa sistemului judiciar.
- Scade procentul magistraţilor care apreciază că **sistemul actual de concursuri/examene pentru numirea în funcţiile de conducere în cadrul PCA, PT şi PJ este unul obiectiv (43,3% în 2007,** 53% în 2006, 58% în 2005)

- § Creşte dar foarte puţin, procentul magistraţilor care consideră că **CSM a reacţionat prompt întotdeauna sau foarte des în cazurile de ingerinţe în actul de justiţie (58,4% în 2007 faţă de 56% în 2006)**
- § Creşte procentul magistraţilor care cred că **rivalitatea dintre judecători şi procurori afectează independenţa şi/sau imparţialitatea magistraţilor (31,3% în 2007, 28,1% în 2006**, 37% în 2005)
- § Scade procentul magistraţilor care au **acces la calculator (94,4% în 2007, 96,7% în 2006**, 50,7% în 2005)
- § Se menţine un procent redus al magistraţilor care cred că **actualul sistem de protecţie a integrităţii magistratului împotriva represaliilor (agresiuni fizice şi psihice) venite din partea justiţiabililor asigură independenţa magistraţilor (9,6% în 2007, aprox. 18,6% în 2006**, 20,8% în 2005)

<u>Propuneri pornind de la concluziile studiului</u>

Transparency International România, pornind de la datele reieşite din studiu şi de la analiza gradului de realizare a propunerilor formulate în anii precedenţi, recomandă şi reiterează o serie de măsuri pentru creşterea independenţei magistraţilor şi asigurarea unui climat de performanţă şi integritate în realizarea actului de justiţie, unele dintre acestea fiind noi, în concordanţă cu dinamica percepţiei.

MĂSURI DE ORDIN LEGISLATIV

- Modificarea codului de procedură penală şi a legii privind organizarea judiciară pentru eliminarea din competenţa procurorului ierarhic superior a atribuţiilor de infirmare a rechizitoriului, promovarea căilor de atac sau retragerea acestora. A se vedea cu titlu de exemplu dispoziţiile art. 22^2 din Ordonanţa de Urgenţă nr. 43/2002 privind Direcţia Naţională Anticorupţie, cu modificările ulterioare.

- Elaborarea unor norme cadru care să stabilească standarde minimale în privinţa modului de redactare şi motivare a hotărârilor judecătoreşti, care să oblige la analizarea fiecărei piese din probatoriu cu arătarea motivelor care l-au determinat pe magistrat să reţină sau să elimine probe[133].

[133] Facem precizarea că, în cadrul procesului de pregătire a evaluării profesionale a magistraţilor, care va fi declanşat în martie 2008 a fost elaborat şi un Ghid de evaluare a hotărârilor judecătoreşti, care urmează a fi folosit în procesul de evaluare şi care permite evaluarea calitativă a principalului rezultat al activităţii judecătorului – hotărârea judecătorească, cu respectarea totodată a principiului independenţei justiţiei, fondul unei hotărâri judecătoreşti putând fi reexaminat numai de instanţa superioară, în cadrul căilor de atac prevăzute de lege. De altfel, şi aspectele semnalate de TI în cadrul propunerii vizează forma, iar nu fondul hotărârilor judecătoreşti, sau, mai precis mecanismul de elaborare a acestora, astfel încât părţile, şi mai ales cea care a pierdut, să poată înţelege raţiunile pentru care judecătorul a ajuns la soluţia pronunţată în cauză.

- Introducerea asigurării obligatorii pentru răspunderea patrimonială în caz de eroare judiciară pentru magistraţi care să fie constituită de către stat în favoarea magistraţilor[134].

- Extinderea prevederilor privind drepturile avertizorilor de integritate şi la magistraţi.

- Modificarea legislaţiei specifice pentru reintegrarea executorilor judecătoreşti în sistemul judiciar.

- Realizarea unor programe extinse de legal aid prin crearea unor centre de informare şi consiliere şi prin extinderea condiţiilor de acces la asistenţa judiciară gratuită.

- Sistematizarea legislaţiei pentru evitarea incoerenţelor normative.

- Modificarea codurilor de procedură în vederea creşterii celerităţii soluţionării cauzelor.

MĂSURI PENTRU ÎMBUNĂTĂŢIREA MANAGEMENTULUI

- Introducerea în regulamentul cadru pentru organizarea şi funcţionarea instanţelor/parchetelor a standardelor minimale de bună administrare în compartimentele de arhivă, registratură şi grefă.

- Simplificarea procedurilor administrative la serviciile de registratură, arhivă şi grefă ale instanţei/parchetului.

- Creşterea remuneraţiei managerilor de instanţă/parchet (funcţionari publici cu regim special) dat fiind numărul mic de personal cu acest statut, pentru atragerea de resurse umane de calitate.

- Aplicarea consecventă de către Consiliul Superior al Magistraturii a Legii nr.52/2003 privind transparenţa decizională şi consultarea efectivă a corpului magistraţilor.

- Salarizarea corespunzătoare a personalului din departamentul economic-financiar şi administrativ al instanţelor/parchetelor.

[134] Menționăm că, potrivit art.78 alin.1 din Legea nr.303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, judecătorii și procurorii beneficiază de asigurare pentru risc profesional, realizată din fondurile bugetare ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, ale Ministerului Justiției, Ministerului Public sau, în cazul judecătorilor și procurorilor militari, din fondurile Ministerului Apărării Naționale, pentru viață, sănătate și bunuri, dacă sunt afectate în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu acestea, în limita veniturilor pentru anii lucrați în aceste funcții, dar nu în mai mult de 15 ani de activitate. Acest text legal, deși aflat în vigoare, este inaplicabil în lipsa unei hotărâri a Guvernului prin care să se detalieze condițiile asigurării (astfel cum impune alineatul 3 al aceluiași articol), situație care afectează dreptul magistraților de a fi protejați în cazurile de risc profesional, cât și pe acela al cetățenilor de a obține o reparație eficientă pentru eventualele prejudicii suferite în cursul procedurii judiciare.

MĂSURI PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA COMUNICĂRII

- Continuarea politicii publice adoptate de CSM pentru creşterea capacităţii de reacţie rapidă a persoanelor desemnate să îndeplinească atribuţia de purtător de cuvânt prin reducerea la minimum a celorlalte atribuţii[135].

- Creşterea standardelor de motivare a răspunsurilor inspecţiei judiciare, răspunzând astfel şi funcţiei de educare-informare a cetăţeanului.

- Conştientizarea faptului că independenţa magistratului în stabilirea soluţiilor judiciare nu presupune şi independenţa soluţiilor faţă de lege şi nici izolarea instituţiilor judiciare de responsabilităţile care revin oricărei instituţii publice faţă de cetăţeni.

MĂSURI DE ORDIN BUGETAR

- Datorită supraaglomerării dosarelor pe fiecare magistrat, se menţine recomandarea de alocare de resurse bugetare la fondul de salarii pentru suplimentarea numărului de magistraţi şi nu pentru creşteri de salarii, pentru a răspunde presiunii numărului mare de dosare pentru fiecare magistrat.

- Reducerea numărului de personal cu statut asimilat magistraţilor.

- Transferarea constituirii bugetelor şi elaborarea structurii acestora în sarcina ordonatorilor secundari şi terţiari de credite din cadrul sistemului judiciar[136].

- Includerea ca sursă de venit în bugetul sistemului judiciar a unei părţi din taxele percepute pentru serviciul de justiţie, care se varsă la bugetele locale.

SELECŢIA ŞI FORMAREA PROFESIONALĂ CONTINUĂ

- Realizarea semestrială a analizei nevoii de instruire de către Institutul Naţional al Magistraturii ca bază a programelor de formare continuă şi adecvarea programelor de formare.

---

[135] Redefinirea statutului purtătorului de cuvânt din cadrul instanţelor şi parchetelor se afla deja în lucru la momentul redactării raportului, în cadrul Grupului de lucru constituit la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, cu participarea reprezentanţilor ÎCCJ, PÎCCJ şi DNA, în vederea implementării strategiei de comunicare pentru CSM şi sistemul judiciar, adoptată de către Plenul CSM în decembrie 2007, fiind declanşat procesul de consultare a instanţelor şi parchetelor asupra acestor aspecte.

[136] Au calitatea de ordonatori secundari, respectiv terţiari de credite în sistemul judiciar curţile de apel şi tribunalele (cu excepţia celor specializate, care nu au personalitate juridică), precum şi parchetele de pe lângă acestea.

- Includerea în programele de formare profesională a unor elemente suplimentare de etică şi deontologie, precum şi a modelelor de bună practică.

- Scăderea ponderii materiilor care reiau discipline din ciclul universitar şi creşterea disciplinelor privind standardele şi condiţiile de exercitare a profesiei.

REFORMA CONSTITUȚIONALĂ:

- Clarificarea rolului şi misiunii procurorului şi decelarea unei soluții coerente. Opțiunile instituționale sunt:
  - Procurorul este apărător al comunității, apărând valorile sociale ocrotite de legea penală, situaţie în care rămâne magistrat şi se elimină principiul ierarhiei şi exercitarea autorității de către Ministerul Justiţiei asupra Ministerului Public;
  - Procurorul este agent public apărând interesele statului şi interesul public în general, aşa cum este el prevăzut de lege, situație în care subordonarea față de executiv creşte, pentru că executivul este cel care îşi asumă apărarea ordinii de drept şi politica activă în privința respectării legalității lato sensu.
- Modificarea sistemului de desemnare a membrilor Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, în sensul instituirii unui sistem similar celui prevăzut pentru Curtea Constituțională: - înnoirea periodică a unei părți din membri.
- Prelungirea mandatului preşedintelui Consiliului Superior al Magistraturii şi instituirea obligației elaborării unui plan managerial[137], pe baza căruia să poată fi evaluată activitatea la finalul mandatului.

[137] Obligația prezentării unui plan managerial odată cu depunerea candidaturii pentru funcția de preşedinte/vicepreşedinte al CSM a fost inclusă şi în Planul de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare şi verificare şi a fost respectată cu ocazia alegerii noii conduceri a Consiliului, în ianuarie 2008.

3.14. Creşterea gradului de transparenţă a funcţionării justiţiei şi noua strategie de comunicare pentru Consiliul Superior al Magistraturii şi sistemul judiciar[138]

Una dintre componentele Programului Băncii Mondiale privind reforma sistemului judiciar (împrumutul BIRD 4811 – RO) ***este reprezentată de crearea şi promovarea unei Strategii de comunicare şi relaţii publice a sistemului judiciar.***

Obiectivul general al proiectului este cel al îmbunătăţirii comunicării publice a sistemului judiciar, iar o*biectivele specifice* au în vedere:

- elaborarea strategiei de comunicare publică pentru sistemul judiciar;
- consolidarea capacităţii instituţionale de relaţii publice(PR) a CSM şi a altor instituţii din sistemul judiciar.

În acest sens, la începutul lui 2007 a fost selectată compania care a oferit servicii de consultanţă pentru crearea Strategiei – Tempo Advertising (România). În urma derulării activităţilor din proiect, potrivit calendarului de implementare, a fost redactată forma finală a Strategiei, care urmează să fie implementată începând cu anul 2008.

S-a avut în vedere faptul că Strategia de relaţii publice va trebui utilizată de CSM, pe baza consensului cu toţi actorii implicaţi, pentru definirea politicilor şi a tipurilor de intervenţii necesare îmbunătăţirii mecanismelor de comunicare utilizate de sistemul judiciar şi a instrumentelor de implementare a acestor mecanisme. *Scopul final* al utilizării acestui tip de Strategie îl reprezintă îmbunătăţirea calităţii actului de justiţie prin transparentizarea sa şi corelarea cu necesităţile contemporane ale publicului.

Pentru redactarea documentelor de etapă şi a formei finale a Strategiei au fost derulate o serie de *activităţi*, coordonate de CSM, după cum urmează:

- întâlniri ale grupului de lucru constituit la nivelul CSM, pentru detalierea planului de lucru şi proiectarea instrumentelor de lucru şi a etapelor de urmat;
- întâlniri cu membrii CSM (alţii decât cei care au făcut parte din grupul de lucru), cu procurorul general al PÎCCJ şi procurorul şef al DNA, pentru înţelegerea mecanismelor de comunicare din cadrul instituţiei;
- discuţii cu purtătorii de cuvânt de la CSM, PÎCCJ şi DNA;
- întâlniri cu ziarişti şi cu reprezentanţi ai societăţii civile;

[138] Strategia de comunicare publică şi PR pentru sistemul judiciar a fost aprobată de către Plenul CSM în şedinţa din 13.12.2007. Totodată, Plenul a hotărât constituirea grupului de lucru pentru implementarea sa – condus de membrul CSM coordonator al programelor finanţate de Banca Mondială - care să stabilească şi să urmărească obiectivele şi activităţile necesare, în baza propunerilor formulate de Consultant în finalul Strategiei, precum şi dezvoltarea mecanismelor de comunicare şi relaţii publice atât prin mijloace interne (bugetul naţional), cât şi prin apelul la programe bilaterale de sprijin, dezvoltate cu state europene

- discuţii cu avocaţi;
- consultarea legislaţiei relevante pentru funcţionarea instituţiilor sistemului judiciar şi comunicarea dintre acestea şi publicul larg, precum şi a unor studii şi documente în materie[139];
- proiectarea, distribuirea şi analiza unor *chestionare (de tip sondaj) destinate auditului intern şi extern al comunicării publice a sistemului judiciar*. Au fost distribuite şi completate[140] circa 500 de chestionare;
- realizarea unei *analize de media* care a cuprins principalele teme reflectate în presă în perioada iulie 2006 – februarie 2007, şi felul în care actorii din sistem şi din afara lui s-au raportat la acestea.

De asemenea, a fost realizat un *raport de teren* – ca parte a Strategiei de comunicare, în urma dezbaterii proiectului Strategiei cu magistraţii şi jurnaliştii din 10 oraşe[141] (Alba Iulia, Bacău, Braşov, Bucureşti, Cluj, Constanţa, Craiova, Oradea, Iaşi şi Timişoara).

Principalele **probleme şi opţiuni** identificate de Consultant în urma analizei comprehensive şi a dezbaterilor se referă atât la planul comunicării interne, cât şi la cel al comunicării externe, astfel:

1. *La nivelul comunicării interne* sunt subliniate următoarele aspecte:

faptul că există un *grad relativ ridicat de birocratizare a comunicării între magistraţi*;

- lipsesc principii şi instrumente clare care să faciliteze comunicarea internă. Trebuire precizat că acest tip de comunicare nu lipseşte cu desăvârşire, dar ea nu este totdeauna gestionată astfel încât să genereze şi beneficii de reputaţie în favoarea sistemului judiciar. O consecinţă imediată a acestei stări de fapt este scăderea credibilităţii instituţiilor în percepţia publicului intern, ceea ce poate face dificilă implicarea sa în proiecte şi hotărâri adoptate la nivel central. Auditul de comunicare internă realizat de Consultant a relevat faptul că, pe de o parte, publicul intern doreşte să fie consultat, iar pe de altă parte, publicul intern doreşte să fie orientat în anumite cauze. Astfel că succesul proiectelor iniţiate *la nivel central* trebuie să se bazeze pe întâlniri şi grupuri de lucru *la nivel local*, pentru a permite înţelegerea lor exactă şi exprimarea opiniei cu privire la aplicarea lor;
- pentru a avea şanse mari de succes, un proiect în care este implicat publicul intern *trebuie promovat mai ales prin lideri* (şefi de instanţe şi parchete), priviţi ca manageri ai proiectelor. În acest caz, abilităţile de comunicare sunt esenţiale, iar aceşti lideri trebuie să asigure nu numai difuzarea informaţiei, ci şi testarea gradului de înţelegere a informaţiei şi corectarea interpretărilor greşite;

[139] Studiul privind percepţia magistraţilor asupra independenţei sistemului judiciar, realizat de Transparency International România, în 2006, Raportul SoJust privind „Respectarea prezumţiei de nevinovăţie în România. Studiu de caz", Raportul workshop-ului cu tema „Pregătire pentru purtătorii de cuvânt" de la instituţiile sistemului judiciar (2006), finanţat de programul PHARE RO 2004IBJHA-01 ş.a.

[140] Respondenţii au fost purtătorii de cuvânt de la instanţe şi parchete, judecători, procurori, preşedinţi de instanţe şi şefi de parchete, avocaţi, jurnalişti

[141] Au fost invitaţi judecători şi procurori din raza curţilor de apel respective şi a parchetelor de pe lângă acestea

- este necesar un *sistem de pregătire continuă a magistraţilor în materia comunicării*;
- sistemul de comunicare internă trebuie *să sprijine proiecte importante ale reformei sistemului judiciar* (spre exemplu, unificarea practicii judiciare).

2.a) *La nivelul comunicării externe* (*cu justiţiabilii, avocaţii etc.)*

Este necesară *îmbunătăţirea percepţiei asupra conduitei magistratului în instanţă sau la parchet*– aspect ce nu ține de competența profesională a acestuia, ci de **conduită, limbaj non-verbal, dar şi de managementul instanţelor şi parchetelor**[142]. În acest sens, este vitală aplicarea normelor *Codului deontologic* pentru judecători şi procurori, precum şi adoptarea şi aplicarea unui *Cod de conduită* pentru grefieri şi personalul auxiliar din instanţe şi parchete.

2.b) *La nivelul comunicării externe (purtătorii de cuvânt*).

Primul aspect relevat de magistraţi în întâlnirile mai-sus amintite este legat de *criza de personal* cu care se confruntă întregul sistem judiciar, situație care pune probleme de organizare nu numai în chestiunea comunicării, ci mai ales în chestiunea finalizării sau soluționării dosarelor aflate pe la parchete sau instanțe.

Comunicarea în sistemul judiciar este una ale cărei elemente sunt caracteristice *comunicării de criză* – factorul care declanşează comunicarea este unul de natură conflictuală, timpul este totdeauna scurt, răspunsurile de multe ori nu pot fi exhaustive etc. Din punct de vedere *logistic, sistemul este puţin pregătit pentru a face faţă acestui tip de comunicare*, fiind în continuare necesare investiții pentru dotările birourilor de presă şi de comunicare la nivel de instanțe şi parchete.

Un al doilea aspect semnalat s-a referit la *inexistenţa purtătorului de cuvânt în organigramele instituţiilor* sistemului judiciar, situație care face ca activitățile purtătorului de cuvânt să fie înregistrate la capitolul „activităţi anexe" ale magistraților, cu consecințe asupra calității actului de comunicare. Neputând fi evaluată conform unei fişe a postului, activitatea de comunicare nu contribuie la evaluarea globală a magistraților şi de aici poate proveni *interesul scăzut* pentru această poziție. Pe de altă parte, este de subliniat că instituţia purtătorului de cuvânt este reglementată în sistemul judiciar român, iar **în ultimii trei ani evoluția cantitativă şi calitativă a comunicării a fost semnificativă**. Legislația şi sistemul de regulamente interioare actuale stabilesc cadrul comunicării instituționale; este însă nevoie ca ele să fie perfecționate pentru a determina *procesele* care compun actul comunicării gestionat de purtătorul de cuvânt, precum şi *uniformitatea practicilor* la nivelul întregului sistem[143].

La nivel local, comunicarea cu presa a instituțiilor sistemului judiciar s-a dovedit a fi, în genere, *reactivă* (cu excepția parchetelor), în timp ce mass media solicită mai ales o comunicare pro-activă. În acest sens, se

[142] Chestionarele aplicate au relevat necesitatea adoptării, la toate instanțele şi parchetele, a unor măsuri care țin de asigurarea accesului în timp util la condica de şedințe, înlăturarea dificultăților în obținerea copiilor după dosare, corelarea programului arhivelor/registraturii cu cel al şedințelor de judecată, existența în cadrul sau în proximitatea instanțelor a oficiilor poştale care încasează taxa de timbru etc.

[143] Coordonate de managerii de comunicare din instituțiile centrale ale sistemului judiciar

recomandă: utilizarea unor *instrumente mai variate de comunicare* cu presa, decât comunicatul de presă[144]; *perfecţionarea profesională continuă* a purtătorilor de cuvânt, în materia comunicării, concomitent cu *consolidarea statutului lor profesional*, ceea ce - în funcţie de dimensiunea activităţii şi gradul de complexitate al relaţiei cu mass media al fiecărei instanţe şi parchet - implică *o degrevare parţială* a magistratului care îndeplineşte funcţia de purtător de cuvânt de atribuţiile profesionale cotidiene. De asemenea, trebuie avută în vedere *colaborarea pe plan local între purtătorii de cuvânt de la instanţe şi cei de la parchete*, în special când este posibilă transmiterea unui mesaj coerent comun.

2.c) *La nivelul comunicării externe cu reprezentanţii mass media*, Strategia reliefează faptul că *jurnaliştii susţin simplificarea informaţiei pe care o primesc* de la instituţiile din sistem, pentru a facilita procesul de transmitere cât mai largă a ştirilor de interes public. Din analizele efectuate de Consultant rezultă faptul că *la nivel central comunicarea cu presa este una profesionistă, în timp ce în teritoriu practicile sunt în continuare neuniforme*. În aceste sens a apărut necesitatea organizării unor *întâlniri directe periodice cu presa*, nu numai la nivel central, ci şi local, concomitent cu organizarea de *programe de pregătire pentru jurnalişti* în materia funcţionării sistemului judiciar şi a principalelor probleme de ordin legislativ şi instituţional cu care se confruntă. Totodată, se recomandă realizarea unui *ghid de bune practici în relaţia dintre jurnalist şi purtătorul de cuvânt* (utilizând inclusiv *paginile web* ale instituţiilor sistemului judiciar şi portalurile lor de dialog interactiv).

In general, conducătorii instituţiilor sistemului judiciar român conştientizează faptul că, la nivel de comunicare sunt într-o competiţie deschisă cu oricare altă instituţie publică din România, iar comunicarea reprezintă un factor important al managementului de calitate, iar iniţiativele de comunicare externă au fost din ce în ce mai evoluate, în ultimii ani. În viitor, stabilirea unei comunicări simetrice – care să ofere mecanismul prin care şi publicul comunică spre/către sistem – va reprezenta o direcţie prioritară de acţiune.

3.15. Scurte concluzii privind progresele înregistrate, precum şi vulnerabilităţile Identificate şi măsurile de remediere a acestora

În ceea ce priveşte sistemul judiciar, în cursul anului 2007 a continuat implementarea măsurilor cuprinse în Strategia de reformă a sistemului judiciar 2005-2007, fiind totodată stabilite benchmark-urile pentru continuarea eficientizării şi modernizării justiţiei ca serviciu public în perioada următoare. Totodată, anul 2007 a fost caracterizat de o intensificare semnificativă a acţiunilor de cooperare judiciară, în special cu celelalte State Membre ale Uniunii Europene, ca urmare a aderării României la Uniune, începând cu 01 ianuarie 2007. Necesitatea îndeplinirii anumitor condiţionalităţi privind modul de funcţionare a sistemului judiciar a fost stabilită şi în cadrul Mecanismului de cooperare şi verificare post aderare.

[144] Conferința de presă, newsletter-ul lunar, utilizarea planului editorial etc.

Sub aspect legislativ, în cursul perioadei de referinţă au fost adoptate o serie de acte normative care au modificat atât anumite aspecte privind cadrul legal de organizare şi funcţionare a sistemului judiciar, cât şi statutul judecătorilor şi procurorilor, precum şi anumite aspecte care ţin de sistemul judiciar în general. Astfel, prin O.U.G. nr.100/2007 s-a încercat lărgirea plajei de selecţie pentru concursurile de admitere în magistratură „direct pe post" – pentru juriştii cu o vechime de cel puţin 5 ani în anumite funcţii de specialitate juridică şi s-a încercat clarificarea aspectelor ţinând de pensionarea magistraţilor prin instituirea unei vârste unice de pensionare, precum şi, având în vedere nevoile de personal ale sistemului, prin instituirea menţinerii acestora în funcţie până la vârsta de 65 de ani, precum şi a posibilităţii reîncadrării magistraţilor pensionaţi. Urmare a unor aspecte critice semnalate inclusiv prin rapoartele periodice ale Comisiei Europene, a fost abrogată, cu efect de la 01.06.2008, procedura excepţională de numire în magistratură fără concurs şi s-a creat posibilitatea ocupării pe termen nedeterminat a posturilor temporar vacante (membrii ai Consiliului Superior al Magistraturii, magistraţi care ocupă funcţii de conducere, magistraţi detaşaţi sau aflaţi în concediu de îngrijire copil etc.) prin instituirea unei rezerve de posturi gestionată de către Ministerul Justiţiei.

Prin unele acte normative, precum OUG nr.87/2007 de modificare a Legii nr.21/1991 privind cetăţenia română, s-a încercat degrevarea magistraţilor de anumite activităţi administrative, astfel încât aceştia să se poată concentra asupra atribuţiilor lor judiciare, tentativele legislative sub acest aspect rămânând totuşi timide.

Pe de altă parte, prin Legea nr.262/2007 a fost introdus completul de judecată colegial la judecata în fond a anumitor litigii în materia contenciosului administrativ. Revenirea la completul colegial şi în cazul litigiilor judecate în primă instanţă a fost deseori invocată ca o modalitate de creştere a calităţii actului de justiţie, schimbul de păreri şi experienţă profesională între membrii completului de judecată, produs cu ocazia deliberării, fiind de natură a fundamenta o decizie finală a completului, care să fie legală şi temeinică şi a cărei motivare în fapt şi în drept să fie convingătoare şi acceptată de părţile litigiului, în situaţia ideală, inclusiv de aceea în care a pierdut. O astfel de soluţie legislativă trebuie însă fundamentată pe o regândire a schemelor de funcţii şi de personal la nivelul instanţelor şi parchetelor, altminteri ea nefiind în măsură decât să acutizeze fenomenul supraîncărcării şi să impieteze asupra funcţionării normale a acestora.

Este însă de remarcat că, pe lângă astfel de acte normative cu caracter şi efecte limitate, menite să remedieze din mers anumite deficienţe ale sistemului, funcţionarea eficientă a justiţiei necesită un fundament nou şi solid, pe care nu îl poate constitui decât adoptarea noilor coduri de procedură (civilă şi penală), care să modernizeze instituţiile procesuale actuale şi să permită, concomitent, creşterea calităţii, dar şi a celerităţii procedurilor judiciare.

Reaşezarea competenţelor şi, corelativ, a schemelor de personal şi a circumscripţiilor instanţelor, stabilirea volumului optim de activitate al magistratului, dezvoltarea unei strategii de resurse umane pe termen

lung, precum şi măsurile de unificare a practicii judiciare sunt proiecte a căror eficienţă este direct condiţionată de finalizarea noilor coduri, în aceeaşi situaţie aflându-se şi posibilitatea de a maximiza efectele unor acţiuni cu mare impact asupra publicului larg şi asupra percepţiei acestuia despre sistemul judiciar, precum cele privind lupta împotriva criminalităţii organizate şi, mai ales, a corupţiei.

De-a lungul anului 2007, în cadrul tuturor instanţelor judecătoreşti cauzele au continuat să fie repartizate în mod aleatoriu, prin sistem informatic, cu excepţia instanţelor militare care, nefiind încă informatizate, au folosit sistemul ciclic de repartizare aleatorii. Procesul de repartizare aleatorie a dat satisfacţie pe de o parte intereselor părţilor, fiind eliminată suspiciunea privind posibilitatea „alegerii" judecătorului cauzei, iar pe de altă parte, celor ale judecătorilor, prin eliminarea inechităţilor privind numărul şi complexitatea cauzelor repartizate diferitelor complete. Sistemul a fost continuu îmbunătăţit în perioada de referinţă, iar prin stabilirea de către Consiliul Superior al Magistraturii a gradelor de complexitate unice la nivel naţional pentru cauzele din nomenclatorul ECRIS s-au creat atât premisele pentru optimizarea modului de repartizare a cauzelor între complete în funcţie de număr şi complexitate, cât şi pentru stabilirea unui volum optim de activitate al judecătorului. Conform evaluărilor primite de la instanţe, precum şi a unor semnale din mass media, sistemul este în continuare perfectibil sub aspectul securităţii, al rezolvării anumitor incidente procedurale, precum şi sub aspectul eliminării oricărei previzibilităţi a acestuia, în special la instanţele de mici dimensiuni. Sub aceste aspecte se impune o intervenţie mai promptă a administratorului aplicaţiei ECRIS, respectiv direcţia specializată de IT a Ministerului Justiţiei.

Şi în cadrul parchetelor au fost identificate posibilităţi pentru o repartizare obiectivă a cauzelor, în funcţie de diferitele categorii de lucrări, numărul de lucrări şi specializarea acestora. Iar, în cadrul comisiei specializate a Consiliului Superior al Magistraturii, se află în derulare proiectul privind stabilirea gradelor de complexitate unice la nivel naţional pentru diferitele categorii de lucrări aflate în competenţa de soluţionare a Ministerului Public.

Durata de soluţionare a cauzelor rămâne unul dintre cei mai importanţi indici de calitate a modului de funcţionare a unui sistem judiciar. Indicatorii statistici demonstrează că marea majoritate a cauzelor sunt soluţionate cu celeritate, atât la nivelul instanţelor, cât şi al parchetelor, şi pe toate gradele de jurisdicţie, cu unele variaţii determinate de specificul sau gradul de complexitate al anumitor categorii de cauze. Există însă în continuare un anumit număr de cauze, încă semnificativ, care nu au fost soluţionate într-un interval de timp care să nu pună probleme, cel puţin la nivel abstract, privind încălcarea principiului respectării termenului rezonabil. Reamintim însă că o apreciere globală este imposibil de făcut, durata rezonabilă a procedurii evaluându-se în concret, în funcţie de circumstanţele fiecărei cauze în parte, atât după indici abstracţi (număr de părţi, complexitatea obiectului cauzei), cât şi de circumstanţele concrete (complexitatea probatoriului

administrat, conduita instanţei şi a părţilor etc.).Predominanţa acestor cauze în anumite materii, ca de exemplu procedura insolvenței, conduce la concluzia necesității intervenției imediate a legiuitorului în aceste domenii, caracterul coerent şi stabil al legislaţie, precum şi sistemul procedural care va fi creat prin viitoarele coduri de procedură fiind principalii factori care pot influenţa acest indicator la nivel macro. Au fost însă luate şi trebuie dezvoltate în continuare şi măsuri complementare de combatere a duratei excesive a procedurilor, cum ar fi controalele tematice ale inspecţiei judiciare, discutarea în cadrul colectivelor de magistraţi, pe plan local, a cauzelor care provoacă amânarea proceselor, colaborarea cu barourile locale pentru înlăturarea motivelor frecvente de amânare legate de necesitatea asigurării apărării din oficiu, conştientizarea de către fiecare magistrat a obligaţiei sale legale de a rezolva lucrările în termen rezonabil, iar în caz contrar angajarea răspunderii disciplinare a acestuia sau, dacă condițiile acesteia nu sunt îndeplinite, luarea în considerare a acestui indicator al performanţei individuale în procesul de evaluare a magistraților care va avea loc în anul 2008 etc.

Un impact important în materie este de aşteptat să aibă implementarea noilor module ale aplicaţiei ECRIS, aflate în curs de finalizare, unul statistic şi unul administrativ, care vor permite un control mai riguros al situaţiei individuale a fiecărei cauze şi o repartizare mai eficientă şi mai transparentă a sarcinilor la nivelul fiecărei unităţi judiciare – instanţă sau parchet.

Sub acest aspect se mai impune menţionat că în cursul anului 2007 a fost implementat sistemul numărului unic de dosar care permite stabilirea duratei reale a soluționării fiecărei cauze, respectiv a perioadei în care aceasta s-a aflat în sistem, numărul unic, spre deosebire de perioada anterioară, păstrându-se şi în caz de rejudecare sau în cazul altor incidente procedurale, până la soluţionarea în mod definitiv(irevocabil) a cauzei.

Pe parcursul anului 2007 a continuat procesul de specializare în activitatea judiciară, în acord cu noile realități socio-economice, diversificarea ramurilor dreptului şi sporirea exigențelor faţă de calitatea actului de justiţie.

Pe plan instituţional a continuat procesul de înființare de secții şi complete specializate, precum şi de reaşezare a celor existente în funcție de volumul de activitate şi de necesităţile concrete ale instanţei. La nivelul parchetelor, continuă să funcţioneze servicii şi birouri specializate, acolo unde existența acestora este posibilă în funcţie de schema de personal şi necesară faţă de volumul de activitate. Specializarea individuală a procurorilor este, de asemenea, luată în considerare în procesul de repartizare a cauzelor.

Rămâne în continuare deschisă problema instanţelor şi parchetelor de mici dimensiuni, cu o schemă de personal redusă sau o proporție mică de posturi ocupate, la care aplicarea unor principii fundamentale ca cel al repartizării aleatorii, al continuităţii sau al specializării judecătorilor/procurorilor rămâne iluzorie. Odată cu definitivarea gradelor unice de complexitate ale cauzelor şi la momentul finalizării proiectelor de stabilire a

volumului optim de activitate la instanţe şi parchete, se vor crea însă premisele de reorganizare a instanţelor şi parchetelor şi de reaşezare a schemelor de personal, cu stricta respectare a inamovibilităţii judecătorilor sau a stabilităţii procurorilor.

Pe de altă parte, procesul de specializare este îngreunat de actuala stare de supraîncărcare a instanţelor şi parchetelor, ceea ce conduce la împrejurarea ca secţiile şi completele specializate să soluţioneze în fapt şi alte categorii de cauze decât cele din materiile în considerarea cărora au fost înfiinţate, fiind astfel diminuate efectele pozitive ale specializării.

Cu toate aceste aspecte negative, este evident că procesul de specializare instituţională este benefic pentru sistemul judiciar, instanţele şi parchetele pronunţându-se cvasi-unanim în acest sens, impunându-se a fi extins şi în alte materii. În acest context, este de remarcat necesitatea accentuării proceselor de specializare şi a celor de formare profesională în domeniul combaterii şi judecării cauzelor de corupţie, date fiind benchmark-urile stabilite în cadrul Mecanismului de cooperare şi verificare post-aderare.

În ceea ce priveşte instanţele specializate, considerăm că ar putea fi repusă în discuţie soluţia de îngheţare a procesului de extindere a acestora, în special din considerente de finanţare, cel puţin în domeniile care presupun în mai mică măsură prezenţa părţilor la mai multe termene în instanţă, ci în principal o procedură scrisă, cum este cazul, spre exemplu, al litigiilor comerciale. În aceste condiţii, s-ar putea lua în considerare soluţia ca un tribunal comercial să deservească mai multe judeţe limitrofe, asemenea curţilor de apel, fiind astfel create premise unei specializări reale şi efective a magistraţilor care activează în cadrul acestora.

În ceea ce priveşte specializarea individuală a judecătorilor şi procurorilor, prin intermediul programelor de formare şi perfecţionare profesională, se impune a fi extinsă plaja domeniilor de interes (inclusiv în ceea ce priveşte abilităţile non-judiciare ale magistraţilor, precum comunicarea) pentru care se organizează astfel de forme de pregătire, precum şi identificarea modalităţilor alternative la Institutul Naţional al Magistraturii de a dezvolta astfel de programe, în special pe plan local, cu sprijinul organizaţiilor societăţii civile, date fiind limitele capacităţii de extindere a activităţii Institutului şi obligaţiile care revin acestuia în domeniul formării iniţiale.

Este însă evident că se impune şi acceptarea de către Legislativ şi Executiv, ca factori care stabilesc, respectiv administrează, fondurile bugetare şi ordinea de prioritate a cheltuielilor publice, a faptului că se impune extinderea finanţării în ceea ce priveşte programele de formare şi perfecţionare profesională destinate magistraţilor, participarea fiecărui magistrat la forme de pregătire profesională doar cel puţin o dată la 3 ani fiind insuficientă, mai ales dacă se doreşte o creştere evidentă şi imediată a calităţii actului de justiţie.

Sub aspectul indicelui de casare, acesta a înregistra o creştere uşoară în anul 2007 faţă de anul 2006 de la aproximativ 5% în anul 2006 la 6% în anul 2007 (94% dintre hotărârile pronunţate rămânând aşadar

irevocabile), în ceea ce priveşte hotărârile pronunţate de judecătorii în fond, respectiv de la aproximativ 8,2% la 9,2% în ceea ce priveşte hotărârile pronunţate de tribunale în fond sau apel (80,8% dintre acestea rămânând irevocabile). În cazul hotărârilor pronunţate de curţile de apel în fond sau în apel, indicele de desfiinţare a acestora de către Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie s-a situat la 2,8% (97,2% dintre hotărârile pronunţate de curţile de apel în primă instanţă sau în apel rămânând irevocabile).

Aceste cifre sunt specifice unui sistem judiciar caracterizat printr-o practică judiciară neunitară şi o legislaţie instabilă şi, chiar dacă nu sunt satisfăcătoare, trebuie luat în considerare ca un aspect pozitiv că aproximativ 80% dintre cauzele soluţionate de judecătorii, în fond şi 76% dintre cele soluţionate de tribunale, în fond şi apel, au rămas definitive şi irevocabile prin neexercitarea căilor de atac, părţile care au pierdut aceste litigii achiesând astfel tacit la soluţia pronunţată în cauză

Şi în cazul parchetelor, ponderea inculpaţilor achitaţi definitiv în totalul celor trimişi în judecată a înregistrat o uşoară creştere, de la 1,81% în anul 2006 la 2,5% în anul 2007 (fiind incluşi şi inculpaţii achitaţi în baza art.18 ind.1 C.p.). Cauzele restituite de instanţe în vederea refacerii sau completării urmăririi penale au reprezentat doar 0,35% din totalul cauzelor în care s-au emis rechizitorii, însă printre acestea s-au numărat o serie de dosare larg mediatizate. Printre cauzele restituirilor s-au numărat nereguli procedurale, insuficienţa probatoriului, dar şi admiterea unor excepţii de neconstituţionalitate de către Curtea Constituţională a României.

Principalele soluţii pentru îmbunătăţirea acestor indici calitativi ai activităţii instanţelor şi parchetelor constau în măsurile de unificare a practicii judiciare, instituirea unor norme procedurale clare şi coerente prin noile coduri şi stabilitatea în timp a acestora, dar şi formarea profesională continuă, încurajarea schimbului de informaţie profesională şi de bune practici în cadrul instanţelor şi parchetelor, cu respectarea strictă a independenţei individuale a magistratului etc.

Principala modalitate de cristalizare a unei practici judiciare unificate şi a unei interpretări unitare a legii în cursul anului 2007 a fost constituită de mecanismul recursului în interesul legii, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie soluţionând de două ori şi jumătate mai multe recursuri în interesul legii decât în anul precedent.

Un rol important în materie l-a avut activitatea Grupului de lucru „Unificarea practicii judiciare”, la lucrările căruia au participat reprezentanţi ai principalelor instituţii ale sistemului judiciar şi care a organizat întâlniri periodice, tematice, cu preşedinţii de secţie din cadrul curţilor de apel asupra chestiunilor de practică judiciară neunitară.

De asemenea, se impun a fi menţionate noile dispoziţii legislative care dau dreptul, respectiv obligă – în materie penală, colegiile de conducere ale curţilor de apel să sesizeze Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie asupra chestiunilor de practică judiciară neunitară, precum şi noile prevederi introduse de Consiliul Superior al Magistraturii în Regulamentul de ordine interioară al instanţelor privind organizarea de întâlniri periodice ale

magistraţilor pentru dezbaterea acestor chestiuni, obligativitatea publicării de buletine de jurisprudenţă de către curţile de apel etc.

De altfel, şi în raportul pe justiţie din vara trecută al Comisiei Europene s-a remarcat îndeplinirea de către Consiliul Superior al Magistraturii a măsurilor cuprinse în planul său de acţiune privind unificarea practicii judiciare.

În cursul anului 2008 toate măsurile enumerate, şi care au un caracter complementar, trebuie intensificate, practica judiciară unitară fiind esenţială pentru accesibilitatea şi previzibilitatea jurisprudenţei şi a modului de interpretare a normelor legale, cu consecinţe pozitive asupra încrederii în justiţie şi a soluţionării conflictelor prin metode alternative, reducându-se volumul de activitate şi încărcătura instanţelor şi parchetelor.

Condamnările pronunţate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului împotriva statului român continuă să constituie un motiv serios de preocupare pentru sistemul judiciar. Din analiza cauzelor soluţionate de către Curte în anul 2007, prezentată pe larg în acest capitol, se desprind cel puţin 3 concluzii importante:

- unele dintre cauzele pe care se întemeiază condamnările suferite au fost deja înlăturate, ca urmare a unor modificări legislative sau luării măsurilor administrative adecvate, precum, spre exemplu, condamnarea unui civil de către o instanţă militară;
- condamnările împotriva României nu privesc de obicei încălcarea „fondului" drepturilor prevăzute de Convenţie, ci unele impedimente cu privire la exercitarea acestora, majoritatea condamnărilor având la baza funcţionarea ineficientă a instituţiilor statului, întârzierea sau inadecvarea acestora în a asigura cetăţenilor exerciţiul drepturilor garantate de Convenţie – inadecvarea unor dispoziţii legale sau proceduri administrative, durata excesivă a procedurilor, stabilirea unor obligaţii exorbitante pentru exercitarea efectivă a anumitor drepturi fundamentale etc. (spre exemplu, în materia dreptului de proprietate nu se constată exproprieri abuzive, ci aspecte precum durata excesivă a procedurilor de restituire, caracterul neefectiv al despăgubirii acordate, generată de lipsa de funcţionalitate a Fondului Proprietatea etc.)[145];
- înlăturarea încălcărilor drepturilor şi libertăţilor fundamentale constatate de Curte nu se poate face decât prin cooperarea tuturor ramurilor puterii statutului, mecanismul de protecţie instituit de Convenţia Europeană a Drepturilor Omului impunând o atitudine proactivă a tuturor instituţiilor sau organizaţiilor publice, în vederea garantării caracterului efectiv al drepturilor protejate.

[145] Reamintim că, în mecanismul de protecţie instituit de Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, statelor semnatare nu le revine numai obligaţia negativă de a se abţine de la încălcarea drepturilor sau libertăţilor fundamentale garantate de Convenţie, ci şi obligaţia pozitivă de a institui mecanismele (legale, administrative, judiciare etc.) necesare exerciţiului efectiv al acestor drepturi sau protejării acestor libertăţi.

Spre exemplu, nerespectarea Convenţiei va fi constatată de Curte atât atunci când se depăşeşte o durată rezonabilă a procedurii judiciare într-un anumit litigiu, inclusiv din cauza conduitei culpabile a organului judiciar, cât şi pentru aspecte care ţin de puterea de decizie a Executivului (spre exemplu nefuncţionalitatea Fondului Proprietatea, refuzul/întârzierea executării unei hotărâri judecătoreşti de către un organ administrativ etc.) sau a Legislativului (spre exemplu, stabilirea printr-un act normativ de protecţie a chiriaşilor a unor obligaţii considerate de Curte exorbitante în sarcina adevăratului proprietar, pentru a obține evacuarea chiriaşului, competența instanţelor militare de a judeca persoane care nu au calitatea de militar etc.).

În consecinţă se impune un mecanism de colaborare mult mai eficient între toate instituţiile responsabile, din sfera tuturor celor trei puteri, pentru a preveni astfel de condamnări, impunându-se totodată o reacţie mult mai promptă pentru a elimina de îndată astfel de cauze, care justifică o condamnare în faţa Curţii de la Strasbourg, înainte ca aceasta să devină un precedent pentru cauze ulterioare.

Se impune însă a fi evidenţiat şi un aspect pozitiv, respectiv că, intervievate pentru redactarea prezentului raport, majoritatea instanţelor şi parchetelor au menţionat că au făcut aplicarea directă a normelor de protecţie instituite de Convenţie, pe parcursul anului, în activitatea lor curentă.

Odată cu aderarea României la Uniunea Europeană, instanţele şi parchetele au fost puse într-o nouă realitate juridică, caracterizată prin preeminenţa dreptului comunitar asupra normelor interne şi principiul cooperării judiciare între Statele Membre, contribuind activ la edificarea unui spaţiu comun european de libertate, securitate şi justiţie. Organele judiciare române au emis mandate europene de arestare, au colaborat cu partenerii comunitari pentru combaterea criminalităţii organizate, au transmis Curţii de Justiţie a Comunităţilor Europene întrebările preliminare ridicate în faţa lor etc. Hotărâri judecătoreşti de aplicare directă a dreptului comunitar au fost deja pronunţate chiar în materii larg mediatizate, precum legalitatea taxei de primă înmatriculare.

În ceea ce priveşte, accesul liber la justiţie al cetăţenilor, instanţele şi parchetele au dat eficienţă în cursul anului 2007 principalelor instrumente pe care le au la îndemână, conform legii, în vederea garantării acestora, respectiv: acordarea de scutiri sau eşalonări la plata taxelor judiciare de timbru, îndrumarea părţilor cu o stare materială precară cu privire la posibilitatea de a solicita decanilor barourilor acordarea asistenţei juridice gratuite, distribuirea de ghiduri de îndrumare pentru justiţiabili, organizarea de manifestări de tipul „Porţi deschise” etc.

Se cuvine subliniat în acest context rolul fundamental care revine în materie organizaţiilor societăţii civile, nu puţine fiind organizaţiile non-guvernamentale care s-au implicat activ în acest domeniu prin organizarea de centre de resurse juridice, asistenţă gratuită oferită cetăţenilor sau derularea altor programe, cu finanţare naţională sau internaţională.

Din perspectiva jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, dispoziţiile actuale în materia taxelor judiciare de timbru rămân problematice, acestea fiind stabilite în general după criterii obiective, precum valoarea obiectului litigiului, fără a se lua în calcul la stabilirea taxei *ex oficio* starea materială a părţii. Prin urmare, rămâne de văzut dacă posibilitatea părţilor de a solicita scutiri sau eşalonări de la plata taxelor de timbru ulterior stabilirii acestora va fi privită de Curte ca o garanţie suficientă pentru efectivitatea dreptului de acces la un tribunal.

Reiterăm în acest context concluzia exprimată şi în raportul precedent, conform căreia sporirea complexităţii normelor juridice, diversificarea ramurilor dreptului şi împrejurarea că acestea au un caracter tot mai tehnic şi mai specializat sunt factori care conferă o mare importanţă posibilităţii părţii de a fi asistată într-un litigiu de un specialist în drept, respectiv de un avocat. O planificare strategică a dezvoltării sistemului judiciar nu poate fi gândită fără luarea în considerare a extinderii cazurilor de acordare a asistenţei juridice gratuite şi, eventual, a introducerii unui sistem de asigurări care să garanteze posibilitatea de a consulta un specialist înainte sau pe parcursul procedurii judiciare şi pentru persoanele lipsite de resursele materiale necesare.

Accesul cetăţenilor la informaţii de interes public legate de activitatea instanţelor şi parchetelor a fost asigurată în condiţiile prescrise de Legea nr.544/2001, cu respectarea normelor de protecţie a datelor cu caracter personal, incidentele survenite – reclamaţii administrative sau contestarea în justiţie a refuzului de comunicare a datelor – fiind reduse numeric şi soluţionate în condiţiile actului normativ menţionat.

De asemenea, în domeniul protecţiei drepturilor copilului a continuat implementarea prevederilor Planului naţional de acţiune în această materie.

Pe planul managementului judiciar au continuat acţiunile de formare specifică a conducătorilor de instanţe şi parchete, precum şi organizarea, conform calendarului anual, de către Consiliul Superior al Magistraturii prin Institutul Naţional al Magistraturii a concursurilor de numire în funcţii de conducere pentru judecători şi procurori.

Din nefericire aceste concursuri au evidenţiat interesul relativ redus al magistraţilor pentru ocuparea în mod definitiv a acestor posturi, fiind preferată modalitatea delegării, cu consecinţe directe asupra responsabilizării persoanelor care ocupă astfel de posturi.

Concursul de numire în funcţii de conducere a procurorilor din sesiunea octombrie-noiembrie 2007 a fost marcat de un incident regretabil, cu un puternic efect negativ asupra sistemului judiciar, câţiva candidaţi, membrii ai comisiei de examinare şi alte terţe persoane fiind cercetate penale cu privire la unele suspiciuni privind fraudarea rezultatelor concursului.

Evitând atitudinile extreme, Consiliul Superior al Magistraturii a încercat gestionarea acestei situaţii cu responsabilitate, conform dispoziţiilor legii, manifestându-şi public întregul sprijin pentru desfăşurarea anchetei, în vederea stabilirii cu exactitate a faptelor şi a identificării şi angajării răspunderii penale a persoanelor eventual implicate.

Noua strategie de comunicare pentru Consiliul Superior al Magistraturii şi sistemul judiciar, elaborată printr-un program cofinanţat de Banca Mondială şi aprobată de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii în luna decembrie 2007, se află în prezent în curs de implementare, fiind elaborat un plan de acţiune în acest sens pentru următorii 3 ani. Scopul acesteia este de a genera, pe de o parte, o mai bună înţelegere a modului de funcţionare a sistemului de către cetăţeni, precum şi o mai bună informare a acestora în calitate de beneficiari ai acestui serviciu public, iar, pe de altă parte, de creştere a coeziunii şi a îmbunătăţirii comunicării interne, în interiorul sistemului.

Implementarea eficientă a acestei strategii este impusă şi de percepţia instanţelor şi parchetelor asupra actualei imagini publice a sistemului judiciar şi a modalităţilor de refacere a încrederii publicului în justiţie[146].

Astfel, cu o largă majoritate, atât instanţele, cât şi parchetele au opinat că actuala imagine publică a sistemului judiciar este eronată, fiind influenţată în sens negativ de o serie de factori obiectivi şi subiectivi.

Ca principale modalităţi de refacere a încrederii publice în justiţie, instanţele şi parchetele au optat pentru intensificarea măsurilor de informare a publicului larg cu privire la modul de funcţionare a sistemului judiciar şi pentru elaborarea unei strategii de comunicare pentru întreg sistemul judiciar, coordonată de Consiliul Superior al Magistraturii.

Au fost, de asemenea, apreciate ca importante măsuri precum dezvoltarea unor programe privind sporirea nivelului de cunoştinţe juridice al cetăţenilor, precum şi editarea de noi materiale de informare pentru justiţiabili, distribuite gratuit.

În acelaşi context, au fost considerate necesare simplificarea procedurilor şi condiţiilor necesare pentru obţinerea asistenţei juridice gratuite şi eficientizarea activităţii birourilor de informare publică din cadrul fiecărei instanţe/unităţi de parchet[147].

---

[146] Datele şi propunerile din paragraful următor au fost sintetizate pe baza răspunsurilor transmise de instanţe şi parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii Raportului.

[147] Alte măsuri propuse de instanţe pentru refacerea încrederii cetăţenilor în justiţie au privit: accentuarea formării profesionale a magistraţilor, asigurarea celerităţii actului de justiţie, atitudinea faţă de justiţiabili, încetarea tensiunilor dintre CSM şi MJ, predarea unor noţiuni de drept la liceu, specializarea purtătorilor de cuvânt, promovarea unei independenţe reale a justiţiei, asigurarea unei publicităţi adecvate a şedinţelor CSM, folosirea dreptului la replică la nivelul instanţei, prin purtătorul de cuvânt, ori de câte ori se impune, spaţii corespunzătoare desfăşurării activităţii, unificarea practicii judiciare, elaborarea unei strategii de resurse umane p termen lung, informarea publicului cu privire la procedurile alternative de soluţionare a litigiilor etc. În opinia parchetelor se impun şi următoarele măsuri: specializarea jurnaliştilor pe probleme juridice, simplificarea procedurilor judiciare, reflectarea mai obiectivă a informaţiilor de către mass-media, suprimarea uneia dintre căile de atac în procesul penal, mediatizarea activităţii procurorilor, interzicerea dezbaterilor publice asupra cauzelor aflate în curs de soluţionare, transparenţă în activitatea CSM, atenta selecţionare a personalului din sistemul judiciar, informarea corectă a cetăţenilor de către mass-media etc.

Capitolul 4 – GESTIONAREA RESURSELOR

4.1. Politica de resurse umane privind judecătorii şi procurorii

Consiliul Superior al Magistraturii exercită, prin compartimentul specializat din aparatul propriu, atribuţiile stabilite prin legi şi regulamente în domeniul resurselor umane privind magistraţii, pentru a asigura organizarea şi funcţionarea normală a instanţelor şi parchetelor.

În cursul anului 2007 au fost continuate, de către Direcţia resurse umane şi organizare, măsurile stabilite prin Strategia de reformă a sistemului judiciar, instituită prin Hotărârea Guvernului nr. 232/2005, pentru realizarea următoarelor obiective, apreciate ca relevante în managementul resurselor umane :

- *iniţierea, continuarea şi finalizarea procedurilor prevăzute de lege pentru asigurarea ocupării posturilor vacante de judecători şi procurori la instanţe şi parchete;*

- *continuarea şi dezvoltarea programelor de formare continuă a judecătorilor şi procurorilor;*

- *fundamentarea măsurilor privind organizarea instanţelor şi parchetelor, în funcţie de evoluţia volumului de activitate, a gradului de complexitate a cauzelor şi în acord cu politicile Consiliului Superior al Magistraturii în acest domeniu.*

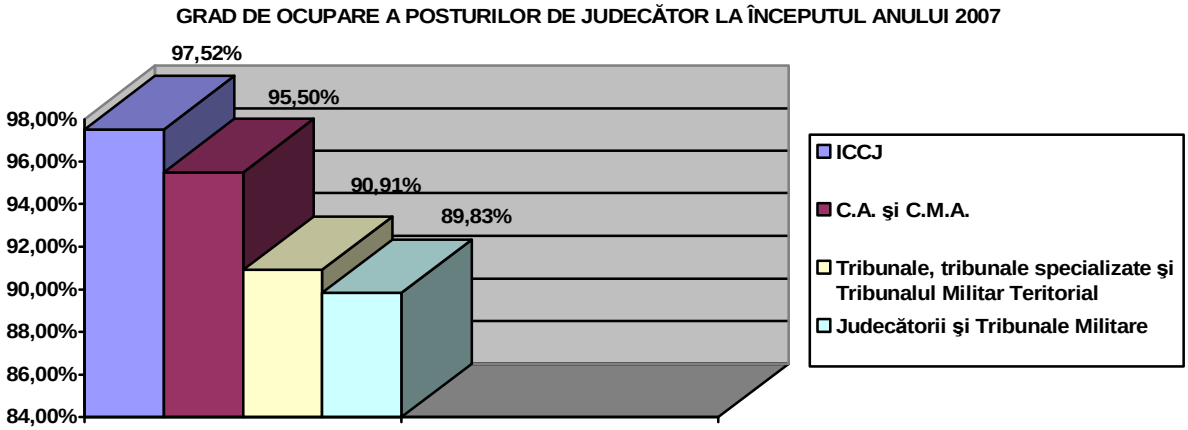
Iniţierea, continuarea şi finalizarea procedurilor prevăzute de lege pentru asigurarea ocupării posturilor vacante de judecători şi procurori la instanţe şi parchete

La începutul anului 2007 din totalul de ***4482 posturi de judecător*** prevăzute la instanţele judecătoreşti, erau vacante **388.**

Distribuţia posturilor vacante pe grade de jurisdicţie era configurată astfel :

- **3** la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie;
- **34** la curţile de apel;
- **130** la tribunale şi tribunale specializate;
- **221** la judecătorii.

În raport cu situaţia posturilor repartizate şi a celor vacante, corespunzător fiecărui grad de jurisdicţie, procentul de ocupare era cel prevăzut în graficul alăturat:

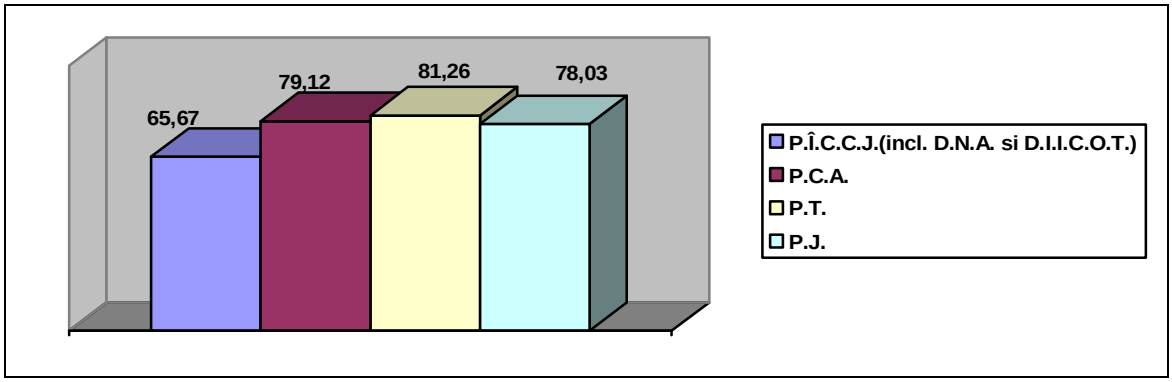
La aceeaşi dată, la nivelul parchetelor, din totalul de ***2765*** posturi prevăzute, erau ocupate **2179** şi vacante **586.**

Situaţia posturilor vacante, pe grade de jurisdicţie, se prezenta astfel:

- **131** la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie (inclusiv Direcţia Naţională Anticorupţie şi Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism);
- **52** la parchetele de pe lângă curţile de apel;
- **120** la parchetele de pe lângă tribunale;
- **283** la parchetele de pe lângă judecătorii.

La nivelul parchetelor, gradul de ocupare a posturilor era de **75,99%** la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie (inclusiv Direcţia Naţională Anticorupţie şi Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism), la parchetele de pe lângă curţile de apel de **79,12%,** la parchetele de pe lângă tribunale de **81,26%** şi la parchetele de pe lângă judecătorii de **78,03%**.

Gradul de ocupare a posturilor de procuror la începutul anului 2007

4.1.1. Modalităţi de ocupare a posturilor de execuţie vacante

Pe parcursul anului 2007, ocuparea progresivă a posturilor de execuție vacante s-a realizat prin valorificarea tuturor modalităților de recrutare prevăzute de Legea nr. 303/2004, și anume:

1. Repartizarea auditorilor de justiție, absolvenți ai Institutului Național al Magistraturii, promoția 2007[148]

În raport cu dispozițiile Legii nr. 303/2004, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin Hotărârea nr. 514/2007, a numit în funcția de judecător stagiar un număr de ***80 auditori de justiție*** – promoția 2007 și în funcția de procuror stagiar un număr de ***34 auditori de justiție***, promoția 2007.

2. Numirea în magistratură pe bază de concurs, conform dispozițiilor art. 33 al.(1)-(4) din Legea 303/2004[149]

La data de 8 februarie 2007, Plenul Consiliul Superior al Magistraturii a propus Președintelui României, numirea în funcția de judecător a celor ***3 candidați*** declarați admiși la concursul de admitere în magistratură, organizat la data de 10 decembrie 2006, și în funcția de procuror a celor ***4 candidați*** declarați admiși la același concurs.

La data de 3 iunie 2007, Consiliul Superior al Magistraturii, prin intermediul Institutului Național al Magistraturii, a organizat, în temeiul art.33 alin.(1)-(4) din Legea nr. 303/2004, concurs de admitere în magistratură pentru ocuparea a ***50 de posturi de judecător și 50 de posturi de procuror*** la judecătorii și parchetele de pe lângă acestea. Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin **Hotărârea nr. 530 din 5 iulie 2007,** a propus Președintelui României numirea în funcție a celor **doi candidați admiși** (1 judecător și 1 procuror)

Prin Hotărârea nr. 193 din 03.04.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Președintelui României numirea în funcția de procuror ***a unui candidat*** care a obținut media necesară promovării la concursul de admitere în magistratură, organizat la data de 17.12.2005.

Prin Hotărârea nr. 509 din 05.07.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a numit **un procuror stagiar**, în conformitate cu dispozițiile art. 21 alin. 1 și 2 din Legea 303/2004, republicată, cu modificările și

---

[148] Potrivit dispozițiilor art.13 din Legea nr. 303/2004, admiterea în magistratură și formarea profesională inițială în vederea ocupării funcției de judecător și procuror se realizează prin Institutul Național al Magistraturii.

[149] Potrivit dispozițiilor art.33 alin.(1) din Legea nr.303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, forma anterioară modificării aduse prin O.U.G. nr. 100/2007, pot fi numiți în magistratură, pe bază de concurs, dacă îndeplinesc condițiile prevăzute la art.14 alin.(2) din aceeași lege, persoanele care au exercitat funcția de judecător sau procuror și care și-au încetat activitatea din motive neimputabile, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin.(1) din lege, avocații, notari publici, asistenții judiciari, consilierii juridici, persoanele care au îndeplinit funcții de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Administrației Prezidențiale, Guvernului, Curții Constituționale, Avocatului Poporului, Curții de Conturi sau al Consiliului Legislativ, cadrele didactice din învățământul juridic superior acreditat, cu o vechime în specialitate de cel puțin 5 ani, precum și magistrații-asistenți la Înalta Curte de Casație și Justiție cu o vechime de cel puțin 5 ani și care și-au încetat activitatea din motive neimputabile.

completările ulterioare şi art. 35 alin. 1 lit. b din Legea 317/2004 republicată, cu modificările şi completările ulterioare**.**

*Analiza datelor privind valorificarea acestei modalităţi prevăzute de lege confirmă concluziile inserate în Raportul privind activitatea Consiliului Superior al Magistraturii pe anul 2006. Astfel, deşi numărul candidaţilor înscrişi la concursul organizat la data de 3 iunie 2007, a fost semnificativ (**368** pentru cele 50 de posturi vacante de judecător şi 50 de posturi vacante de procuror), au reuşit să promoveze numai 2 candidaţi. În aceste condiţii, eforturile de organizare a concursului, timpul afectat şi resursele umane alocate au avut o eficienţă redusă, devenind, astfel, acută, necesitatea regândirii – în plan normativ - a acestei proceduri recunoscute de Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor*[150].

3. Numirea în funcţiile de judecător şi procuror, fără concurs, conform dispoziţiilor art. 33 al.(5)-(10) din Legea nr. 303/2004[151]

a) Numirea în funcţia de judecător

- Prin Hotărârea nr. 428/04.10.2005, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat procedura de soluționare a cererilor de numire ca judecător sau procuror, în condițiile art.33 alin.(5), (7) şi (8) din Legea nr. 303/2004. Pentru posturile vacante de judecător, această procedură s-a finalizat în anul 2007 prin numirea a ***25 de candidați*** în funcția de judecător sau prin respingerea candidaturilor depuse.
- Prin Hotărârea nr. 125/01.03.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus declanşarea procedurii de numire în funcţia de judecător, pentru 12 posturi de judecător, la tribunale şi judecătorii. Procedura a fost finalizată prin numirea în funcție a ***8 candidați.***
- Prin Hotărârea nr. 171/22.03.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus declanşarea procedurii de numire în funcţia de judecător, pentru 18 posturi la judecătorii. Toate cele **18** posturi alocate acestei modalităţi de selecţie au fost ocupate.
- Prin Hotărârea nr. 507/05.07.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus declanşarea procedurii de numire în funcţia de judecător, pentru 43 de posturi la judecătorii. După parcurgerea tuturor fazelor procedurale, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus numirea în funcţia de judecător a **29** de candidaţi. Pentru un număr de 24 de candidaţi au fost emise decretele de numire în funcţie.

---

[150] Menționăm că, prin intermediul O.U.G. nr.100/2007, a fost lărgită plaja de selecție pentru această formă de admitere în magistratură, prin recunoaşterea dreptului de a se prezenta la concurs şi persoanelor cu o vechime de cel puțin 5 ani în *alte funcții de specialitate juridică* decât cele prevăzute inițial de Legea nr.303/2004.

[151] Procedura de numire fără concurs se adresa persoanelor care au ocupat timp de cel puțin 10 ani funcțiile enumerate limitativ de lege. Prin O.U.G. nr.100/2007, dispozițiile privind această procedură din Legea nr.303/2004 au fost abrogate. Abrogarea operând însă cu data de 01.06.2008.

b) Numirea în funcţia de procuror

- Prin Hotărârea nr. 639/05.10.2006, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat procedura de numire în funcția de procuror, fără concurs, în condițiile art.33 alin.(5), (7) şi (8) din Legea nr. 303/2004, republicată, pentru ocuparea a 50 de posturi vacante de procuror la parchetele de pe lângă judecătorii. Prin Hotărârile nr. 201-250 din 03.04.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Preşedintelui României numirea a ***50 de procurori*** la parchetele de pe lângă judecătorii, la data de 18.04.2007 fiind emise decretele de numire de către Preşedintele României;
- Prin Hotărârea nr. 507/05.07.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus declanşarea procedurii de numire în funcţia de procuror pentru 71 de posturi la parchetele de pe lângă judecătorii. După parcurgerea tuturor fazelor procedurale, prin Hotărârea nr. 831/30.11.2007, Plenul CSM a propus preşedintelui României numirea a 34 de procurori la parchetele de pe lângă judecătorii.

4. Numirea, la cerere, a procurorilor în funcţia de judecător şi a judecătorilor în funcţia de procuror[152]

În şedința din data de 1 noiembrie 2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus declanşarea procedurii de ocupare de către procurori a 47 de posturi vacante de judecător, la judecătorii. Procedura s-a finalizat prin eliberarea din funcţia de procuror şi numirea în funcţia de judecător a 7 procurori.

Prin Hotărârea nr. 483/05.07.2007 şi Hotărârea nr. 513/ 05.07.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Preşedintelui României eliberarea din funcţie ***a doi judecători*** şi numirea lor în funcția de procuror.

De asemenea, prin Hotărârea nr. 130/07.03.2007 şi Hotărârea nr. 441/21.06.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Preşedintelui României eliberarea din funcția de judecător şi numirea în funcție ***a doi*** procurori militari.

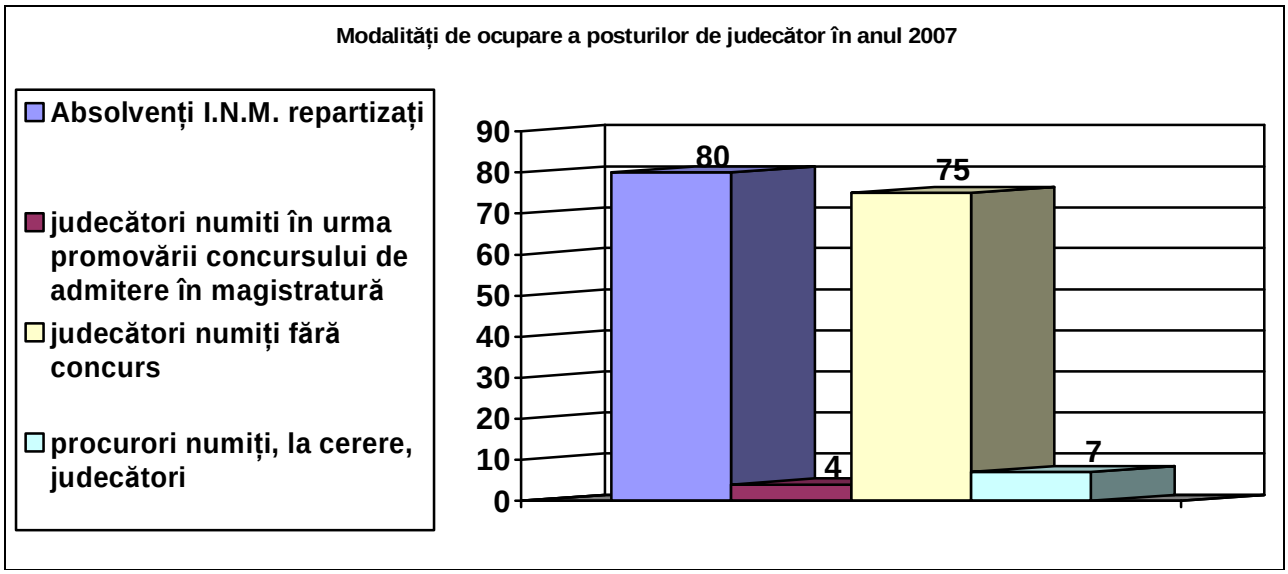
[152] În conformitate cu prevederile art. 61 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, la cererea motivată, judecătorii pot fi numiți în funcția de procuror, iar procurorii, în funcția de judecător, prin decret al Preşedintelui României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

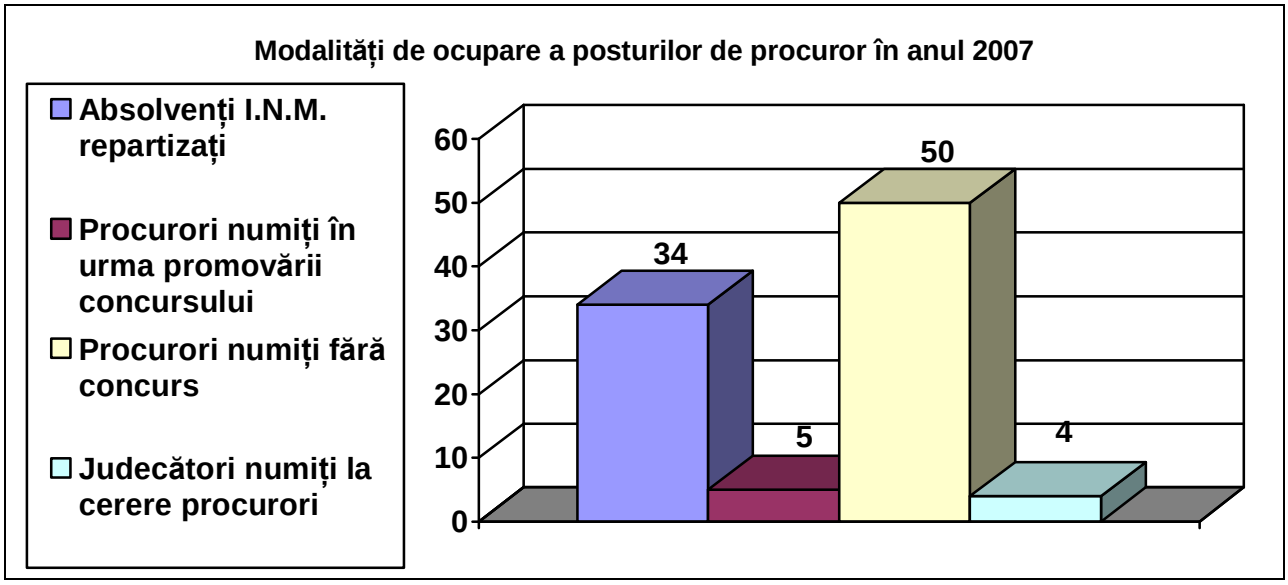
Pentru numirea în funcțiile respective, candidații vor susține un interviu în fața Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii în cazul procurorilor care solicită numirea ca judecători şi a Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, în cazul judecătorilor care solicită numirea ca procurori.

Reglementări detaliate privind această procedură sunt prevăzute şi în *Regulamentul privind transferul şi detaşarea judecătorilor şi procurorilor, delegarea judecătorilor, numirea judecătorilor şi procurorilor în alte funcții de conducere, precum şi numirea judecătorilor în funcția de procuror şi a procurorilor în funcția de judecător* , aprobat prin Hotărârea nr. 193/2006 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

Transferul procurorilor în funcţia de judecător şi al judecătorilor în funcţia de procuror realizat prin procedura specială instituită de Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, se constituie într-o modalitate complementară de acoperire a unor posturi vacante la instanţe sau parchete, avându-se în vedere atât interesul judecătorului sau procurorului solicitant, cât şi interesul instanţei sau parchetului la care se propune numirea. În raport cu dubla finalitate specifică acestei modalităţi, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a utilizat-o cu prudenţă, datele statistice prezentate confirmând pe deplin respectiva aserţiune (spre exemplu, în şedinţa din 1 noiembrie 2007 a fost aprobată trecerea în funcţia de judecător a 7 procurori, din cele aproximativ 200 de cereri înregistrate)..

Redăm, în graficele alăturate, situaţia ocupării posturilor de execuţie în anul 2007, prin diferitele modalităţi de recrutare.

4.1.2 Promovarea judecătorilor şi procurorilor în funcţii de execuţie[153]

1. Promovarea în funcţii de execuţie a judecătorilor

Prin Hotărârea nr. 781/30 noiembrie 2006 Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat organizarea concursului de promovare a judecătorilor în funcţii de execuţie, efectivă şi pe loc, la data de 4 februarie 2007.

Pentru *promovarea efectivă* au fost scoase la concurs ***150 posturi de execuţie la instanţele judecătoreşti*** (*118 posturi la tribunale şi tribunalele specializate şi 32 de posturi la curţile de apel şi Curtea Militară de Apel).*

Pentru *promovarea pe loc* au fost scoase la concurs ***113 posturi de judecător*** *(68 de posturi la tribunale şi tribunalele specializate şi 45 de posturi la curţile de apel şi Curtea Militară de Apel*).

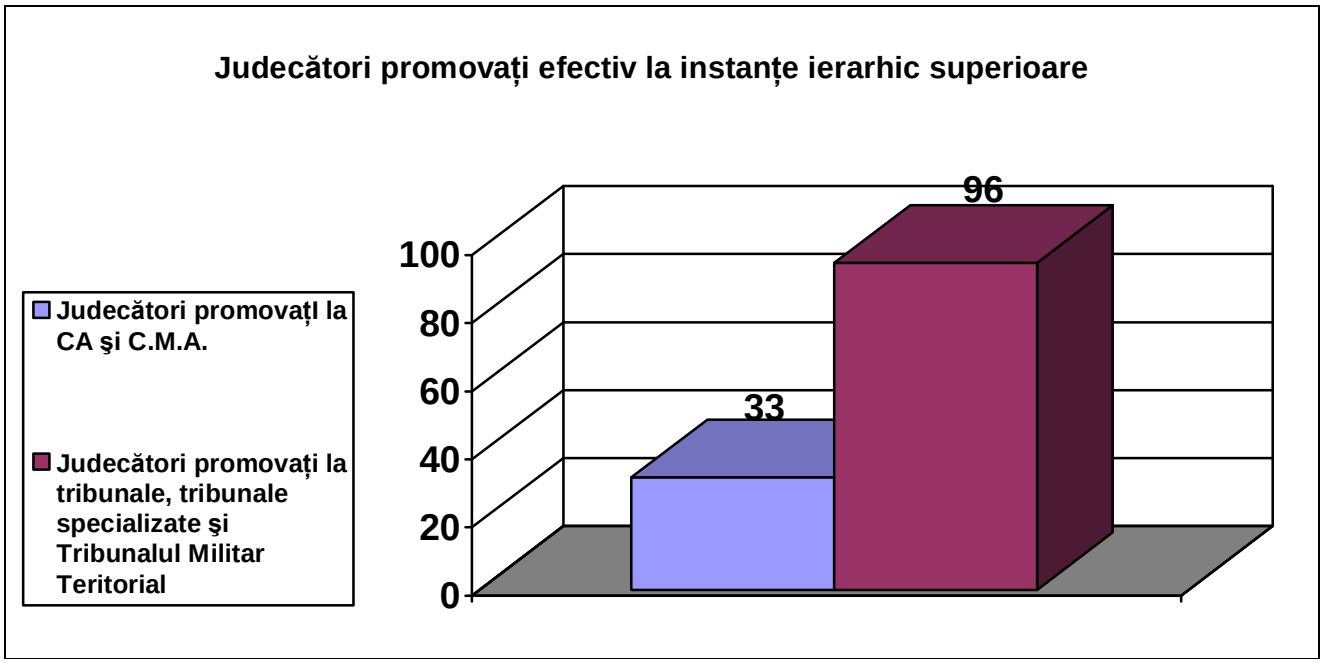
Prin Hotărârea nr. 90 din 19 februarie 2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus promovarea judecătorilor declaraţi admişi la concursul de promovare în funcţii de execuţie, organizat la data de 4 februarie 2007, începând cu 1 martie 2007. Astfel, au fost promovaţi efectiv la instanţele ierarhic superioare un număr de **105 judecători** (27 la curţile de apel şi 78 la tribunale). Ulterior, prin valorificarea rezultatelor acestui examen, s-a dispus promovarea a încă **24 de judecători** (6 la curţile de apel şi 18 la tribunale).

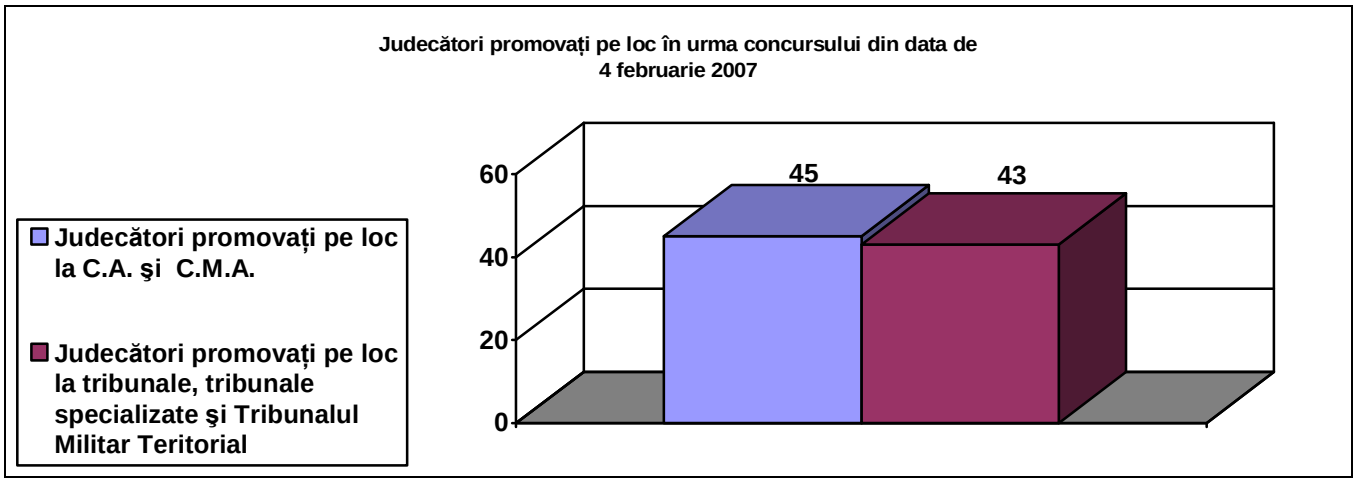
Prin aceeaşi hotărâre s-a dispus **promovarea pe loc**, cu aceeaşi dată, pentru **88 de judecători** (din care 43 la tribunale şi 45 la curţile de apel).

In comparaţie cu concursul din 4 iunie 2006, la concursul de promovare în funcţii de execuţie organizat la data de 4 februarie 2007 s-a înregistrat o ***creştere a procentului de promovabilitate****, atât pentru promovarea efectivă (de la 58,09% la 72,66%), cât şi pentru promovarea pe loc (de la 57,22% la 72,35%), determinată, în principal, de schimbarea modalităţii de examinare.*

În raport cu numărul participanţilor şi cu rezultatele efective obţinute de aceştia la concursul/examenul de promovare în funcţii de execuţie, efectivă şi pe loc, se poate aprecia că judecătorii sunt interesaţi în mai mare măsură de statutul profesional – prin promovarea în funcţii de execuţie la instanţe superioare şi, implicit, de valorificarea procesului de formare continuă, decât de ocuparea funcţiilor de conducere, pe care le consideră – potrivit răspunsurilor la chestionarele transmise de CSM – nestimulative, în planul indemnizării, şi oneroase în ceea ce priveşte atribuţiile.

[153] Potrivit dispoziţiilor art.43 alin.(1) şi (2) din Legea 303/2004, promovarea judecătorilor şi procurorilor se face numai prin concurs organizat la nivel naţional, în limita posturilor vacante existente la tribunale, tribunale specializate, Tribunalul Militar Teritorial, curţi de apel şi Curtea Militară de Apel sau, după caz, la parchetele corespunzătoare.

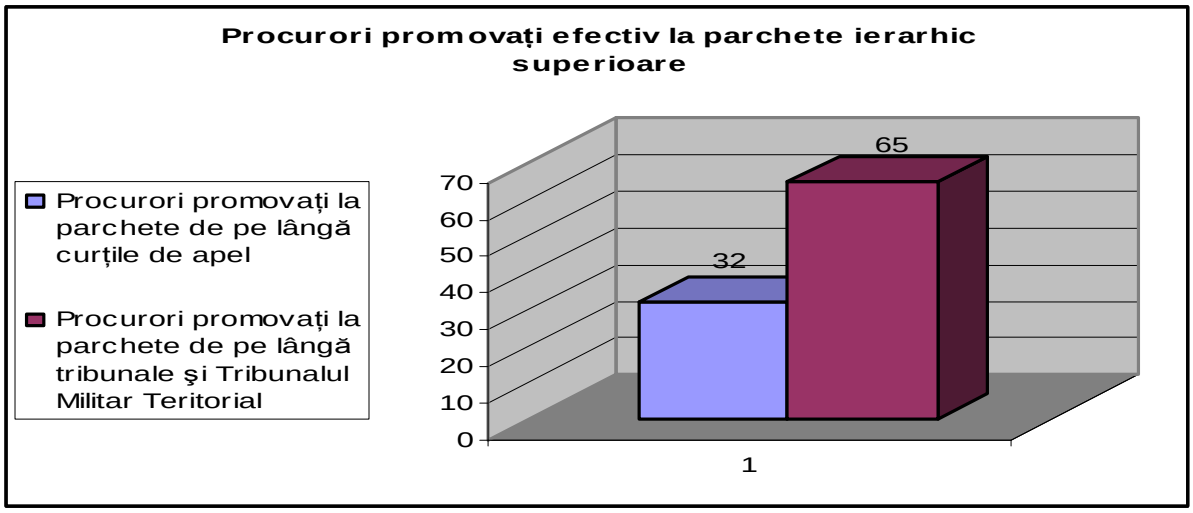
2. Promovarea în funcţii de execuţie a procurorilor

Prin Hotărârea nr. 670/04.10.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat organizarea concursului de promovare a procurorilor în funcţii de execuţie, efectivă, la data de 9 decembrie 2007.

Au fost scoase la concurs **47 de posturi** de execuţie vacante de procuror la nivelul parchetelor de pe lângă curţile de apel şi Curtea Militară de Apel şi **109 posturi de execuţie** vacante de procuror la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale şi tribunale specializate.

Din cei 165 de candidaţi care s-au prezentat la concurs, 118 procurori au obţinut media minimă prevăzută de Regulament pentru a fi declarat admis la concurs, dar numai 97 de candidaţi s-au încadrat în limita numărului de posturi aprobate.

Pe baza rezultatelor obţinute la concurs, vor fi ocupate, începând cu data de 15 februarie 2008, prin promovare efectivă, **31 de posturi de execuţie** vacante de procuror la nivelul parchetelor de pe lângă curţile de apel, **65 de posturi de execuţie** vacante de procuror la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale şi **1 post de execuţie** vacant de procuror la Parchetul de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti.

4.1.3. Numirea în funcţii de conducere

1. Numirea judecătorilor în funcţii de conducere

§ *Numirea judecătorilor în funcţia de preşedinte şi vicepreşedinte de instanţă*

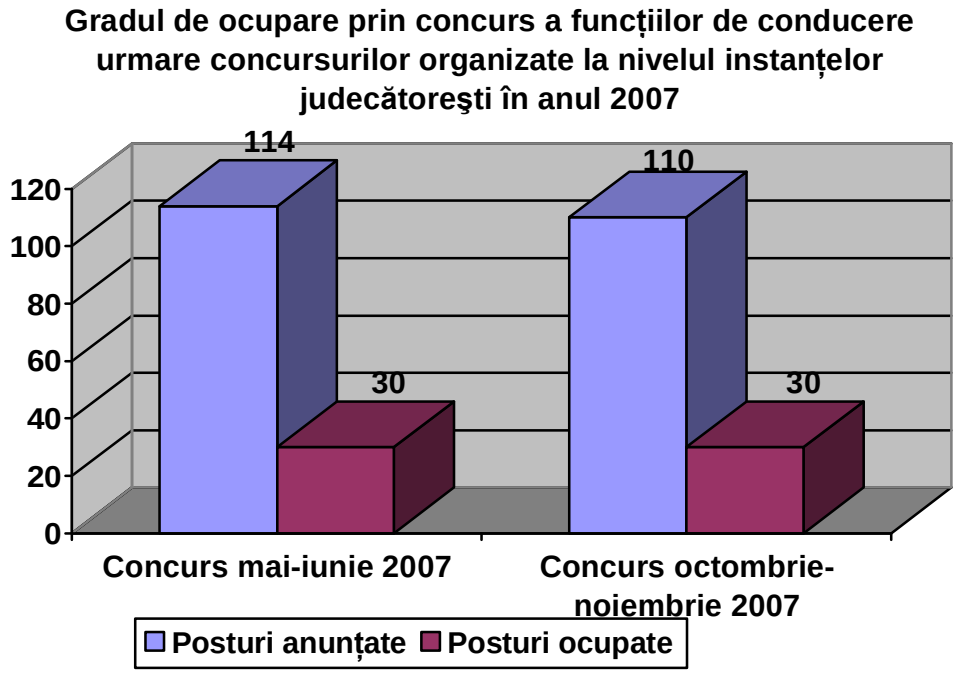
La începutul anului 2007 erau vacante un număr de *81 de funcţii de conducere (preşedinte şi vicepreşedinte) la judecătorii, tribunale, tribunale specializate, curţi de apel şi Curtea Militară de Apel, pentru ocuparea cărora au fost organizate 2 concursuri. Până la data organizării concursului/examenului pentru ocuparea respectivelor funcţii, în anul 2007, numărul acestora s-a ridicat la 114.*

Potrivit prevederilor art.48 alin.(1) din Legea nr. 303/2004, în perioada *12 mai – 10 iunie 2007*, Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Naţional al Magistraturii, a organizat concurs pentru ocuparea unui număr de **114 funcţii vacante** de conducere la curţi de apel, tribunale, tribunale specializate şi judecătorii, dintre care **71 posturi de preşedinte** (2 – preşedinte curte de apel, 2 – preşedinte tribunal şi 67 – preşedinte judecătorie) şi **43 posturi de vicepreşedinte** (5 – vicepreşedinte curte de apel, 12 – vicepreşedinte tribunal şi 26 – vicepreşedinte judecătorie), pentru care au fost depuse **85 de candidaturi**.

Prin Hotărârea nr. 459/26.06.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a validat rezultatele concursului. Cei ***30 de candidaţi declaraţi admişi*** au fost numiţi în funcţii de conducere, de către Secţia pentru judecători, începând cu data de **01.07.2007**.

Ca urmare a neocupării funcţiilor de conducere vacante la concursul anterior şi a expirării mandatelor în cursul anului 2007, în perioada *28 octombrie – 25 noiembrie 2007* s-a organizat concurs pentru ocuparea unui număr de **110 funcţii vacante** de preşedinte şi vicepreşedinte la curţi de apel, tribunale, tribunale specializate şi judecătorii, funcţii rămase vacante sau vacantate până la data organizării concursului/examenului, la care au participat un număr de **72 de candidaţi**.

În şedinţa din data de 13 decembrie 2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât amânarea analizării propunerii de validare a rezultatelor obţinute de judecătorii înscrişi la concursul sau examenul pentru numirea în funcţii de conducere, în ceea ce priveşte funcţia de vicepreşedinte la Tribunalul Dolj, până la finalizarea verificărilor de către Inspecţia judiciară[154]. În aceeaşi şedinţă, au fost validate rezultatele concursului sau examenului pentru numirea în funcţii de conducere de la celelalte curţi de apel, tribunale şi judecătorii pentru **30 de candidaţi** care au fost numiţi în funcţii începând cu data de **01.01.2008.**

[154] Ca urmare a verificărilor efectuate de către Inspecţia Judiciară, în şedinţa din 06.03.2008 au fost validate de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii şi rezultatele concursului sau examenului pentru numirea în funcţii de conducere a judecătorilor, în ceea ce priveşte funcţia de vicepreşedinte la Tribunalul Dolj.

§ ***Numirea judecătorilor în alte funcţii de conducere, în temeiul dispoziţiilor art. 48 alin.(9) din Legea 303/2004***

În conformitate cu dispoziţiile Legii nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, numirea în celelalte funcţii de conducere, altele decât cele de preşedinte şi vicepreşedinte de instanţă, respectiv preşedinte de secţie la judecătorii, tribunale şi la curţile de apel se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reinvestirii, o singură dată, de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea preşedintelui instanţei.

În cursul anului 2007, Secţia pentru judecători a numit ***100 de judecători*** în alte funcţii de conducere decât cele de preşedinte şi vicepreşedinte de instanţă, respectiv în *funcţii de preşedinte de secţie*.

Conform procedurii speciale prevăzute de art. 53 din *Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor, republicată, cu modificările şi completările ulterioare,* prin Decret al Preşedintelui României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, s-a dispus numirea în funcţia de preşedinte al Secţiei civile şi de proprietate intelectuală la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a domnului judecător Florin Costiniu.

2. Numirea procurorilor în funcţii de conducere

În acord cu dispoziţiile art. 49 din Legea nr. 303/2004, în cursul anului 2007 au fost organizate două concursuri/examene pentru numirea procurorilor în funcţii de conducere, respectiv în funcţiile de **procuror general al parchetului de pe lângă curtea de apel, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunal, prim-procuror al parchetului de pe lângă judecătorie şi de adjuncţi ai acestora**.

În intervalul *12 mai 2007 – 10 iunie 2007* a fost organizat concursul pentru ocuparea unui număr de ***62 funcţii*** de conducere vacante la parchetele de pe lângă curţi de apel, tribunale şi judecătorii, pentru care au depus candidaturi un număr de **55** de procurori.

Prin Hotărârea nr. 464 din 26 iunie 2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a validat rezultatele concursului, cei ***33 de candidaţi*** **declaraţi admişi** fiind numiţi în funcţiile de conducere de către Secţia pentru procurori, începând cu data de 01 iulie 2007.

În perioada *28 octombrie 2007 – 25 noiembrie 2007*, s-a desfăşurat concursul pentru ocuparea unui număr de ***53 funcţii*** de conducere vacante la parchetele de pe lângă curţile de apel, tribunale şi judecătorii: 3 posturi de procuror general, 4 posturi de procuror general adjunct, 29 posturi de prim procuror şi 17 posturi de prim procuror adjunct.

Calendarul concursului a fost devansat deoarece, la data de 5 decembrie 2007 a fost declanşată o anchetă penală în vederea clarificării suspiciunilor de fraudare a concursului/examenului, aşa cum rezultă din comunicatul oficial al Direcţiei Naţionale Anticorupţie, după ce în prealabil, la data de 29.11.2007 toate lucrările de la testarea scrisă privind managementul, comunicarea şi resursele umane, desfăşurată la data de 25 noiembrie 2007, fuseseră ridicate de DNA în vederea efectuării cercetării penale.

Prin Hotărârea nr.76/24.01.2008 Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât continuarea procedurii de desfăşurare a concursului sau examenului pentru numirea în funcţii de conducere a procurorilor la parchetele de pe lângă judecătorii, tribunale şi curţi de apel, desfăşurat în perioada 28 octombrie-25 noiembrie 2007, în sensul soluţionării contestaţiilor la punctaj şi afişării rezultatelor finale pentru cei 28 de candidaţi pentru care au fost restituite lucrările de către Direcţia Naţională Anticorupţie.

- ***Numirea procurorilor în alte funcţii de conducere, în temeiul dispoziţiilor art. 49 alin.(9) din Legea 303/2004***

Dispoziţiile din Legea nr.303/2004 care reglementează numirea la instanţe în celelalte funcţii de conducere (altele decât cele de preşedinte şi vicepreşedinte) sunt, deopotrivă, aplicabile pentru numirea procurorilor în funcţii de conducere, altele decât cele de procuror general, prim procuror şi adjuncţi ai acestora.

În cursul anului 2007, Secţia pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a dispus numirea în aceste funcţii de conducere a unui număr de ***11 procurori***.

- ***Numirea procurorilor în alte funcţii de conducere, în temeiul dispoziţiilor art. 55 alin.(1) din Legea 303/2004***

În cursul anului 2007, Secţia pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a dispus numirea în funcţii de conducere (altele decât cele prevăzute de art. 54 alin. 1 din Legea 303/2004 republicată)) a unui număr de ***50 procurori*** la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, respectiv la Direcţia Naţională Anticorupţie şi Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism.

- ***Avizarea numirii în funcţii de conducere***

În raport cu dispoziţiile art.54 alin.(1) din Legea 303/2004, în cursul anului 2007, Secţia pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a emis avize pentru ***5 procurori***, referitor la numirea în următoarele funcţii de conducere: procuror general adjunct al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie

şi Justiţie, procuror şef secţie şi procuror şef adjunct de secţie la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, respectiv la Direcţia Naţională Anticorupţie (aviz favorabil).

4.1.4. Delegarea în funcţii de conducere a judecătorilor şi procurorilor

1. Delegarea judecătorilor în funcţii de conducere[155]

În cursul anului 2007, au fost admise 173 de delegări în funcţii de conducere, din care 2 delegări în funcţii de conducere ale judecătorilor de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi 220 de prelungiri în aceste funcţii.

De asemenea, în perioada de referinţă a fost respinsă o propunere de delegare în funcţiile menţionate şi 2 propuneri de prelungire a delegării şi s-a dispus încetarea delegării în 29 de situaţii.

2. Delegarea procurorilor în funcţii de conducere[156]

În cursul anului 2007 au fost delegaţi de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie un număr de 66 procurori în funcţii de conducere şi un număr de 44 procurori în funcţii de execuţie.

Numărul delegărilor în funcţii de conducere rămâne în continuare ridicat, atât la nivelul instanţelor, cât şi al parchetelor; coroborată cu numărul redus de candidaturi la concursurile de numire în funcţii de conducere a judecătorilor şi procurorilor, această situaţie reflectă faptul că judecătorii şi procurorii au obiecţii serioase faţă de actualul sistem de numire în funcţii de conducere, precum şi faţă de atractivitatea acestora

---

[155] În conformitate cu prevederile art. 57 alin. 4 şi 5 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, delegarea în funcţii de conducere a judecătorilor de la curţile de apel, tribunale, tribunale specializate şi judecătorii se dispune, cu acordul scris al acestora, de Consiliul Superior al Magistraturii, până la ocuparea funcţiei prin numire, iar delegarea în funcţiile de conducere de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a judecătorilor de la această instanţă se dispune de Consiliul Superior al Magistraturii, cu acordul scris al acestora, la propunerea preşedintelui Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

Aşa cum rezultă din prevederile art. 14 şi urm. din Regulamentul privind transferul şi detaşarea judecătorilor şi procurorilor, delegarea judecătorilor, numirea judecătorilor şi procurorilor în alte funcţii de conducere, precum şi numirea judecătorilor în funcţia de procuror şi a procurorilor în funcţia de judecător, aprobat prin Hotărârea nr. 193/2006 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, delegarea într-o funcţie de conducere se dispune de către Secţia pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea persoanelor care exercită funcţiile prevăzute de textele de lege menţionate, cu acordul judecătorului care urmează a fi delegat şi cu avizul consultativ al colegiului de conducere al instanţei la care este vacantă funcţia de conducere.

[156] Conform dispoziţiilor art. 57 alin. 7 şi 8 din Legea nr. 303/2004, procurorii pot fi delegaţi, în interesul serviciului, cu acordul scris al acestora, inclusiv în funcţii de conducere, de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, la parchetele din cadrul ministerului public pe o perioadă de 90 de zile într-un an, delegare care poate fi prelungită cu cel mult 90 de zile.

(existând opinia unui dezechilibru evident între avantajele materiale – modeste în raport cu funcţia de execuţie şi nivelul atribuţiilor suplimentare, fiind luată în considerare şi durata relativ scurtă a mandatului – 3 ani). Preferarea de către judecători şi procurori a modalităţii delegării în funcţii de conducere produce însă consecinţe serioase privind calitatea managementului instanţelor şi parchetelor, dată fiind limitarea în timp a delegării şi imposibilitatea responsabilizării corespunzătoare a conducătorilor desemnaţi în această manieră.

4.1.5 Promovarea în funcţia de judecător la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie

Potrivit dispoziţiilor cuprinse Legii nr.303/2004, promovarea în funcţia de judecător la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie se face de către Consiliul Superior al Magistraturii, dintre persoanele care au îndeplinit funcţia de judecător în ultimii 2 ani la tribunale sau curţi de apel, au obţinut calificativul „foarte bine" la ultima evaluare, nu au fost sancţionaţi disciplinar, s-au remarcat în activitatea profesională şi au o vechime în funcţia de judecător sau procuror de cel puţin 12 ani.

Prin Decizia nr. 866/28.11.2006, Curtea Constituţională a României a decis că dispoziţiile art.52 alin.1 din Legea nr.303/2004, în partea care condiţionează promovarea în funcţia de judecător la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie de îndeplinirea *funcţiei de judecător în ultimii 2 ani* sunt neconstituţionale.

Pe baza prevederilor legale menţionate, **în cursul anului 2007** au fost promovaţi, în funcţia de judecător la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, **3 judecători, ca urmare a 5 selecţii organizate de Consiliul Superior al Magistraturii**, avându-se în vedere şi rapoartele consultative întocmite de colegiul de conducere al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

4.1.6. Situaţia posturilor de magistrat asistent la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie

În schema de personal a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie sunt prevăzute 85 de posturi de magistrat asistent, întrucât, prin Hotărârea Guvernului nr. 103/2007, numărul de posturi vacante de magistrat asistent de la instanţa supremă a fost majorat cu 6 posturi, de la cele 79 câte erau în schemă.

La începutul anului 2007 erau vacante 5 posturi de magistrat asistent şi ocupate 74 de posturi, pentru ca la sfârşitul anului 2007 să fie ocupate toate cele 85 de posturi.

Potrivit dispoziţiilor art.66 alin (2) din Legea nr. 303/2004, magistraţii-asistenţi sunt numiţi şi promovaţi în funcţie de Consiliul Superior al Magistraturii, pe bază de concurs.

În cursul anului 2007 a avut loc un concurs pentru ocuparea celor 11 posturi vacante de execuţie de magistraţi asistenţi, la data de 10 septembrie 2007. În şedinţa din data de 1 noiembrie 2007, *Secţia pentru judecători i-a numit pe cei 11 candidaţi declaraţi admişi, în funcţia de magistrat asistent, începând cu data de 5 noiembrie 2007*.

4.1.7. Situaţia posturilor vacante de judecător şi procuror la finalul anului 2007

Prin Ordinul ministrului justiţiei nr. 2039/09.08.2007, ca urmare a obţinerii avizului Consiliului Superior al Magistraturii, numărul posturilor de judecător alocate instanţelor judecătoreşti a fost suplimentat cu 8 posturi, începând cu data de 1 august 2007.

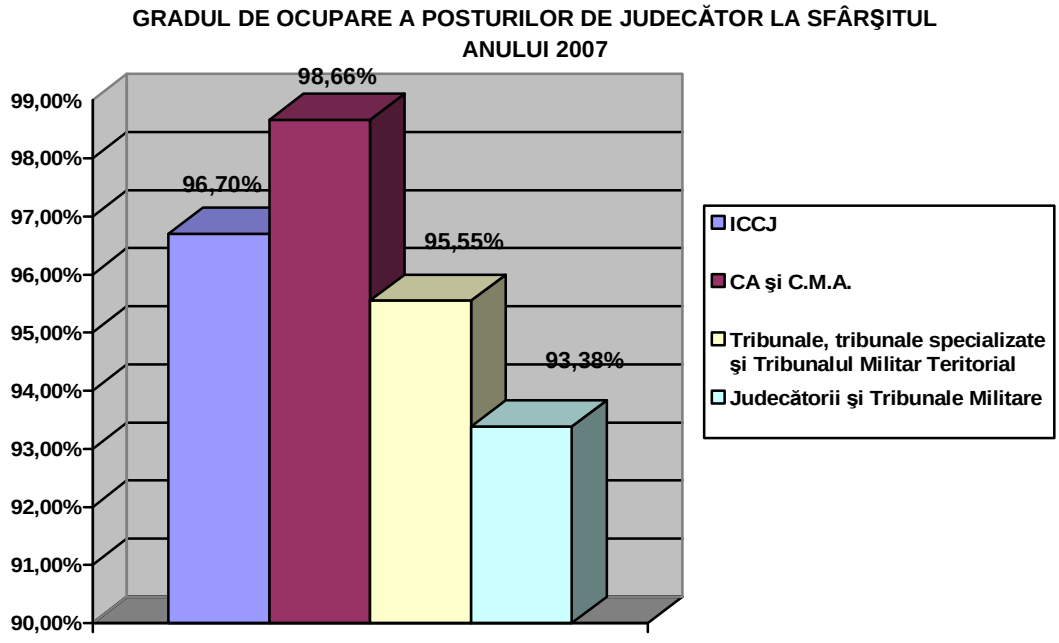
În aceste condiţii, la sfârşitul anului 2007, în schemele instanţelor judecătoreşti sunt prevăzute ***4490 posturi de judecător***, repartizate astfel:

- **121** de posturi la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie;
- **759** de posturi la curţile de apel (inclusiv Curtea Militară de Apel);
- **1435** posturi la tribunale, tribunale specializate (inclusiv instanţele militare);
- **2175** posturi la judecătorii (inclusiv instanţele militare).

Din acestea, sunt ***vacante* 223 *de posturi de execuţie*** repartizate pe grade de jurisdicţie, astfel:

- **4** posturi la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie;
- **11** posturi la curţile de apel şi Curtea Militară de Apel;
- **64** posturi la tribunale şi Tribunalul militar Teritorial;
- **144** posturi la judecătorii şi tribunalele militare.

În acelaşi timp, ***la toate instanţele judecătoreşti***, sunt vacante ***124 funcţii de conducere.***

Prin Hotărârea nr. 254/12.04.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a avizat conform Statul de funcţii şi de personal al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

La data de 25.04.2007 prin Ordinul nr. 1047/C/2007, Ministrul Justiţiei a aprobat noul Stat de funcţii şi de personal al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, rezultat ca efect al reorganizării acestui parchet.

Prin Hotărârea nr. 643 din 20.09.2007 Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a avizat conform, iar prin Ordinul nr. 2477/C/01.10.2007 ministrul justiţiei a aprobat statele de funcţii şi de personal ale parchetelor de pe lângă curţile de apel, tribunale, tribunale specializate şi judecătorii, în sensul redistribuirii a 56 de posturi către parchetele de pe lângă judecătorii, 35 de posturi de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi 21 de posturi de la parchetele de pe lângă judecătorii cu activitate redusă.

Repartiţia, pe grade de jurisdicţie, a posturilor de procuror (de execuţie şi de conducere), prevăzute, ocupate şi vacante, la sfârşitul anului 2007, se prezintă astfel:

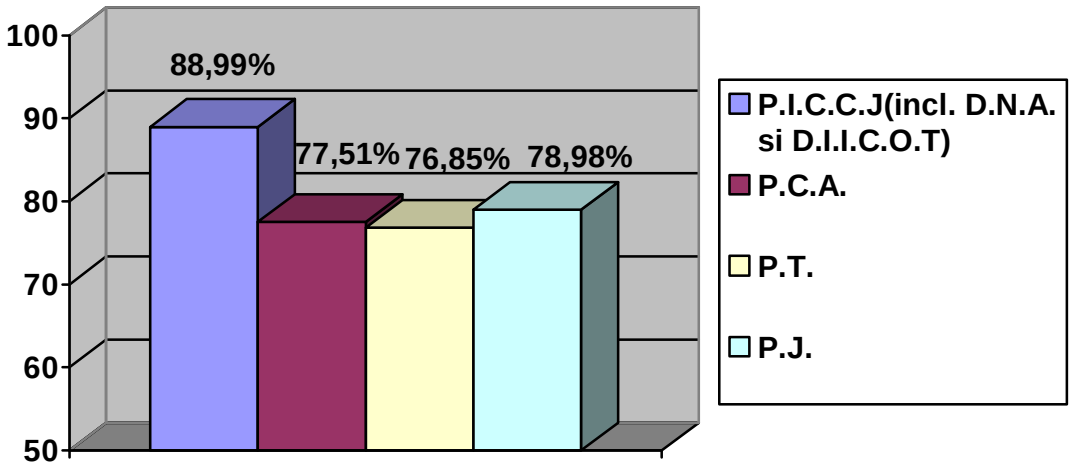
- **161** de posturi prevăzute, din care **156** sunt ocupate, iar **5** posturi sunt vacante, la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie;
- **145** de posturi prevăzute, din care **121** sunt ocupate, iar **24** posturi sunt vacante la Direcţia Naţională Anticorupţie;
- **230** de posturi prevăzute, din care **200** sunt ocupate, iar **30** posturi sunt vacante la Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism;
- **249** de posturi prevăzute, din care **193** sunt ocupate, iar **56** posturi sunt vacante la parchetele de pe lângă curţile de apel;
- **635** de posturi prevăzute, din care **488** sunt ocupate, iar **147** posturi sunt vacante la parchetele de pe lângă tribunale;
- **1323** de posturi prevăzute, din care **1045** sunt ocupate, iar **278** posturi sunt vacante la parchetele de pe lângă judecătorii.

În ceea ce priveşte **parchetele militare**, la sfârşitul anului 2007, din cele 116 de posturi prevăzute în schemă sunt ocupate 71 şi sunt vacante 45 de posturi.

Din totalul posturilor vacante la nivelul parchetelor, la sfârşitul anului 2007, **435** sunt **posturi de execuţie** şi **105** sunt **funcţii de conducere**.

Astfel, gradul de ocupare a posturilor este la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie (inclusiv Direcţia Naţională Anticorupţie şi D.I.I.C.O.T.) de **88,99 %,** la parchetele de pe lângă curţile de apel de **77,51%,** la parchetele de pe lângă tribunale de **76,85 %** şi la parchetele de pe lângă judecătorii de **78,98 %**.

GRADUL DE OCUPARE A POSTURILOR LA SFÂRŞITUL ANULUI 2007

4.2. Fluctuaţia judecătorilor şi procurorilor în anul 2007

4.2.1. Eliberări din funcţia de judecător şi procuror

În cursul anului 2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Preşedintelui României ***eliberarea din funcţia de judecător*** pentru următoarele motive:

- **51** de persoane, ca urmare a pensionării;
- **19** persoane, ca urmare a demisiei;
- **4** persoane, ca urmare a solicitării numirii în funcţia de procuror;
- **2** persoane, ca urmare a condamnării penale definitive;
- **1** persoană, ca urmare a aplicării sancţiunii disciplinare a excluderii din magistratură.

În cursul acestui an s-au mai vacantat **9** posturi, ca urmare a decesului unor judecători.

Tot în cursul anului 2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Preşedintelui României ***eliberarea din funcţia de procuror*** pentru următoarele motive:

- **42** de persoane, ca urmare a pensionării;
- **8** persoane, ca urmare a demisiei;
- **7** persoane, ca urmare a solicitării numirii în funcţia de judecător;
- **2** persoane, ca urmare a aplicării sancţiunii disciplinare a excluderii din magistratură.

În cursul acestui an s-au mai vacantat **5** posturi, ca urmare a decesului unor procurori.

Ca şi în anii precedenţi, ponderea ieşirilor din sistem o deţin pensionările, generate de dispoziţiile privind beneficiul pensiei de serviciu, dar şi modificările intervenite în această materie, prin adoptarea OUG nr. 100/2007. Demisiile deţin o pondere nesemnificativă, majoritatea determinate de accesul în alte profesii, mai atractive sub raport material (promovarea concursurilor pentru obţinerea statutului de notar public, trecerea în avocatură etc.).

4.2.2. Transferul judecătorilor şi procurorilor[157]

Transferul judecătorilor de la o instanţă la altă instanţă şi transferul procurorilor de la un parchet la alt parchet se aprobă, la cererea celor în cauză, de Secţia corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii[158].

La analizarea şi soluţionarea cererilor de transfer ale judecătorilor şi procurorilor sunt avute în vedere următoarele criterii:

- volumul de activitate al instanţei sau parchetului de la care se solicită şi la care se solicită transferul, numărul posturilor vacante şi posibilităţile de ocupare a acestora;
- domiciliul solicitantului;
- locul de muncă al soţului sau soţiei;
- distanţa între domiciliu şi sediul instanţei sau parchetului la care funcţionează judecătorul sau procurorul şi posibilităţile reale de navetă, inclusiv timpul afectat acesteia;
- starea sănătăţii solicitantului, a soţului sau soţiei ori a copiilor minori şi părinţilor, aflaţi în întreţinerea acestuia, precum şi alte situaţii familiale deosebite.

În cursul anului 2007, Secţia pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a admis 162 de cereri de transfer ale judecătorilor, 272 au fost respinse şi s-au înregistrat 7 renunţări la soluţionarea cererilor de transfer.

---

[157] Este de remarcat că mobilitatea judecătorilor/procurorilor între instanţe/parchete, în special în modalitatea transferului, este privită în unele sisteme de drept ca deosebit de importantă pentru asigurarea unei practici judiciare unitare şi chiar pentru prevenirea corupţiei.

[158] Potrivit art. 2 din Regulamentul privind transferul şi detaşarea judecătorilor şi procurorilor, delegarea judecătorilor, numirea judecătorilor şi procurorilor în alte funcţii de conducere, precum şi numirea judecătorilor în funcţia de procuror şi a procurorilor în funcţia de judecător, aprobat prin Hotărârea nr. 193/2006 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, Direcţia resurse umane şi organizare din cadrul aparatului propriu al Consiliului Superior al Magistraturii întocmeşte, în termen de cel mult 15 zile de la primirea cererii, un referat în care prezintă datele relevante privind cariera de judecător sau procuror a solicitantului, motivele pe care se întemeiază cererea, situaţia posturilor ocupate şi a posturilor vacante la instanţa ori la parchetul de la care se solicită transferul, precum şi la instanţa sau parchetul la care se solicită transferul. Referatul va cuprinde, obligatoriu, datele statistice din anul precedent privind volumul de activitate şi încărcătura pe judecător sau procuror la instanţele sau parchetele implicate în procedura de transfer.

Dacă apreciază necesar, secţia corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii solicită punctele de vedere ale conducerilor instanţelor sau parchetelor de la care şi la care se solicită transferul şi poate invita judecătorul sau procurorul în cauză să îşi susţină cererea.

Secţia pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a soluţionat, în cursul anului 2007, un număr de 153 cereri de transfer, din care 63 admise, 88 respinse, iar în 2 cazuri procurorii au renunţat la cereri.

4.2.3. Detaşarea judecătorilor şi procurorilor

Detaşarea judecătorilor la alte instanţe şi a procurorilor la alte parchete, precum şi detaşarea judecătorilor şi procurorilor la alte autorităţi sau instituţii publice se dispune de Secţia corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii, cu acordul scris al acestora, la cererea preşedintelui instanţei, a conducătorului parchetului sau a conducătorului instituţiei ori autorităţii la care se solicită detaşarea.

Detaşarea nu poate fi dispusă decât la o instanţă sau la un parchet la care judecătorul sau procurorul are dreptul să funcţioneze.

Cererea de detaşare însoţită de acordul scris al judecătorului sau al procurorului a cărui detaşare se solicită se depune la Consiliul Superior al Magistraturii.

Direcţia resurse umane şi organizare solicită punctul de vedere al preşedintelui instanţei sau al conducătorului parchetului la care funcţionează judecătorul sau procurorul şi întocmeşte, în termen de cel mult 15 zile de la primirea cererii, un referat în care prezintă datele relevante privind cariera judecătorului sau a procurorului, situaţia posturilor vacante şi a celor ocupate la cele două instanţe, respectiv parchete, precum şi volumul de activitate şi încărcătura pe judecător sau procuror la instanţele sau parchetele implicate în procedura de detaşare.

Aşa cum rezultă din prevederile art. 8 din acelaşi act normativ, soluţionarea cererilor de prelungire a detaşării se realizează potrivit aceleaşi proceduri.

În cursul anului 2007, în ceea ce priveşte judecătorii, au fost admise 29 de cereri de detaşare, respinse 58 şi amânate 4. Totodată, s-a dispus încetarea detaşării în 12 situaţii şi a fost respinsă o astfel de cerere.

În aceeaşi perioadă, au fost aprobate 14 solicitări de prelungire a detaşării, iar 6 au fost respinse.

Secţia pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a dispus, în cursul anului 2007, detaşarea a 81 procurori şi a respins un număr de 29 cereri de detaşare.

În aceeaşi perioadă au fost admise 14 solicitări de prelungire a detaşării şi s-a dispus încetarea detaşării în 13 situaţii.

Din totalul judecătorilor şi procurorilor detaşaţi, la sfârşitul anului 2007 mai erau detaşaţi la alte instituţii decât instanţele judecătoreşti şi parchete 73 de judecători şi 71 de procurori, în cifre relative, aceştia

reprezentând aproximativ 1,7%, respectiv aproximativ 3% din totalul judecătorilor, respectiv procurorilor în funcție[159].

Deşi asupra sistemului judiciar în ansamblu impactul detaşărilor în afara instanţelor şi parchetelor rămâne, astfel cum o arată indicii statistici, minor, unele probleme se pot ridica cu privire la un număr redus de instanţe şi parchete, în special cele din Bucureşti, de unde provin majoritatea judecătorilor şi procurorilor detaşaţi.

Pentru soluționarea acestei probleme, prin O.U.G: nr.100/2007 s-a creat posibilitatea ocupării pe o perioadă nedeterminată a posturilor vacante temporar pentru o perioadă de mai mult de un an (în afară de detaşări, aceste posturi pot fi temporar vacante pentru situaţii precum: alegerea titularului ca membru CSM, numirea titularului într-o funcţie de conducere la o altă instanţă/parchet, concedii de îngrijire copil, concedii fără plată etc.), creându-se un fond de rezervă de posturi de judecător sau procuror destinate ipotezei revenirii titularilor la instanţele şi parchetele respective, administrat de Ministerul Justiţiei.

La data redactării raportului pe rolul Direcţiei Resurse Umane şi Organizare se aflau în lucru astfel de cereri de declanşare a procedurii de ocupare a posturilor temporar vacante, inițiate de mai multe instanțe din municipiul București, acestea urmând a fi analizate de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii.

4.3. Estimarea impactului modificărilor aduse prin O.U.G. nr.100/2007 asupra politicii de resurse umane privind judecătorii şi procurorii

Prin art. 82 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, astfel cum a fost modificat prin O.U.G. nr. 100/2007, s-a instituit ca vârstă de pensionare unică pentru judecători şi procurori cea de 60 de ani[160].

De asemenea, art. 83 din acelaşi act normativ a fost modificat în sensul că judecătorii şi procurorii, precum şi magistraţii-asistenţi de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie *pot fi menținuți în funcție după împlinirea vârstei de pensionare prevăzute de lege, până la vârsta de 65 de ani, cu avizul anual al Consiliului Superior al Magistraturii*.

La finele anului 2007, la nivelul instanţelor judecătoreşti un număr de 101 de judecători aveau vârsta cuprinsă între 60 şi 65 de ani, iar 10 judecători aveau peste 65 de ani, iar la nivelul parchetelor un număr de 55 procurori aveau vârsta cuprinsă între 60 şi 65 de ani şi 4 procurori aveau vârsta peste 65 de ani.

---

[159] La începutul lunii martie 2008 existau 5 judecători 13 procurori detaşaţi în afara sistemului judiciar, unii dintre aceştia aflaţi în funcţii pentru care însăşi legea stabileşte imperativ că e nevoie de un magistrat(agentul guvernamental şi echipa acestuia, funcţii din cadrul DGA etc., celelalte detaşări în afara instanţelor şi parchetelor vizând instituţii din interiorul sistemului.

[160] În conformitate cu prevederile art. IV din O.U.G. nr. 100/2007, pentru femei, atingerea vârstei de pensionare de 60 de ani prevăzută de acest act normativ se va realiza eşalonat în termen de un an şi 3 luni de la data intrării acestuia în vigoare, prin creşterea vârstei de pensionare, pornindu-se de la 58 de ani şi două luni, la data de 1 octombrie 2007, la 60 de ani, la data de 31 decembrie 2008.

În ceea ce priveşte Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, precizăm că 11 judecători şi 6 magistraţi asistenţi au vârsta cuprinsă între 60 şi 65 de ani, iar 11 judecători şi 1 magistrat asistent au peste 65 de ani.

În aceste condiţii, în măsura în care vor fi eliberaţi din funcţie cei care au peste 65 de ani, se vor vacanta cu efect imediat 11 posturi de judecător şi 1 post de magistrat asistent la nivelul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi 10 posturi de judecător la nivelul instanţelor judecătoreşti, precum şi 4 posturi de procuror la parchetele de pe lângă acestea.

Totodată, în situaţia în care judecătorii, procurorii şi magistraţii asistenţi care au vârsta cuprinsă între 60 şi 65 de ani nu vor solicita avizul Consiliului Superior al Magistraturii pentru menţinerea în funcţie sau, deşi îl solicită, acesta nu este acordat, posturile ocupate de aceştia se vor vacanta, de asemenea, ca urmare a eliberării din funcţie prin pensionare.

Pe de altă parte, alineatul 3 al articolului 83, astfel cum a fost modificat prin O.U.G. nr. 100/2007, instituie o nouă procedură de numire în funcţia de funcţia de judecător, procuror sau magistrat-asistent, respectiv **procedura reîncadrării judecătorilor sau procurorilor pensionaţi,** care se face până la vârsta de 65 de ani, fără concurs şi cu avizul anual al Consiliului Superior al Magistraturii, numai la judecătorii şi parchetele de pe lângă acestea, cu păstrarea gradului profesional avut la data pensionării.

Alături de aspectele semnalate anterior, au impact asupra politicii de resurse umane privind judecătorii şi procurorii şi dispoziţiile art. I pct. 4 coroborate cu cele ale art. VII din actul normativ menţionat, în conformitate cu care, începând cu data de 1 iunie 2008, se abrogă dispoziţiile art. 33 alin. 5 şi 10 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

Textele de lege menţionate reglementează procedura numirii în funcţia de judecător şi procuror, fără concurs.

Prin urmare, începând cu data menţionată, ocuparea posturilor vacante de judecător sau procuror nu se va mai putea realiza prin procedura arătată.

O altă modificare importantă o reprezintă şi introducerea art. 134^1 în Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, în conformitate cu care în cazul în care buna funcţionare a instanţelor sau a parchetelor este grav afectată din cauza numărului de posturi vacante temporar, acestea pot fi ocupate pe perioadă nedeterminată, în cazul în care vacantarea posturilor s-a realizat în urma: numirii în funcţii de conducere; numirii ca procuror în cadrul Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism ori al Direcţiei Naţionale Anticorupţie; detaşării; alegerii în funcţia de membru al Consiliului Superior al Magistraturii; suspendării din funcţie, în temeiul art. 62 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare; vacantării din alte cauze, pe o perioadă mai mare de un an.

Numărul posturilor vacante temporar care se pot ocupa în situaţiile menţionate se aprobă pentru fiecare instanţă sau, după caz, parchet, de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea ordonatorilor de credite.

După încetarea situaţiilor arătate, în cazul în care judecătorul sau procurorul revine la instanţa sau parchetul unde a funcţionat anterior, ordonatorul principal de credite este obligat să-i asigure de îndată un post vacant din fondul de rezervă, în cazul în care nu mai există posturi vacante la acea instanţă sau parchet.

În cazul vacantării ulterioare a unor posturi la instanţa sau parchetul respectivă/respectiv, temporar sau definitiv, posturile de judecător sau procuror repartizate în condiţiile menţionate se reinclud de drept, de la data vacantării, în fondul de rezervă, iar judecătorul sau procurorul care a ocupat un astfel de post este considerat încadrat pe postul care se vacantează.

4.4. Stadiul aplicării dispoziţiilor legale referitoare la depunerea diferitelor tipuri de declaraţii de către judecători sau procurori. Impactul modificărilor legislative intervenite în anul 2007

4.4.1. Declaraţiile prevăzute de art. 5 alin. 3 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare

Aşa cum rezultă din prevederile art. 5 alin. 3) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, alături de alte categorii de personal, **judecătorii şi procurorii sunt obligaţi să dea, anual, o declaraţie pe propria răspundere în care să menţioneze dacă soţul, rudele sau afinii până la gradul al IV-lea inclusiv exercită o funcţie sau desfăşoară o activitate juridică ori activităţi de investigare sau cercetare penală, precum şi locul de muncă al acestora. Declaraţiile se înregistrează şi se depun la dosarul profesional.**

În şedinţa din 4 mai 2006, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât publicarea integrală pe site-ul curţilor de apel a declaraţiilor de rudenie, prevăzute de art. 5 alin. 3 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

Aceste declaraţii se publică şi pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii.

Măsurile privind publicarea acestor declaraţii au fost determinate de raţiunea pentru care legiuitorul a instituit obligaţia pentru judecători şi procurori de a da declaraţia de rudenie, respectiv crearea premiselor pentru a se putea verifica cu uşurinţă eventualele cazuri de incompatibilitate în care s-ar afla aceste persoane şi de a da posibilitatea terţelor persoane interesate de a cunoaşte situaţiile în care persoanele care exercită funcţiile menţionate se află în vreunul din cazurile de incompatibilitate prevăzute de lege.

După cum rezultă din evidenţele Direcţiei resurse umane şi organizare a Consiliului Superior al Magistraturii, la momentul centralizării datelor necesare întocmirii raportului, aproximativ 94,5% dintre judecători şi 88% dintre procurori depuseseră declaraţiile aferente anului 2007.

Trebuie precizat aici că nedeponenţii până la finele anului 2007 a declaraţiilor în discuţie se află în situaţii speciale, constând în întreruperea temporară a relaţiilor de serviciu din anumite cauze: concedii de îngrijire copil, suspendaţi din funcţie, concedii medicale sau fără plată, sau fac parte dintre cei nou numiţi în funcţie (numiri directe, concursuri de admitere, magistraţi stagiari etc.), legea neprevăzând un termen special limită de la numirea în funcţie până la care poate fi dată prima declaraţie din această categorie.

4.4.2. Declaraţiile prevăzute de art. 6 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare

Potrivit dispoziţiilor art. 6 alin. 1 din acelaşi act normativ, pe lângă alte categorii de personal, **judecătorii şi procurorii sunt obligaţi să facă <u>o declaraţie autentică</u>, pe propria răspundere potrivit legii penale, privind apartenenţa sau neapartenenţa ca agent sau colaborator al organelor de securitate, ca poliţie politică.**

Această declaraţie se depune o singură dată pe parcursul carierei de judecător sau procuror.

La momentul centralizării datelor necesare întocmirii raportului exista un procent redus de judecători, aproximativ 2,27%, respectiv de procurori, aproximativ 4%, care nu depuseseră această declaraţie, marea majoritate făcând parte din categoria celor cu raporturile de serviciu suspendate sau proaspăt numiţi în funcţie.

4.4.3. Declaraţiile prevăzute de art. 7 alin. 2 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare

Art. 7 alin. 1 din actul normativ menţionat statuează că judecătorii, procurorii, magistraţii-asistenţi, personalul de specialitate juridică asimilat acestora şi personalul auxiliar de specialitate al instanţelor judecătoreşti şi parchetelor nu pot fi lucrători operativi, inclusiv acoperiţi, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informaţii.

Potrivit art. 7 alin. 2, persoanele arătate completează, anual, o declaraţie autentică, pe propria răspundere **potrivit legii penale, din care să rezulte că nu sunt lucrători operativi, inclusiv acoperiţi, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informaţii.**

Din evidenţele Consiliului Superior al Magistraturii rezultă că la momentul centralizării datelor necesare întocmirii raportului, mai existau aproximativ 5,39% dintre judecători, respectiv 12,6% dintre procurori, care nu depuseseră declaraţiile menţionate pentru anul 2007, marea majoritate aflându-se în situaţiile speciale prezentate la paragrafele precedente..

4.4.4. Declaraţiile de avere

Prin art. 1 din Legea nr. 115/1996, pentru declararea şi controlul averii demnitarilor, magistraţilor, a unor persoane cu funcţii de conducere şi de control şi a funcţionarilor publici, cu modificările şi completările ulterioare, *se instituia obligaţia declarării averii şi pentru magistraţi şi asimilaţii acestora*.

Potrivit art. 6 alin.1 din acelaşi act normativ, aceştia au obligaţia ca, anual, în situaţia în care dobândesc bunuri de natura celor prevăzute în anexa la lege, să îşi actualizeze declaraţia de avere.

Alineatele 3 şi 4 ale aceluiaşi articol statuau că persoanele la care se referă actul normativ menţionat, numite în funcţii pe perioade mai mari de 4 ani sau pe durată nedeterminată, aveau obligaţia ca, din 4 în 4 ani, să depună o declaraţie de avere actualizată, precum şi faptul că neactualizarea declaraţiei de avere, din motive imputabile, până la data de 31 decembrie a fiecărui an, în situaţia dobândirii unor bunuri, potrivit alin. (1), conducea la declanşarea din oficiu a procedurii de control[161].

În conformitate cu prevederile art. 60 alin. 1 lit. a coroborate cu cele ale art. 59 alin. 1 lit. b din Legea nr. 144/2007, cu modificările şi completările ulterioare, privind înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea Agenţiei Naţionale de Integritate, **art. 1 şi art. 6 alin. 3 şi 4 din Legea nr. 115/1996, cu modificările şi completările ulterioare, au fost abrogate la data de 25 noiembrie 2007.**

În aceste condiţii, după data menţionată, obligaţia judecătorilor şi procurorilor de declarare a averilor îşi are temeiul în prevederile art. 39 alin. 1 din Legea nr. 144/2007, cu modificările şi completările ulterioare, iar termenul în care este necesar să fie depuse acestea este prevăzut de art. 42 alin. 1, potrivit căruia declaraţiile de avere se depun în termen de 15 zile de la data numirii în funcţie.

Din art. 42 alin. 2 rezultă că judecătorii, procurorii, magistraţii-asistenţi şi asistenţii judiciari **au obligaţia să actualizeze declaraţiile de avere anual**, cel mai târziu la data de 15 iunie, pentru anul fiscal următor, pentru anul 2007 actualizarea declaraţiilor de avere fiind aşadar posibilă până la data de 15.06.2008.

Un element de noutate în materia declarării averilor de către persoanele din sistemul judiciar îl constituie gestionarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a declaraţiilor de avere şi de interese depuse de asistenţii judiciari, deşi Consiliului nu îi revin alte atribuţii cu privire la cariera acestora.

Din evidenţele Direcţiei resurse umane şi organizare rezultă că, la momentul centralizării datelor necesare întocmirii raportului, un număr extrem de redus de judecători (0,53%) şi procurori (2%) nu depuseseră declaraţii de avere, marea majoritate fiind nou numiţi în funcţie sau aflându-se în situaţii care impun suspendarea raportului de serviciu.

---

[161] Referitor la obligaţia judecătorilor, procurorilor şi asimilaţilor acestora de a depune şi actualiza declaraţiile de avere, în şedinţa din data de 8 februarie 2006, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că depunerea şi actualizarea declaraţiilor de avere, prevăzute de Legea nr.115/2006, cu modificările şi completările ulterioare, trebuia să se facă potrivit dispoziţiilor art. 6 alin. 3 şi 4 din această lege.

4.4.5. Declarațiile de interese

Prin art. 111 alin. 1 şi art. 112 alin. 2 din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenţei în exercitarea demnităţilor publice, a funcţiilor publice şi în mediul de afaceri, prevenirea şi sancţionarea corupţiei, cu modificările şi completările ulterioare, se instituia pentru persoanele care exercită demnităţile publice şi funcţiile publice prevăzute de acest act normativ, printre care şi judecătorii şi procurorii, obligaţia de a depune, pe propria răspundere, o **declaraţie de interese** în 15 zile de la numirea în funcţie şi de a actualiza declaraţia ori de câte ori intervin schimbări care trebuie înscrise în aceasta.

Aceste dispoziţii au fost, de asemenea, abrogate la data de 25 noiembrie 2007, prin Legea nr. 144/2007, cu modificările şi completările ulterioare.

Ulterior acestui moment, obligaţia judecătorilor şi procurorilor de declarare a intereselor rezultă din dispoziţiile art. 39 alin. 1 pct. 6 din actul normativ menţionat, text de lege prin care se prevede, spre deosebire de reglementarea anterioară, declararea intereselor şi de către asistenţii judiciari. Totodată, gestiunea declaraţiilor de interese este preluată, de la momentul intrării în vigoare a Legii nr.144/2007, de la instanţe şi parchete de către Consiliul Superior al Magistraturii, care devine depozitarul declaraţiilor de interese depuse ulterior acestei date.

În ceea ce priveşte termenele în care trebuie depuse si actualizate aceste declaraţii, trebuie precizat că sunt acelaşi ca şi cele prevăzute pentru declaraţiile de avere şi care au fost menţionate mai sus.

Până la momentul intrării în vigoare a Legii nr. 144/2007, cu modificările şi completările ulterioare, declaraţiile de interese se depuneau la preşedintele instanţei sau conducătorul parchetului, Consiliul Superior al Magistraturii fiind depozitarul numai pentru declaraţiile depuse de preşedintele Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi procurorul şef al Departamentului Naţional Anticorupţie.

În aceste condiţii, Consiliul Superior al Magistraturii nu deţine o evidenţă a declaraţiilor de interese depuse până la data de 25 noiembrie 2007 de către magistraţi, dar trebuie spus că aceste declaraţii sunt publicate de paginile de Internet ale curţilor de apel, astfel cum a stabilit Plenul Consiliului Superior al Magistraturii în şedinţa din data de 4 mai 2006.

4.5. Aspecte privind răspunderea disciplinară şi penală a judecătorilor, procurorilor, magistraţilor asistenţi şi a celorlalte categorii de personal din cadrul instanţelor şi parchetelor

4.5.1. Răspunderea disciplinară a judecătorilor, procurorilor şi magistraţilor asistenţi[162]

Stabilirea unui sistem judiciar eficient nu poate fi conceput fără luarea unor măsuri adecvate de natură a promova rolul judecătorilor sau procurorilor şi întărirea independenţei şi eficienţei lor, fiind însă avute în vedere în egală măsură supunerea magistraţilor faţă de dispoziţiile legii şi responsabilizarea acestora faţă de buna îndeplinire a funcţiilor deţinute..

Independenţa judecătorului şi, cu respectarea principiului controlului ierarhic, a procurorului reprezintă un principiu esenţial, care se traduce în dreptul justiţiei de a decide fără restricţii sau interferenţe în orice cauză cu care este învestită.

Încrederea publică şi respectul pentru sistemul judiciar sunt garanţii ale sistemului juridic.

Comportamentul judecătorilor şi procurorilor în activitatea profesională este în mod justificat văzut de public ca fiind esenţial pentru credibilitatea instanţelor şi parchetelor.

În acest scop, au fost stabilite standarde de conduită judiciară şi a căror încălcare atrage răspunderea disciplinară.

Prin Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor, republicată şi modificată, au fost stabilite faptele considerate de lege ca fiind abateri disciplinare[163].

În anul 2007, au fost înregistrate 74 sesizări privind activitatea judecătorilor şi 72 referitoare la conduita procurorilor.

Dintre acestea, în 44 şi respectiv 60 cazuri comisiile de disciplină au dispus *clasarea*.

Soluţiile de clasare s-au întemeiat, în principal, pe constatarea că faptele reclamate făceau parte din sfera protejată a activităţii de judecată sau a soluţiilor adoptate, fiind astfel sustrase controlului de supraveghere pe care-l exercită comisiile disciplinare.

În anul 2007, Comisia de disciplină pentru judecători a promovat 10 acţiuni disciplinare, la care s-au adăugat alte 4 acţiuni disciplinare aflate pe rolul Secţiei pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii din anul anterior. Din totalul celor 14 acţiuni disciplinare, Secţia pentru judecători a soluţionat 7 acţiuni, din

[162] Date furnizate de Inspecţia Judiciară de pe lângă Plenul CSM.
[163] A se vedea pentru amănunte art.99 din acest act normativ.

care 3 au fost respinse, iar, pentru celelalte, s-au aplicat sancţiuni, în 2 cazuri hotărârile pronunţate fiind irevocabile.

La sfârşitul anului, au rămas înregistrate 7 acţiuni disciplinare în curs de soluţionare.

Faptele pentru care s-a dispus sancţionarea disciplinară a judecătorilor în cauzele mai sus-menţionate sunt: exercitarea funcţiei cu rea-credinţă sau gravă neglijenţă, dacă fapta nu constituie infracţiune; atitudinea nedemnă în timpul exercitării atribuţiilor de serviciu faţă de colegi, avocaţi şi justiţiabili; refuzul nejustificat de a îndeplini o sarcină de serviciu, iar sancţiunile aplicate, stabilite în raport de gravitatea faptei şi circumstanţele personale, au constat în avertisment - 3 cazuri şi diminuarea indemnizaţiei lunare brute cu 15 % pe o perioadă de 3 luni – 1 caz.

În ceea ce priveşte situaţia procurorilor, în anul 2007, Comisia de disciplină pentru procurori a exercitat 8 acţiuni disciplinare la care s-au adăugat alte 4 acţiuni disciplinare aflate pe rolul Secţiei pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii din anul anterior. Dintre acestea, până la sfârşitul anului, au fost soluţionate 11 acţiuni disciplinare, fiind admise 7, în care s-a dispus sancţionarea procurorilor cu avertisment – 4 cazuri, diminuarea indemnizaţiei lunare brute cu 15 % pe o perioadă de 3 luni – 2 cazuri şi mutarea disciplinară pentru o perioadă de 3 luni – 1 caz. Faptele constatate în cele 7 hotărâri pronunţate în cauză, din care 3 sunt irevocabile, se referă la exercitarea funcţiei cu rea-credinţă sau gravă neglijenţă, dacă fapta nu constituie infracţiune; efectuarea cu întârziere a lucrărilor din motive imputabile; absenţele nemotivate de la serviciu, în mod, repetat; intervenţiile pentru soluţionarea unor cereri şi nerespectarea în mod repetat şi din motive imputabile a dispoziţiilor legale privitoare la soluţionarea cu celeritate a cauzelor[164].

4.5.2. Răspunderea penală a judecătorilor, procurorilor şi magistraţilor asistenţi[165]

Din datele transmise de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie – Secţia de urmărire penală şi criminalistică, Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate şi Terorism şi Direcţia Naţională Anticorupţie a rezultat că, în anul 2007, pentru comiterea unor infracţiuni de corupţie şi fapte asimilate acestora prevăzute de Legea nr. 78/2000, republicată şi modificată, a fost începută urmărirea penală faţă de 3 judecători şi 11 procurori, au fost trimişi în judecată 2 judecători şi 7 procurori, fiind condamnaţi definitiv 4 judecători, pentru 2 dintre aceştia fiind sesizată instanţa în anii anteriori.

De asemenea s-a mai început urmărirea penală pentru 2 procurori sub aspectul unor infracţiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul, precum şi pentru infracţiuni care împiedică înfăptuirea justiţiei, şi faţă de un judecător pentru infracţiunea de lovire şi alte violenţe.

[164] În cursul anului 2007 au rămas definitive şi irevocabile 3 sancţiuni cu excluderea din magistratură pronunţate de Secţiile CSM ca instanţe disciplinare în perioada anterioară, magistraţii respectivi fiind eliberaţi din funcţie.
[165] Date furnizate de Inspecţia Judiciară, de pe lângă Plenul CSM:

În cauzele aflate în curs de urmărire penală, în care s-a dispus punerea în mişcare a acţiunii penale, precum şi în cele aflate în curs de judecată, Consiliul Superior al Magistraturii a dispus suspendarea din funcție a procurorilor şi judecătorilor cercetaţi, măsură ce a fost comunicată atât magistraţilor, cât şi parchetelor şi instanţelor în care aceştia îşi desfăşurau activitatea.

Inspecția Judiciară a efectuat în anul 2007 verificări în vederea încuviinţării de către Secţiile Consiliului Superior al Magistraturii a reținerii sau arestării preventive a judecătorilor sau procurorilor, în condițiile art. 43 lit. d şi art. 44 lit. d din Regulamentul Consiliului Superior al Magistraturii, faţă de 3 procurori, pentru care se pusese în mişcare acţiunea penală sub aspectul săvârşirii unor infracţiuni de corupţie prevăzute şi sancționate de Legea nr. 78/2000, precum şi în vederea percheziţiei unui sediu de parchet.

4.5.3. Răspunderea disciplinară şi penală a celorlalte categorii de personal[166]

Ca în cazul oricărei categorii de personal, pentru anumite abateri de la îndatoririle de serviciu sau pentru încălcări ale legii care constituie infracţiuni, şi pentru personalul auxiliar din cadrul instanţelor judecătoreşti se poate angaja răspunderea disciplinară şi penală.

Astfel, potrivit art. 83 din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor de pe lângă acestea, cu modificările şi completările ulterioare, personalul auxiliar de specialitate al instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor de pe lângă acestea răspunde disciplinar pentru abaterile de la îndatoririle de serviciu, precum şi pentru comportările care dăunează intereselor serviciului sau prestigiului justiţiei.

Legea prevede expres faptele care constituie abatere disciplinară şi sancțiunile care se pot aplica într-o astfel de situaţie.

În conformitate cu prevederile art. 86 din acelaşi act normativ, sancțiunea disciplinară a avertismentului se aplică de conducătorul instanţei sau al parchetului în cadrul căruia îşi desfăşoară activitatea cel sancționat, iar celelalte sancţiuni se aplică, după caz, de către preşedintele Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiţie sau al Departamentului Național Anticorupţie ori, după caz, de preşedintele curţii de apel sau de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărui circumscripție teritorială îşi desfăşoară activitatea cel sancționat.

[166] Date sintetizate de către Direcția Resurse Umane şi Organizare pe baza răspunsurilor transmise de către instanțe şi parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului.

Din datele furnizate de către curţile de apel, tribunale şi judecătorii rezultă că în cursul anului 2007 au fost aplicate personalului auxiliar 38 de sancţiuni disciplinare şi au rămas definitive, în cursul aceluiaşi an, 17 astfel de sancţiuni.

În ceea ce priveşte tipul acestor sancţiuni precizăm că, în raport cu gravitatea abaterii, au fost aplicate 8 avertismente, 8 sancţiuni vizând reducerea salariului, 4 mutări disciplinare la o altă instanţă din circumscripţia curţii de apel, o excludere din profesie, o desfacere a contractului de muncă, iar în 16 situaţii nu au fost oferite detalii în acest sens.

La nivelul parchetelor de pe lângă curţile de apel, tribunale şi judecătorii s-a raportat aplicarea a 5 sancţiuni diciplinare privind personalul auxiliar, iar 2 sancţiuni disciplinare au rămas definitive până la sfârşitul anului 2007. Sancţiunea disciplinară cea mai des aplicată a constat în diminuarea salariului de bază pe o perioadă de 3 luni (3 cazuri).

Cu aceeaşi ocazie, nu s-a comunicat existenţa unor cazuri de începere a urmăririi penale, punere în mişcare a urmăririi penale, trimiteri în judecată sau condamnări definitive în ceea ce priveşte personalul auxiliar, pentru fapte în legătură cu exerciţiul atribuţiilor de serviciu.

4.6. Apărarea independenţei individuale şi a reputaţiei profesionale a judecătorilor şi procurorilor[167]

Consiliul Superior al Magistraturii are obligaţia legală de a apăra judecătorii şi procurorii împotriva oricărui act care le-ar putea afecta independenţa şi imparţialitatea ori ar crea suspiciuni cu privire la acestea.

Această atribuţie a Consiliului, prevăzută de articolul 30 din Legea nr. 317/2004, lege cadru ce reglementează activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, decurge din norma constituţională prevăzută de articolul 133, conform căreia Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenţei justiţiei.

O justiţie independentă presupune ca judecătorul să hotărască în cauzele aduse în faţa sa, pe baza faptelor şi în conformitate cu legea, fără restricţii, fără influenţe nedorite, presiuni, ameninţări sau amestecuri directe sau indirecte ale nimănui, indiferent de motive.

Această cerinţă prevăzută de articolul 2 din Principiile fundamentale referitoare la independenţa judecătorilor, aprobată de Adunarea Generală a Organizaţiei Naţiunilor Unite în noiembrie 1985, se regăseşte şi în dispoziţiile Cartei Europene privind statutul judecătorilor adoptată la Strasbourg la 8-10 iunie 1998.

[167] Date furnizate de Inspecţia judiciară de pe lângă Plenul CSM.

Dispoziţii de natură a asigura garanţii de independenţă şi imparţialitate a judecătorilor sunt prevăzute şi de legislaţia naţională, în norma constituţională prevăzută de art. 124 alin. 3 şi art. 2 alin 3 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor, deosebit de Legea nr. 317/2004, în concepţia căreia, Consiliul Superior al Magistraturii apare ca o instanţă independentă de puterea executivă sau legislativă pentru orice decizie care afectează activitatea magistratului.

Independenţa funcţională a justiţiei nu este însă suficientă, fiind necesar să se asigure şi o independenţă personală a magistratului.

În acest sens, Consiliul Superior al Magistraturii are obligaţia de a se sesiza şi din oficiu, ori de câte ori independenţa sau imparţialitatea judecătorilor sau procurorilor ar putea fi afectată, prin acte sau fapte ale autorităţilor sau altor persoane.

Cu atât mai mult, Consiliul Superior al Magistraturii are obligaţia de a dispune măsuri corespunzătoare în situaţia în care este sesizat de un judecător sau procuror cu o cerere de apărare a independenţei, imparţialităţii sau reputaţiei profesionale.

De subliniat că, din modul de redactare a alineatelor 1 şi 2 ale articolului 30 din Legea nr. 317/2004, rezultă că sesizarea din oficiu nu poate avea loc pentru apărarea reputaţiei profesionale a unui judecător sau procuror, formularea unei asemenea cereri fiind lăsată de legiuitor la aprecierea magistratului, al cărui prestigiu profesional a fost afectat în orice mod.

Dreptul de a sesiza şi obligaţia Consiliului Superior al Magistraturii de a se sesiza din oficiu pentru situaţii de natură a afecta independenţa sau imparţialitatea magistraţilor sunt prevăzute şi în articolul 75 din Legea nr. 303/2004.

În exercitarea efectivă a atribuţiei sale de garant al independenţei justiţiei, în cursul anului 2007, Consiliul Superior al Magistraturii a fost sesizat cu **40 de cereri** prin care s-a solicitat efectuarea de verificări şi luarea de măsuri corespunzătoare.

Toate aceste sesizări au fost determinate de intervenţii din mass-media, afirmaţiile unor personalităţi sau chiar magistraţi care au fost apreciate fie ca o încălcare a independenţei, ori ingerinţă nepermisă în actul de justiţie, fie ca o încercare de discreditare a imaginii judecătorului sau procurorului, cu efecte directe asupra slăbirii încrederii opiniei publice în justiţie.

Din totalul sesizărilor înregistrate, **25** au fost formulate de judecători, iar **15** de către procurori.

În urma verificărilor efectuate de Inspecţia judiciară, **au fost încuviinţate 15 cereri de apărare a reputaţiei profesionale a judecătorilor şi 3 ale procurorilor**.

La sfârşitul anului 2007, verificările erau în curs de efectuare în 13 lucrări, 5 fiind înregistrate la Serviciul de inspecţie judiciară pentru judecători şi 8 la Serviciul de inspecţie judiciară pentru procurori.

Au fost respinse 4 asemenea cereri, 2 privind solicitări ale unor judecători şi celelalte 2 formulate de procurori.

După înregistrarea unei cereri formulate de un judecător, precum şi a două sesizări ale procurorilor, s-a luat act de retragerea acestora, ținându-se seama de voința magistraților şi constatându-se că aspectele semnalate nu puneau în discuție independența sistemului judiciar, pentru a se putea continua şi din oficiu verificările ce se impuneau de către Consiliul Superior al Magistraturii. Cu privire la alte 2 cereri formulate de judecători, Plenul a dispus amânarea discutării lor până la soluționarea dosarelor penale sau disciplinare ale magistraților care aveau ca obiect faptele în legătură cu care se reclamau acte de ingerință în administrarea justiției.

Prin modul în care a fost instituită procedura de soluționare a cererilor de apărare a independenței, imparțialității şi reputației profesionale s-a urmărit asigurarea transparenței procedurii, hotărârile Plenului fiind aduse la cunoştința publicului, prin comunicate de presă şi prin publicare pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii[168].

4.7. Institutul Național al Magistraturii în structura sistemului juridic românesc[169]

4.7.1. Recrutarea şi formarea inițială a auditorilor de justiție

Recrutarea auditorilor de justiție în 2007

În perioada *30 august – 25 septembrie 2007* s-a desfăşurat concursul de admitere la Institutul Național al Magistraturii, continuându-se modalitatea de examinare aplicată în 2006 – pe lângă testarea privind cunoştințele juridice, candidații au susținut un test de verificare a raționamentului logic constând în evaluarea capacității de analiză şi sinteză, a raționamentului logic şi un interviu constând în chestionarea orală a candidaților în scopul identificării aptitudinilor, motivațiilor şi elementelor de etică specifice profesiei de magistrat.

Concursul a fost organizat pentru ocuparea unui număr de 240 de locuri de auditori de justiție, din care 100 de locuri au fost alocate funcției de judecător şi 140 de locuri au fost alocate funcției de procuror, numărul locurilor ocupate efectiv fiind de 174.

Procesul de selecție a candidaților, precum şi formarea inițială în cadrul INM s-au grefat, pe tot parcursul anului de învățământ 2006 – 2007, pe *Profilul magistratului*, tinzând să dezvolte, prin programele de formare, acele calități şi aptitudini evidențiate ca esențiale pentru un magistrat, iar metodele pedagogice utilizate au fost selectate astfel încât demersul să se bucure de o eficiență maximă.

---

[168] Pentru semnalarea ingerințelor în activitatea autorității judecătoreşti, toate aceste cazuri au fost cuprinse într-o culegere, al cărei rol este de a preveni, pe viitor, încălcări de acest gen.

[169] Datele şi informațiile din această secțiune au fost transmise de către Institutul Național al Magistraturii.

Strategia formării iniţiale

Printre calităţile şi capacităţile pe care formarea în cadrul Institutului Naţional al Magistraturii a urmărit să le creeze şi să le dezvolte auditorilor de justiţie pe parcursul anului universitar 2006 – 2007, se regăsesc:

- *Interpretarea şi aplicarea dreptului în mod uniform*
- *Existenţa unei deschideri europene, internaţionale asupra dreptului*
- *Stăpânirea nu doar a normelor de drept, ci şi a tehnicilor specifice profesiei de magistrat*
- *Existenţa unei conştiinţe a apartenenţei la profesie*
- *Existenţa unei formări generaliste*

Procesul de integrare a României în Uniunea Europeană a ridicat problema adaptării propriului sistem juridic, astfel încât să-i permită să facă faţă problemelor legate de aplicarea directă a dreptului comunitar, pe de o parte, iar, pe de altă parte, de modificarea pe care o suportă dreptul intern ca urmare a presiunii jurisprudenţei Curţii Europene de Justiţie şi a Curţii Europene a Drepturilor Omului, fiind astfel necesare:

- formarea în domeniul dreptului comunitar, al dreptului internaţional al drepturilor omului, instituţiilor judiciare europene,
- crearea unor programe de cooperare cu instituţii responsabile de formarea magistraţilor din ţările europene, precum şi cu instituţiile judiciare europene.

Planul de învăţământ şi Programul de stagiu

În anul 2007, formarea profesională a auditorilor de justiţie a fost realizată, în cadrul INM, conform ***Planului de învăţământ (pentru anul I de studiu) şi a Programului de stagiu*** (pentru anul II de studiu), aşa cum au fost adoptate prin Hotărâre a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii[170]. În cadrul Planului de învăţământ**,** pentru fiecare disciplină, au fost prevăzute obiectivele conferinţelor şi ale dezbaterilor, modul de evaluare a activităţii auditorilor de justiţie – prin raportare la Sistemul European de Transfer şi Acumulare a Creditelor – numărul de teste obligatorii, de procese simulate, precum şi alte informaţii utile pentru programarea desfăşurării seminariilor şi a cursurilor.

Concursul de referate CEDO

Ca urmare a succesului de care s-au bucurat ediţiile anterioare, în scopul impulsionării şi stimulării pregătirii profesionale în domeniul drepturilor omului, INM a organizat, pe data de *9 mai 2007*, ***a treia ediţie a Concursul de referate CEDO*** adresat atât auditorilor de justiţie din anul I, cât şi celor din anul terminal. Referatele selectate au fost susţinute public în faţa unei Comisii independente, sensibile la probleme legate de

[170] Aprobate prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 540/22 august 2006

drepturile omului, tematica lucrărilor fiind lăsată la alegerea participanţilor. Cele mai apreciate lucrări au fost premiate, auditorii premiaţi având posibilitatea de a efectua un stagiu de pregătire la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg pe parcursul anului 2008.

Proiecte şi conferinţe extracurriculare

Datorită importanţei pe care astfel de activităţi o prezintă în crearea şi dezvoltarea calităţilor şi competenţelor auditorilor de justiţie specifice profesiei de magistrat, Institutul Naţional al Magistraturii a asigurat derularea, pe parcursul anului universitar 2006 – 2007, a unor ***proiecte şi conferinţe extracurriculare*** pentru auditorii de justiţie, având o tematică diversificată: crearea unor baze de date în materie civilă şi penală, elaborarea unor culegeri de jurisprudenţă în materie penală, drepturile omului, drept comunitar, libertatea presei, multimedia law etc.

Stagii şi vizite de studiu externe

Componenta europeană a formării iniţiale reprezintă o preocupare constantă a INM, reflectându-se atât în Planul de învăţământ şi în programele analitice, cât şi prin alte activităţi în care sunt implicaţi auditorii de justiţie şi care au o pronunţată componentă europeană:

Programul de schimb desfăşurat de către INM în parteneriat cu ENM (Şcoala de Magistratură din Franţa)

Programul de cooperare între INM şi ENM a continuat şi pe parcursul anului 2007, în temeiul unei convenţii bilaterale semnate între aceste două instituţii. Programul, având două componente – cooperare internaţională în materie penală şi cooperare internaţională în materie civilă – s-a desfăşurat în două etape: în prima etapă, şase auditori de justiţie francezi împreună cu un formator francez au efectuat o vizită la sediul INM în perioada 22 – 28 octombrie 2007, iar în cea de a doua etapă şase auditori de justiţie români însoţiţi de un formator din cadrul INM s-au deplasat la Bordeaux, la sediul principal al ENM, în perioada 25 noiembrie – 2 decembrie 2007.

Stagiile desfăşurate anual în cadrul Programului de Schimb între Autorităţi Judiciare al Reţelei Europene de Formare Judiciară (EJTN)

În urma reuniunii de la Trier desfăşurată în perioada 11-13 iunie 2007, Institutul Naţional al Magistraturii a obţinut în unanimitate statutul de membru cu drepturi depline al EJTN. De asemenea, INM a fost ales, pentru un mandat de 3 ani, ca membru al Comitetului de Pilotaj, organul de decizie al EJTN între două Adunări Generale. În plus, cu aceeaşi ocazie, INM a fost desemnat ca membru al unuia dintre cele două Grupuri de lucru, şi anume cel privind relaţiile externe ale Reţelei.

Colaborarea Institutului Naţional al Magistraturii cu EJTN a continuat şi pe parcursul anului 2007 pe cele două direcţii:

- programul de schimb de magistraţi între statele Europei, intitulat *Programme d'echanges d'autorites judiciaires (Program de schimb al autorităţilor judiciare).*
- acţiunile de formare dedicate judecătorilor din statele Europei incluse în catalogul EJTN.

Începând din 2007, în cadrul *Programului de schimb între autorităţi judiciare,* alături de judecătorii şi procurorii în exerciţiu, şi auditorilor de justiţie ai INM li s-a oferit posibilitatea de a-şi depune candidaturile în vederea efectuării unor stagii în străinătate prin intermediul Reţelei, numărul auditorilor de justiţie care au beneficiat de astfel de stagii fiind de 5.

Stagii şi vizite de studiu la Curtea Europeană de Justiţie de la Luxemburg; Vizite de studiu la Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Pregătirea auditorilor de justiţie în domeniul dreptului comunitar şi în cel al drepturilor omului s-a realizat, şi pe parcursul anului 2007, inclusiv printr-o serie de stagii de practică şi vizite de studiu organizate la CJCE şi la CEDO, în cadrul unei colaborări între INM şi cele două instanţe.

Graţie acestui program de colaborare, 2 absolvenţi ai INM – participanţi la concursul de referate pe teme de jurisprudenţă CEDO – au avut prilejul de a efectua un stagiu de 3 luni la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, alţi 2 absolvenţi – participanţi la concursul THEMIS – au efectuat un stagiu de practică de 3 luni la Curtea de Justiţie a Comunităţilor Europene, iar 2 auditori de justiţie au beneficiat de vizite de studiu atât la CJCE, cât şi la CEDO.

Concursul Şcolilor de magistratură din Europa

În perioada *24 – 29 septembrie 2007* a avut loc, la Lisabona, cea de-*a doua ediţie a Concursului THEMIS al Scolilor de Magistratură din Europa.* Desfăşurată sub egida Consiliului Europei şi a Reţelei Europene de Formare a Magistraţilor, competiţia a fost organizată în parteneriat de Centrul de Studii Judiciare din Portugalia şi Institutul Naţional al Magistraturii din România. Concursul, a cărui primă ediţie s-a desfăşurat în 2006 la Bucureşti, a avut patru secţiuni – Cooperare judiciară în materie civilă, Cooperare judiciară în materie penală, Drepturile Omului, respectiv Etică şi Deontologie, la care s-au înscris echipe provenind din 12 state (Albania, Austria, Belgia, Croaţia, Republica Cehă, Danemarca, Finlanda, Republica Moldova, Portugalia, România, Spania, Ungaria). Institutul Naţional al Magistraturii din România a fost reprezentat de două echipe, astfel: o echipă a participat la secţiunea de Cooperare judiciară în materie civilă, iar cealaltă echipă a participat la secţiunea de Drepturile Omului, participarea remarcabilă a echipelor româneşti la acest prestigios concurs fiind încununată de succes: una dintre echipe a obţinut Premiul special pentru cel mai bun conţinut şi cea mai bună prezentare la secţiunea Cooperare judiciară în materie civilă, iar cealaltă a obţinut Premiul Juriului pentru

calitatea prezentării scrise. Concursul a avut un predominat caracter practic, temele abordate de participanţi reieşind din experienţa practică acumulată de aceştia.

Conferinţe internaţionale

În perioada *15-17 martie 2007*, Institutul Naţional al Magistraturii a avut onoarea de a organiza în Bucureşti ***Conferinţa Şcolilor de magistratură din Europa Centrală şi de Est.*** Conferinţa a avut în vedere crearea unui forum de discuţie a modalităţilor de pregătire a judecătorilor şi procurorilor în domenii de interes comun pentru spaţiul juridic european, precum dreptul comunitar, drepturile omului, etică şi deontologie profesională, relaţia justiţie - mass-media şi a prilejuit dezbateri ale unor aspecte precum dezvoltarea de programe de studiu de drept comunitar, drepturile omului, etică şi deontologie profesională.

Institutul Naţional al Magistraturii a organizat, în perioada *26 – 29 noiembrie 2007*, în colaborare cu Consiliul Europei – Programul HELP – un ***seminar de pregătire având ca temă dezvoltarea programelor de studiu de drepturile omului***. Conferinţa s-a adresat instituţiilor de formare judiciară din Europa Centrală şi de Est, cercul participanţilor la conferinţă incluzând reprezentanţi ai acestor instituţii de profil responsabili cu formarea judecătorilor şi procurorilor.

Prin intermediul chestionarului pentru colectarea datelor necesare întocmirii Raportului privind starea justiţiei[171], instanţele şi parchetele în cadrul cărora şi-au desfăşurat activitatea, pe parcursul anului 2007, judecători sau procurori stagiari au fost intervievate asupra principalelor direcţii prioritare spre care ar trebui orientate programele de formare iniţială ale Institutului Naţional al Magistraturii.

Răspunsul majoritar, atât la nivelul instanţelor, cât şi al parchetelor, a vizat dezvoltarea, în special, a programelor de formare iniţială *cu caracter practic* a auditorilor de justiţie.

De asemenea, a fost considerată ca deosebit de utilă dezvoltarea de noi programe privind abilităţile non-judiciare ale auditorilor de justiţie (spre exemplu-comunicare şi relaţii publice), un procent semnificativ dintre răspunsuri vizând, de asemenea, programele vizând normele de etică şi deontologie profesională, comportamentul în sala de judecată, relaţiile cu colegii şi personalul auxiliar.

În sfârşit, o altă cifră semnificativă este că în peste 20% dintre răspunsurile instanţelor s-a învederat că actualul program de formare iniţială apare ca deplin adecvat necesităţilor impuse de pregătirea unui tânăr magistrat.

4.7.2. Formarea continuă a judecătorilor şi procurorilor

[171] Datele cuprinse în acest paragraf au fost sintetizate de către Direcţia Resurse Umane şi Organizare pe baza răspunsurilor transmise de judecătoriile, respectiv parchetele de pe lângă judecătorii, la care şi-au desfăşurat în anul 2007 activitatea judecători sau procurori stagiari la chestionar.

Activitatea de formare continuă a judecătorilor şi procurorilor a urmărit îndeplinirea **Programului de formare continuă pentru 2007** aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 782 din data de 7 decembrie 2006.

Pentru anul 2007, au fost identificate următoarele ***obiective*** ale formării continue, cu următoarea ordine de prioritate:

1. Pregătirea magistraţilor în vederea asigurării cunoştinţelor necesare pentru ca sistemul judiciar românesc să fie compatibil cu sistemele judiciare ale statelor europene în perspectiva aderării României la UE: drept comunitar, CEDO, cooperare judiciară internaţională în materie civilă şi penală; pregătirea magistraţilor în ceea ce priveşte noile domenii ale criminalităţii.

2. Asigurarea unei formări axate pe specializarea judecătorilor şi procurorilor, în concordanţă cu nevoile sistemului;

3. Unificarea practicii judiciare;

4. Creşterea numărului de formatori la nivel central şi la nivel descentralizat, în domenii prioritare pentru ambele direcţii de formare, cum ar fi: dreptul comunitar, CEDO, cooperare judiciară în materie civilă şi penală ş.a.m.d.;

5. Asigurarea pregătirii judecătorilor şi procurorilor admişi în magistratură în condiţiile art. 33 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor;

6. Dezvoltarea abilităţilor non-juridice specifice profesiei de magistrat, prin crearea unei punţi de comunicare eficiente între magistraţi şi societate.

7. Asistenţa magistraţilor în ceea ce priveşte schimbările legislative intervenite;

8. Implicarea judecătorilor şi procurorilor în dezvoltarea politicilor publice în justiţie;

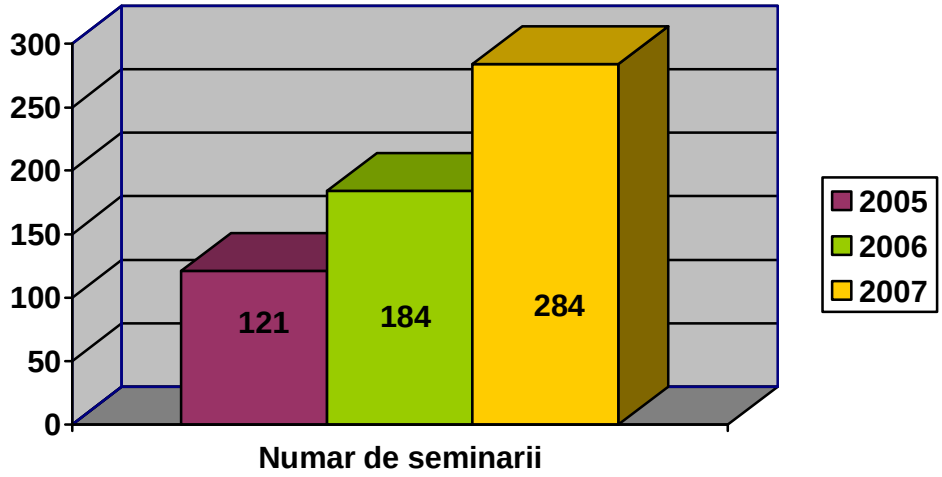
9. Întărirea cooperării europene şi regionale.

Toate aceste obiective au fost avute în vedere la întocmirea Programului de formare continuă şi se reflectă în domeniile de formare abordate şi în tematica acţiunilor de formare realizate.

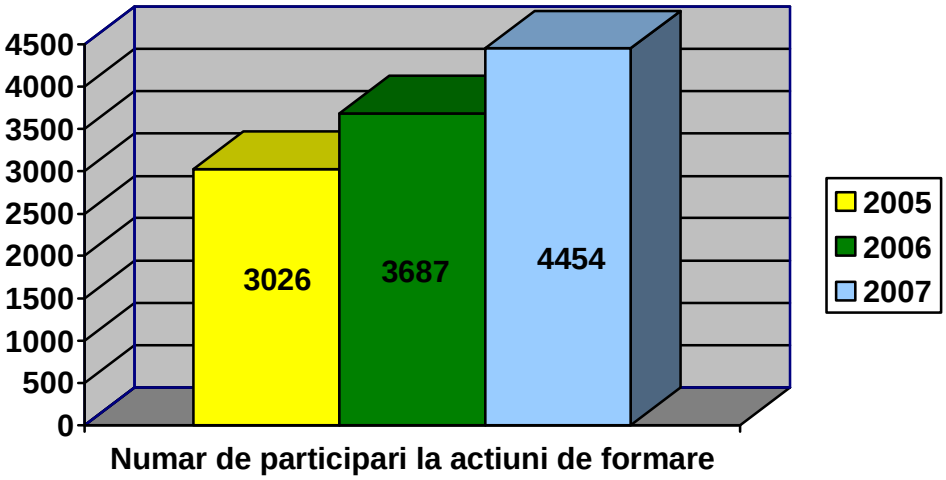
Trebuie menţionat pentru început că, în 2007, INM a depus un efort fără precedent în ceea ce priveşte activitatea de formare continuă, realizând un număr de **284 de acţiuni de formare**, la care au participat **3.181 de magistraţi – 2167 judecători şi 1014 procurori** (în total, **4.454 de participări efective**). Din totalul acţiunilor realizate, **256 de seminarii** au vizat formarea continuă, iar **28 de seminarii**, formarea de formatori.

Astfel, în 2007 au fost realizate cu 100 de seminarii mai mult decât în 2006 (**o creştere de 54%**) şi cu 163 de seminarii mai mult decât în 2005 (**o creştere de 134%**).

Grafic, această situaţie poate fi ilustrată astfel:

În ceea ce priveşte **numărul magistraţilor formaţi în 2007,** acesta este **cu 20% mai mare decât în 2006** şi **cu 47% mai mare decât în 2005.**

În ceea ce priveşte **repartiţia pe curţi de apel/parchete de curţi de apel a participărilor**, deţinem următoarele date:

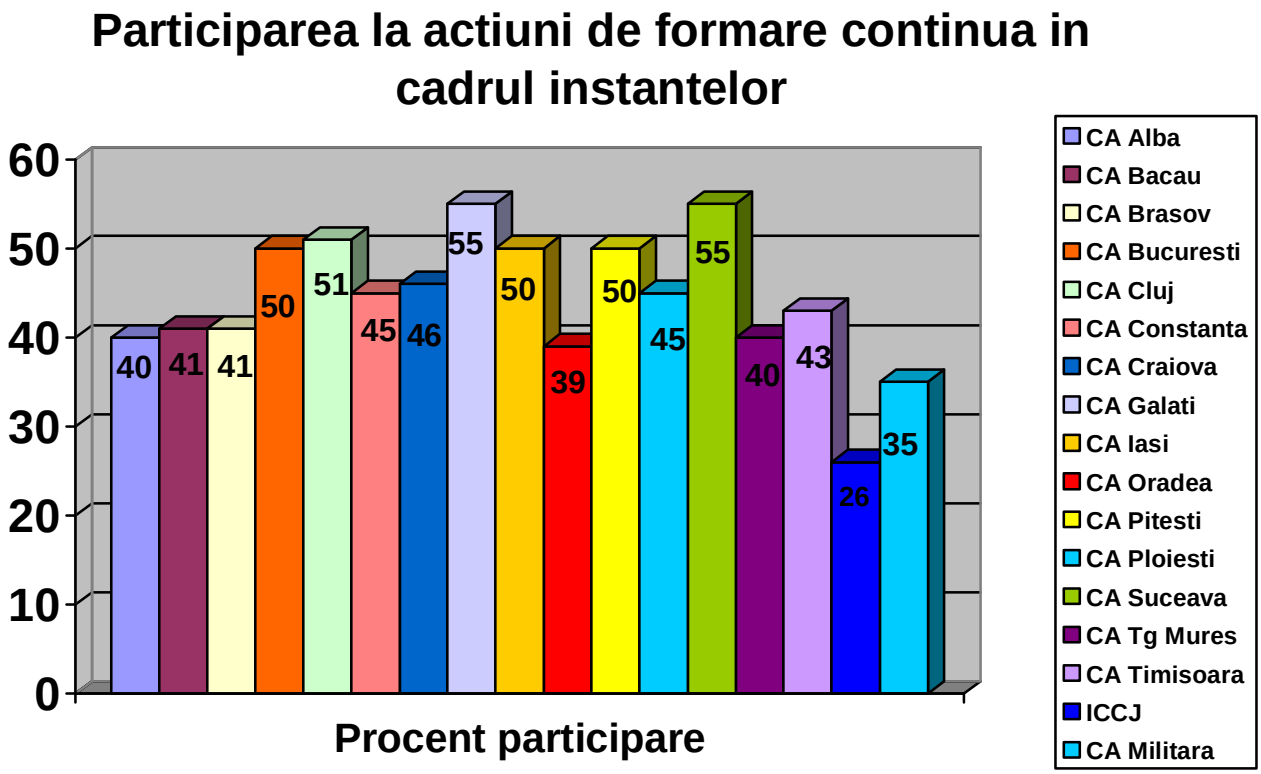
INSTANTE	Număr de magistraţi formaţi	Procent participare
Curtea de apel Alba Iulia	101	**40%**

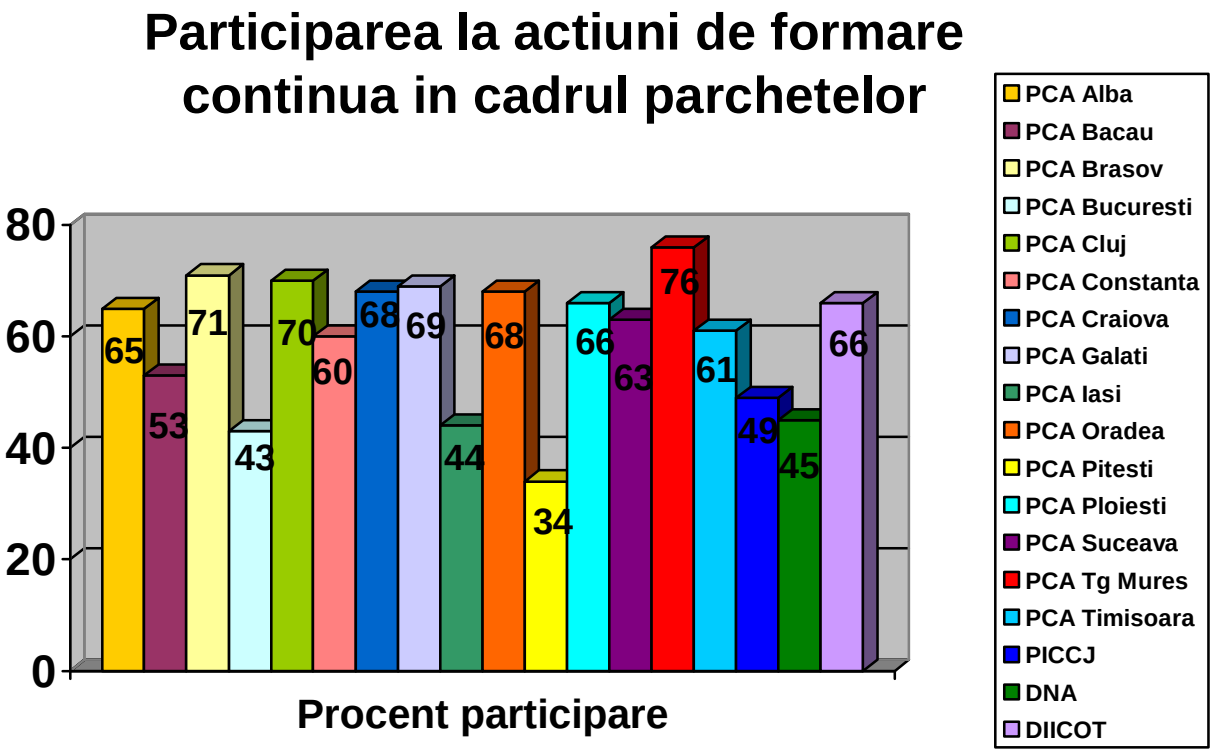
Curtea de apel Bacău	81	**41%**
Curtea de apel Braşov	69	**41%**
Curtea de apel Bucureşti	379	**50%**
Curtea de apel Cluj	147	**51%**
Curtea de apel Constanta	71	**45%**
Curtea de apel Craiova	216	**46%**
Curtea de apel Galaţi	117	**55%**
Curtea de apel Iaşi	109	**50%**
Curtea de apel Oradea	63	**39%**
Curtea de apel Piteşti	110	**50%**
Curtea de apel Ploieşti	133	**45%**
Curtea de apel Suceava	101	**55%**
Curtea de apel Târgu Mureş	53	**40%**
Curtea de apel Timişoara	121	**43%**
Înalta Curte de Casaţie si Justiţie	31	**26%**
Curtea Militară de Apel	9	**35%**

PARCHETE	**Număr de magistraţi formaţi**	**Procent participare**
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Alba Iulia	77	**65%**
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Bacău	42	**53%**
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Braşov	47	**71%**
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Bucureşti	149	**43%**
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Cluj	78	**70%**
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Constanta	53	**60%**
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Craiova	112	**68%**
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Galaţi	69	**69%**
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Iaşi	42	**44%**
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Oradea	48	**68%**
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Piteşti	29	**34%**
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Ploieşti	79	**66%**
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Suceava	47	**63%**

Parchetul de pe lângă Curtea de apel Târgu Mureş	45	**76%**
Parchetul de pe lângă Curtea de apel Timişoara	84	**61%**
Parchetul de pe lângă Curtea Militară de Apel	4	**6%**
Departamentul Naţional Anticorupţie	55	**45%**
DIICOT	131	**66%**
Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie si Justiţie	77	**49%**

Aceeaşi situaţie poate fi reprezentată grafic astfel:

Domeniile în care au fost realizate seminarii în 2007 sunt:

1. Drept comunitar – 13 seminarii

2. CEDO – 14 seminarii

3. Cooperare judiciară internaţională – 24 de seminarii

§ Cooperare judiciară în materie civilă şi comercială – 9 seminarii (1 seminar organizat în colaborare cu EIPA şi 8 seminarii realizate în cadrul proiectului Phare 2005/IB/JH/03 de Înfrăţire instituţională dintre MJ şi Austria)

§ Cooperare judiciară în materie penală – 12 seminarii (2 seminarii organizate în colaborare cu EIPA şi 10 seminarii realizate în cadrul proiectului Phare 2005/IB/JH/03 de Înfrăţire instituţională dintre MJ şi Austria)

§ Probleme privind asistenţa judiciară internaţională – 2 seminarii

§ "*Jurisdictia aut dedere, aut judicare.* Transferul de proceduri în materie penală" – seminar organizat de MJ, INM a realizat selecţia judecătorilor – 1 seminar

4. Criminalitate economico-financiară - 16 seminarii

5. Unificarea practicii judiciare în materie civilă – 10 seminarii

6. Unificarea practicii judiciare în materie penală – 4 seminarii

7. Criminalitate organizată – 19 seminarii

- Combaterea spălării banilor – 4 seminarii
- Combaterea criminalităţii informatice – 2 seminarii
- Combaterea traficului internaţional cu automobile furate – 2 seminarii
- Combaterea terorismului şi legăturile cu crima organizată – 4 seminarii
- Tehnici de investigare în cazuri de crimă organizată – 2 seminarii
- Crimă organizată – seminarii organizate în cadrul proiectului Phare 2004 /016-772.01.04-08 –„Sprijin ulterior acordat INM" – 5 seminarii

8. **Lupta împotriva corupţiei** (organizat în colaborare cu Direcţia Naţională Anticorupţie în cadrul proiectului PHARE RO-03/IB/JH/08) **– 2 seminarii**

9. Frauda împotriva intereselor financiare ale UE – Programul Phare2004/016-772.01.05 - Improving the fight against corruption DNA – **2 seminarii**

10. Tehnici de investigare a infracţiunilor – 1 seminar

11. Perspectiva medicală, psihologică şi socială a prevederilor legale privind consumul de droguri – în colaborare cu Agenţia Antidrog şi Institutul de Sănătate Publică **– 2 seminarii**

12. Justiţia pentru minori – 47 seminarii organizate de către ANPDC la care INM a realizat selecţia magistraţilor şi o Şcoală de Vară pentru Magistraţii Europeni – acţiune inclusă şi în Catalogul EJTN pentru 2007

13. Dreptul proprietăţii intelectuale – 5 seminarii (din care 2 seminarii finanţate de Ambasada SUA, 2 seminarii organizate în cadrul proiectului Phare 2004 /016-772.01.04-08 –„Sprijin ulterior acordat INM" şi o conferinţă internaţională organizată în colaborare cu Organizaţia Mondială a Proprietăţii Intelectuale – OMPI)

14. Asistenţă în privinţa modificărilor legislative - Modificări ale Codului penal şi ale Codului de procedură penală – 4 seminarii

15. **Drept comercial –3 seminarii**

16. Drept administrativ - Achiziţii publice - 5 seminarii

17. **Dreptul mediului – 1 seminar**

18. **Drept bancar – 1 seminar**

19. Dreptul concurenţei – 6 seminarii (din care 2 seminarii organizate în colaborare cu ERA, 3 seminarii organizate în cadrul proiectului Phare 2004 /016-772.01.04-08 –„Sprijin ulterior acordat INM" şi 1 seminar realizat din fonduri bugetare pentru unificarea practicii neunitare în domeniul dreptului concurenţei)

20. Protecţia consumatorului – seminarii organizate în cadrul proiectului Phare 2004 /016-772.01.04-08 –„Sprijin ulterior acordat INM" **– 2 seminarii**

21. Formarea magistraţilor recrutaţi prin examen direct pe post – 36 seminarii

22. Relaţia cu mass-media – 15 seminarii (13 seminarii de pregătire a purtătorilor de cuvânt, 1 seminar cu participare internaţională inclus în Catalogul EJTN pentru 2007 si un seminar organizat in colaborare cu Centrul pentru Jurnalism Independent referitor la adoptarea şi implementarea acquis-ului comunitar care aduce atingere reglementărilor din presă)

23. Management judiciar – 10 seminarii

24. Combaterea discriminării – 3 seminarii

25. Etică şi deontologie - 8 seminarii (din care 5 seminarii cu tema "Fair trail", organizate în cadrul proiectului Phare 2004 /016-772.01.04-08 –„Sprijin ulterior acordat INM")

26. Metodologia actului de justiţie – 1 seminar

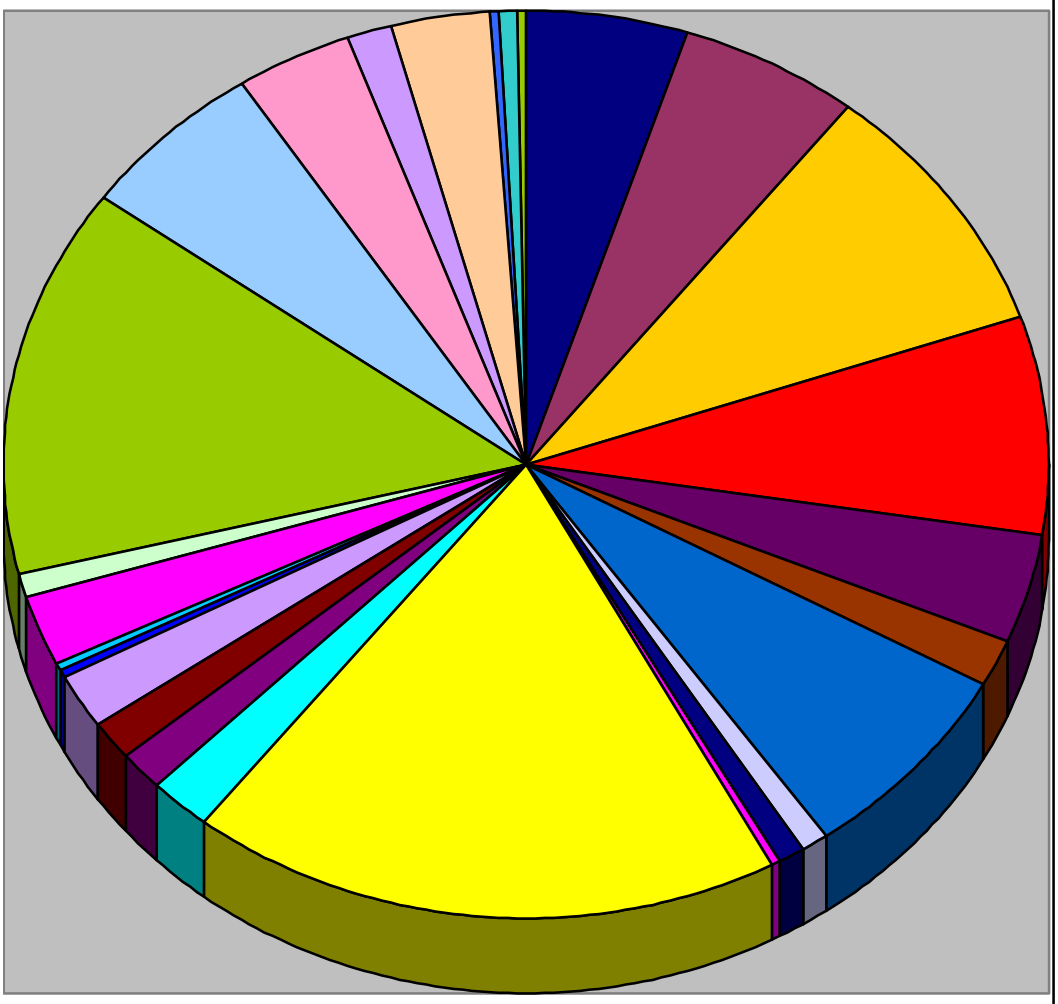
27. **Politici publice in justiţie – 1 conferinţă**, acţiune inclusă în Catalogul EJTN pentru 2007

28. **Tehnică legislativă – 1 seminar**

Alte activităţi de formare au vizat întâlnirile periodice a responsabililor cu activitatea de formare continuă la nivel descentralizat, pentru responsabilii de la Curţile de Apel şi pentru responsabilii de la Parchetele Curţilor de Apel.

Grafic, această situaţie poate fi reprezentată astfel:

Domenii de formare 2007

- Drept comunitar
- CEDO
- Cooperare judiciara internationala
- Criminalitate economico-financiara
- Practica neunitara - civil
- Practica neunitara - penal
- Criminalitat organizata
- Lupta impotriva coruptiei
- Frauda impotriva intereselor UE
- Tehnici de investigare a infractiunilor
- Justitia pentru minori
- Proprietate intelectuala
- Drept penal
- Drept comercial
- Achizitii publice
- Dreptul mediului
- Drept bancar
- Dreptul concurentei
- Dreptul consumatorului
- Magistrati recrutati exceptional
- Relatia cu mass-media
- Management judiciar
- Combaterea discriminarii
- Etica si deontologie
- Metodologia actului de justitie
- Politici publice
- Tehnica legislativa

Resurse financiare alocate programului de formare continuă

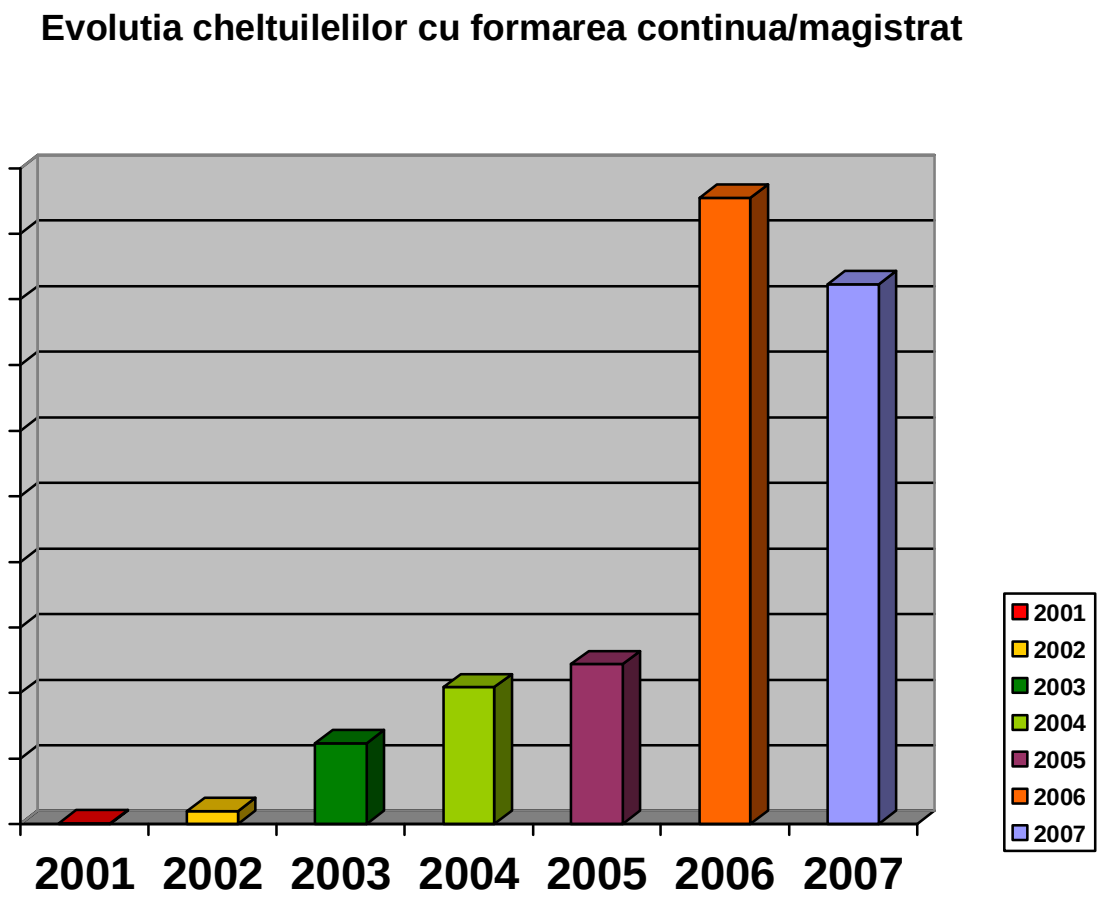
Activitatea de formare continuă a magistraţilor în funcţie, finanţată de la bugetul de stat, a început în cadrul INM în anul 2001, fondurile bugetare repartizate fiind la articolul bugetar 30 - alte cheltuieli. Fondurile alocate pe fiecare an sunt redate mai jos:

An	Credite aprobate iniţial		Credite definitive	
	ROL/ RON	EURO	ROL/ RON	EURO
2001	50.000.000	1.921,09	16.000.000	614,74
2002	360.000.000	11.518,064	350.210.000	11.204,837
2003	3.083.260.000	82.097,951	3.243.200.000	86.356,673
2004	4.112.000.000	101.450,430	5.657.000.000	139.568,357
2005	4.112.000.000	112.648,275	6.075.000.000	166.575,26
2006	1.300.000	371.428,57	2.137.506	610.716
2007	1.619.000	476.176,47	1.921.000	565.000

În ceea ce priveşte suma cheltuită pentru formare continuă pentru un magistrat, aceasta a evoluat constant, de la 0,0973 Euro/magistrat în anul 2001, la 24,3709 Euro/magistrat în 2005, la 95,48 Euro/magistrat în 2006 şi la 86 Euro/magistrat în 2007 (sumă obţinută prin raportarea fondurilor bugetare alocate formării continue în fiecare an la numărul total de magistraţi din sistem în anul de referinţă).

An	Număr posturi magistraţi în România	Suma cheltuită pentru un magistrat	
		ROL/RON	EURO
2001	5.618	2.534,709/0,25	0,0973
2002	5.749	60.913,202/6,09	1,9488
2003	5.786	464.377,80/46,43	12,3649
2004	6.675	846.680,149/84,66	20,8891
2005	6.835	888.807,600/88,88	24,3709
2006	6.396	334,194	95,48
2007	6.410	280	82,35

Această evoluție poate fi ilustrată grafic, astfel:

Pentru anul 2007 s-au aprobat inițial credite în valoare de 1.619.000 RON, iar prin rectificare bugetară, creditele aprobate au ajuns la suma de 1.921.000 RON, creditele utilizate ridicându-se la 1.794.941,18 RON.

În **percepția instanțelor şi parchetelor**[172] , cu o largă majoritate, s-a considerat că programele de formare continuă dezvoltate de către Institutul Național al Magistraturii în anul 2007 au fost adecvate din punct de vedere calitativ, însă insuficiente ca număr de programe (seminarii, întâlniri de lucru etc.) şi ca număr al magistraților cooptați.

4.7.3. Formarea formatorilor

[172] Datele din acest paragraf au fost sintetizate la nivelul Direcției Resurse Umane şi Organizare, pe baza răspunsurilor furnizate de instanțe şi parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului.

Prin Hotărârea Plenului CSM nr. 270 din 19 aprilie 2007 a fost aprobată **lista de formatori din cadrul formării iniţiale şi continue**, hotărâre completată ulterior prin Hotărârea nr. 444 din 21 iunie 2007 pentru aprobarea listei nominale de formatori aferente programului "To do list".

De asemenea, având în vedere necesitatea reglementării statutului de formator al INM în ceea ce priveşte recrutarea, evaluarea şi revocarea acestora, Plenul CSM a aprobat, prin Hotărârea nr. 613 din 13 septembrie 2007, proiectul "**Statutului de formator al INM – Recrutare, evaluare şi revocare**", astfel cum a fost aprobat de Consiliul ştiinţific al INM în şedinţa din 31 august 2007, cu observaţiile formulate în cadrul Grupului de lucru nr. 3 al Consiliului Superior al Magistraturii.

Institutul Naţional al Magistraturii a realizat în 2007 **28 seminarii** de formare a formatorilor, fie în cadrul unor **programe noi** (cum sunt cele în materia dreptului comunitar, al eticii şi deontologiei profesionale sau al aptitudinilor didactice organizate în cadrul programului Phare 2004/ 016-772.01.04-08 –„*Sprijin ulterior acordat INM*", în domeniul cooperării judiciare internaţionale, realizate în cadrul proiectului Phare 2005/IB/JH/03 de *Înfrăţire instituţională dintre MJ şi Austria* sau organizate în colaborare cu Fundaţia Alternative Sociale), fie în cadrul unor programe care au demarat în 2006 şi au continuat în 2007 (în domenii ca IT, limba engleză, criminalitate informativă sau formarea reţelei de evaluatori).

O *conferinţă internaţională în domeniul redactării hotărârilor judecăteşti* în materie civilă a fost organizată cu sprijinul fundaţiei Konrad Adenauer şi a implicat şi 3 formatori români, reprezentanţi ai INM.

Programele de formare de formatori realizate în 2007 sunt:

1. Drept comunitar - seminarii organizate în cadrul proiectului Phare 2004/ 016-772.01.04-08 – „Sprijin ulterior acordat INM" – **1 seminar;**

2. Cooperare judiciară în materie civilă şi comercială - seminarii organizate în cadrul proiectului Phare Phare 2005/IB/JH/03 de Înfrăţire instituţională dintre MJ şi Austria **– 5 seminarii;**

3. Cooperare judiciară în materie penală - seminarii organizate în cadrul proiectului Phare 2005/IB/JH/03 de Înfrăţire instituţională dintre MJ şi Austria **– 5 seminarii;**

4. Etică şi deontologie – 4 seminarii (din care 3 seminarii organizate în cadrul proiectului Phare 2004 /016-772.01.04-08 –„Sprijin ulterior acordat INM" şi un seminar organizat în colaborare cu Fundaţia Alternative Sociale);

5. **Aptitudini didactice** – seminarii organizate în cadrul proiectului Phare 2004 /016-772.01.04-08 – „Sprijin ulterior acordat INM" **– 5 seminarii;**

6. Redactarea hotărârilor judecăteşti în materie civilă – conferinţă organizată cu sprijinul fundaţiei Konrad Adenauer **– 1 seminar.**

Totodată, în 2007 au fost continuate mai multe programe de formare a formatorilor începute în 2006, respectiv:

1. Criminalitate informatică – 1 seminar;

2. **Limba engleză** - Proiectul "Language4Law", desfăşurat în colaborare cu CEELI Institute Praga **– 2 seminarii;**

3. **IT – 1 seminar;**

4. Formarea reţelei de formatori care va asigura pregătirea membrilor comisiilor responsabile cu evaluarea activităţii profesionale a judecătorilor şi procurorilor – 3 seminarii.

În cadrul componentei de formare a formatorilor, au fost realizate şi o serie de activităţi de formare adresate formatorilor de la formarea iniţială, cum sunt:

1. Metodologia actului de justiţie – Motivarea hotărârilor judecătoreşti (în materie civilă şi penală) – **1 seminar;**

2. Dezvoltarea unor programe comune în materia drepturilor omului pentru şcolile de magistratură din Europa est centrală – seminar organizat cu sprijinul Consiliului Europei, în cadrul programului HELP **– 1 seminar;**

3. Formarea noilor formatori INM şi a tutorilor de practică - 2 seminarii.

4.7.4. Organizarea concursurilor/examenelor privind admiterea în profesie şi cariera judecătorilor şi procurorilor

În 2007 INM a organizat, sub coordonarea CSM, un număr de 9 examene şi concursuri, după cum urmează:

1. 4 februarie 2007 – concurs/examen de promovare în funcţii de execuţie al judecătorilor

Cu această ocazie au fost scoase la concurs un număr de 150 de locuri pentru promovare efectivă şi 113 locuri pentru promovare pe loc. S-au înscris 236 de candidaţi pentru promovare efectivă şi 245 pentru promovare pe loc, fiind ocupate 105 poziţii promovare efectivă şi 86 pentru promovare pe loc.

2. 12 mai 2007 – 3 iunie 2007 – concurs/examen de ocupare a funcţiilor de conducere

Au fost scoase la concurs 115 posturi de conducere pentru judecători şi 109 pentru procurori. S-au înscris la concurs 122 candidaţi judecători şi 54 candidaţi procurori. Au fost ocupate 30 de funcţii de conducere pentru judecători şi 42 de procurori.

3. 3 iunie 2007 – examen de admitere în magistratură

Au fost scoase la concurs 100 de posturi, 50 de judecător şi 50 de procuror. La concurs s-au înscris 316 candidaţi. Au fost declaraţi admişi 2 candidaţi, care au ocupat un post de judecător şi un post de procuror.

4. 4 – 6 iunie 2007 – examen de absolvire pentru auditorii de justiţie

Au susţinut examenul absolvenţii de anul II, 83 de judecători şi 34 de procurori. Au promovat acest examen 115 absolvenţi.

5. 13 iulie 2007 – examen de absolvire – sesiune extraordinară

Pentru cei 2 absolvenţi care nu au promovat examenul de absolvire, s-a organizat o sesiune specială, aceştia promovând examenul.

6. 30 august – 18 septembrie 2007 – examen de admitere la INM

Au fost scoase la concurs 240 de posturi, 100 de judecător şi 140 de procuror. La concurs s-au înscris 2635 candidaţi. In urma susţinerii tuturor probelor, au fost declaraţi admişi 174 candidaţi.

7. 27 octombrie – 27 noiembrie 2007 - examen de capacitate al judecătorilor şi procurorilor stagiari

La examen s-au înscris 183 candidaţi: 109 judecători, 52 procurori şi 22 asimilaţi magistraţilor. Au promovat acest examen 107 judecători, 52 procurori şi 18 asimilaţi magistraţilor.

8. 28 octombrie – 25 noiembrie 2007 – concurs/examen de ocupare a funcţiilor de conducere

Au fost scoase la concurs 109 posturi de conducere pentru judecători şi 54 pentru procurori. S-au înscris la concurs 71 candidaţi judecători şi 35 candidaţi procurori. Au fost ocupate 30 de funcţii de conducere pentru judecători, în timp ce validarea concursului pentru procurori a fost suspendată.

9. 9 decembrie 2007 – examen de promovare în funcţii de execuţie a procurorilor

Cu această ocazie au fost scoase la concurs un număr de 146 de locuri pentru promovare efectivă pentru procurori. S-au înscris 233 de candidaţi, examenul fiind susţinut de 165 de candidaţi. Au fost ocupate 99 de posturi.

4.7.5. Priorităţi strategice privind dezvoltarea activităţilor de formare desfăşurate de către Institutul Naţional al Magistraturii

În perioada 2004 - 2007, activitatea Institutului Naţional al Magistraturii s-a desfăşurat având în vedere obiectivele, direcţiile principale de dezvoltare şi principiile cuprinse în strategiile Institutului Naţional al Magistraturii, înaintate spre aprobare Plenului Consiliului Superior la Magistraturii în şedinţa din 4 noiembrie 2004, respectiv:

1. *Strategia de formare iniţială;*
2. *Strategia de formare continuă;*
3. *Strategia de recrutare şi formare a formatorilor;*
4. *Strategia de formare în domeniul informatic.*

Printre obiectivele cuprinse în strategiile aferente perioadei 2004-2007, în ceea ce priveşte formarea iniţială şi continuă, se numără:

- *Creşterea ponderii caracterului practic al formării iniţiale în cadrul INM* şi renunţarea la sistemul de examinare bazat pe memorare în favoarea unui sistem centrat pe verificarea abilităţilor practice dobândite de auditori, utilizarea unor metode moderne de formare cu caracter interactiv;
- *Creşterea calităţii procesului de formare continuă; asigurarea accesului magistraţilor* la acţiunile de formare continuă organizate de INM, în funcţie de propriile domenii de interes; *asigurarea, anual, a unui număr de locuri* la acţiunile de formare continuă organizate de INM cel puţin egal cu 1/3 din numărul de magistraţi;
- *Asigurarea unei proceduri* obiective, transparente, publice, de *recrutare a formatorilor;*
- Realizarea unei *viziuni europene asupra dreptului* prin accentuarea formării în domeniul dreptului internaţional al drepturilor omului şi în cel al dreptului comunitar;
- *Îmbunătăţirea imaginii sistemului judiciar român în Europa* prin oferirea de burse, stagii, vizite în străinătate pentru magistraţii români şi organizarea de stagii pentru magistraţii străini în România.

Pentru sfârşitul anului 2007, Institutul Naţional al Magistraturii şi-a propus ***actualizarea strategiilor Institutului şi identificarea obiectivelor şi direcţiilor principale de dezvoltare pentru perioada 2008-2011***.

Stabilirea obiectivelor formării iniţiale şi continue, cât şi ale formării formatorilor, ca fundamente în elaborarea strategiilor Institutului Naţional al Magistraturii pentru perioada 2008 - 2011, se subsumează obiectivelor Consiliului Superior al Magistraturii în aceste domenii, având în vedere rolul acestuia de coordonator al activităţii Institutului Naţional al Magistraturii conferit de dispoziţiile art. 37 din *Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu completările şi modificările ulterioare.*

Astfel, identificarea obiectivelor formării iniţiale şi continue ale Consiliului Superior al Magistraturii în domeniul formării iniţiale şi continue, precum şi în cel al recrutării şi formării formatorilor şi, implicit, stabilirea obiectivelor Institutului Naţional al Magistraturii, în aceste domenii, ar trebui să aibă la bază următoarele:

- obligaţiile ce revin Consiliului Superior al Magistraturii şi Institutului Naţional al Magistraturii cu privire la formarea profesională, care reies din analiza documentelor strategice care conţin angajamentele României rezultate din actul aderării (în special cele rezultate din *Planul de acţiune pentru îndeplinirea condiţionalităţilor din cadrul mecanismului de cooperare şi verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar şi al luptei împotriva corupţiei* aprobat prin H.G. nr. 1346/31.10.2007), precum şi din analiza documentelor, studiilor sau rapoartelor internaţionale referitoare la sistemul judiciar ori statutul judecătorilor şi procurorilor;
- obligaţiile ce revin Consiliului Superior al Magistraturii şi Institutului Naţional al Magistraturii cu privire la formarea profesională, rezultate din dispoziţiile legale în vigoare;
- evaluarea activităţii de formare profesională organizată de Institutul Naţional al Magistraturii în perioada 2004 - 2007 şi, implicit, a gradului de realizare a obiectivelor stabilite de către Institut în cele 4 strategii.

În acest scop, **s-a solicitat Consiliului Superior al Magistraturii, precum şi instanţelor şi parchetelor, formularea de răspunsuri la următoarele întrebări**:

1. *Ce obiective identificate în strategiile aferente perioadei 2004 - 2007 rămân actuale pentru perioada 2008 - 2011 ?;*
2. *Ce alte obiective şi direcţii de dezvoltare consideraţi că ar trebui cuprinse în noile strategii ?;*
3. *La care dintre obiectivele strategiilor din perioada 2004 - 2007 se apreciază că ar trebui să se renunţe ?;*
4. *Indicaţi trei aspecte din activitatea Institutului Naţional al Magistraturii apreciate ca pozitive;*
5. *Indicaţi trei aspecte din activitatea Institutului Naţional al Magistraturii apreciate ca negative.*

Răspunsurile au fost sintetizate, iar proiectul documentului urmează a fi discutat într-un grup de lucru din care fac parte membri ai Consiliului ştiinţific al Institutului Naţional al Magistraturii, reprezentanţi ai Consiliului Superior al Magistraturii şi ai asociaţiilor profesionale ale magistraţilor.

4.8. Politica de resurse umane privind personalul auxiliar al instanţelor şi parchetelor

4.8.1. Cadrul legal şi impactul modificărilor legislative intervenite

Activitatea personalului auxiliar din cadrul instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor este reglementată de Legea nr. 304/2004, privind organizarea judiciară, cu modificările şi completările ulterioare, de Legea nr. 567/2004, cu modificările aduse prin Legea nr. 17/2006 şi prin O.U.G. .nr. 100/2007 şi de Regulamentele de ordine interioară ale instanţelor şi parchetelor.

Personalul auxiliar de specialitate al instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor de pe lângă acestea este format din grefieri, grefieri statisticieni, grefieri documentarişti, grefieri arhivari, grefieri registratori şi grefieri informaticieni.

Corpul grefierilor este alcătuit din grefieri cu studii superioare şi grefieri cu studii medii.

Funcţiile de agent procedural, aprod şi şofer sunt conexe personalului auxiliar de specialitate al instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor de pe lângă acestea.

Recrutarea personalului auxiliar de specialitate şi a celui conex se face prin concurs.

Grefierii se recrutează, de regulă, prin concurs organizat de Şcoala Naţională de Grefieri, anual, la nivel naţional, sub coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii.

Concursul se desfăşoară separat, pentru posturile de grefieri cu studii superioare şi grefieri cu studii medii.

Concursul pentru ocuparea posturilor vacante de grefieri informaticieni, grefieri arhivari, grefieri registratori şi personal conex se organizează la nivelul fiecărei curţi de apel sau fiecărui parchet de pe lângă curtea de apel ori, după caz, la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie sau Departamentul Naţional Anticorupţie.

În raport cu atribuţiile care îi revin în ceea ce priveşte recrutarea grefierilor, în cursul anului 2007, Consiliul Superior al Magistraturii a aprobat, în temeiul prevederilor art. 36 din Legea nr. 567/2004, cu modificările şi completările ulterioare, organizarea unui concurs pentru ocuparea posturilor vacante de grefieri cu studii medii la unele instanţe şi parchete (prin Hotărârea nr. 581/2007 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii) şi a organizat, la data de 16 septembrie 2007, concurs de admitere la Şcoala Naţională de Grefieri pentru ocuparea a 100 de posturi de grefieri cu studii superioare juridice (60 la instanţele judecătoreşti şi 40 la parchetele de pe lângă acestea).

Ca urmare a modificărilor aduse prin Legea nr. 17/2006, ulterior datei de 31 ianuarie 2007, nu mai era posibilă avizarea numirii în funcţia de grefier, fără concurs, de către Consiliul Superior al Magistraturii a persoanelor care îndeplineau anumite condiţii prevăzute de lege.

Prin O.U.G. nr. 100/2007 a fost modificată Legea nr. 567/2004, cu modificările şi completările ulterioare, cele care interesează sub aspectul politicii de resurse umane fiind următoarele:

- Prin art. 68 alin. 1 s-a instituit ca vârstă de pensionare pentru personalul auxiliar de specialitate al instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor de pe lângă acestea vârsta de 60 de ani[173];
- S-a prevăzut posibilitatea reîncadrării şi avizării numirii în funcţia de grefier, fără concurs.

Astfel, potrivit dispoziţiilor art.68[3] alin.2 teza a II-a din actul normativ menţionat, reîncadrarea în funcţia de personal auxiliar de specialitate se face în condiţiile alineatului 3, până la împlinirea vârstei de 65 de ani, iar potrivit alineatului 3 al aceluiaşi articol, Consiliul Superior al Magistraturii poate aviza numirea în funcţia de grefier, fără concurs, pentru persoanele care îndeplinesc condiţiile prevăzute la art.33 alin.1 lit.a-e, au o vechime în funcţie de cel puţin 10 ani, şi-au încetat activitatea din motive neimputabile, iar de la data eliberării lor din funcţie nu au trecut mai mult de 2 ani.

Analizând dispoziţiile legale menţionate, rezultă că, deşi se face o distincţie între reîncadrare, situaţie în care se referă la funcţia de personal auxiliar de specialitate şi numirea fără concurs, în acest caz referindu-se numai la grefieri, ambele presupun avizul Consiliului Superior al Magistraturii, cu respectarea aceloraşi criterii prevăzute de art.68[1] alin.3 din O.U.G.nr.100/2007.

De asemenea, în timp ce reîncadrarea în funcţia de personal auxiliar de specialitate presupune că persoana care a îndeplinit funcţia corespunzătoare la instanţă sau parchet să fi fost eliberată din funcţie prin pensionare, numirea în funcţia de grefier, fără concurs, este condiţionată de eliberarea din funcţia de grefier, din motive neimputabile (dintre cele prevăzute art.52 din Legea nr.567/2004, cu modificările ulterioare), altele decât pensionarea.

Aşa cum rezultă din dispoziţiile art.37-39 şi 53 din acelaşi act normativ, atât numirea cât şi eliberarea din funcţiile de personal auxiliar de specialitate, se fac prin decizie de către preşedinţii curţilor de apel sau, după caz, de procurorii generali ai parchetelor de pe lângă acestea, în a căror circumscripţie teritorială persoana în cauză urmează a fi numită ori şi-a desfăşurat activitatea.

În ceea ce priveşte acordarea avizului prevăzut de lege pentru reîncadrarea în funcţie sau numirea fără concurs, Direcţia resurse umane şi organizare a propus, iar Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat în şedinţa din data de 28 noiembrie 2007 o procedură în acest sens[174].

---

[173] În conformitate cu prevederile art. IV din O.U.G. nr. 100/2007, pentru femei, atingerea vârstei de pensionare de 60 de ani prevăzute de acest act normativ se va realiza eşalonat în termen de un an şi 3 luni de la data intrării acestuia în vigoare, prin creşterea vârstei de pensionare, pornindu-se de la 58 de ani şi două luni, la data de 1 octombrie 2007, la 60 de ani, la data de 31 decembrie 2008;

4.8.2. Situaţia asigurării necesarului de personal auxiliar la instanţe şi parchete. Priorităţi identificate şi măsuri de remediere a deficienţelor existente

Potrivit datelor furnizate de către instanţele judecătoreşti, actuala schemă privind personalul auxiliar de specialitate nu este satisfăcătoare, la majoritatea dintre acestea simţindu-se nevoia unei suplimentări a numărului posturilor de grefier datorită următoarelor împrejurări:

- § în scopul asigurării premiselor necesare formării de complete fixe judecător-grefier de şedinţă, atât în ceea ce priveşte activitatea de judecată, cât şi dactilografierea hotărârilor redactate;
- § sunt instanţe unde s-a demarat acţiunea de înfiinţare a unor arhive separate pe secţii, actualul număr de grefieri arhivari neacoperind necesarul de personal pentru Serviciul arhivă-registratură: arhivă curentă, registratură, arhivă veche şi repartizarea aleatorie a cauzelor;
- § intenţiei unor instanţe de a solicita înfiinţarea de noi secţii, datorită numărului mare de dosare înregistrate în anumite materii;
- § creşterii gradului de complexitate a litigiilor deduse judecăţii, cu precădere în materia falimentului, al dreptului muncii şi asigurărilor sociale şi în materia dreptului penal, unde o pondere importantă o reprezintă procesele penale cu element de extraneitate.

Complexitatea cauzelor implică, sub aspect procedural şi chiar administrativ-judiciar şi o sporire a atribuţiilor personalului auxiliar de specialitate.

---

[174] Astfel, s-a stabilit că cererile privind reîncadrarea în funcția de personal auxiliar de specialitate sau numirea în funcția de grefier, fără concurs, se depun la instanțele sau parchetele care au calitatea de angajator (respectiv Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție, curțile de apel și parchetele de pe lângă acestea) și se transmit Consiliului Superior al Magistraturii, însoțite de actele care atestă îndeplinirea criteriilor prevăzute de art.68[3] alin.3 din actul normativ menționat, după cum urmează: - datele privind traseul profesional și vârsta persoanei în cauză; - vechimea în funcția de grefier, precum și în funcțiile de specialitate ale personalului auxiliar, enumerate în articolul 3 alin.1 din Legea nr.567/2004, cu modificările ulterioare, astfel cum rezultă din carnetul de muncă; - calificativul obținut la ultima evaluare; - data și temeiul eliberării din funcție; - eventuale sancțiuni disciplinare; - acte din care rezultă îndeplinirea condițiilor generale prevăzute de art.33 lit.a-e din Legea nr.567/2004, cu modificările ulterioare.

În ceea ce privește ultima mențiune, față de conținutul dispozițiilor art. 33 lit.a-e din Legea nr.567/2004, cu modificările ulterioare, s-a considerat că pentru acordarea avizului prevăzut de lege, în fiecare caz în parte, (reîncadrare, respectiv, numire fără concurs), este necesar ca Plenul Consiliului Superior al Magistraturii să aprecieze asupra îndeplinirii tuturor acestor condiții generale, rezultând din următoarele acte: copie de pe cartea de identitate; cazier judiciar și cazier fiscal în original; caracterizare de la ultimul loc de muncă care atestă îndeplinirea condiției bunei reputații; adeverință de la medicul de familie care atestă aptitudinea din punct de vedere medical pentru exercitarea funcției; copia diplomei privind absolvirea de studii superioare sau medii (cu precizarea că, în ceea ce privește reîncadrarea în funcțiile de grefier statistician, documentarist și informatician, este necesară absolvirea studiilor medii sau superioare de specialitate, prevăzute de art.33 alin.3-4 și art.34 din aceeași lege).

De asemenea, s-a stabilit că toate aceste date urmează a fi completate cu punctul de vedere al conducerii instanței privind utilitatea numirii, sau, după caz, a reîncadrării în funcție a solicitantului, în raport cu calitatea prestației avute anterior eliberării din funcție, totodată, fiind necesar a se comunica situația posturilor vacante de personal auxiliar de specialitate, de natura celor pentru care se solicită reîncadrarea, iar în cazul numirii în funcția de grefier, fără concurs, evidența posturilor de grefieri cu studii medii și a celor cu studii superioare, după distincția prevăzută la art.33 alin.2 din legea specială, în funcție de studiile absolvite de solicitant.

Această multitudine de atribuţii este şi rezultatul punerii în aplicare a proiectului-pilot „privind transferul unor atribuţii administrative (nejudiciare), de la magistraţi la personalul auxiliar”, precum şi atribuţiilor suplimentare cauzate de completarea corectă si la timp a rubricilor din evidenta informatizată a dosarelor (aplicaţia ECRIS), pe lângă evidenta manuală a acestora.

Ca priorităţi, în scopul remedierii deficienţelor existente, s-au semnalat următoarele:

- § suplimentarea schemelor în ceea ce priveşte personalul auxiliar de specialitate;
- § perfecţionarea personalului auxiliar de specialitate în scopul îmbunătăţirii cunoştinţelor cu privire la cooperarea judiciară internaţională, în domeniul aplicaţiei ECRIS;
- § înlăturarea formalismului în pregătirea profesională, atât la nivel centralizat, cât şi la nivel descentralizat;
- § verificarea anuală a personalului auxiliar de specialitate sub aspectul cunoştinţelor profesionale, al abilităţilor de comunicare, muncă în echipă, grad de responsabilizare şi al rezistenţei la stres;
- § creşterea exigenţei concursurilor de recrutare a acestei categorii de personal;
- § ocuparea locurilor vacante de personal auxiliar de specialitate;
- § modificarea Regulamentului privind organizarea şi desfăşurarea concursului de ocupare a posturilor vacante de grefier la instanţele judecătoreşti în ceea ce priveşte: *tematica şi bibliografia* pentru concurs (care trebuie să fie adecvată pregătirii candidaţilor (grefieri cu studii superioare şi grefieri cu studii medii), care acced pentru prima dată în sistemul judiciar), *reducerea numărului de comisii* implicate în desfăşurarea concursului (se argumentează aceasta prin faptul că organizarea în acest mod a unui astfel de concurs presupune eforturi mari şi uneori nejustificate, în raport de timpul alocat derulării procedurilor de înscriere, examinare, corectare şi contestare, de resursele umane implicate şi de anvergura concursului - pot exista situaţii în care, fie numărul posturilor vacante de grefieri pentru care se organizează concursul, fie numărul candidaţilor înscrişi, să fie redus);
- § modificări în plan legislativ în sensul scoaterii la concurs a posturilor pentru Şcoala Naţională de Grefieri pe centre zonale, întrucât prin modul cum se procedează în prezent sunt dezavantajate judeţele din centrul şi nord-vestul ţării; aceasta pentru că, de regulă, la acest concurs participă candidaţi din Bucureşti şi judeţele apropiate care, la scurt timp după repartiţie, solicită transferul;
- § suplimentarea posturilor de agent procedural, care ar reduce costurile pentru efectuarea actelor de procedură.

4.8.3. Activitatea în anul 2007 a Şcolii Naţionale de Grefieri[175]

[175] Datele şi informaţiile din prezenta secţiune au fost furnizate de către Şcoala Naţională de Grefieri.

În anul 2007, Şcoala Naţională de Grefieri a desfăşurat, sub coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii, activităţi de formare iniţială, continuă şi de formare a formatorilor, în virtutea competenţelor stabilite prin *Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor de pe lângă acestea* şi a noului *Regulament de organizare şi funcţionare al Şcolii Naţionale de Grefieri* aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 183/29.03.2007. Totodată, au fost desfăşurate mai multe activităţi prin programe internaţionale.

4.8.3.1. Formarea iniţială

În anul şcolar 2006-2007 formarea profesională iniţială organizată de Şcoala Naţională de Grefieri în temeiul Legii 567/2004 a continuat să aibă în vedere *exclusiv grefierii cu studii superioare juridice.*

Cei 147 de absolvenţi ai promoţiei 2006-2007, grefieri cu studii superioare juridice, au fost repartizaţi la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi celelalte instanţe judecătoreşti (judecătorii, tribunale şi curţi de apel) din toată ţara.

În planificarea şi desfăşurarea activităţii didactice, s-a valorificat experienţa dobândită în anii anteriori, precum şi semnalele primite de la foştii cursanţi, dar şi din instanţele şi parchetele unde au fost repartizaţi absolvenţii Şcolii.

Organizarea formării iniţiale, planul de învăţământ şi stabilirea obiectivelor a ţinut seama de nivelul studiilor cursanţilor. Pentru asigurarea unei pregătiri temeinice şi complete a viitorilor grefieri, s-a pornit de la atribuţiile actuale ale grefierilor, legate atât de şedinţa de judecată, cât şi de activitatea aferentă compartimentelor auxiliare ale instanţelor, precum şi activitatea specifică grefierilor din parchete. *S-a urmărit ridicarea standardului de pregătire juridică, atât teoretică cât şi practică,* astfel încât grefierii cu studii superioare juridice să poată prelua cu succes sarcinile administrative de la judecător.

Astfel, s-a păstrat şi dezvoltat experienţa didactică dobândită împreună cu formatorii Şcolii, punând în mod deosebit accentul pe ***caracterul practic al activităţii de învăţământ***. Cursurile s-au concretizat în dezbateri şi/sau aplicaţii practice, care au intenţionat să acopere palierele activităţii grefierilor din instanţele judecătoreşti şi parchete şi s-a urmărit dobândirea de către cursanţi a deprinderilor profesionale întemeiate pe solide cunoştinţe juridice la un standard ridicat, deschiderea şi responsabilizarea lor pentru noi atribuţii, fără a fi neglijate aspectele legate de deontologie.

Efectuat sub coordonarea şi supravegherea îndrumătorilor de stagiu, ***stagiul practic*** a debutat la începutul anului şcolar cu o scurtă perioadă de observare la judecătorii şi parchetele de pe lângă judecătorii şi a continuat cu practica propriu-zisă la judecătorie (2 luni) şi parchete (2 săptămâni).

Stagiul practic, efectuat în cadrul judecătoriilor şi parchetelor de pe lângă judecătoriile din Bucureşti, s-a desfăşurat potrivit unui program stabilit şi comunicat instanţelor judecătoreşti şi parchetelor.

Atât în instanţe cât şi la parchete, cursanţilor li s-a oferit posibilitatea să cunoască activitatea tuturor compartimentelor instanţelor judecătoreşti, respectiv, parchetelor, atribuţiile specifice grefierilor şi chiar să lucreze efectiv îndeplinind toate sarcinile ce le revin în exercitarea acestei profesii. În vederea coordonării desfăşurării stagiului, formatorul desemnat, judecător sau procuror, alături de un reprezentant al şcolii, a organizat şi a condus activitatea concretă a cursanţilor în fiecare compartiment auxiliar al instanţei judecătoreşti sau parchetului.

Evaluarea cursanţilor s-a realizat continuu ţinându-se seamă de mai multe criterii. Notele pentru fiecare disciplină au avut o anumită pondere în cadrul mediei finale, alături de examenele de absolvire, raportată la importanţa disciplinei respective.

Desfăşurarea la un standard ridicat a activităţii didactice a fost asigurată de ***echipa de formatori a Şcolii Naţionale de Grefieri***, numită prin Hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii şi alcătuită din 56 formatori şi 12 îndrumători de stagiu practic (6 judecători şi 6 procurori). În marea lor majoritate, formatorii de la formarea iniţială sunt judecători, dar şi procurori (urmărire penală, deontologie, comunicare, drept penal), grefieri cu studii superioare juridice (executări penale, dactilografie, informatică), informaticieni care îşi desfăşoară activitatea la instanţele din Bucureşti, profesori universitari şi alţi specialişti. Dintre formatori, iniţial 6, ulterior 3, au fost judecători, procurori şi grefieri detaşaţi la Şcoala Naţională de Grefieri.

Intrarea în vigoare a ***Legii 17/2006 care a modificat Legea 567/2004*** a făcut dificilă planificarea formării iniţiale şi a determinat găsirea unor soluţii viabile în organizarea acesteia, cu respectarea standardelor stabilite şi impuse până în prezent, întrucât, potrivit modificărilor legale, ***s-a redus durata studiilor pentru cursanţii cu studii superioare juridice la 6 luni***.

În acest context, Şcoala Naţională de Grefieri a atras atenţia cu privire la implicaţiile pe care le-ar putea avea imposibilitatea realizării unei pregătiri suficiente a viitorilor grefieri asupra obiectivului cuprins în planul de acţiune privind realizarea reformei în justiţie care vizează transferul unor atribuţii de la judecător la grefier.

Soluţia de compromis a fost aceea de reducere proporţională a numărului de ore şi mai ales reducerea semnificativă, cu 6 săptămâni, a perioadei de practică, precum şi transformarea mai multor dezbateri şi aplicaţii practice în prelegeri, cu fragmentarea pregătirii cursanţilor în două categorii: grefieri pentru instanţele judecătoreşti şi grefieri pentru parchete.

Sub acest aspect, este de menționat că prin Hotărârea Plenului nr. 470/26 iunie 2007 a fost **aprobată propunerea Şcolii Naţionale de Grefieri de modificare a modalităţii de organizare a formării iniţiale pentru promoţia 2007-2008, prin specializarea formării iniţiale pentru cursanţii care vor fi repartizaţi la instanţele judecătoreşti şi pentru cei care vor fi repartizaţi pe posturi în cadrul parchetelor.** Soluţia realizării astfel a unei pregătiri specializate a fost aleasă după consultarea instanţelor şi parchetelor, în acest sens.

La data de 17 septembrie 2007, a fost organizat concursul de admitere la Şcoala Naţională de Grefieri, pentru promoţia 2007 -2008. Au fost admişi în urma concursului un număr de 100 de cursanţi.

Cursurile pentru această promoție au început la data de 15 octombrie 2007. În prima săptămână de cursuri, după efectuarea unor seminarii aplicative de procedură civilă şi procedură penală la judecătoriile din Bucureşti şi parchetele de pe lângă acestea, cursanţii au optat între cele două specializări: 60 - grefieri pentru instanţele judecătoreşti şi 40 - grefieri pentru parchete.

Reţeaua de formatori pentru formarea iniţială în anul şcolar 2007 - 2008 a fost aprobată prin Hotărârea nr. 683/11 octombrie 2007 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii şi este formată în cea mai mare parte din formatori cu experienţă în activitatea didactică a Şcolii, păstrând astfel continuitatea în predare. Numărul acestora se ridică la 46 şi include şi formatori noi, specializaţi în activitatea parchetelor.

Datorită imposibilităţii de ocupare a posturilor prin detaşarea formatorilor, ponderea orelor predate de formatorii detaşaţi nu este cea preconizată. În prezent, în cadrul formării iniţiale sunt doar 4 formatori din cadrul personalului de instruire detaşat: 2 judecători, 1 procuror şi 1 grefier, numai ultimii doi având doar atribuţii exclusiv didactice.

Planul de învăţământ pentru noul an şcolar 2007 - 2008, aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii prin Hotărârea Plenului nr. 647/20 septembrie 2007 a fost stabilit diferenţiat, avându-se în vedere specificul activităţii celor două categorii profesionale.

Pentru grefierii de instanţă s-a încercat, în noul context, păstrarea structurii celui precedent şi a disciplinelor de predare. S-a impus, pe de o parte, renunţarea la modalitatea interactivă de lucru şi limitarea la prelegeri pentru mai multe discipline, iar pe de altă parte reducerea numărului de ore. Practica în instanţe a fost limitată la numai 4 săptămâni.

Planul de învăţământ pentru grefierii de parchete reprezintă, însă, un prilej binevenit pentru realizarea unei pregătiri specializate, corespunzătoare activităţii grefierului de parchete, categoric diferită de aceea a grefierului de instanţă.

Prin noua modalitate de concepere a planului de învăţământ, s-a încercat găsirea soluţiilor eficiente pentru a obţine maximul de performanţă profesională pentru promoţia 2007 - 2008, la standardele deja confirmate de absolvenţii promoţiilor anterioare.

Şcoala Naţională de Grefieri realizează şi ***formarea iniţială a grefierilor arhivari si registratori*** prevăzută la art. 10 coroborat cu art. 28 din Legea nr. 567/2004. Această formă de pregătire iniţială se desfăşoară în temeiul programului de stagiu adoptat de Şcoală şi aprobat de către Consiliul Superior al Magistraturii, în funcţie de concursurile de ocupare a respectivelor posturi, organizate de curţile de apel.

În cadrul stagiului efectuat în cursul anului 2007 au fost pregătiţi 23 grefieri arhivari şi grefieri registratori din întreaga ţară, stagiul de pregătire fiind finalizat cu examen pentru 16 dintre aceştia.

Datorită lipsei de personal, Şcoala Naţională de Grefieri întâmpină mari dificultăţi în realizarea acestei activităţi şi întârzieri în derularea ei în termenele propuse.

4.8.3.2 Formarea continuă

Departamentul de formare profesională continuă a grefierilor[176] este organizat potrivit specificului activităţii grefierilor si a celorlalte categorii de personal de specialitate şi are ca scop *consolidarea cunoştinţelor dobândite atât în cadrul cursurilor S.N.G., cât şi în instanţe şi parchete, tinzând spre actualizarea cunoştinţelor în raport cu modificările legislative şi cu evoluţia dotărilor tehnice în instanţe şi parchete*, toate în acord cu atribuţiile stabilite pentru fiecare grefier în parte.

Programul de formare continuă a grefierilor din instanţele judecătoreşti şi parchetele de pe lângă acestea, pentru anul 2007, a fost elaborat prin consultarea judecătorilor, procurorilor şi grefierilor din instanţe şi parchete, al cursanţilor, al formatorilor şcolii şi a personalului de instruire din cadrul departamentului. Programul a fost aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii, prin Hotărârea Plenului nr. 797/13 decembrie 2006, la propunerea consiliului de conducere.

Având în vedere obligaţiile legale stabilite în sarcina grefierilor şi a celuilalt personal auxiliar de specialitate de a efectua cursuri de formare continuă *cel puţin o dată la cinci ani*, conform programării făcute de conducerea instanţei sau parchetului, în baza opţiunilor exprimate, *s-a îmbunătăţit şi diversificat tematica seminariilor*, în baza opţiunilor grefierilor, a formatorilor şi a magistraţilor din instanţe şi parchete, astfel încât s-

[176] Conform art. 41 din Regulamentul de organizare şi funcţionare al S.N.G. aprobat prin Hotărârea C.S.M. nr. 183/2007, Departamentul de formare profesională continuă al Şcolii Naţionale de Grefieri îndeplineşte următoarele activităţi principale: organizează şi realizează formarea profesională continuă a grefierilor şi a celuilalt personal auxiliar de specialitate conform programului de formare continuă, organizează şi realizează formarea personalului auxiliar de specialitate al instanţelor şi parchetelor recrutat prin concurs de ocupare în mod direct a posturilor.

a ajuns ca pentru instanţe principalele domenii de formare din 2007 să fie: drept procesual civil, drept procesual penal, statistica judiciară, informatica, deontologia profesională, protecţia drepturilor omului şi ale copilului, dreptul comunitar, comunicare, relaţii cu publicul şi mass-media, iar pentru grefierii din parchete domeniile de formare au fost: dreptul procesual penal, statistica judiciară, informatica, deontologia profesională şi protecţia drepturilor omului.

La seminariile organizate în cursul anului 2007 au participat **2116 grefieri** din instanţe şi parchete**.**

Cele **84 de seminarii** organizate în cursul anului 2007 au fost desfăşurate în centrele de pregătire a magistraţilor şi a personalului auxiliar situate în Bârlad, Sovata, Amara, Arad şi Timişoara şi au fost susţinute de formatorii departamentului de formare continuă numiţi de Consiliul Superior al Magistraturii din rândul magistraţilor, a grefierilor cu studii superioare juridice şi a altor specialişti din cadrul instanţelor şi al parchetelor.

Gestionarea eficientă a resurselor financiare ale Şcolii Naţionale de Grefieri a permis găsirea modalităţii de efectuare a unui *program suplimentar de pregătire a grefierilor în perioada 1 septembrie – 31 decembrie 2007,* aceasta hotărâre fiind luată de conducerea departamentului ca efect al solicitărilor adresate Şcolii de către grefierii din instanţe şi parchete care, din diverse motive, nu au putut participa la seminariile de pregătire profesională. În perioada indicată programul suplimentar a cuprins **17 seminarii**, la care au participat **409 grefieri** din instanţe şi parchete.

În cursul anului 2007, personalul de instruire al departamentului de formare continuă a creat o ***bază de date referitoare la toţi grefierii din parchete şi instanţe aflaţi în funcţie până în noiembrie 2007,*** bază de date care cuprinde informaţii despre participarea grefierilor la seminariile de pregătire continuă, tematicile pentru care au optat şi cele pentru care şi-au exprimat dorinţa de a fi cuprinse în programele viitoare de pregătire continuă a şcolii. Precizăm că a fost avută în vedere participarea grefierilor la seminariile desfăşurate în perioada 2002-2007.

Ca urmare a colaborării între formatorii magistraţi şi grefieri, sub coordonarea personalului de instruire al departamentului de pregătire continuă *au fost actualizate, în funcţie de modificările legislative intervenite, suporturile de curs* ai căror autori sunt formatorii departamentului de formare continuă, suporturi de curs care au fost comunicate în format electronic participanţilor la seminariile desfăşurate de şcoală şi care au fost cuprinse într-o bază de date informatică aflată la S.N.G. Totodată, aceste suporturi de curs *au fost comunicate şi celorlalţi grefieri* care, deşi nu au fost desemnaţi să participe la seminariile din 2007, şi-au manifestat dorinţa de a avea acces la informaţiile predate în cursul seminariilor.

De asemenea, departamentul de formare continuă a răspuns tuturor solicitărilor primite de la magistraţi, grefieri şi celelalte categorii de personal de specialitate din instanţe şi parchete, solicitări pe care le-a avut în vedere la stabilirea programului de formare continuă, fiind astfel o interfaţă între magistraţi şi grefieri.

În anul 2007, Şcoala Naţională de Grefieri şi-a îmbogăţit ***baza materială a departamentului de formare continuă*** cu 25 calculatoare, ce au fost folosite pentru dotarea laboratorului informatic aliniat la ultimele standarde de IT, achiziţionând de asemenea şi un copiator multifuncţional, două videoproiectoare şi patru laptopuri, toate acestea fiind necesare nu numai pregătirii grefierilor în cadrul seminariilor de informatică, ci şi pentru susţinerea logistică a celorlalte seminarii cu tematicile indicate în expozeu, asigurându-se prezentările in Power Point a tematicilor şi , prin internet, accesul la legislaţia comunitară în domeniile cooperării judiciare internaţionale în materie civilă, comercială şi penală.

Pe parcursul anului 2007 s-a constatat că există un deficit de formatori la disciplinele *dreptul familiei, cooperare judiciară în materie civilă, comercială şi penală, dreptul muncii, drept comercial, drept administrativ*, motiv pentru care conducerea Şcolii Naţionale de Grefieri ***a organizat in decembrie 2007 selecţia unor noi formatori.***

Programele de formare continuă a grefierilor din instanţele judecătoreşti şi parchetele de pe lângă acestea, pentru anul 2008, au fost aprobate prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 886/13 decembrie 2007. Ca element de noutate, este de menţionat includerea unui program destinat pregătirii profesionale a grefierilor recrutaţi direct pe post în urma concursurilor organizate la nivelul curţilor de apel şi parchetelor de pe lângă acestea.

Pregătirea continuă a fost completată de Departamentul de relaţii internaţionale a Şcolii Naţionale de Grefieri, care a derulat, cu finanţare externă, programe care au cuprins şi pe grefierii aflaţi în funcţie în instanţe şi parchete.

4.8.3.4. Formarea formatorilor

La nivelul Şcolii Naţionale de Grefieri, activitatea de formare a formatorilor în 2007 a atins atât aspecte informale, cât şi aspecte practice, formative.

Astfel, la nivelul fiecărei catedre au avut loc ***întâlniri metodice*** coordonate de către directorul adjunct al Departamentul de Formare Iniţială şi de către specialistul în ştiinţele educaţiei al Şcolii Naţionale de Grefieri, la care s-au pus în discuţie următoarele teme: *Specificul instruirii adulţilor, Pedagogia interactivă, Proiectarea curriculară.*

Au fost elaborate şi distribuite formatorilor materiale privind metodele activ-participative de instruire, evaluarea instruirii şi noţiuni generale de curriculum.

La începutul anului de curs a fost distribuit formatorilor din cadrul formării iniţiale materialul sumar - *Elemente de pedagogie specifice formării profesionale a adulţilor*, precum şi materiale specifice realizării proiectării curriculare pentru anul 2007-2008. De asemenea, specialistul SNG în ştiinţele educaţiei a realizat un *Ghid metodologic pentru formatori*, o sinteză a elementelor de pedagogie specifice instruirii adulţilor.

În cadrul ***proiectului Phare - Asistenţă tehnică pentru Şcoala de Grefieri*** au participat un număr de 94 de formatori ai SNG pe următoarele teme:

- Cooperare judiciară în materie civilă şi penală (19 formatori)
- Convenţia Europeană a Drepturilor Omului (16 formatori)
- Drept comercial (9 formatori)
- Dreptul familiei şi protecţia minorilor (16 formatori)
- Relaţii publice şi comunicare (15 formatori)
- Cooperare judiciară (19 formatori).

Dintre aceştia, 30 de formatori au susţinut la Bucureşti şi Timişoara, pe domeniul în care s-au format şi în echipă cu experţii proiectului, seminare cu cursanţi grefieri.

Seminariile de formare a formatorilor din cadrul proiectului Phare - *Asistenţă tehnică pentru Şcoala de Grefieri* au avut ca rezultat şi realizarea ***ghidurilor practice pentru grefieri*** în domeniile: *Relaţii publice şi comunicare*, *Dreptul familiei şi protecţia minorilor*, *Drept comercial*; aceste ghiduri au ca autori şi formatori ai SNG şi vor fi utile tuturor formatorilor în activitatea de predare în cadrul disciplinelor respective.

În 2007, Departamentul de Formare a Formatorilor a vizat şi ***dezvoltarea reţelei de formatori***. Astfel, la echipa de formatori din cadrul formării iniţiale s-au alăturat experţi în proiecte internaţionale în vederea susţinerii unor prelegeri pe teme specifice, precum şi un procuror pentru organizarea şi coordonarea stagiului practic pentru grefierii de parchete.

Pentru completarea reţelei de formatori din cadrul formării continue s-a organizat o nouă procedură de selecţie, conform Regulamentului de organizare şi funcţionare al Şcolii Naţionale de Grefieri. Au participat 58 de candidaţi, din care au fost selectaţi ca formatori 35 de candidaţi (judecători, procurori, grefieri) care urmează să fie propuşi spre aprobare Plenului Consiliului.

Pentru o corectă şi eficientă utilizare a resurselor tehnice în activitatea de instruire, formatorii au participat la o activitate demonstrativă pentru utilizarea smartboard-ului, tabla interactivă, demonstraţie susţinută de către un reprezentant al firmei furnizoare.

4.8.3.4. Alte activităţi şi programe

I. Şcoala Naţională de Grefieri a implementat în cursul anului 2007 ***Programul Phare 2004 EuropeAid/122652/D/SER/RO*** intitulat „***Asistenţă tehnică pentru Şcoala Naţională de Grefieri”.*** Acesta a avut ca *obiectiv general* dezvoltarea profesionalismului în sistemul de justiţie prin îmbunătăţirea programelor de formare, iar ca *obiectiv specific*, dezvoltarea abilităţilor profesionale ale grefierilor.

Activităţile proiectului au fost dezvoltate pe două planuri: pe de o parte, desfăşurarea formării de formatori şi implicarea directă, la rândul lor, a formatorilor nou-instruiţi in pregătirea grefierilor, iar pe de altă parte, furnizarea unor contribuţii internaţionale la dezbaterea actuală privind profilul si responsabilităţile grefierilor în justiţia din România. În privinţa acestui din urmă aspect, desfăşurarea unor vizite de studiu în ţări europene ca Franţa şi Austria, precum şi organizarea unei conferinţe internaţionale au reprezentat un prilej de schimb de experienţă şi pentru dezbateri privind statutul actual al grefierului în Europa.

Principalele realizări ale proiectului au fost direcţionate pe 5 paliere: instruire, consultanţă, vizite de studiu, ghiduri practice şi conferinţă internaţională.

Astfel, în ceea ce priveşte *instruirea*, au fost furnizate 17 module de câte 3 zile (seminarii de formare de formatori) şi de câte 2-3 zile (cursuri pentru grefierii in funcţie) în următoarele domenii: cooperare judiciară europeană în materie de drept civil şi penal (3 sesiuni de formare formatori şi 2 seminarii pentru grefieri); Convenţia Europeană a Drepturilor Omului (o sesiune de formare formatori şi 2 seminarii pentru grefieri); drept comercial (o sesiune de formare formatori şi 3 seminarii pentru grefieri); dreptul familiei şi protecţia minorilor (o sesiune de formare formatori şi 2 seminarii pentru grefieri); relaţii publice şi comunicare (o sesiune de formare formatori şi 2 seminarii pentru grefieri). În cadrul acestor seminarii au fost instruiţi 94 de formatori ai SNG şi 285 de grefieri.

De asemenea, în cadrul proiectului a fost realizat un *studiu de fezabilitate cu privire la crearea unei reţele între instituţiile europene de formare a grefierilor*, finalizat printr-un raport discutat în cadrul Conferinţei internaţionale.

În cadrul proiectului au mai fost organizate *două vizite de studiu*, una în Franţa şi alta în Austria, pentru 15 formatori şi reprezentanţi ai SNG. Acestea s-au axat pe următoarele teme: cooperare judiciară europeană în materie de drept civil şi penal Convenţia Europeană a Drepturilor Omului (în cazul vizitei în Franţa), şi drept comercial, dreptul familiei şi protecţia minorilor, relaţii publice şi comunicare (în cazul vizitei de studiu în Austria).

O activitate care s-a bucurat de participare internaţională, fiind primită cu entuziasm de cei prezenţi şi care a avut ecouri şi în mass-media, a fost ***conferinţa internaţională pe tema profesiei de grefier şi a sistemelor de instruire profesională a grefierilor în Europa***. La această conferinţă au participat

reprezentanţi din Albania, Austria, Bulgaria, Franţa, Germania, Italia, Moldova, România, Spania şi Ungaria. Conferinţa a avut onoarea să aibă în rândurile participanţilor conferenţiari pe reprezentanta Consiliului Europei, doamna Anna Capello-Brillat - directorul Diviziei pentru Reformă Juridică şi Judiciară din cadrul Direcţiei pentru Cooperare Juridică a Consiliului Europei. În total, au fost la conferinţă 93 de participanţi.

Publicul invitat să participe la conferinţă a fost constituit din judecători preşedinţi de instanţe, procurori, prim-grefieri şi grefieri-şefi, din raza curţilor de apel din toată ţara, precum şi personal şi formatori din cadrul Şcolii Naţionale de Grefieri.

Conferinţa a constituit un prilej pentru reprezentanţii şcolilor de grefieri din ţările europene precum şi ai altor organisme care se ocupă cu formarea personalului auxiliar din justiţie de a dezbate rolul şi statutul grefierului azi în Europa, precum şi pentru un schimb de informaţii privind experienţele diferite ale ţărilor europene în recrutarea şi pregătirea profesională a grefierilor.

În cadrul acestei conferinţe, Şcoala Naţională de Grefieri a propus *înfiinţarea unei reţele a şcolilor de grefieri din ţările europene,* precum şi a altor organisme care se ocupă cu formarea personalului auxiliar din justiţie, din perspectiva nevoii de dezvoltare a colaborării între aceste instituţii şi pentru a oferi un cadru de discuţii în privinţa statutului profesional al grefierului. Interesul manifestat de toţi participanţii la conferinţă a condus la concluzia necesităţii creării unei asemenea reţele în realizarea scopului comun de a contribui la creşterea eficienţei şi transparenţei justiţiei, pentru a asigura respectarea articolului 6 alin. 1 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului privind dreptul la un proces echitabil.

De asemenea, în cadrul aceluiaşi Proiect Phare 2004, Şcoala Naţională de Grefieri a achiziţionat echipament IT precum şi echipamente pentru îmbunătăţirea procesului de predare, atât pentru sediul său din Bucureşti cât şi pentru centrul regional de pregătire a personalului auxiliar de la Bârlad, respectiv : 23 de computere, 3 imprimante, 1 scanner, 5 smart–board-uri, 5 video proiectoare, 5 laptopuri, 1 echipament de traducere şi un fotocopiator – în primul lot – precum şi o minitiparniţă– în lotul al doilea.

II. Departamentul Relaţii Internaţionale al Şcolii Naţionale de Grefieri a parcurs în cursul anului 2007 procedura de selecţie pentru ***Proiectul PHARE RO2005/017-553.01.04.03 "Continuarea asistenţei pentru dezvoltarea Şcolii Naţionale de Grefieri"***, iar la data de 28.11.2007 a fost semnat contractul, urmând ca implementarea acestui proiect să aibă loc pe parcursul anului 2008.

De asemenea, tot în cursul anului 2007 au fost întocmite documentele de licitaţie pentru ***Proiectul PHARE RO2006 intitulat "Continuarea Dezvoltării Şcolii Naţionale de Grefieri".***

III. În cursul anului 2007 a fost parcursă procedura de selecţie şi pentru alte două proiecte finanţate de ***Banca Mondială*** *: unul privind* ***Revizuirea programei de formare continuă a Şcolii Naţionale de***

Grefieri – contractul fiind semnat la sfârşitul anului 2007 – şi altul privind ***Învăţământul continuu on-line pentru grefieri şi magistraţi***, program comun cu Institutul Național al Magistraturii. Implementarea ambelor proiecte va începe în luna ianuarie 2008.

IV. În cadrul programului derulat cu ***Fundaţia Germană pentru Cooperare Juridică Internaţională (IRZ),*** respectiv un program de înfrăţire între SNG şi Şcoala Superioară de Grefieri de la Schwetzingen, 2 cursante ale SNG au participat la un stagiu de pregătire de 2 săptămâni, în perioada 12.03.2007-23.03.2007 la Şcoala Superioară de Grefieri de la Schwetzingen (Germania).

V. În perioada 16 - 20 aprilie 2007, în cadrul programului bilateral derulat cu experţii germani Haselmayer şi Allollio, s-a desfăşurat ***seminarul cu tema „Analiza stadiului planificării pe termen scurt, mediu şi lung a Şcolii Naţionale de Grefieri din perspectiva resurselor existente şi a nevoilor viitoare şi stabilirea unui model actualizat şi complet de funcţionare şi dezvoltare a SNG pe termen scurt, mediu şi lung***". În urma acestui seminar s-a elaborat Metodologia SNG privind formarea grefierului. De asemenea, în urma schimbului de experienţă cu experţii germani, în cadrul acestei activităţi de formare a personalului de conducere al SNG, s-au realizat următoarele documente: planul-cadrul de învăţământ (distinct pentru grefierii de instanţă şi pentru cei din parchete, cuprinzând lista disciplinelor de studiu, numărul de ore alocat săptămânal fiecărei discipline şi numărul total de ore rezultat pentru perioada celor 6 luni), planificarea resurselor umane (formatori cu normă întreagă şi colaboratori), urmărind distribuirea formatorilor pe discipline de studiu, planificarea normei didactice, constând în repartizarea unui număr de ore fiecărui formator, pe fiecare disciplină predată.

VI. În cadrul programului bilateral derulat cu ***Asociaţia Baroului American (ABA-CEELI),*** la data de 4 aprilie 2007 a fost organizat un seminar cu tematica violenţa în familie, la care au participat 120 de cursanţi ai Şcolii Naţionale de Grefieri din promoţia 2006/2007. De asemenea, în urma acestei colaborări, a fost editat un ghid practic cu aceeaşi tematică, în număr de 100 de exemplare, care au fost distribuite formatorilor Şcolii Naţionale de Grefieri.

4.8.4. Stadiul proiectului pilot privind degrevarea judecătorilor de unele atribuţii administrative prin preluarea acestora de către personalul auxiliar[177]

Fundamentarea şi conţinutul proiectului

Propunerea Comitetului de Miniştri a Consiliului Europei, făcută prin Recomandarea R 86 (12) din 16 septembrie 1986 şi reluată în „Statutul model pentru un grefier european", în sensul că este de dorit evitarea

[177] Date furnizate de către Direcţia Resurse Umane şi Organizare, din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

creşterii volumului atribuţiilor nejurisdicţionale încredinţate judecătorului, ci, dimpotrivă, se impune diminuarea progresivă a acestora, prin încredinţarea lor altor persoane sau organe, s-a materializat pe plan naţional în măsura privind *„transferul unor atribuţii administrative (nejudiciare) de la magistraţi la personalul auxiliar”*, inclusă în Planul de acţiune pentru implementarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar 2005-2007.

Raţiunile care pledează pentru extinderea atribuţiilor grefierului prin preluarea de la judecător a sarcinilor administrative şi de rutină în managementul dosarelor, în sistemul judiciar românesc, în raport şi cu cele expuse în Raportul Comisiei Europene pentru eficientizarea justiţiei şi acceptate de celelalte sisteme juridice europene, ar putea fi sistematizate astfel:

- creşterea constantă a numărului cauzelor aflate pe rolul instanţelor, şi supraîncărcarea activităţii judecătorilor;
- necesitatea redefinirii rolului grefierului în cadrul instanţei, a competenţelor acestuia şi posibilitatea de a prelua atribuţii nejudiciare, aflate în prezent în sarcina judecătorului;
- perioada mai scurtă necesară formării grefierilor, faţă de cea afectată pregătirii magistraţilor;
- costul mult mai scăzut al formării, pregătirii şi prestaţiei grefierului, faţă de cel al pregătirii şi activităţii magistratului.

În perspectiva continuării reformei justiţiei din România, se impune reexaminarea activităţii grefierilor din instanţele judecătoreşti şi parchete, în vederea eficientizării şi creşterii calităţii acesteia.

Având în vedere cele două categorii de grefieri prevăzute de legislaţia în vigoare (grefieri cu studii superioare şi grefieri cu studii medii) şi subcategoria grefierilor absolvenţi ai Şcolii Naţionale de Grefieri, precum şi faptul că diferenţierea de atribuţii între cele două categorii este la acest moment minoră, ceea ce face nestimulativă competiţia şi împiedică accesul posibililor doritori în profesie, s-a avansat ideea constituirii la nivelul instanţelor judecătoreşti, cu valoare de experiment, a unor **module (echipe) funcţionale formate dintr-un judecător şi cel puţin 2 grefieri (unul cu studii superioare juridice şi unul cu studii medii) care să preia gestionarea dosarului de la învestirea instanţei şi până la pronunţarea hotărârii, fără vreo implicare a celorlalte compartimente auxiliare ale instanţei.**

În acest model de management al dosarelor s-a preconizat ca judecătorul să aibă autonomie în organizarea activităţii, în sensul de a putea să distribuie dosarele în funcţie de complexitatea acestora între cei doi grefieri cu care alcătuieşte echipa şi să stabilească atribuţii punctuale pentru fiecare, în scopul asigurării celerităţii judecăţii şi legalităţii soluţiilor pronunţate.

Pentru iniţierea unui astfel de experiment**,** au fost avute în vedere, în raport cu deficitul major de personal auxiliar la nivelul judecătoriilor, un număr limitat de instanţe.

În procedura de selecţie s-a optat pentru judecătoriile cu un volum de activitate de peste 15.000 dosare pe an, în care: **numărul completelor de judecată să fie egal sau mai mic decât numărul grefierilor destinaţi activităţii de judecată; ponderea grefierilor cu studii superioare juridice să facă**

posibilă aplicarea noului concept de manageriat al dosarelor instanţei; încărcătura pe judecător să se situeze în jurul mediei naţionale, ceea ce indică o încadrare normală a schemei de personal.

În ceea ce priveşte atribuţiile grefierului în domeniul managementului de caz, în vederea eficientizării, acestea ar putea fi grupate în raport de activitatea anterioară şedinţei de judecată, activitatea din timpul şedinţei de judecată şi activitatea ulterioară şedinţei de judecată – având ca principal obiectiv întocmirea în concept, a proiectului oricărei hotărâri judecătoreşti, urmând ca judecătorul să verifice respectivul proiect şi să transmită îndrumări, observaţii şi dispoziţii susceptibile de a fi aduse la îndeplinire.

Derularea proiectului

În şedinţa din data de 21.06.2006, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, a apreciat ca necesară iniţierea proiectului pilot în varianta propusă prin nota nr.8562/DRUO-CSM/2005, şi s-a decis transmiterea notei de prezentare a proiectului către Ministerul Justiţiei, pentru a fi avută în vedere la finanţarea posturilor de grefier necesare derulării proiectului, în perioada 2006-2008.

Potrivit propunerilor, au fost selectate un număr de 7 judecătorii (Judecătoriile Sectorului 5 şi Sectorului 3 Bucureşti, Oradea, Timişoara, Cluj-Napoca, Craiova şi Târgu Jiu), care au fost considerate corespunzătoare cerinţelor de iniţiere ale proiectului managerial.

Ulterior, în şedinţa din data de 30.11.2006, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, a hotărât extinderea proiectului pilot privind organizarea şi funcţionarea "modulelor judecător-grefieri", la alte 7 judecătorii (Bacău, Focşani, Constanţa, Botoşani, Galaţi, Brăila şi Piatra Neamţ), şi transmiterea unei adrese ministrului justiţiei, prin care să se solicite suplimentarea statelor de personal la instanţele selecţionate, cu numărul de grefieri necesar pentru funcţionarea modulelor constituite. De asemenea, Plenului Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat propunerea Judecătoriei Sectorului 6 Bucureşti, de cooptare a acestei instanţe în proiectul pilot privind organizarea şi funcţionarea „modulelor judecător-grefieri”.

În raport cu datele şi etapele stabilite în derularea proiectului, prezentate în nota de fundamentare, s-a solicitat tuturor instanţelor pilot, să se analizeze întreaga problematică, să se întocmească propunerile considerate necesare şi să fie transmise Consiliului Superior al Magistraturii.

Instanţele implicate au transmis comunicări privind completele desemnate pentru constituirea modulelor, majoritatea invocând probleme administrative şi de personal pe care le implică demararea proiectului în cadrul instanţelor respective, şi solicitând suplimentarea statelor de personal cu un număr concret de grefieri. Unele dintre acestea, au formulat propuneri privind buna funcţionare a modulelor, apreciind că aceasta presupune în mod necesar modificări corespunzătoare ale Regulamentului de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti.

Având în vedere necesitatea finanţării posturilor de grefier în vederea desfăşurării proiectului, precum şi propunerile formulate de instanţele pilot, Consiliul Superior al Magistraturii a solicitat ministrului justiţei, suplimentarea numărului posturilor de grefieri la instanţele pilot corespunzător etapelor selectării acestora.

Prin adresa nr.10748/2007, Ministerul Justiţiei a apreciat că numărul instanţelor pilot este nejustificat de mare şi a arătat că, în prezent, singurele posibilităţi pentru asigurarea numărului necesar de grefieri la instanţele implicate sunt redistribuirea unor posturi vacante de grefier de la alte instanţe din raza curţii de apel sau transformarea unor posturi vacante de altă natură în posturi de grefier. Totodată, s-au propus variante alternative de funcţionare a unui model experimental considerat viabil.

La data de 7 iunie 2007, s-a solicitat instanţelor pilot, o primă evaluare a activităţilor desfăşurate. Din comunicările primite a rezultat faptul că un număr de 5 judecătorii (Cluj Napoca, Piatra Neamţ, Focşani, Constanţa şi Botoşani), nu au putut desfăşura nici un fel de activităţi specifice acestui proiect datorită numărului insuficient de grefieri care funcţionează la instanţă, a fluctuaţiei de personal sau ocupării temporare a unor posturi de grefier cu personal insuficient pregătit pentru a răspunde cerinţelor postului.

Majoritatea instanţelor pilot, chiar şi cele care nu au putut desfăşura activităţile specifice proiectului, şi-au manifestat toată disponibilitatea de a participa în viitor la programul experimental, în condiţiile în care se va dispune suplimentarea statelor de personal cu numărul de grefieri solicitat, şi totodată se vor lua măsurile necesare pentru ocuparea numărului posturilor vacante, existent la unele instanţe.

Judecătoriile care au reuşit să treacă la implementarea proiectului în limitele preconizate, chiar şi cu deficit de personal (judecătoriile de sector din Municipiul Bucureşti, Judecătoriile Craiova, Târgu Jiu, Oradea şi Brăila), au semnalat avantajele vizibile ale activităţii desfăşurate în aceste condiţii cum ar fi: posibilitatea judecătorului de a-şi controla şedinţa de judecată într-un mod mai performant, rularea unui număr mai mare de cauze şi soluţionarea cu celeritate a acestora, crearea şi gestionarea unor mini-arhive ale completelor implicate, cu consecinţe pozitive în ceea ce priveşte accesul avocaţilor şi justiţiabililor la dosare.

Cu privire la deficienţele constatate, s-au invocat ca fiind cele mai acute, lipsa unor reglementări derogatorii de la Regulamentul de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti şi o reglementare clară a competenţelor grefierilor cu studii medii şi a celor cu studii superioare care să permită materializarea proiectului, precum şi lipsa de informare a avocaţilor şi justiţiabililor cu privire la acest program.

Având în vedere rezultatele evaluării menţionate, precum şi faptul că, potrivit notei de iniţiere aprobată de Plenul Consilului Superior al Magistraturii, creşterea numărului personalului auxiliar din cadrul instanţelor pilot este determinantă pentru implementarea proiectului, s-au formulat următoarele propuneri privind derularea proiectului:

- **să se solicite ministrului justiţiei sprijinul necesar pentru demararea efectivă şi în termenii aprobaţi de Plenul Consilului Superior al Magistraturii, a proiectului pilot prin asigurarea suplimentării cu numărul cerut de grefieri;**

- **pe baza propunerilor concrete ale instanţelor pilot să se analizeze necesitatea instituirii unor norme derogatorii de la Regulamentul de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti, pentru a permite gestionarea autonomă a completelor pilot;**
- **oportunitatea unei analize, împreună cu Ministerul Justiţiei şi Şcoala Naţională de Grefieri, în paralel cu derularea proiectului pilot, a necesităţii redefinirii funcţiei de grefier cu studii superioare şi modificării substanţiale a atribuţiilor şi competenţelor specifice acesteia.**

În şedinţa din data de 26.06.2007, Plenul Consilului Superior al Magistraturii a aprobat propunerile menţionate, formulate de către direcţia de resort, şi a luat act de stadiul proiectului pilot privind organizarea şi funcţionarea modulelor "judecător-grefieri".

Referitor la cea de-a doua propunere formulată, având în vedere iniţiativa Judecătoriei Focşani de a elabora un proiect de regulament privind organizarea şi funcţionarea modulelor judecători grefieri, precum şi propunerile şi observaţiile formulate de celelalte instanţe pilot în legătură cu acest aspect, în urma analizei efectuate în şedinţa Grupului de lucru nr.1 „Legislaţie", la data de 03.10.2007, s-a propus includerea normelor specifice referitoare la organizarea şi funcţionarea modulelor "judecător-grefieri", în proiectul noului Regulament de ordine interioară al instanţelor judecătoreşti, proiect care urmează să fie finalizat de către direcţia de specialitate a Consiliului Superior al Magistraturii.

Întrucât asigurarea necesarului de personal auxiliar pentru organizarea şi funcţionarea completelor pilot rămâne prioritară, fiind nominalizate completele integrate proiectului pilot, s-a revenit asupra solicitării de suplimentare a statelor de personal la fiecare dintre instanţele pilot, corespunzător numărului completelor pilot desemnate de colegiile de conducere.

Ca răspuns la această solicitare, prin adresa nr.132250/2007 a ministrului justiţiei, s-a arătat în continuare că nu este posibilă suplimentarea integrală a acestor posturi datorită creşterii substanţiale a numărului de instanţe pilot şi în consecinţă, a numărului de posturi de grefier propuse pentru suplimentare, respectiv de la 43 posturi la 104 posturi, pentru moment, **singura soluţie fiind aceea de redistribuire a unor posturi vacante de la alte instanţe din raza curţilor de apel către instanţele pilot.**

De asemenea, s-a apreciat că, într-o primă etapă, este necesar ca toate posturile vacante de grefier de la instanţe implicate în proiect să fie ocupate, prin finalizarea concursurilor aflate în derulare pentru ocuparea acestor posturi, constatându-se că instanţele pilot dispun de un număr relativ mare de posturi vacante, urmând să se procedeze la suplimentarea posturilor de grefier în măsura în care este posibil, doar la instanţele la care raportul între posturile de judecător şi cele de grefier este sub media pe ţară.

Referitor la soluţia propusă, a redistribuirii posturilor, s-a arătat că şi aceasta poate deveni viabilă numai în măsura în care alte instanţe din raza curţilor de apel dispun de posturi vacante de grefieri, posturi care nu au fost alocate concursurilor respective, şi care pot fi redistribuite instanţelor pilot.

În urma analizei efectuate, s-a arătat că, în prezent, este posibilă redistribuirea de posturi vacante de grefier numai la unele instanţe pilot, şi în consecinţă, s-a solicitat Plenului Consiliului Superior al Magistraturii acordarea avizului conform, potrivit art.135 din Legea nr.304/2004, cu modificările şi completările ulterioare, pentru transferul posturilor vacante de grefier la următoarele instanţe pilot:

- **Judecătoria Timişoara – 7 posturi;**
- **Judecătoria Târgu Jiu – 2 posturi;**
- **Judecătoria Bacău - 2 posturi;**
- **Judecătoria Botoşani -1 post.**

Faţă de stadiul actual şi elementele nou intervenite în derularea proiectului pilot, pe baza unei analize fundamentate, urmează ca Plenul Consiliului Superior al Magistraturii să aprecieze asupra unei eventuale redimensionări, în sensul reducerii numărului de instanţe pilot, în raport de resursele alocate, precum şi asupra posibilităţii derulării în continuare a acestuia în termenii stabiliţi.

Prin intermediul chestionarului pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului, s-a solicitat instanţelor pilot să estimeze, pe baza rezultatelor practice observate până în prezent, dacă proiectul de transfer a sarcinilor administrative către personalul auxiliar provoacă o creştere a eficienţei funcţionării instanţei, precum şi să identifice principalele avantaje ale acestuia.

În unanimitate, răspunsurile primite au evidenţiat efectul pozitiv al acestui proiect asupra eficienţei activităţii judiciare, instanţele implicate opinând în favoarea extinderii proiectului la scară naţională.

Principalele avantaje ale acestui sistem constau, în opinia instanţelor implicate, în faptul că judecătorul este degrevat de o parte a sarcinilor non-judiciare, având mai mult timp pentru studiul dosarelor, documentare şi deliberare, precum şi în împrejurarea că actele procedurale întocmite au un conţinut ridicat calitativ. S-au mai evidenţiat ca avantaje: scăderea duratei de soluţionare a cauzelor, accesul mai facil al părţilor şi apărătorilor acestora la actele dosarului, faptul că diviziunea de atribuţii între cei doi grefieri, cu studii superioare, respectiv cu studii medii, este clar stabilită, precum şi împrejurarea că modul de constituire a modulului stimulează munca în echipă şi creşterea eficienţei individuale.

4.9. Resursele materiale aflate la dispoziția instanțelor şi parchetelor în anul 2007[178]

Asigurarea resurselor materiale necesare este esențială pentru buna funcționare a justiției ca serviciu public. Totodată, locul justiţiei în echilibrul puterilor, ca putere/autoritate a statului de drept nu poate fi garantat decât dacă se asigură şi independența financiară a acesteia, în sensul că bugetul justiției trebuie să fie stabilit, pe de o parte, în funcție de om serie de factori obiectivi (volum de activitate, schemele de personal etc.), iar, pe de altă parte, la un nivel corespunzător, care să permită îndeplinirea rolului social şi a atribuțiilor prevăzute de lege pentru sistemul judiciar.

În acest context, prezentăm câteva aspecte esențiale care privesc finanțarea justiției, în conformitate cu planurile de acțiune pentru Reforma în justiție:

I. În anul 2007 au existat trei rectificări bugetare pentru sistemul judiciar care s-au concretizat după cum urmează:

1. Înalta Curte de Casație şi Justiție – bugetul rectificat pentru anul 2007 în valoare totală de 70.100 mii lei, din care fonduri suplimentare alocate au fost de 16.000 mii lei;
2. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie – bugetul rectificat pentru anul 2007 în valoare totală de 552.456 mii lei, din care 41.000 mii lei fonduri alocate suplimentar;
3. Direcția Națională Anticorupție – bugetul rectificat pentru anul 2007 în valoare totală de 68.010 mii lei - bugetul inițial a fost diminuat cu 28% la rectificare;
4. Ministerul Justiţiei – bugetul rectificat pentru anul 2007 a fost în valoare de 1.972.193 mii lei, iar fondurile alocate suplimentar față de bugetul inițial au fost de 426.723 mii lei.

Majoritatea fondurilor alocate suplimentar pentru anul 2007 au fost necesare pentru achitarea drepturilor de natură salarială restante, conform sentințelor civile definitive şi executorii având ca obiect sporuri pentru vechimea în muncă cuvenite, sporuri de 30-40% din indemnizația de încadrare brută lunară, prime de vacanță şi alte drepturi de natură salarială.

II. Pentru asigurarea şi dezvoltarea capacității administrative în sistemul justiției în anul 2007, fondurile pentru dotări şi investiții au fost în valoare totală de 79.937 mii lei, astfel:

1. Înalta Curte de Casație şi Justiție – bugetul alocat pentru anul 2007 a fost de 2.400 mii lei dotări, iar în anul 2008 au fost prevăzute în buget fonduri pentru investiții şi dotări de 5.000 mii lei;

[178] Secțiune întocmită de către Direcția Economică şi Administrativ din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

2. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie – bugetul alocat pentru anul 2007 a fost de 39.506 mii lei, din care 25.566 mii lei pentru reparaţii curente, capitale, investiţii noi şi în continuare în vederea asigurării desfăşurării activităţii în bune condiţii.

Situaţia sediilor unităţilor de parchet se prezintă astfel:

- număr total sedii 194, din care:
  - sedii noi 5
  - sedii în stare tehnică foarte bună 115
  - sedii în stare tehnică bună 41
  - sedii în stare tehnică satisfăcătoare 33

Fondurile alocate prin proiectul de buget pe anul 2008 nu permit însă demararea unor lucrări de investiţii noi pentru sediile unor unităţi de parchet, precum: Parchetul Curţii de Apel Bucureşti, Parchetul Curţii de Apel Craiova, Parchetul Judecătoriei Moineşti.

Au fost prevăzute însă fonduri în valoare de 29.272 mii lei pentru finanţarea corespunzătoare în anul 2008 a unor reparaţii curente, capitale, investiţii noi şi în continuare, cu termen de finalizare până în anul 2010, pentru un număr de 13 sedii de parchete.

În prezent, valoarea dotărilor la nivelul Ministerului Public de natura obiectelor de inventar şi mijloace fixe reprezentând mobilier, tehnologie IT, xeroxuri, faxuri, telefonie fixă şi mobilă, autoturisme, însumează fonduri în sumă totală de 95.785 mii lei, iar în proiectul de buget pentru anul 2008 au fost prevăzute fonduri pentru acest gen de dotări în sumă totală de 19.805 mi lei.

Din suma de 12.743 mii lei prevăzută pentru achiziţionarea de mobilier, aparatură birotică şi alte active corporale, suma de 9.500 mii lei va fi utilizată pentru achitarea ratelor aferente contractului multianual de achiziţionare în sistem leasing de tehnică de calcul nr. 64/C/2006, în baza căruia s-au achiziţionat un număr de 4.300 calculatoare, 495 Notebook, 3.315 imprimante, 346 aparate multifuncţionale, 488 servere, 416 scanere.

3. Direcţia Naţională Anticorupţie[179] îşi desfăşoară activitatea într-un sediu central, 14 sedii ale serviciilor teritoriale şi 3 sedii ale birourilor teritoriale.

Cuantumul fondurilor alocate în anul 2007 pentru reparaţii curente şi reparaţii capitale la sediile existente este de 4.086 mii lei.

[179] Prin bugetul aprobat pe anul 2007, Direcţiei Naţionale Anticorupţie i-au fost alocate fonduri bugetare totale în sumă 65.985.470 lei, din care: - 60.698.470 lei au reprezentat fonduri alocate de la bugetul de stat; 5.287.000 lei au reprezentat fonduri externe nerambursabile (aferente derulării proiectelor PHARE 2003/005-551.04.15 - „*Continuarea întăririi capacităţii instituţionale de luptă împotriva corupţiei*" şi PHARE 2004/016-772.01.05. - „*Întărirea capacităţii de luptă împotriva corupţiei*").

În anul 2008 au fost solicitate fonduri în valoare de 100 mii lei la reparaţii capitale, modernizări şi investiţii pentru sediile serviciilor teritoriale Alba Iulia şi Constanţa, aflate în administrarea D.N.A.

Pentru dotări cu mobilier, aparatură birotică, echipamente, programe informatice, mijloace de transport au fost utilizate în anul 2007 fonduri în valoare de 441,4 mii lei, iar în anul 2008 au fost solicitate prin buget la cheltuieli cu această destinaţie suma de 400 mii lei.

4. Menționăm că procesul investițional desfășurat de către Ministerul Justiției în anul 2007 a avut în vedere prevederile din H.G. nr. 232/30.03.2005 privind aprobarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar pe perioada 2005-2007 şi a Planului de acţiune pentru implementarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar pe perioada 2005-2007 şi din H.G. nr. 543/09.06.2005 privind aprobarea Strategiei de informatizare a sistemului judiciar pe perioada 2005-2009 şi organizarea şi funcționarea Comisiei de monitorizare şi implementare a strategiei.

Totodată, în anul 2007 au mai fost dotate instanţele judecătoreşti cu echipamente de IT, conform unor proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile de preaderare, iar în cursul anului 2008, tot din aceeaşi finanțare se vor achiziționa sisteme de protecţie umană (porți antitero), mobilier pentru sălile de şedinţă şi birourile magistraţilor, având ca destinaţie tot instanţele judecătoreşti.

Sumele alocate Ministerului Justiţiei în anul bugetar 2007 la dotări, reparaţii capitale şi investiţii pentru sediile instanţelor au fost în sumă totală de 47.885 mii lei, după ultima rectificare bugetară conform O.U.G. nr. 134/11.2007 privind rectificarea bugetului pe anul 2007.

Creditele au fost utilizate potrivit programului de investiţii, astfel:

- la lucrări de investiţii în continuare pentru un număr de 6 sedii ale instituţiei a fost alocată suma de 10.954 mii lei;
- pentru investiţii noi la judecătoria Bicaz a fost alocată suma de 11 mii lei;
- pentru achiziţii imobile, sedii pentru Curtea de Apel Craiova şi Tribunalul Buzău,au fost alocate fonduri de 3.060 mii lei;
- a fost alocată suma de 27.360 mii lei pentru instalaţii profesionale de climatizare, pentru amenajare camere servere dotate cu SAN-uri, conform procesului de informatizare a sistemului judiciar, potrivit H.G. nr. 543/2005; dotarea parcurilor auto din cadrul instanţelor de judecată – achiziţie centralizată; dotarea instanţelor cu mobilier pentru sălile de judecată, birouri şi arhive, centrale termice şi telefonice; sisteme de protecţie umană şi materiale; dotarea cu echipamente pentru persoanele cu dizabilităţi etc.
- s-au efectuat studii de prefezabilitate sau fezabilitate la un număr de 8 sedii pentru instanţe în valoare de 177 mii lei;

- s-au efectuat cheltuieli în valoare de 702 mii lei cu expertize, proiectare şi execuţie privind consolidările pentru un număr de 12 sedii de instanţe judecătoreşti;
- suma de 93 mii lei a fost alocată pentru alte cheltuieli de investiţii, potrivit legii, programe informatice de legislaţie, promovarea informaţiilor electronice şi eficientizarea sistemului judiciar, programe psihologice, de jurisprudenţă, semnătură electronică;
- suma de 5.528 mii lei din bugetul aprobat pentru anul 2007 a fost utilizată pentru reparaţii capitale la un număr de 32 sedii de instanţe.

Ministerul Justiţiei a semnat un acord de împrumut cu Banca Mondială în valoare de 110 milioane euro, din care 76 milioane euro pentru reabilitare sedii de instanţă, partea de reabilitare instanţe fiind negociată de Ministerul Justiţiei potrivit programului de prioritizare a investiţiilor la sediile de instanţă.

Prin H.G. nr. 1161/26.09.2007 s-au aprobat indicatorii tehnico-economici aferenţi obiectivelor de investiţii publice, potrivit documentaţiilor de studiu de fezabilitate, în anul 2008 urmând a se elabora documentaţiile de proiectare, faza de proiect tehnic şi detalii de execuţie, autorizarea lucrărilor de construcţii şi achiziţia publică de lucrări. Etapele următoare din procesul investiţional se vor desfăşura prin Direcţia de Investiţii şi Administrarea Serviciilor – Serviciul de Gestiune a Investiţiilor şi Direcţia de Implementare a Proiectelor Finanţate din Împrumuturi Externe, ambele din cadrul Ministerului Justiţiei.

Situaţia sediilor în care îşi desfăşoară activitatea instanţele judecătoreşti se prezintă astfel:

- numărul total de sedii - 209, din care:
  - sedii în stare foarte bună 38
  - sedii în stare bună de funcţionare 50
  - sedii în stare tehnică satisfăcătoare 91
  - sedii în stare tehnică nesatisfăcătoare 30.

Menţionăm că sunt instanţe care funcţionează în spaţii comune cu parchetele, instanţe cu sedii închiriate, precum şi sedii de instanţe revendicate.

În anul 2007, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a susţinut finanţarea obiectivelor cuprinse în Planurile de acţiune pentru Reforma Justiţiei.

Printre acestea se numără şi elaborarea şi publicarea Buletinului Jurisprudenţei pe anul 2006, culegerea anuală de Jurisprudenţă a Înaltei Curţi de casaţie şi Justiţie.

De asemenea, în cursul lunii iunie 2007 a fost publicată Jurisprudenţa Secţiei Civile şi de proprietate intelectuală pe anul 2006 şi Jurisprudenţa Secţiei penale pe anul 2006, culegeri care cuprind şi deciziile pronunţate de Secţiile Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie în soluţionarea recursurilor în interesul legii în materie civilă şi în materie penală.

III. La nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, finanţarea corespunzătoare a fost asigurată prin estimarea bugetului pentru fiecare obiectiv în parte, cuprins în strategiile, proiectele sau programele privind reforma în justiţie.

Programul de cheltuieli pentru anul 2007, potrivit bugetului de stat aprobat prin *Legea nr. 486/2006, cu modificările şi completările ulterioare*, care a susţinut financiar atât activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, cât şi derularea activităţilor cu privire la Planul de acţiune privind Reforma în justiţie, este în valoare totală de 57.384 mii lei, din care:

- aparat propriu CSM 35.050 mii lei
- I.N.M. 17.036 mii lei
- S.N.G. 5.298 mii lei.

Bugetul iniţial aprobat pe anul 2007 a fost diminuat în cursul anului, prin rectificări, cu 14.080 mii lei.

Evoluţia cheltuielilor aprobate pentru anul 2007 faţă de anul 2006 şi în perspectiva anului 2008 este semnificativă, creşterea fiind în pondere de 128,57% şi respectiv de 173,03 % în anul 2008.

Este semnificativă creşterea bugetului propus, la titlul cheltuieli materiale pentru anul 2008, având în vedere obiectivele propuse în documentul de politică şi strategie elaborat, ţinând seama de creşterea bugetului aprobat în structură ca fiind cu 19.841 mii lei mai mare faţă de bugetul anului 2007.

Bugetul aparatului propriu în anul 2006 şi 2007 a crescut corespunzător fondurilor alocate pentru efectuarea de reparaţii capitale la Căminul pentru pregătirea judecătorilor şi procurorilor situat în Comuna Giroc, Jud. Timiş. Acest cămin a fost preluat de Consiliul Superior al Magistraturii prin H.G. nr. 1516/2005 şi apoi prin Protocolul nr. 69/2006 încheiat cu Ministerul Justiţiei.

Prin asigurarea unei finanţări corespunzătoare la capitolul „Învăţământ" s-a preconizat dezvoltarea structurii instituţionale a Institutul Naţional al Magistraturii şi a Şcolii Naţionale de Grefieri.

La întărirea capacităţii administrative o contribuţie importantă a avut şi dotarea cu echipamente IT, echipamente electronice şi microbuze prin derularea pe anul 2007 a proiectelor din Programul Naţional PHARE 2004/016-772 de Unitatea de Implementare a C.S.M., beneficiarii finali fiind I.N.M, S.N.G şi aparatul propriu al C.S.M.

4.10. Continuarea şi dezvoltarea procesului de informatizare a instanţelor şi parchetelor

4.10.1. Dezvoltarea aplicaţiei informatice ECRIS

A. Dezvoltarea aplicaţiei informatice ECRIS pentru instanţele judecătoreşti[180]

Proiectul Ecris 2007 având ca obiect dezvoltarea aplicației cu același nume a debutat la începutul anului 2007, în acest moment aflându-se în faza de testare după care se va continua cu faza pregătirii personalului și implementarea efectivă. Pentru buna realizare a dezvoltării aplicației a fost constituită la nivelul Ministerului de Justiție o echipă de lucru din care fac parte reprezentanți ai diverselor instanțe, dar și ai Ministerului Justiției, respectiv ai Consiliului Superior al Magistraturii.

Nevoia de dezvoltare a acestei aplicații, deja funcțională în cadrul tuturor instanțelor naționale, a reieșit din faptul că s-au constatat în timp o serie de disfuncționalități în buna funcționare a modulului actual, precum și din dorința de optimizare a activității instanțelor judecătorești în ansamblu, dar și a judecătorilor și grefierilor în special. Cu siguranță, pentru președinții de instanță noul Ecris va fi un instrument mult mai eficient în monitorizarea performanțelor propriei instanțe, mai ales prin intermediul **Modulului statistic** care va releva în permanență și în mod instantaneu peste 50 de indicatori predefiniți (sau oricare alții ad-hoc), mulți dintre aceștia fiind monitorizați ca indicatori de performanță.

Câteva dintre **elementele de noutate** pe care le va pune la dispoziția justiției noul program informatic s-ar putea sintetiza după cum urmează:

1. **Repartizarea aleatorie a cauzelor** – actuala formă a aplicației Ecris a creat o serie de probleme în teritoriu referitoare la modul de repartizare aleatorie a cauzelor, în foarte multe cazuri fiind cerut chiar și concursul Consiliului Superior al Magistraturii pentru crearea unei practici unitare. Cele mai multe probleme au fost generate de faptul că programul nu permite repartizarea aleatorie consecutivă a unui dosar cu număr unic alocat, ceea ce a avut drept consecință crearea unei practici neunitare privind modul de repartizare a incidentelor procedurale, a dosarelor sosite spre rejudecare, a dosarelor ajunse în căile de atac pentru judecarea recursului la o anume încheiere de ședință etc.

Noua formă a aplicației va permite mai multe repartizări aleatorii a aceluiași dosar cu număr unic alocat, cu mențiunea că de la a 2-a repartizare programul va solicita consemnarea motivului care a generat nevoia rerepartizării unui anume dosar, totodată fiind afișată persoana care a efectuat noua repartizare aleatorie.

În ceea ce privește algoritmul de repartizare aleatorie a cauzelor, acesta va fi înlocuit cu un altul mai puțin previzibil. S-a reproșat actualului modul de repartizare faptul că întrucâtva este intuibil (astfel încât unii avocați așteaptă anumite zile pentru a depune o anume cerere de chemare în judecată). Se încearcă totodată

[180] Subsecțiune elaborată de Biroul Statistică din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

crearea unui algoritm mai echitabil astfel încât să nu se mai repete situaţiile întâlnite în prezent în care, un anume complet primeşte la primul termen o cauză de 10 puncte iar un altul primeşte 10 cauze a câte un punct. Se va încerca o egalizare a încărcării completelor şi sub aspectul naturii cauzelor, nu doar al punctelor matematice.

2. Dosare asociate şi dosare versiuni – Aşa cum am arătat, ideea de bază a acestui program este aceea de a păstra numărul unic repartizat la momentul creării pentru prima dată a dosarului în sistem.

Cu toate acestea s-a apreciat ca fiind important de a se cunoaşte în orice moment prin simpla observare a numărului dosarului dacă acesta se află în primul ciclu procesual sau nu. Astfel, la momentul întoarcerii unui dosar spre rejudecare acesta va prelua în mod automat un indicativ (de genul R2) astfel încât se va şti cu siguranţă dacă acesta este un dosar trimis spre rejudecare sau nu. De îndată ce versiunea R2 va fi creată, prima formă a dosarului va deveni automat versiunea R1. Până la acest moment, în mod evident, versiunile sunt inexistente. Aşa cum am precizat, repartizarea aleatorie a acestui dosar va fi perfect posibilă. În orice moment se va putea consulta în totalitate întreaga istorie a cauzei (împreună cu toate versiunile sale).

În ceea ce priveşte dosarele asociate, acestea vor primi un alt indicativ (de genul A1) şi se vor crea în cadrul instanţelor superioare de fiecare dată când se va ataca o anume încheiere înainte de finalizarea prin hotărâre a unui dosar. Se va putea determina astfel cu precizie (mai ales pentru cauzele penale) cine a declarat recurs la o anumită încheiere, de câte ori a făcut-o, cu ce soluţie s-a finalizat etc.. Această activitate a instanţelor superioare, de a judeca recursurile la încheierile premergătoare, va fi monitorizată din punct de vedere statistic.

3. **Condica de şedinţă** – În momentul de faţă, condicile de şedinţă sunt completate manual ceea ce generează disfuncționalităţi din cauza existenţei un registru unic (se creează aglomerație atât la completarea de către magistraţi cât şi la lecturarea din partea publicului) precum şi pentru faptul că de multe ori soluția nu este menționată complet sau este ilizibilă.

În noua variantă a aplicației Ecris soluția va fi introdusă în câmpul rezervat pentru acest tip de document şi ea va fi preluată în mod automat integral în cadrul condicii informatice. Numerele de hotărâre vor fi generate automat de către sistem şi vor fi afişate de asemenea în conţinutul condicii. Pentru dosarele care nu se vor finaliza la un anumit termen va fi inserat în mod automat noul termen de judecată precum şi motivul amânării cauzei (motiv care va fi ales de către grefier din rândul unui nomenclator; completarea va fi obligatorie, în lipsă neputând-se trece la crearea termenului viitor).

Odată generat, documentul va fi listat, semnat apoi de către magistrat şi, ulterior, fie afişat la uşa instanţei, fie adăugat într-un registru care astfel va substitui forma actualei condici de şedinţă. Grefierii sunt scutiți astfel de un volum de muncă semnificativ, întrucât scrierea condicilor manuale este o problemă, mai ales pentru şedinţele voluminoase, informaţiile afişate în noua condică fiind oricum obligatorii a fi introduse

pentru buna funcţionare a sistemului în general. Ideea este aceea de a folosi o informaţie deja introdusă, de cât mai multe ori fără vreun efort suplimentar.

4.Registrul redactor - În momentul de faţă, prin forma avută, redactorul Ecris este un instrument puţin util la îndemâna preşedintelui de instanţă, mai ales în cadrul instanţelor cu volum mare de activitate. Astfel, acestea nu sunt decât depozitarele tuturor sentinţelor sau deciziilor redactate, fără nici un fel de posibilitate de filtrare şi selectare a informaţiei. Aşadar, nu se poate determina cu uşurinţă dacă o hotărâre a fost redactată în termen sau nu şi nici nu există un control asupra documentelor care ar trebui să fie închise[181].

5. Registrele electronice – Toate registrele prevăzute de regulament vor fi generate automat de sistem (fără introducerea informaţiilor suplimentare), cu excepţia celor ce conţin date secrete.

6. Redactarea oricărui tip de adresă – Toate adresele necesare soluționării unui proces de oricare natură, vor fi create în şablon în programul Ecris şi, prin simpla alegere a destinatarului, (parte sau participant în Ecris) formularul va fi generat în bună măsură deja completat (nume, adresă, calitate, numele părţii adverse, noul termen de judecată etc.) fapt ce va uşura considerabil munca grefierilor.

7. Modulul executări penale – va fi creat un modul funcțional al executărilor penale care va gestiona întreaga evidenţă în materie. Vor exista aşadar evidenţe clare asupra hotărârilor definitive, modului de executare, datei începerii executării, mandatului de executare, asupra dării în urmărire generală, a cheltuielilor judiciare, a plăţii amenzilor etc.

8. Modulul statistic – în momentul de faţă, întreaga statistică este colectată manual, gradul de acurateţe fiind relativ mic. Sistemul va genera în viitor întreaga statistică în sistem informatizat avantajele majore fiind acelea că rapoartele vor fi generate aproape instantaneu, şi în plus, informaţia va fi dinamică de la o raportare la alta.

Vor exista **rapoarte locale**, la îndemâna preşedinţilor de instanţă care vor pune în lumină pe de o parte activitatea unui complet în raport cu oricare altul, iar pe de altă parte activitatea instanţei în sine[182]. Se vor putea extrage în acest mod peste 60 de rapoarte locale distincte, relevând fie, comparativ, activitatea tuturor completelor de judecată, fie starea instanţei în sine (putând fi generate grafice care să releve activitatea în comparaţie cu anii precedenţi).

Vor exista şi **rapoarte generale**, aflate la îndemâna Consiliului Superior al Magistraturii şi Ministerului de Justiţie în egală măsură. Astfel, pentru oricare indicator se va putea face o comparaţie de la nivelul celor două instituţii între o instanţă şi oricare alta de acelaşi tip. Spre exemplu se va putea determina care este

[181] În instanțele unde se pronunță 100 de hotărâri zilnic, controlul prin acest instrument efectiv nu se poate face; în două săptămâni se pot adăuga astfel cel puțin 1000 documente, care fără nici un criteriu de selecție, nu pot releva nimic important despre termenul în care redactează un anume judecător, sau instanța în ansamblu.

[182] Spre exemplu, se va putea determina care sunt motivele de amânare care predomină la un complet în comparație cu un altul. Sau, se va putea ști în câte termene finalizează un dosar civil cu obiectul revendicare, stadiul procesual apel, un complet de judecată în comparație cu un altul. Se va putea determina de asemenea, care este numărul mediu de termene în care se finalizează un dosar de genul celui de mai sus la nivelul întregii instanțe.

intervalul de succesiune între două termene de judecată consecutive (pentru o anumită materie, obiect şi stadiu procesual) la Judecătoria Piteşti, comparativ cu Judecătoria Ploieşti. Se va putea determina faptul că o anumită instanţă amână un dosar de un anume tip la 5 săptămâni în medie distanţă între 2 termene consecutive, pe când o alta asemănătoare o face la numai 3 săptămâni. Sau, se va putea determina cât durează comunicarea unei hotărâri civile la o instanţă comparativ cu o alta (cu 3 opţiuni distincte – termen calculat de la pronunţare până la comunicarea efectivă, de la redactare până la comunicare şi de la expedierea în sine până la comunicare; vor exista de asemenea două termene finale – data la care comunicarea a ajuns sau a fost considerată ca ajunsă la parte şi data la care dovada comunicării s-a reîntors la instanţă).

Un alt gen de raport ce se va consolida la Consiliul Superior al Magistraturii sau la Ministerul Justiţiei vizează o însumare a informaţiei la nivel naţional.

Spre exemplu, se va putea determina care este durata unui proces de revendicare în România defalcat pe stadii procesuale (dar şi cumulând toate stadiile procesuale , inclusiv căile extraordinare de atac). Acesta va fi un bun instrument pentru predictibilitate, care va putea fi comunicat justiţiabililor.

Se va putea determina de asemenea la nivel naţional care este cel mai frecvent motiv de amânare (spre exemplu, motivul nr. 7 în acest clasament ar putea figura lipsa raportului de expertiză din care pe primul loc, motivul că nu a fost achitat onorariul de expert de către părţile obligate, pe locul 2 faptul că nici o parte nu s-a prezentat la faţa locului pentru identificarea bunului iar pe locul 3 faptul că expertul cauzei nu a depus lucrarea până la termenul acordat, din culpa sa).

Un alt exemplu de indicator global este cel al centralizării vechimii dosarelor. Se va putea şti oricând la nivel naţional care este numărul de dosare mai vechi de 1 an, 2 ani, 3 ani pentru fond respectiv 6 luni pentru căile de atac. Raportul va fi şi procentual (cât la sută din totalul dosarelor rulate în unitatea de timp au termenul rezonabil depăşit).

Fără îndoială vor exista centralizări şi pentru rapoartele clasice gen, încărcătură magistrat, încărcare instanţă, volum de activitate, stare infracţională etc. În total vor fi astfel mai mult de 50 de rapoarte generale distincte.

Un alt element de noutate este acela al cumulării informaţiei statistice pe tipuri de informaţie solicitată. Astfel, va fi suficientă accesarea unui buton pentru a releva întreaga informaţie statistică în materie de trafic de persoane sau de droguri, în materie de violenţă în familie, drepturi de autor sau discriminare etc.

Concluzii – În ceea ce priveşte progresele înregistrate, aşa cum am arătat aplicaţia Ecris 4.0. este în faza de testare, fază apreciată a se finaliza în luna martie 2008.Progresele înregistrate şi buna sa funcţionalitate vor putea fi observate ulterior prin intermediul beneficiarilor acesteia, instanţele şi parchetele. Toate punctele aduse în dezbatere mai sus au fost apreciate ca vulnerabilităţi ale actualei forme Ecris 3.0., iar prin viitoarea formă a aplicaţiei s-a încercat remedierea acestora şi îmbunătăţirea sistemului.

B. Dezvoltarea aplicației informatice ECRIS la nivelul parchetelor[183]

Sistemul **ECRIS** – realizat prin Programul PHARE 1997, conține două aplicații CDMS și LLDS, care au fost instalate și funcționale la finele anului 2007, astfel: în 230 de parchete – CDMS și 229 parchete – LLDS. Acest lucru a fost realizat în unitățile subordonate Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu un număr de 55 de informaticieni, din care doi au lucrat doar o parte a anului 2007. Cinci parchete își desfășoară activitatea în condiții total improprii, având sediile în diverse stadii de realizare – cu termene de finalizare în 2008, situație în care aplicațiile nu au putut fi instalate deoarece acest lucru ar fi presupus investiții care nu se puteau justifica. Nivelul la care se utilizează aplicația este variabil, în funcție de condițiile specifice fiecărui parchet, în special cele legate de asigurarea personalului auxiliar de specialitate juridică.

Aplicația LLDS a fost în repetate rânduri dezvoltată/modernizată de către Ministerul Justiție, care a pus-o gratuit la dispoziția Ministerului Public. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a achiziționat în 2007 servicii de actualizare a bazelor de date de legislație și jurisprudență (inclusiv legislație U.E.), utilizate de toate parchetele din subordine, inclusiv structurile teritoriale ale Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, situate în aceleași locații cu alte unități de parchet.

Aplicația CDMS nu a fost modernizată sau dezvoltată (deși acest lucru a fost solicitat în repetate rânduri de structura IT din Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție) din lipsă de fonduri, din 2002 până în 2007, când a început derularea Programului PHARE 2004, în care unitate de implementare este Ministerul Justiției, având și o componentă de dezvoltare a aplicației ECRIS-CDMS: Project ECRIS 2007 (EuropeAid/123816/D/SER/RO) *"Continuing the Automation of Courts – Development of the ECRIS Case Management System"*.

Proiectul este în curs de derulare, urmând a fi finalizat în luna mai a anului 2008. În cadrul acestui proiect, Ministerul Public, prin reprezentații unităților pilot, desemnați în comisia de analiză prin ordin al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au formulat 322 de cerințe de dezvoltare/modernizare/ergonomizare, cuprinse în livrabilul *„Technical specifications - user requirements analysis*" și au răspuns tuturor cerințelor de clarificare venite din parte Consorțiului: European Dynamics și Total Soft – realizatorii aplicației ECRIS 2007.

În legătură cu ECRIS-CDMS și în scopul obținerii imaginii electronice a dosarelor și a anumitor categorii de lucrări, care fac obiectul activității procurorilor, s-a demarat la finele anului 2007 un alt Proiect PHARE și anume PHARE RO 2005/017-553.01.04.08 – "*Continuarea procesului de informatizare la nivelul sistemului judiciar*"- Sistemul de Arhivare Electronică – în cadrul căruia s-au desfășurat trei ședințe ale comisiei de analiză constituită, de asemenea, prin ordin al procurorului general.

4.10.2. Crearea de noi baze de date relevante pentru funcționarea sistemului judiciar

[183] Subsecțiune realizată pe baza datelor transmise de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

A. Activităţile desfăşurate la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii[184]

Biroul de informatică din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a iniţiat analiza şi proiectarea aplicaţiei de gestiune a resurselor umane din instanţe şi parchete destinată să furnizeze compartimentelor/instituţiilor interesate (în special Direcţia Resurse Umane şi Organizare şi Institutul Naţional al Magistraturii) informaţii privind structura posturilor, structura şi calificarea personalului, nivelul de specializare şi perfecţionare, traseul profesional etc.

Pentru evaluarea corectă şi completă a resurselor IT necesare funcţionarii sistemului informatic al sistemului judiciar, Biroul de Informatică din cadrul CSM va continua colectarea on-line din teritoriu a datelor privind echipamentele şi aplicaţiile existente. În acest sens, va fi dezvoltată baza de date deja existentă.

Sistemul de management al resurselor umane, materiale şi financiare (RMS) ce va fi implementat la nivelul sistemului judiciar, prin proiectul finanţat de Banca Mondială, va colecta toate informaţiile de această natură din aplicaţiile interne, asigurând astfel suportul comparabilităţii în timp a datelor.

Prin dezvoltarea şi implementarea unui astfel de sistem de management al resurselor la nivelul sistemului judiciar, sunt urmărite:

- îmbunătăţirea eficienţei activităţii instituţiilor;
- gestionarea într-o manieră eficientă a activităţii financiare, de planificare, administrative şi de resurse umane;
- colectarea şi analiza în timp real a datelor necesare în procesul decizional şi în managementul instituţiilor;
- monitorizarea în timp real a activităţii instituţiilor cheie;
- salvarea informaţiilor în format electronic, în mod centralizat;
- generarea de rapoarte în timp real pe baza datelor colectate;
- partajarea informaţiilor între instituţiile autorizate într-o manieră securizată;
- eliminarea redundanţei;
- eliminarea comunicării pe bază de hârtie dintre instituţiile cheie (în limita legală).

În momentul de faţă, sunt întâmpinate dificultăţi în determinarea sursei de finanţare a proiectului, dat fiind faptul că, în urma analizei, a rezultat o valoare mai mare decât valoarea acoperită de Banca Mondială.

B. Activităţi desfăşurate la nivelul structurii specializate din Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie[185]

- **Proiectul PHARE – 2005/017-553.03.05**

[184] Subsecţiune realizată de către Biroul Informatică din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.
[185] Datele din această subsecţiune au fost furnizate de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.

Acest proiect de twinning, privind *„Întărirea capacității instituționale a României de protecție a dreptului de proprietate intelectuală și industrială”*, conține și o componentă IT care vizează realizarea unei baze de date, populată și utilizată în comun de instituțiile cu atribuții în domeniu:

- parchete (până la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale)
- Inspectoratul General al Poliției Române
- Inspectoratul General al Poliției de Frontieră
- Administrația Națională a Vămilor
- Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci
- Oficiul Român al Drepturilor de Autor

Astfel, accesarea acestei baze de date, prin intermediul aplicației furnizate în cadrul proiectului, va reprezenta un instrument de lucru eficient pentru organele de cercetare.

- **Proiectul E-POC III.**

EUROJUST a relansat proiectul EPOC, prin realizarea unei noi aplicații EPOC versiunea III, prin contractantul CM Sistemi – Italia. Acest proiect a fost preluat de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție de la Ministerul Justiției, deoarece instituțiile beneficiare sunt direcțiile specializate din cadrul Ministerului Public. Proiectul vizează în final realizarea unei baze de date centralizate la nivelul organizației EUROJUST, care va fi pusă la dispoziția țărilor participante în proiect: Franța, Italia, Slovenia, Polonia, România și va conține informații despre faptele de corupție, terorism, crimă organizată și alte infracțiuni importante, precum și informații despre persoanele care le-au comis. Realizatorul a transmis versiunea 1 a aplicației, care s-a instalat, cu excepția componentei DTM a cărei instalare continuă.

4.10.3. Analiza posibilității de furnizare de servicii on line către cetățeni de către instanțe și parchete[186]

Odată cu modificarea aplicației ECRIS, este necesară adaptarea instrumentelor de furnizare de servicii on-line către cetățeni la noile specificații. De asemenea, noile categorii de informații vor oferi posibilitatea furnizării către cetățeni și a altor servicii (ex: condica informatică de ședință), menite să asigure o informare cât mai completă.

Sistemul de arhivare electronică (EAS), care se află în momentul de față în faza de dezvoltare, va da posibilitatea realizării dosarului electronic, prin scanarea tuturor documentelor aflate la dosar. Astfel, va exista posibilitatea consultării conținutului întregului dosar direct din internet, cu respectarea condițiilor privind protecția datelor personale.

Obținerea formei electronice a dosarului va oferi următoarele avantaje:

- reducerea considerabilă a costurilor cu materialele consumabile (hârtie, tonere);

[186] Secțiune realizată de către Biroul Informatică din cadrul CSM.

- reducerea costurilor cu depozitarea;
- accelerarea proceselor, datorită posibilităţii transferului electronic al întregului dosar între instanţe.

Beneficiile unei astfel de organizări a informaţiei sunt extrem de mari, însă nu trebuie scăpate din vedere dificultăţile pe care le presupune un astfel de sistem: personal calificat în prelucrarea datelor, necesitatea protecţiei datelor cu caracter personal şi a celor confidenţiale etc.

Biroul de informatica din cadrul CSM va continua colaborarea cu compartimentele de specialitate din Ministerul Justiţiei şi Ministerul Public, astfel încât paginile de Internet ale instanţelor şi parchetelor să permită publicului interesat consultarea tuturor informaţiilor ce au caracter public, precum şi în vederea dezvoltării de noi servicii on-line pentru beneficiarii justiţiei ca serviciu public (plata prin Internet a taxelor de timbru, citarea prin mijloace tehnice moderne etc.).

4.11. Concluzii privind progresele înregistrate, vulnerabilităţile identificate şi posibilele măsuri de remediere a acestora

În cursul anului 2007 s-au continuat eforturile de ocupare a posturilor vacante din cadrul instanţelor şi parchetelor, folosindu-se toate cele trei modalităţi prevăzute de lege pentru recrutarea judecătorilor şi procurorilor: admiterea prin Institutul Naţional al Magistraturii, admiterea în magistratură „direct pe post", prin concurs, a persoanelor care au exercitat cel puţin o perioadă de 5 ani funcţiile/profesiile de specialitate juridică prevăzute limitativ de lege şi numirea în magistratură, fără concurs, pe bază de interviu a persoanelor care au exercitat cel puţin o perioadă de 10 ani funcţiile/profesiile de specialitate juridică prevăzute limitativ de lege.

Deşi au fost obţinute rezultate pozitive, numărul intrărilor în sistem depăşind semnificativ numărul persoanelor care l-au părăsit, din diferite motive (în special prin pensionare), există în continuare numeroase instanţe şi parchete care se confruntă cu o accentuată criză de personal, precum şi instanţe şi parchete cu o încărcătură depăşind media pe ţară, în condiţiile în care au schemele de personal ocupate aproape în totalitate.

Din existenţa acestei situaţii rezultă concluzia că este vitală definitivarea proiectelor privind restructurarea şi reechilibrarea schemelor de personal între instanţele judecătoreşti, respectiv între parchete, în funcţie de volumul de activitate şi încărcătură, fiind totodată necesară o reevaluare atât sub aspectul competenţei materiale, cât şi a celei teritoriale, în vederea unei modernizări a sistemului judiciar care să permită, pe de o parte, desfăşurarea procedurii judiciare prin instanţe şi unităţi de parchet de o dimensiune optimă, astfel încât, să fie viabile investiţiile în reabilitare, dotare şi modernizare şi să poată fi aplicate efectiv principiile repartizării aleatorii, al continuităţii completelor şi al specializării judecătorilor şi procurorilor, iar,

pe de altă parte să se garanteze accesul liber la justiţie al cetăţenilor şi să fie respectate principiile fundamentale privind inamovibilitatea judecătorilor şi stabilitatea procurorilor[187].

Numai printr-un astfel de proces complex, corelat cu dezvoltarea unei strategii de resurse umane pe termen mediu şi lung, care să-i confere suportul logistic, se poate obţine o reformă reală a sistemului judiciar, o echilibrare a volumului de muncă al judecătorilor şi procurorilor şi o creştere semnificativă a calităţii actului de justiţie.

În lipsa unei astfel de analize, practica a demonstrat că toate eforturile de ocupare a posturilor vacante în cazul instanţelor şi parchetelor aflate în situaţii de criză au o finalitate redusă, existând numeroase instanţe şi parchete ale căror posturi rămân neatractive fie pentru absolvenţii INM, fie pentru cei care reuşesc la examenul de admitere în magistratură, în ciuda faptului că s-a încercat ocuparea lor în aceste modalităţi pentru mai multe proceduri consecutive. Pe de altă parte, deşi s-a reuşit ocuparea unora dintre aceste posturi prin procedura de numire directă, ulterior s-a constatat că magistraţii astfel numiţi nu au de multe ori intenţia de a rămâne în instanţele sau parchetele respective, iniţiind la puţin timp după numire proceduri de transfer. Din acest motiv, transpunându-se legislativ o anumită practică cristalizată în timp la nivelul Secţiilor Consiliului Superior al Magistraturii, prin OUG nr.100/2007 s-a introdus un termen rezonabil, de un an de la numire, în care beneficiarii numirii fără concurs nu pot solicitat transferul sau detaşarea de la instanţele sau parchetele la care au fost numiţi.

Dincolo de aspectele de mai sus, comune pentru instanţe şi parchete, este evident că, în cazul celor din urmă este nevoie imperioasă de o intervenţie legislativă urgentă, fie în domeniul competenţei materiale, fie privind restructurarea Ministerului Public, având în vedere proporţia covârşitoare, cel puţin din punct de vedere statistic, în care activitatea acestuia se concentrează la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii.

Sub aspectul modalităţilor de recrutare, se constată că aceea considerată, sub toate punctele de vedere, ca preferabilă, respectiv admiterea şi urmarea timp de doi ani a cursurilor Institutului Naţional al Magistraturii rămâne limitată, atât sub aspectul plajei de selecţie (cu excepţia anului 2006, în ultimii ani nu s-a reuşit niciodată ocuparea tuturor posturilor scoase la concurs), cât şi mai ales sub aspectul capacităţii logistice şi financiare a Institutului Naţional al Magistraturii, care are obligaţia legală de a derula şi principalele programe de formare continuă destinate judecătorilor şi procurorilor.

În aceste condiţii, având în vedere şi criticile aduse în rapoartele Comisiei Europene procedurii de numire în magistratură fără concurs, care de altfel a fost abrogată prin OUG nr.100/2007, însă cu efect din iunie 2008, rămân a fi identificate modalităţile de a eficientiza modalitatea de numire care a furnizat până acum cele mai nesatisfăcătoare rezultate – examenul de admitere pentru persoanele cu cel puţin 5 ani vechime

[187] Prin stabilirea gradelor unice de complexitate pentru instanţele judecătoreşti, de către Plenul CSM, în anul 2007, acelaşi proces fiind în prezent în desfăşurare pentru parchete la nivelul Comisiei de specialitate a CSM, s-au creat premisele finalizării proiectului privind volumul optim de activitate, ca bază, alături de alte studii, pentru procesul de reorganizare şi de redimensionare a instanţelor şi parchetelor.

în anumite funcţii juridice, aceasta rămânând singura modalitate de recrutare prin care se poate răspunde eficient şi imediat unor situaţii de criză de personal apărute în sistemul judiciar (dat fiind că recrutarea prin INM presupune doi ani de pregătire în cadrul Institutului). Rămâne a fi evaluat, în acest context, impactul pe care îl vor avea asupra eficienţei acestei proceduri măsuri precum recenta modificare a modalităţii de examinare, prin introducerea testelor grilă sau lărgirea plajei de selecţie prin adăugarea de noi categorii de persoane care pot participa la examen (produsă prin modificările aduse Legii nr.303/2004 de OUG nr.100/2007).

În altă ordine de idei, perfecţionarea şi specializarea profesională pentru întreg personalul sistemului judiciar, judecători, procurori sau personal auxiliar de specialitate, rămâne în continuare o măsură cheie pentru creşterea calităţii actului de justiţie şi refacerea încrederii cetăţenilor în funcţionarea sistemului.

Un rol esenţial în acest domeniu revine Institutului Naţional al Magistraturii şi Şcolii Naţionale de Grefieri, ca principale instituţii implicate în procesul de formare profesională continuă al magistraţilor, respectiv al personalului auxiliar. Nu trebuie însă neglijate nici programele de formare descentralizată, desfăşurate pe plan local, la nivelul curţilor de apel, schimbul continuu de idei, informaţie profesională şi bune practici fiind o modalitate importantă, şi totodată necostisitoare, pentru unificarea practicii judiciare şi a modului de interpretare a legii.

La nivelul Institutului Național al Magistraturii, care își reevaluează în această perioadă strategiile privind programele de formare, se impune, potrivit semnalelor provenite de la instanţe şi parchete, o coparticipare mai mare a corpului magistraţilor la mecanismul decizional privind programele de formare şi o mai bună transparenţă şi un grad de obiectivitate mai înalt al sistemului de selecţie pentru seminariile organizate. Totodată, trebuie asigurată o conectare permanentă a programelor de formare la necesităţile concrete şi imediate ale sistemului judiciar, ceea ce presupune finalizarea proceselor de constituire a bazelor de date privind programele de formare şi specializarea judecătorilor şi procurorilor. În sfârşit, este de dorit o creştere a rigorii în procesul de selecţie al persoanelor propuse Consiliului Superior al Magistraturii, fie ca formatori, fie ca membrii în comisiile de examinare pentru diferitele concursuri/examene, cu luarea în considerare şi a unor indicatori privind etica şi deontologia profesională, corelativi celor privind pregătirea de specialitate, în special avându-se în vedere incidentul de la sfârşitul anului 2007 privind unele suspiciuni de fraudare a concursului/examenului de numire în funcţii de conducere a procurorilor.

În ceea ce priveşte Şcoala Națională de Grefieri, luând în considerare că îmbunătăţirea calităţii actului de justiție, cât şi extinderea proiectului pilot privind transferul atribuțiilor administrative, non judiciare, de la magistrați la grefieri constituie elemente care impun o modificare a raportului numeric dintre grefierii cu studii superioare şi cei cu studii medii în cadrul sistemului judiciar, se impune dezvoltarea programelor de formare care să constituie suportul unei astfel de transformări calitative. Totodată, necesităţile actuale ale instanţelor şi

parchetelor impun o diversificare a activităţilor de formare iniţială ale Şcolii, fiind necesar ca, pe lângă grefierii de şedinţă, să fie instruite grupe speciale de grefieri specializaţi pentru desfăşurarea anumitor activităţi – grefieri statisticieni, grefieri informaticieni etc., sau pentru lucrul în anumite departamente ale instanţelor şi parchetelor, care presupun dezvoltarea unor abilităţi non-judiciare ale personalului implicat, precum birourile de informare şi relaţii publice.

În ceea ce priveşte răspunderea disciplinară a judecătorilor sau procurorilor, în cursul anului 2007 Inspecţia judiciară de pe lângă Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a continuat atât efectuarea controalelor tematice, având ca scop verificarea respectării legii şi regulamentelor atât în activitatea instanţelor/parchetelor, cât şi, în limitele prescrise de principiul independenţei profesionale, în activitatea individuală a judecătorilor sau procurorilor sub anumite aspecte (management judiciar, repartizarea aleatorie a cauzelor, respectarea principiului continuităţii completului, identificarea cauzelor de tergiversare a anumitor cauze), cât şi a controalelor declanşate ca urmare a unor sesizări a cetăţenilor sau justificate de necesitatea efectuării cercetării prealabile în cadrul procedurii disciplinare.

De asemenea, s-a continuat la nivelul Inspecţiei Judiciare identificarea factorilor care reduc eficienţa procedurii disciplinare (termenul redus impus de lege pentru efectuarea cercetărilor, posibilitatea paralizării efectelor acţiunii disciplinare prin părăsirea magistraturii prin pensionare sau demisie, considerate, în principiu, ca motive neimputabile de ieşire din sistem etc.), în vederea formulării unor propuneri adecvate de ajustare a textelor legale incidente în cadrul procesului de modificare a Legilor justiției.

Se impune remarcat că, în percepţia instanţelor judecătoreşti[188] elementele esenţiale pentru ca procedura disciplinară să fie eficientă, îndeplinindu-şi rolul preventiv, de a preîntâmpina săvârşirea de abateri disciplinare, constau în standardizarea sancţiunilor disciplinare aplicabile în raport cu fiecare abatere disciplinară prevăzută de lege (astfel ca sancţiunea aplicabilă să fie pe deplin previzibilă), precum şi în promptitudinea sancţiunii disciplinare (celeritatea procedurii disciplinare), iar nu, neapărat, în severitatea sancţiunii aplicate. Aceleaşi concluzii au reieşit şi din răspunsurile parchetelor de toate gradele, cu specificitatea că acestea au plasat pe primul loc ca element de descurajare a săvârşirii abaterilor disciplinare promptitudinea aplicării sancţiunii (celeritatea procedurii disciplinare), urmată de standardizarea sancţiunilor în raport cu fiecare abatere.

Aceste concluzii ar trebui avute în vedere în procesul de modificare a normelor legale vizând procedura disciplinară, creşterea eficienţei acesteia, mai ales sub aspect preventiv, constituind un element important, atât pentru îmbunătățirea modului de funcționare al justiției, cu impunerea principiului că independența magistratului nu se referă și la respectarea legii, ci, dimpotrivă, impune supunerea

[188] Date sintetizate pe baza răspunsurilor transmise de către instanțe și parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului.

necondiţionată faţă de prevederile acesteia, cât şi pentru demonstrarea capacităţii de autoadministrare a sistemului judiciar prin propriile sale organe.

Corelativ procedurii disciplinare, un rol foarte important în creşterea calităţii actului de justiţie considerăm că o va avea procesul de evaluare individuală a magistraţilor, pentru care s-au creat condiţiile necesare în cursul anului 2007, prin adoptarea unui nou regulament de evaluare, a unui ghid de evaluare şi a noii fişe de evaluare, şi care urmează a fi demarat în luna martie 2008.

În ceea ce priveşte apărarea independenţei individuale, a imparţialităţii şi a reputaţiei profesionale a judecătorilor şi procurorilor, atribuţie care revine Consiliului Superior al Magistraturii în interesul protejării independenţei şi prestigiului justiţiei, se evidenţiază concluzia că actualele dispoziţii legale nu au o eficienţă ridicată şi produc rezultate practice nesatisfăcătoare, în principal din două motive: reacţia Consiliului Superior al Magistraturii este considerată de către magistraţi, în genere, ca fiind prea lentă, iar, pe de altă parte, nu există mijloace concrete, eficiente, de reducere sau reparare a prejudiciului creat reputaţiei profesionale a unui judecător sau procuror, produs în urma unui atac nejustificat, în special prin mass media, cât timp entitatea medie culpabilă nu poate fi obligată să preia conţinutul comunicatului emis de către Consiliul Superior al Magistraturii în urma verificării aspectelor semnalate sau să mediatizeze rezultatele acestuia.

Sub primul aspect, ar fi recomandabilă o reorganizare a activităţii Inspecţiei judiciare, care să permită o reacţie promptă şi imediată în vederea cercetării aspectelor în urma cărora independenţa, imparţialitatea sau reputaţia profesională a unui judecător sau procuror a fost afectată. În acest sens, un rol deosebit poate reveni preconizatei reorganizări a Inspecţiei judiciare pe centre regionale sau creării unei echipe speciale de inspectori (task force), cu atribuţii exclusive în acest domeniu, soluţie greu însă de pus în practică până la completarea integrală a schemei de personal a Inspecţiei judiciare.

În ceea ce priveşte a doua vulnerabilitate semnalată, Consiliul Superior al Magistraturii are obligaţia, ca garant al independenţei justiţiei, să dezvolte un mecanism care să crească eficienţa procedurii de apărare a reputaţiei profesionale a judecătorilor şi procurorilor, în special prin modificări legislative adecvate, prin colaborarea cu organizaţiile reprezentative ale corpului jurnaliştilor, precum şi prin implicarea asociaţiilor profesionale ale magistraţilor.

Referitor la resursele materiale aflate la dispoziţia instanţelor şi parchetelor în anul 2007, acestea au fost intervievate distinct, prin intermediul chestionarului pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului, asupra stării imobilului în care şi-au desfăşurat activitatea pe parcursul anului 2007, precum şi a modului cum pot fi caracterizate celelalte resurse materiale avute la dispoziţie în perioada de referinţă.

În ceea ce priveşte instanţele judecătoreşti, 10 dintre curţile de apel au arătat că şi-au desfăşurat activitatea în sedii corespunzătoare, 4 au reclamat spaţiul insuficient pentru buna desfăşurare a activităţii, iar 2

curţi de apel s-au aflat în situaţia de a-şi îndeplini atribuţiile în clădiri care nu corespund standardelor normale de igienă şi salubritate, necesitând recondiţionări sau reparaţii capitale.

Situaţia sediilor se acutizează la nivelul tribunalelor şi a judecătoriilor, clădirile fiind inadecvate ca dimensiune desfăşurării normale a activităţilor instanţelor în 33,3% (tribunale), respectiv 30%(judecătorii) din cazuri, sediile fiind insalubre, degradate sau necesitând reparaţii capitale sau operaţiuni de consolidare în 20%(tribunale), respectiv 25% (judecătorii) din cazuri, numai 45-46% dintre instanţele de acest nivel beneficiind de sedii corespunzătoare din toate punctele de vedere.

În ceea ce priveşte parchetele, 75% dintre răspunsurile transmise de parchetele de pe lângă curţile de apel, 50% dintre răspunsurile parchetelor de pe lângă tribunale şi 75% dintre cele ale parchetelor de pe lângă judecătorii au învederat existenţa unor sedii corespunzătoare. Insuficienţa spaţiului a fost invocată în 25% dintre răspunsurile furnizate de parchetele de pe lângă curţile de apel, 40% dintre acelea ale parchetelor de pe lângă tribunale, respectiv în 15% dintre răspunsurile parchetelor de pe lângă judecătorii. Existenţa unor sedii insalubre, degradate sau care necesită reparaţii capitale a fost menţionată în 10% dintre răspunsurile parchetelor de pe lângă tribunale, precum şi, într-un procent identic, în răspunsurile parchetelor de pe lângă judecătorii.

Celelalte resurse materiale disponibile au fost apreciate ca foarte bune de 4 curţi de apel, drept bune de jumătate dintre curţile de apel şi ca satisfăcătoare de 4 curţi de apel. La nivelul tribunalelor, resursele materiale disponibile au fost apreciate în majoritate ca bune (57%), drept satisfăcătoare în proporţie de 28,5%, ca foarte bune în 4,7% din cazuri, dar şi ca nesatisfăcătoare în 9,5% dintre cazuri. O situaţie asemănătoare s-a înregistrat la nivelul judecătoriilor, cu menţiunea că proporţia răspunsurilor care au caracterizat resursele materiale disponibile ca nesatisfăcătoare a atins în cadrul acestora 10,5%.

În cazul parchetelor, resursele materiale disponibile în 2007 au fost apreciate ca bune în 80% dintre răspunsurile transmise de parchetele de pe lângă curţile de apel, în 60% dintre acelea ale parchetelor de pe lângă tribunale şi în 70% dintre cele transmise de parchetele de pe lângă judecătorii. 15% dintre parchetele de pe lângă curţile de apel, 20% dintre parchetele de pe lângă tribunale şi 15% dintre parchetele de pe lângă judecătorii au apreciat resursele materiale ca satisfăcătoare, iar 5% dintre parchetele de pe lângă curţile de apel, 15 % dintre parchetele de pe lângă tribunale şi 5% dintre parchetele de pe lângă judecătorii au opinat că acestea au fost nesatisfăcătoare. La polul opus s-au situat 5% dintre parchetele de pe lângă tribunale şi 10% dintre parchetele de pe lângă judecătorii, care au apreciat resursele materiale disponibile ca foarte bune.

Finanţarea corespunzătoare a justiţiei este esenţială pentru funcţionalitatea acesteia ca serviciu public. Liberul acces al cetăţenilor la justiţie (care se traduce prin acţiuni de informare şi consiliere, programe de educaţie juridică, scutiri sau reduceri de taxe judiciare, asigurare de apărare din oficiu sau posibilitatea obţinerii asistenţei juridice gratuite) presupune din partea statului un efort financiar constant, care nu poate fi însă evitat dacă justiţia este considerată o prioritate naţională şi dacă se doreşte funcţionarea efectivă a unui stat de

drept. În acelaşi timp, asigurarea unor sedii corespunzătoare, a cheltuielilor curente şi un nivel al indemnizaţiilor care să asigure independenţa profesională a judecătorilor şi procurorilor şi să compenseze incompatibilităţile şi interdicţiile la care sunt supuşi aceştia constituie nu crearea unui sistem de privilegii financiare, ci o investiţie, în ultimă instanţă, pentru protejarea drepturilor şi libertăţilor milioanelor de cetăţeni care intră în fiecare an, în diferite ipostaze, în contact cu serviciul public al justiţiei.

În acest context, sunt îngrijorătoare semnalele apărute la începutul anului 2008, inclusiv în unele mijloace de presă, privind apariţia riscului unei subfinanţări a sistemului judiciar, mai multe instanţe şi parchete nedispunând de fonduri nici măcar pentru plata utilităţilor sau îndeplinirea în bune condiţii a procedurii de citare.

Capitolul 5 – Raporturile dintre sistemul justiţiei şi celelalte instituţii şi organisme, precum şi cu societatea civilă

5.1. Raporturile dintre instanţe şi parchete, precum şi cu Consiliul Superior al Magistraturii

Înfăptuirea corespunzătoare a actului de justiție implică existența unor relații adecvate între membri profesiilor juridice.

Raporturile dintre instanţe şi parchete şi, implicit dintre magistraţii din cadrul acestora, judecători şi procurori, implică o analiză prioritară, dată de rolul lor esenţial în soluționarea cauzelor.

Instanţele de la nivelul întregii ţări au caracterizat relația cu parchetele corespunzătoare ca fiind una bună şi foarte bună, desfăşurată în lumina dispoziţiilor legale, în baza unei bune colaborări şi a respectului reciproc.

Într-un caz singular, o curte de apel a apreciat relația cu parchetul ca fiind satisfăcătoare, fără a fi evidenţiate cauzele exprimării acestei opinii.

Parchetele naţionale au caracterizat relația cu instanţele judecătoreşti ca fiind una bună şi foarte bună, bazată pe colaborare, respect, disponibilitate, legalitate şi interes reciproc în rezolvarea tuturor problemelor.

Există şi în acest caz o apreciere că relația cu instanța corespunzătoare este satisfăcătoare, fără a fi specificate disfuncţionalităţi concrete.

Observăm că, spre deosebire de anul 2006, instanţele şi parchetele nu au mai evidenţiat, nici măcar tangențial, inadvertenţe în relațiile dintre aceste instituții.

O colaborare eficientă între parchete şi instanţe nu poate conduce decât la ocrotirea drepturilor şi intereselor celorlalţi participanți la proces, la soluționarea cu celeritate, imparţial şi în mod legal a cauzelor şi, implicit, la sporirea încrederii populaţiei în justiţie.

În ceea ce priveşte relația instituțională a instanţelor şi parchetelor cu *Consiliul Superior al Magistraturii*[189], aceasta a fost apreciată ca fiind bună şi foarte bună, doar în câteva răspunsuri aceasta fiind caracterizată ca „satisfăcătoare”, iar, într-un caz singular, ca „nesatisfăcătoare”.

---

[189] Relația a fost apreciată ca „foarte bună” de către 5 curți de apel şi drept „bună” de 10 curți de apel, o singură curte de apel apreciind-o ca nesatisfăcătoare. La nivelul tribunalelor relația instituțională cu CSM a fost apreciată ca bună în peste 77% dintre răspunsuri, în cazul celorlalte răspunsuri optându-se, în proporții relativ egale, între o relație „foarte bună” şi una „satisfăcătoare”. La nivelul judecătoriilor, răspunsul majoritar a evidențiat o relație „bună” cu Consiliul, în proporție de peste 88%.

În ceea ce privește parchetele, relația instituțională cu CSM a fost apreciată ca „bună” prin răspunsurile a 65% dintre parchetele de pe lângă curțile de apel, 70% dintre parchetele de pe lângă tribunale şi 80% dintre parchetele de pe lângă judecătorii. Relația instituțională cu CSM a fost percepută ca „foarte bună” de 25% dintre parchetele de pe lângă curțile de apel şi de 20% dintre parchetele de pe lângă tribunale şi de pe lângă judecătorii. Un procent semnificativ al parchetelor de pe lângă curțile de apel şi de pe lângă tribunale -10%-au apreciat relația cu CSM ca fiind „satisfăcătoare”.

Datele au fost sintetizate pe baza răspunsurilor transmise de către instanțe şi parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului privind starea justiției.

Propunerile instanţelor, în vederea îmbunătăţirii relaţiei instituţionale a Consiliului Superior al Magistraturii cu acestea, au vizat, în principal:

- acordarea de către CSM a unui sprijin mai eficient magistraţilor pentru apărarea dreptului şi statutului acestora;
- consultarea mai des a instanţelor de către CSM în procesul său decizional, precum şi dezvoltarea comunicării cu întreg corpul magistraţilor (întâlniri periodice, revista CSM, forumul informatic etc.)[190];
- CSM să apere eficient magistraţii împotriva oricăror imixtiuni de natură politică sau economică şi să reacţioneze mai prompt în privinţa cererilor de apărare a independenţei sau a reputaţiei profesionale formulate de judecători[191];
- CSM să apere eficient magistraţii împotriva eventualelor presiuni exercitate prin mass-media[192].

Alte propuneri ale instanţelor judecătoreşti, în ceea ce priveşte dezvoltarea relaţiei instituţionale cu Consiliul Superior al Magistraturii au vizat aspecte precum: medierea relaţiilor cu alte instituţii publice, gestionarea bugetului instanţelor; modificarea procedurii de alegere a membrilor CSM; promovarea unei independenţe reale a sistemului judiciar, în raporturile cu celelalte autorităţi publice; să se „simtă" că şi membrii CSM fac parte din categoria magistraţilor; asigurarea unei publicităţi adecvate a şedinţelor CSM; transparenţă în activitatea Consiliului; reacţia promptă şi eficientă a CSM în cazul săvârşirii unei abateri disciplinare de către un magistrat; stabilirea unor persoane de contact la nivelul aparatului propriu; apărarea eficientă a magistraţilor faţă de puterea executivă în cazurile de neacordare a unor drepturi salariale prevăzute de lege, discriminatoare; obiectivitate în promovare etc.

În percepţia parchetelor, principalele modalităţi de îmbunătăţire a relaţiei acestora cu Consiliul Superior al Magistraturii constau, în ordine, în: consultarea mai des a parchetelor în procesul decizional al CSM; reacţia mai promptă a CSM în privinţa cererilor de apărare a independenţei sau reputaţiei profesionale; acordarea unui sprijin susţinut magistraţilor pentru apărarea drepturilor şi statutului lor; CSM să apere eficient

---

[190] S-a solicitat existența unei transparențe a hotărârilor, avizelor, notelor şi lucrărilor Plenului şi Secțiilor CSM şi o mai bună colaborare a compartimentelor CSM cu instanțele, fiind propusă chiar desemnarea unor persoane de legătură.

[191] De altfel, modalitatea de soluționare a unor astfel de cereri a fost criticată de către Societatea pentru Justiție în raportul său de monitorizare a activității CSM în domeniul apărării independenței justiției în perioada ianuarie-aprilie 2007, fiind criticată atât durata procedurii, cât şi lipsa unor sesizări din oficiu, în ciuda frecvenței materialelor mass-media referitoare la activitatea magistraților.

[192] Unele instanțe sau parchete au solicitat îmbunătățirea reacției Consiliului Superior al Magistraturii la atacurile asupra justiției, dar şi. adoptarea unor acte normative prin care să se interzică dezbaterile publice referitoare la cauze în curs de soluționare, ultima propunere trebuind însă nuanțată dat fiind principiul dezbaterii libere a aspectelor de interes public într-o democrație Mai mult, un parchet a solicitat efectuarea unui studiu privind eventualul efect (pozitiv sau negativ) al luărilor de atitudine a CSM şi a purtătorilor de cuvânt privind presiunea exercitată prin mass-media.

magistraţii împotriva eventualelor presiuni exercitate prin mass-media, precum şi a oricăror imixtiuni de natură politică sau economică şi să dezvolte comunicarea cu întreg corpul magistraţilor.

Alte propuneri formulate de parchete sub acest aspect au vizat: informarea parchetelor cu privire la măsurile dispuse în cazul plângerilor formulate împotriva procurorilor; claritatea hotărârilor CSM; asigurarea transparenţei activităţii CSM; selectarea riguroasă a inspectorilor CSM; degrevarea procurorilor de activităţi ce intră în competența Inspecției judiciare a CSM; majorarea schemelor de personal; descentralizarea actului de decizie; comunicare şi deschidere spre problemele concrete cu care se confruntă magistraţii; răspunsuri clare şi prompte la solicitările parchetelor; acordarea unor facilităţi magistraţilor care activează în zone defavorizate etc.

5.2. Raporturile dintre instanţe / parchete şi barourile de avocaţi, precum şi cu experţii judiciari

Înfăptuirea actului de justiţie reprezintă, pe de o parte, un serviciu public, subordonat intereselor cetățeanului, menit a garanta exercitarea drepturilor şi intereselor, în limitele legii, fără încălcări şi restricţii arbitrare, indiferent că acestea provin din partea statului sau a unor particulari.

Pe de altă parte, actul de justiție reprezintă un proces laborios de contragere a adevărului judiciar cu ajutorul mijloacelor de probă prevăzute de lege, a cărui reuşită presupune cooperarea tuturor participanților la proces: magistraţi, avocaţi, experţi judiciari, alţi specialişti, martori, părţi etc. şi supunerea tuturor acestor persoane regulilor de drept material sau de drept procesual prescrise de lege.

Într-un sistem judiciar modern, rolul avocatului este esențial, atât pentru garantarea unei apărări eficiente a intereselor părţii, mai ales în condiţiile specializării ramurilor de drept şi creşterii a gradului de tehnicitate a reglementărilor, cât şi pentru funcţionarea eficientă a sistemului însuşi. Astfel, avocatul este practic primul judecător al cauzei, poziţia sa fiind cu atât mai ingrată cu cât până la proces se va putea baza numai pe probele şi informaţiile furnizate de partea care i-a angajat serviciile, fiind dator ca, pe baza cunoştinţelor sale juridice să estimeze şansele de câştig şi maniera optimă în care partea trebuie să acţioneze pentru a-şi proteja interesele. Cu alte cuvinte, consilierea juridică a apărătorului este esențială nu numai când se ajunge la declanşarea unui litigiu judiciar, dar şi când, pe baza sfatului avocatului, partea nu se angajează în promovarea unui proces costisitor şi lipsit de şanse de reuşită, fie datorită dispoziţiilor legii, fie din cauza insuficienței probelor pe care le poate administra.

Pe de altă parte, experţilor judiciari le revine rolul fundamental de a da rezolvare acelor probleme ridicate într-o procedură judiciară care necesită cunoştinţe de specialitate aprofundate într-un anumit domeniu, cu respectarea principiilor independenței opiniei profesionale şi al nepărtinirii.

În acest context, avocaţii şi experţii judiciari reprezintă profesii care contribuie decisiv la înfăptuirea actului de justiţie, iar colaborarea defectuoasă cu aceştia poate avea consecinţe iremediabile pentru calitatea acestuia.

Atât în cazul parchetelor, cât şi în cel al instanţelor, raporturile cu barourile de avocaţi au fost caracterizate în unanimitate ca fiind bune şi foarte bune, nu fără însă a se sublinia existenţa unor cazuri particulare, în care atitudinea neprofesionistă a unora dintre reprezentanţii acestor profesii conduce la tergiversarea soluţionării unor cauze.

În vederea soluţionării acestor probleme, instanţele şi parchetele au propus introducerea unor norme legale care să permită sancţionarea eficientă a acestor conduite profesionale neadecvate. Se poate însă constata că această soluţie nu este suficientă, privită în individualitatea sa, căci se poate întâmpla ca, în situaţia aplicării unei amenzi judiciare, singura afectată să fie partea care a angajat avocatul care s-a manifestat culpabil. Considerăm că, şi în acest caz, una dintre soluţii constă în consultarea permanentă, pe plan local, a conducerii instanţelor şi parchetelor cu cea a barourilor de avocaţi, atât pentru soluţionarea problemelor curente pe care le pune activitatea de asistenţă juridică (asigurarea apărării din oficiu în cazurile prevăzute de lege, facilitarea accesului apărătorilor la condicile de şedinţă sau la consultarea dosarelor, programarea cauzelor pe lista de şedinţă în aşa fel încât apărătorii care au cauze la mai multe complete sau instanţe în aceeaşi zi să se poată prezenta, fără a se bulversa buna desfăşurare a şedinţelor de judecată etc.), cât şi pentru sesizarea actelor de conduită culpabilă, fie că provin din partea magistraţilor (impolitețe față de apărătorul părţii, obstrucţionarea drepturilor legale ale acestuia şi împiedicarea construirii unei apărări eficiente pentru partea care o reprezintă etc.), fie a avocaţilor (cereri de recuzare vădit neîntemeiate şi motivate cu rea credinţă, perturbarea şedinţelor de judecată, lipsa nejustificată, provocând amânarea cauzelor etc.), fiind necesar ca organele disciplinare competente ale fiecărei profesii să manifeste mai multă fermitate pentru a asigura înfăptuirea actului de justiţie în condiţii normale, de respect reciproc şi colaborare.

În cazul experţilor judiciari, astfel cum mai aminteam în cuprinsul raportului, problema identificării unor căi de a eficientiza activitatea acestora şi implicarea lor în procedurile judiciare a devenit acută, estimările existente confirmând că neefectuarea în termen sau necesitatea refacerii/completării expertizelor tehnice constituie unele dintre cele mai frecvente motive de amânare, ducând la tergiversarea soluţionării cauzelor..

Instanţele şi parchetele au semnalat în mare majoritate existenţa unor probleme precum: liste neactualizate de experţi tehnici şi judiciari, întârzieri nejustificate în redactarea expertizelor judiciare ori comunicarea acestora, fără a se fi răspuns la toate obiectivele fixate de instanţe sau conţinând concluzii contradictorii, precum şi lipsa de cooperare a experţilor oficiali din cadrul Institutelor de Medicină Legală sau Institutului Naţional de Expertize Criminalistice, care invocă un statut special.

Trebuie subliniat că, în situaţia caracterului contradictoriu a unora dintre concluziile formulate, nu există nici o procedură prin care expertul să poată fi sancţionat, însă expertiza trebuie evident refăcută pentru ca soluţia dată în cauză să fie coerentă şi bazată pe o situaţie de fapt clară.

Unele dintre motivele pentru care există întârzieri considerabile ale experţilor judiciari în întocmirea lucrărilor de specialitate sunt tocmai numărul lor redus în raport de numărul şi complexitatea cauzelor, reglementarea necorespunzătoare a procedurilor de efectuare şi plată a expertizelor, precum şi lipsa fondurilor necesare achitării onorariilor, în special în cazul parchetelor. Remedierea acestor aspecte presupune o eventuală modificare legislativă, care să permită experţilor extrajudiciari să efectueze expertize judiciare sau organizarea mai frecventă a examenelor pentru dobândirea calităţii de expert judiciar cu mijlocirea duratei de vechime solicitată de lege (5 ani în prezent) pentru înscrierea la acest examen.

În cursul anului 2007 Ministerul Justiţiei a propus Consiliului Superior al Magistraturii unele măsuri care să conducă la îmbunătăţirea activităţii de expertiză judiciară şi, în urma analizării acestor propuneri şi a punctului de vedere formulat de Direcţia legislaţie, documentare şi contencios, Plenul Consiliului a ajuns la concluzia că acestea n*u pot fi remediate decât prin modificarea legislaţiei*, sens în care au fost consultate instanţele de judecată.

Instanţele de judecată au formulat numeroase **propuneri**, ce pot fi grupate în trei categorii şi pe care le vom prezenta în cele ce urmează:

a) propuneri referitoare la probleme de ordin administrativ şi metodologic cu privire la activitatea de expertiză tehnică judiciară care sunt reglementate în actuala legislaţie şi a căror soluţionare depinde de managementul pe care-l efectuează cei ce le au în competenţă (Biroul Central de Expertize Tehnice Judiciare, birourile locale pentru expertize judiciare tehnice şi instanţele judecătoreşti):

- actualizarea permanentă a listei de experţi care să cuprindă datele personale ale acestora, inclusiv CNP;
- la întocmirea listelor de experţi să fie inclus, drept criteriu, gradul de încărcare al acestora;
- personalul auxiliar din instanţe să transmită birourilor locale de expertiză toate numirile de experţi pentru a fi operate în aplicaţia informatică;
- instanţele să-şi îndeplinească obligaţia de a înainta, odată cu adresa de numire a expertului, obiectivele expertizei şi orice alte explicaţii sau solicitări ale părţilor în efectuarea expertizei;
- existenţa unui număr mare de specialişti în anumite domenii şi a unui număr foarte mic în alte domenii (exemple pentru această din urmă categorie: topografie, geodezie, cadastru şi proprietăţi industriale);
- sunt experţi înscrişi pe tabel care nu pot efectua expertize întrucât sunt cadre didactice universitare şi se dedică exclusiv acestei ultime activităţi;
- menţionarea în cadrul biroului de expertiză numai a experţilor care nu au avut întârzieri nejustificate în efectuarea expertizelor;
- dobândirea calităţii de expert judiciar prin concurs;
- experţii să depună expertizele în exemplare suficiente pentru a fi comunicate părţilor;
- efectuarea expertizelor să se facă temeinic şi nu cu superficialitate;

- depunerea expertizelor în timp util;
- reprezentarea şi ocrotirea la nivel naţional a intereselor experţilor tehnici, garantarea respectării deontologiei profesiei, coordonarea şi îndrumarea să se asigure de o asociaţie profesională reprezentativă;
- expertul să nu fie desemnat pentru efectuarea expertizei „peste puterea lui";
- examenul pentru dobândirea calităţii de expert să se bazeze în special pe latura tehnică şi apoi pe cea juridică;
- listele cu experţi să fie actualizate pe site-ul tribunalelor, la care să aibă acces fiecare judecător;
- creşterea numărului de experţi şi respectarea exigenţelor pentru atribuirea calităţii de expert;
- încheierea unui protocol de colaborare între Ministerul Justiţiei – Biroul Central pentru Expertize Tehnice Judiciare şi Agenţia Naţională de Cadastru şi Publicitate Imobiliară, în vederea îmbunătăţirii activităţii de expertiză;
- pregătirea temeinică a experţilor şi selecţia lor mai riguroasă.

b) propuneri privitoare la probleme care sunt reglementate în actuala legislaţie şi a căror soluţionare revine instanţelor judecătoreşti, dar în legătură cu care există puncte de vedere diferite:

- desemnarea experţilor;

Cu privire la acest aspect, instanţele au propus ca desemnarea experţilor să se facă fie direct de către instanţă prin consultarea tabelului comunicat de biroul local, cu luarea în considerare a numărului de expertize pe care fiecare le are în lucru, fie în urma recomandărilor birourilor locale de expertiză, fără desemnarea celor ce nu au activitate, fiind posibil ca aceştia să nu efectueze lucrări temeinice, fie în mod direct dintr-un tabel întocmit pe specialităţi, în fiecare judeţ, de către Biroul Central de Expertize.

S-a remarcat că propunerile efectuate sunt în acord cu dispoziţiile legale în vigoare (O.G. 2/2000 şi Codul de procedură civilă), astfel că este indicat ca fiecare instanţă să opteze pentru una dintre modalităţile expuse, în funcţie de condiţiile concrete din localitatea respectivă.

- stabilirea onorariului;

- plata onorariului experţilor;

Există instanţe care consideră că cea mai potrivită soluţie este stabilirea onorariului minim ca onorariu provizoriu, în timp ce alte instanţe solicită fixarea onorariului cu o limită minimă şi una maximă.

- sancţionarea experţilor.

Instanţele au păreri divergente în ceea ce priveşte sancţionarea experţilor, unele apreciind că aplicarea amenzilor se face cu foarte mare uşurinţă, în timp ce altele consideră că această măsură se impune ca urmare a nerespectării de către expert a obligaţiilor impuse prin încheiere.

c) propuneri de modificare a legislației în scopul îmbunătățirii activității de expertiză judiciară:

- reorganizarea instituției experților tehnici prin crearea pe lângă fiecare curte de apel a unui corp de experți tehnici de pe o anumită rază teritorială;
- stabilirea unor criterii precise de apreciere a cuantumului onorariilor pentru experți;
- stabilirea unor limite minime și maxime ale onorariului, a termenului de acordare a acestuia și a sancțiunilor părților care nu achită diferența de onorariu;
- reglementarea posibilității instanței de a dispune restituirea onorariului de către expert când expertiza este necorespunzătoare și se impune înlocuirea acestuia;
- modul de decontare a cheltuielilor aferente expertizei;
- evaluarea periodică a experților, organizarea de instruiri a acestora;
- obligarea referentului de la biroul de expertiză de a opera numirea expertului în aplicația informatică, de în dată;
- modificarea Regulamentului de ordine interioară a instanțelor judecătorești în sensul dispozițiilor art.17 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2000;
- eliminarea modalității de desemnare a expertului prin tragerea la sorți și, implicit, modificarea art.202 alin.(1) Cod procedură civilă;
- modificarea Codului de procedură civilă în sensul ca expertiza să se facă înainte de introducerea acțiunii;
- considerarea ca viciu de procedură a neplății onorariului;
- modificarea art.75 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în sensul includerii onorariului experților în cuantumul asistenței judiciare;
- stabilirea onorariului de către Biroul Central pentru Expertize Tehnice Judiciare;
- crearea unui fond special pentru situațiile când părțile sunt cazuri sociale;
- depunerea unui jurământ în fața instanței de către expert;
- modificarea legislației în sensul de a se crea posibilitatea ca instanțele să suspende cauza până la efectuarea expertizei;
- modificarea art.33 lit. b) din Ordonanța guvernului nr. 2/2000 în sensul recomandării organelor prevăzute la art. (2) prin liste cu cel puțin trei experți specialiști, dintre cele actualizate lunar.

În ședința din data de 13.11.2007, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a decis transmiterea observațiilor și propunerilor primite de la instanțe Ministerului Justiției pentru a fi avute în vedere la modificarea Ordonanței nr.2/2000 sau la inițierea unui alt act normativ care să reglementeze activitatea de expertiză judiciară.

5.3. Raporturile cu mass-media[193]

Pe parcursul anului 2007, ca şi în anii precedenţi, la nivelul fiecărei structuri a sistemului judiciar a fost acordată o atenţie deosebită modului în care se desfăşoară **relaţia instanţelor şi parchetelor cu mass-media.**

În centrul atenţiei s-au situat atât aspectul calităţii informaţiilor furnizate, cu promptitudine şi permanent, de către birourile de presă şi purtătorii de cuvânt din instituţiile sistemului judiciar, cât şi modul în care este structurată percepţia publică referitor la complexitatea problematicii din domeniul justiţiei.

Mass-media reprezintă o punte de comunicare esenţială, prin intermediul căreia opinia publică devine tot mai conştientă cu privire la rolul şi importanţa socială a justiţiei în ansamblul mecanismelor statului de drept. Acest fapt este de natură să favorizeze iniţierea unui veritabil parteneriat, cu efecte benefice, între birourile de presă şi mass-media.

Gestionarea de către birourile de presă şi purtătorii de cuvânt de la instanţe şi parchete a acestor fluxuri de informaţii **spre** şi **dinspre** societatea civilă, a fost pusă sub semnul implicării transparente, responsabile, a reprezentanţilor sistemului judiciar în dialogul statornicit între justiţie şi societate.

În perioada analizată se constată o creştere a nivelului de profesionism al celor care îşi desfăşoară activitatea în birourile de presă şi informare publică, a gradului lor de receptivitate la soluţionarea doleanţelor reprezentanţilor mass-media, precum şi la valorificarea semnalelor critice cu privire la activitatea magistraţilor sau la funcţionarea, în ansamblu, a sistemului judiciar.

Receptarea corectă a criticilor apărute în mass-media contribuie nemijlocit la exercitarea funcţiei de autoreglare prin care sistemul judiciar îşi poate ameliora continuu calitatea prestaţiei sociale.

Cu toate progresele înregistrate, apreciem că se impune şi pe mai departe acordarea unei atenţii sporite în vederea optimizării activităţii birourilor de presă, inclusiv sub aspectul logisticii specifice, precum şi pentru îmbunătăţirea în continuare a pregătirii profesionale, îndeosebi a magistraţilor-purtători de cuvânt în domeniul comunicării de masă.

În aceeaşi ordine de idei, se cuvine menţionat faptul că încă se mai manifestă, la nivelul unor instanţe, tendinţa unei comunicări preponderent **reactive**, în detrimentul comunicării **proactive**, mult mai eficientă în relaţiile cu mass-media.

A fost remarcat şi faptul că încă nu s-au consolidat de o manieră satisfăcătoare relaţiile de colaborare pe plan local între purtătorii de cuvânt de la instanţe şi cei de la parchete, astfel încât uneori se estompează, în mod eronat, caracterul de interdependenţă funcţională între activitatea instanţelor şi cea a parchetelor.

Existenţa, legitimă, în temeiul dispoziţiilor din actele normative în materie, a unor restricţii de comunicare impuse de buna desfăşurare a anchetelor este uneori interpretată eronat, la nivelul percepţiei

[193] Secţiune realizată de Biroul de Informare Publică şi Relaţii cu Mass Media din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

subiective a reprezentanţilor mass-media, ca fiind expresia unei „ocultări nejustificate”, cauzată de o presupusă „lipsă de transparenţă”.

De asemenea, s-au constatat situaţii în care unele organe media încă mai sacrifică prezentarea onestă, cu obiectivitate a unor cazuri aflate pe rolul instanţelor de judecată, accentuând asupra unor aspecte facile, tributare unui senzaţional discutabil sau dând „sentinţe” înainte ca magistraţii să se pronunţe.

Toate aceste aspecte contribuie la deformarea nedorită a imaginii Justiţiei, ceea ce afectează gradul de încredere a justiţiabililor, a opiniei publice în corectitudinea actului de justiţie şi pot aduce prejudicii reputaţiei profesionale a magistraţilor.

În legătură indisolubilă cu aspectele privind relaţia cu mass-media a fost şi modul în care au fost aplicate prevederile Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţii de interes public şi ale Hotărârii de Guvern nr. 123/2002 privind Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001.

Actele normative amintite au extins, ca şi în anii precedenţi, sfera de activitate a birourilor de presă şi informare publică. Aplicarea acestor acte normative s-a realizat, la nivelul tuturor instanţelor şi parchetelor, cu respectarea dispoziţiilor Legii nr. 677/2001.

Aplicarea prevederilor Legii nr. 544/2001 de către compartimentele având această îndatorire în cadrul instanţelor şi parchetelor a mai demonstrat că deschiderea transparentă către cetăţean reprezintă o modalitate de aprofundare şi optimizare a implicării active a justiţiei în viaţa cetăţii, în bunul mers al vieţii sociale.

Activitatea de informare publică la nivelul instanţelor, în temeiul dispoziţiilor Legii nr. 544/2001, poate fi apreciată ca fiind bună întrucât, în cursul anului 2007, în marea majoritate a cazurilor care au necesitat furnizarea către cetăţeni a unor informaţii cu caracter public nu au fost înregistrate plângeri în instanţă şi nici reclamaţii administrative împotriva modului în care au fost soluţionate cererile respective.

În vederea creşterii competenţei şi profesionismului în domeniul comunicării personalului care îşi desfăşoară activitatea în cadrul compartimentelor de relaţii cu mass-media de la instanţe şi parchete, în anul 2006 a fost iniţiat şi elaborat, în cadrul grupului G6 al Consiliului Superior al Magistraturii, un **Ghid de bune practici de cooperare între instanţe, parchetele de pe lângă acestea şi mass-media**.

Acest material a constituit în anul 2007 principalul îndrumar pentru toţi cei care activează în cadrul birourilor de presă din sistemul judiciar, fiind practic o primă încercare în structurarea unui mod unitar de comunicare la nivelul întregului sistem judiciar din România.

Luând în considerare faptul că o reformă judiciară semnificativă pune un accent prioritar asupra capacităţii şi aptitudinilor de comunicare potrivit principiilor transparenţei şi permeabilităţii informaţiei, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin Hotărârea nr. 365 din 17 mai 2006, a aprobat termenii de referinţă pentru elaborarea **Strategiei de comunicare publică şi PR pentru sistemul judiciar**.

Elaborarea acestei **Strategii** a fost realizată în cursul anului 2007, cu sprijinul financiar al Băncii Mondiale, în cadrul programului **Judicial Reform # IBRD 4811 – RO**. Proiectul Strategiei a fost finalizat la data de 26 noiembrie 2007.

În şedinţa Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din data de 13 decembrie 2007 a fost analizată şi aprobată **Strategia de comunicare publică şi PR pentru sistemul judiciar**. Au fost desemnaţi, totodată, coordonatorul şi membrii Grupului de lucru care urmează să urmărească îndeplinirea obiectivelor cuprinse în **Strategie**.

Realizarea şi implementarea unei astfel de strategii, care îşi propune unificarea practicilor de comunicare la nivelul tuturor instanţelor şi parchetelor, reprezintă, în acelaşi timp, o expresie a voinţei de reformare a sistemului judiciar românesc, întrucât îndeplinirea obiectivelor propuse va asigura îmbunătăţirea calităţii actului de justiţie prin transparentizarea sa.

Un obiectiv major al **Strategiei** îl reprezintă creşterea responsabilităţilor manageriale ale şefilor de instanţe şi parchete, cărora le va reveni un rol sporit atât în procesul de difuzare a informaţiei, cât şi în cel de analiză/evaluare a impactului pe care informaţia îl are în rândul opiniei publice prin intermediul mass-media.

Acest document a fost dat publicităţii la data de 19 decembrie 2007, fiind afişat şi pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii[194].

Continuând în direcţia pregătirii profesionale continue a purtătorilor de cuvânt de la instanţe şi parchete, în perioada 13-14 septembrie 2007 a fost organizat un workshop cu tema **„Întărirea relaţiilor cu publicul şi cu reprezentanţii mass-media din instituţiile juridice – metode şi experienţe în perspective comparative europene”**.

La seminarul organizat de către Consiliul Superior al Magistraturii în cadrul **Convenţiei de Twinning RO 2004/IB/JHA – 01**, au participat ca invitaţi experţi din Germania, precum şi membri ai birourilor de presă şi relaţii cu publicul de la instanţele şi parchetele din ţară.

Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin Hotărârea nr. 645 din 20 septembrie 2007, a decis selectarea a doi magistraţi-purtători de cuvânt de la instanţele şi parchetele din ţară pentru a participa la seminarul cu tema **„Justiţia, mass-media şi publicul: perspective istorice şi de drept comparat”**.

Workshop-ul este organizat de Institutul de Cercetare pentru Drept, Politici publice şi Justiţie al Universităţii Keele din Marea Britanie, fiind susţinut de Reţeaua Europeană a Consiliilor Judiciare – Grupul de lucru „Justiţia şi mass-media” – al cărei membru este şi Consiliul Superior al Magistraturii încă de la crearea Reţelei.

În concluzie, punând în balanţă plusurile şi minusurile înregistrate în relaţia instanţelor şi parchetelor cu instituţiile media centrale şi locale, se poate afirma că anul 2007 a consemnat în mod cert un progres în direcţia consolidării relaţiilor dintre magistraţi şi reprezentanţii mass-media, fiecare din „părţi” încercând să

[194] Pentru amănunte asupra strategiei de comunicare a se vedea şi secţiunea 3.14. a prezentului raport.

înţeleagă cât mai bine domeniul de activitate al celeilalte, căutând să-şi depăşească propriile prejudecăţi, neîncrederea şi subiectivismul.

5.4. Raporturile cu justiţiabilii

Eforturile autorităţilor judiciare pentru îmbunătăţirea interacţiunii dintre cetăţeni şi persoanele implicate în înfăptuirea actului de justiţie şi pentru a asigura transparenţa necesară, în vederea unei percepţii corecte a justiţiabilului referitoare la dosarele soluţionate sau în curs de soluţionare, au continuat şi pe parcursul anului 2007.

Instanţele şi parchetele au caracterizat drept bună şi foarte bună relaţia cu justiţiabilii, învederând eforturile depuse pentru respectarea, conform normelor legale, a tuturor drepturilor acestora.

Atât la instanţe şi parchete, cât şi la Consiliul Superior al Magistraturii şi Ministerul Justiţiei s-au organizat manifestări de tipul „uşilor deschise", cu ocazia zilei de 25.10.2007 - Ziua Europeană a Justiţiei Civile. Manifestările au presupus vizitarea de către cetăţenii interesaţi, de către studenţi ai facultăţilor de drept sau chiar de către elevi de la gimnazii şi licee a sediilor instituţiilor amintite, fiindu-le distribuite în cele mai multe cazuri şi ghiduri de orientare juridică pentru justiţiabili, iar efectul acestor demersuri a fost unul pozitiv.

De asemenea, au fost oferite publicului, verbal sau prin afişare, informaţii privind principalele proceduri judiciare şi drepturile legale ale unei părţi litigante.

La nivelul întregii ţări s-au luat măsuri pentru informarea publicului cu privire la programul de funcţionare al instanţelor şi parchetelor, al Birourilor de Relaţii cu Publicul, precum şi a programului de audienţe.

Trebuie menţionat că parchetele şi unele instanţe au continuat acordarea de audienţe justiţiabililor pentru a asigura o informare corectă şi adecvată a acestora şi pentru a putea soluţiona rapid şi eficient orice nemulţumire exprimată de cetăţeni, în mod corelativ asigurându-se analizarea şi transmiterea cu promptitudine a răspunsurilor la solicitările şi memoriile depuse de către cetăţeni, prin intermediul compartimentelor specializate de relaţii publice ale instanţelor şi parchetelor.

Multe instanţe au evidenţiat impactul pozitiv al activităţii Biroului de Relaţii cu Publicul, care a soluţionat petiţiile justiţiabililor în cel mai scurt termen şi s-a evitat menţinerea nejustificată a impresiei anumitor cetăţeni că nemulţumirile vizând hotărâri judecătoreşti, uneori definitive sau irevocabile, pot fi analizate pe cale administrativă, iar nu, exclusiv, în cadrul promovării căilor de atac prevăzute de lege.

Instanţele şi parchetele au evidenţiat impactul pozitiv al distribuirii ghidurilor de orientare pentru justiţiabili, fiind propusă editarea şi distribuirea lor gratuită în continuare, pentru asigurarea unei minime instruiri juridice a cetăţenilor.

Aceste măsuri, alături de publicarea, pe portaluri web sau prin afişare la instanţe şi parchete, a informaţiilor detaliate privind aceste instituţii, drepturile părţilor, condiţiile desfăşurării anumitor proceduri judiciare şi oferirea unor formulare tip de cereri introductive pot conduce la o percepţie corectă a cetăţenilor cu privire la actul de justiţie, în condiţii de transparenţă.

Pentru asigurarea liberului acces la justiţie s-au soluţionat pozitiv, în foarte multe cazuri, cereri de acordare a asistenţei juridice potrivit normelor procedurale şi s-au asigurat drepturile prevăzute de Legea nr. 211/2004, privind unele măsuri pentru asigurarea protecţiei victimelor infracţiunilor.

Totodată s-a urmărit conştientizarea justiţiabilului asupra efectului negativ pentru actul de justiţie şi, nu în ultimul rând, chiar pentru parte personal, a cererilor nejustificate de amânare, a lipsei nejustificate de la termen, a nedepunerii la timp a actelor solicitate de instanţă, a cererilor, uneori abuzive, de recuzare sau de strămutare, situaţii ce conduc la tergiversarea nejustificată a litigiilor.

O.G. 27/2002 privind reglementarea activităţii de soluţionare a petiţiilor, modificată prin Legea 233/2002, care asigură cadrul legal pentru soluţionarea petiţiilor cetăţenilor, indiferent că ei se adresează instanţelor sau parchetelor ori Birourilor de Relaţii cu Publicul din cadrul Ministerului Justiţiei şi Consiliului Superior al Magistraturii constituie un alt act normativ eficient pentru îmbunătăţirea relaţiilor cu justiţiabilii.

Deşi, în multe dintre aceste petiţii se reclamă nemulţumirea justiţiabililor faţă de modalitatea de soluţionare a cauzelor, se poate observa că, prin informarea corectă, aceştia pot conştientiza rolul esenţial al independenţei puterii judecătoreşti, ce constituie, în final, o garanţie supremă a corectitudinii actului de justiţie.

De altfel, numărul cetăţenilor ce formulează petiţii s-a redus în cursul anului 2007, atestând o îmbunătăţire a raporturilor cu justiţiabilii.

În vederea îmbunătăţirii liberului acces la justiţie şi pentru creşterea încrederii cetăţenilor în actul de justiţie este important a se întreprinde, pe termen scurt, următoarele demersuri:

- continuarea manifestărilor de tip „uşi deschise”, a distribuirii gratuite de ghiduri de orientare juridică cetăţenilor, a informării cetăţenilor cu privire la procedurile judiciare, la drepturilor procesuale şi la competenţele şi limitele legale conferite fiecărui participant (organ sau instituţie) la înfăptuirea justiţiei, chiar cu sprijinul presei, pentru o largă mediatizare;
- sprijinirea mass-mediei în scopul de a aduce la cunoştinţă, în mod corect, cetăţenilor principalele acte normative de interes general, a modificărilor şi completărilor acestora, cu organizarea unor dezbateri publice, precum şi îmbunătăţirea pregătirii juridice a ziariştilor specializaţi pe domeniul justiţiei, asigurându-se astfel o informare corectă a opiniei publice;
- introducerea în învăţământul preuniversitar a unor cursuri obligatorii, având ca obiect asigurarea unui minim de cunoştinţe juridice;
- simplificarea procedurii medierii şi creşterea rolului acesteia în cauzele litigioase, precum şi promovarea acesteia;

- crearea posibilităţii pentru justiţiabili de a consulta on-line un dosar aflat pe rolul instanţei, precum şi eficientizarea info-chioşcurilor din cadrul instanţelor;
- rezolvarea problemelor generate de numărul neadecvat de traducători şi experţi judiciari.

5.5. Raporturile cu societatea civilă şi cu instituţiile şi organismele internaţionale

5.5.1. Raporturile cu societatea civilă

Într-o democraţie, rolul societăţii civile este esenţial în ceea ce priveşte eficienţa cu care funcţionează instituțiile statutului, a modului şi a celerității cu care acestea îşi îndeplinesc atribuțiile. Organizațiile societăţii civile, prin evaluările pe care le fac cu privire la modul de funcţionare a instituțiilor publice oferă feed-back-ul necesar reglării activității acestora, având totodată rolul de a preveni arbitrariul şi încălcarea drepturilor şi intereselor cetăţenilor.

Dintre cele trei puteri ale statului, puterea judiciară este cea mai dependentă de sprijinul societăţii civile în vederea menținerii echilibrului constituțional, prin apărarea independenței sale în raport cu celelalte puteri.

Totodată, având ca obiect de activitatea soluționarea stărilor litigioase şi a situațiilor conflictuale din societate, una dintre părţile unui proces fiind inevitabil nemulţumită de soluția pronunțată, activitatea judiciară se află permanent în atenția publicului şi face, nu de puține ori, obiectul criticii din partea unor persoane, organizații sau grupuri având aceleaşi convingeri sau interese.

Pe de altă parte, judecătorii şi procurorii sunt independenți profesional, dar obligați să se supună întocmai legii, fiind ţinuți să pronunțe decizii sau să dispună soluții în concordanță cu dispoziţiile acesteia, chiar dacă acestea au caracter impopular.

În sfârşit, în societatea modernă există o tendință tot mai pronunțată de a tranşa o gamă tot mai largă de litigii şi de dispute pe cale judiciară, deşi, cel puțin în unele cazuri, ar fi mai indicată folosirea unor modalități alternative de soluționare a conflictelor.

În acest context, relația sistemului judiciar cu societatea civilă este deosebit de importantă, atât în vederea garantării statutului de putere în stat a autorității judecătoreşti, cât şi pentru buna funcționare a acesteia ca serviciu public.

În acest context, în vederea examinării percepției societății civile cu privire la sistemul judiciar, au fost solicitate punctele de vedere ale unor organizații non-guvernamentale şi asociații profesionale cu privire la modificările legislative operate în cursul anului 2007, la principalele progrese privind funcționarea justiției ca

serviciu public, la principalele vulnerabilităţi ale sistemului judiciar şi la colaborarea sistemului judiciar cu societatea civilă[195].

Datorită transmiterii chestionarelor în proximitatea sărbătorilor de iarnă şi dat fiind termenul redus în care au trebuit furnizate răspunsurile, au fost primite răspunsuri numai din partea Institutului pentru Politici Publice(IPP), a Societăţii Academice Române(SAR), a Uniunii Naţionale a Avocaţilor din România şi a Uniunii Naţionale a Notarilor Publici din România (UNNPR), cărora le mulţumim pentru disponibilitatea manifestată..

Din sinteza răspunsurilor transmise au rezultat, în principal, următoarele:

În ce priveşte modul în care modificările legislative operate în cursul anului 2007 au influenţat modul de funcţionare al sistemului judiciar, fie au fost făcute aprecieri negative (SAR şi IPP), fie nu au fost făcute aprecieri.

Un răspuns detaliat a fost exprimat de către Institutul pentru Politici Publice care a exemplificat aspecte privind modificări ale Codului penal şi Codului de procedură penală. Astfel, s-a apreciat că există unele propuneri de modificări cu potenţial mare de a genera disfuncţionalităţi, printre care se numără următoarele: limitarea duratei anchetei penale la 6 luni, termenul fiind nerezonabil pentru investigarea profesionistă a infracţiunilor complexe şi în dezacord cu interpretările Curţii Europene a Drepturilor Omului, informarea prealabilă a persoanei urmărite în cazul interceptărilor, de natură a compromite urmărirea penală, efectuarea obligatorie a expertizelor la solicitarea oricărei părţi implicate în procesul penal, măsură care poate tergiversa nejustificat durata procesului ş.a.m.d.

În ceea ce priveşte principalele progrese înregistrate în anul 2007, au fost exemplificate următoarele: distribuirea aleatorie a dosarelor, transparenţa actului de justiţie, păstrarea exigenţei privitoare la pregătirea profesională a candidaţilor care acced la statutul de magistrat precum şi pregătirea continuă a magistraţilor (UNNPR), efortul constant coordonat de Consiliul Superior al Magistraturii de unificare a practicii judiciare (IPP), „afişarea pe internet a averilor şi motivarea deciziilor" (SAR).

În privinţa principalelor vulnerabilităţi ale sistemului judiciar, au fost menţionate: corupţia individuală (SAR), lipsa de celeritate, lipsa unificării practicii, lipsa necesarului de personal pentru rezolvarea cauzelor şi

[195] În acest scop, au fost transmise chestionare cu acest obiect unui număr de 10 astfel de organizaţii, la propunerea Direcţiei Afaceri Europene, Relaţii Internaţionale şi Programe din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii. Pentru viitor se va propune extinderea coparticipării organizaţiilor societăţii civile şi a asociaţiilor profesionale la realizarea raportului, eventual prin crearea unui chestionar în format electronic, care să poată fi completat on line de către orice organizaţie interesată. De asemenea, se va propune solicitarea de la organizaţiile non-guvernamentale şi valorificarea în cadrul raportului a datelor despre funcţionarea sistemului judiciar sintetizate în cadrul activităţii proprii.

volumul mare de lucru al unor complete şi instanţe (UNNPR), lipsa atenţiei cuvenite formării continue pentru judecătorii şi procurorii definitivi, gestiunea dosarelor la nivel de parchete, lipsa de transparenţă/ concurenţă reală, pe criterii de performanţă profesională, la ocuparea posturilor de conducere vacante sau ocupate prin delegare (IPP).

În ceea ce priveşte colaborarea dintre sistemul judiciar şi societatea civilă având ca scop îmbunătăţirea calităţii acestuia, au fost propuse măsuri precum: informarea participanţilor la actul de justiţie cu privire la drepturile şi obligaţiile ce le revin, continuarea informatizării în domeniul activităţii judiciare şi liberul acces la informaţie, transparenţa actului de justiţie şi rezolvarea cauzelor într-un timp rezonabil (UNNPR), publicarea agendei şi documentaţiei CSM anterior şedinţelor, organizarea dezbaterilor privitoare la actele normative ce urmează a fi adoptate (SAR), aportul expertizei proprii la îndeplinirea obiectivelor corelative angajamentelor asumate privind reforma sistemului judiciar(IPP).

Un alt aspect semnalat a fost lipsa evoluţiei statisticii judiciare, fiind esenţială urmărirea în timp a cauzelor, pentru a avea indicatori reali de performanţă (SAR)[196].

Într-o altă ordine de idei se impune a fi menţionată implicarea remarcabilă pe parcursul anului 2007 a unor organizaţii non-guvernamentale prin dezvoltarea de centre de resurse juridice pentru cetăţeni, acţiuni de informare a acestora asupra drepturilor şi obligaţiilor care le revin, promovarea de campanii publice sau acţiuni vizând combaterea corupţiei, facilitarea obţinerii de către cetăţeni de consultanţă sau asistenţă juridică gratuită.

În acest context, considerăm că se impune în perioada următoare facilitarea, de către toate instituţiile implicate în reforma sistemului, în special din partea Consiliului Superior al Magistraturii, a unei implicări mai profunde din partea organizaţiilor non-guvernamentale şi asociaţiilor profesionale în proiectele şi programele de modernizare şi eficientizare a funcţionării justiţiei, contribuţia acestora putând fi esenţială în special sub aspectul îmbunătăţirii liberului acces la justiţie al cetăţenilor sau a creşterii nivelului de cunoaştere de către aceştia a modului de funcţionare a sistemului judiciar şi a procedurilor judiciare, spre a-şi putea proteja în mod eficient drepturile şi interesele[197].

Din punct de vedere al sistemului judiciar, trebuie subliniată în mod deosebit contribuţia adusă de unele organizaţii non-guvernamentale la procesul de formare continuă al judecătorilor şi procurorilor, fie prin

[196] Pentru o prezentare succintă a posibilităţilor create prin dezvoltarea noului modul statistic şi administrativ al aplicaţiei informatice ECRIS, a se vedea şi secţiunea 4.10.1. din prezentul raport.

[197] Un prim pas în acest sens ar trebui să-l constituie elaborarea la nivelul CSM a unei baze de date privind datele de contact şi domeniile de implicare în fenomenul judiciar a acestor organizaţii, în vederea organizării de consultări periodice cu reprezentanţii acestora, lipsa unui astfel de instrument influenţând negativ , din punct de vedere practic, a colaborării cu aceste asociaţii, acest aspect fiind resimţit chiar cu ocazia acţiunii de transmitere a chestionarelor necesare întocmirii raportului către acestea.

implicarea în organizarea diferitelor stagii de pregătire, fie prin furnizarea, în mod gratuit, a unor valoroase materiale de documentare.

Astfel, în cursul anului 2007 Consiliului Superior al Magistraturii i-au fost puse la dispoziție, cu titlu gratuit, prin amabilitatea Biroului de Informare al Consiliului Europei, reprezentat de doamna director Mariana Nitelea, în parteneriat cu Agentul Guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului şi Ministerul Afacerilor Externe, un număr de 2050 de exemplare din lucrarea „Cazurile României la Curtea Europeană a Drepturilor Omului - selecţiuni 2005-2006" care au fost deja repartizate instanţelor (1328 de exemplare) şi parchetelor (684 de exemplare), prin curţile de apel şi parchetele de pe lângă acestea precum şi aparatului propriu al Consiliului (8 de exemplare).

Totodată, Institutul Român pentru Drepturile Omului, prin amabilitatea doamnei prof. univ. dr. Irina Zlătescu, membru ales al Consiliului Superior al Magistraturii, reprezentant al societăţii civile, a pus la dispoziţia Consiliului, cu titlu gratuit un număr de 1280 de exemplare ale materialului „Proces Echitabil – jurisprudenţa comentată a CEDO" comunicate instanţelor (837 de exemplare), prin curţile de apel şi parchetelor (443 de exemplare), prin parchetele de pe lângă curţile de apel[198].

De asemenea, au fost realizate în cursul anului 2007 o serie de studii şi materiale de sinteză privind aspecte deosebit de importante ale fenomenului judiciar, precum metodologia arestării preventive şi percheziţiei, combaterea corupţiei la nivel înalt şi cadrul legislativ privind îmbogăţirea ilicită, percepţia magistraţilor asupra gradului de independenţă a sistemului judiciar, modul de îndeplinire a atribuţiilor Consiliului Superior al Magistratură de apărare a independenţei, imparţialităţii şi reputaţiei profesionale a judecătorilor şi procurorilor etc., la iniţiativa unor organizaţii ale societăţii civile, precum Asociaţia Baroului American (Iniţiativa pentru Europa Centrală şi de Est), Transparency International România sau Societatea pentru Justiţie (SoJust), această enumerare având, de altfel, caracter exemplificativ.

Se impune totodată menţionată editarea în cursul anului 2007, de către Asociaţia Magistraţilor din România, a unui Ghid de aplicare a Codului deontologic al Magistraţilor, cu colaborarea unor reprezentanţi ai Consiliului Superior al Magistraturii, Institutului Naţional al Magistraturii, a Fundaţiei Konrad Adenauer şi a Centrului de Resurse Juridice.

[198] Institutul Român pentru Drepturile Omului a sprijinit constant aprofundarea de către judecători şi procurori a cunoştinţelor legate de jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului, prin furnizarea unor lucrări de documentare; la sfârşitul anului 2006 IRDO a pus la dispoziţia acestora 2000 de exemplare din lucrarea „Din jurisprudenţa CEDO. Cazuri cu privire la România" şi 1500 de exemplare din lucrarea „Principalele instrumente internaţionale privind drepturile omului la care România este parte"-2 vol., distribuite în teritoriu prin intermediul CSM.

5.5.2. Relaţii bilaterale ale Consiliului Superior al Magistraturii cu alte consilii judiciare din Europa

În cadrul relaţiilor bilaterale cu instituţii similare din Europa, Consiliul Superior al Magistraturii a efectuat o vizită la invitaţia Consiliului Naţional al Puterii Judiciare din **Polonia** şi a primit vizita a două consilii omologe, din **Belgia** şi **Bulgaria.**

Vizitele au avut ca obiective promovarea în cadrul relaţiilor cu aceste state a rolului Consiliului Superior al Magistraturii în sistemul judiciar, precum şi realizarea unui schimb de opinii asupra modului de îndeplinire a principalelor atribuţii şi consolidarea spaţiului de justiţie în Europa.

Astfel, la invitaţia Consiliului Superior al Magistraturii, în perioada 21-24 aprilie 2007, delegaţia Consiliului Superior al Justiţiei din Belgia, condusă de către preşedintele acestuia, a efectuat o vizită la Bucureşti, vizită ce s-a înscris în cadrul relaţiilor de promovare a relaţiilor de colaborare cu consiliile judiciare din cadrul Reţelei Europene a Consiliilor Judiciare.

Ulterior, în luna mai 2007, la invitaţia Consiliului Superior al Magistraturii a avut loc vizita la Bucureşti a reprezentanţilor Consiliului Superior al Justiţiei din Bulgaria, ocazie cu care s-a convenit încheierea unui *Protocol de colaborare* între această instituţie şi Consiliul Superior al Magistraturii din România, protocol ce a fost semnat la data de 18 mai 2007.

La invitaţia Consiliului Naţional al Puterii Judiciare din Polonia, în perioada 24- 26 septembrie 2007, reprezentanţii Consiliului Superior al Magistraturii au efectuat o vizita în Polonia, cu scopul de a dezvolta relaţiile de colaborare intre cele doua consilii. Această vizită a reprezentat o continuare a bunelor relaţii existente între cele două consilii, concretizată şi prin participarea delegaţiei Consiliului Superior al Magistraturii, condusă de către preşedintele său, la celebrarea celei de a 90-a Aniversări a restaurării sistemului judiciar pe teritoriul Poloniei ce a avut loc în perioada 17-19 iunie 2007.

5.5.3. Relaţiile cu alte consilii judiciare în cadrul Reţelei Europene a Consiliilor Judiciare

Începând cu anul 2007, Consiliul Superior al Magistraturii a dobândit statutul de membru cu drepturi depline în cadrul **Reţelei Europene a Consiliilor Judiciare**, eveniment marcat într-un cadru oficial, cu ocazia participării la Adunarea Generală a Reţelei Europene a Consiliilor Judiciare, ce a avut loc în perioada 6-8 iunie 2007, la Bruxelles.

Întâlnirea din 6 - 8 iunie 2007 a Reţelei Consiliilor Europene a Consiliilor Judiciare a fost găzduită de Înaltul Consiliu Judiciar din Belgia, având drept temă centrală "Separaţia puterilor în secolul XXI".

Consiliul Superior al Magistraturii a fost reprezentat la această reuniune de către membri ai Consiliului şi personal din aparatul tehnic. În cadrul dezbaterilor în sesiune plenară şi în grupurile de lucru au fost

prezentate rapoartele grupurilor de lucru şi al Secretarului General şi s-au purtat, de asemenea, discuţii referitoare la elaborarea programului de activităţi al Reţelei şi la organizarea şi funcţionarea acesteia.

Cu acest prilej, Adunarea Generală a Reţelei Europene a Consiliilor judiciare a decis **constituirea a şase noi grupuri de lucru pentru perioada 2007-2008**, prin reorganizarea grupurilor anterioare, pe următoarele domenii de interes: „Încredere reciprocă", „Răspunderea judecătorilor", „E-Justiţie", „Managementul calităţii" , „Încrederea publică în justiţie", „Justiţia penală în Uniunea Europeană". România a desemnat membri ai Consiliului şi ai aparatului tehnic în toate aceste grupuri de lucru.

Prima întâlnire a grupului de lucru "Managementul calităţii" a avut deja loc la Haga, la 19 octombrie 2007, cea a grupului de lucru „Justiţia penală în UE" a avut loc la data de 16 noiembrie 2007, la Roma, iar cea a grupului de lucru "Încredere reciprocă" a avut loc la 26 noiembrie 2007, la Bruxelles. De asemenea, la începutul anului 2008 sunt programate : întâlnirea grupului de lucru "E-justice (15 ianuarie 2008, Madrid), o nouă întâlnire a grupului " Managementul calităţii „ (24-25 ianuarie 2008, Vilnius), întâlnirea grupului de lucru " Încrederea publică în justiţie " (21 ianuarie 2008, Varşovia). Grupurile din cadrul Reţelei vor continua să se reunească şi pe durata anului 2008, până la următoarea Adunare Generală a acesteia, ce va avea loc la Budapesta.

Implicarea Consiliului în activităţile Reţelei s-a concretizat prin continuarea participării reprezentanţilor Consiliului la întâlnirile grupurilor de lucru ale acesteia, în domeniile constituite pentru perioada 2006-2007: managementul sistemului judiciar (grupul "Misiune şi viziune", ce s-a întrunit la Bucureşti, pe 2 februarie 2007, la Rovaniemi, în Finlanda, pe 30 martie 2007 şi la Bruxelles, pe 5 iunie 2007), managementul performanţei (grupul „Performanţa sistemului judiciar", ce s-a întrunit la Roma pe 28 martie 2007), responsabilitate şi independenţă în finanţarea instanţelor (grupul „Finanţarea instanţelor şi responsabilitatea din perspectiva independenţei", ce s-a reunit la Varşovia la datele de 26 februarie şi 20 mai 2007), precum şi la întâlnirile grupurilor de lucru pentru 2007-2008, astfel cum deja s-a menţionat.

Fiecare participare a reprezentanţilor Consiliului la întâlnirile grupurilor de lucru a avut drept urmare redactarea de rapoarte, ce au fost prezentate Plenului Consiliului, grupurilor de lucru interne ale CSM şi au fost publicate pe site-ul CSM .

La propunerea conducerii Reţelei, **întâlnirea din 2009 a Reţelei va avea loc la Bucureşti, sub coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii din România.**

O Adunare Generală Extraordinară a Reţelei Europene a Consiliilor Judiciare a avut loc la data de 5 noiembrie 2007, având drept obiectiv **semnarea noului Statut al Reţelei**. Noul Statut prevede o serie de modificări esenţiale referitoare la finanţarea Reţelei (stabilirea unei cotizaţii anuale pentru membrii acesteia), bugetul anual şi administrarea conturilor, dobândirea personalităţii juridice prin transformarea acestei structuri într-o asociaţie internaţională cu scop nelucrativ, precum şi schimbări structurale, legate de stabilirea unui sediu şi a unui secretariat cu activitate permanentă în cadrul RECJ.

Ca urmare a semnării noului statut, s-au constituit două comitete de redactare a documentelor necesare transformării Reţelei în organism cu activitate permanentă. Consiliul Superior al Magistraturii din România urmează a fi reprezentat de un membru la aceste întâlniri de lucru, prima fiind programată pentru luna ianuarie 2008, la Bruxelles.

5.5.4. Relaţiile Consiliului Superior al Magistraturii cu alte instituţii internaţionale

În anul 2007, conducerea şi alţi reprezentanţi ai Consiliului Superior al Magistraturii s-au întâlnit cu **prim-colaboratorii ambasadelor Statelor Membre ale Uniunii Europene**, cu ambasadori ai Olandei şi Germaniei, cu ministrul justiţiei din Serbia, cu delegaţia Bundestagului din Germania, cu ministrul justiţiei din Norvegia şi cu ministrul justiţiei din Estonia, cu magistraţi din ţări membre ale Uniunii Europene, veniţi în vizite de studiu în România, în scopul unei mai bune cunoaşteri a rolului, competenţei şi modului de funcţionare ale instituţiilor din aceste ţări.

Reprezentanţii Consiliului Superior al Magistraturii au participat la 4 ***reuniuni organizate sub egida Forumului Crans Montana,*** ce au avut ca teme de dezbateri securitatea internă şi globală din regiunea sud-estului Europei şi zonele învecinate, promovarea unei guvernări globale, criminalitatea transfrontalieră şi securitatea naţională şi globală din regiunea Orientului Mijlociu.

Peste 20 de reprezentanţi ai Consiliului Superior al Magistraturii şi alţi magistraţi au participat la diferite ***conferinţe şi evenimente internaţionale*** pe teme de interes pentru sistemul judiciar din România, în scopul însuşirii celor mai bune practici europene în domeniul justiţiei.

În acest context, este de remarcat faptul că în cadrul Conferinţei Internaţionale a Autorităţilor Judiciare, organizate din iniţiativa Consiliului Naţional pentru Justiţie din Ungaria, în perioada 11-12 iunie 2007, la Budapesta a fost semnată *Declaraţia comună a Consiliilor Judiciare din Europa privind independenţa justiţiei.*

De asemenea, Consiliul a fost informat periodic cu privire la lucrările ***Comisiei pentru Eficientizarea Justiţiei din cadrul Consiliului Europei*** şi cele ale ***Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni***, organisme reprezentate de persoanele desemnate din cadrul Ministerului Justiţiei, respectiv din cadrul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, implicându-se totodată activ în formularea punctelor de vedere şi în transmiterea informaţiilor privind sistemul judiciar din România.

În acest sens, Consiliul Superior al Magistraturii este reprezentat de Secretarul General al instituţiei la Comisia pentru Eficientizarea Justiţiei a Consiliului Europei, în calitate de corespondent.

Prin prezenţa unei echipe mixte de judecători şi procurori români la manifestarea organizată în perioada 15-18 noiembrie 2007 de Consiliul Puterii Judiciare din Olanda, intitulată "***Procese simulate internaţionale***", a fost prezentat specificul procesului penal din România, inclusiv purtarea robelor asociate funcţiilor de judecător, procuror, grefier, avocat.

O prioritate în activitatea de relaţii internaţionale a Consiliului, a reprezentat-o ***încurajarea şi sprijinirea participării magistraţilor la conferinţe şi seminarii organizate de universităţi prestigioase din Europa ori de instituţii europene,*** în scopul îmbunătăţirii pregătirii acestora în diferite ramuri de drept, în special în domeniul dreptului comunitar.

Astfel, la seminariile organizate în anul 2007 de *Academia de Drept European de la Trier* au participat 29 de magistraţi în cadrul unui număr de 11 sesiuni de conferinţe pe teme privind dreptul european al muncii, dreptul european al companiilor, cazierul judiciar în statele Uniunii Europene ş.a.m.d.

Criteriile utilizate pentru aprecierea oportunităţii acestor deplasări au fost următoarele: cunoaşterea limbilor străine, specializarea magistratului în domeniul respectiv de activitate, complementaritatea cu formele de perfecţionare profesională anterioare.

De asemenea, la seminariile organizate de către *Institutul de Administraţie Publică din Luxemburg* 18 magistraţi români au participat la 10 seminarii de pregătire pe teme precum: dreptul european al afacerilor, protecţia consumatorilor, dezvoltare calitativă în domeniul judiciar, criminalitate economică ş.a.m.d.

Un număr de patru magistraţi au participat cu sprijinul *ABA-CEELI (Asociaţia Baroului American - Iniţiativa de cooperare în Europa Centrală şi de Est)* la un seminar pe teme de criminalitate economică.

Aceeaşi asociaţie amintită anterior a derulat două importante proiecte, unul pe tema mandatelor de arestare şi percheziţie şi un altul pe tema violenţei în familie, care au avut ca urmare elaborarea unor rapoarte ce conţin informaţii utile autorităţilor judiciare române pentru a contribui la o revizuire avizată a cadrului legislativ în materiile respective, fiind accesibile pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii.

Fundaţia Germană pentru Cooperare Juridică Internaţională a organizat două stagii de pregătire profesională, cu durata de două săptămâni, unul în domeniul dreptului privat, cu specializare în sistemul de drept civil şi comercial german, la care a participat un expert din cadrul departamentului de formare continuă al Institutului Naţional al Magistraturii şi un altul în domeniul dreptului penal, organizat pentru judecători şi procurori, la care a participat şi un judecător român.

Competenţa Consiliului Superior al Magistraturii în materia relaţiilor internaţionale vizează şi ***emiterea avizelor pentru deplasări internaţionale ale magistraţilor*** la seminarii, conferinţe, simpozioane etc. în străinătate. Astfel, Consiliul Superior al Magistraturii a emis 153 avize favorabile pentru deplasările internaţionale ale magistraţilor. Aceste avize se comunică solicitantului, precum şi Institutului Naţional al Magistraturii şi Direcţiei de resurse umane şi organizare a Consiliul Superior al Magistraturii, pentru înregistrare în dosarul profesional al magistratului.

5.5.5. Relația cu Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni[199]

A. Consiliul Europei acordă o importanță deosebită statutului judecătorilor și calității sistemului judiciar, pornind de la principiul preeminenței dreptului, promovării și protecției drepturilor omului și libertăților fundamentale, care nu se pot concretiza decât prin realizarea unei puteri judecătorești puternice și independente.

În acest context, Consiliul Europei vizează, pe de-o parte consolidarea puterii judiciare în statele membre, având ca scop asigurarea respectului reciproc al puterilor legislative, executive și judiciare și, pe de altă parte, creșterea încrederii europenilor în justiție.

Ținând cont de cele două obiective, **Comitetul de Miniştri a creat în anul 2000 Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE).**

Sub aspectul compunerii CCJE, statele membre au facultatea de a fi reprezentate. Membrii se aleg din cadrul instanței naționale ce veghează asupra independenței și imparțialității judecătorilor, precum și dintre judecătorii ce au cunoștințe aprofundate asupra problemelor privind funcționarea sistemelor judiciare și în funcție de integritatea lor personală.

În cadrul CCJE au statut de observatori state ca Saint-Siege, SUA, Canada, Japonia și Mexic, precum și reprezentanți ai Asociației Europene a Magistraților, Magistrații Europeni pentru Democrație și Libertăți (MEDEL) și Federația Europeană a Judecătorilor Administrativi. Comisia Europeană și Secretariatul General al Consiliului Uniunii Europene sunt, de asemenea invitați să participe la activitățile CCJE.

De asemenea la cea de-a opta Reuniune Plenară a CCJE ce a avut loc în perioada 21-23 noiembrie 2007 la Strasbourg s-a decis în unanimitate acordarea statutului de observator Rețelei Europene a Consiliilor de Justiție (RECJ) conform rezoluției Res (2005) 47 a Comitetului de Miniștrii.

CCJE are mai multe atribuții.

1. Astfel, acțiunea CCJE se înscrie în cadrul realizării dreptului la un tribunal independent și imparțial, conform art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, materializându-se în crearea cadrului necesar punerii în valoare a dreptului, în scopul dezvoltării preeminenței dreptului și protecției efective a drepturilor omului în rândul statelor democratice.

CCJE are ca sarcină punerea în valoare a Programului cadru de acțiune globală pentru judecători în Europa, adoptat la 7 februarie 2001, de către Comitetul de Miniștri, în vederea creșterii rolului judecătorilor în statele membre.

El are, în primul rând, funcția de consiliu pentru problemele cu caracter general privind independența, imparțialitatea și competența judecătorilor, ce se concretizează în elaborarea de avize aflate în

[199] Materialul prezentat în cadrul acestei secțiuni a fost redactat de către doamna judecător dr. Rodica Aida Popa, judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție și reprezentantul României în cadrul Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni.

atenţia Comitetului de Miniştri. CCJE poate să fie sesizat cu o cerere de elaborare a unui aviz, formulată de un alt organ al Consiliului Europei.

2.CCJE este chemat să asigure o asistenţă practică în vederea ajutorării statelor să se conformeze normelor referitoare la judecători.

3.CCJE are ca sarcină luarea de măsuri pentru încurajarea parteneriatului în domeniul judiciar între tribunale, judecători şi asociaţii ale judecătorilor.

Deşi avizele formulate de CCJE ţin cont de situaţiile naţionale existente (se elaborează chestionare pe problema ce face obiectul avizului, ce sunt trimise statelor membre şi ale căror răspunsuri sunt evaluate), se constituie înainte de toate în propuneri novatoare pentru îmbunătăţirea statutului judecătorilor şi serviciului privind justiţiabilii.

Până în prezent CCJE a elaborat zece avize, astfel:

- avizul nr. 1 (2001) asupra normelor referitoare la independenţa şi inamovibilitatea judecătorilor (Recomandarea nr. R (94) 12 asupra independenţei, eficacităţii şi rolului judecătorilor şi pertinenţa normelor pe care le consacră şi toate celelalte norme internaţionale pentru problemele prezente în aceste domenii;
- avizul nr. 2 (2001) referitor la finanţarea şi gestiunea tribunalelor prin prisma eficacităţii justiţiei şi a dispoziţiilor art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului;
- avizul nr. 3 (2002) asupra principiilor şi regulilor privind imperativele profesionale aplicabile judecătorilor şi în mod deosebit a deontologiei, comportamentelor incompatibile şi imparţialităţii;
- avizul nr. 4 (2003) privind formarea iniţială şi continuă specifice judecătorilor la nivel naţional şi european;
- avizul nr. 5 (2003) referitor la regulile şi practicile privind desemnările la Curtea Europeană a Drepturilor Omului;
- avizul nr. 6 (2004) asupra procesului echitabil într-un termen rezonabil şi rolul judecătorilor în acest proces, luând în considerare modurile alternative de rezolvare a litigiilor;
- avizul nr. 7 (2005) „Justiţia şi societatea”;
- avizul nr. 8 (2006) „Rolul judecătorilor în protecţia statului de drept şi a drepturilor omului în contextul terorismului”;
- avizul nr. 9 (2006) „Rolul judecătorilor naţionali în aplicare efectivă a dreptului internaţional şi european”;
- avizul nr. 10 (2007) „Consiliul de Justiţie în serviciul societăţii”.

B. Mandatul CCJE pentru 2006-2007

a. Adoptarea în 2006 a unui aviz în atenţia Comitetului de Miniştri asupra rolului judecătorului şi echilibrul între protecţia interesului public şi drepturile omului în contextul luptei contra terorismului.

În cadrul acestei teme, CCJE va examina problemele figurând în programul cadru de acţiune globală pentru judecători în Europa:

- aplicarea de către judecătorii naţionali a Convenţiei Europene a Drepturilor Omului şi a jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, a dreptului comunitar şi a altor instrumente juridice internaţionale pertinente;
- dialogul între organele jurisdicţionale naţionale şi europene;
- disponibilitatea de informare şi de documentare asupra ansamblului textelor internaţionale pertinente.

Această lucrare va fi efectuată pe baza răspunsurilor delegaţiilor la un chestionar şi a unui raport pregătit de un specialist şi a unui aviz pregătit de grupul de lucru al CCJE în 2006 în coordonare cu Comitetul director pentru Drepturile Omului (CDDH) şi cu Comitetul consilierilor juridici asupra dreptului internaţional public (CAHDI);

b. Adoptarea în 2007 a unui aviz în atenţia Comitetului de Miniştri asupra structurii şi rolului Consiliului Superior al Magistraturii sau a unui organ independent echivalent, ca element indispensabil într-un stat de drept, ca echilibru între puterile legislativă, executivă şi judecătorească;

În cadrul acestei teme, CCJE va studia situaţia existentă în statele membre şi asupra problemelor următoare figurând în programul cadru de acţiune globală pentru judecători în Europa:

- garanţiile independenţei puterii judecătoreşti în statele membre la nivelurile constituţional, legislativ şi instituţional;
- punerea în aplicare sau dezvoltarea instanţelor independente de puterile legislative şi/sau executive, cu atribuţii de gestionare a carierii judecătorilor.

Această lucrare va fi efectuată pe baza răspunsurilor delegaţiilor la un chestionar, a unui raport pregătit de către un specialist, a rezultatelor Conferinţei europene a judecătorilor asupra temei şi a unui proiect de aviz pregătit de grupul de lucru al CCJE în 2007 în consultare cu Comisia de la Veneţia;

c. Pregătirea, în atenţia Comitetului de Miniştri a unui raport conţinând propunerile concrete privind măsurile necesare asigurării unei bune folosiri a avizelor, de către CCJE în statele membre;

d. Asigurarea unei asistenţe practice în vederea ajutorării statelor în a se conforma normelor Consiliului Europei privind judecătorii;

e. Elaborarea textelor sau avizelor la cererea Comitetului de Miniştri sau a altor organe ale Consiliului Europei;

f. Încurajarea parteneriatului în domeniul judiciar între tribunale, judecători şi asociaţiile de judecători.

Structurile şi metodele de lucru:

CCJE este un organ consultativ al Comitetului de Miniştri, în vederea elaborării de avize asupra problemelor cu caracter general privind independenţa, imparţialitatea şi competenţa judecătorilor. În acest scop, Consiliul consultativ lucrează în cooperare cu Comitetul European de Cooperare Juridică (CDCJ), cu Comitetul European pentru Probleme Criminale (CDPC) şi, conform subiectelor, cu alte comitete sau instanţe.

CCJE dispune de un birou compus din preşedinte, vicepreşedinte şi din alţi doi membrii ai comitetului.

Pentru îndeplinirea mandatului său, Consiliul consultativ poate crea organe subordonate şi poate organiza audienţe şi, în egală măsură, recurs la specialişti.

CCJE poate desemna un reprezentant pentru a răspunde invitaţiilor de asistenţă la reuniunile instanţelor din Consiliul Europei, al căror mandat presupune activităţi privind justiţia, între altele Comisia Europeană pentru Eficientizarea Justiţiei (CEPEJ), Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) şi Comitetul Director privind Media şi Noile Servicii de Comunicare (CDMC). Pe de altă parte, CCJE va lua măsurile proprii pentru dezvoltarea cooperării privind problemele justiţiei cu instanţele, în mod deosebit stabilind modalităţile de lucru, care îi va permite să aducă, în timp util, contribuţiile necesare solicitate în cadrul lucrărilor celorlalte instanţe.

Mandatul a luat sfârşit la 31 decembrie 2007.

C. Reprezentantul României la Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni a fost desemnat prin ordinele ministrului justiţiei nr. 728/C/2005 şi respectiv 2439/C/2007 în persoana doamnei judecător dr. Rodica Aida Popa de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţia Penală.

În anul 2007, în calitatea mai sus arătată a fost elaborat răspunsul la chestionarul întocmit de CCJE cu privire la consiliul de justiţie, respectiv Consiliul Superior al Magistraturii din România, în care au fost prezentate în detaliu aspectele de organizare, structură, atribuţii, resurse ale acestuia, cu referinţe la Constituţia României, Legea nr. 317/2004 cu modificările ulterioare, Regulamentul de organizare şi funcţionare al CSM, răspuns ce a fost postat pe site-ul CCJE, fiind valorificat în materialul de sinteză întocmit de un expert, România fiind nominalizată alături de alte state la diferite componente privind consiliul de justiţie, material ce ulterior a stat la baza elaborării proiectului celui de-al zecelea aviz a CCJE. Răspunsul României la chestionarul menţionat se regăseşte într-un amplu material al CCJE ce cuprinde răspunsurile statelor membre ale Consiliului Europei şi membre ale CCJE.

De asemenea, reprezentantul României la CCJE a participat alături de reprezentantul Consiliul Superior al Magistraturii, doamna judecător dr. Angela Hărăstăşanu la cea de-a treia Conferinţă a Judecătorilor Europeni cu tema „*Ce fel de Consiliu pentru Justiţie ?*”organizată de Consiliul Europei la iniţiativa Consiliului

Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), în colaborare cu Reţeaua Europeană a Consiliilor Pentru Justiţie (ENCJ) şi cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din Italia şi Ministerului de Justiţie din Italia, ce a avut loc la Roma, în perioada 26-27 martie 2007, unde au fost discutate mai multe aspecte referitoare la rolul, misiunea unui organ distinct care să garanteze independenţa justiţiei, componenţa unui asemenea organ, evidenţiindu-se faptul că o structură mixă formată din judecători, procurori, reprezentanţi ai societăţii civile, la rândul lor din partea mai multor categorii sociale, poate asigura realizarea în condiţii optime a importantelor sarcini pe care trebuie să le aibă un asemenea organ, în procesul de recrutare şi numire a magistraţilor, în formarea acestora, în asigurarea unor criterii a calităţii activităţii judiciare în general, a resurselor, în asigurarea unei transparenţe asupra activităţii sale, în protecţia imaginii magistraţilor etc.

Doamna Judecător dr. Angela Hărăstăşanu, reprezentantul Consiliului Superior al Magistraturii din România a prezentat un material cu tema „Protecţia şi promovarea imaginii justiţiei fac parte din atribuţiile Consiliului ?”.

Reprezentantul României la CCJE la această conferinţă a subliniat printr-o intervenţie necesitatea existenţei unei structuri mixte a consiliului de justiţie, această structură, asigurând dintr-o dublă perspectivă, atât internă a corpului magistraţilor, cât şi externă, a societăţii civile, care s-ar impune a fi mai semnificativă, o creştere a calităţii activităţii judiciare în toate componentele sale.

În perioada 21-23 noiembrie 2007 a avut loc la Strasbourg cea de-a opta Reuniune Plenară a Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni din cadrul Consiliului Europei, asupra lucrărilor acesteia fiind întocmit un raport de către reprezentantul României.

În cadrul acestei reuniuni a fost amplu discutat proiectul avizului nr. 10 privind „Consiliul de Justiţie în serviciul societăţii”, respectiv rolul, misiunea, structura acestuia, atribuţii, iar apoi în detaliu propunerile făcute de delegaţiile unor state şi organisme.

În calitatea sa reprezentantul României la cea de-a opta Reuniune Plenară a Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) a susţinut propunerea formulată de delegaţia Belgiei şi a reprezentantului Reţelei Europene a Consiliilor de Justiţie ca dispoziţiile acestui aviz să fie aplicabile şi Statelor în care structura autorităţii judiciare, mai ales a consiliului de justiţie, cuprinde judecători şi magistraţi ai Ministerului Public, aşa cum este cazul în Belgia, Franţa sau Italia, pornind de la realitatea concretă a structurii actuale a Consiliului Superior al Magistraturii din România în a cărei componenţă se află şi judecători şi procurori, potrivit dispoziţiilor constituţionale şi a legii speciale privind Consiliul Superior al Magistraturii.

Au fost ample dezbateri ale delegaţiilor mai multor state, precum şi ale membrilor grupului de lucru, luându-se în final decizia unei note de subsol în cadrul acestui aviz care să cuprindă menţiunea că, Consiliul Consultativ a Judecătorilor Europeni a ales a se concentra asupra rolului consiliilor de justiţie privind pe judecători, conform misiunii generale, ceea ce nu reprezintă un obstacol în aplicarea prezentului aviz consiliilor compuse din judecători şi procurori, însă mai ales celor care sunt compuse numai din judecători.

Aspectele eventuale privind procurorii nu sunt tratate în prezentul aviz, ele putând fi examinate într-un stadiu ulterior, în materia cooperării cu Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE).

Ulterior, în urma dezbaterilor şi propunerilor făcute asupra conţinutului avizului nr. 10 s-a decis supunerea acestuia Comitetului de Miniştri pentru a putea fi luate măsurile corespunzătoare şi transmis acest aviz statelor în vederea asigurării traducerii acestuia. Totodată a fost lansată invitaţia Comitetului de Miniştri de a transmite acest aviz Comisiei de la Veneţia, precum şi altor comitete ale Consiliului Europei.

În cadrul mandatului CCJE pe anul 2008 va sta în atenţia Comitetului de Miniştri un aviz asupra calităţii hotărârilor judecătoreşti ce va avea ca obiect examinarea în mod deosebit a elementelor constitutive ale calităţii unei hotărâri judecătoreşti şi va propune mijloacele concrete pentru ameliorarea calităţii hotărârilor judecătoreşti, ţinând cont în mod special de satisfacerea justiţiabilului.

În ceea ce priveşte avizul ce va fi elaborat în anul 2008 se va pregăti un chestionar asupra acestei teme, în vederea redactării unui document pregătitor precum şi a avizului arătat.

În cadrul discuţiilor asupra chestionarului mai sus menţionat, reprezentantul României a propus examinarea calităţii hotărârii judecătoreşti şi prin prisma caracterului său executoriu, mai ales a hotărârilor penale cu relevanţă pentru cooperarea penală internaţională, respectiv a celor privind mandatul de arestare european, de recunoaştere a hotărârilor, transfer persoane condamnate etc., respectiv a necesităţii existenţei unor criterii concrete în scopul unei redactări clare, concise pentru o executare eficientă.

Această propunere a fost susţinută de către reprezentantul delegaţiei Austriei în elaborarea avizului privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, însă în urma dezbaterilor s-a stabilit ca aceasta să fie avută în vedere în mod concret în elaborarea avizului pe anul 2009 privind relaţia judecători - procurori.

De asemenea, reprezentantul României a prezentat un material scris asupra situaţiei actuale a modificărilor reglementărilor privind răspunderea materială, disciplinară a magistraţilor în materie penală, art. 507 din Codul de procedură penală şi art. 99 lit. h din Legea nr. 303/2004, după Declaraţia adoptată de CCJE la cea de-a şaptea Reuniune Plenară, a acţiunilor întreprinse de Consiliul Superior al Magistraturii, precum şi a poziţiei acestuia faţă de aspectele arătate.

Materialul întocmit a avut la bază amplul răspuns al Consiliului Superior al Magistraturii transmis, ca urmare a solicitării privind comunicarea stadiului actual al modificărilor legislative în materia mai sus enunţată, problemă supusă discuţiei în şedinţa Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din data de 11 octombrie 2007.

În conţinutul acestui material au fost arătate dispoziţiile legale concrete ce au suscitat reacţii ale magistraţilor, succesiunea acţiunilor întreprinse de Asociaţia Naţională a Magistraţilor în plan naţional şi internaţional, propunerile făcute de Consiliul Superior al Magistraturii de modificare a normelor arătate, răspunsul dat de Consiliu Ministerului Economiei şi Finanţelor, împrejurarea că până în prezent nu au fost

aduse alte modificări textelor enunţate, aprecierea necesităţii supunerii dezbaterii magistraţilor a propunerilor de modificare a art. 99 lit. h din Legea nr. 303/2004.

CCJE a luat act de explicaţiile date de către reprezentantul delegaţiei CCJE al României privind legislaţia referitoare la statutul judecătorilor în ţara sa şi s-a decis menţinerea acestui punct pe ordinea de zi a lucrărilor CCJE.

În scopul asigurării unei bune cunoaşteri a avizelor emise de Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni, potrivit recomandărilor raportului Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind buna folosire a avizelor, reprezentantul României a solicitat Consiliului Superior al Magistraturii ca traducerea avizelor în limba română să poată fi comunicată şi Consiliului Europei, pentru postarea acestora pe site-ul CCJE.

Astfel, traducerea în limba română până în prezent a nouă avize din cele zece a fost comunicată CCJE care a afişat pe site-ul acestuia conţinutul primelor 9 avize şi în limba română, urmând ca cel de-al zecelea aviz ,după aducerea la cunoştinţa Plenului CSM, să fie tradus şi difuzat.

Până în prezent avizele emise de CCJE se regăsesc pe site numai în limbile engleză, franceză, germană, spaniolă, estoniană, macedoneană, română şi rusă.

5.5.6. Programe cu finanţare europeană

Începând cu anul 2005, Consiliul Superior al Magistraturii este Autoritate de Implementare pentru programele Phare de care beneficiază, precum şi pentru programele ai căror beneficiari sunt Institutul Naţional al Magistraturii şi Şcoala Naţională de Grefieri, instituţii aflate, conform legii, în coordonarea CSM.

Unitatea de implementare a proiectelor Phare (UIP) reprezintă acea structură organizatorică în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii responsabilă cu coordonarea şi monitorizarea programării, implementării tehnice, raportării şi evaluării asistenţei financiare nerambursabile Phare.

A. Programul Phare 2004

Conform Memorandumului de Finanţare PHARE 2004, **Consiliul Superior al Magistraturii a beneficiat de două proiecte cu finanţare nerambursabilă europeană, Institutul Naţional al Magistraturii beneficiază de două proiecte, iar Şcoala Naţională de Grefieri de două proiecte,** după cum urmează:

- *Proiectul de Twinning RO 2004/IB/JHA-01 "Asistenţă de Twinning pentru Consiliul Superior al Magistraturii";*
- *Proiectul Phare RO 2004/016- 772.01.04-02 „Dotarea CSM cu facilităţi corespunzătoare";*

- *Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04-06 „Îmbunătăţirea accesului la informaţii pentru cursanţii INM din cămin şi pentru magistraţi";*
- *Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04-08 – Continuarea asistenţei pentru INM;*
- *Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04-09 – Continuarea asistenţei pentru dezvoltarea SNG;*
- *Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04-10 – Îmbunătăţirea procesului de pregătire la SNG.*

- **Proiectul de Twinning RO 2004/IB/JHA-01 "Asistenţă de Twinning pentru Consiliul Superior al Magistraturii"**

Convenţia de Twinning RO 2004/IB/JHA-01, aprobată de Plenul CSM în luna august 2005 a fost semnată la data de 11 aprilie 2006, după aprobarea ei de către Comisia Europeană, partenerul de proiect fiind Fundaţia Germană pentru Cooperare Juridică Internaţională. Implementarea proiectului a început la data de 11 aprilie 2006 şi se va încheia la 30 noiembrie 2007. Bugetul programului a fost de 1.500.000 euro, din care 1.200.000 euro fonduri nerambursabile PHARE şi 300.000 euro fonduri de cofinanţare.

Plenul CSM a fost informat lunar în legătură cu activităţile derulate în cadrul programului. Activităţile au avut drept scop pregătirea personalului Consiliului în domeniile de activitate ale instituţiei, cu accent asupra însuşirii unor cunoştinţe compatibile cu modele europene din statele membre.

Astfel, în cadrul proiectului finalizat la data de 30 noiembrie 2007, s-au derulat un număr de ***99 seminarii şi workshop-uri, 2 vizite de studiu şi 13 internshipuri.*** Conform prevederilor Convenţiei, la finalul fiecărui seminar au fost redactate rapoarte comune, ce conţin concluzii şi recomandări. Rapoartele au fost prezentate şi aprobate de către Plenul CSM şi ulterior transmise departamentelor aparatului propriu sau grupurilor de lucru constituite în cadrul Consiliului, după caz.

Din punct de vedere bugetar, a fost cheltuită din bugetul de co-finanţare aferent programului de twinning (300.000 euro) suma de 169.368,75 EURO (conform TPR luna decembrie 2007).

În cadrul acestui program a fost realizat un număr considerabil de activităţi menite a servi nevoilor existente în sistemul judiciar din România. Eforturile s-au concentrat în permanenţă asupra Consiliului Superior al Magistraturii, sprijinindu-l în asumarea rolului său de garant al independenţei justiţiei, atât cu privire la cadrul normativ corespunzător pentru exercitarea rolului său, cât şi cu privire la îmbunătăţirea capacităţii instituţionale şi a performanţei operaţionale ale Consiliului, în acord cu atribuţiile sale extinse şi cu cele mai bune practici din statele membre UE. Cele mai importante teme au privit *Dezvoltarea relaţiilor CSM, instanţelor şi parchetelor cu publicul, presa şi cu toţi ceilalţi actori implicaţi în sistemul judiciar; Dezvoltarea rolului CSM de coordonator al activităţii INM şi SNG; Întărirea capacităţii administrative a Consiliului Superior al Magistraturii; Întărirea capacităţii inspecţiei judiciare din cadrul CSM.*

Fiind dezbătute toate aspectele esenţiale ale administrării justiţiei şi bucurându-se de participarea a peste 500 de magistraţi şi a peste 30 de experţi străini, se poate afirma că ***funcţionarea sistemului judiciar din România a fost consolidată***, în sensul preluării celor mai bune modele oferite de statele membre UE în privinţa administrării sistemului judiciar.

- **PHARE RO 2004/016 - 772.01.04-02 "Dotarea CSM cu facilităţi corespunzătoare"**

Programul PHARE RO 2004/016- 772.01.04-02 "Dotarea CSM cu facilităţi corespunzătoare" prevede *achiziţionarea următoarelor echipamente***:**

- ***echipament IT***: 50 calculatoare de birou, 20 laptop-uri, 40 imprimante, 2 maşini automate pentru procesarea datelor (servere), 15 switch-uri, 2 routere, 2 firewall, 260 UPS standalone;
- ***echipament de birou***: o mini-tiparniţă, maşină pentru introducerea documentelor în plic;
- ***echipament de conferinţă***: videoproiector, smartboard, sistem pentru dezbateri, înregistrare şi traducere simultană, sistem pentru înregistrarea votului electronic pentru şedinţele CSM;
- ***facilităţi de transport***: 2 microbuze;

În data de 30 noiembrie 2006, s-au finalizat procedurile de contractare aferente programului. Contractul a fost încheiat pentru suma totală de 559.127 euro.

Echipamentele aferente **lotului 1** au fost livrate în data de 12 mai 2007, iar echipamentele aferente **lotului 3** au fost livrate in data de 10 mai 2007. Echipamentele aferente **lotului 2** nu au fost livrate până în prezent, acestea urmând a fi livrate până la data limită de 31 decembrie 2007. În cadrul **lotului 4,** un microbuz a fost livrat în luna septembrie 2007, urmând ca cel de-al doilea microbuz să fie livrat în perioada imediat următoare, acesta aflându-se în stadiul de omologare în România.

- ***Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04-06 « Îmbunătăţirea accesului la informaţii pentru cursanţii INM din cămin şi pentru* magistraţi »**

Proiectul de care a beneficiat *Institutul Naţional al Magistraturii* prevede ***achiziţionarea de echipament IT*** (40 computere, 3 imprimante, 3 sisteme smart board, un video-proiector şi o mini-tiparniţă)**.** În data de 30 noiembrie 2006, s-au finalizat procedurile de contractare aferente programului. Contractul a fost încheiat pentru suma totală de 144.454 euro. Echipamentele a fost livrate beneficiarului la data de 6 aprilie 2007.

· ***Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04-08 "Continuarea asistenţei pentru INM "***

Programul prevede îndeplinirea activităţilor privind întărirea reţelei existente de formatori INM, specializarea judecătorilor pentru secţii/complete specializate, pregătirea procurorilor în domeniul dreptului comunitar şi în alte domenii, elaborarea de ghiduri practice în domenii specifice de drept pentru formatorii INM şi magistraţi, dotarea bibliotecii INM cu literatură juridică. În data de 30 noiembrie 2006, s-au finalizat procedurile de contractare aferente programului. Contractul a fost încheiat pentru suma totală de 1.097.008 euro.

Până în prezent (dată de referinţă: 31 decembrie 2007), au fost organizate 45 seminarii, având ca participanţi magistraţi de la instanţele şi parchetele din toată ţara, în domenii precum drept comunitar, drept comercial, drepturile omului, deontologie, proprietate intelectuală. Prin addendumul semnat între Ministerul Economiei şi Finanţelor şi Comisia Europeană la data de 6 noiembrie 2007, s-a aprobat extinderea acestui proiect pentru o perioadă de 6 luni, până la data de 31 mai 2008.

· ***Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04-09 "Continuarea asistenţei pentru dezvoltarea SNG"***

Programul a avut ca obiective întărirea reţelei existente a Şcolii Naţionale de Grefieri, pregătirea grefierilor în funcţie, elaborarea de ghiduri practice pentru formatori SNG şi grefieri în funcţie, organizarea de vizite de studiu, organizarea de 2 vizite de studiu, fiecare pentru un număr de 5 formatori SNG şi a unei conferinţe regionale. În data de 30 noiembrie 2006, s-au finalizat procedurile de contractare aferente programului. Contractul a fost încheiat pentru suma totală de 1.099.960 euro.

În cadrul proiectului finalizat la data de 30 noiembrie 2007, au fost organizate peste 20 seminarii şi workshop-uri. Toate aceste forme de pregătire s-au desfăşurat conform programului, fiind îndeplinţi indicatorii de performanţă stabiliţi. De asemenea, au fost predate beneficiarului spre aprobare ghidurile practice în materiile drept comercial, dreptul familiei şi protecţia minorului precum şi relaţii publice şi comunicare, urmând să fie date la tipar în perioada următoare.

O activitate importantă din cadrul programului s-a desfăşurat în perioada 29-31 octombrie 2007, respectiv organizarea Conferinţei Regionale intitulată "Statutul si pregătirea profesionala a grefierului in Europa". La această conferinţă au participat reprezentanţi ai CSM, Şcolii Naţionale de Grefieri şi invitaţi străini din Germania, Franţa, Bulgaria, Austria, Spania, Portugalia, Italia, Ungaria şi Consiliul Europei, evenimentul bucurându-se şi de prezenţa mass-media. În acest cadru, a fost lansată propunerea Şcolii Naţionale de Grefieri de înfiinţare a unei Reţele Europene a Şcolilor de Grefieri, care să faciliteze contactul şi schimbul de experienţă între aceste instituţii.

· ***Proiectul Phare RO 2004/016-772.01.04.10 « Îmbunătăţirea procesului de pregătire la Şcoala Naţionale de Grefieri »***

Proiectul de care a beneficiat Şcoala Naţională de Grefieri prevede achiziţionarea următoarelor echipamente: 23 computere, 5 laptop-uri, 3 imprimante, un scanner, 5 sisteme smart board, 5 video-proiector, un echipament de translaţie, un foto-copiator şi o mini-tiparniţă. În data de 30 noiembrie 2006, s-au finalizat procedurile de contractare aferente programului. Contractul a fost încheiat pentru suma totală de 97.113 euro.

Echipamentele au fost livrate în data de 9 martie 2007.

B. Programul Phare 2005

Conform Memorandumului de Finanţare semnat la data de 27 iulie 2006 între Guvernul României şi Comisia Europeană, referitor la **Programul Naţional Phare 2005/017-553.01.04**, Consiliul Superior al Magistraturii este Autoritate de implementare pentru următoarele proiecte:

- *RO 2005/017-553.01.04- 02 – Continuarea asistenţei pentru Institutul Naţional al Magistraturii*
- *RO 2005 017-553.01.04.03 – Continuarea asistenţei pentru consolidarea eforturilor Şcolii Naţionale de Grefieri de îmbunătăţire a capacităţii instituţionale şi a politicilor de formare profesională*
- *RO 2005/017-553.01.04-07 – Transparenţa actului de justiţie.*

Pentru toate aceste proiecte, **în perioada martie – mai 2007,** s-a derulat **faza de precalificare.** În urma procesului de precalificare au fost elaborată o listă scurtă de firme şi consorţii de consultanţă, cărora le-au fost înaintate dosarele de licitaţie, conţinând termenii de referinţă însoţiţi de anexele specifice procedurii de licitaţie. În perioada **septembrie – noiembrie 2007** au avut loc **procedurile de evaluare**, în urma cărora au fost selectaţi consultanţii care vor oferi asistenţă tehnică în cadrul acestor proiecte pe durata celor **12 luni de implementare (începând cu noiembrie 2007).**

§ ***RO 2005/017-553.01.04- 02 - „Continuarea asistenţei pentru Institutul Naţional al Magistraturii”***

Crearea unui sistem judiciar profesionist reprezintă o prioritate a reformei sistemului judiciar, iar una dintre componentele sale esenţiale este dezvoltarea Institutului Naţional al Magistraturii şi îmbunătăţirea capacităţii sale instituţionale şi a politicii de formare profesională.

Valoarea proiectului este de 1 milion de euro (fonduri Phare), iar activităţile prevăzute în proiect vizează organizarea de *seminarii de pregătire* pentru judecători şi procurori în domeniul dreptului comunitar,criminalitate organizată, domeniul IT şi al terminologiei juridice în limbile franceză şi engleză, *training pentru formatorii INM,*

crearea unei baze de documentare juridică care să conţină cele mai bune practici, jurisprudenţa şi legislaţia Uniunii Europene, *organizarea unei competiţii internaţionale între auditorii de justiţie* cu tema „Cum trebuie pregătit un dosar în faţa Curţii Europene de Justiţie", *dotarea bibliotecii INM* cu noi titluri juridice.

Recentele modificări legislative operate în lumina standardelor Uniunii Europene trebuie însoţite de activităţi specifice de training pentru magistraţi. *Formarea profesională intensivă şi specializată* în anumite domenii este fundamentală pentru formarea profesională continuă a magistraţilor români, dar şi pentru pregătirea iniţială a auditorilor de justiţie.

În cadrul acestui proiect magistraţii români vor fi pregătiţi în domeniul dreptului comunitar, în cadrul componentei de formare continuă, atât cu privire la aspectele generale ale dreptului comunitar, cât şi activităţi specifice de formare profesională în domenii precum infracţiunile economico-financiare complexe, criminalitatea informatică, drepturile de proprietate intelectuală, traficul de droguri sau mijloace de combatere a actelor teroriste. În cadrul fiecărui modul vor fi elaborate lucrări de specialitate, conţinând cele mai bune practici în domeniu, jurisprudenţă şi legislaţie europeană relevante.

Programul se va concentra şi asupra componentei de *formare a formatorilor*, strategia abordată punând accentul pe îmbunătăţirea cunoştinţelor şi abilităţilor specifice ale acestora, cu precădere în domeniul dreptului comunitar. Activităţile concepute în această componentă vor consolida reţeaua de formatori a INM, abilităţile de predare ale acestora, precum şi diseminarea cunoştinţelor dobândite ca urmare a implicării lor în acest proiect.

Nu în ultimul rând, vor fi elaborate *ghiduri* de bune practici, de jurisprudenţă şi legislaţie europeană relevantă pentru fiecare modul de training, iar *biblioteca INM va fi dotată cu noi titluri juridice* .

A fost selectată firma Agence de Cooperation Juridique Internationale (ACOJURIS), iar contractul a fost semnat la data de 30 noiembrie 2007. Proiectul, care beneficiază de un buget de 1.062.100 Euro (fonduri Phare), va fi implementat în perioada 15.12.2007 – 30.11.2008.

§ *RO 2005 017-553.01.04.03 – „Continuarea asistenţei pentru consolidarea eforturilor Şcolii Naţionale de Grefieri de îmbunătăţire a capacităţii instituţionale şi a politicilor de formare profesională"*

Proiectul are ca *obiectiv* consolidarea aptitudinilor profesionale ale grefierilor, prin extinderea şi îmbunătăţirea reţelei de formatori a SNG, formarea grefierilor în funcţie şi dotarea SNG cu echipament adecvat de predare şi documentaţie juridică.

Valoarea proiectului este de 1 milion de euro (fonduri Phare) şi cuprinde activităţi de *training* pentru reţeaua de formatori, *training* pentru grefierii în funcţie, *asistenţă pentru dezvoltarea curriculei* pentru seminariile de formare continuă, organizarea de *workshopuri* privind metode didactice şi tehnici moderne de comunicare

pentru îmbunătăţirea manierei de predare a viitorilor formatori selectaţi, *dotarea SNG* cu echipament adecvat de predare şi documentaţie juridică.

Proiectul Phare 2005 va continua eforturile depuse în cadrul proiectelor cu asistenţă nerambursabilă implementate până în prezent de Şcoala Naţională de Grefieri, prin consolidarea relaţiilor profesionale dintre aceştia şi *îmbunătăţirea funcţionării reţelei de formatori*. Pentru crearea unui corp profesionist de formatori au fost concepute activităţi de training în domenii legate atât de dreptul comunitar, cât şi de în domenii complementare celui juridic, precum relaţii publice şi comunicare. Sesiunile de formare vor îmbina aspectele teoretice cu cele practice.

De asemenea, în cadrul componentei de training a programului Phare 2005 de care beneficiază SNG vor fi organizate *seminarii pentru grefieri*, susţinute de experţi europeni alături de formatorii români pregătiţi (trainaţi) anterior, care vor disemina informaţiile astfel dobândite.

În cadrul proiectului va fi concepută o *strategie şi o politică de formare profesională* a Şcolii Naţionale de Grefieri, care va ţine seama de nevoile diferite pentru formarea iniţială, respectiv pentru cea continuă şi care se va adresa în mod distinct grefierilor cu studii medii şi a celor cu studii superioare.

Pentru crearea unui sistem modern şi profesionist de predare este nevoie de *dotarea corespunzătoare a SNG* cu echipament IT şi de predare (cu precădere instalaţie de conferinţe şi echipamente necesare pentru învăţământul la distanţă). De asemenea, biblioteca va fi dotată cu surse de informare juridică, literatură de specialitate şi cursuri editate de instituţii relevante ale Uniunii Europene, la care vor avea acces cursanţii şi formatorii Şcolii Naţionale de Grefieri.

A fost selectată firma Hulla & Co Human Dynamics KG, iar contractul a fost semnat la data de 30 noiembrie 2007. Proiectul, care beneficiază de un buget de 1.000.000 Euro (fonduri Phare), va fi implementat în perioada 30.11.2007 – 29.11.2008.

§ *RO 2005/017-553.01.04-07 – „Transparenţa actului de justiţie”*

Acest proiect are ca *obiectiv general* creşterea transparenţei activităţii instanţelor şi parchetelor, respectiv îmbunătăţirea activităţii birourilor de informare publică şi de relaţii cu publicul, a serviciilor auxiliare ale acestora – arhivă şi registratură.

Valoarea proiectului este de 1 milion de euro (fonduri Phare) şi prevede organizarea de seminarii şi internship-uri pentru *pregătirea în domeniul relaţiilor publice* a magistraţilor, purtătorilor de cuvânt ai instanţelor, parchetelor, CSM, MJ, ÎCCJ, PÎCCJ, a persoanelor care îşi desfăşoară activitatea în cadrul birourilor de relaţii cu publicul din cadrul instanţelor şi parchetelor, *elaborarea de ghiduri practice* adresate purtătorilor de cuvânt, jurnaliştilor şi justiţiabililor, *dotarea birourilor purtătorilor de cuvânt şi a bibliotecilor* din cadrul instanţelor şi parchetelor cu titluri noi referitoare la relaţiile cu publicul şi cu mass-media. Programul Phare 2005 va asigura

sprijinul necesar pentru consolidarea independenţei, profesionalismului, administrării şi managementului sistemului judiciar. Numărul mare de magistraţi, personal auxiliar al instanţelor şi parchetelor, purtători de cuvânt implicaţi în relaţia cu mass-media şi cu publicul, precum şi atribuţiile specifice pe care le au de îndeplinit în acest domeniu au determinat necesitatea conceperii unor măsuri care să mijlocească transferul de bune practici şi de informaţii în domeniul comunicării, fapt care se va reflecta în mod nemijlocit asupra percepţiei publicului şi mass-media asupra sistemului judiciar.

Pregătirea magistraţilor se va axa pe împărtăşirea celor mai bune practici în domeniul relaţiilor cu publicul, pentru corectarea disfuncţiilor de comunicare în relaţiile cu justiţiabilii, fapt care va contribui la creşterea încrederii publice în justiţie. Un alt grup ţintă căruia se adresează componenta de training este format din *purtătorii de cuvânt ai instanţelor şi parchetelor şi ceilalţi funcţionari implicaţi în activităţile de comunicare şi relaţii cu publicul*; la dispoziţia acestora vor fi puse şi materiale cuprinzătoare de studiu. Seminariile se vor axa pe două direcţii – relaţia cu mass-media şi relaţia cu justiţiabilii şi publicul larg. Unul dintre rezultatele acestui proiect este şi elaborarea de *ghiduri practice* destinate unei mai bune abordări a activităţilor pe care le desfăşoară *purtătorii de cuvânt şi celălalt personal al birourilor de relaţii publice* care funcţionează la nivelul instanţelor şi parchetelor. Astfel de *ghiduri de orientare* vor fi elaborate distinct şi pentru *jurnalişti şi justiţiabili*, conţinând informaţii de bază – aspecte de procedură şi de drept substanţial – în domenii precum dreptul civil, comercial sau penal, activitate menită să determine o mai bună înţelegere a rolurilor pe care le au toţii aceşti actori. În acelaşi scop vor fi organizate întâlniri între purtătorii de cuvânt şi reprezentanţii mass-media – *dezbateri regionale* – cadru în care va fi analizată starea de fapt existentă, soluţiile pentru o mai bună colaborare şi pentru crearea unui mediu care să reconsolideze parteneriatul justiţie-mass-media. Cu acelaşi scop vor fi create *instanţe pilot* în cadrul cărora se vor organiza astfel de întâlniri în mod regulat, într-un cadru instituţionalizat.

Programul Phare 2005 de care va beneficia Consiliul Superior al Magistraturii cuprinde şi o componentă de *dotare cu echipament* corespunzător a birourilor purtătorilor de cuvânt, precum şi a sediilor celor 15 curţi de apel cu *info-deskuri*, fapt care va îmbunătăţi accesul justiţiabililor la informaţiile despre cauzele aflate pe rolul instanţelor. De asemenea, *noi titluri juridice* vor fi achiziţionate, precum şi lucrări de specialitate în domeniul comunicării şi relaţiilor publice.

A fost selectată firma Centre for European Constitutional Law (CECL), iar contractul a fost semnat la data de 30 noiembrie 2007. Proiectul, care beneficiază de un buget de 999.500 Euro (fonduri Phare), va fi implementat în perioada 12.12.2007 – 30.11.2008.

C. Programul Phare 2006

Conform Memorandumului de Finanţare semnat la data de 27 iulie 2006 între Guvernul României şi Comisia Europeană, referitor la **Programul Naţional Phare 2006/018.147.01.04**, Consiliul Superior al Magistraturii este Autoritate de implementare pentru următoarele proiecte:

- *RO 2006/018.147.01.04-01– Întărirea capacităţii instituţionale a Consiliului Superior al Magistraturii*
- *RO 2006/ 018.147.01.04- 03– Îmbunătăţirea şi dezvoltarea capacităţii instituţionale a Institutului Naţional al Magistraturii*
- *RO 2006/018.147.01.04- 04– Continuarea dezvoltării Scolii Naţionale de Grefieri*

Documentaţia de licitaţie aferentă programelor menţionate mai sus a fost aprobată de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii prin hotărârile nr. 574/23.08.2007 şi 697/11.10.2007, şi ulterior transmisă spre aprobare Oficiului de Plăţi şi Contractare PHARE. În prezent, se analizează conţinutul documentaţiei în cadrul OPCP, urmând ca în prima jumătate a anului 2008 să demareze procedura de licitaţie.

- ***RO 2006/018.147.01.04-01– Întărirea capacităţii instituţionale a Consiliului Superior al Magistraturii***

Proiectul urmăreşte îndeplinirea următoarelor **obiective**: îmbunătăţirea procesului de selecţie şi de evaluare a magistraţilor, îmbunătăţirea funcţionării instanţelor şi parchetelor, întărirea rolului CSM ca garant al independenţei sistemului judiciar, elaborarea şi urmărirea unui traseu profesional individual pentru fiecare magistrat, pentru a îmbunătăţi nivelul de specializare a magistraţilor, precum şi dotare cu diferite echipamente tehnice. Astfel, proiectul este compus din două componente, o componentă de asistenţă tehnică şi o componentă de achiziţii.

Programul Phare 2006 pune accent pe următoarele priorităţi: creşterea independenţei sistemului judiciar din România, dezvoltarea profesionalismului sistemului judiciar, îmbunătăţirea administrării şi accesului la justiţie şi îmbunătăţirea managementului instanţelor. Printre componentele acestui proiect, este esenţială consolidarea capacităţii CSM în vederea aducerii la îndeplinire a sarcinilor sale. Proiectul are drept scop îmbunătăţirea capacităţii Consiliului Superior al Magistraturii de a coordona pregătirea şi evaluarea magistraţilor. Proiectul va asigura de asemenea asistenţă pentru întărirea sistemului de specializare a activităţii judecătoreşti şi pentru îmbunătăţirea calităţii hotărârilor pronunţate, prin elaborarea şi urmarea unui traseu individual de pregătire pentru fiecare magistrat, precum şi pentru îmbunătăţirea capacităţii de a organiza activităţile judiciare astfel încât cauzele să fie judecate cu celeritate, acordând magistraţilor posibilitatea de a cunoaşte bunele practici din alte state membre ale Uniunii Europene.

Proiectul va urmări realizarea următoarele rezultate, în cadrul componentei de asistenţă tehnică:

- Întărirea sistemului de specializare a magistraţilor şi îmbunătăţirea calităţii hotărârilor pronunţate, prin elaborarea şi urmarea unui traseu individual de pregătire pentru fiecare magistrat
- Îmbunătăţirea capacităţii de a organiza activităţile judiciare astfel încât cauzele să fie judecate cu celeritate
- Îmbunătăţirea capacităţii instanţelor şi parchetelor de a organiza activităţi de pregătire continuă, prin redactarea şi publicarea de manuale şi ghiduri pentru pregătirea individuală.

Bugetul aferent programului este de 1.200.000 euro (fonduri PHARE).

- ***RO 2006/ 018.147.01.04- 03– Îmbunătăţirea şi dezvoltarea capacităţii instituţionale a Institutului Naţional al Magistraturii***

Proiectul urmăreşte îndeplinirea următoarelor **obiective:** pregătirea magistraţilor în domeniul dreptului comunitar, întărirea reţelei de formatori şi pregătirea acestora în noi tehnici de predare, redactarea de documentaţie legală în domeniul bunelor practici, jurisprudenţă, legislaţie comunitară relevantă pentru suporturile de curs şi pentru instanţele specializate, standardizarea modulelor de pregătire pentru abilităţile non-profesionale ale magistraţilor, implementarea de noi metode didactice, dotarea bibliotecii INM cu literatură juridică, dotarea cu echipament audio şi de video-conferinţă pentru realizarea pregătirii la distanţă, dotarea centrelor regionale cu echipamente, mobilier şi facilităţi de transport. Astfel, proiectul este compus din două componente, o componentă de asistenţă tehnică şi o componentă de achiziţii.

Bugetul aferent programului este de 1.540.000 euro (fonduri PHARE).

- ***RO 2006/018.147.01.04- 04– Continuarea dezvoltării Scolii Naţionale de Grefieri***

Proiectul urmăreşte îndeplinirea următoarelor **obiective:** îmbunătăţirea tehnicilor de promovare a activităţii SNG, pregătirea reţelei de formatori, implementarea tehnicilor moderne de predare, pregătirea grefierilor din cadrul instanţelor specializate, elaborarea de manuale, dotarea sediului SNG şi a centrelor regionale cu echipament IT şi de predare.

Astfel, proiectul este compus din două componente, o componentă de asistenţă tehnică şi o componentă de achiziţii.

Bugetul aferent programului este de 1.300.000 euro (fonduri PHARE).

D. Facilitatea de Tranziţie

Comisia Europeană continuă şi după data de 1 ianuarie 2007 să sprijine România în procesul de consolidare a capacităţii administrative pentru a implementa legislaţia comunitară, prin acordarea de asistenţă financiară nerambursabilă pentru continuarea etapelor de derulare a programelor Phare 2004, 2005, 2006 şi pentru derularea noului Program **Facilitatea de Tranziţie.**

În acest context, Consiliul Superior al Magistraturii a elaborat o propunere de proiect referitoare la acordarea de asistenţă în **domeniul unificării practicii judiciare**, având în vedere recomandările formulate în Raportul Comprehensiv de Monitorizare publicat de Comisia Europeană în 16 mai 2006 şi cel din luna septembrie 2006, precum şi în alte documente relevante pentru aderarea României la Uniunea Europeană.

Prin Hotărârea numărul 767 din data de 30 noiembrie 2006, Plenul CSM a aprobat propunerea de proiect de asistenţă tehnică ***"Asistenţă pentru unificarea practicii judiciare a instanţelor din România".***

Acest program are ca *obiectiv general* sprijinirea eforturilor de stabilire a unui sistem judiciar de încredere, independent şi previzibil pentru toţi actorii implicaţi, prin îmbunătăţirea consistenţei jurisprudenţei, printr-un proces accelerat de interpretare şi aplicare unitară a legii de către judecători şi procurori.

Valoarea programului este de 800.000 Euro (din care 600.000 fonduri Phare si 200.000 buget de co-finanţare) şi prevede realizarea unui *studiu de evaluare* a dispoziţiilor legale în vigoare şi a instrumentelor existente pentru aplicarea şi interpretarea unitară a legii la nivel naţional, organizarea de seminarii şi internship-uri pentru *pregătirea magistraţilor români, elaborarea de culegeri de jurisprudenţă* în diferite domenii ale dreptului, conţinând practica relevantă a tuturor instanţelor.

Fişa de proiect a fost finalizată în luna septembrie 2007, pe baza consultărilor cu reprezentanţii Comisiei Europene şi ai Ministerului Economiei şi Finanţelor. În cadrul reuniunii Comitetului PHARE din 5 octombrie 2007, a fost obţinut **avizul favorabil al statelor membre** pentru Decizia Comisiei Europene privind contribuţia financiară din Facilitatea de Tranziţie 2007 pentru consolidarea capacităţii instituţionale a României, în valoare totală de 46,5 milioane euro, urmând a fi demarate procedurile de semnare a Acordului de Finanţare şi de pregătire a documentaţiei pentru contractare.

E. Alte programe Phare în care este implicat Consiliul Superior al Magistraturii

Consiliul Superior al Magistraturii este implicat în implementarea altor proiecte PHARE, care au drept autorităţi de implementare Ministerul Justiţiei, Ministerul Public sau Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, prin participarea la comitetele directoare ale acestor programe, colaborarea în organizarea de activităţi sau sprijinirea implementării programelor prin furnizarea de date statistice sau alte informaţii privind magistraţii sau grefierii.

Astfel, în cursul anului 2007, CSM a fost implicat în implementarea unor proiecte, precum:

- programul PHARE RO 2004/016-772.01.04.15 – Continuarea procesului de informatizare la nivelul sistemului judiciar – Pregătirea în domeniul IT a personalului din sistemul judiciar;

Prezentul proiect are ca obiectiv *îmbunătăţirea şi dezvoltarea cunoştinţelor şi abilităţilor elementare în domeniul IT* ale personalului din cadrul sistemului judiciar, prin organizarea unor activităţi intensive de formare profesională la nivel naţional. Seminariile vor pune accentul pe diseminarea informației privind utilizarea diferitelor sistemele de operare pe calculator şi a internetului, pentru a creşte gradul de utilizare a echipamentului IT cu care sunt dotate instanţele în activitatea cotidiană a grefierilor, judecătorilor, procurorilor şi personalului auxiliar.

În calitate de beneficiar al acestui proiect, Consiliul Superior al Magistraturii a luat parte în mod activ la implementarea acestuia, alături de celelalte instituţii beneficiare, prin participarea la reuniunile Comitetului de Pilotaj şi prin cooperarea cu factorii implicaţi pentru atingerea obiectivelor proiectului de mai sus.

- programul PHARE RO 2005/017-553.01.04.01 – Asistenţă pentru Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie;

Valoarea proiectului este de 0,7 milioane euro (fonduri Phare).

Proiectul prevede următoarele activităţi: organizarea a 10 seminarii pentru un număr de 300 judecători ai ICCJ, organizarea a două *stagii de pregătire* pentru 10 persoane de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, organizarea unei *vizite de studiu* pentru 10 persoane de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, organizarea unui număr de 15 *dezbateri regionale*, organizarea a 3 *seminarii pentru membrii Biroului de Relaţii Publice din cadrul Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, dotarea bibliotecii ICCJ* cu literatură juridică.

Consiliul Superior al Magistraturii a asistat Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie în procesul de elaborare a termenilor de referinţă şi a dosarului de licitaţie pentru acest proiect, precum şi prin desemnarea reprezentanţilor Unităţii de Implementare constituită la nivelul Consiliului în cadrul comisiilor de precalificare şi de evaluare pentru desemnarea consultanţilor care vor implementa proiectul împreună cu beneficiarul.

- programul PHARE RO 2005/017-553.01.04.08 – Continuarea procesului de informatizare la nivelul sistemului judiciar – Sistemul de Arhivare Electronică;

Proiectul, al cărui beneficiar este şi Consiliul Superior al Magistraturii, are ca scop *instituirea unui sistem de arhivare electronic* şi presupune *livrarea de echipamente IT, elaborarea şi instalarea unei aplicaţii software* ce urmează să fie utilizată de toate instituţiile beneficiare.Reprezentantul Consiliului desemnat ca responsabil din partea acestei instituţii pentru implementarea proiectului este membru în cadrul Comitetului de Pilotaj şi a participat, în această calitate, la procesul de elaborare a unei metodologii unitare de lucru. Consiliul Superior al Magistraturii va lua parte în mod activ la implementarea proiectului, alături de celelalte instituţii beneficiare, prin participarea la reuniunile Comitetului de Pilotaj şi prin cooperarea cu factorii implicaţi pentru atingerea obiectivelor acestuia.

- programul PHARE RO 2005/IB/OT-02 – Consolidarea capacităţii instituţionale a României de a proteja drepturile de proprietate intelectuală şi industrială;

Proiectul inter-instituţional furnizează *asistenţă tehnică instituţiilor cu responsabilităţi în domeniul protejării drepturilor de proprietate intelectuală şi industrială* (DPI). În calitate de beneficiar al acestui proiect, Consiliul Superior al Magistraturii a luat parte în mod activ la implementarea acestuia, alături de celelalte instituţii beneficiare, prin participarea la reuniunile Comitetului de Pilotaj şi prin cooperarea cu factorii implicaţi pentru atingerea obiectivelor proiectului de mai sus.

- programul PHARE „Promovarea măsurilor alternative-mijloc de apărare a drepturilor omului în justiţia juvenilă";

Proiectul, derulat în parteneriat inter-instituţional, se adresează cu precădere experţilor în domeniul justiţiei pentru minori. În cadrul acestei iniţiative va fi analizată situaţia măsurilor alternative în justiţia pentru minori, tendinţele şi politicile în acest domeniu, din perspectiva recomandărilor internaţionale şi a experienţei diverselor state europene. De asemenea, vor fi avute în vedere diverse metode şi strategii de punere în practică a măsurilor alternative, filozofia care stă la baza acestora, precum şi recentele evoluţii la nivel mondial – mijloace care vor facilita atingerea obiectivului proiectului, acela de *a implementa măsurile alternative de soluţionare a cauzelor în justiţia pentru minori din România*.

Consiliul Superior al Magistraturii va participa la implementarea proiectului, colaborând cu toate instituţiile care au atribuţii în punerea în practică a măsurilor alternative de soluţionare a cauzelor cu minori.

- programul PHARE RO 2004/016-772.03.12 – Lupta împotriva criminalităţii organizate – o abordare inter-instituţională;

Obiectivul programului este acela de consolida capacitatea strategică, instituţională şi funcţională a structurilor implicate în lupta împotriva criminalităţii organizate, *prin îmbunătăţirea tehnicilor de combatere* a acestui fenomen şi prin *elaborarea unei strategii sectoriale integrate* care să asigure o bună coordonare a instituţiilor implicate în prevenirea şi combaterea fenomenului. Programul va avea o componentă de *dezvoltare instituţională*, una de *training* pentru personalul care îşi desfăşoară activitatea în domeniul criminalităţii organizate (grupuri ţintă: personalul penitenciarelor, poliţişti, procurori şi judecători, reprezentanţii ai autorităţilor vamale şi ai poliţiei de frontieră) şi componenta de creare a unei *baze de date* pentru specialiştii din structurile de combatere a criminalităţii organizate.

Consiliul Superior al Magistraturii se implică în implementarea proiectului, alături de instituţiile beneficiare/partenere, prin participarea la reuniunile Comitetului de Pilotaj şi prin cooperarea cu factorii implicaţi pentru atingerea obiectivelor proiectului de mai sus.

5.5.7. Stadiul derulării programelor finanţate de Banca Mondială (Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare)[200]

<u>Proiectul privind Reforma Sistemului Judiciar, finanţat prin împrumutul BIRD 4811 – RO</u>

a. Cadru general:

În cursul anului 2005, Banca Mondială şi Guvernul României au purtat negocieri pentru încheierea unei Strategii de Parteneriat de Ţară care să contribuie la finanţarea unor proiecte concrete, menite să răspundă acţiunilor asumate de Guvern în procesul aderării la Uniunea Europeană.

Împrumutul acordat de Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare pentru finanţarea Proiectului, în valoare de ***110 milioane Euro***, vine în completarea acţiunilor finanţate atât din fonduri comunitare (programe PHARE) cât şi din fonduri provenind de la bugetul de stat.

Durata de implementare a programului este estimată la 4 - 5 ani (2006 – 2010/2011).

În conformitate cu prevederile Acordului de Împrumut mai-sus menţionat, **implementarea financiară a proiectului (negociere contracte, plăţi, bugete etc.) este realizată prin intermediul Ministerului Justiţiei (MJ) -** *Direcţia de Implementare a Proiectelor Finanţate din Împrumuturi Externe (DIPFIE*). Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) are rolul de a asigura buna derulare a proiectelor de care beneficiază (inclusiv a celor de care beneficiază Institutul Naţional al Magistraturii (INM) şi Şcoala Naţională de Grefieri (ŞNG)), respectiv îndeplinirea obiectivelor, aplicarea lor ulterioară, respectarea calendarelor de implementare a a proiectelor.

b.Obiective:

Proiectul privind Reforma Sistemului Judiciar urmăreşte creşterea eficienţei instanţelor din România şi responsabilizarea sistemului judiciar, estimând ca rezultat reducerea nivelului de corupţie şi sporirea transparenţei.

Rezultatele proiectului trebuie să se concretizeze într-o capacitate sporită a instanţelor de soluţionare a proceselor (în ceea ce priveşte corectitudinea şi promptitudinea luării deciziilor şi punerea în aplicare a acestora), în facilităţi îmbunătăţite pentru instanţe (corespunzător standardelor internaţionale), în creşterea competenţei, profesionalismului şi integrităţii judecătorilor şi personalului instanţelor, aspecte care să conducă la o mai bună imagine publică a sistemului judiciar român.

c. Componentele programului:

1. **Componenta I** – reabilitarea infrastructurii la nivelul instanţelor (responsabil: Ministerul Justiţiei);

[200] Datele din prezenta secţiune au fost furnizate de către Direcţia Afaceri Europene, Relaţii Internaţionale şi Programe din cadrul CSM.

2. ***Componenta II*** *– Consolidarea capacităţii administrative a instanţelor (responsabili: Consiliul Superior al Magistraturii şi Ministerul Justiţiei):*
   - efectuarea unei evaluări cuprinzătoare în vederea identificării cauzelor întârzierilor survenite în desfăşurarea proceselor, precum şi pentru identificarea cauzelor restanţelor şi elaborarea şi implementarea unui program de acţiuni de reducere a acestor întârzieri şi restanţe, atât prin furnizarea de servicii de consultanţă, cat şi prin furnizarea de bunuri;
   - elaborarea unui cadru de management economic pentru instanţe, inclusiv pregătirea aspectelor de reglementare şi organizatorice şi a manualelor şi altor materiale destinate managerilor economici ai instanţelor - prin furnizarea de servicii de consultanţă, prin pregătire şi vizite de studiu şi prin furnizarea de bunuri;
   - elaborarea şi realizarea unui program de acţiuni pentru evaluarea şi revizuirea regulamentelor şi modalităţilor de funcţionare a instanţelor, în vederea optimizării proceselor funcţionale ale instanţelor, prin furnizarea de servicii de consultanţă, prin pregătirea personalului auxiliar al instanţelor şi prin furnizarea de bunuri.
   - transferul sarcinilor administrative de la grefieri la judecători.[201]
3. **Componenta III** – Realizarea unui sistem integrat de management al resurselor în cadrul sistemului judiciar (responsabil MJ, cu colaborarea CSM);
4. ***Componenta IV*** *– Dezvoltarea capacităţii instituţionale a instituţiilor sistemului judiciar, respectiv CSM, INM, SNG, MJ şi ÎCCJ (responsabili: instituţiile beneficiare):*
   - consolidarea capacităţilor Consiliului Superior al Magistraturii în domeniile managementului resurselor umane, planificării bugetului, elaborării politicilor judiciare pe termen lung, monitorizării performanţei judiciare, precum şi în domeniul relaţiilor publice şi comunicării, prin furnizarea de servicii de consultanţă şi prin pregătirea personalului Consiliului Superior al Magistraturii;
   - consolidarea capacităţilor Ministerului Justiţiei în domeniile planificării investiţiilor de capital, statisticii judiciare şi planificării bugetului, prin furnizarea de servicii de consultanţă, prin furnizarea de bunuri şi prin pregătirea personalului Ministerului Justiţiei;
   - consolidarea capacităţilor Institutului Naţional al Magistraturii în domeniile elaborării unor noi teste de calificare pentru selecţia[202] şi promovarea judecătorilor, elaborarea de cursuri de pregătire şi elaborarea materialelor de examen, prin furnizarea de servicii de

[201] Acest proiect a fost inclus în matricea programului ulterior aprobării lui , în urma negocierilor dintre CSM şi Banca Mondială.
[202] Împrumutul BIRD 4811 – RO va finanța faza a II-a proiectului privind elaborarea testelor de logică și raționament LSAT.

consiliere, prin înfiinţarea unei facilităţi de învăţământ la distanţă[203] şi prin pregătirea personalului Institutului Naţional al Magistraturii;

- consolidarea capacităţilor Şcolii Naţionale pentru Grefieri în domeniile planificării activităţilor pe termen lung, elaborării şi predării cursurilor de pregătire, prin furnizarea de servicii de consiliere, de materiale de pregătire, prin înfiinţarea unei facilitaţi de învăţământ la distanţă şi prin pregătirea personalului Şcolii Naţionale pentru Grefieri;
- efectuarea de sondaje de opinie în rândul populaţiei şi al justiţiabililor, în vederea monitorizării rezultatelor Proiectului.

În cadrul Proiectului de Reformă a Sistemului Judiciar, ***activităţile ce revin Consiliului Superior al Magistraturii*** (cuprinse în componentele II, III şi IV)[204] sunt următoarele:

A.Componenta II:

I. Proiectul „Servicii de consultanţă pentru dezvoltarea unui plan de optimizare a operaţiunilor procedurale în instanţe”:

Obiectiv:

Obiectivul proiectului este acela de a acorda asistenţă CSM şi MJ în vederea: (1) identificării şi formulării de recomandări privind cele mai adecvate instrumente pentru înlăturarea cauzelor de întârziere a procedurilor în instanţe şi a stocului de dosare; (2) dezvoltarea unui set funcţional de standarde privind operaţiunile procedurale în instanţe şi (3) dezvoltarea unui set de practici standardizate în instanţe.

Durata contractului: urmează a fi stabilită.

Etape parcurse şi stadiul actual:

Termenii de referinţă au fost redactaţi la nivelul CSM şi transmişi DIPFIE-MJ pentru definitivarea aspectelor financiare (buget, calendar de derulare etc.). După acest moment, se va constitui grupul de lucru la nivelul CSM, care îi va analiza şi supune Plenului CSM, pentru aprobare, urmând a fi apoi transmişi oficial către Banca Mondială.

II. Proiectul „Transferul sarcinilor administrative de la judecători către grefieri”:

Obiective:

Transferul atribuţiilor nejudiciare de la judecători către grefieri, astfel încât judecătorii să fie degrevaţi de sarcinile administrative şi să devină mai eficienţi în soluţionarea cauzelor la un înalt nivel calitativ.

[203] Proiectele INM şi SNG vizând acordarea de servicii de consultanţă pentru dezvoltarea învăţământului continuu la distanţă (on-line) au fost reunite în cadrul unui program unic, urmare a negocierilor purtate în cursul misiunii Băncii Mondiale în România din perioada 16-20 octombrie 2006.

[204] Cu menţiunea că unele dintre aceste proiecte au fost completate cu activităţi finanţate din bugetul de stat, de ex. proiectul privind transferul atribuţiilor ne-judiciare prin înfiinţarea modulelor judecător – grefieri la instanţele pilot selectate;

Durata proiectului: urmează a fi stabilită.

Etapele de derulare şi stadiul actual al proiectului:

Proiectul este conceput a se derula împreună cu cel de la punctul I de mai-sus (ca parte distinctă a acestuia), ambele fiind destinate stabilirii şi realizării unui volum optim de muncă al magistraţilor, paralel cu optimizarea procedurilor de lucru în cadrul instanţelor şi parchetelor. El va îngloba şi completa activităţile din cadrul proiectului-pilot demarat deja de CSM.

B. Componenta III:

Proiectul „Realizarea unui sistem integrat de management al resurselor instituţiilor din cadrul sistemului judiciar":

Obiectivele proiectului:

Obiectivul final al proiectului este *redactarea specificaţiilor tehnice pentru o aplicaţie software complexă, integrată şi particularizată, care urmează să fie utilizată de toate instituţiile sistemului judiciar* pentru administrarea resurselor proprii, cu posibilitatea de a integra, cel puţin pe partea de raportare, aplicaţiile software ale fiecărei instituţii.

Proiectul reprezintă, aşadar, o primă etapă în definirea şi aplicarea unui sistem comprehensiv de gestiune a resurselor umane, financiare şi materiale ale sistemului judiciar român, precum şi funcţii de sprijin pentru management, prin furnizarea de servicii, bunuri şi pregătire.

Consultant:

Compania AAM Management Information Consulting Ltd (Ungaria).

Durata proiectului:

Proiectul a debutat în *20 februarie 2007* şi a fost finalizat, coordonatorul general al proiectului fiind Ministerul Justiţiei.

C. Componenta IV:

Beneficiari CSM, INM, SNG, MJ:

C.1.Proiectul „Realizarea unei strategii de comunicare şi relaţii publice a sistemului judiciar":

Obiectivele proiectului:

Obiectivul general al serviciilor furnizate de Consultant este cel al îmbunătăţirii comunicării publice a CSM şi a sistemului judiciar, în general.

Obiectivele specifice au în vedere: - elaborarea strategiei de comunicare publică pentru sistemul judiciar; - construirea capacităţii instituţionale de PR a CSM.

Consultant:

Compania TEMPO Advertising (România)

Durata proiectului:

Potrivit contractului încheiat între DIPFIE-MJ şi compania TEMPO, proiectul a debutat în 27 februarie 2007 şi s-a finalizat la sfârşitul lunii noiembrie 2007.

Aspecte tehnice:

În data de 25 aprilie 2007, *Plenul CSM a aprobat nota direcţiei de specialitate*, care a prezentat *stadiul implementării proiectului şi principalele etape pentru realizarea auditului intern şi extern* (inclusiv chestionarele şi modelele de scrisori). Compania Tempo a furnizat mai multe rapoarte, care au fost dezbătute în cadrul grupului de lucru constituit la nivelul CSM şi apoi supuse Plenului CSM pentru aprobare.

La acest moment, se desfăşoară etapele de implementare a proiectului, potrivit propunerilor formulate în cuprinsul Strategiei.

C.2. Proiectul „Studiu de percepţie (sondaj de opinie) a publicului şi a experţilor (judecători, procurori, avocaţi, personal auxiliar etc.) cu privire la performanţa sistemului judiciar la momentul demarării Proiectului de Reformă Judiciară"

Obiective:

Obiectivul proiectului îl reprezintă monitorizarea progresului Programului Băncii Mondiale privind Reforma Sistemului Judiciar, prin evidenţierea percepţiei asupra eficienţei şi responsabilităţii sistemului judiciar, atât înainte de implementarea Proiectului, precum şi pe parcursul şi la finalul implementării acestuia, prin evaluarea percepţiei publicului şi a experţilor cu privire la :

- performanţele sistemului judiciar, în termeni de eficienţă (celeritate, corectitudine, accesibilitate, capacitate de a asigura executarea hotărârilor), transparenţă, integritate şi profesionalism;
- stadiul actual şi realizările în procesul de reformă a justiţiei.

Durata contractului: 11 luni

Consultant: The Gallup Romania

Etapele de derulare şi stadiul actual al proiectului:

Proiectul a fost finalizat. În şedinţa sa din data de 24 ianuarie 2008, Plenul CSM a fost informat cu privire la conţinutul şi rezultatele sondajului de opinie, precum şi al proiectului de document de analiză, realizat de Consultant în baza sondajului de opinie.

Documentul final de analiză a fost publicat pe site-ul CSM, urmând ca grupul de lucru pentru implementarea proiectului să propună Plenului CSM o serie de măsuri care derivă din aspectele semnalate în sondajul de opinie.

C.3. Proiectul „Achiziţionarea unui sistem de traducere simultană pentru Şcoala Naţională de Grefieri":

Obiectiv: Îmbunătățirea condițiilor de pregătire a cursanților SNG şi a grefierilor în funcţie atât la sediul central, cât şi la centrele regionale de pregătire de la Bârlad, Sovata şi Timişoara, cursurile şi seminariile care implică participarea unor experţi străini urmând a se desfăşura în condiţii optime.

Furnizor: SC Avitech Co SRL

Stadiu: Proiect finalizat în aprilie 2007, prin recepția echipamentelor de către ŞNG.

C.4. Proiectul „Servicii de consultanţă pentru dezvoltarea unui sistem de învăţământ continuu la distanţă (pentru magistraţii şi grefierii în funcţie) pentru INM şi SNG":

Obiective:

Obiectivul general al activității consultantului este să asiste INM şi SNG în alegerea, adaptarea, implementarea şi configurarea sistemului on-line de învăţământ la distanţă. La încheierea programului, INM şi SNG vor beneficia de două sisteme separate de învăţământ la distanţă şi de întreaga expertiză necesară folosirii acestor sisteme.

Durata estimată a proiectului: 5,5 luni

Etape parcurse şi stadiul actual:

Procedura de selecţie a consultantului a fost derulată de INM şi DIPFIE-MJ, fiind alesele companiile SIVECO şi Bull România. Rapoartele referitoare la stabilirea unei platforme e-learning şi la specificațiile hardware şi software necesare pentru INM, respectiv ŞNG, au fost aprobate de Plenul CSM, proiectul aflându-se în plină derulare.

C.5.Proiectul „Servicii de consultanţă pentru revizuirea sistemului de învăţământ continuu în cadrul ŞNG":

Obiective:

Obiectivul general al proiectului îl constituie identificarea şi dezvoltarea unui concept de training care să instituie metode eficiente de pregătire profesională pentru grefieri, asistenţă SNG pentru derularea unor sesiuni de pregătire în mai multe domenii şi dezvoltarea unei curricula pentru activitatea de formare continuă a SNG cu privire la grefierii din instanţe şi parchete.

Urmare a consultărilor cu Banca Mondială şi DIPFIE, s-a decis ca această activitate să vizeze în primul rând elaborarea unei noi curricula privind formarea continuă a grefierilor, iar în funcţie de necesităţi, să se stabilească ulterior domeniile în care SNG necesită asistenţă pentru derularea unor sesiuni de pregătire.

Durata estimată a proiectului: 6, 5 luni

Etape parcurse şi stadiul actual:

Procedura de selecţie a fost derulată de ŞNG şi DIPFIE-MJ. Consultantul este East-West Management Institute, împreună cu Institutul Român de Training. A fost redactat raportul de început; proiectul se află în plină desfăşurare.

C.6. Proiectul „Servicii de consultanţă pentru asistenţă tehnică în vederea dezvoltării tehnicilor de predare ale formatorilor din cadrul INM":

Obiectiv:

Acordarea de asistenţă tehnică pentru INM în vederea consolidării şi profesionalizării reţelei sale de formatori, obiectivul specific al acestei asistenţe constând în derularea unui program de pregătire care să conducă la dezvoltarea tehnicilor de predare ale formatorilor INM.

Durata estimată a contractului: 9 luni

Etape parcurse şi stadiu actual: Procedura de selecţie a Consultantului, realizată de INM şi DIPFIE-MJ, este în curs de derulare.

C.7. Proiectul „Servicii de consultanţă pentru asistenţă tehnică în vederea dezvoltării testelor de raţionament logic aplicate în cadrul procedurilor de selecţie a magistraţilor – LSAT faza II – INM":

Obiective:

Continuarea pregătirii echipei de specialişti români constituită în faza I a proiectului şi a celor 7 noi specialişti recrutaţi la recomandarea consultantului, astfel încât să fie posibilă realizarea unui test de raţionament logic în limba română, adaptat specificului şi realităţilor româneşti, care să fie utilizat pentru examenul de intrare în magistratură.

Durata estimată a proiectului: 16 luni

Etape parcurse şi stadiul actual:

Procedură de licitare este pe cale de a fi finalizată.

5.5.8. Colaborarea Ministerului Justiţiei şi a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu instituţii şi organisme internaţionale, care a avut ca obiectiv dezvoltarea sistemului judiciar

A. Activităţi de colaborare cu instituţii şi organisme internaţionale în anul 2007 desfăşurate la nivelul Ministerului Justiţiei[205]

Cooperarea cu organizaţii sau instituţii internaţionale:

a. Cooperarea cu Fundaţia germană Hanns Seidel

- organizarea unui seminar de pregătire a magistraţilor în domeniul cooperării judiciare în materie penală, Sovata, 21-23 martie 2007.

b. Cooperarea cu Fundaţia Germană pentru cooperare Judiciară Internaţională

- organizarea unui stagiu de pregătire pentru notari şi notari stagiari, în perioada 13.06.2007-03.07.2007.

c. Misiunea de peer-review din perioada 23-27 aprilie 2007, derulată în cadrul mecanismului de cooperare şi verificare a progreselor realizate de România în domeniul reformei sistemului judiciar[206]

- prin Raportul de Monitorizare al Comisiei Europene din data de 26 septembrie 2006, s-a creat cadrul pentru stabilirea, după data aderării României la Uniunea Europeană, a unui mecanism de cooperare şi verificare a evoluţiilor înregistrate în domeniile reformei sistemului judiciar şi luptei împotriva corupţiei. Astfel, Comisia Europeană a stabilit patru condiţionalităţi (*benchmarks)* – una privind sistemul judiciar şi trei referitoare la lupta împotriva corupţiei – asupra cărora Comisia Europeană realizează în perioada post-aderare o monitorizare strictă, în principal prin misiuni de peer-review.

- în cadrul **misiunii de peer-review din 23-27 aprilie 2007**, Direcţia Afaceri Europene din cadrul Ministerului Justiţiei a gestionat activităţile legate de condiţionalitatea referitoare la sistemului judiciar, care prevede obligaţia României de a realiza *„consolidarea transparenţei şi eficienţei actului de justiţie, în special prin consolidarea capacităţii şi responsabilizării Consiliului Superior al Magistraturii. Raportarea şi monitorizarea impactului noilor coduri de procedură civilă şi penală*”.

d. Elaborarea Planului de Acţiune pentru îndeplinirea condiţionalităţilor din cadrul mecanismului de cooperare şi verificare a progreselor realizate de România în domeniul reformei sistemului judiciar[207]

[205] Datele şi informaţiile din secţiunea de faţă au fost furnizate de către Ministerul Justiţiei.
[206] Material întocmit de Direcţia Afaceri Europene – Ministerul Justiţiei.
[207] Idem

- în perioada iulie-octombrie 2007, Direcţia Afaceri Europene din cadrul Ministerului Justiţiei a gestionat procesul de elaborare a Planului de Acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul aceluiaşi mecanism de cooperare şi verificare a progreselor realizate de România în domeniul reformei sistemului judiciar, adoptat în şedinţa de Guvern din 31 octombrie 2007.

- una din principalele etape ale procesului de elaborare a Planului de Acțiune a fost **misiunea ex-ante de evaluare a planului de acţiune (8-12 octombrie 2007),** în cadrul căreia trei experți ai Comisiei Europene au analizat conținutul planului. Au fost, totodată, organizate întâlniri ale experților comunitari cu reprezentanți la nivel tehnic ai instituțiilor cu atribuții în procesul de reformă a sistemului judiciar, precum şi cu magistrați.

e. Misiuni demarate de Uniunea Europeană în cadrul pilonului II, Politica Externă şi de Securitate Comună[208]

- EUJUST LEX - misiunea, demarată în martie 2005, are ca obiectiv acordarea de asistenţă tehnică autorităţilor irakiene, prin pregătirea personalului din poliție şi justiție. În cadrul acestei misiuni, în cursul anului 2007, Administrația Națională a Penitenciarelor a organizat un stagiu de practică pentru 2 oficiali irakieni de penitenciare. În măsura identificării fondurilor necesare, România urmează să organizeze un curs de pregătire, prin Institutul Național al Magistraturii, pentru aproximativ 15 experți irakieni din sistemul judiciar.

- EU Planning Team – KOSOVO – are ca obiectiv înlocuirea misiunii ONU în Kosovo. În cadrul componentei „justiție", a fost demarat procesul de selecție a candidaților ce urmează să participe la misiunea în Kosovo. Au fost depuse 6 candidaturi, o persoană din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor fiind pre-selectată şi intervievată telefonic.

- CRT – Civilian Response Teams – prevede crearea unei forțe de reacţie rapidă, care să poată fi convocată şi trimisă în diferite tipuri de misiuni. În cadrul mecanismului CRT, un reprezentant al Autorității Naționale a Penitenciarelor a fost selectat, a beneficiat de un stagiu de pregătire şi a fost solicitat pentru o misiune de scurtă durată[209].

f. seminarii TAIEX[210] - au avut loc un număr de trei seminarii, destinate în principal judecătorilor, procurorilor, personalului Misterului Justiției[211]

---

[208] Activităţile derulate în cadrul pilonului II al Uniunii Europene îşi propun, prin intermediul acordării de asistenţă tehnică, exportul experienţei şi bunelor practici din statele membre UE în alte state ale lumii. Deşi activităţile astfel derulate nu au impact direct asupra dezvoltării sistemului judiciar din România, ele confirmă buna pregătire a specialiştilor români, selectaţi să participe în astfel de misiuni.

[209] Idem 2

[210] TAIEX este un instrument de asistenţă tehnică şi schimb de informaţii, care funcţionează în cadrul DG Extindere a Comisiei Europene. Obiectivul TAIEX este de a asigura asistenţă tehnică pe termen scurt noilor state membre, statelor candidate, statelor din Balcanii de Vest, statelor din cadrul Politicii de vecinătate a UE şi Rusiei, în domeniul armonizării şi punerii în aplicare a legislaţiei Uniunii Europene.

[211] Idem 2

- 15-16 ianuarie 2007 – „*Implementarea legislaţiei Uniunii Europene din Pilonul al III-lea. Provocări pentru legiuitorul şi judecătorii naţionali”;* participanţi*:* judecători şi personal al Ministerului Justiției;

- 28-29 iunie 2007 – „*Indisponibilizarea bunurilor şi confiscarea specială*”; participanţi: judecători, procurori, personal din cadrul Ministerului Internelor şi Reformei Administrative, Autorităţii Naţionale a Vămilor, Ministerului Justiției

- 26 noiembrie 2007 – „*Practici comerciale incorecte*” (seminar organizat de Autoritatea Națională pentru Protecţia Consumatorilor, cu implicarea Ministerului Justiției); participanţi: judecători, personal al Ministerului Justiţiei

Cooperarea în domeniul probaţiunii*[212]*:

a. Cooperarea cu Guvernul Marii Britanii prin programul Global Opportunity Fund, gestionat de Ambasada Marii Britanii la București

Proiect *“Consolidarea instituţiei probaţiunii în România” – perioada de implementare* 2004 – 2007

Obiectiv principal – susţinerea dezvoltării serviciului românesc de probaţiune prin introducerea unui model de management şi promovarea sancţiunilor alternative la închisoare

Activităţi derulate în cursul anului 2007:

- organizarea unor sesiuni de formare pentru personalul de probaţiune de la nivel central şi local pentru implementarea „Modelului European de Excelenţă în Management” în cadrul serviciilor de probaţiune. În perioada 3- 4 iulie 2007 au fost formaţi 45 de formatori români în acest domeniu,
- derularea a 2 seminarii regionale (Bacău şi Constanţa) având ca temă „Munca în folosul comunităţii” şi „Liberarea condiţionată” la care au participat judecători, procurori, poliţişti, reprezentanţi ai comunităţilor locale, precum şi consilieri de probaţiune în vederea promovării sancţiunilor comunitare.

Proiectul s-a finalizat în luna iulie 2007

b. Ministerul britanic al Justiției - Serviciul Național pentru Managementul Infractorilor . Proiect - *EU PHARE Proiect RO05/IB/JH/04 “Continuarea asistenţei pentru consolidarea serviciilor de probaţiune in România” – perioada de implementare 2007 – 2008*

Obiectiv principal - îmbunătăţirea abilităţilor manageriale şi operative ale personalului din probaţiune în vederea reducerii infracţionalităţii şi oferirea de servicii victimelor infracţiunilor. Prin implementarea acestui proiect, miniştrii de justiţie din România şi Marea Britanie doresc ca serviciile publice să aducă o contribuţie majoră în procesul de modernizare a sistemului judiciar penal din România.

[212] Material întocmit de Direcţia Probaţiune – Ministerul Justiţiei

Activităţi derulate în cursul anului 2007:

- formarea iniţială a 127 consilieri de probaţiune recrutaţi în cursul anului 2007,
- formarea a 27 supervizori de practică din rândul consilierilor cu experienţă în domeniu,
- revizuirea şi dezvoltarea a două programe de lucru cu infractorii (programe de lucru individual şi de grup),
- pilotarea programului de lucru cu grupul în 8 servicii de probaţiune,
- stabilirea a două grupuri naţionale de lucru şi 9 grupuri locale în centre pilot pentru dezvoltarea unor bune practici de lucru în probaţiune conform standardelor europene. Aceste grupuri reunesc reprezentanţi ai organelor judiciare, instituţiilor publice, organizaţiilor neguvernamentale de la nivel central şi local,
- debutul realizării unei strategii de dezvoltarea pentru sistemul de probaţiune,
- debutul realizării unei strategii educaţionale pentru personalul de probaţiune împreună cu reprezentanţi ai universităţilor din Iaşi, Cluj, Bucureşti, Timişoara.

c. Ministerul Afacerilor Externe din Olanda, Comitetul Naţional Helsinki. Proiect MATRA *„Reintegrarea socială a delincvenţilor minori – introducerea sancţiunilor comunitare în România" – perioada de implementare 2005 – 2008.*

Obiectiv principal – furnizarea unor programe de lucru pentru serviciul de probaţiune din România

Activităţi derulate în cursul anului 2007:

- selectarea a 13 servicii de probaţiune care au pilotat 4 programe de reintegrare socială, dezvoltate prin preluarea acestora de la experţi olandezi şi adaptarea la contextul românesc: "Colectare de date şi diagnoză", "Dezvoltarea de abilităţi sociale pentru minori", "Dezvoltarea de abilităţi sociale pentru majori", "Proceduri de lucru pentru implementarea activităţii neremunerate în folosul comunităţii"**.** Astfel, primul program a fost implementat în serviciile de probaţiune Olt, Dolj, Timiş şi Cluj, cel de-al doilea în Arad, Iaşi, Braşov, cel de-al treilea în Bucureşti, Covasna, Dâmboviţa şi Argeş iar ultimul în Bucureşti şi Vrancea,
- evaluarea activităţii obţinute în urma pilotării şi readaptarea programelor, acolo unde a fost necesar,
- realizarea unei estimări înaintată departamentului economic din Ministerul Justiţiei prin care să se asigure fondurile necesare diseminării şi implementării ulterioare, la nivel naţional, a celor patru programe de reintegrare,
- formarea de formatori cu scopul diseminării celor patru programe la nivel naţional. Această activitate s-a desfăşurat la Predeal în perioada 29 octombrie – 3 noiembrie 2007 şi a vizat abilitarea a 12 consilieri de probaţiune (câte trei dintre cei care au pilotat unul dintre cele patru programe de

reintegrare) pentru a pregăti, la rândul lor, în funcţie de fiecare program de reintegrare specific, restul consilierilor de probaţiune din cele 41 de servicii,

- § conceperea unui proiect de plan de diseminare şi implementare a celor patru programe la nivel naţional, activitate realizată de coordonatorul din partea Ministerului Justiţiei, sprijinit de coordonatorul din partea Comitetului Helsinki din Olanda.

d. Organizaţia nonguvernamentală elveţiană VEBO. Proiect – *Înfiinţarea unor ateliere pentru derularea muncii în folosul comunităţii în România – perioada de implementare 2007 – 2011*

Obiectiv principal – crearea unor oportunităţi diversificate pentru executarea obligaţiei de a presta muncă neremunerată în folosul comunităţii prin înfiinţarea a două ateliere de acest gen în România

Activităţi derulate în cursul anului 2007:

- § desemnarea, în urma unui interviu, a managerului de proiect,
- § mai 2007 – decembrie 2007 analiza oportunităţii înfiinţării atelierului şi identificarea locaţiilor pentru înfiinţarea celor două ateliere,
- § realizarea unui plan de acţiune de către managerul de proiect şi prezentarea acestuia grupului director al proiectului format din reprezentanţii VEBO şi ai Ministerului Justiţiei.

e. Conferinţa Europeană Permanentă de Probaţiune – CEP

Direcţia de Probaţiune este membru al acestei organizaţii europene şi în virtutea acestei calităţi a fost reprezentată, în cursul anului 2007, la diferite reuniuni de lucru privind practica în probaţiune.

f. Consiliul Uniunii Europene

Reprezentarea Ministerului român al Justiţiei la lucrările Grupului de lucru al Consiliului Uniunii Europene în domeniul cooperării judiciare în materie penală (COPEN) pentru adoptarea unei Decizii - Cadru privind recunoaşterea şi supravegherea pedepselor suspendate şi a sancţiunilor alternative.

Proiectul are ca scop facilitarea reintegrării sociale a persoanelor condamnate şi îmbunătăţirea sistemului de protejare a victimelor, stabilirea regulilor potrivit cărora un stat membru recunoaşte hotărârile de suspendare a pedepsei pronunţate în alt stat membru, supraveghează suspendarea pedepsei şi sancţiunile alternative impuse în acel stat şi dispune toate măsurile privind suspendarea pedepsei.

România a susţinut adoptarea unui instrument comunitar care să conţină reguli procedurale comune aplicabile în materia executării pedepselor având în vedere că recunoaşterea reciprocă a hotărârilor reprezintă un principiu fundamental pentru crearea şi menţinerea spaţiului de libertate, securitate şi de justiţie al Uniunii Europene.

g. Cooperarea cu instituții/organisme din STATELE UNITE ALE AMERICII

Departamentul de Justiţie al SUA,

Colaborarea cu Serviciul Federal de Probaţiune din Statele Washington (prin intermediul biroului Ataşatului juridic al Ambasadei SUA la Bucureşti) şi Florida (prin contactele directe ale Direcţiei de Probaţiune).

Direcţia de Probaţiune a organizat în cursul anului 2007 întâlniri între consilieri de probaţiune din România şi ofiţeri de probaţiune din Statele Washington şi Florida în vederea realizării unui schimb informaţional menit a contribui la îmbunătăţirea practicilor în acest domeniu. Întâlnirile au avut loc la Bucureşti, Tulcea, Piatra-Neamţ şi Baia Mare şi au reunit pe lângă reprezentanţi ai sistemului de probaţiune şi pe cei ai organelor judiciare, instituţiilor publice, organizaţiilor neguvernamentale de la nivel central şi local.

Alte aspecte privind cooperarea internaţională în domeniul justiţiei în anul 2007:

A. Pe plan legislativ, au fost făcuţi noi paşi importanţi pentru integrarea deplină a României în spaţiul de libertate, securitate şi de justiţie al Uniunii Europene, dar şi pentru cooperarea euro-atlantică. Astfel, D.D.I.T[213]. a elaborat:

- **proiectul Ordonanţei de Urgenţă a Guvernului nr. 123/2007 privind unele măsuri pentru consolidarea cooperării judiciare cu statele membre ale Uniunii Europene** (prin care, între altele, a fost creat cadrul juridic intern pentru schimbul magistraţilor de legătură şi a fost dezvoltat cadrul normativ pentru reprezentarea eficientă a României în Eurojust);
- **proiectul Ordonanţei de Urgenţă a Guvernului nr. 62/2007 privind completarea Legii nr. 260/2002 pentru ratificarea Acordului dintre România şi Statele Unite ale Americii privind statutul forţelor Statelor Unite ale Americii în România, semnat la Washington la 30 octombrie 2001;**
- **proiectul de lege**, complex, privind unele măsuri pentru consolidarea cooperării judiciare cu statele membre ale Uniunii Europene, care, ca urmare a adoptării prin O.U.G. nr. 123/2007 a patru dintre titlurile componente va rămâne în dezbatere parlamentară ca **proiect de lege pentru modificarea şi completarea Legii nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internaţională în materie penală, cu modificările şi completările ulterioare;**

[213] Direcţia Drept Internaţional şi Tratate din cadrul Ministerului Justiţiei.

- **proiectul Legii nr. 44/2007 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 189/2003 privind asistenţa judiciară internaţională în materie civilă şi comercială.**

În ceea ce priveşte negocierea şi încheierea tratatelor, anul 2007 a fost marcat de finalizarea negocierilor şi semnarea, la Bucureşti la 10 septembrie, a noului Tratat de extrădare între România şi Statele Unite ale Americii şi a Protocolului la Tratatul dintre România şi Statele Unite ale Americii privind asistenţa judiciară în materie penală, semnat la Washington la 26 mai 1999.

Tot în acest an, **au mai fost semnate** următoarele instrumente juridice internaţionale:

a) convenţii multilaterale pentru care procedurile de semnare au fost îndeplinite de D.D.I.T.:

- Convenţia Consiliului Europei privind protecţia copiilor împotriva abuzurilor şi exploatării sexuale, Lanzarote, 25 octombrie 2007;
- Actul Final privind adoptarea Convenţiei privind obţinerea pensiei de întreţinere în străinătate pentru copii şi alţi membri ai familiei şi Protocolului privind legea aplicabilă obligaţiilor de întreţinere, elaborate în cadrul Conferinţei de Drept internaţional privat de la Haga cu ocazia celei de-a XXI-a Sesiune Diplomatică, care a avut loc la Haga, Olanda, 5-23 noiembrie 2007, a fost semnat de România, în calitate de stat membru al CE, şi de CE, în calitate de organizaţie regională de integrare economică;
- Convenţia de la Lugano din 30 octombrie 2007 privind competenţa judiciară, recunoaşterea şi executarea hotărârilor în materie civilă şi comercială a fost semnată de Comunitatea Europeană, la 30 octombrie 2007, în numele statelor membre, inclusiv al României.

b) tratate bilaterale la nivel guvernamental negociate de D.D.I.T:

- Acordul între Guvernul României şi Guvernul Republicii Franceze privind cooperarea în vederea protecţiei minorilor români neînsoţiţi pe teritoriul Republici Franceze şi a întoarcerii acestora în ţara de origine, precum şi în vederea luptei împotriva reţelelor de exploatare a minorilor, semnat la Bucureşti la 1 februarie 2007 (aprobat prin H.G. nr. 1237/2007, elaborat de D.D.I.T.);
- Acordul de aderare dintre Guvernul României şi Academia de Drept European de la Trier (ERA), semnat la Bucureşti la 12 iulie 2007 (aprobat prin H.G. nr. 1225/ 2007, elaborat de D.D.I.T.).

c) tratate bilaterale la nivel departamental negociate de D.D.I.T:

- Protocolul privind cooperarea între Ministerul Justiţiei al României şi Ministerul Justiţiei al Republicii Serbia, Bucureşti, 30 ianuarie 2007 (aprobat prin H.G. nr. 628/2007, elaborat de D.D.I.T.);

- Protocolul privind cooperarea între Ministerul Justiţiei al României şi Ministerul Justiţiei şi al Aplicării Legii al Republicii Ungare, Sibiu, 14 noiembrie 2007;
- Acordul între Ministerul Justiției din România şi Ministerul Justiției din Republica Italiană privind schimbul magistraților de legătură, Benevento, 17 noiembrie 2007 (aprobat prin H.G. 1455/2007, elaborat de D.D.I.T.);

De asemenea, **au fost finalizate negocierile pentru semnarea**:

- Protocolului de cooperare intre Ministerul Justiției al României şi Ministerul Justiției al Republicii Croația;
- Protocolului de cooperare între Ministerul Justiţiei al României şi Ministerul Justiţiei al Republicii Chile;
- Protocolului de cooperare între Ministerul Justiției al României şi Ministerul Justiţiei al Republicii Arabe Egipt;
- Acordului de cooperare dintre Ministerul Justiţiei al României şi Ministerul Justiţiei al Ucrainei.

În afara actelor normative sus-menţionate, în anul 2007, Ministerul Justiției, prin **D.D.I.T. a mai elaborat următoarele acte normative pentru ratificarea / aprobarea unor tratate internaționale**:

- Legea nr. 87/207 pentru ratificarea Convenției asupra relațiilor personale care privesc copiii, adoptată la Strasbourg la 15 mai 2003
- Legea nr. 361/2007 pentru ratificarea Convenției privind competența, legea aplicabilă, recunoaşterea, executarea şi cooperarea cu privire la răspunderea părintească şi măsurile privind protecția copiilor, adoptată la Haga la 19 octombrie 1996;
- H.G. nr. 965/2007 pentru aprobarea Memorandumului de înţelegere dintre guvernele Republicii Albania, Bosniei şi Herţegovinei, Republicii Bulgaria, Republicii Croația, Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei, Republicii Muntenegru, Republicii Moldova, României, Republicii Serbia privind cooperarea în lupta împotriva corupției prin Inițiativa Anticorupție pentru Sud-Estul Europei, semnat la Zagreb la 13 aprilie 2007.

Pe plan instituțional, se impune a fi menționată în mod deosebit înființarea în cadrul Direcției Drept Internațional şi Tratate a Unității magistraților de legătură şi trimiterea a doi magistrați de legătură la Roma.

B. Activităţi de colaborare cu organisme sau instituţii internaţionale desfăşurate la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiție

În cursul anului 2007, Parchetul de pe lângă înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a desfăşurat o amplă activitate de colaborare cu instituţii şi organisme internaţionale, având drept obiectiv dezvoltarea sistemului judiciar.

Activităţi desfăşurate prin Serviciul de cooperare judiciară internaţională, relaţii internaţionale şi programe din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie

Obiectivele urmărite în activităţile organizate de Serviciul de cooperare judiciară internaţională, relaţii internaţionale şi programe au fost:

a) amplificarea şi extinderea cooperării la nivel european şi internaţional;
b) dezvoltarea relaţiilor cu Eurojust, Europol, Eurojustice, Consiliul Europei, Consiliul Uniunii Europene, Comisia Europeană, Reţeaua Judiciară Europeană, Reţeaua Judiciară de Pregătire Europeană, SECI, SEEPAG, Interpol, FBI, Secret Service, Drug Enforcement Administration, cu parchetele europene şi la nivel internaţional (stabilirea de contacte directe cu aceste parchete);
c) continuarea procesului de negociere şi încheierea de protocoale de cooperare între Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi parchetele altor ţări şi punerea în aplicare a celor existente;
d) specializarea procurorilor în domeniile prioritare prevăzute în Planul de Acţiune privind reforma sistemului judiciar şi combaterea criminalităţii organizate;
e) dezvoltarea cooperării cu magistraţii de legătură şi ofiţerii de legătură străini, aflaţi în misiune la Bucureşti, cu reprezentanţii misiunilor diplomatice române aflate la post în străinătate;
f) desfăşurarea activităţilor din programele de cooperare internaţională deja încheiate precum şi negocierea şi încheierea de programe noi;
g) continuarea organizării unor cursuri de limbi străine;
h) cunoaşterea şi analiza permanentă a tuturor documentele UE şi a celor cu caracter internaţional care vizează activitatea parchetelor.

Au fost organizate un număr de **150** de deplasări în străinătate (**260** de procurori), privind participarea la conferinţe, seminarii, întâlniri de lucru, forumuri internaţionale; **50 de întâlniri ale conducerii** Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu omologi din alte state, precum şi cu reprezentanţi ai unor instituţii şi organisme internaţionale; au fost **semnate două acorduri**, respectiv :

a**) acordul româno – francez privind crearea echipelor comune de anchetă**, la Paris, în ziua de 19.06.200, ca urmare a creşterii organizaţiilor criminale transnaţionale şi a necesităţii îmbunătăţirii luptei împotriva acestora prin echipele comune susmenţionate;

b) **protocolul privind cooperarea între Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Procuratura Generală a Republicii Moldova şi Procuratura Generală a Ucrainei,** la Odesa, în ziua de

27.03.2007 – factor de dialog şi sprijin în cooperarea regională, care va contribui la intensificarea asistenţei între cele 3 state în lupta împotriva criminalităţii în general şi a criminalităţii organizate în special.

Acest protocol a fost pus în aplicare prin organizarea unor vizite de studiu ale procurorilor din Procuratura Generală a Republicii Moldova şi a Ucrainei la Bucureşti, în perioada 3-5.12.2007 precum şi a procurorilor din cadrul Procuraturii Generale a Republicii Moldova, desfăşurată în perioada 14-17.05.2007, la Bucureşti.

A. S-au dezvoltat **relaţiile de cooperare** cu următoarele instituţii şi organisme internaţionale:

Comisia Europeană

- organizarea de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi Biroul TAIEX (Comisia Europeană) la Bucureşti, în perioada 25-27.06.2007 a seminarului cu tema „Cooperarea judiciară în materie penală în România şi cu România)
- organizarea împreună cu Biroul TAIEX a vizitei de studiu a procurorilor români la Bruxelles în perioada 25-27.04.2007, având ca temă cooperarea judiciară în materie penală
- participarea procurorilor români la vizita de studiu organizată de către Biroul TAIEX la Bruxelles în perioada 25-27.04.2007, având ca temă „Lupta împotriva criminalităţii organizate"
- participarea procurorilor români la prima Reuniune a Comitetului Consultativ pentru Coordonarea Luptei Antifraudă în materie penală, la Bruxelles, în perioada 19-21.09.2007 – reuniune organizată de către COCOLAF (Comisia Europeană)
- participarea procurorilor români la prima întâlnire a specialiştilor ţărilor membre UE Europol şi Eurojust în combaterea criminalităţii organizate, desfăşurată la Bruxelles în perioada 5-6.11.2007 şi organizată de către Direcţia Generală, Justiţie Libertate şi Securitate (din cadrul Comisiei Europene)
- participarea procurorilor români la a 5-a Conferinţă UE a procurorilor specializaţi în materia fraudei, organizată la Bruxelles de către OLAF în perioada 18-19.10.2007

Consiliul Europei

- participarea procurorilor români la a 23-a şi respectiv a 24-a Reuniune Plenară MONEYVAL în domeniul combaterii spălării banilor, organizată la Strasbourg, Franţa în perioada 5-7.06.2007 şi respectiv 10-14.09.2007 de către Comitetul Moneyval – Consiliul Europei
- participarea procurorilor români la întâlnirea de lucru a statelor care au aderat la Convenţia privind lupta împotriva criminalităţii informatice, organizată de Consiliul Europei la Strasbourg, Franţa, în perioada 13-14.06.2007
- participarea procurorilor români la seminarul organizat de către Consiliul Europei la Plovdiv (Bulgaria) în perioada 17-18.12.2007, având ca temă „Criminalitatea informatică"

- participarea procurorilor români la Conferinţa Europeană a Procurorilor, desfăşurată la Varşovia (Polonia), în perioada 4-5.06.2007 organizată de acest consiliu şi Ministerul de Justiţie din Polonia, având ca temă „Cooperarea internaţională în domeniul penal”

Consiliul Uniunii Europene

- participarea procurorilor români la seminarul organizat de acest consiliu la Wiesbaden, RF Germania, în perioada 23-26.04.2007, cu tema „Livrări supravegheate de droguri”

ONU

- participarea procurorilor români la congresul organizat de către UNDOC (Biroul pentru combaterea drogurilor şi criminalităţii din cadrul ONU), care a avut loc la Bangkok, (Thailanda), în perioada 17-20.04.2007, cu tema „Criminalitatea financiară globală”
- participarea procurorilor români la reuniunea Grupului de Lucru Interguvernamental la nivel de experţi, referitor la asistenţa tehnică în contextul implementării Convenţiei ONU împotriva criminalităţii organizate transnaţionale, organizate la Viena (Austria) de către UNDOC, în perioada 3-5.10.2007

Eurojust

- participarea procurorilor români la întâlnirile de lucru organizate de Eurojust la Haga, (Olanda) în perioada 4-7.11.2007 şi respectiv 11.07.2007, la Milano, în perioada 26-27.11.2007, precum şi la seminarul cu tema „Eurojust” organizat la Lisabona (Portugalia), în perioada 28-31.10.2007

Asociaţia Internaţională a Procurorilor

- participarea procurorilor români la a 4-a Conferinţă Regională Asia – Pacific, având ca temă „Infracţionalitatea informatică”, organizată la Kuala Lumpur (Malaezia), în perioada 6-9.08.2007
- participarea procurorilor români la a 12-a Conferinţă Anuală şi Adunare Generală a Asociaţiei Internaţionale a Procurorilor desfăşurată la Hong Kong în perioada 17-20.09.2007

Departamentul de Stat SUA

- organizarea vizitei de studiu a procurorilor români în SUA în cadrul programului „Vizitatori Internaţionali”, având ca temă „Combaterea criminalităţii organizate”, în perioada 3-25.11.2007

Reţeaua Judiciară Europeană

- participarea punctelor de contact în această reţea din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie la conferinţa cu tema „Justiţia penală internaţională”, organizată în perioada 13-19.05.2007, la Torină (Italia)

- participarea punctelor de contact din această reţea la a 26-a întâlnire a Reţelei Judiciare, organizată la Bruxelles (Belgia) în perioada 25-27.02.2007
- participarea punctelor de contact ale României în această reţea la a 28-a Reuniune Plenară organizată la Obidos (Portugalia), în perioada 12-13.12.2007, având ca teme de dezbatere mandatul de arestare european, viitorul Eurojust şi al Reţelei Judiciare Europene, cooperarea judiciară internaţională între statele membre şi experienţele practice

Reţeaua Judiciară de Pregătire Europeană

- participarea procurorilor români la seminarul organizat de această reţea, la Paris (Franţa), în perioada 10-11.05.2007 cu tema „Delicvenţa juvenilă"
- organizarea , de către această reţea, a stagiului de pregătire pentru procurorii români, la Valencia (Spania), în perioada 22-10.2.11.2007, în cadrul programului de schimburi între autorităţile judiciare
- participarea procurorilor români la stagiul de pregătire organizat de această reţea la Cordoba (Spania), în perioada 28.10 - 11.11.2007 în cadrul programului de schimburi ale autorităţile judiciare între statele europene

Reţeaua Europeană Pentru Combaterea Genocidului

- participarea procurorilor români la a 4-a întâlnire a membrilor - puncte de contact în această reţea, privind persoanele responsabile de genocid, crime împotriva umanităţii şi crime de război, în perioada 7-9.05.2007, la Haga (Olanda)

Pactul de Stabilitate Pentru Sud - Estul Europei

- participarea procurorilor români la reuniunea regională organizată de acest pact la Alexandropolis (Grecia), în perioada 11-13.,04.2007 cu tema „Colaborarea transfrontalieră în domeniul traficului de persoane, migraţiei ilegale şi traficului de droguri"

SEEPAG (Grupul Consultativ al Procurorilor din Sud - Estul Europei)

- întâlnirea Procurorului General al României cu preşedintele SEEPAG în ziua de 16.03.2007, la sediul SECI, având ca obiect îmbunătăţirea luptei împotriva criminalităţii organizate
- participarea procurorilor români la a 8-a Întâlnire a Grupului Consultativ al Procurorilor din Sud - Estul Europei, organizată la Brdo (Slovenia), în perioada 15-16.02.2007, cu tema „Livrări supravegheate şi metode de investigaţii în Sud – Estul Europei"

Eurojustice (forumul cel mai înalt de colaborare al procurorilor generali din Europa)

- participarea Primului Adjunct al Procurorului General al României la a 10-a Conferinţă Eurojustice, eveniment organizat împreună cu Procuratura Generală a Republicii Slovenia la Portoroz în perioada 24-26.10.2007 cu tema „Aspecte penale ale conservării mediului înconjurător"

INTERPOL

- participarea procurorilor români la efectuarea unor acte de urmărire penală la Berna (Elveţia), împreună cu reprezentanţii Biroului Federal Interpol, în perioada 7-12.03.2007

B. Încheierea de programe (altele decât cele Phare)

a) programele **AGIS**, încheiate **cu Academia de Drept European** (patru), având ca teme:

- combaterea traficului de persoane şi a traficului de copii
- lupta împotriva terorismului
- folosirea instrumentelor UE de justiţie penală; asistenţa judiciară şi recunoaşterea mutuală a hotărârilor judecătoreşti în cadrul UE
- forumuri anuale asupra recunoaşterilor mutuale a hotărârilor judecătoreşti în materie penală din UE

b) programul **EPOC – III** finanţat de UE, având ca temă „Consolidarea cooperării cu Eurojust – consolidarea sistemului de protecţia datelor, adoptarea softului ca soluţie standard pentru schimbul de informaţii şi documente în vederea investigării infracţiunilor de terorism şi crimă organizată"

c) **Program încheiat cu TAIEX (Comisia Europeană)** are ca temă „**Cooperarea judiciară în materie penală"** şi cuprinde organizarea de seminarii, vizite de studiu pentru procurorii români în anul 2007.

În perioada **25-27.06.2007** a fost organizat la **Bucureşti** de către TAIEX, seminarul cu tema „**Cooperarea judiciară în materie penală în România şi cu România".**

Au fost dezbătute teme precum „**Utilizarea practică a mandatului de arestare european", „Funcţionarea autorităţii centrale române în domeniul asistenţei judiciare internaţionale şi rolul mandatului de arestare european", „Experienţa altor state membre UE privind mandatul de arestare european", „Implementarea practică a instrumentelor Uniunii Europene în sfera urmăririi penale", Reţeaua Judiciară Europeană şi instrumentele web – prezentare practică, „Rolul Eurojust în domeniul cooperării internaţionale în materie penală".**

Împreună cu TAIEX au fost organizate **două vizite de studiu** pentru procurorii români:

- vizita de studiu la Bruxelles – Belgia cu tema „Cooperarea judiciară în materie penală", în perioada **25-27.04.2007**, la care au participat 3 procurori români

- vizita de studiu organizată la Bruxelles – Belgia cu tema „Cooperarea judiciară în lupta împotriva criminalităţii organizate", în perioada **25-27.04.2007,** la care au participat doi procurori români.

Instituţia gazdă a fost Procuratura Federală Belgiană, care a organizat dezbaterea unor subiecte precum „Aspecte juridice privind cooperarea între agenţiile naţionale din UE pentru combaterea criminalităţii

organizate", „Legea şi bunele practici în lupta împotriva criminalităţii organizate în statele membre", „Strângerea de probe", „Cooperarea cu viitorul Birou al Procurorului European".

Au fost organizate vizite la Biroul procurorilor din Veurne, la poliţia federală, la serviciile care se ocupă cu combaterea criminalităţii organizate, la procuratura federală belgiană unde au fost discutate probleme legate de organizare, competenţe, structură, aspecte practice.

Programul va continua cu organizarea de vizite de studiu în domeniul combaterii criminalităţii transfrontaliere, a criminalităţii economico – financiare, a criminalităţii informatice.

f) **Programul încheiat de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu Fondul Monetar Internaţional** cuprinde activităţi în domeniul luptei împotriva spălării banilor şi combaterii finanţării terorismului. De exemplu, organizarea la Sibiu, în perioada 3-5.12.2007, a seminarului cu tema „Investigaţia financiară în cauzele de spălare a banilor şi finanţării terorismului", la care au participat procurori DIICOT (structura centrală şi teritorială).

C. Organizarea de seminarii interne

- organizarea de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie la Bucureşti, în data de 18.12.2007, împreună cu Fundaţia Germană pentru Cooperare Juridică Internaţională a seminarului cu tema „Investigaţiile în cazurile infracţiunilor de falsificare"
- organizarea de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie împreună cu Biroul TAIEX (Comisia Europeană), la Bucureşti în perioada 25-27.06.2007, a seminarului cu tema „Cooperarea judiciară în materie penală în România şi cu România
- organizarea de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie împreună cu Ambasada SUA la Bucureşti a mesei rotunde cu tema „Drepturile de proprietate intelectuală, cooperarea SUA cu UE", în ziua de 14.03.2007
- organizarea de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie împreună cu Ambasada SUA la Bucureşti în ziua de 8.03.1007 a seminarului cu tema „ Tehnologii de vârf în domeniul detecţiei şi identificării narcoticilor şi explozibililor – Securitatea frontierelor şi a aeroporturilor"
- organizarea de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie la Bucureşti, în ziua de 3.05.2007 împreună cu Departamentul Apărării SUA a conferinţei regionale cu tema „Lupta împotriva corupţiei în Europa de Sud Est"
- organizarea de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie la Sibiu în ziua de 23.04.2007 a seminarului cu tema „Eurojust – marketing"

- organizarea de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie împreună cu Fundaţia Hanns Seidel a seminarului cu tema „Partenerii în UE, România şi Bavaria", la Bucureşti în ziua de 26.01.2007
- organizarea de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie împreună cu Institutul Naţional al Magistraturii la Bucureşti în perioada 3-4.12.2007 a seminarului cu tema „Cooperarea judiciară în materie civilă"

La organizarea seminariilor interne s-a avut în vedere specializarea procurorilor în unele domenii care sunt prevăzute ca priorităţi în strategiile, planurile de acţiune, rapoartele de monitorizare, ca de exemplu în materia combaterii criminalităţii organizate**, spălarea banilor, traficul de droguri, criminalitate informatică, traficul de persoane, terorism. drepturilor de proprietate intelectuală, relaţiile cu mass-media, resurse umane.**

Au fost specializaţi un număr de aproximativ 250 de procurori.

D. Organizarea unor cursuri de limbi străine

- **limba franceză**, împreună cu Institutul Francez la Bucureşti, cu sprijinul financiar al Franţei, Luxemburgului, Comunităţii Wallonie - Bruxelles, care se înscriu în planul plurianual de acţiune pentru învăţarea limbii franceze în UE
- **limba engleză,** împreună cu consiliul Britanic la Bucureşti, cu sprijinul financiar al ambasadei Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord
- **limba italiană împreună** cu Institutul Italian de cultură la Bucureşti

Cunoştinţele dobândite în cadrul acestor cursuri de pregătire sunt necesare pentru stabilirea unor contacte directe cu omologii străini în vederea soluţionării cu operativitate a dosarelor comune.

Activităţi desfăşurate prin Unitatea de Implementare a Programelor Phare din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie

Proiectul PHARE RO 2004/016-772.03.12 *„Lupta împotriva criminalităţii organizate - o abordare interinstituţională"*

Proiectul PHARE RO 2004/016-772.03.12 *„Lupta împotriva criminalităţii organizate - o abordare interinstituţională"* este implementat în cadrul contractului TW RO 04-IB-JH-09, având ca parteneri

Secretariatul de Stat pentru Securitate şi Garda Civilă din Spania, precum şi Ministerul de Interne din Franţa – Serviciul tehnic de cooperare internațională al poliției. Autoritatea de implementare este Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție, iar beneficiarii proiectului sunt Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism din cadrul parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție, Ministerul Justiției, Inspectoratul General al Poliției Române şi Inspectoratul General al Poliției de Frontieră.

Rezultatele atinse în cadrul acestui proiect sunt:

1. **Modulul 1 – Dezvoltare instituţională**

   - A fost elaborat conceptul Centrului de Aplicaţii Operaționale (CAO), în cadrul Direcţiei de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, având ca funcție principală gestionarea şi analiza strategică şi operațională a informațiilor rezultate din activitatea de urmărire penală a infracţiunilor de criminalitate organizată şi terorism. Sediul provizoriu al CAO a fost stabilit în interiorul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție.

   - Au fost elaborate următoarele rapoarte de analiză şi programare a activității DIICOT şi/sau CAO:

   1.1 Evaluarea cadrului legal şi instituțional, prin analiza eficienței activității coordonate a instituțiilor şi structurilor implicate în combaterea criminalităţii organizate;

   1.2 Plan de acțiune referitor la managementul informaţiilor criminale la nivel național;

   1.3 Evaluarea necesităților pentru centrul operațional de management, strângere şi analiză a informațiilor referitoare la crimă organizată şi terorism;

   1.4 Proiectul de stabilire a unei structuri de coordonare şi analiză în cadrul DIICOT;

   1.5 Plan multianual de investiţii – DIICOT;

   1.6 Metodologii de lucru referitoare la tehnicile de investigație legate de diferite tipuri ale criminalităţii organizate realizate pentru folosirea lor în comun de către poliție, procurorii şi judecătorii implicați în cazuri de criminalitate organizată;

   1.7 Elaborarea de protocoale de lucru şi metodologii pentru structurile de informaţii în domeniul combaterii traficului de droguri.

2. **Modulul 2 – Formare profesională**

   - Peste 1.100 de persoane (procurori, judecători, ofiţeri de poliție, jandarmi, agenți ai forțelor de intervenţie specială) au beneficiat de cursuri de specializare în combaterea diferitelor tipuri de criminalitate organizată pe parcursul celor 48 de seminarii organizate în cadrul proiectului.

3. **Modulul 3 – Crearea unei baze de date pentru structurile specializate în combaterea criminalităţii organizate şi a traficului de droguri**

- Au fost achiziţionate echipamente de birotică, hardware, software, în beneficiul structurilor poliţieneşti implicate în lupta împotriva traficului de droguri, de maşini furate şi de fiinţe umane, a falsului de monedă, precum şi în beneficiul structurilor implicate în evidenţa armelor de foc şi în protecţiei martorilor.

- A fost elaborat conceptul bazei de date pentru structurile specializate în combaterea criminalităţii organizate şi a traficului de droguri, până în prezent fiind realizate unele testări în cadrul structurilor de poliţie.

- Au fost organizate cursuri de formare profesională pentru administratorii şi utilizatorii bazei de date.

Implementarea proiectului PHARE RO 2004/016-772.03.12 *„Lupta împotriva criminalităţii organizate - o abordare interinstituţională* va lua sfârşit la data de 7 februarie 2008.

Proiectul PHARE/2005/017-553.03.05 *"Întărirea capacităţii instituţionale a României de protejare a drepturilor de proprietate intelectuală şi industrială"*

Programul PHARE/2005/017-553.03.05 "*Întărirea capacităţii instituţionale a României de protejare a drepturilor de proprietate intelectuală şi industrială*", realizat în parteneriat cu Oficiul Danez pentru Brevete şi Mărci, are ca obiectiv principal realizarea unor activităţi de protejare a drepturilor de proprietate intelectuală şi industrială (DPI), sub coordonarea directă a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie. Instituţiile beneficiare în cadrul proiectului sunt: Inspectoratul General al Poliţiei Române, Inspectoratul General al Poliţiei de Frontieră, Autoritatea Naţională a Vămilor, Consiliul Superior al Magistraturii, Oficiul Român pentru Drepturi de Autor şi Oficiul de Stat pentru Invenţii şi Mărci. Proiectul a demarat în luna aprilie 2007, şi se va încheia în septembrie 2008, având o durată de 18 luni. Programul are un buget total de 1967604.47 Euro din care 400 de mii de Euro reprezintă cofinanţarea Ministerului Public.

Programul vizează atingerea a trei obiective principale:

1. Dezvoltarea metodologiilor, metodelor de lucru şi coordonării instituţionale: îmbunătăţirea coordonării şi a fluxului de lucru între instituţiile care se ocupă de protecţia DPI în România, revizuirea cadrului juridic şi a procedurilor pentru protejarea DPI în România, elaborarea şi aprobarea unei metodologii pentru estimarea ratei pirateriei şi contrafacerii.
2. Dezvoltarea şi formarea resurselor umane: elaborarea unor planuri de formare pe termen mediu şi lung pentru toate instituţiile implicate în protejarea DPI, formarea de formatori în rândul personalului-cheie din instituţiile beneficiare, cursuri de formare a personalului din cadrul instituţiilor beneficiare.
3. Crearea unei baze de date comune pentru toate instituţiile implicate în protejarea DPI şi dezvoltarea unei campanii de sensibilizare a opiniei publice cu privire la riscurile pe care le presupune încălcarea DPI.

Proiectul PHARE 2005/017-553.01.04.04.01 – *„Consolidarea cadrului instituţional şi legislativ în domeniul cooperării judiciare internaţionale*”

Proiectul PHARE 2005/017-553.01.04.04.01 – „*Consolidarea cadrului instituţional şi legislativ în domeniul cooperării judiciare internaţionale*”, derulat de către Ministerul Justiţiei în calitate de autoritate de implementare, are ca beneficiar Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie. Proiectul se axează pe activităţi de formare profesională, la care au participat judecători, procurori şi grefieri.

Proiectul urmează să fie finalizat în luna martie a anului 2008

Activităţi desfăşurate în cadrul Direcţiei Naţionale Anticorupţie cu instituţii şi organizaţii internaţionale

Activitatea de colaborare a DNA cu instituţii şi organisme internaţionale în 2007 s-a desfăşurat pe trei planuri, vizând trei obiective majore:

1. **Dezvoltarea,** cu sprijinul expertizei deţinute de instituţiile similare din UE şi din alte state, de organizaţiile internaţionale şi pe baza fondurilor externe alocate în acest scop, a **capacităţii DNA** de a-şi îndeplinii eficient misiunea de combatere a corupţiei la nivel înalt şi mediu.
2. Participarea DNA la conferinţe internaţionale anticorupţie şi la reuniuni bilaterale cu procurori şi funcţionari guvernamentali ai altor state, în scopul **promovării modelului instituţional al DNA** şi al **schimbului de experienţă între DNA şi instituţii similare din străinătate** cu atribuţii în lupta împotriva corupţiei.
3. Participarea DNA la activităţile desfăşurate în cadrul organizaţiilor şi reţelelor internaţionale anticorupţie în scopul **promovării cooperării internaţionale** în domeniul luptei împotriva corupţiei şi al creşterii gradului de implementare de către statele părţi a convenţiilor europene şi internaţionale care au ca obiect prevenirea şi combaterea corupţiei.

1. DEZVOLTAREA CAPACITĂŢII DIRECŢIEI NAŢIONALE ANTICORUPŢIE

În cursul anului 2007, DNA a beneficiat de **două programe Phare**, unul din ele fiind implementat chiar de DNA, celălalt de Ministerul Justiţiei, DNA fiind unul din beneficiarii finali. Aceste programe au vizat:

- consolidarea instituţională a DNA prin două contracte de înfrăţire instituţională, unul încheiat cu Parchetul Special Anticorupţie din Spania, altul cu Institutul Finlandez de Management Public (HAUS), precum şi

- dotarea corespunzătoare a DNA cu echipament informatic, prin două contracte de achiziţii.

Programul de înfrăţire instituţională cu Parchetul Special Anticorupţie din Spania (RO 03/IB/JH/08), început în anul 2005 şi încheiat în aprilie 2007 a avut următoarele rezultate:

a) realizarea de către experţii spanioli a unor rapoarte privind:

- „Particularităţi de practică investigativă în materie penală în diferite sisteme europene – consideraţii în sprijinul îmbunătăţirii desfăşurării anchetelor penale în România în cazuri de corupţie şi criminalitate gravă";
- „Particularităţi de procedură penală în diferite sisteme europene - consideraţii în sprijinul îmbunătăţirii desfăşurării anchetelor penale în România în cazuri de corupţie şi criminalitate gravă";
- „Evaluarea cooperării dintre instituţiile cu atribuţii în lupta împotriva corupţiei";
- Studiu de fezabilitate privind viitoarea dezvoltare a sistemului IT al DNA.

b) organizarea, cu sprijinul experţilor spanioli, portughezi, francezi şi danezi cooptaţi în acest program, a 47 de seminarii de pregătire profesională anticorupţie, la care au fost instruiţi 130 procurori, 149 ofiţeri de poliţie şi 42 specialişti ai DNA. În cadrul aceluiaşi program, au fost organizate 3 vizite de studiu, în Spania, Italia şi Franţa, la autorităţi judiciare şi anticorupţie.

Programul de înfrăţire instituţională cu Institutul Finlandez de Management Public (RO 04/IB/JH/02), început în iulie 2006 şi care continuă şi în prezent, a obţinut până la 31 decembrie 2007 următoarele rezultate:

a) elaborarea de către experţii finlandezi a unor proiecte de strategii, respectiv:

- strategia de management a DNA;
- strategia de training a personalului DNA;
- strategia de comunicare a DNA

b) organizarea, cu sprijinul experţilor finlandezi, a 2 seminarii, de care au beneficiat 11 procurori, 10 ofiţeri de poliţie şi 14 specialişti. Au fost de asemenea organizate 2 vizite de studiu la autorităţi judiciare şi autorităţi anticorupţie din Finlanda şi Letonia.

Contractele de achiziţii (Phare 2004/016-772.01.05.02.02) au avut ca obiect furnizarea de echipament hardware în valoare de 588 mii Euro în vederea implementării unei aplicaţii software de colaborare internă între utilizatorii infrastructurii IT deja create la nivelul DNA, precum şi achiziţionarea sus-menţionatei aplicaţii software, valoarea acestui din urmă contract fiind de 239 mii Euro.

În afara programelor Phare desfăşurate în cursul anului 2007, DNA a mai beneficiat de ***asistenţa altor instituţii străine şi organizaţii internaţionale pentru dezvoltarea pregătirii profesionale a personalului său operativ***, astfel:

- cu sprijinul **Ambasadei SUA**, 1 ofiţer de poliţie şi 1 specialist din cadrul Serviciului Tehnic au fost pregătiţi în ceea ce priveşte folosirea echipamentelor tehnice de investigaţie. De asemenea, 1 procuror şi 1 ofiţer de poliţie au fost instruiţi în cadrul unui curs privind investigarea fraudei financiare internaţionale organizat de Internal Revenue Service.

- cu sprijinul **Ministerul de Justiţie Francez,** 4 procurori şi 1 ofiţer de poliţie DNA au efectuat o vizită de studiu la Polul Economic şi Financiar din Paris.

- 1 ofiţer de poliţe şi 1 specialist din cadrul Serviciului Tehnic au fost instruiţi în cadrul unui seminar organizat de **OLAF** privind utilizarea echipamentului tehnic în investigaţii.

2. PROMOVAREA MODELULUI INSTITUŢIONAL AL DIRECŢIEI NAŢIONLE ANTICORUPŢIE

Constituirea, structura, modul de funcţionare al autorităţilor anticorupţie existente în diferite state ale lumii, rezultatele obţinute de acestea şi obstacolele întâlnite în calea funcţionării lor optime au constituit şi în anul 2007 şi continuă să constituie şi în prezent teme de interes major pentru comunitatea juridică şi politică internaţională. Sub impulsul Convenţiei ONU împotriva corupţiei, cunoscută sub numele de Convenţia de la Merida, adoptată în 2003 şi ratificată până în prezent de 104 de state (România a ratificat-o prin Legea nr. 365/15 septembrie 2004), tot mai multe state au devenit interesate în constituirea sau dezvoltarea unor autorităţi anticorupţie, acestea fiind autorităţi judiciare, investigative sau de prevenire, uneori având caracter mixt. Din această perspectivă, modelul prezentat de DNA, experienţa dobândită de procurorii anticorupţie din România în combaterea infracţiunilor de corupţie, reuşitele dar şi neîmplinirile, obstacolele întâmpinate în activitatea lor au prezentat inclusiv în anul 2007 un interes puternic pentru comunitatea internaţională.

Acest interes s-a concretizat în:

- invitarea procurorilor şi celuilalt personal operativ al DNA la **conferinţe şi seminarii internaţionale în domeniul luptei împotriva corupţiei** pentru a susţine prezentări privind **modelul instituţional al DNA** şi/sau aspecte practice privind **investigarea în România a infracţiunilor de corupţie** şi a fraudelor împotriva intereselor financiare ale Comunităţilor Europene;

- invitarea procurorilor DNA ca **experţi** în cadrul unor programe internaţionale, ca **formatori** de specialitate şi ca **membri ai unor grupuri de lucru** având ca obiectiv dezvoltarea instituţională a unor autorităţi anticorupţie mai recent create în alte state.

- organizarea, la solicitarea unor autorităţi judiciare sau anticorupţie străine sau a unor ambasade străine, a unor întâlniri de lucru şi vizite de studiu la sediul DNA.

În acest sens, se poate exemplifica:

- Participarea a 12 procurori şi ofiţeri de poliţie ai DNA ca **lectori în cadrul conferinţelor internaţionale anticorupţie** organizate: de Pactul de Stabilitate la Bucureşti; de OSCE în Kazakstan; de Oficiul TAIEX al Comisiei Europene în Republica Moldova; de OLAF la Bruxelles; de Ambasada SUA în Letonia, Estonia şi Lituania; de Asociaţia Internaţională a Autorităţilor Anticorupţie(IAACA) în China; de Fundaţia Germană pentru Cooperare Internaţională(IRZ) în Germania; de Consiliul Europei în Republica Moldova, de Asociaţia Internaţională a Autorităţilor Anticorupţie (IAACA) în Indonezia; de Reţeaua Partenerilor Europeni împotriva Corupţiei în Finlanda; de Consiliul Europei în Federaţia Rusă.
- Participarea unui procuror DNA într-un proiect al Consiliului Europei ca membru al unui **grup de lucru privind elaborarea metodologiei de investigaţie a infracţiunilor de corupţie**, în beneficiul procurorilor şi ofiţerilor de poliţe specializaţi din Republica Moldova.
- Organizarea, **la sediul DNA a unor întâlniri de lucru şi vizite de studiu** a unor delegaţii de procurori, oficiali ai Ministerelor de Justiţie de Externe şi alţi oficiali guvernamentali din: Macedonia, China (două delegaţii), Georgia, Republica Moldova (două delegaţii) şi Ucraina.

3. PROMOVAREA COOPERĂRII INTERNAŢIONALE ÎN DOMENIUL LUPTEI ÎMPOTRIVA CORUPŢIEI

În cadrul activităţii desfăşurate de DNA în cursul anului 2007 în domeniul cooperării internaţionale, s-a urmărit şi asigurarea prezenţei acestei instituţii, în calitatea sa de parchet specializat anticorupţie, ca **partener activ în cadrul activităţilor desfăşurate de organizaţiile internaţionale** precum Consiliul Europei sau ONU, **de organizaţiile şi reţelele internaţionale anticorupţie** pentru ridicarea gradului de implementare de către statele părţi a convenţiilor europene şi internaţionale anticorupţie, pentru promovarea cooperării, a schimbului de informaţii şi de bune practici, a schimbului de expertiză în vederea îmbunătăţirii legislaţiei şi practicilor investigative anticorupţie în diferite state.

În cadrul acestei direcţii de acţiune, principalele activităţi au vitat:

- Participarea DNA, printr-un procuror desemnat ca membru al delegaţiei României şi ca expert evaluator la reuniunile plenare ale **GRECO** (Grupul de State împotriva Corupţiei care funcţionează în cadrul Consiliului Europei). Activităţile grupului constau în evaluarea reciprocă a gradului de implementare de către

fiecare stat membru a prevederilor Convenţiei Penale şi a Convenţiei Civile a Consiliului Europei împotriva corupţiei, în runde de evaluare bine determinate.

- Participarea unor procurori şi specialişti DNA la activităţile Reţelei Partenerilor Europeni împotriva Corupţiei (**EPAC**) – constând în contribuţia la elaborarea de către Grupul de lucru privind standardele anticorupţie a acestei reţele a raportului intitulat „Standarde Comune şi Bune Practici pentru Agenţiile Anticorupţie".

- Participarea DNA ca membru fondator, la activităţile (seminarii, conferinţe, elaborarea de culegeri de legislaţie şi bune practici anticorupţie) Asociaţiei Internaţionale a Autorităţilor Anticorupţie (**IAACA**) care are ca scop sprijinirea statelor în implementarea Convenţiei ONU împotriva Corupţiei.

- Participarea unor procurori DNA la lucrările Conferinţei Anuale a Statelor Părţi la Convenţia **ONU** împotriva Corupţiei şi ale Grupului de Lucru Interguvernamental organizat de **UNODC** în vederea identificării unui mecanism de monitorizare a aplicării convenţiei de către statele membre;

- Participarea unui procuror DNA, ca expert în cadrul Programului Voluntar Pilot lansat de **UNDOC** pentru a sprijini identificarea unui mecanism de monitorizare a aplicării Convenţiei ONU împotriva Corupţiei care să fie adoptat de Conferinţa Statelor Părţi. În cadrul acestui program, procurorul DNA împreună cu experţi din Finlanda evaluează modul de implementare a convenţiei de către autorităţile din Polonia şi Austria şi participă, împreună cu experţii desemnaţi din cadrul Ministerului Justiţiei, la evaluarea efectuată de Austria şi Polonia asupra României.

- Participarea unor procurori DNA la Reţeaua Practicienilor Anticorupţie din ţările Europei Centrale şi de Est şi a fostelor ţări sovietice (**ACPN**), participare care presupune schimbul de informaţii, experienţă, modele legislative, modele de strategii anticorupţie, etc. între membri reţelei

Capitolul 6 – Concluzii şi perspective

6.1. Concluzii privind principalele progrese înregistrate, vulnerabilităţi identificate şi măsurile luate sau propuse pentru remedierea acestora

În anul 2007, nivelul de încredere al populației în justiție, fie că este vorba de sistemul judiciar în general, de instituțiile sale reprezentative – instanţele, parchetele, Consiliul Superior al Magistraturii, sau de persoanele care îşi desfăşoară activitatea în cadrul acestora, rămâne la un nivel scăzut.

Astfel, potrivit unui Eurobarometru realizat în toamna anului 2007, justiţia ocupa abia locul al optulea în clasamentul instituțiilor în care românii au încredere, cu un procent de 26% dintre respondenți. Potrivit sondajului, tinerii, indiferent de mediul rezidențial, tind să aibă mai multă încredere în sistemul juridic, în timp ce declinul dramatic de încredere în justiție se produce la populația vârstnică, cea din mediul urban în mod special[214].

În acelaşi sens., potrivit Raportului final al „Studiului asupra opiniilor şi atitudinilor (condiții inițiale) privind implementarea reformei sistemului judiciar din România", realizat de către Gallup Organization România în cadrul Proiectul Reforma Sistemului Judiciar, finanțat cu sprijinul Băncii Mondiale[215], nivelul de încredere în justiție se situează în jurul valorii de 20%, nivelul scăzut de încredere al cetățenilor privind atât instituțiile sistemului, cât şi, cu unele variații procentuale, practicienii din cadrul acestuia, nu numai judecătorii şi procurorii, dar şi avocații, executorii judecătoreşti, funcționarii din justiție şi polițiştii.

Acelaşi nivel scăzut de satisfacție din partea cetăţenilor se înregistrează şi cu privire la eficiența sistemului judiciar, numai 21% fiind mulțumiți de modul său de funcționare, în timp ce 71% sunt nemulțumiți. Principalele probleme identificate de cetățeni în modul de funcționare a instanțelor judecătoreşti privesc lipsa de celeritate a procedurii, existența unor tratamente diferențiate, vizând fie aspecte pe rasă, naționalitate, fie diferențierea dintre bogați şi săraci, precum şi tratamentul incorect la care sunt supuse victimele de-a lungul procedurilor, impunitatea magistraților care soluționează greşit o cauză sau împrejurarea că accesul la justiție este dificil, neexistând suficiente informații sau asistență juridică pentru înlesnirea accesului. Aceleaşi probleme se ridică, în principiu, şi în cazul percepției activității parchetelor.

Ca aspect pozitiv, 51% dintre respondenți (44% în cazul parchetelor) au evidențiat preocuparea instanţelor privind respectarea drepturilor omului.

---

[214] Sursa – Hotnews.ro – „Eurobarometru - Creşterea prețurilor e cea mai importantă problemă pentru români, în timp ce Biserica rămâne prima instituție în topul încrederii" – miercuri, 30 ianuarie 2008. Potrivit sursei citate raportul a fost realizat la solicitarea Direcției Generale pentru Comunicare a Comisiei Europene, sondajul desfăşurându-se în perioada 22 septembrie – 3 noiembrie 2007, pe un eşantion de 1000 de persoane.

[215] Raportul final a fost finalizat în luna ianuarie 2008 şi este disponibil pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii – www.csm1909.ro, secțiunea "Noutăți".

Cifrele prezentate în sinteza de mai sus evidențiază că sistemul judiciar din România se află, ca şi multe dintre celelalte instituţii fundamentale ale statutului de drept, de altfel, la un nivel de încredere dintre cele mai scăzute dintre Statele Membre ale Uniunii Europene.

Această realitate nu poate fi negată, după cum nici cauza principală a acestei situaţii, dincolo de numeroşi alţi factori de influenţă, nu poate fi identificată în altă parte, decât în modul de funcţionare al sistemului însuşi, fiind evident că modernizarea şi eficientizarea activităţii acestuia nu au atins ritmul dorit de cetăţeni, iar reformele efectuate nu au produs încă rezultate suficient de evidente pentru a fi preluate de mass-media (principala modalitate de informare a publicului larg) şi percepute de către cetăţeni, ducând la schimbarea perspectivei acestora asupra justiţiei.

Odată cu primul an al României ca stat membru al Uniunii Europene, exigenţa cetăţenilor faţă de modul de funcţionare al instituţiilor statutului a crescut, existând aşteptarea legitimă faţă de asigurarea unui standard calitativ unic al serviciilor publice.

În aceste condiţii, autorităţile şi instituţiile statului sunt datoare ca, în ecuaţia constituţională a separaţiei şi echilibrului puterilor, să coopereze eficient şi activ pentru realizarea intereselor publice, rezolvarea mai rapidă a problemelor cu care încă se confruntă sistemul judiciar neputând fi obţinută decât prin eforturile corelate ale Executivului, Legislativului şi Autorităţii Judecătoreşti.

În anul 2007 sistemul judiciar a evoluat, existând progrese importante, astfel cum o demonstrează atât datele cuprinse în raportul de faţă, cât şi gradul mai ridicat de satisfacţie faţă de funcţionarea sistemului judiciar înregistrat atunci când evaluarea este bazată pe experienţa directă a cetăţenilor (cu alte cuvinte, în rândul justiţiabililor, a cetăţenilor care au fost implicaţi direct în procedurile judiciare). Astfel, confirmând unele evaluări anterioare, efectuate însă la o scară redusă, rezultatele obţinute în urma sondajului Gallup, sus-menţionat, confirmă că , dintre respondenţii care au fost în situaţia de a interacţiona cu sistemul judiciar, 64% consideră că decizia a fost luată pe baza faptelor, 57% cred că decizia judecătorului a fost corectă, 70% consideră că oamenii au fost trataţi cu demnitate şi respect, 65% sunt de părere că judecătorul a fost neutru, 65% afirmă că procedurile au fost corecte iar 57% spun că instanţa a dat şansa tuturor să-şi spună punctul de vedere[216]. Aceste date sunt cu atât mai relevante cu cât procedura judiciară este în cea mai mare parte una contencioasă, în care una dintre părţi, pierzând litigiul, va fi inevitabil nemulţumită.

Rămâne însă în continuare problema de a găsi o modalitatea adecvată şi rapidă de a asigura creşterea ritmului acestor progrese şi de a le amplifica efectele pozitive, astfel încât ele să fie resimţite direct de către cetăţenii care intră în contact cu sistemul, dar să fie perceptibile şi publicului larg, în vederea reclădirii încrederii acestuia în funcţionarea justiţiei. Or, un astfel de rezultat nu poate fi obţinut decât prin sprijinul acordat puterii judiciare atât de către executiv, cât şi legislativ şi prin instituirea unui mecanism de colaborare

[216] Raport final, pag.18.

care să asigure realizarea acestui deziderat comun, iar, pe de altă parte, să asigure respectarea principiului fundamental al independenței justiției.

O astfel de soluție, poate apărea ca având un caracter pur declarativ, teoretic, dar, luând ca exemplu principala problemă care provoacă insatisfacția cetățenilor față de funcționarea justiției, fie că vorbim de publicul larg, fie de justițiabili, respectiv durata ridicată a procedurilor, experiența anului 2007, ca și a celor anteriori, demonstrează că nu se poate asigura un răspuns eficace, care să ducă la o mai bună celeritate a procedurilor, decât prin întrunirea a cel puțin trei factori, aflați într-o relație de interdependență – o legislație cât mai stabilă și coerentă (atributul Legislativului), - o mai bună organizare a activității judiciare, atât prin măsuri centralizate[217], cât și prin eficientizarea activității fiecărei instanțe/ unități de parchet, și, mai departe, prin responsabilizarea fiecărui judecător/procuror față de calitatea propriei activități (atributul autorității judecătorești) și, nu în ultimul rînd, - o finanțare corespunzătoare a sistemului judiciar (atributul Executivului).

În plus, efortul conjugat dintre cele trei puteri ale statului pentru a asigura cetățenilor României un sistem de justiție eficient trebuie să se concretizeze și prin schimbarea atitudinii care caracterizează relația dintre acestea, căci ele nu trebuie să se afle în conflict și nici în competiție, ci într-o relație de colaborare și respect reciproc. În acest context, se impune ca experiența practicienilor dreptului, respectiv a instanțelor și parchetelor, să fie respectată și valorificată în special în cadrul procedurilor de legiferare, prin consultarea permanentă a corpului magistraților asupra textelor legale pe care vor fi apoi chemați să le aplice și prin respectarea atribuției legale a Consiliului Superior al Magistraturii de a aviza consultativ actele normative cu incidență asupra modului de funcționare a justiției.

Dacă aceste două condiții ar fi fost îndeplinite pe parcursul anului 2007, cât și în perioada anterioară, s-ar fi creat premise pozitive pentru evitarea unor situații ca perturbarea procedurilor judiciare prin instituirea unor texte de lege ulterior declarate neconstituționale, perturbarea procedurilor judiciare sau formularea, în toamna anului trecut, a unor propuneri legislative în materia procedurii penale a căror adoptare ar putea produce riscul ruperii echilibrului care trebuie să existe între principiul efectuării cercetării și urmăririi penale cu respectarea legii și a drepturilor fundamentale ale persoanelor cercetate și acela al desfășurării cercetărilor în condiții de eficiență, astfel încât aflarea adevărului să nu fie paralizată prin artificii procedurale. Or, toate aceste situații, deși declanșate prin acțiunea unor factori din afara sistemului judiciar, s-au răsfrânt asupra percepției publice a funcționării acestuia.

[217] Spre exemplu, rezultatul efectului corelat al unei măsuri legislative (desființarea procedurii plângerii prealabile adresate direct instanței de judecată) și a unor măsuri administrative, luate atât la nivel central (introducerea sistemului număr unic de dosar, monitorizarea, prin inspecția judiciară a dosarelor „vechi" etc.) cât și local, alături de efectul produs de acțiunea altor factori relevanți, a constat în diminuarea semnificativă a volumului de activitate la nivelul judecătoriilor (aceeași situație înregistrându-se, de altfel, și la curțile de apel), creându-se premise favorabile pentru combaterea mai energică a fenomenului supraîncărcării cu care se confruntă această categorie de instanțe.

Rolul fundamental în construirea acestui mecanism de cooperare, în cadrul căruia toate puterile statului trebuie să contribuie, în limitele atribuțiilor lor constituționale, la accelerarea ritmului de reformare a sistemului judiciar revine Consiliului Superior al Magistraturii, în calitate de reprezentant al autorității judecătorești și, totodată, de garant al independenței justiției, iar realizarea lui este esențială, în anul 2008 fiind necesară obținerea unor rezultate cât mai convingătoare pentru cetățeni cu privire la posibilitatea și la voința sistemului de a se reforma, atât sub aspectul adoptării și implementării noilor coduri de procedură, civilă și penală, cât și a definitivării proiectelor de reorganizare și eficientizare a instanțelor și parchetelor, dar și a promovării mijloacelor alternative de soluționare a conflictelor și a procedurilor speciale de accelerare a procedurii judiciare, precum dispozițiile Codului de procedură civilă privind administrarea probelor prin apărătorii părților, instituție juridică care se pare că, până în prezent, rămâne fără o aplicabilitate practică semnificativă.

În ceea ce privește apărarea independenței sistemului judiciar, anul 2007 a fost caracterizat printr-un context politic tensionat și printr-o tendință a factorului politic atât de a face din modul de funcționare și necesitatea reformării justiției elemente ale luptei politice, cât și de a obține tranșarea unor aspecte ale acesteia prin intermediul procedurilor jurisdicționale. De asemenea, Curtea Constituțională a fost chemată în mai multe rânduri să-și îndeplinească rolul constituțional de a tranșa conflictele juridice de natură jurisdicțională între puterile statului.

În acest context, atât instanțele și parchetele, cât și Consiliul Superior al Magistraturii au fost supuse unor critici și chiar atacuri directe din partea tuturor părților spectrului politic, manifestându-se tendința oamenilor politici, de diferite orientări de a acuza, în mod public, existența unei încărcături politice fie a măsurilor dispuse de procurori în anumite dosare, fie a deciziilor pronunțate de instanțele de judecată, fie a hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii, fără ca aceste afirmații să fie întemeiate pe probe sau elemente concrete și fără ca desfășurarea ulterioară a evenimentelor să confirme astfel de aprecieri.

Spre a da un singur exemplu, Consiliul Superior al Magistraturii a fost intens criticat pentru rezultatele controlului de fond declanșat în cursul anului la Direcția Națională Anticorupție, fiind acuzat că răspunde la comandă politică, urmărindu-se revocarea unui procuror șef secție din cadrul acestuia și, chiar, că la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii s-a permis „scurgerea” către mass-media a datelor raportului Inspecției Judiciare, pentru a fi compromisă activitatea Direcției Naționale Anticorupție. Cu privire la toate aceste acuze nu s-a adus nici o probă. După ce, examinând raportul de control, Secția pentru procurori a Consiliului a avizat negativ cererea ministrului justiției de revocare a respectivului procuror șef secție, constatând că se impun numai unele măsuri de corectare a deficiențelor constatate și repetarea controlului după un anumit interval de timp, Consiliul Superior al Magistraturii a fost acuzat de subordonare politică, din partea opusă a spectrului politic, însă cu aceeași vehemență și fără a fi adusă vreo probă.

De altfel, este demn de remarcat că opiniile critice din partea spectrului politic au privit în special activitatea procurorilor, precum şi a Secţiei corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii, aspect resimţit şi la nivelul parchetelor, percepţia procurorilor asupra existenţei presiunilor politice fiind în creştere, în timp ce la judecători se menţine constantă faţă de anul precedent[218]. De asemenea, creşte procentul magistraţilor care consideră că modalitatea de numire a conducerii Ministerului Public afectează independenţa magistraţilor[219].

Concluzia care se impune este că, dacă independenţa judecătorilor este considerată la nivelul oamenilor politici, cel puţin declarativ, o chestiune general acceptată, ca garanţie a statului de drept, încă există controversă cu privire la independenţa profesională a procurorului, care, cu cât dobândeşte un conţinut mai larg şi mai efectiv, cu atât provoacă o reacţie adversă din partea anumitor cercuri. Ca urmare, achiesăm la opinia exprimată prin concluziile Studiului privind percepţia magistraţilor asupra independenţei sistemului judiciar, că se impune o clarificare, chiar la nivel constituţional, a rolului procurorului în sistemul judiciar din România, Consiliul Superior al Magistraturii optând în mod ferm pentru o soluţie care să întărească statutul şi independenţa profesională a acestuia.

Dincolo de aspectele negative menţionate, care au îmbrăcat uneori forma unor acte de imixtiune în activitatea judiciară, rămase însă la nivel declarativ, fără efecte practice şi cu caracter relativ izolat, se impune concluzia că atât instanţele şi parchetele şi-au păstrat statutul de independenţă, Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinindu-şi rolul de a nu permite subordonarea sistemului judiciar influenţelor de natură politică, economică etc. De altfel, atât procentul magistraţilor care cred că CSM are capacitatea de a garanta independenţa magistraţilor faţă de imixtiunile politicului în justiţie, cât şi procentul magistraţilor care apreciază că CSM contribuie la asigurarea independenţei au înregistrat creşteri în 2007 faţă de anul precedent[220].

În cursul anului 2008 este de dorit o implicare mai mare a organizaţiilor societăţii civile în procesul decizional privind sistemul judiciar, atât printr-o consultare periodică a reprezentanţilor acestora asupra problemelor privind dezvoltarea strategică a sistemului, cât şi punctual, prin încurajarea de dezvoltare a unor programe şi proiecte în parteneriat, în special în domeniile informării cetăţenilor şi a asigurării liberului acces la justiţie.

Pentru a-şi păstra independenţa în raport cu celelalte puteri sistemul judiciar este dependent de acceptarea publică a misiunii sale fundamentale, astfel încât societatea civilă reprezintă un partener indispensabil pentru credibilizarea acestuia. Amplificarea relaţiilor dintre justiţie şi societatea civilă ar putea avea la bază în anul 2008 şi ocuparea celei de-a doua poziţii de membru rezervată reprezentanţilor acesteia în

[218] Aspect rezultat din studiul privind percepţia magistraţilor asupra independenţei sistemului judiciar 2007, realizat de către Asociaţia Română pentru Transparenţă – Transparency International România. Pentru amănunte a se vedea şi secţiunea 3.13. a prezentului raport.
[219] idem
[220] Idem.

cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, procedura de alegere a acestuia de către Senatul României fiind în desfăşurare la data redactării raportului.

Pe de altă parte, este esenţial ca magistraţii înşişi, în mod individual, să-şi asume statutul de independenţă, precum şi importanţa socială a funcţiilor pe care le îndeplinesc. Într-o societate democratică, unele soluţii judiciare vor face întotdeauna obiect de dezbatere, iar magistraţii trebuie să-şi asume rolul de a dispune sau de a pronunţa soluţiile care se impun, conform legii, chiar dacă sunt impopulare şi făcând abstracţie de comentariile pe care acestea le suscită. De asemenea, judecătorii şi procurorii trebuie să-şi asume împrejurarea că independenţa lor personală şi toate garanţiile care o însoţesc nu constituie privilegii ale magistratului şi nici cauze de impunitate, ci ele sunt instituite exclusiv pentru garantarea dreptului cetăţenilor la un proces echitabil. Cu alte cuvinte, independenţa magistratului nu se referă şi nu trebuie să se refere la dispoziţiile legii, cărora magistratul este ţinut să li se supună şi să le aplice, cu competenţă profesională şi cu bună credinţă.

În altă ordine de idei, se constată că, dacă mecanismul de garantare a independenţei justiţiei la nivel de sistem este funcţional, normele legale privind apărarea independenţei individuale şi a reputaţiei profesionale a judecătorilor şi procurorilor au un caracter mai puţin eficient, de multe ori nefiind posibilă o reacţie promptă şi efectivă de contracarare a unor atacuri cu caracter nefondat ,cu privire la conduita profesională a unui magistrat, în special când acestea sunt vehiculate prin mass-media. Sub acest aspect se impune o intervenţie legislativă, precum şi unele măsuri organizatorice la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii şi o mai bună colaborare cu asociaţiile profesionale ale magistraţilor[221].

Un aspect important al consolidării independenţei sistemului judiciar îl reprezintă asigurarea unei finanţări corespunzătoare a acestuia. Asigurarea liberului acces al cetăţenilor la justiţie, inclusiv prin acţiuni de informare şi educaţie juridică, scutiri sau reduceri la plata taxelor de timbru, posibilitatea obţinerii de asistenţă juridică gratuită etc., reprezintă un proces costisitor, dar indispensabil pentru funcţionarea statului de drept.

În acest context, păstrarea calităţii de ordonator principal de credite de către ministrul justiţiei apare ca o soluţie nepotrivită, fiind necesară administrarea acestuia de un organ aparţinând autorităţii judecătoreşti, fie Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie (soluţie consacrată de Legea nr. 304/2004, astfel cum a fost modificată prin OUG nr.100/2007, cu efect de la 1 ianuarie 2009), fie Consiliul Superior al Magistraturii (soluţie preferabilă în special pentru argumentele că Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie este o instanţă judecătorească, menită să înfăptuiască justiţia şi să asigure interpretarea unitară a legii, iar nu un organ de natură administrativă, neavând legături de această natură cu celelalte instanţe şi că transmiterea administrării bugetului instanţelor către CSM ar permite o mai bună corelare între nevoi şi resurse, pe baza datelor pe care Consiliul le gestionează cu privire la activitatea instanţelor şi a proiectelor de reformă aflate în coordonarea sa).

[221] Pentru amănunte asupra acestor aspecte a se vedea secţiunile 4.6. şi 4.11. ale prezentului raport.

Pe de altă parte, pentru reuşita procesului de reformă a sistemului judiciar se impune tratarea ca priorităţi, în ceea ce priveşte finanţarea, a programelor de formare profesională, iniţială şi continuă, ale magistraţilor şi asigurării resurselor materiale funcţionării justiţiei ca serviciu public. Sub primul aspect, asigurarea participării magistraţilor la programe de formare continuă doar o dată la 3 ani rămâne nesatisfăcătoare având în vedere ritmul evoluţiei realităţilor sociale şi al diversificării, specializării şi creşterii gradului de tehnicitate a normelor juridice. Sub al doilea aspect, asigurarea unor sedii adecvate pentru desfăşurarea activităţii instanţelor şi parchetelor şi asigurarea resurselor necesare activităţii curente reprezintă premise indispensabile creşterii celerităţii soluţionării litigiilor şi a garantării drepturilor procesuale ale părţilor. În acest context este îngrijorătoare situaţia semnalată la începutul anului 2008 de mai multe organe media, cu privire la faptul că la nivelul unor instanţe nu există nici măcar fondurile necesare îndeplinirii în condiţii legale a procedurilor de citare şi a plăţii utilităţilor.

În altă ordine de idei, considerăm că, în contextul creşterii complexităţii fenomenului infracţional şi a necesităţii combaterii cu mai multă fermitate a criminalităţii organizate şi a corupţiei, se impune îmbunătăţirea cadrului legal privind protecţia magistraţilor şi a familiilor acestora împotriva faptelor penale aflate în legătură cu atribuţiile exercitate[222].

În sfârşit, în contextul existenţei unor dispoziţii legale care instituie răspunderea materială a magistraţilor, considerăm că este inadmisibilă lipsa în continuare de eficienţă juridică a normelor înscrise în Legea nr.303/2004, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, privind asigurarea magistraţilor pentru risc profesional, prin neemiterea normelor de aplicare şi nepunerea în practică a acestora fiind afectate atât, pe de o parte, independenţa magistraţilor, cât şi posibilitatea statului de a recupera prin regres sumele plătite ca despăgubiri în astfel de cazuri.

În percepţia cetăţenilor, o problemă importantă cu care se confruntă sistemul judiciar continuă să rămână fenomenul corupţiei. Chiar dacă nu se poate estima cu exactitate cât din această percepţie vizează realităţile din sistem şi cât este consecinţa imaginii negative a acestuia, este indubitabil că fenomenul există şi că se impune combaterea fermă a acestuia, indiferent de nivelul la care se manifestă. De altfel, potrivit studiului efectuat de către Transparency International România, magistraţii înşişi sunt conştienţi că există corupţie în sistem şi consideră că trebuie excluşi din magistratură aceia găsiţi vinovaţi de fapte de corupţie, în caz contrar perpetuându-se neîncrederea între colegi, precum şi în rândul publicului.

[222] Conform răspunsurilor transmise de către instanţe şi parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului, în anul 2007, la nivelul instanţelor s-au înregistrat patru cazuri de săvârşire a unor fapte penale împotriva unor judecători în legătură cu exerciţiul atribuţiilor de serviciu, iar la nivelul parchetelor s-au înregistrat două cazuri de săvârşire a unor fapte penale legate de exerciţiul atribuţiilor de serviciu – unul împotriva unui procuror şi unul împotriva unui membru al personalului auxiliar. În fapt, numărul presiunilor sau ameninţărilor împotriva magistraţilor, care apoi nu se materializează, este însă mult mai ridicat.

Combaterea corupţiei, ca a oricărei conduite personale culpabile, care încalcă legea penală, este în principal atributul organelor abilitate ale statului, fermitatea şi celeritatea acestora fiind esenţiale pentru refacerea încrederii în justiţie.

Dincolo de ancheta penală, trebuie însă luate şi alte măsuri, care sunt de natură atât de a reduce corupţia din sistem, cât şi de a îmbunătăţi, în general, funcţionarea acestuia.

Mai buna organizare a activităţii de arhivă sau de registratură, crearea posibilităţii consultării de către părţi a dosarelor în format electronic, on line, îmbunătăţirea sistemului de repartizare aleatorie, controlarea respectării stricte a respectării interdicţiilor legale şi a regimului incompatibilităţilor, precum şi a principiului continuităţii completului, dar şi sancţionarea fermă a abuzului de drept procesual, constând în formularea succesivă sau nejustificată a unor cereri de recuzare sau în depunerea unei plângeri penale putative împotriva magistratului în vederea înlăturării acestuia de la soluţionarea cauzei ori intentarea unei cereri de strămutare total nejustificată, constituie tot atâtea măsuri care pot contribui la combaterea marii şi a micii corupţii din cadrul sistemului judiciar şi pot reclădi încrederea reciprocă, care trebuie să existe între părţi şi apărătorii lor şi magistratul cauzei.

Una dintre cauzele care provoacă neîncredere în justiţie şi nemulţumire faţă de modul de funcţionare a sistemului judiciar este reprezentată de percepţia în rândul publicului a unei situaţii de impunitate a judecătorilor sau procurorilor cu privire la legalitatea soluţiilor pronunţate sau dispuse.

Principiul independenţei judecătorilor şi a supunerii lor numai faţă de lege impune necesitatea ca legalitatea şi temeinicia unei hotărâri judecătoreşti să fie examinată numai de către instanţele ierarhic superioare, în cadrul căilor de atac prevăzute de lege. Acest principiu se impune a fi respectat, el reprezentând un fundament al statului de drept şi o garanţie pentru cetăţean că litigiul său va fi soluţionat conform legii, iar nu pe baza unor interpretări sau dispoziţii venite din afară şi că magistratul se va pronunţa liber de orice temeri sau ingerinţe.

Pe de altă parte însă, aplicarea principiului menţionat mai sus presupune că magistratul, pentru a fi protejat prin această garanţie, trebuie să acţioneze cu competenţă, responsabilitate şi bună credinţă.

Chiar dacă soluţiile sale, luate individual, trebuie să rămână, sub rezerva căilor de atac, intangibile, conduita profesională a magistratului şi conduita sa personală, în aspectele ce pot afecta prestigiul funcţiei sau al justiţiei, sunt supuse verificării, atât prin procedura disciplinară[223], cât şi prin procedura evaluării profesionale periodice.

Prin cele două mecanisme se asigură responsabilizarea magistratului faţă de funcţia îndeplinită şi se previne intervenţia arbitrariului în procedurile judiciare.

[223] Pentru amănunte privind răspunderea disciplinară a magistraților în anul 2007 a se vedea secțiunea 4.5.1.

Pentru aceste motive, pe baza noului regulament, a ghidului şi a fişei de evaluare, toate elaborate în anul 2007, începând cu luna martie 2008 va fi declanşat procesul de evaluare profesională a magistraţilor, avându-se în vedere atât magistraţii care ocupă funcţii de conducere, cât şi cei care ocupă funcţii de execuţie.

Procesul de evaluare profesională va permite refacerea ierarhiei profesionale din cadrul instanţelor şi parchetelor prin evidenţierea judecătorilor şi procurorilor cu o activitate deosebită, identificarea aptitudinilor personale, dar şi a lipsurilor şi a nevoilor de formare profesională pentru fiecare magistrat, responsabilizarea magistraţilor cu o activitate nesatisfăcătoare etc.

Conform legii, rezultatele evaluării individuale condiţionează promovarea în funcţii de conducere sau de execuţie, iar obţinerea unui calificativ nesatisfăcător poate conduce la obligativitatea urmării unor cursuri de formare profesională, iar, dacă se repetă, chiar la îndepărtarea din magistratură.

În cursul evaluării vor fi luate în considerare rezultatele concrete ale activităţii magistratului, modul de relaţionare cu ceilalţi participanţi la procedura judiciară, respectarea obligaţiilor prevăzute de lege, dar şi elemente cu un deosebit impact asupra imaginii sistemului în rândul publicului, precum comportamentul în sala de şedinţă sau în timpul anchetei sau calitatea motivării hotărârii pronunţate sau soluţiei dispuse.

Este de menţionat că, deşi este uneori considerat conservator şi rezistent la reformă, corpul magistraţilor şi-a asumat necesitatea desfăşurării procesului de evaluare profesională, în scopul asigurării competenţei şi eficienţei activităţii fiecărui judecător sau procuror[224].

Astfel, la nivelul instanţelor judecătoreşti, 11 dintre curţile de apel şi aproximativ 80% dintre tribunale şi judecătorii au apreciat că se impune evaluarea individuală a activităţii fiecărui judecător sau procuror, aceasta fiind însă necesar să fie efectuată în concret, luând în considerare şi starea concretă a instanţei în cadrul căreia activează (în raport şi de o evaluare instituţională). Alte instanţe, în procent redus, au apreciat că evaluarea individuală ar trebui efectuată numai în cadrul procedurii de promovare sau că se impune numai o evaluare instituţională, a funcţionării fiecărei instanţe sau parchet, procentul răspunsurilor prin care s-a considerat că nu este necesară o formă de evaluare profesională fiind nesemnificativ. Domeniile în care ar trebui valorificate rezultatele evaluării au fost în opinia instanţelor, în ordine, în procedura de promovare în funcţii de execuţie a judecătorilor, în cadrul procedurii de numire în funcţii de conducere, în cadrul procedurii disciplinare, precum şi pentru stabilirea unui program de formare profesională individualizat.

Aceeaşi formă de evaluare a fost considerată necesară şi de către parchete într-un procent covârşitor (65% dintre răspunsurile transmise de parchetele de pe lângă curţile de apel, 85% dintre răspunsurile transmise de parchetele de pe lângă tribunale şi 90% dintre răspunsurile transmise de către parchetele de pe lângă judecătorii). În opinia parchetelor, rezultatele evaluării ar trebui luate în considerare, în primul rând, în procedura de numire în funcţii de conducere, dar şi la promovarea în funcţii de execuţie, în procedura

[224] Datele prezentate în continuare au fost sintetizate pe baza răspunsurilor transmise de către instanţe şi parchete la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii raportului.

disciplinară şi în vederea stabilirii unui program de formare profesională individualizat pentru fiecare procuror.

Relaţia sistemului judiciar cu mass-media a evoluat pozitiv în cursul anului 2007, ca urmare a eforturilor sistemului de a deveni mai transparent, a activităţii desfăşurate de către birourile de relaţii publice din instanţe şi parchete şi a acţiunilor de specializare a purtătorilor de cuvânt.

Totodată, a fost elaborată o strategie de comunicare şi relaţii publice pentru Consiliul Superior al Magistraturii şi sistemul judiciar, care urmează a fi implementată pe parcursul anului 2008.

A putut fi percepută o tendinţă a organelor media de a se informa mai mult decât în trecut pe baza unor surse oficiale, dar, în special în cazurile cu mare impact la public, au rămas frecvente scurgerile de informaţii, existând chiar riscul compromiterii unor anchete datorită acestor situaţii.

Deşi media a continuat să prefere relatarea unor elemente cu caracter senzaţional legate de funcţionarea sistemului judiciar, s-a remarcat şi tendinţa de a explica mai bine publicului modul de funcţionare a sistemului şi de desfăşurare a procedurii judiciare, precum şi de a accepta necesitatea tranşării litigiilor judiciare în instanţă şi de a respecta deciziile acesteia, pe care presa a încercat în mai mare măsură să le explice, iar nu să le critice. S-a remarcat totodată un caracter critic mai pronunţat în cazul activităţii parchetelor, fiind intens mediatizate unele soluţii de restituire a unor dosare penale de către instanţe sau de achitare a unor inculpaţi, care au fost extrapolate în numeroase cazuri, fără temei, cu privire la întreaga activitate a parchetelor.

În privinţa percepţiei magistraţilor, în anul 2007, a scăzut cu 10 procente numărul magistraţilor care apreciază că presa constituie factor de presiune asupra sistemului judiciar, magistraţii recunoscând necesitatea dezbaterii publice a chestiunilor de interes public şi valoarea fundamentală pe care o reprezintă libertatea presei într-o democraţie. Totuşi, se consideră necesar o pregătire mai temeinică a jurnaliştilor care abordează subiecte legate de sistemul judiciar, în special a celor care nu sunt în mod curent specializaţi în astfel de chestiuni, iar un procent ridicat de magistraţi consideră încă că părţile utilizează uneori media pentru a face presiuni în vederea obţinerii unei soluţii favorabile.

Ca prim an al României ca stat membru al Uniunii Europene, anul 2007 a reprezentat pentru judecători şi procurori o nouă realitate juridică, aceştia având obligaţia de a asigura preeminenţa dreptului comunitar şi având la dispoziţie instrumente juridice noi, precum posibilitatea sesizării Curţii de Justiţie a Comunităţilor Europene cu o întrebare preliminară sau a emiterii unui mandat european de arestare.

Rezultatele obţinute în anul 2007 sub aceste aspecte, precum şi activitatea reprezentanţilor României în cadrul celor două reţele judiciare europene, în materie penală, respectiv în materie civilă şi comercială, îndreptăţesc concluzia că, în ciuda deficienţelor sale, sistemul judiciar român a reuşit să se conecteze la cele ale

celorlalte state membre şi să asigure compatibilitatea necesară, contribuind la eforturile de creare a unui spaţiu comun de securitate, cooperare şi justiție[225].

Întrucât instanţele şi parchetele sunt primele îndreptăţite să realizeze o evaluare a vulnerabilităţilor manifestate de sistemul judiciar în cursul anului 2007 şi a modalităţilor adecvate în care acestea pot fi combătute, prezentăm în final o sinteză a aspectelor ridicate prin răspunsurile transmise la chestionarul pentru colectarea unor date necesare întocmirii prezentului raport.

Astfel, în opinia instanţelor judecătoreşti, principalele vulnerabilităţi, dar şi măsuri de combatere a acestora, au constat în următoarele:

- schemă de personal subdimensionată – se impune suplimentarea posturilor de grefieri şi judecători;
- bază materială insuficientă - se impune construirea de noi sedii şi modernizarea celor existente;
- sistemul de selectare şi promovare a personalului – se impune o formulă descentralizată;
- resurse umane insuficiente, atât în ceea ce priveşte judecătorii, cât şi personalul auxiliar de specialitate şi în ceea ce priveşte compartimentul financiar şi administrativ - modificări legislative de natură să asigure ocuparea posturilor vacante într-un timp cât mai scurt; - asigurarea resurselor financiare necesare; - degrevarea judecătorilor de activităţile extrajudiciare; - instituirea procedurilor alternative de soluționare a litigiilor, eventual cu caracter obligatoriu;
- instabilitatea şi lipsa de coerenţă legislativă - adoptarea de coduri şi alte acte normative compatibile cu legislaţia europeană, în aşa fel încât să nu fie necesară modificarea acestora o perioadă mai lungă de timp, în special în ceea ce priveşte normele de procedură, în acest mod asigurându-se predictibilitatea actului de justiție; - Elaborarea unor acte normative prin consultarea specialiştilor şi a practicienilor atât cu privire la dreptul material şi procesual cât şi cu privire la organizarea judiciară;
- dezechilibrele existente între volumul de activitate al instanţelor judecătoreşti – judecătorii, tribunale, curţi de apel şi încărcătura mare de cauze/judecător - modificări legislative privind competenţa în toate materiile;
- supraîncărcarea instanţei – suplimentarea schemei de personal, instituirea unor proceduri alternative obligatorii în anumite tipuri de cauze; – dimensionarea optimă a volumului de muncă pe judecător/complet de judecată;
- practica neunitară şi modificări legislative ce dau naştere la soluţii şi interpretări contrare – celeritatea judecării recursurilor în interesul legii; - adoptarea legii de modificare a codurilor de procedura civila şi penală , inclusiv în ce priveşte recursul prejudicial şi unificarea practicii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiție;

[225] Pentru amănunte a se vedea şi secțiunea 3.8. din prezentul raport.

- proceduri judiciare greoaie – modificarea codurilor de procedură;
- percepţia eronată a societăţii asupra sistemului judiciar; comunicare şi informare corectă;
- îmbunătăţirea accesului la justiţie –simplificarea procedurilor, asistenţă judiciară, sporirea schemei de personal;
- pregătirea profesională continuă, în competenţa exclusivă a Institutul Naţional al Magistraturii, în modalitatea existentă, nu satisface nevoile reale de la nivelul instanţelor de judecată, pe grade de jurisdicţie şi practică unitară. Propunem următoarele modalităţi de realizare a pregătirii profesionale: pregătirea individuală, pregătirea în funcţie de gradul instanţelor; decizii în interesul legii în probleme relevante; consultarea colectivelor de magistraţi asupra formei de pregătire, tematică etc.;
- lipsa comunicării dintre CSM şi instanţe şi lipsa deschiderii CSM faţă de problemele reale existente;
- educaţia redusă a cetăţenilor privind funcţionarea sistemului judiciar – programe de educare încă din clasele primare;
- lipsa de coerenţă în salarizarea magistraţilor – elaborarea unui nou sistem de salarizare.

În ceea ce priveşte parchetele, răspunsurile transmise au vizat, în principal, următoarele:

- legislaţie necorespunzătoare – adoptarea noilor coduri de procedură; - corelarea actelor normative; - sistematizarea legislativă;
- imaginea negativă şi lipsa de încredere în sistemul judiciar – îmbunătăţirea calităţii activităţii fiecărui magistrat;
- atingerile aduse independenţei magistraţilor – modificări legislative; - intervenţii prompte ale CSM;
- lipsa acută de procurori – organizarea de concursuri şi modificarea dispoziţiilor legale privind participarea la concurs a absolvenţilor de facultate;
- percepţia asupra actului de justiţie - măsuri de mediatizare a progreselor realizate în justiţie;
- lipsa unor condiţii corespunzătoare de muncă la unele unităţi de parchet;
- scăderea credibilităţii sistemului judiciar - promovarea imaginii şi a activităţii reale a sistemului judiciar realizat de majoritatea magistraţilor şi de către Consiliul Superior al Magistraturii;
- reducerea eficienţei activităţii - schimbarea modului de evaluare a activităţii în general, de la o evaluare cantitativă la una calitativă şi schimbarea modului de promovare şi control;
- mediatizarea excesiva a anchetelor penale, transformarea acestora in dezbateri publice şi show-uri TV;
- încărcarea procurorului cu sarcini nonjuridice - degrevarea procurorului de aceste sarcini;
- imposibilitatea procurorului de a realiza eficient activitatea de supraveghere a cercetărilor penale - trecerea efectivă a poliţiei judiciare în subordinea procurorului;

- volum de muncă supraîncărcat – reexaminarea schemelor de personal în sensul măririi numărului procurorilor la parchetele cu volum mare de activitate;
- lipsă de eficienţă prin disiparea forţelor judiciare în tot felul de structuri – elaborarea unei strategii pentru realizarea unui sistem unitar de acţiune cu celeritate în soluţionarea cauzelor;
- inexistenţa unei structuri a poliţiei judiciare corespunzătoare Parchetului de pe lângă Curtea de Apel - înfiinţarea acesteia;
- lipsa resurselor materiale – asigurarea resurselor necesare bunei funcţionări a justiţiei din partea Guvernului.

6.2. Scurtă prezentare a noului Plan de acţiune privind strategia de reformă a sistemului judiciar şi lupta împotriva corupţiei, adoptat de către Guvernul României la data de 31.10.2007

Mecanismul de cooperare şi verificare va fi utilizat în continuare pentru monitorizarea progreselor înregistrate de România. Pentru a facilita cooperarea şi verificarea, raportul Comisiei Europene impune obligaţia pentru autorităţile române de a elabora **un plan de acţiune pentru anul 2008.**

Proiectul de Plan a fost întocmit prin colaborarea dintre toate instituţiile cu atribuţii în domeniul funcţionării sistemului judiciar şi a luptei împotriva corupţiei. În data de 21 şi, respectiv, 24 septembrie 2007, proiectul planului de acţiune agreat la nivel tehnic a fost supus dezbaterii Comisiei de monitorizare a implementării Strategiei de Reforma a Sistemului Judiciar 2005 – 2007, respectiv Consiliului pentru monitorizarea implementării Strategiei Naţionale Anticorupţie 2005 – 2007. Instituţiile participante la cele doua reuniuni au agreat obiectivele planului de acţiune.

Proiectul a fost discutat în cadrul reuniunilor tehnice de lucru şi supus dezbaterilor publice în perioada 2 – 17 octombrie 2007, fiind organizate reuniuni de consultări cu magistraţii (12 octombrie 2007), reprezentanţi a asociaţiilor profesionale si reprezentanţi ai societăţii civile (17 octombrie 2007).

Autorităţile române au prezentat Comisiei Europene, în luna noiembrie 2007[226], **acest plan de acţiune, cu etape bine stabilite, care să arate modul în care România intenţionează să atingă obiectivele specifice**. Planul se bazează pe o *strategie coerentă de combatere a corupţiei la toate nivelurile* şi pe un *plan credibil de consolidare a profesionalismului, independenţei, competenţelor şi resurselor sistemului judiciar*. Acest document a fost supus dezbaterii publice şi transmis tuturor curţilor de apel şi parchetelor pentru formularea de observaţii. Înainte de aprobarea Planului de Acţiune de către Guvernul României, a fost organizată o reuniune a

[226] Planul de Acţiune pentru îndeplinirea condiţionalităţilor din cadrul mecanismului de cooperare şi verificare pentru anul 2008 a fost aprobat prin H.G. 346/31.10.2007 şi publicat în M.O. nr. 765/12.11.2007

judecătorilor şi procurorilor, pentru discuţii finale pe marginea proiectului de plan, la care au participat şi reprezentanţi ai societăţii civile şi ai mass-media.

Pentru atingerea obiectivelor stabilite prin rapoartele de monitorizare ale Comisiei Europene şi prin rapoartele misiunilor de peer-review efectuate de experţii din Statele Membre, la elaborarea Planului s-au avut în vedere acele domenii cu privire la care respectivele rapoarte au semnalat existenţa unor deficienţe. Astfel, *principalele direcţii de acţiune pentru îndeplinirea primei condiţionalităţi* sunt: adoptarea unor noi coduri de procedură, unificarea jurisprudenţei, consolidarea capacităţii instituţionale a CSM şi responsabilizarea membrilor Consiliului, creşterea transparenţei actului de justiţie, îmbunătăţirea politicii de resurse umane, creşterea eficienţei sistemului judiciar prin îmbunătăţirea infrastructurii şi managementului instanţelor.

a) Adoptarea noilor coduri de procedură civilă şi penală. Adoptarea noilor coduri reprezintă priorităţi în materie legislativă, fiind indispensabile pentru sistematizarea normelor de natură să asigure simplificarea procedurilor judiciare, reducerea duratei acestora, precum şi reducerea numărului căilor de atac pentru anumite categorii de cauze. O serie de măsuri de reformă, mai ales în domeniul resurselor umane şi al unificării practicii judiciare, vor depinde de adoptarea noilor coduri. O condiţie esenţială pentru aplicarea corectă şi unitară a noilor coduri o constituie pregătirea judecătorilor şi procurorilor înaintea intrării în vigoare a acestora, dar şi informarea publicului despre noile reguli procedurale. Astfel, sunt prevăzute campanii de formare adresate judecătorilor şi procurorilor, la organizarea cărora vor fi implicaţi membri ai comisiilor care au lucrat la elaborarea noilor coduri. De asemenea, pentru informarea justiţiabililor, se vor organiza campanii de informare publică şi se vor elabora broşuri disponibile gratuit, cuprinzând cele mai importante modificări introduse de noile coduri.

b) În privinţa **unificării jurisprudenţei**, Raportul din 27 iunie 2007 semnalează o serie de progrese în urma măsurilor luate în cursul anului 2006, dar atrage atenţia asupra faptului că, absenţa unei practici unitare pentru cazurile de restituire a proprietăţii rămâne, încă, un motiv de îngrijorare. În vederea remedierii acestei probleme, planul prevede, pe de o parte, continuarea măsurilor apreciate ca eficiente, derulate şi în prezent, iar pe de altă parte, măsuri noi, ce vizează în primul rând problema unificării practicii judiciare în materia restituirii proprietăţilor. Astfel, va continua organizarea întâlnirilor periodice între judecătorii instanţelor de la diferite grade de jurisdicţie, pentru discutarea problemelor de practică neunitară, fiind prevăzută pentru viitor şi implicarea avocaţilor, mai ales în vederea identificării şi semnalării cazurilor de practică neunitară. De asemenea, vor continua activităţile ce asigură accesul judecătorilor la jurisprudenţă: actualizarea permanentă a portalului instanţelor prin publicarea jurisprudenţei relevante, precum şi prin publicarea acestei jurisprudenţe în broşuri sau volume ce vor fi distribuite la instanţele din tară. Vor continua şi seminariile de pregătire a judecătorilor şi procurorilor în domeniul unificării jurisprudenţei, cu prioritate în materia restituirii imobilelor

naţionalizate şi se va realiza un forum de discuţii pentru magistraţi, prin intermediul căruia să fie facilitate comunicarea dintre judecătorii şi procurorii din ţară pe diverse domenii de interes. De asemenea, prevederile ce vor fi introduse prin noile Coduri de procedură - civilă şi penală – au ca finalitate tocmai simplificarea regulilor procesuale, reaşezarea normelor de competenţă şi regândirea sistemului căilor de atac, astfel încât să se limiteze cât mai mult cu putinţă cazurile în care să existe riscul unor interpretări neunitare.

c) Consolidarea capacităţii administrative a CSM, responsabilizarea membrilor acestuia şi soluţionarea problemelor de etică ale unor membri ai Consiliului. În vederea responsabilizării membrilor CSM si soluţionării problemelor de etica, a fost avuta în atenţie realizarea unei mai bune comunicări între membrii acestei instituţii, pe de o parte, magistraţi si societatea civila pe de alta parte, fiind prevăzute întâlniri periodice în care sa se discute activitatea membrilor CSM în perioada de referinţă si priorităţile lor pentru perioada următoare. De asemenea, candidaţii la funcţiile de preşedinte si vicepreşedinte, aleşi la începutul anului 2008, au prezentat deja, în mod public, programe de activitate pentru perioada mandatului, îndeplinirea acestora putând fi urmărită de către cei interesaţi: judecători, procurori, societate civila etc. Va continua procesul de selecţie a inspectorilor judiciari, cu respectarea criteriilor de reprezentativitate teritoriala.

d) Creşterea transparentei actului de justiţie impune continuarea masurilor deja întreprinse, astfel încât justiţia sa îşi consolideze rolul si imaginea de serviciu public, aflat în slujba cetăţeanului. Sunt avute în vedere în principal: pregătirea magistraţilor, a personalului auxiliar si a purtătorilor de cuvânt de la instanţe si parchete în domeniul comunicării publice, precum si realizarea de către CSM a unor sondaje ale opiniei publice şi în rândul magistraţilor cu privire la percepţia asupra funcţionării sistemului judiciar, urmate de prezentarea si dezbaterea publică a concluziilor.

e) Îmbunătăţirea politicii de resurse umane continuă sa reprezinte o prioritate. Raportul din 27 iunie 2007 arăta că „situaţia resurselor umane în sistemul judiciar din România, precum şi capacitatea de gestionare la nivel central şi la nivelul instanţelor şi parchetelor, continuă să constituie o problemă pentru autorităţi”. Una dintre direcţiile avute în vedere pentru reducerea deficientelor din domeniul resurselor umane o reprezintă raţionalizarea şi eficientizarea activităţii magistraţilor, care presupune mai multe etape - stabilirea gradelor de complexitate a cauzelor, identificarea volumului optim de activitate pentru fiecare judecător şi procuror, asigurarea necesarului de personal atât la instanţe cât şi la parchete. În prezent, se derulează studii şi programe pentru realizarea acestor etape premergătoare. Ulterior, în baza concluziilor acestor programe, şi având în vedere cu prioritate regulile de competenta materiala cuprinse în noile coduri de procedura civilă şi penală, se va elabora o strategie de resurse umane, prin corelarea rezultatelor studiilor elaborate şi ţinând

seama de dinamica personalului din sistemul judiciar. În acest scop vor fi prelucrate concluziile tuturor studiilor şi proiectelor premergătoare, dar se va ţine seama şi de alte elemente esenţiale: dinamica personalului în sistem (persoane admise, pensionari, orientarea către alte profesii, detaşări etc.), formarea profesionala iniţială si continua a judecătorilor, procurorilor şi personalului auxiliar, reaşezarea normelor de competenţă şi a căilor de atac, după intrarea în vigoare a noilor coduri, încărcătura diferita a instanţelor şi parchetelor. În acelaşi context, este avută în vedere continuarea restructurării Ministerului Public , cu privire la care Raportul din 27 iunie 2007 reţinea că este în curs de realizare, în baza planului de reorganizare prezentat la începutul anului 2007. Restructurarea va continua prin redistribuirea, respectiv ocuparea posturilor vacante de execuţie si de conducere.

f) **Creşterea eficienţei sistemului judiciar prin îmbunătăţirea infrastructurii şi managementului instanţelor.** În plan organizatoric, este vizată îmbunătăţirea managementului instanţelor, prin demararea şi implementarea unui proiect care va testa posibilitatea introducerii managerilor de instanţă, cu scopul degrevării preşedinţilor de instanţă, prin preluarea sarcinilor administrative ale acestora. Sunt avute în vedere lucrări de reabilitare ale sediilor instanţelor şi parchetelor, precum şi construirea unor sedii noi. Continuarea procesului de informatizare, factor esenţial pentru eficientizarea activităţii instanţelor si parchetelor, se va realiza prin continuarea dotării sistemului judiciar cu aparatură informatică şi prin dezvoltarea şi securizarea reţelelor de comunicaţie proprii ale sistemului judiciar, dezvoltarea şi extinderea sistemului informatic ECRIS, asigurarea arhivării electronice a dosarelor, asigurarea înregistrării şedinţelor de judecată prin crearea unui sistem unitar si performant de înregistrare audio-video, de audiere a martorilor cu identitate ascunsă şi a deţinuţilor încarceraţi, implementarea sistemului de info-chioşcuri, pregătirea specialiştilor în domeniul IT. Astfel, vor fi continuate si dezvoltate investiţiile deja efectuate pentru dotarea tehnică a instanţelor şi parchetelor, asigurându-se sustenabilitatea acestora prin continua lor extindere si actualizare.